364-15

Vice Vukojević IV cvjetno naselje 4
Z a g r e b

Kr-13/67

OKRUŽNOM SUDU ZAGREB, Zrinjevac 5

PREDMET: Obrazloženje zahtjeva - naknada štete

Dopisom Naslova od 26.srpnja 1967.g. pozvan sam da u roku od osam dana pregledam spise i obrazložim svoj zahtjev.

Dana 2. kolovoza 1967.g. pregledao sam predmet pod oznakom Kr-13/67 sa istražnim spisom KIO 712/65 u kojem Istražnom spisu je Okružni tužilac OJT-a Zagreb pod brojem KT-21/65 otvorio istragu i odredio istražni zatvor protiv mene, a iz kojeg prijedloga nisu vidljivi razlozi za otvaranje istrage, pa to iz čitavog spisa KIO 712/65 nisam mogao saznati ništa više osim što se u nekoliko Rješenja spominju optuženi Gabelica, Mijatović i Bušić, a koji su presudjeni kod Naslova pod brojem K-1249/65, a koji je dobio novi broj i sada se vodi pod K-754/66, a taj se nalazi na Vrhovnom sudu Hrvatske od 27.svibnja 1967.g. povodom žalbi te iz tih razloga nisam mogao proučiti taj cijeli predmet da se vidi da li je i jedan od optuženih spominjao i teretio mene u svojim izjavama.

Ovo podnosim radi roka od osam dana, te molim da mi se omogući uvid u dotični spis i produženje roka tako dugo dok mi ne bude omogućen pregled spisa.

U Zagrebu 3. kolovoza 1967.

Vice Vukojević

Vice Vukojević

365.

STRANICA br. 1

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II / 241
Dana 10.5. /1967. godine

Dostavljeno:
SDS - RSUP SRH - I sektor
SDS - RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar " - nač.sektora
Centar " - VIII sektor

I N F O R M A C I J A
Br. 257

Predmet: **VUKOJEVIĆ VICE, plan za daljnju obradu .-**

VUKOJEVIĆ VICE - je istaknuti nacionalista, koji kontinuirano neprijateljski djeluje, uključen je u akciju "Klek".

Do sada su poduzete slijedeće mjere:

- **utvrdjena adresa stana**
- **obnovljena registracija predhodne obrade**
- **obuhvaćen akcijom "Klek".**

Prema dosadašnjim rezultatima kontrole, nismo došli do nekih značajnijih podataka o njemu i njegovim vezama , te iz istih razloga predlažemo za daljni rad slijedeće mjere:

- **Povremeno ga stavljati pod kontrolu pretnje, da bi se došlo do saznanja o licima sa kojima kontaktira .**
- **Provjeriti krug njegovih veza radi pronalaženja pogodnog lica za suradnju.**
- **Preko postojeće mreže na Pravnom fakultetu pokušati**

utvrditi lica sa kojima se sastaje na fakultetu i rasčistiti karakter tih kontakata.

- Izučiti mogućnosti primjene operativno-tehničkih sredstava na mjestu gdje stanuje.

- Obaviti usmeni razgovor sa Vukojevićem i putem istoga pokušati ustanoviti gdje se nalazio u vrijeme bacanja letaka, tj. 15.4.1967. godine.

- Zavesti kontrolu korespondencije, radi utvrdjivanja njegovih veza i njegove neprijateljske djelatnosti.

II/Š.D.

NAČELNIK II SEKTORA:

Drpić Josip

CENTAR SDB M O S T A R
OP.RADNIK: AHMET MARIĆ
IZVOR: "Ž E L J K O"
P R O V J E R E N
DATUM: 12.5.1967.GODINE

PREDMET: GABELICA IVAN, apsolvent prava, komentar o nedavnom rasturanju letaka u Z a g r e b u. -

112/99

I

GABELICA IVAN, sin Ive, rodjen 1939. godine u Podbablju-Imotski, Hrvat, državljanin SFRJ, apsolvent pravnog fakulteta u Zagrebu, bivši član ilegalne organizacije HOP, u jesen prošle godine izašao sa izdržavanje kazne zatvora, na koju je osudjen po Okružnom sudu u Zagrebu zbog krivičnih djela iz člana 117 i 118 KZ, vodi se pod obradom - obuhvaćen akcijom "K l e k".-

159/99

VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze, rodjen 1935. godine u Veljacima - Ljubuški, Hrvat, državljanin SFRJ, apsolvent pravnog fakulteta u Zagrebu, kao pripadnik ilegalne organizacije HOP 1959. godine upućivan u posebnu ustanovu - Goli Otok, a 1965. godine izvjesno vrijeme bio u istražnom zatvoru u Zagrebu zbog pripadanja organizaciji HOP, vodi se pod obradom, obuhvaćen akcijom "K l e k", živi u Zagrebu.

II

Posljednjih nekoliko dana izvor je boravio u Zagrebu, kojom prilikom je kontaktirao sa izvjesnim brojem studenata različitih fakulteta, medju kojima i sa Ivanom GABELICOM u dva navrata. Na osnovu Gabeličinih riječi i postupaka, izvor je došao do zaključka da je Gabelica ostao isti kao što je i prije bio - jednako neprijateljski raspoložen i jednako spreman da u tom pravcu djeluje i preduzima akcije.

Poslije opsežnije diskusije o beskorisnosti privredne reforme, o tome kako se njome neće ništa postići i o tome kako se naša zemlja nalazi pred finansijskim slomom, koji se, po Gabeličinim riječima, svakog časa sa sigurnošću može očekivati Gabelica je prešao na temu koju on neobično voli "hrvatsko pitanje". Pored ostalog, istakao je da se polagano, ali sigurno, ide k potpunom odstvarenju cilja svih Hrvata, kako vani tako i u zemlji - punoj slobodi i nezavisnosti. Za ostvarenje toga cilja, kaže Gabelica, da će biti potrebno još žrtava. Mišljenja je da je u sadašnjim uslovima nužno raditi na produbljivanju hrvatske nacionalne misli kod širokih slojeva naroda, ne dozvoliti da se mase uspavaju sada kad je smijenjen Ranković i kad je Deklaracija izazvala veliku buru oduševljenja, nego razvijati to i dalje i u pogodnom trenutku iskoristiti za odlučujući udarac.

U svom daljnjem izlaganju Gabelica se potužio da je ostao sam u Zagrebu, jer su mu skoro svi istomišljenici diplomirali i otišli. Ostao mu je "od stare garde"još jedino Vice VUKOJEVIĆ, sa kojim je, kako kaže, odmah poslije objavljivanja Deklaracije opširnije razgovarao. Kaže da ga je Mukojević prvi obavijestio o pojavi letaka u Zagrebu, s pozivom na podršku Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Objašnjavajući sadržaj i značaj tih letaka, Gabelica ističe da su pisani rukom i tušem na papiru otpornom na vodu, da im je sadržaj umjeren, pa da su on i Vukojević ubjedjeni da je glavni autor tih letaka neko iz Matice hrvatske "jer ti bokci do sada nisu nikada bili u stanju da jednu stvar oštro i beskompromisno postave i da se za nju založe". Letci su bili bačeni i u Savu i plivali su po vodi, pa Gabelica zaključuje da je bila namjera rasturača da se oni pročitaju i još negdje osim u Zagrebu.

Iznoseći svoje i Vukojevićevo mišljenje, Gabelica tvrdi da se Deklaracijom i letcima mnogo postiglo i da je stvar u potpunosti uspjela. Naročito je uspjela što je vanjski svijet ipak vidio da "hrvatsko pitanje" ipak nije riješeno i da naši emigranti nisu samo grupa pustolova,već takva snaga na koju ozbiljno treba računati.

Nadalje,Gabelica je govorio o tome, iako je 1965. godine u zatvoru maltretiran dugotrajnim saslušanjima u svako doba da na i noći, naročito prvih dana, vodio strogo računa o tome da u svojim izjavama ne bi što naštetio svojim kolegama ,kao što su to pojedinci činili. Kaže da je prilikom saslušavanja priznavao nevažne stvari, za koje se niko ne može suditi, a da je sve one važne prećutao. Pošto je, prema njegovim riječima, protupravno, bez ikakvog naloga,za hapšenje i rješenja o pritvoru ili istražnom zatvoru, dva mjeseca proveo u zatvoru, a da uopšte nije znao gdje je, rekavši da će se pismenim putem obratiti javnom tužiocu u Zagrebu i zatražiti da se protiv lica koja su ga protupravno lišila slobode, povede krivični postupak. Kaže da mu je ovo savjetovao i Vice Vukojević, koji je kod nadležnih organa predao tužbu za istu stvar. Ukoliko bi mu tužilaštvo ovu stvar zataškalo, kaže da će se obratiti direktno Saboru Hrvatske.

III

Iako je o važnijim dijelovima ove informacije usmeno upoznat drug Pezišić Ante, službenik SDB Zagreb, nužno je čim prije jedan primjerak informacije dostaviti CentruSDB Zagreb radi sagledavanja što potpunije problematike i odredjivanja operativnih mjera u ovom slučaju.

Prilikom korištenja informacije potrebno je strogo voditi računa o konspiraciji saradnika.

369.

NE

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II /683
Dana 19.5. 1967. godine

Dostavljeno:
SDS - RSUP SRH - I sektor
SDS - RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar " - nač.sektora
Centar " - VIII sektor

I N F O R M A C I J A

Br. 309

Primljeno: 3. VI. 1967
Org. jed. 249/541
78

Predmet: Izvještaj saradnika iz Mostara o kontaktu sa Gabelica Ivanom.-

U vremenu od 8 - 1o.5.1967 godine u Zagrebu su boravila dva saradnika DS iz Mostara, koji su imali zadatak da kontaktiraju neke studente za koje se predpostavlja da su povezani s autorima ili rasturačima letaka.

Jedan od saradnika stupio je u vezu sa Gabelica Ivanom, rodjen 1.1o.1939 godine u Podbalju, Split, apsolvent Pravnog fakulteta u Zagrebu, sa stanom u Zagrebu, Hrastik broj 2. Tom prilikom Gabelica je ispričao saradniku, da mu je poznato da su leci rasturani po čitavom Zagrebu i da je papir extra kvalitete. U daljnjem razgovoru imenovani je ispričao da mu je jednom prilikom Vukojević Vice, rodjen 6.9.1936 godine u Veljacima, Mostar, apsolvent Pravnog fakulteta, sa stanom u Zagrebu, IV Cvjetno naselje broj 4 ispričao, da su letke štampali neka lica iz "Matice Hrvatske".

370

DA

Akcija "Klek"

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II / 432
Dana 14.7./1967. godine

Dostavljeno:
SDS - RSUP SRH - I sektor
✓SDS - RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar " - nač.sektora

Zadan Vomišlov
NAPRIJ
DANA 6.7.71 TB

I N F O R M A C I J A

Br. 621

Primljeno: 17. VII 19..
Org. jed | Broj | Prilog | Prijednosti
D | 249/941

Predmet: Grupna prethodna obrada "Kapela" - poduzete mjere ozvučenja i uključivanja novog saradnika u obradu, daljnja saznanja.-

Veza naša informacija broj 383 od _____

Saradnik "Žan" razgovarao je 2. jula 1967. godine s Juroš Ivanom. U djelu razgovora u kojem je "Žan" izrazio sumnju u Gudelj - Valaga Vesnu, iznosedi da je o njoj čuo kontradiktorna mišljenja i da je provrtljiva. Juroš je to nastojao demantirati. U vezi s tim je izjavio: "Vesna je ljudina. U povjerenju ti mogu reći ono kada je bilo bacanje letaka, ja, Vice /"Žan" je shvatio da se radi o Vukojeviću naša obrada u akciji "Klek"/ i Robac Ivan (Student Pedagoške akademije) bili smo organizovali neke stvari. U tome smo nešto povjerili jednoj kolegici Gudelj Vesne, pa kada ona to nije na vrijeme napravila, Vesna joj je posebno na tome zamjerila".

S obzirom na upozorenje koje je Gabelica dao Juroš Ivanu kroz sumnju u "Žana", "Žan" nije bio u mogućnosti da produbi saznanje, kakovu su konkretnu stvar organizirali i tko je kolegica Gudelj Vesne, kojoj su se povjerili. Saradnik je jedino

iznio svoju predpostavku da bi ta kolegica Gudelj Vesne mogla biti Raos Marija,apsolventica na Filozofskom fakultetu - grupa književnosti. Marija se inače bavi pisanjem pjesama,a češće je okupirana političkim diskusijama.Prijateljica je Gudelj Vesne i upućena je u njenu aktivnost. Pred Armerić Josipom,student prava nedavno je ispričala da bi Vesna Gudelj mogla podnijeti ostavku na svoje funkcije u Savezu studenata.

"Žan" je inače u posljednje vrijeme primjetio da se Jureš Ivan kreće u društvu Vukojević Vice i Rebac Ivana.

U obradi Jureš Ivana povremeno je korištena kontrola putem pratnje kroz utvrđivanje i identificira-nje lica koja ga posjećuju. Utvrđeno je,da u istoj kući stanuje kao podstanar i Puca Slavko,student Visoke tehničke škole. Za njega posjedujemo podatke da je 1957. godine ilegalno prebjegao u Austriju od kuda je vraćen po austrijskoj policiji.U više navrata tražio je putnu ispravu za putovanje u SR Njemačku,Austriju i Francusku.U vezi s tim putovanjem pismeno je kontaktirao s dvoje lica,koja su emigrirala.

U stan Jureša navraća i Majerić Geno,student VTŠ, koji u 1967. godini dobio putnicu za putovanje u više zemalja.

Karakter veze Pucaka i Majerića s Jurošem za sada nije rasčišćen.

U prethodnoj informaciji izvjestili smo o stavovima Jureš Ante,brata od Ivana,o njegovoj podršci Deklaraciji i istupanju sa šovinističkih pozicija.U vezi s tim i činjenicom da je uočeno da Antu posjećuju

372

STRANICA br. 1

Broj predmeta: 240.271

CENTAR SDS
Z A G R E B
Datum 2.XII 1967.

DOSTAVLJENO:
1. I sektoru SDS RSUP
2. VIII sektoru SDS RSUP
3. u dosje - predmet

PREDMET: Prijedlog za
a) dosje ličnosti
b) predmet u prethodnom radu

Prezime, ime i ime oca		VUKOJEVIĆ VICE, Jozo
Dan, mjesec, godina i mjesto rodjenja		6.9.1936. Veljaci, Mostar
Zanimanje, dužnost i mjesto rada		pravnik
Adresa stanovanja		Zgb. IV Cvjetno naselje 4
Obrada	a) pojedinačna	
	b) grupna	

Razlog za pokretanje obrade

Sudjen je zbog djelatnosti u organizaciji "Tiho". Pritvaran je u vezi bačenih letaka u Zagrebu. Bio je na izdržavanju kazne na "Grguru" i nakon izdržane kazne i dalje istupa kao šovinista i govori o potrebi osamostaljenja i odcjepljenja Hrvatske. U toku saslušanja u vezi organizacije HOP 1965. godine izjavio je da je sa ostalima bio idejni podstrekač za stvaranje ilegalne organizacije, ali da konkretno nije bio vezan uz HOP.

Obradu će voditi oper.radnik	Vlado Zlatić
Datum odobrenja	23.3.1967.

Razlog za obustavu obrade:

Predlaže:	Suglasan:	Odobrio:
Milan Rukavina	Melkior Baranović	Jovo Ugrčić
Načelnik Centra SDS	Načelnik I Sektora	Načelnik SDS

Odobreno po Načelniku SDS dopisom broj 608/19 od 19.XII 1967.g.

373.

1021

STRANICA br. 610

II / Šijan

D - Kurirom=

SDS SR HRVATSKE
I SEKTOR
Depeša br. 520.
Zagreb, 6.XII 1967.

CENTRU SDS

ZAGREB

160192 6XII 67

Saradnik SDS Slovenije obavještava da sekretar HOP na Zagrebačkom univerzitetu je VICE VUKOJEVIĆ, student prava, a sada zaposlen u Grudeni kod Ljubuškog, a njegovi zamjenici Vučić i Ivo Gabelica. Obadvojica studiraju. Sva trojica navodno učestvovala u pisanim akcijama Zagrebačkih studenata.

Posebno želimo naglasiti da bi neoprezno korišćenje ovih informacija moglo imati za saradnika SDB Slovenije teške po - sljedice.-

I/1

Melkior Baranović

6. XII 67

II 1976

Dosje Vukojevic Vice

Grubić

374

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II / 32
Dana 16. 1. /1968. godine

Dostavljeno:
✓SDS - RSUP SRH - I sektor
~~SDS - RSUP SRH - VIII sektor~~
Centar Zagreb - načelnik
Centar " - nač.sektora

Akcija "Split" i "Klek"

I N F O R M A C I J A

Br. 47

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Uprava državne bezbjednosti
ZAGREB
Primljeno: 18. 5. 68
Org. jed. | Broj | Prilog | Vrijedn.
1/1 | 36

Predmet: Prijedlog za ozvučenje stana Vukojević Vice (PR) i Vučić Vinka (PR) u IV Cvjetnom naselju broj 4.-

Grupnom obradom "Split" i "Klek" obuhvaćeni su Vukojević Vice i Vučić Vinko, sa stanom u IV Cvjetnom naselju broj 4.

Prema dosadašnjim saznanjima Vukojević je zbog učešća u ilegalnoj organizaciji "TIHO" kažnjen sa dvije godine boravka u Grguru. Godine 1959. kažnjen je zbog učešća u studentskim demonstracijama, a 1965. godine nalazio se u istražnom zatvoru zbog veze sa članovima ilegalne organizacije HOP.

Nakon pojave "Deklaracije" i letaka u aprilu prošle godine, Gabelica Ivan je pred saradnikom "Željko" iznio svoj stav, za koji je rekao, da je istovjetan sa Vukojevićevim, da se "Deklaracijom" i lecima mnogo postiglo i da je ta stvar potpuno uspjela iz razloga što je vanjski svijet vidio da "hrvatsko pitanje" nije riješeno i da naši emigranti nisu grupa pustolova, već snaga na koju treba ozbiljno računati.

Za vrijeme boravka u Zagrebu i studijama na Pravnom fakultetu u Zagrebu, Vučić Vinko se eksponirao kao ekstremni šovinista. Godine 1959. zbog učešća u studentskim demonstracijama izrečena mu je zaštitna mjera upućivanja u mjesto boravka, a zbog veze s članovima ilegalne organizacije HOP, godine 1965. saslušavan je.

U posljednje vrijeme zapaženi su česti kontakti Vukojević Vice, Vučić Vinka, Gabelica Ivana, Juroš Ivana, svi (PR) i drugih.

Dana 6.12.1967. godine dostavljen nam je agenturni podatak SDS Slovenije, prema kojem je Vukojević Vice sekretar HOP-a na Zagrebačkom sveučilištu, a njegovi pomoćnici: Gabelica Ivan i neki Vučić (prema našim saznanjima radi se o Vučić Vinku).

U akciji "Alek-2" utvrđeno je da u IV Cjetno naselje br. 4 zalazi Crnogorac Zvonko (PR), veza Knezović Vinka (DL) koji je učestvovao u rasturanju letaka 15. aprila i 30.-decembra 1967. godine. Za Crnogorca postoje opravdane sumnje da je učestvovao u rasturanju ovih letaka.

Obradom ovih lica uočeno je, da mjesto njihovog stanovanja služi kao punkt za sastajanje sa njihovim vezama. Pored okolnosti da na ovo mjesto navraća veći broj lica, postoji činjenica, da u istoj kući stanuju još 3 lica i sa njima su povezani (Pavlak Ante, Majić Drago i jedan neidentificirani student, a za koje postoji naš operativni interes.

II/ Šijan Dmitar

NAČELNIK II ODJELA
Josip Drpić

376.

P r i j e p i s:

Socijalistička republika Hrvatska
Republički sekretarijat za unutrašnje poslove
Uprava državne sigurnosti (1)

Broj: 169
Dana 2o. 1. 1968.

I - Sijer

CENTRU SDS - II Odjel
Lično drugu Joži Drpiću

Z A G R E B

U vezi prijedloga tehničkih akcija datih vašim informacijama br. 47 od 16.I, br. 5o od 16.I, br. 3o od 13. I. i br. 41. od 16. I o.g. dajemo načelnu saglasnost. U vezi lica iz informacije br. 3o treba voditi računa da je branioc jednog od okrivljenih i do provale akcije da ne smije doći, jer bi to izazvalo teške posljedice za konačni ishod cijele istrage. Ukoliko prijeti opasnost provale preporučamo da se odustane. Sve ove akcije imat će privremeni karakter.

Molimo da izradite tehnički plan za izvođenje akcija i dostavite ga na potpis i saglasnost načelniku SDS-a RSUP-a.

I/1 S. Š.

N A Č E L N I K

M.P. Melkior Baranović v.r.

377.

Akcija "Klek 2"

SDS CENTAR ZAGREB
II ODJEL
Zagreb, 22.I 1968.

XII ODJELU
O v d j e

Predmet: Vukojević Vice (PR) i Vučić Vinko (PR), prijedlog za ozvučenje u IV Cvjetnom naselju broj 4.-

Molimo vas da izvršite izvidjanja i ocjenite mogućnosti primjene tehničkih sredstava u svrhu ozvučenja zgrade u IV. Cvjetnom naselju 4. Ozvučenje je potrebno izvršiti, radi toga što u kući stanuju Vukojević Vice i Vučić Vinko, lica pod obradom.

Suglasnost za ovu mjeru dobivena je od RSUP SRH.

Kuća je obiteljska, visoko-prizemnica i vlasništvo Krstić Ruže. Raspored prostorija i detalje smještaja u istoj kući prilažemo uz ovaj prijedlog. Pristup zgradi je otežan, jer je odvojena od drugih i nalazi se na preglednom terenu.

U kući postoji telefon broj 516-143, koji smo stavili pod kontrolu.

II/D.Šijan

NAČELNIK II ODJELA:
Josip Drpić

Akcija "Klek"

STRANICA br. 45

378.

CENTAR SDS ZAGREB
II O D J E L
Broj: 14
Dana, 29.I /1968.

XI ODJELU
O V D J E

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE (PR) i VUČIĆ VINKO (PR), zahtjev za uspostavu pratnje.

Molimo vas da dana 29.I 1968. godine uspostavite kontrolu, putem pratnje, i osmatranje iz baze nad Vukojević Vicom i Vučić Vinkom, sa stanom u Zagrebu, IV Cvjetno naselje 4. O prekidu iste - dogovor naknadno. Kontrolom putem pratnje utvrdite slijedeće:

- Utvrdite veze i zalazišta Vukojevića i Vučića.
- Foto-dokumentirajte sva nepoznata lica, koja ulaze ili izlaze iz zgrade, IV Cvjetno naselje 4 i identifikacija istih.
- Utvrdite mjesto rada za Lovrak Davorina i Veru, za Ctanom u IV Cvjetnom naselju br. 4
- O nastalim promjenama, za vrijeme kontrole, obratite se na operativca Šijan Dmitra, tel. 547 i Lalić Špiru, tel. 627, koji će s vama biti u kontaktu i obavještavajte nas o novo-nastalim momentima.

II/Š.D. i Š.L.

PO NAČELNIK II ODJELA
Josip Drpić

379.

zcentar sdb mostar
depesabroj 29
dana 5.2.1968. godine

118

Primljeno: 7. II 68.
Org. br. II 115

centar sdb. zagreb II - Šijan

vezac: vasa depesa broj 115 od 22.1.1968. godine.-

proverom na terenu smo ustanovili da se vukojevic- vice, sin poze, rodjen 1936. godine u veljacima - ljubuski, nalazi na postdiplomskim studijama u becu- austrija, gdje je otisao oktobra 1967. godine. putna isprava mu nije izdata u ljubuskom ni u mostaru.-

jerko bradvica

predao vaso dana 6.2.1968. godine u 13,35 primio: [redacted] xx agbaba

ok ok samo ovaj je sin joze joze a ne kao to pise poze

380.

STRANICA br. 64

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II 100
Dana 15.2. /1968. godine

Dostavljeno:
SDS - RSUP SRH - I sektor
SDS - RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar " - nač.sektora
" - tajnik

I N F O R M A C I J A
Br. 141

Predmet: PAVLAK ANTE, informativni razgovor u vezi akcije "K l e k", "S p l i t" i obnova saradnje.

Dana 13.2.1968. godine obavljen je informativni razgovor sa Pavlak Antom, sin Vlade, r. 23.1.1937. godine u Veljacima - Mostar, diplomirani pravnik, sa ciljem ponovnog reaktiviranja i proširenja saznanja u vezi akcije "Klek" i "Split".

Pavlak je duže vremena stanovao zajedno sa Vukojević Vicom /PR/, Vučić Vinkom /PR/ i Vlašić Ljubom /PR/ u IV cvjetnom naselju br.4, te se pretpostavljalo da ima neka saznanja o njihovoj neprijateljskoj djelatnosti.

Sastanak je održan na našu inicijativu i nakon uvodnog razgovora /koji je u cjelini snimljen/ Pavlak je ispričao slijedeće:

Sa SDS Mostar je svojevremeno kontaktirao, ali je veza potpuno prekinuta nakon "događaja koji su vezani uz kadrovske promjene", nakon čega mu nije nitko pristupio niti je on koga tražio. Također je kontaktirao tokom 1965. godine sa pojedinim službenicima SJ iz Zagreba.

Poznato mu je da su u aprilu 1967. godine rasturani leci u Zagrebu. Jedan primjerak letka donio je u stan IV cvjetno naselje br.4 unuk od stanodavke Kretić Ruže /mladić star oko 16 godina/ kojega je našao u dvorištu studentskog doma "Cvjetno naselje". Letak je pokazao Vukojević Vici, koji nije ničim stavio do znanja da mu je o njima nešto više poznato.

Pavlak izjavljuje, da je sa Vukojevićem u prijateljskim odnosima, da ga ovaj cijeni i voli kao prijatelja, ali je mišljenja da ga Vice ne smatra pogodnom osobom za ilegalni rad iako vjeruje da su istovjetnih političkih pogleda.

Pavlak smatra da je Vukojević izraziti nacional-šovinista i ubjeđen je da djeluje ilegalno neprijateljski, ali da je neobično konspirativan i lukav, te da za njegovu aktivnost zna vrlo mali broj ljudi. Vice je pred njim istupao šovinistički, podržavao "Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika", ali konkretno o ilegali nije se izjašnjavao. Često puta je imao običaj da izlazi sam iz kuće i vraćao se kasno u noć. U stanu su ga vrlo često posjećivali Gabelica Ivan /PR/ i Bušić Bruno /PR/. Osim toga, sva trojica su se često sastajali u prostorijama Sveučilišne knjižnice, gdje su se izdvajali i razgovarali bez prisustva ostalih. Pavlak je mišljenja, da je Gabelica najvjerojatnije upoznat sa njegovim ilegalnim djelovanjem, dok za Bušića to samo pretpostavlja. Poznato mu je da se Gabelica momentalno nalazi u rodnom mjestu Podbablju - Imotski.

Jedino lice za koje je ubjeđen da je upućeno u djelatnost Vukojevića jeste Arapović Rudolf /DL/, koji je prije emigracije često dolazio kod Vukojevića, davajući za njega pohvalne izjave u smislu njegove sposobnosti za ilegalni rad.

382.

3.-

U listopadu 1966. godine Arapović je zamolio Pavlaka da ga sa svojim kolima prebaci do Slovenije, ne govoreći mu sa kojim ciljem. Pavlak je na to pristao i Arapović mu je dao 5.000.- dinara za benzin i rekao mu da ode kući da spava, jer će kasno u noć putovati. U odredjeno vrijeme Pavlak je čekao Arapovića, ali ovaj nije došao. Kroz dva dana Vukojević mu je ispričao da je spomenute noći Arapović emigrirao, a da ga je odvezao do granice jedan drugi prijatelj sa kolima. Tom prilikom Vice je izjavio da će Arapović u Beču biti jedan od najglavnijih boraca za njihovu stvar.

Pavlak je dalje ispričao, da se Vukojević nalazi u Beču na postdiplomskom studiju i da se vjerovatno neće vratiti. U vezi sa tim poznato mu je da je Vice dobio turističku vizu preko "Generalturista" na Starčevićevom trgu u Zagrebu i da je prije definitivnog odlaska tj. u VIII mjesecu 1967. godine putovao zajedno sa Bradvica Jankom - liječnik iz Pule, sa njegovim kolima najprije u Madjarsku, zatim Čehoslovačku i na povratku su se zadržali dva dana u Beču, gdje je uredio sve detalje svog naknadnog odlaska. U Beču je spavao kod emigranta Čuljak Miljenka, rodom iz Veljaci kod Mostara, sa kojim se Vice poznaje još sa Golog otoka. Medjutim, Pavlak smatra da Čuljak nije važna ličnost u ostalim planovima Vukojevića. Vice je pričao da mu je u Beču obezbjedjena mjesečna stipendija u visini od od 2.500.- šilinga, ali nije pričao tko mu je to osigurao. Bradvica je nakon povratka iz inozemstva zajedno sa Vukojevićem spavao u IV cvjetnom naselju br.4, te se nakon dva dana vratio u Pulu.

Prije odlaska u Beč Vukojević je dao prevesti diplomu /diplomirani pravnik/ na njemački jezik. Na sam dan odlaska nije dozvolio da ga prati više lica, niti da se o njegovom odlasku priča. Pratili su ga Pavlak, Majić Drago, sin Mate, r.6.11.1943. - Mostar, student III godine

Pravnog fakulteta u Zagrebu, sa stanom IV cvjetno naselje br.4 i još jedan student čijeg se imena ne sjeća.

Vukojević je Pavlaku često prišao da odlazi na Kaptol i da je upoznat sa svim novostima i zakulisnim borbama u vrhovima klera. Lično mu je izjavio, da Šepera ne simpatiše iz razloga jer je isti porijeklom Madjar.

Vukojević je još prije imao namjeru da otputuje u Beč, ali je čekao da se riješi njegova žalba na postupke UDBe protiv njega, dok se nalazio u istražnom zatvoru. Naime, vjerovao je, jer su mu tako govorili njegovi advokati i istomišljenici, da će u eri"nove klime", poslije IV plenuma brzo biti riješen njegov slučaj i da će dobiti oko 8 miliona starih dinara odštete.

Kad je vidio da se stvar odugovlači, odlučio je da otputuje u Austriju, a Vučića je nagovorio i zadužio da istraje i da vodi cijelu stvar u njegovo ime.

Prema Pavlakovim saznanjima, Vučić Vinko je neprijateljski nastrojen, ali nije osoba koja uživa veći ugled kod Vukojevića, pošto ovaj smatra, da Vučić nije osobito inteligentan i vjeruje da nije dorastao da mu povjeri stvari o svom ilegalnom radu. Vučić čak tolerira da ga Vice naziva "glupanom".

Nakon odlaska u Beč Vice nije nikom slao svoju adresu, čak ni svojim roditeljima, vjerovatno iz razloga predostrožnosti, ali Pavlak vjeruje da Vučić Vinko posjeduje njegovu adresu i da se njih dvojica dopisuju, najvjerojatnije preko trećih lica. Vučić je nedavno odselio iz IV cvjetnog naselja br.4 u Ilicu 38, gdje stanuje kod jedne familije kojoj ne plaća stanarinu.

5.-

Pavlak nije primjetio da Vukojević ili Vušić posjeduju emigrantsku štampu, osim što imaju više literature nacionalističkog sadržaja, kao što je na pr. knjiga "Na izvorima neistine", štampana 1942.godine.

Pavlak je dalje informirao da je Vukojević bio u dobrim odnosima sa Knežević Brunom, sin Petra, r. 6.10.1930.godine u Oklaju - Split, sa stanom u Zagrebu - Miramarska bb, zaposlen u "Jugomineralu" - Braće Creški 25, koji se sto istupa ekstremno na nacionalističkoj osnovi. Knežević skuplja sve interesantne članke vezane uz pojave šovinizma i izjave odredjenih partijskih funkcionera,te to kasnije koristi u raznim diskusijama, tumačeći to na način koji njemu odgovara. Vukojević Kneževića naziva intimno "Bruno Deklaracija" jer je isti veliki pobornik Deklaracije.

Knežević je povezan sa književnikom Ladan Tomislavom /PR/ i nalazi se pod njegovim utjecajem. Pavlak smatra da je Knežević pomalo snobovski orjentiran jer mu godi društvo književnika Ladana i drugih.

U IV cvjetnom naselju br.4 stanuje i Vlašić Ljubo /PR/, koji je također orjentiran šovinistički, ali po mišljenju Pavlaka, nije opasan u smislu ilegalnog rada, jer za to nema sposobnosti, što je često puta za njega istiecao i Vukojević. Vlašić je zaposlen u "Jugomineralu", a na intervenciju Knežević Bruna. Njih dvojica su politički istomišljenici.

Vlasnica kuće u IV cvjetnom naselju br.4 je Krstić Ruža, kći pok.Ljudevita, r. 5.6.1904.godine u Zemunu, penzionirana učiteljica, rastavljena, u dobrim je odnosima sa Vukojević Vicom. Ružina kći Vjera, r.23.12.1933.godine u Zagrebu, sa stanom u Miramarskoj bb, udata je za Kneževića Brunu, a zaposlena je u frizerskoj zadruzi kod Kvaternikovog trga. Ružina druga kći Nela bila je udata za

književnika Novak Vladu. Rodjena je 31.7.193I. godine u Zagrebu, sa stanom Kraljice Jelene br.3. Obadvije kćeri su nacional-šovinistički orjentirane, a pored toga su lakog morala, što za njih izjavljuje i majka Ruža, koja je politički također negativna. Nela je često izjavljivala da je zaljubljena u Vukojevića.

Pod jakim utjecajem Vukojevića nalazi se Majić Drago, kojeg je Vice preporučio Krstić Ruži sa podstanara. O - sim studija Majić piše i pjesme buntovnog sadržaja, a Vice mu je preko nekih književnika pomogao da objavljuje pjesme u "Kolu" i "Republici". Majić inače često odlazi u prostorije"Matice hrvatske", ali nije poznato kod koga.

Pavlak je dalje izjavio da je zajedno sa njim na stanu Crnogorac Zvonko /PR/, koji je zaposlen u Komornoj po - zornici, a inače je slab student. Vukojević je za Zvonka izjavljivao, da je propalica, jer voli da pije. Zvon ko slovi kao nacionalista, ali nije bio osoba od osobitog povjerenja Vukojevića. Pavlak smatra da Vice daleko više cijeni Zvonkovog brata Željka, koji se trenutno nalazi u JNA, a nedavno je dolazio po neke stvari, koje se nalaze kod brata Zvonka u IV ovjetnom naselju br.4.

Pavlak izjavljuje, da u IV ovjetno naselje br.4. može doći za podstanara samo ona osoba koja dobije preporuku nekog od njih.

Pavlak je na kraju razgovora izjavio, da Vukojevića neobično cijeni, jer je inteligentan, načitan i sa posebnim smislom za kombinatoriku, ali da je spreman da nam pomogne u otkrivanju njegove ilegalne djelatnosti, jer mu to nalažu patriotski osjećaji. Dodao je, da će to biti vrlo teško zbog zatvorenosti Vukojevića i velikog o- preza kojeg ispoljava. Osim toga je naveo da ni u kojem slučaju ne smije doći do provale njegove veze sa nama.

386.

7.-

Pavlak se vraća uskoro u rodno mjesto gdje će se i zapos liti, a ponovno dolazi u Zagreb na promocije oko 27.o.mj.

Izjavio je da želi ostati sa nama u kontaktu i obećao da će za idući susret nabaviti preko Vučića adresu Vukoje - vića u Beču.

Pavlak je dobio zadatak da uspostavi pismeni kontakt sa Vukojevićem u Beču, o čemu će nas informirati, nakon če- ga će se odlučiti o Pavlakovom eventualnom odlasku u Beč, s čim se on načelno složio.

Izvor: Informativni razgovor.

IT/ Stojović Ano i
Šijan Dmitar

NAČELNIK XI ODJELA
Josip Drpić

387.

STRANICA 1/7

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
CENTAR ZAGREB

Depeša - šifrirano

Broj: 1976 dana 16.II 1968.

REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH

K A B I N E T U S E K R E T A R A

Z A G R E B

Molimo Vas, da SDS SR Slovenije uputite depešu slijedećeg sadržaja:

U Zagrebu je početkom januara 1968. godine otkrivena grupa lica, koja je uoči nove godine rasturala letke, protiv kojih se sada vodi krivični postupak.

Prema našoj zadnjoj informaciji, Vukojević Vice, naša obrada, nedavno je otputovao u Beč - Austrija, gdje se i sada nalazi. Naša saznanja idu u tom pravcu da su leci u Zagreb uvačeni iz Beča.

U depeši broj 52o od 6.12.1967. godine obavještavate da je Vukojević Vice sekretar HOP-a na Zagrebačkom univerzitetu, a njegovi zamjenici Gabelica Ivan i Vučić Vinko svi u našoj obradi. Molimo Vas, da nas u vezi gornjeg opširnije upoznate. Interesira nas, da li Vaš saradnik može produbljivati ta saznanja.

Nakon Vašeg odgovora, želili bi usmeni razgovor o gornjem.

II/ Š. D.

NAČELNIK CENTRA DS:
Milan Rukavina

388.

STRANICA br. 48

SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA SRH
SDS - CENTAR ZAGREB
Broj: 148
Dana: 22.II 1968.

Depeša - šifrirano

REPUBLIČKOM SEKRETARIJATU ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Kabinetu sekretara

Z A G R E B

Molimo vas, da Centru DS Pula uputite depešu slijedećeg sadržaja:

Vašom depešom br.8 od 24.1.1968. godine informirani smo da se LOVRAK DAVORIN, sin Franje, r. 12.12.1921.godine nalazi na izdržavanju kazne zatvora u Valturi - Pula. Takodjer smo informirani da bi isti oko 29.o.mj. trebao doći u Zag - reb, to vas molimo da u tom vremenskom intervalu obavite razgovor sa Lovrakom. Za vrijeme svog nedavnog boravka u Zagrebu Lovrak je stanovao u IV Cvjetnom naselju br.4,vlas ništvo Krstić Ruže. U istoj kući stanovali su kao podsta - nari naše obrade Vukojević Vice i Vučić Vinko, a sada sta- nuje Vlašić Ljubo PR i još neki studenti nacional-šovinis- tički orjentirani, kao na pr.Crnogorac Zvonko i Majić Dra- go. S Lovrakom bi trebalo razgovarati na temu, kakva su njegova saznanja u vezi napred navedenih lica. U toku raz- govora pokušati razjasniti na koji način je došao za pod - stanara kod Krstićke, kakve su njegove mogućnosti i sazna- nja prema napred navedenim licima, te da li bi se Lovrak mogao koristiti za obradu ovih lica.

U Puli radi kao liječnik Bradvica Janko, isti je bliski pri jatelj i istomišljenik sa Vukojević Vicom, sada se nalazi u Beču, to vas molimo da zavedete kontrolu tuzemne, odnos- no inozemne pošte nad Bradvicom prema Vukojeviću. O rezul- tatima kontrole povremeno bi nas izvještavali.

II/ Š.D.

NAČELNIK CENTRA DS
Milan Rukavina

389

Akcija "Klek"

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II /160
Dana, 18.3. 1968. god.

D o s t a v l j e n o :
SDS - RSUP SRH - I sektor
SDS - RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar Zagreb - nač. odjela

Dosije Vukojević

I N F O R M A C I J A
Br. 239

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Uprava državne bezbjednosti
ZAGREB
Primljeno: 20. III. 1968
Org. jed. | Broj | Prilog i vijeme
1/1 | 259

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE (PR) najavio mogućnost dolaska u rodno mjesto.-

Dana 3. 3. 1968. godine Vukojević Ferdo (brat Vukojević Vice) ispričao je u povjerenju "Mati", da je nedavno dobio poruku od Vice iz Pariza, u kojoj ga obavještava, da će se najvjerojatnije uskoro vidjeti. Ferdo nije precizirao kada će Vice doći i na koji način, osim što je rekao da će zaobići Zagreb, jer predpostavlja da je organima sigurnosti poznato da je u Beču kontaktirao sa Arapović Rudolfom (DL).

Vučić Vinko (PR) iz Zagreba putem pisma obavijestio je "Matu" da mu je Vice iz Pariza uputio pozdrave.

Mjere i sredstva:

Za obradu Vukojević Vice i Vučić Vinka angažiran je saradnik "Mato".

Izvor: Saradnik "Mato".

II/Stojović Ano

NAČELNIK II ODJELA:
Josip Drpić

RSUP SR H R V A T S K E
Služba državne sigurnosti
Centar Pula
Informacija broj 52

Izvor: Lice koje nije u saradničkom odnosu
Datum: 19.III 1968.

PREDMET: LOVRAK Davorin,
obavljen razgovor.

Na zahtjev Centra DS Zagreb - depeša broj 148 od 23.II 1968. obavljen je razgovor sa LOVRAK Davorinom u cilju angažiranja prema VUKOJEVIĆ Vici i VUČIĆ Vinku koji se vode pod obradom.

LOVRAK Davorin, rođen 12.XII 1921. u Grđevcu - Bjelovar, sa prebivalištem prije izdržavanja kazne u Zagrebu - Cvjetno naselje broj 4, završio trgovačku pomorsku akademiju i četiri semestra ekonomskog fakulteta, suđen je presudom Okružnog suda u Puli br. K-267 od 1.IV 1966. zbog kriv. djela iz čl.314 st.2, 318 st.1 i 3 i 322 st. 1 KZ-a na kaznu strogog zatvora u trajanju od dvije godine. Na izdržavanje kazne nastupio je 11.V 1967.godine. Učesnik je NOV od 1944., demobilisan u činu poručnika JRM.

U Zagrebu je živio kao podstanar u Cvjetnom naselju broj 4 kod KRSTIĆ Ruže, gdje su u to vrijeme živjeli i neki studenti od kojih se sjeća Vica i nekog Ante, prezime istih nije mu poznato. Poznato mu je iz pričanja tih studenata da je Vice bio osuđivan zbog šovinističkih istupa i veza sa emigracijom. Iznio, da su po objavljivanju deklaracije o položaju hrvatskog jezika ti studenti na čelu sa Vicom i Antom u jednoj prostoriji kuće Krstić Ruže debatirali o tom događaju i podržavali pristalice deklaracije, a Vice koji je imao glavnu riječ otvoreno je šovinistički istupao.

Lovrak je putem sadašnje žene saznao da Vice dolazi u Pulu i da je prošlog ljeta boravio izjavivši da je došao u Pulu da rasproda neke razglednice. Lovrak je primjetio da kod Krstić ke prolazi veliki broj studenata kao podstanari i to većinom Hercegovci. On također iznosi da je, koliko je on mogao ocjeniti, glavna poenta u odnosu na deklaraciju o položaju hrvatskog jezika KNEŽEVIĆ Bruno, zaposlen u poduzeću "Jugomineralu" oženjen za kćerku KRSTIĆ Ruže. Knežević ima u Zagrebu veliki krug poznanstava istomišljenika, pa je jednom prilikom Lovraka upoznao sa nekim profesorima kojima on ne sjeća se imena, a naglašava da je Bruno o tome češće debatirao i sa Antom i Vicom.

391

SEKRETARIJAT ZA [illegible]
Služba državne zigurnosti
Centar [illegible], sektor II
Dana 25. 3. 1968.

173

Dostavljeno: 02,
SDS - RSDP SRH - I sektor
SDS - RSDP SRH-VIII "
[illegible] Zagreb - načelnik
[illegible] " - nač. odj.

262

Predmet:
"STRELA", angažiran
za suradnju.-

Dana 2o.3.1968. godine obavljen je razgovor sa "Strelom", diplomirani pravnik, sa stanom u Zagrebu.
U nevezanom razgovoru ispričao je da 23.3.o.g. putuje u Francusku, Strasbourg na studij iz komparativnog prava, u trajanju od mjesec dana.

Obzirom da će se u isto vrijeme na studiju u Strasbourgu nalaziti i Vukojević Vice (PR), to je "Strelom" razgovarano na mogućnost njegovog arangažiranja u obradi Vukojevića. Imenovani je odmah pristao na ponuđenu saradnju i javljat će se pod pseudonimom "Strela", na dogovorenu javku u Zagrebu.
U daljnjem razgovoru je izjavio da zajedno s njim putuje na studij u Strasbourg, Šimac Smiljan, sin Antuna, rođen 22.8.1942. godine u Osijeku, sa stanom u Zagrebu Mažuranićev trg 7/III, gdje će se također nalaziti i njegov brat Šimac Neven (PR), s kojim je "Strela" pohađao klasičnu gimnaziju u Zagrebu.
Braća Šimac i Vukojević poznaju se od ranije i politički su istomišljenici, te će "Strela" preko njih

stupiti u kontakt s Vukojevićem i pokušati ustanoviti njegove veze i karakter istih u Strasbourgu.

"Strela" je instruiran da nastoji izuzeti poštu koju će Vukojević primati na Fakultet u Strasbourgu i uoči na koje će se adrese javljati u Jugoslaviju.

Mjere i sredstva rada

Angažiranje za saradnju.

Izvor: Informativni razgovor.

II/Šijan D.

NAČELNIK II. ODJELA
Josip Drpić

393.

DB CENTAR ZAGREB

Izvor Informacija br.272

Donosilac Kuhta Franjo

Služba i datum primitka II/26.3.1968.

Obradio A.Kasum/23.5.1968.

Uložiti: VUKOJEVIĆ VICE

Ranije smo informirali da je saradnik "Benko" dao izvjesnu sumu novca za potrebe "Bečke grupe" Knezović Juri. Knezović ga je obavijestio, da je novce, koje je dobio od saradnika predao šefu. Šefa Knezović nije imenovao, ali pretpostavljamo da se radi o svećeniku Čović Mirku ili o Vukojević Vici, sada sa privremenim boravkom u Parizu.

394 Akcija "Klek"

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Služba državne sigurnosti
Centar Zagreb, sektor II 238
Dana 23. V 1968. godine

Dostavljeno:
SDS - RSUP SRH - I sektor
SDS - RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar " - nač. odjela

PR. Vukojević Vici
PR. Crnogorac Zvonko

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Uprava državne bezbjednosti
ZAGREB
Primljeno: 25. V. 1968
Org. jed. | Broj | Prilog | Vrijed.
11 | 362

INFORMACIJA

Br. 362

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICI (PR), putovala na kontakt Krstić-Novak Nela iz Zagreba.-

Veza informacije br. 141 od 15.II 1968. godine.

Dana 19. IV 1968. godine Krstić-Novak Nela iz Zagreba, Ul. kraljice Jelene br. 3/IV, zaposlena u Leksikografskom zavodu, nazvala je svoju majku Krstić Ružu u IV cvjetnom naselju br. 4, i obavijestila je da 27.IV o. g. putuje za Pariz i da će poslije podne doći kod nje kući. Ruža je upitala Nelu, da li će se u Parizu vidjeti sa Vukojević Vicom? Nela je odgovorila, vjerojatno!

U daljnjem razgovoru Nela je zamolila Ružu da preko Majić Drage, podstanar kod Ruže, dodje u kontakt sa Vučić Vinkom (PR) i da isti donese poruku za Vicu, najkasnije do 26.IV o.g.

Dana 22. IV o.g. Nela je ponovo nazvala Krstić Ružu, ali se na telefon javio Crnogorac Zvonko (PR), također podstanar kod Ruže, koji je Nelu obavijestio da je zajedno sa Majićem pokušao pronaći Vinka, ali da u tome nisu uspjeli.

Obzirom da Crnogorac i Majić nisu uspjeli na vrijeme stupiti u kontakt sa Vučićem, to je Nela otputovala za Pariz, sa još nekim službenicima Leksikografskog zavo-

da, bez poruke za Vicu. Kasnije je utvrdjeno da je Vučić bio u stanu kod Krstić Ruže 27. IV o.g., ali tek poslije podne, te se nije uspio sastati sa Nelom.

Po povratku iz Pariza 5.V o.g. Nela je 6.V ponovo nazvala iz svog stana Krstić Ružu, povremeno razgovarala sa svojom majkom, a veći dio razgovora vodjen je s Vlašić Ljubom (PR), podstanar kod Ruže. U toku razgovora Nela je ispričala da ju je na kolodvoru u Parizu sačekao Vice i da su slijedećeg dana bili čitavo vrijeme zajedno, da su o svemu razgovarali i da se Vice pokazao kao veliki kavalir. Dalje Nela navodi da se Vice dobro snašao i da ih sve lijepo pozdravlja, a za Vučića je donijela mnogo poruka. U daljnjem telefonskom razgovoru Nela upoznava Vlašića, da je Vice poslao neke francuske novine za jedno lice, koje je malo defektno pri govoru (vjerojatno se radi o Bušić Bruni - PR), jedino je njegovo ime zaboravila, ali je sva druga lica zapamtila i sa njima bi trebala doći što prije u kontakt preko Vučića. Na kraju razgovora dogovorila se s Vlašićem da on potraži Vučića i da se njih troje zajedno vide 7.V o.g. poslije podne u stanu kod Ruže i da će ih ona tada o svemu detaljno informirati.

Poduzete mjere:

Zavedena kontrola pošte i telefona nad Crnogorac Zvonkom i Vlašić Ljubom, koji stanuju kao podstanari u IV Cvjetnom naselju br. 4, kod Krstić Ruže.

Zavedena je kontrola telefona nad Krstić-Novak Nelom, sa stanom u Zagrebu, Kraljice Jelene br. 3/IV.

Dana 9,10,11. i 12.V o.g. zavedena je kontrola, putem pratnje, nad Nelom. 12.V o.g. pratnjom je utvrdjeno da je Nela na Pošti u Jurišićevoj ulici predala dva

Nedostaje stranica 396 zbog greške u numeraciji.

397

3.-

paketa u kojima su se vjerojatno nalazile knjige ili rječnici. Na jednom od paketa primjećena je slije - deća adresa: Josip Milić (za Vicu), 7 Rue du Bac, 75 Pariz VII, France.

Izvor: Kontrola telefona

NAČELNIK/ II ODJELA
Josip Drpić

II/Šijan Dmitar

398.

STRANICA br. 27

DB CENTAR ZAGREB

Izvor Informacija br.529

Donosilac Vlado Zlatić

Služba i datum primitka II/5.8.1968.

Obradio A.Kasum

Datum obrade 6.9.1968.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

"KLEK"

Radi što efikasnije obrade predlaže se i posebni plan mjera za 1968 god.:

Uputiti na direktni kontakt novo angažiranog saradnika "Strela" uz prethodno rasčišćavanje njihovih dosadašnjih kontakata po povratku saradnika u Zagreb.

Uputiti na kontakt Vukojeviću reaktiviranog saradnika "Mato", preko kojeg bi se išlo na otkrivanje veze Vukojevića u zemlji i inozemstvu.

Izučiti utvrđene veze Mišetić Nedu i Kristić Nelu s ciljem eventualnog angažiranja.

U toku ljetnih praznika kombinirati ubacivanje saradnika ili veze kao podstanara u IV Cvjetnom naselju br. 4 i ujedno izučiti mogućnost, pa izvršiti ozvučenje stana.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

399

CENTAR ZAGREB

or "Jusufi"
Donosilac Josip Urpić
Služba i datum primitka II/13.8.1968.
Obradio A.Kasum
Datum obrade 16.9.1968.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Dakle, preko toga Cerovca (predsjednik "Hrvatskog radničkog kluba" u Beču) saznali smo neke interesantne vijesti u vezi eksploziva. Grupa Knezovića, koja je prije egzistirala u Beču i koja je imala 9 članova, se raspala. Neki od članova te grupe još uvijek ostaju u Beču i po tvrđenju Cerovca oni su imali svoje prste oko eksploziva - iako nisam dobio konkretnu informaciju, da li se to radi o eksplozivu koji je bio namijenjen za Beograd. Dakle, on zna da su oni nešto radili s eksplozivom, koji se zove "luksit" i više od toga nismo uspjeli saznati. Faktično je to da je ta grupa imala veze s eksplozivom. Termin se nije mogao saznati iz Cerovčeva izlaganja, jer je on bio dosta oprezan, On se ograđuje od bilo kakve izjave o eksplozivu u "2o oktobru".

Grupa Jure Knezovića sastojala se dakle od slijedećih imena:
- Jure Knezović, koji je sada u Njemačkoj - Nürnberg
- Dubravka i Benjamin Tolić
- Rudi Arapović
- Vice Vukojević, koji je u Parizu
- Vinko Knezović, Jurin brat koji je u zatvoru
- Milan Bušić je također u vezi s tom grupom.

Po izjavi ovog Cerovca, oni su imali plastični eksploziv. Ovaj par, koji je ostao u Beču, a to je Tolić Dubravka i Benjamin, su jedini od te grupe koji su ostali u Beču. Njima ne prijeti nikakva opasnost da idu iz Beča napolje, a imali su veze s eksplozivom. Dakle Cerovac tvrdi, da su oni imali plastični eksploziv.

400

2.

O Milanu Bušiću ne mogu reći ništa. Tek kad razgovaram s Antom Velićem, moći ću o njemu nešto više reći Ante Velić je ostao u Beču iza mene dva dana.

Dakle, defitnitivno je dokazano ono što smo sumnjali da postoji veza između Fridrichshafena i Beča. Po mojem sudu centralno mjesto, osinjak svih tih akcija je upravo "Hrvatski klub". Nitko tu moju sumnju neće moći potvrditi, jer su se oni ogradili sa svim legalnostima. Iza njih stoji nadbiskupska stolica, iza njih stoji legalizacija kod austrijske vlade, ali je definitivno da se tu skupljaju ljudi o kojima je bila riječ i definitivno je, da svaka veza između Njemačke i ovakvih akcija mora proći kroz ovaj klub i to zbog toga, jer je to jedinai intelektualna struja koja upravlja političkim životom. Ustaše su kompromitirane, oni tvrde za ustaškog vođu u Beču, koji se zove Radoš,da je Radoš sam bio kriv za propast Knezovićeve grupe u zemlji. Zato, jer je Radoš nekim svojim nesmotrenim postupcima i svojim prevelikim povjerenjem prema nekim ljudima, koji su mu dolazili, ukazao, da će ta grupa nositi letke preko granice. Dakle, Radoš je direktno osumnjičen da je možda nesvjesno, a možda čak i svjesno, bio upleten u propast Knezovićeve grupe.

Dakle jedna sprega Čuljak, Knezović, Bušić, Tolić, Cerovac, Vukojević u Parizu i njihove veze prema HDO-u, prema ljudima iz Ujedinjenih Hrvata Njemačke - mislim da u tom spletu i događajima oko njih se zapravo krije izvršilac diverzija.

ZAVADNIK IZ INFORMACIJE BROJ 543
CENTRA SDS Zagreb OD 13.8.68
Parti

401

3.

katoličku crkvu, on obožava svakog svećenika i on je dobio tu dužnost preko Pr. Čovića. S njim sam se imao prilike upoznati u Beču, jer me je k njemu odveo Abičić i Ante Velić. Taj Čović je dan nakon mog odlaska u Beč otputovao u Rim. On nema više funkciju predstojnika "Hrvatskog kluba", već je tu dužnost povjerio tom Cerovcu. Cerovac je bio student muzike, a sada je na stipendiji austrijske vlade, koju je dobio preko katoličke crkve. Dakle, on i dalje studira u Beču, a pored toga vodi i ovaj "Hrvatski radnički klub" - tako se taj klub zove. Taj Cerovac je dečko, koji je vrelo svih informacija. Sve što se dogadja u emigrantskom životu, Cerovac je time upoznat. On je u vezi i sa emigrantskim krugovima iz Njemačke i sa onima iz Engleske i sa onima iz Španije i sa onima u Austriji, a takodjer kao posjednik pasoša često putuje u zemlju. On je meni sam rekao, da samnom ne bi uopće razgovarao da nije Ante Velića, kojeg on dobro poznaje.

Dakle, preko toga Cerovca smo saznali neke interesantne vijesti u vezi s eksplozivom. Grupa Pr. Knezovića, koja je prije egzistirala u Beču i koja je imala 9 članova, se raspala. Neki od članova te grupe još uvijek ostaju u Beču i po tvrdjenju Cerovca oni su imali svoje prste oko eksploziva - iako nisam dobio konkretnu informaciju, da li se to radi o eksplozivu, koji je bio namjenjen za Beograd. Dakle, on zna da su oni radili nešto s eksplozivom, koji se zove "luksit" i više od toga nismo uspjeli saznati. Faktično je to, da je ta grupa imala veze s eksplozijom.

D - Sa eksplozijom u "2o. Oktobru"?

J - To ne kažem. Kažem, da je imala veze s eksplozivom. Termin se nije mogao saznati iz Cerovčeva izlaganja, jer je on bio dosta oprezan. On se ogradjuje od bilo kakve izjave o eksplozivu u "2o. Oktobru".

Grupa Jure Knezovića sastojala se dakle od slijedećih imena:

Jure Knezović, koji je sada u Njemačkoj - Nürnberg
Dubravka i Benjamin Tolić
Rudi Arapović, za kojeg znamo gdje je
Vice Vukojević, koji je u Parisu
Vinko Knezović, Jurin brat koji je u zatvoru.
Milan Bušić je također u vezi s tom grupom.

Po izjavi ovog Cerovca, oni su imali plastični eksploziv. Ovaj par, koji je ostao u Beču, a to je Tolić Dubravka i Benjamin, su jedini od te grupe, koji su ostali u Beču. Njima ne prijeti opasnost da idu iz Beča napolje, a imali su veze s tim eksplozivom. Dakle, Cerovac tvrdi, da su oni imali plastični eksploziv.

D - Jeste, jeste.

J - Onda ja nisam ništa učinio? Ako je to već provjereno, što sam učinio?

D - Jeste, jeste.
Tko je zapravo Milan Bušić, odakle je?

J - Ja ne mogu sada o njemu reći ništa, ali vam mogu reći za 24 sata, nakon što ću razgovarati s Antom Velićem. Ante Velić je ostao u Beču iza mene dva dana, a ja sam putovao u Zürich. Nisam smio riskirati da njega povežem s Pavičićem, pa da onda on bez mojeg znanja radi neke stvari, koje bi mogle škoditi. Dakle, ja ću sve danas saznati, nakon što on mene nazove, jer mi imamo danas telefonski razgovor.

D - Dobro, u redu.

J - Ovaj Vokić, za kojeg smo mi smatrali da je vrlo interesantna ličnost, u stvari se dosta kompromitirao u tim emigrantskim krugovima, zato jer je sa svojom prevelikom agresivnošću i nametljivošću upao u oči austrijskoj policiji. On uglavnom smeta svim diskretnim akcijama hrvatskih emigranata vani, tako da su mu neki čak i prijetili, da se ne miješa u njihove krugove, jer će ga inače likvidirati. On je navodno izbacio neke Srbe iz "Hrvatskog kluba" zato što su pjevali "Marš na Drini" - iz ovog kluba što sam već govorio o njemu. Vi ste čuli za taj klub?

da tu nema ništa, da se oni sastaju, da pjevaju u crkvi itd. i da je to uglavnom pod mantijom katoličkih svećenika.

D - Šta je bilo s Radoševim sudjenjem? Mislim da je ta grupa bila sudjena. Jesu li vam pričali šta?

J - Ne.

D - Da je navodno bila izvedena pred sud?

J - Koji sud, austrijski? To ne znam.

D - To bi bio pandan zapravo toj grupi: Radoš sa svojom grupom i ovi Knezovići i Cerovci sa svojom grupom. To bi bila dva centra u Beču, koji nama okupljaju, iniciraju nekakvu aktivnost.

J - To je tačno. Mi ne možemo kazati, da Cerovac stoji isa bilo kakve grupe. On je previše pametan dečko da bi se upustio u bilo šta slično. On je jako pametan i jako oprezan. Jasno je da su njegove simpatije na strani borbe za slobodu i emancipaciju Hrvatske itd., ali on se ne će nigdje javno deklarirati, da je pristalica bilo kakve grupe. On je predsjednik "Hrvatskog kluba", koji želi da sačuva tome klubu pravo opstanka i da ga očuva u legalnosti. Ima dosta novaca, dobio je prekrasni dvosobni stan u samom centru Beča i živi "kao bubreg u loju". Nije oženjen, ali namjerava da se oženi ove jeseni.

D - Znači, ta bivša "Bečka grupa" bi se sastojala od: Knezovića, koji se sada nalazi u Nürnbergu, Arapovića, koji negdje lunja po Francuskoj ili Americi.

J - On je sada momentalno u Parisu. Ne, on je sada u Americi. Bio je u Parisu pa je sada u Americi.

D - Onda od Vukojevića, koji je otišao u Paris. Taj je tamo na nekakvom studiju?

J - Jeste.

D - Onda od Tolića Benjamina i Dubravke. Je li Bagarić tu?

J - Ne.

D - Bagarića izoliraju?

što saznati? Vidite, ja Tolića i Bušića čak isključujem kao direktne organizatore, ne potpuno, ali u priličnoj mjeri isključujem - ne znam, imam li pravo. Isključujem ih kao direktne organizatore. Isto tako mislim, Cerovac, Bušić i Tolić - sve troje bi moglo puno toga znati. Čini mi se od ove trojke bi Bušić najviše mogao znati.

J - Ja bih čak kazao Tolić. Bilo bi od mene nepošteno prema bilo kom od ovih ljudi, da ja dam decidiranu izjavu.

D - Pa jasno. To ne smijemo dati, jer bi došli u zabludu. Sasma sigurno.

J - Vaše je zapažanje ispravno, da ti ljudi moraju imati podatak o kompletnoj pozadini tog čitavog događaja, a posebno Cerovac. Ako su Tolići i Bušić imali veze s plastičnim eksplozivom, onda su oni bili eventualno samo transporteri tog eksploziva - od jedne ruke do druge. Međutim, u tom cijelom lancu sigurno je to, da male ribe ne znaju, tko su one velike. A Cerovac je od svih najbolje informiran, definitivno. To je sada decidirana izjava, koju ja nerado dajem. Od svih ljudi u Beču, Cerovac je najbolje informiran o svim zbivanjima u toj struji.

D - Jedno daljnje resimiranje. Čuljak je, kažemo 3 mjeseca negdje vani. On se nešto vrtio i po Njemačkoj. To vam vjerojatno nisu rekli, ali ja imam jedan podatak, da se on vrtio i po Njemačkoj prije odlaska u Ameriku. Navodno, da je on u Njemačkoj bio i prije ove eksplozije. Znači, da je 3 mjeseca u Americi, to je relativan podatak.

J - To je relativan podataka.

D - U Njemačkoj imamo Knezovića. Dakle, jedna sprega Čuljak, Knezović, Bušić, Tolić, Cerovac, Vukojević u Parisu. Nadalje, njihove veze prema HDO-u, prema ljudima iz Ujedinjenih Hrvata Njemačke - mislim da u tom spletu i događajima oko njih se zapravo krije izvršilac ovih diverzija.

J - Ja bih se složio s vama.

20.-

dobro informiran.

D - Sada možemo prići dalje, kako vi mislite.

J - To je generalni osvrt na Beč, jer imam još pojedinosti zapisanih na ovakovim malim papirićima. To me je još Srbac Kaučić, da sve zapisujem na ovakvim malim papirićima. Ja ću naknadno napraviti o tome svemu izvještaj, da se ne propusti koja pojedinost. Ja sam bio 6-7 dana u Beču, jer nisam mogao pokupiti sve te informacije odmah u Beču. Morao sam 2-3 puta hodočastiti u klub, dok me nisu primili Čović i Cerovec.

D - Da rezimiram. Vi ste u Beču bili s Čovićem, Cerovcem i Abičićem. Bušića i Tolića niste vidjeli?

J - Vokića sam vidio.

D - I Vokića. A Bušića i Tolića niste vidjeli?

J - Ne, ali da sam insistirao, mogao sam i njih vidjeti. Mogao im je taj moj interes biti sumnjiv. Oni to sigurno registriraju, za koga sam se ja interesirao. Oni me ne smatraju vezom između Njemačke i Jugoslavije. Slučajno sam na jednom putu, na prelasku preko Austrije, uputio pozdrave našim predstavnicima u Austriji.

D - Je li Velić prisustvovao ovim razgovorima?

J - Jeste.

D - Znači, on po prilici može da ispriča istu priču?

J - On može da ispriča istu priču, čak i više.

D - Čak i više?

J - Čak i više od mene, jer je on bio posebno na sastanku s Cerovcem. Prije mene i poslije mene. Bar me je pet puta nazvao telefonski u Zürich i rekao "divno je, imam divnih vijesti". Znate zašto? Ja sam došao u Beč sa argumentacijom, da nas jako zanima, koji je UDB-i denuncirao Knezovića, tako da su oni već znali za te letke, prije nego što će biti bačeni.

D - Da li imamo nekakvih podataka o bilo kakovim vezama, dogovaranjima, sastajanjima, dolascima u Beč Vukojevića, Knezovića, Arapovića i Čuljka - poslije njihovog odlaska iz Beča?

J - Nemam.

D - Nema? Znači to su prikrili. Ja sam uvjeren da oni normalno korespondiraju sa ovom četvoricom, koji su otišli iz Beča.

J - Sigurno, sigurno. Oni nisu posvadjani. Međutim, ako bi čovjek htio da dade odgovor na sva ta pitanja, morao bi živjeti mjesec dana u Beču.

CENTRA SDS Zagreb 14.8.68

406

~~16.-~~

politički oportuna stvar, ako je HOP iza toga. Ako HOP, od njih nije drugo niti za očekivati.

D₂- Misli na Jeličev HOP?

D₂- Ne Jelićev, Heferov. Odnosno, još jedna pretpostavka, nije li to namješteno od UDB-e? Tako je uvjerenje kod emigracije vani, da je ono u Parizu bilo namješteno od UDB-e.

D₂- Šta je s ovim "bečkim socijalistima"?

D₂- Njih smatra budalama.

D₂- Mislim, da su to oni napravili.

D₂- Dobro, ako su to napravili, to smatram razbojstvom, ne ulazim dalje. Ali po onom što pišu, mislim da su to najveći idioti, što postoje. Po onom pisanju, po zdravoj logici. Čitao sam njihov "Bilten". Pa ono ne bi "pas s maslom pojeo".

D₂- Ne samo da pišu bilten, nego imaju i eksploziva. To su napravili oni iz Beča, koji su se doduše razmilili ili razletili. Tu ti je neki Knezović Jura - brat od ovoga što je uhapšen i koji je donio sobom atentarorski pištolj, tu ti je neki Vukojević iz Pariza - koje ime bi bilo dobro upamtiti, zatim neki Bušić u Beču, neki Tolić u Beču, neki Arapović koji je momentalno u Americi i neki Čuljak, koji je momentalno u Americi. Od te grupice je najvjerojatnije potekla diverzija. Naravno, treba pretpostaviti da su ovu drugu izveli oni koji su izveli i onu prvu. A tog Jelića su ti poslali tvoji susjedi iz Karlsruhe-a, neki Šarac, ejepanica.

D₂- To je onaj što je bio prije Jelića adlatus u svoje doba?

D₂- Da. Tog Jelića su poslali Šarac, neki Kutuzović, neki Odak i neki Pašalić. To su četiri klipana, koji su vrlo opasna, primitivci de facto, potpuni.

D₂- Potpuni, kompletni. Za Šarca znam. Taj je Nikolića htio pred dvije godine istući u Münchenu u gostioni. Navalio je na njega da će ga tući. Onda je Nikolićka skočila pred muža i branila ga.

D₂- Sada mi se radja jedna ideja, kako bi mi tu situaciju Juri i Vinku provukli kroz uši. Mislim, da se može provući. U štampi je bilo objavljeno da su kompanjoni

DB ZAGREB

407

Izvor Inform. br. 7o4

Donosilac Zlatić Vladimir

Služba i datum primitka II/18.9.68.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 27.9.1968.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

"Klek"

U vezi rasturanja letaka "Nezadovoljni članovi SK" obavljen je informativni razgovor sa LEKO VLADOM, sin Grge, rodjen 8.5.194o. godine u D.Momići, općina Grude, Mostar, grafički inžinjer, zaposlen u štampariji "Vjesnika", stanuje Haulikova 4, Zagreb.

U toku razgovora konstatirano je da je u toku 1967. godine tri puta putovao u inozemstvo i to SSSR, Trst i Veneciju, te u Beč. U Beču je kontaktirao s Vukojević Vicom, i Arapović Rudolfom, ali odbija da je ovaj susret imao bilo kakav drugi karakter osim prijateljskog. Odbija da su Arapović i Vukojević od njega zatražili bilo kakve usluge ili da je bilo što radio po njihovim susgestijama. Izjavljuje, da se Vukojević interesirao za Kolak Juru, liječnika iz Vukovara. Po povratku iz Beča da je jedino prenio prijateljske pozdrave za Gabelicu, Mijatović Andjelka, Majić Stanka i drugim znancima Arapovića i Vukojevića. Nadalje je izjavio da se češće u Zagrebu na "špici" vidja s Bušić Brunom, te da mu se iz Austrije nedavno javio Čolak Jozo, koji je prije tri četiri mjeseca otišao iz zemlje.

Prilikom pretresa stana pronadjen je njegov notes-adresar s nekoliko imena i telefonskih brojeva, medju kojima telefonski broj u stanu Mijatović Andjelka, te prezime Skoko, za koje lice tvrdi da mu ne zna imena. Predpostavljamo da se radi o Skoko Stojanu, utvrdjenoj vezi Gabelice i drugih lica iz "Kleka". Svi brojevi telefona i ostala imena biti će naknadno provjeravana. Planirali smo s njim ponoviti razgovor o čemu će biti sastavljena posebna informacija.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 704
CENTRA SDS Zagreb OD 18.9.68
Paraf:

408

2.-

CRNOGORAC ZVONKO, sin Petra, rodjen 8.1o.1943. godine u Metkoviću, student Tehnološkog fakulteta, stanuje u Zagrebu, IV Cvjetno naselje br.4.

Prilikom poligrafiranja pokazao je pozitivne reakcije na veze s emigrantskim organizacijama i pojedincima, zatim na testove čitanja emigrantske štampe i rasturanja letaka "Hrvatskoj samostalnost", koji su rasturani u decembru 1967. godine.

U objašnjenju svog alibia za 9. i 1o.9.1968. godine dao je uvjerljiv iskaz, kao i iznio poimenično lica preko kojih se njegovi navodi mogu utvrditi. U nastavku razgovora je iznio, da mu je Knezović Vinko u toku školske godine 1966./67. govorio, da je potrebno raditi za "stvar Hrvatske" i za njeno osamostaljivanje, kada mu je i ponudjeno da prihvati i izvršenje odredjenog posla. Izjavljuje, da mu je brat Željko uoči bacanja letaka dao do znanja da se u vezi s Deklaracijom "mogu desiti neke stvari...", ali negira bilo kakvo učešće u rasturanju letaka u 1967. godini. Opisujući svoje veze naveo je, da medju emigrantima pozna Arapović Rudolfa i Vukojević Vicu, te Knezović Juru. Nadalje da poznaje neke pripadnike biv.ileg. organizacije u Imotskom, kao Jonjić Dinka, Vučemil Andriju, Čutuk Darinku, Škarić Ivu i Crnogorac Ferdu. Knezović Vinko s kojim je zajedno stanovao u toku 1966./67. godine, da ga je upoznao s neprijateljskom djelatnošću emigranata Arapovića i Knezović Jure. Po dolasku iz Beča, Vinko da mu je govorio o radu emigracije, o sukobima izmedju Arapovića i njegovog brata Jure, negirajući bilo kakvo svoje učešće u neprijateljskoj djelatnosti. Nastojao je uvjeriti da je napustio

kontakte s ranijim vezama obuhvaćenim u "Kleku", kao Gabelicom, Knezović Ankicom i Vinkom, Majić Dragom, Vlašić Ljubom i drugim licima. Za brata Crnogorac Željka, koji se nalazi na odsluženju kadrovskog vojnog roka u JA kaže, da se je "dobro snašao" u armiji, da radi u Domu armije u Požarevcu i da se hrani u oficirskoj menzi, a po izlasku iz armije da bi otišao na odredjeno vrijeme u London. Putem Vojne bezbjednosti izvidit ćemo kada ističe njegovo odsluženje roka radi dostavljanja podataka za Željka organima Bezbjednosti JNA, s prijedlogom za poduzimanje odredjenih mjera.

LEKO VLADO, sin Grge, rodjen 8.5.1940. godine Donji Mamići, općina Grude, Mostar, grafički inžinjer, zaposlen u štampariji "Vjesnik", stanuje u Zagrebu, Haulikova br.4.

Objašnjavajući svoj alibi, dao je detaljan opis svojih kretanja u vrijeme pojave letaka.

U toku informativnog razgovora konstatirano je, da je u toku 1967. tri puta putovao u inozemstvo i to SSSR, Trst i Veneciju, te u Beč. U Beču je kontaktirao s Vukojević Vicom i Arapović Rudolfom, ali odbija da je ovaj susret imao bilo kakav drugi karakter osim prijateljskog. Odbija da su Arapović i Vukojević od njega zatražili bilo kakve usluge ili da je bilo što radio po njihovim sugestijama. Izjavljuje, da se Vukojević interesirao za Kolak Juru, liječnika iz Vukovara. Po povratku iz Beča da je jedino prenio prijateljske pozdrave za Gabelicu, Mijatović Andjelku, Majić Stanku i drugim znancima Arapovića i Vukojevića. Nadalje je izjavio, da se češće u Zagrebu na "špici" vidja s Bušić Brunom, te da mu se iz Austrije

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 719
CENTRA SDS Zagreb od 19.8.68.
Pa.ef:

410

2.-

imao razgovore sa Vecom Holjevcem i Milovanom Đilasom, te sa nekim književnicima u Zagrebu. Njima da je još pričao kako je bio pozvan na razgovore sa CK SKJ. Radica Bogdan je saopćio Petričeviću da Meštrović o prednjim činjenicama ne govori istinu. Prema Petričeviću Meštrović jeispao konfuzan, naginje totalitarizmu, a ne odbija suradnjuni sa Maksom Luburićem. Meštrović se morao ranije vratiti u USA, jer mu se razbolila majka, pa je iznenada otputovao.

Luka Petković prema izjavi Petričevića trebao bi ovih dana doputovati u Zagreb. Prema mišljenju Petričevića pametan je i sposoban čovjek. Za Petkovića je izjavio Petričević da ima utisak da radi za američku obavještajnu službu.

Dr. Kadić bio je nedavno u SSSR, Bugarskoj i u Pragu (prije 21.8.o.g.) na sastanku slavista. Kadić je izjavio, da je susreo mnoge zagrepćane slaviste i "deklaracioniste". Svi da su ultra-Hrvati.

Iz zemlje simpoziju je prisustvovao Bošnjak Mladen. Prema ocjeni Petričevića Bošnjak se slabo ponio i išao je ljudima na živce. Bošnjak nije bio informiran o stvarima i bio je dosadan. Petričević je izrazio žaljenje, što je omogućio Bošnjaku prisustvo, te misli da od njega neće biti koristi.

Simpoziju je također prisustvovao jedan pravnik, student, koji studira sa stipendijom u inostranstvu.

411

3.-

To je mlad čovjek, ispod 30 godina. Petričević ga je pohvalio, da je pametan i da je aktivno sudjelovao u diskusiji. (Predpostavljamo, da bi to mogao biti Vice Vukojević).

Rezolucija,koja je sastavljena na kraju simpozija nije zadovoljila Petričevića. Izjavio da je razvodnjena, pa su on i Nikolić Vinko tražili da se unesu izmjene. Prema Petričeviću rezolucija još uvijek nije takova, kakva bi morala biti.

Na simpoziju nije donesen nikakav direktni akcioni program, nego su razgovori bili više teoretskog značaja. Bitno da je, što se razgovori nisu odnosili na zbivanja u emigraciji, nego na ona u zemlji i zato je simpozij po mišljenju Petričevića veoma uspio.

Nikolić Vinko će sve referate i koreferate sa simpozija sakupiti u jednoj knjizi, koja bi trebala izaći za oca dva do tri mjeseca.

Izvor: Saradnik "David"

II/ Drpić Josip

Josip Drpić

412.

DB CENTAR ZAGREB

STRANICA br.

Izvor Informacija 76o

Donosilac Čeko Dušan

Služba i datum primitka 25.9.1968.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 12.11.1968.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Šimac Neven utvrdjen je kao veza emigranta Petričević Jure i Radja Tihomira.

Od ranije je povezan sa Vukojević Vicom i Gabelica Ivanom, kao i sa još nekim licima koja su se pojavljivala u vezi sa ilegalnom organizacijom HOP-a.

Nakon odlaska u inozemstvo Vukojević Vice je odsjeo kod Šimac Nevena u Francuskoj. Utvrdjeno je, da je na simpoziju "Hrvatska danas i sutra" koji je održan početkom septembra u Švicarskoj, učestvovao i jedan mladji pravnik iz zemlje, koji se nalazi na studiju u inozemstvu. Neke indicije upućuju na pretpostavku da bi to mogao biti Šimac ili Vukojević. Zbog ovoga, kao i zbog veze sa Petričevićem i Radjom, Šimac je uključen u grupnu obradu "Astra".

Šimac je roditeljima uputio pismo iz Pariza 2o.9.1968. godine u kojem najavljuje mogućnost dolaska a dva dana kasnije uputio je kartu u kojoj Šimac javlja roditeljima da kreće za Zagreb.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

413 Akcija "Klek"

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
CENTAR ZAGREB, GRUPA II / 442
Dana 3.10. 1968. godine

Dostavljeno:
✓SDS RSUP SRH - I sektor
SDS RSUP SRH - VIII sektor
Centar Zagreb - načelnik
Centar Zagreb - I grupa
Centar Zagreb - II grupa arhiva

Fase.

I N F O R M A C I J A

Br. 785

- 7 X. 1968

PREDMET: ŠIMAC SMILJAN, veza emigranta Vukojević Vice /PR/ - informativni razgovor obavljen u vezi akcije "Garderoba" i "Terazije".-

Veza naše informacije broj 760 od 25.9.1968. godine.

Šimac Smiljan, rodjen 28.8.1942. godine u Osijeku, diplomirani pravnik, stalno mjesto boravka u Zagrebu, Mažuranićev trg br. 7, privremeno se nalazi na post - diplomskom studiju iz komparativnog prava u Belgiji.

Početkom ljeta ove godine vratio se je iz Francuske Strazburg, gdje se nalazio na post-diplomskom studiju iz usporednog prava čiji je organizator Medjunarodni fakultet.

Za vrijeme boravka u Francuskoj, preko brata Šimac Nevena /PR/ stupio je u kontakt sa emigrantom Vukojević Vicom /PR/. Ranije je bio povezan u Zagrebu sa Vukojevićem, Gabelica Ivanom /PR/, kao i sa još ne - kim licima koja su se pojavljivala u vezi sa ilegal - nom organizacijom HOP-a. Šimac Smiljan je obradjivan

zbog neprijateljskog djelovanja za vrijeme studija u Zagrebu.

Ispitivanjem putem poligrafa, kao i kroz informativ - ni razgovor, došli smo do alibija tako da su otpale sumnje da ima bilo kakvu vezu sa eksplozijom.

Kroz razgovor, kao i drugim operativnim mjerama /kontrolom putem pratnje/ došli smo do podataka o orga - niziranoj grupi klerikalaca koja djeluje u Zagrebu. U grupi se nalaze isključivo intelektualci i to: Šimac Smiljan, Dulčić Ante - magistar tehnike, Majher Vera, student biologije, Petrač Dubravko - apsolvent medi - cine, Rukavina Zvonko - student gradjevinarstva, Ru - kavina Jasna - student, Pavešić Mirna - inž. kemije , Pavešić Nada - student, Kovačić Davor - student gra - djevinarstva, Malnar Katica, Čarbuka Irma, Bedenko Ljiljana, Regvić Srebrenka, Orešković Nevenka - stu - denti, Sarjanović Pijo - inž. šumarstva, Begović Mla- den, elektroinžinjer i dr. Josip Ladika - svećenik.

Gore spomenuti pripadaju pjevačkom zboru u crkvi sv. Blaž. Sastaju se jednom tjedno u crkvi sv. Blaž ili u stanovima kod dr Josipa Ladike, Nova Ves 7, Pavešić Mirne, X korpusa 5, Majher Vere, Mašićeva 3-a i inž. Dulčić Ante, Nova cesta 76.

Svi skupa su se nalazili na seminaru koji je održan na Lošinju u toku augusta o.g. Seminarom je rukovodio Frančesko Riči, svećenik u Forli - Italija, a bila je prisutna i grupa intelektualaca katolika iz Forlije. Iz razgovora sa Šimac Smiljanom proizlazi da je cilj seminara na Lošinju bio izgradjivati duh i pogled me- dju krišćanima.

Sastancima u Zagrebu rukovodi svećenik dr Josip La - dika. Na sastancima se diskutira, prema izjavi Šimac Smiljana, o filozofskim i teološkim pitanjima, o primjeni kršćanstva u životu. Šimac Smiljan je rekao

415

3.

da su oni svi kršćani, Hrvati, svi intelektualci da žele da kršćanstvo ne ostane na tradiciji i niskom nivou, već žele da ga podignu na nivo adekvatan svojoj općoj izobrazbi. Šimac je rekao da su njihovi sastanci samo jedan razgovor, a temelji razgovora su vjera u boga. O drugim problemima da ne diskutiraju.

Mjere i sredstva službe:

- Izučiti djelovanje grupe klerikalaca, cilj i smisao organizovanog okupljanja.
- Selekcijom odabrati lice iz grupe s ciljem angaziranja i to onda ako se pokaže opravdani interes za praćenje djelovanja grupe.

Izvor: - Informativni razgovor

II/Dušan Čeko

Josip Drpić

416

Kroz informativni razgovor sa Cerovac Ivicom (DL), povezan sa "Bečkom grupom" Arapović, Knezović, Vukojević, došli smo do slijedećih podataka:

Vukojević Vicu upoznao je u "Dušobrižničkom centru", ali nisu ulazili ni u kakove diskusije. On se je držao rezervirano. Nije mu poznato zbog čega da li zbog neke konspiracije ili nečeg drugog nije mu jasno. Takodjer o njegovom poli tičkom djelovanju medju emigracijom nezna ništa, ali otvore no diskutira kako se ne slaže nekim postavkama našeg SK.

On se sada nalazi u Parizu, gdje je na postdiplomskom studiju. Uzeo je neku privrednu granu. Dobio je stipendiju od neke crkvene organizacije iz Španije.

Izvod iz informacije Centra SDS Zagreb br. 874 od 23.X 1968.

417

CENTAR DS ZAGREB
II ODJEL
Broj_____1968.
Zagreb, 23.10. 1968.

Strogo povjerljivo
Pisano u 3 primjerka

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE
upisivanje u katalog ekstremista

1.	Prezime (očevo ime) ime		Vukojević (Joze) Vice
2.	Pseudonim ili lažno ime		-
3.	Datum, mjesto i kotar rođenja		6.9.1936, Veljaci, Mostar
4.	Narodnost		Hrvat
5.	Lična isprava		HA 532729 SUP Zagreb
6.	Upisnik i broj dosjea		Centar SDS Zagreb, br. 240271
7.	Mjera		carinski pregled lica, prtljage, vozila, obavjest o prelasku granice i kontrola kretanja u zemlji.
8.	Lični opis	visina	cca 180 cm,
		razvijenost	dobro razvijen
		kosa	crna - kovrčava
		nos	
		oči	
		usta	
9.	Osobni znaci		
10.	Razlog vodjenja u katalog (djelatnost, pripadnost, nabružan, osobine, sklonosti, emigrant, pasošar, veza emigracije		Do sada je osudjivan zbog ilegalne neprijateljske djelatnosti u zemlji. U inozemstvu je povezan s emigrantima, teroristima, Arapović Rudolfom i Knezović Jurom.

Josip Drpić

Operativni radnik
Šijan Dmitar

Zagreb 1019 10.12.68. 418 5.-

grupom" na diverzantsko-terorističkom planu. Posebno je bio aktivan oko upućivanja pripadnika "bečke grupe" Tolića i Knezovića na seminar "Borba za oslobodje podjarmljenih naroda Istočne Evrope", koji je održan 1967. godine.

Vukojević Vice za vrijeme boravka u Beču takodjer je pripadao grupi emigranata - terorista, a posebno je bio vezan uz Knezovića, Arapovića, Tolića i dr. Od njegovih veza u zemlji k njemu su putovali na kontakte Leko Vlado, Crnogorac Zvonko i dr. U februaru o.g. uputio je 4 zatvorena pisma Vučić Vinku u Zagreb, od kojih je jedno bilo za Gabelica Ivana. Od marta o.g. nalazi se u Parizu, ali održava stalne kontakte s pripadnicima emigrantske grupe iz Beča. U Parizu se nastanio kod emigranta Šimac Nevena, ali se iz razloga opreza i prikrivanja svoje djelatnosti služi adresom Milić Josipa, koji je svojevremeno bio obradjivan u akciji "Šestine".

.....

Na planu sistematskog vršenja neprijateljske propagande prema državnom i društvenom uredjenju u SFRJ, pripadnici "bečke grupacije" nastavljaju kao i ranije izdavanjem svog časopisa "Bilten hrvatskih socijalista", štampanjem letaka koje putem svojih veza ubacuju i rasturaju u zemlji, kao i vršenjem usmene propagande medju licima iz redova emigranata i nosioca PI.

U ovoj djelatnosti posebno su se aktivirali Arapović, Knezović, Abičić, Bagarić, Bušić i dr. Njihovo djelo su i leci, koje je grupa Knezović Vinka rasturala u Zagrebu, kao i drugi pisani neprijateljski propagandni materijal. Arapović je svojevremeno organizirao štampanje i ubacivanje u zemlju letaka,

kojima se podržavala "Deklaracija", kao i onih pod nazivom "Hrvatskoj samostalnost".

U zadnje vrijeme imaju u planu umnožiti i ubaciti u zemlju "Proglas hrvatske demokratske opozicije". Emigrant Arapović je jedno vrijeme boravio u Njemačkoj, gdje je zajedno s Bagarićem pripremao izdavanje lista "Hrvatska sloboda".

Abičić Dragutin je autor i izdavač oko 2000 komada letaka "Proglas hrvatskom narodu", na kojem kao potpisnik stoji "Hrvatski demokratski pokret - Sarajevo siječnja 1968. g.". Saradniku "Jusufi" uručio je 100 komada ovih letaka i 25 komada koverata sa ispisanim adresama odredjenih lica u zemlji i inozemstvu.

Bagarić fra Ivo je jedan od osnivača "Biltena hrvatskih socijalista" i četiri puta je nastojao da preko saradnika "Beško" ovaj propagandni materijal ubaci u zemlju, radi rasturanja u Zagrebu. Bio je vezan uz Rukavina Milu, kod kojega se i nalazio jedno vrijeme u Münchenu i radio na pripremanju lista "Hrvatska sloboda".

Vukojević Vice je,navodno, prisustvovao simpoziju "Hrvatska danas i sutra", koji je početkom septembra održan u Švicarskoj. Podržava kontakt sa svojim vezama u zemlji, medju kojima su Vučić Vinko, Bušić Bruno, Gabelica Ivan, Krstić Nela i dr. Kako je već naprijed navedeno, na adresu Vučića uputio je 4 pisma, za koja se osnovano pretpostavlja da su sadržavala neprijateljski propagandni materijal. U julu o.g. Krstić Nela poslala je Vukojeviću jedan primjerak "Hrvatskog književnog lista" u Paris. U toku godine Krstić Nela putovala je u Paris na kontakt Vukojeviću, a po povratku u zemlju prenjela njegove poruke Vučić Vinku, Bušiću i Gabelici.

nju, zvala "Hrvatski izvještajni centar - sektor" , a "doglavnik" da će mu biti neki Vukelić. Nakon izlaska prvog broja lista HKL, Velić je zajedno s Miršić Jozom preuzeo zaduženje za raspodaju u koju svrhu je bila angažirana i jedna grupa studenata .

U toku obrade lica iz kruga veza emigracije utvrđena je njihova međusobna povezanost, kao i određeno grupiranje. Tako Krstić Nela po povratku iz Pariza od Vukojevića poziva Vlašić Ljubu, Vučić Vinka i dr. da se sastanu, kako bi im mogla prenijeti poruke Vukojevića. U novembru o.g. Gabelica Ivan je imao promociju i tom prilikom su se kod njega našli Mijatović Andjelko, Bušić Bruno, Vučić Vinko, Crnogorac Željko, Šarac Petar i dr. Karakteristično je i pismo koje je Gabelica tom prilikom uputio Anti Nikoliću u SR Njemačku. Nakon saopćenja o završenom fakultetu on navodi: "... Radova su mi na putu stajali moji osobni neprijatelji i neprijatelji hrvatskog naroda, moja je upornost pobijedila. Bio je vrlo naporan i trnovit put, ali sam na taj dio svog života ponosan, budući da nisam duhovno klonuo pred nasrtajem onih koji su me htjeli u prah satrti ..."

O neprijateljskoj djelatnosti grupe lica okupljenih oko "Hrvatskog književnog lista", posebno smo informirali u prikazu obrade grupe TIN.

Djelatnost "Laste", "Selktera", Čizmić prof. Ivana i Jonke dr Ljudevita u okviru grupne obrade "Klek", kao i odnosi "Laste" s emigrantima iz SAD (Jareb dr Jere, Vujica dr Stanko, Radica Bogdan, Pavelić - Šmit Ante, Mirt Karlo, Riger Vilko, Gal Miroslav i dr.), nismo u mogućnosti procjeniti.

II

Mjere i sredstva SDS od 1.1. do 15.12.1968. godine

Informat. razgovora	84
Provjera	108
KP	43

DB ZAGREB

421

Izvor Inform. br. 1033

Donosilac Bilušić S. i Marković B.

Služba i datum primitka II/25.12.1968

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 23.1.1969.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Saradnik "Putnik" nas je informirao da Rudi Arapović svu svoju poštu prima na adresu Sojčić Željka iz Zagreba,koji se nalazi u Beču na studiju muzike. U vezi Sojčić Željka istakao je da je Željko veza Vice Vukojevića, koji se momentalno nalazi u Parizu. Podvukao je ozbiljnost ove veze, koja od Vukojevića ide preko Beča, odnosno Arapovića u zemlju. Sojčić Željo u zemlju prenosi razna pismena i usmena obaveštenja, ali "Putnik" nije još do sada mogao saznati pojedinosti koje su vezene za ovaj kanal. Sojčić Željko mu je jednom prilikom govorio o Vukojević Vici, Šimac Nevenu i nekom Miličiću (vjerojatno se radi o Milić Josipu) koji se nalaze na postdiplomskom studiju pravnih nauka u Parizu. Šimac ili ova druga dvojica govorili su Sojčić Željku da su htjeli osnovati nekakvu ilegalnu organizaciju, ali da do toga nije došlo. Prema Sojčićevim riječima ocijenili su da je za to još rano i da prije treba preodgojiti ljude i kad bude pogodan moment da će se pristupiti formiranju jedne takve ilegalne organizacije.

Saradnik očekuje da će Sojčić Željko najvjerojatnije doći u Zagreb za božićne i novogodišnje praznike o.g. Molio je da prema Željku budemo jako oprezni i da se ne ide u nikakve direktne kontakte s njim, jer postoji velika opasnot da ga se u tom slučaju kompromitira. Predložio je da se Željka prihvati na zgodan način i vidi s kim će se družiti i sastajati i da li će nešto nekome predavati. On očekuje da bi pismena mogao, po dolasku u Zagreb, baciti na poštu, odnosno u poštanski sandučić. Ujedno je napomenuo da mu je Željkov brat Krešo sve ispričao o kontaktu s našom službom i okolnostima kako je do toga došlo, kamo je sve išao i sl.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

422

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

Iz informacije br. 27 od 23.I 1969. godine

Prateći neprijateljsku aktivnost lica u obradi "Klek": Leko Vlade, Mijatović Janka, Mijatović Gojka, Leko Miljenka (bivša obrada), te lica s kojima održavaju veze: Gabelica Ivana i Mijatović Andjelka, utvrdjeno je kao mjesto njihovog čestog okupljanja i zajedničkog sastajanja, stan Mijatović Janka i Leko Vlade u Haulikovoj 4/III.

Stanodavac iz Haulikove 4/III je Kvinz Fedor, električar, osoba bez zaposlenja. Za vrijeme rata bio u domobranima i nalazio se na izobrazbi u SR Njemačkoj.

Većina ovih lica su bivši učesnici u ilegalnom neprijateljskom radu. Povezani su sa nosiocima neprijateljske djelatnosti u emigraciji, kao Arapović, odnosno lica iz tzv. "Bečke grupe", te Vukojevića i njegovih veza u Parizu.

Mijatović Andjelko je ovih dana izdao knjigu "Pjesme Mijata Tomića" u 3.000 primjeraka. Knjiga je štampana u Čakovcu, koju raspačava preko svojih veza u Hercegovini, Splitu i Zagrebu. Andjelko je u posljednje vrijeme naročito angažiran oko suradnje u "Hrvatskom književnom listu" i organizira prodaju medju studentima.

Dana 20.I 1969. godine u Haulikovoj 4/III održan je žur kojem su bili prisutni: Mijatović Andjelko, Janko i Gojko, Leko Vlado i Miljenko, Gabelica Ivan, neki Boro, Miljenko i Matin, stanovavac Kvinz, te saradnik "Doktor" i desetak djevojaka. Tom prilikom Gabelica se u razgovoru s "Doktorom" interesirao za Ursić Ivana, star oko 25 godina, bio student medicine, jedno vrijeme radio kao asistent kod Martija na RTV Zagreb, za koga je Gabelica rekao da ga je upoznao jednom prilikom preko neke djevojke na Šalati. Gabelica se dalje interesirao za Skoko Stojana, koji je navodno zajedno s "Doktorom"pohadjao bogosloviju.

423 2.

Klobučar Pavao iz Zagreba, Plemićeva 4/IV, čiji je zet Milić Josip nalazi se u Parizu, utvrdjena je veza Vukojević Vice i Šimac Nevena. Utvrdjeno je da Klobučar kontaktira sa Gabelića Ivanom i Vučić Vinkom i da služi kao posrednik izmedju navedenih lica u zemlji i naših obrada u Parizu.

Izvor: "Doktor"
Pratnja
Kontrola telefona i pošt.pošilj.

DB ZAGREB

424

Izvor Informacija br. 39
Domosilac Bilušić Sveto
Služba i datum primitka II/31.1.69.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 3.II 1969.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Saradnik "Putnik" u izvještaju kojega smo primili 3o.1.1969. godine obavještava nas o slijedećem:

- Arapović Rudolf se sprema da napusti Beč i da se nastani u München. "Putnik" će pokušati da mu izadje u susret i pronadje posao u Münchenu, te će na taj način biti upoznat sa mjestom stanovanja i rada. Arapović još nije s njim ušao u tješnju ilegalnu saradnju. Za sada samo traži da ga financijski pomaže, odnosno organizaciju. "Putnik" prenosi o Arapoviću mišljenja njegove okoline - Tolića, Sojčića i drugih i svi se slažu s jednim da njegova aktivnost u želji da stvori jedan širi neprijateljski front prema zemlji, graniči s ludilom i da se ne može kontrolirati.

Božić o Dimu

- Vukojević Vice, boravio je za Božić u Beču i kod Božić Mate ostavio poštu za Sojčić Željka.

- Velić Ante nije primjećen u Beču, a pošto se nalazi u Austriji "Putnik" predpostavlja da je negdje u blizini Graza. Naše je mišljenje da je na imanju Bahtijara, kojega je upoznao preko "Jusufija".

- Tolić Benjamin i Dubravka dolaze u zemlju 5.9.1969. godine.

- "Putnik" daje do znanja da može otići u Salzburg i kontaktirati Prusac Ivana.

Takodjer izjavljuje želju da dodje do ličnog susreta s našim operativnim radnikom, ali ćemo za sada to odgoditi.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

425

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

Iz Informacija br. 55 od 11.II 1969.

Sojčić Željko i "Putnik" 5.II 1969. u večer voditi će telefonski razgovor s Vukojević Vicom u Parizu. Vjeruje da će s Vicom biti ili Milić Josip ili Šimac Neven.

Sojčić stvara mogućnosti za kontakte sa emigracijom u Argentini i to preko nekog emigranta Blažekovića (vjerojatno je to neki stariji emigrant). Tim putem očekuje izvor novčanih sredstava.

Izvor: "Putnik"

Informacija uložena u dosje Arapović Rudolfa

DB ZAGREB

421.

STRANICA br. 656

Izvor Inform. br. 1o33

Donosilac Bilušić S. i Marković B.

Služba i datum primitka II/25.12.1968

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 23.1.1969.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Saradnik "Putnik" nas je informirao da Rudi Arapović svu svoju poštu prima na adresu Sojčić Željka iz Zagreba, koji se nalazi u Beču na studiju muzike. U vezi Sojčić Željka istakao je da je Željko veza Vice Vukojevića, koji se momentalno nalazi u Parizu. Podvukao je ozbiljnost ove veze, koja od Vukojevića ide preko Beča, odnosno Arapovića u zemlju. Sojčić Željo u zemlju prenosi razna pismena i usmena obaveštenja, ali "Putnik" nije još do sada mogao saznati pojedinosti koje su vezene za ovaj kanal. Sojčić Željko mu je jednom prilikom govorio o Vukojević Vici, Šimac Nevenu i nekom Miličiću (vjerojatno se radi o Milić Josipu) koji se nalaze na postdiplomskom studiju pravnih nauka u Parizu. Šimac ili ova druga dvojica govorili su Sojčić Željku da su htjeli osnovati nekakvu ilegalnu organizaciju, ali da do toga nije došlo. Prema Sojčićevim riječima ocijenili su da je za to još rano i da prije treba preodgojiti ljude i kad bude pogodan moment da će se pristupiti formiranju jedne takve ilegalne organizacije.

Saradnik očekuje da će Sojčić Željko najvjerojatnije doći u Zagreb za božićne i novogodišnje praznike o.g. Molio je da prema Željku budemo jako oprezni i da se ne ide u nikakve direktne kontakte s njim, jer postoji velika opasnot da ga se u tom slučaju kompromitira. Predložio je da se Željka prihvati na zgodan način i vidi s kim će se družiti i sastajati i da li će nešto nekome predavati. On očekuje da bi pismena mogao, po dolasku u Zagreb, baciti na poštu, odnosno u poštanski sandučić. Ujedno je napomenuo da mu je Željkov brat Krešo sve ispričao o kontaktu s našom službom i okolnostima kako je do toga došlo, kamo je sve išao i sl.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 96
CENTRA SDS Split OD 27.2.69.
Poraf 115 -

427

2 -

svoje djelatnosti kako na političkom polju, tako i na planu diverzantskih akcija prema zemlji. Naime, saradniku je postavio pitanje, da li bi bilo dobro da se opet poduzme neka akcija. Saradnik se s tim nije složio i rekao mu je da je to za njega besmisleno, ali je zato izrazio mišljenje da bi bilo bolje pojačati aktivnost u povezivanju sa rukovodećim komunistima u Hrvatskoj, što može polučiti daleko više rezultata nego sve diverzantske akcije. Ovo je učinio za to, da bi ga odvratio od najgrublje aktivnosti. U vezi s tim, tj. zamišljene akcije saradnik mu je postavio pitanje, da li on uopće raspolaže potrebnim sredstvima, obzirom da je on (saradnik) sav raspoloživi eksploziv uputio u zemlju. Na ovo mu je Arapović rekao, da trenutno ne posjeduje eksploziv, ali da mu to ne bi bilo teško nabaviti.

Kad je bilo riječi o slanju eksploziva u zemlji i njegovoj upotrebi, Arapović nije tražio od saradnika nikakovo detaljno objašnjenje. Da bi to bilo ipak uvjerljivije saradnik mu je pokazao jedan članak iz emigrantske štampe - u kojem je dat prikaz diverzija u zemlji, a osim toga predočio mu je i "slučaj u Sisku". Ovo objašnjenje, kako kaže saradnik, potpuno je zadovoljilo Arapovića.

Na osnovu iznjetog proizlazi, da Arapović razmišlja o novim diverzantskim akcijama i saradnik to ne isključuje - ali je duboko uvjeren da Arapović neće ništa poduzimati bez njegovog znanja, jer je navodno svijestan da bez njegove pomoći teško može naći osobu koja bi se prihvatila zadatka na tom planu pa s toga SDS ne treba da brine.

Na političko - propagandnom planu za ovo vrijeme Arapovićeva aktivnost ogleda se prije svega u njegovom pisanju - kroz list "Nova misao" i drugo.

Ubrzo po povratku kupio je ciklostil i to novcem koji je bio pohranio pred odlazak u SAD. Ciklostil je medjutim - već nakon mjesec dana po kupovini prebacio u SR Njemačku a to je bilo septembra mjeseca prošle godine, ali saradniku nije poznato gdje je smješten. Predpostavlja da bi ciklostil mogao biti u prostorijama UH-a u Münchenu. Arapović je naime, računao sa odlaskom u SR Njemačku i da - će se nastaniti u stanu pok. Rukavine, ali je to otpalo obzirom da se u prostorije nastanio Vukić Ante, tajnik UH-a.

Koliko je saradniku poznato na ovom ciklostilu štampani su letci za grupu oko emigranta Petričević Juraja. Ti letci ubačeni su u zemlju, ali ne preko Arapovića, već preko

...

Vukojević Vice i jednog studenta - Šibenčanina, koji stu
dira u Parizu. Ovi su navodno ove letke ubacili preko Ita
lije, odnosno Trsta.

Na tom ciklostilu svakako se štampa bilven "Nova misao".
Arapović je lično raspačavao neke letke, odnosno dijelio
ih pojedinim licima naročito prigodom dolaska ljudi u cr-
kvu na misu, ali saradnik vjeruje da on nije angažirao ni
jedno lice za prenošenje letaka u zemlju. I sad je čvrsto
uvjeren da letci koji su ubačeni u zemlju i raspačavani u
Zagrebu nisu došli iz Beča.

Arapović je sada navodno usamljen. U Beču ima znanaca sa
kojima se druži, ali kako kaže saradnik to nisu ljudi s -
kojima nešto poduzima ili bi poduzimao. U taj krug spada-
ju u prvom redu: Šoičić Željko, student muzike, Tolić Be-
njamin, student germanistike, njegova žena Ljubravka, Miha
nović Marin, student germanistike. Za Mihanovića kaže da
je sada u zemlji. Kad je riječ o Mihanoviću, saradnik ne
vjeruje da bi ovo lice činilo bilo kakovu uslugu Arapovi-
ću, iako saradnik zna da se radi o čovjeku koji je nacio-
nalistički nastrojen i veliki klerikalac. U Mihanoviću on
vidi mekušca i čovjeka koji se plaši svoje sjene. U dobrim
je odnosima i sa studentom muzike Josipović Tugomirom, -
ali izmedju Tugomira i Arapovića takodjer ne postoji neka
čvrsta veza.

Značajne političke veze Arapovića nalaze se u Švicarskoj
i Francuskoj, a to su: Hadja Tihomir, Petričević Juraj,
(Švicarska) Vukojević Vice i student - Šibenčanin (Fran-
cuska - Pariz), te Lušan u Londonu. Kako izgleda sa SR
Njemačkom za sada nema čvrstih veza, pa ni sa Bagarić
Ivom, koji je nedavno protjeran iz Austrije. Bagarić je
bio hapšen po austrijskoj policiji i u zatvoru je pro -
veo oko 3 mj. nakon čega mu je dat izgon i zabranjen do
lazak u Austriju u trajanju od 5 godina. Navodno je za-
tvoren zato, što je boravio u Beču bez dozvole boravka.
U stvari kako kaže saradnik, Austrijanci ga se žele rije
šiti, odnosno ne žele da Bagarić u Austriju razvija poli
tičku djelatnost.

Kad je bilo riječi o značajnim vezama Arapovića sa Hadja
Tihomirom i drugima, pokazalo se, da saradnik o tome -
ipak nezna mnogo. Interesantno je, da su za božić i novu
godinu bili kod njega Vukojević Vice i student - Šibenča
nin, ali od njih nije mogao saznati razlog dolaska. Ara-
pović mu takodjer nije ništa rekao o tome. Za ovo vrije
me najviše su proveli u društvo Arapovića. Za saradnika

...

DB ZAGREB

429

STRANICA br. 674

Izvor Inform. 184/"Putnik","Tudor"

Donosilac Bilušić Sveto

Služba i datum primitka II/27.3.1969.

Obradio Čogurić Bosa

"Klek"

Datum obrade 23.4.1969.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

Saradnik "Putnik" nas obavještava o slijedećem: Arapović Rudolf namjerava ponovno da otputuje u SAD. Put bi trebao uslijediti vrlo skoro.

Sojčić Željko i Arapović Rudolf zajedno s grupom iz Pariza Šimac Nevenom, Vukojević Vicom i drugima, namjeravaju prići organiziranju nabavke oružja. U ovome im pomažu i neki Gradišćanski Hrvati. Povodom ovog saradnik misli da je i telegram koga je Sojčić donio saradniku da ga uruči Arapoviću, a koji je stigao iz Pariza. Saradnik je uspio da pročita telegram i prenosi nam njegov tekst: "Partituru ne kupuj", potpis dr Vodak.

Saradnik "Tudor" takodjer je uočio i upoznao Arapović Rudolfa, te iznosi svoja zapažanja: Arapović redovno dolazi nedjeljom pred crkvu i promatra, po završetku mise, sve prisutne. U par navrata s njim u društvu primjetio je jednog čovjeka: blond, tjelesno jako razvijenog, visok oko 185 cm, star oko 43 godine, vozi kola "Opelrekord" tip 64, münchenske registracije. Opisani s Rudijem dolazi i u "Dušobrižnički centar", gdje se obično Rudi zadržava i prikazuje okupljenima neke filmove.

S Arapovićem je u društvu (pretežno) i jedan mladić star oko 23 godine, po zanimanju elektrovarioc, a zaposlen je u Bau firmi "Medling" - Banhofstr 37 Wien. Arapović oko sebe okuplja grupicu od 4-5 lica sa kojima uglavnom saobraća i razgovara.

Vokić Mirko, primjećen je da svake nedjelje pred tom crkvom u I becirku prodaje "Hrvatsku stražu" i "Glas koncila". Vidja se u društvu sa fratrom Božić Matom i Arapović Rudijem.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 187
CENTRA SDS Zagreb OD 28.3.69.
Paraf:

435

3.-

Pored navedenih, uočeni su povremeni dolasci kod stanara u Haulikovoj 4/III: Bušić Bruno /PR/, Reš Ranko, rođen 11.2.1948. godine u Zagrebu, student prava, sa stanom u Zagrebu, Danićićeva br.29/II, Leko Jozo, stanuje u Zagrebu - Dubrava, te Leko Ivan /jedan od braće Leko/, koji je na proputovanju iz SR Njemačke, gdje se nalazi na privremenom radu, navratio u Zagreb i zadržao se 5 dana kod brata Leko Vlade.

U ovome periodu zapažena je agilnost Klobučar Pavla, koji je obavijestio Gabelicu Ivana, zaposlenog kao pripravnika kod advokata Marić dr Vladimira u Šenoinoj 1, o izvršenom carinskom pregledu nad Milić Nadom u Sežani. Obzirom da je tom prilikom pročitano njegovo pismo, upućeno Milić Josipu /PR/ u Paris, upozorava ga da bi se u slučaju potrebe znao ravnati. Tom prilikom Klobučar izvještava Gabelicu da je iz Pariza stigla Matković Ljiljana i donijela poruke za Vukojević Mladena od njegovog brata Vukojević Vice /PR/ i da ga moli za njegovu adresu u Zagrebu. Gabelica je upoznao Klobučara da Mladen stanuje u Studomu, u Tvrtkovoj br.5 i da pozdravi Ljiljanu, osobno je ne poznaje, ali je čuo za nju.

Takodjer je zamjećena obavijest, koju Šikić Stjepan /DL/ upućuje Klobučaru, naime, informira ga da posjeduje neke materijale o kojima bi trebalo diskutirati i moli, da navrati kod njega na razgovor čim nadje vremena.

Dana 2o.3.1969. godine, Mijatović Andjelko zamolio je Leku Vladu, u ime Gabelice, da mu pokuša pronaći jedan prikladan stan ili sobu. Upoznati smo sa činjenicom da Vlado uskoro dobiva useljiv stan, kako i sa tim da postoje kombinacije da se Gabelica nastani u Haulikovoj 4/III ili u Vladinom stanu. S tim u vezi nastojati ćemo realizirati naše planove oko primjene tehničkih sredstava na ovim objektima.

431

01, 02, 09,

II 122

29.III 1969.

186 Obrada "Klek"

ŠIMAC NEVEN (PR) i dr. obrade u Parizu utvrdjen kontakt s Pintarić Stankom i neke interesantne okolnosti vezane uz boravak Šimca u Parizu.-

Veza informacije br. 125 od 12.III 1969 godine.

Na osnovu dosadašnjeg praćenja neprijateljske djelatnosti lica u obradi "Klek", posebno: Šimac Nevena, Vukojević Vice (PR) i drugih iz Pariza, te utvrdjenog njihovog ilegalnog kontakta sa licima u zemlji, kao i njihove medjusobne povezanosti u okviru "bečko pariške grupe", opravdava naše operativno postavljanje u cilju razotkrivanja njihovog ilegalnog i neprijateljskog djelovanja prema zemlji.

Prema informaciji saradnika "Strela", Šimac je u aprilu 1968. godine boravio u Freiburgu i tom prilikom u razgovoru sa saradnikom, izlagao svoje politič ke koncepcije, navodio neke negativne pojave u našem društvu, potkrepljivao iste izlaganja raznim primjerima i izrazio spremnost ukoliko mu se ista pruži da o tome razgovara sa odredjenim mladjim društvenim i političkim predstavnicima u zemlji. Iznoseći na kraju svoju spremnost da se " s nožem u ruci bori za

ostvarenje svojih ideja i ciljeva".

Zapaženo je da se Šimac neobično interesira za našu sadašnju društvenu i političku stvarnost. Dnevno sluša vjesti sa radio Zagreba, preko raznih pismena i u razgovoru sa licima iz zemlje interesira se za sadašnju predizbornu aktivnost i za raspravljanja u zemlji vezano uz tu temu.

Kroz protekli period, Šimac je u Parizu uspio da stekne odredjena poznanstva medju nekim profesorima i društveno političkim ličnostima Francuske, tako na pr. uočeni su njegovi kontakti sa Mendes France.

Utvrdjeno je da stipendiju dobiva od francuske vlade, često putuje po raznim zemljama Evrope: Španija, Engleska, Švicarska, SR Njemačka, Belgija i Nizozemska i na taj način ima velike mogućnosti za stvaranje širokog kruga poznanstva, naravno i različitih vidova kontakata. Momentalno se nalazi u Strasbourgu, gdje pohadja jedan od ciklusa predavanja iz komparativnog prava i radi na doktorskoj tezi "Evropske koncepcije o pravima čovjeka i Francuske".

Utvrdjene su njegove bliske veze sa profesorom Prav - nog fakulteta u Zagrebu Pintarić dr. Stankom, član SK i bliski saradnik pok. prof. Bićanića. Krajem prošle godine zapažena je aktivnost Pintarića da obezbjedi stipendiju za Šimca preko Komiteta za medjunarodne veze pri Saboru SRH. U tome pravcu bio se angažirao i Antunac Ivan, bivši IB-ovac, sada predstavnik Turistič kog saveza SFRJ u Parizu. Telefon navedenog predstavnika koriste: Šimac, Vukojević, Milić i dr. za ostva

rivanje veze sa obradama iz Beča, naročito s Arapović Rudolfom (DL) i dr.

34/ U februaru o.g. Pintarić je putovao za Pariz i tom prilikom ostvario kontakte sa Šimcom, Vukojevićem, Milićem i dr.

Dana 16.3.o.g. uputio je pismo Šimcu, u kojem pozdravlja Šimca, Paparelo Ivu, diplomirani pravnik na post diplomskom studiju u Parizu, stanuje zajedno sa Šimcem i nekog Gracijana i Antišu, te dalje navodi .... "Priznajem, to sam rekao ovdje i svojim kolegama, ponosan na sve vas, jer ste za sada spužva koja upija sve. U Zagrebu će doći do procesa selekcije, što je valjalo, a što ne. A do onda, upijte sve od reda. Što ćete dublje bunar iskopati, to će biti voda hladnija i čistija. Ovakva prilika pruža se rijetkim hrvatskim mladićima. Od vas će se tražiti da pokažete što znate"...

U drugom pismu, upućenom Miliću, mnogo ga pozdravlja kao i njegovu suprugu Željku, te ..."kolegu Hrvata,kojeg sam kao vas upoznao i koji me je ispratio na kolodvor"...

(riječ je o Vukojević Vici, opaska operativca).

Mjere i sredstva rada SDS:

- Izvještaj saradnika "Strela"
- Kontrola poštanskih pošiljaka
- Kontrola telefonskih razgovora
- Provjeravanja

Izvor: Saradnik "Strela", Kontrola poštanskih pošiljaka i Kontrola telefonskih razgovora.

II/Šijan D.

Josip Drpić

a/a u dosije

434.

CENTAR DS ZAGREB
II ODJEL

Broj: _____196__.

Zagreb, 4.4. 1969.g.

Strogo povjerljivo

pisano u 3 primjerka

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE
(upisivanje u indeks)

1.	Prezime (očevo ime) i ime	Vukojević (Joze) Vice
2.	Dan,mjes.god.i mjesto rod.	6.9.1936. -Veljaci-Mostar
3.	Zanimanje	dipl.pravnik
4.	Mjesto prebivališta u SFRJ	Zagreb, IV cvjetno naselje 4 ili Veljaci - Mostar
5.	Zemlja u kojoj boravi	Francuska,Pariz, 7 Rue du Bac 75 - Paris VIIe
6.	Broj pasoša i od koga je izdan	HA 532729 SUP Zagreb
7.	Mjere:	PL, PP, PPS i OUI.
8.	Vrijeme za koje treba da se vodi u indekeu	3 mjeseca
9.	Naziv organa koji zahtjev podnosi	Centar SDS Zagreb
10.	Razlozi zbog kojih se lice unosi u indeks	Godine 1959. kažnjen po sucu za prekršaje, zbog učešća u studentskim izgredima.Suđen sa dvije godine boravka na Grguru, zbog učešća u radu ilegalne proustaške org. "TIHO". U toku 1965.g.bio je idejni potstrekač za stvaranje ileg. org. HOP.Sada se nalazi na post.dipl. studiju u Parizu, povezan je sa određenim emigrantskim grupacijama u Beču, Arapović Rudolfom i dr.. Neprijateljski djeluje prema zemlji.

Josip Drpić

Opr. radnik
Dmitar Šijan

RSUP SR HRVATSKE 435
SDS - Centar Z a g r e b

Iz informacije br. 249 od 17.XI 1969.

Dana 31.8. i 1.9. 1968. godine u mjestu Grand Villard u Švicarskoj održan je simpoziv "Hrvatska danas i sutra". Po riječima Radja Tihomira simpoziju je prisustvovalo oko 15 lica. Govoreći o učesnicima simpozija iz zemlje, Radja je izbjegao da spomene njihova imena. Dao je do znanja da je njihova grupa stupila u kontakt s nekim našim studentima koji studiraju u Parizu, a nosioci su naših PI. Iako ništa konkretno nije rekao o njima iz konteksta razgovora moglo bi se pretpostaviti da su ovi studenti bili učesnici simpozija.

(iz ostalih naspoloživih saznanja ovi studenti mogli bi se identificirati kao Vice Vukojević, Šimac Neven i Milić Josip)

Izvor: "Ivo"

Dana 31.VIII i 1.IX 1969.

11.8.69. 436

STRANICA br. 36

DB Centar SDS Pula | Sektor | IZVOR Ritoša Karlo, p.v.

PRIMIO Ivan Josipović DATUM 19.V 1969. OBRADIO E.Jovanović

DATUM 6.8.69. ULOŽITI U DOSJE BRADVICA dr Janko

BRADVICA dr Janko, liječnik Medicinskog centra u Puli.

Izvor nas je u razgovoru koji smo s njim obavili, izvjestio da se Bradvica nalazio u Parizu oktobra 1968, gdje se zadržao 4 - 5 dana. Bio je u privatnoj posjeti svog kolege, po imenu Vice, rođen u Hercegovini, emigrant u Parizu, star oko 32 godine. Vice je pobjegao kao student iz Zagreba. Bradvica je za Vicu izjavio da je pravi Hrvat, te da je bio jedan od organizatora studentskih demonstracija u Zagrebu, zbog čega se nalazio u zatvoru, a poslije izdržane kazne da je uspio pobjeći. Navodno sada u Parizu studira.

Bradvica je navratio kod izvora na stan u Parizu i tada je izvor u njegovom kaputu vidio ustaške - klerikalne brošure, formata obične školske bilježnice.

Napomena operativca: Bradvica dr Janko studirao je medicinu u Zagrebu, gdje je 1960. pripadao ilegalnoj organizaciji HOP-a u zemlji, zbog čega je bio krivično gonjen. Interesantno je njegovo putovanje u Pariz i kontakti sa kolegom, kao i propagandni materijal kojeg je posjedovao u Parizu.

Izvor je usmjeren na Bradvicu.

437

DB ZAGREB
Inform. br. 333/"Putnik"

Izvor
Donosilac Bilušić Sveto
Služba i datum primitka II/26.5.1969.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 3.6.1969.
Uložiti u dosje Vice Vukojević

Milić Stanko, brat od Milić Josipa, boravi u Rimu, gdje ima trosobni stan. U tom stanu ovog ljeta održat će se sastanak na kome će prisustvovati Vice Vukojević, Šimac Neven, braća Sojčić i Cerovac Ivan. Taj sastanak nazvan je "Mali sabor" i na njemu će biti razmatran plan i mogućnosti organizovanijeg neprijateljskog djelovanja i rada u zemlji i prema zemlji.

IZVADAK IZ ... CENTRA SDS Zagreb 407 od 8.7.68. Paraf: ...

438

3.

diverzanta u rukovanju s mehanizmom eksplozivnog tijela.

6/ VOKIĆ MIRKO /PR/ - vrlo je ekstreman i upoznat s radom navedenih lica iz ove grupe.

7/ PRUSAC IVAN /PR/ - prikuplja oružje i eksploziv i namjerava da organizira grupe koje bi ubacivao u zemlju. Iza njega stoji Cecelja Vilim i polaže na ove aktivnosti Prusca.

8/ CRNOGORAC ZVONKO /PR/ - nedavno itišao u Austriju i sada je vrlo aktivan u "bečkoj" grupi. Po dolasku u Beč odmah se povezao sa Arapovićem, a inače je našoj službi poznat i kao veza Knezović Jure, pa čak i kao učesnik u rasturanju letaka po Zagrebu.

9/ ŠIMAC NEVEN /PR/ - živi u Parizu, vezan je za aktivnost "bečke" grupe, prije preko Arapović Rudolfa, a nakon njegova odlaska ostaje i dalje u vezi s licima iz ove grupacije.

10/ VUKOJEVIĆ VICE /PR/ - takodjer vezan uz "bečku" grupu, a prema nekim podacima ima rukovodeću ulogu. U zemlji je vezan na Gabelicu Ivana i Mijatović Andjelka. Živi u Parizu.

11/ MILIĆ JOSIP /PR/ - uz Vukojević Vicu, Šimac Nevena čini u Parizu "trojku", čija je aktivnost povezana i istovjetna aktivnosti lica u Beču.

12/ MAJIĆ DRAGO /PR/ - student u Zagrebu, veza Crnogorac Zvonka i opravdano sumnjiv da je skupa sa njim učestvovao u Zagrebu u rasturanju neprijateljsko propagandnog materijala. Takodjer je povezan i s Šimac Nevenom, Vukojević Vicom i Milić Josipom u Parizu.

ocjeni i da ju se veže uz našu službu. Preko Centra DS Split poduzeli smo potrebne mjere.

4/ VEZE CRNOGORAC ZVONKA - nalaze se u proučava - nju, dok ćemo sa nekima kao npr. Majić Rados - lavom i Mijačević Mirom ići na direktno raščiš- ćavanje.

Saradnička mreža i veze

Saradnička mreža kao i veze u obradi "Klek", koja je direktno uključena u obrade u inostranstvu i zemlji instruirana je o potrebi rada na dobivanju saznanja po akciji "Pag". Saradnici postavljeni prema obradama su slijedeći:

"PUTNIK" - preko njega su obuhvaćena lica u obradi iz "bečko-pariške" grupe: Abičić Dragutin /DL/, Čo- vić Mirko /DL/, Tolić Benjamin /DL/, Bušić Milan /DL/, Čuljak Miljenko /PR/, Prusac Ivan /PR/, Cr - nogorac Zvonko /PR/, Vokić Mirko /PR/, i posredno Šimac Neven /PR/, Vukojević Vice /PR/ i Milić Josip /PR/.

"TUDOR" - pored povezanosti s licima iz obrade "Du- vanjsko polje" i orijentacije na taj krug ima zada- tak da identificira lica za koja znade da dolaze u Jugoslaviju, a nalaze se u logoru Treiskirchen - Beč, kao i lica koja je uočio kao vrle bliska Ara - pović Rudolfu.

"DOKTOR" - nastojat će kontaktirati tokom mjeseca jula Brizić Josipa u Beču, dok će u zemlji i dalje raditi na otkrivanju učesnika iz akcije "Pag" u - sredini Mijatović Andjelka /PR/, Mijatović Janka /PI/ i Leko Vlade /PR/.

"BOŠKO" - radi na uspostavljanju veze sa Bagarić fra Ivom /DL/, te će ukoliko u tome uspije raditi i na dobivanju saznanja u akciji "Pag". U emigrantskim

DB / ZAGREB

440

STRANICA br. ____

Izvor "Marijan" / 326,

Donosilac Centar DS Split

Služba i datum primitka 3o.7.1969.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 1o.9.1969.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

Uskoro dolazi u Beč Bosiljević inž Josip, koji živi u Clevelandu. Bosiljević je direktor Immigracionog ureda "Ofice for Croatien emmigration". Dolazi na obilazak logora Traiscirchen, gdje treba da ugovori slanje novih kontigenata naših izbjeglica u USA. Kako kaže saradnik Bosiljević je vrlo aktivan u Clevelandu i stvorio je vrlo jaku grupu koju sačinjavaju uglavnom intelaktualci ili bivši sjemeništarci. Čvrsto je povezan sa poznatim ekstremistom Prcela Ivom iz Košuta kod Sinja i Mašina Krunoslavom od Zadra. U ovoj grupi se nalaze Radoš Franjo od Livna, odnosno sinovac Radoš Franje emigranta u Beču, Šime Letina od Zadra, Šimundža Petar - (o njemu se govorilo da je agent UDB-e) iz Biska kod Sinja, Petar Rogulj iz Prapatnice kod Trogira, Ante Marasović iz Zelova, Mustajbašić Musajb iz Banja Luke, tehničar, Franjo Joljić iz Kiseljaka - Sarajevo, Gabelica Marijan od Imotskog, Arapović Rudolf i dr. Ima ih oko 3o. Ova grupa je dobro povezana i sa intelektualcima u Evropi, kao što su: Radja, Kušan, Petričević (Švicarska), Vukojević Vice, student Šibenčanin (Pariz). Bosiljević je naročito povezan sa Radjom, Petričevićem, Meštrović Matom, Nikolić Vinkom i dr. Sa tom grupom povezan je i Ostojić Ivo, svećenik, koji je vrlo aktivan u Parizu, odnosno Francuskoj. On vrši službu dušobrižnika na području Marselja, Nizze, Strazburga.

Ideološka baza ove grupe u Clevelandu jeste list "Republika Hrvatska". Obzirom da Bosiljević za vrijeme boravka u Beču će doći u kontakt sa saradnikom, saradnik će nastojati da prikupi opširnije podatke o ovoj grupi.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

DB ZAGREB

441.

Izvor Inform. br. 7

Donosilac Domjanić Franjo

Služba i datum primitka II/8.1.7o.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 21.1.7o.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

Od 2o.12. do 26.12.1969. godine Bušić Bruno proveo je kod kuće u Donjim Vinjanima kod Imostkog. U medjuvremenu tj. 22.12. Gabelica Ivana obavijestio je Klobučar Pavao iz Plemićeve 4, da je prethodni dan doputovala iz Pariza Deur-Šiftar Djurdja koja je od Vice Vukojevića donijela pakete, pisma i novac za Bušića i Gabelicu i da je sve to ostavila kod Božičević inž Juraja na Tomislavomom trgu 18 (Božičević je stanodavac od Bušića). Klobučar je rekao da "oni" u Parizu očeku ju Brunu svaki dan. Pored toga Klobučar je informirao Gabelicu da ga je 22.12.1969. godine posjetio Radica Antiša, svećenik sa Ksavera, koji je doputovao iz Pari za i po kome je Vice Vukojević poslao neke magnetofonske trake za njega. On se vraća za Pariz 4.1.197o. godine. Na to je Gabelica rekao da nije bio sa Brunom, ali da je čuo da se nalazi u Imotskom o čemu ga je obavijestio Vučić Vinko, a Klobučar je na to dodao, da je i njega 22.12.1969. godine posjetio Vinko u stanu. Klobučar je prenio Gabelici da je informiran od Djurdje da je sve uredjeno za Brunu da dodje u Pariz. Gabelica je obećao Klobučaru da će sve stvari što ih je donijela Djurja preuzeti od Božičevića i da 23.12. putuje za Imotski, gdje će potražiti Bušića i o svemu ga informirati. Isti dan Deur dr Djurdja nazvala je Gabelicu i rekla mu da se s Vicom Vukojevićem dogovorila da lično uruči pismo i ostale stvari Bruni, ali pošto ga nije bilo kod kuće da je sve to ostavila kod Božičevića, s kojim je dobra kolegica. Na to je Gabelica rekao da je već bio kod Božičevića i da je neke stvari preuzeo i da neke čestitke koje se odnose na Ricov Joju i Tomičić Zlatka i još neke odlučio uručiti preko ~~Marij~~ Majić Drage. Djurdja je izrazila želju da se lično vidi s Bušićem odmah po njegovom dolasku iz Donjih Vinjana, a svakako prije njegova odlaska u Pariz, jer mu nosi usmenu poruku od Vice.

Klobučar je u nekoliko navrata nazivao Gabelicu, a 6.1. ga je informirao da je ispratio za Pariz Bušića i Radicu.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

442

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar S p l i t

Iz informacije br. 404 od 15.IX 1969.

Ostojić o. Zdravko upoznao je saradnika da je iz zemlje došao u Pariz Vukojević Vice, student, Hercegovac, koji je u zemlji (Zagrebu) bio osudjivan kao nacionalista. On mu je preko Vatikana uspio isposlovati stipendiju UNESCA, tako da Vukojević studira pravo u Parizu. Saradnik očekuje aktivnost Vukojevića.

Izvor: "Marko"

443

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

Iz informacije br. 534 od 7.X 1969.

Dana 6.X 1969. godine Mijatović Andjelko nazvao je Gabelica Ivana i izrazio želju da zajedno posjete Vlašić Ljubu. Dogovorili su se da posjeta uz prethodnu najavu uslijedi 7.X. ~~u Gabeličinom uredu u Šeneinu 1/I~~

Andjelko se zatim interesirao da li bi opet mogao ići na odmor kad netko dodje u Zagreb. Gabelica ga nije razumio pa mu je Andjelko onda ispričao da se to već dogadjalo, a naročito tamo 1962. i 1963. kada su bili pozivani od "partizana" u vezi sa Ivkošić Antom. Gabelica je rekao da to ni sada nije isključeno, ali da će se još vidjeti i da je već pomalo zaboravio kako to izgleda.

Dana 4.X 1969. godine Gabelica je razgovarao s Milić Željkom, koja ga je informirala da je Bušić Bruno dobio pismo od Vice Vukojevića iz Pariza, na koje je trebao odgovoriti do 6.X, tj. do dana kada ona putuje u Pariz. Gabelica joj je rekao da Bušića nema već par dana u Zagrebu i da ga neće biti još desetak dana.

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

444

Iz informacije br. 547 od 17.X 1969.

Žena Milić Josipa javila je Gabelici da je kod nje stiglo jedno pismo koje bi trebalo hitno da se uruči Bušić Bruni. Gabelica se interesirao da li se radi o pismu Vice Vukojevića upućenom po njenom mužu za Brunu, njega i još dvojicu. Željka je rekla da iz Pariza javljaju da se Bruno ništa ne javlja. Isti dan zakazali su sastanak kod Željke da Gabelica preuzme pismo i ruči ga Bušić Bruni.

Informacija uložena u dosje Gabelica Ivana

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

445

Iz informacije br. 556 od 22.X 1969.

Prilikom povratka Milić Josipa u Francusku,(gdje se nalazi na posdiplomskom studiju) na granici je skinut sa vlaka i detaljno pregledan. Izmedju ostalog nadjeno je i zatvoreno pismo Vici Vukojević, koje mu je pisao Gabelica Ivan.

U pismu Gabelica nastoji na jedan čisto privatan način dostaviti imena lica koja su njime vezana, a na koje može računati i Vukojević. Piše mu o licima s kojima je on - Gabelica, razgovarao o njegovim stvarima. Medju ostalima spominje Bušić Brunu, Repušić Paska, Zovko Zlatu, Vlašić Matiju i Nadu, Prlić Dinku, Brzović Ljubicu, Menalo Boženu, Vučić Vinka i Crnogorac Miroslava. U pismu šalje adrese za sva spomenuta lica, osim za Zovko Zlatu, za koju nezna gdje se nalazi.

Izvor: kontrola

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

446

Iz informacije br. 7 od 8.I 1970.

Dana 12.XII 1969. saradnik "Rade" razgovarao je s "Lastom", koji ga je informirao da Bušić prima prijeteća anonimna pisma i da zbog toga smatra da je najbolje da se na neko vrijeme skloni u Pariz. "Lasta" je zamolio "Radu" da to pokuša urediti sa Pavelić - Smith Antom u Parizu. Saradnik nije obećao ali je rekao da će vidjeti.

Bušić da se sprema u Pariz, gdje bi navodno studirao, informirani smo i od saradnika "Jusufi" koji je to saznao preko Tomičić Zlatka.

22.XII Gabelicu Ivana obavijestio je Klobučar Pavao iz Palmotićeve 4, da je prethodni dan doputovala iz Pariza Deur Šiftar Djurdja, koja je od Vice Vukojevića donijela pakete, pisma i novac za Bušića i Gabelicu i da je sve to ostavila kod Božičević ing. Juraja na Tomislavovu trgu 18 (Božičević je stanodavac od Bušića). Poslije toga Klobučar je informirao Gabelicu da ga je 22.XII 1969. posjetio Radica Antiša svećenik iz Ksavera, koji je doputovao iz Pariza i po kome je Vice Vukojević poslao neke magnetofonske trake za njega. On se vraća za Pariz 4.I 1970. godine. Na to je Gabelica rekao, da nije bio sa Brunom, ali da je čuo da se nalazi u Imotskom, o čemu ga je informirao Vučić Vinko, a Klobučar je na to dodao, da je i njega 22.XII 1969. posjetio Vinko u stanu. Klobučar je prenio Gabelici da je informiran od Djurdje da je sve uređeno za Brunu da dodje u Pariz. Gabelica je obećao Klobučaru da će sve stvari što ih je donijela Djurdja preuzeti od Božičevića i da 23.XII putuje za Imotski, gdje će potražiti Bušića i o svemu ga informirati. Isti dan Deuer dr Djurdja nazvala je Gabelicu i rekla mu, da se s Vicom Vukojevićem dogovorila da lično uruči pismo i ostale stvari Bruni, ali pošto ga nema da je sve ostavila kod Božičevića, s kojim je dobra kolegica.

Informacija uložena u dosje Bušić Brune

447.

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar R i j e k a

Iz informacije br. 9 od 23.I 1970.

Vučemil Andrija, kao student 1960. godine pristupio ilegal noj organizaciji HRM i bio je rukovodilac grupe koja je djelovala u Imotskom i Splitu, podržava i danas veze s ekstremnim emigrantima i svećenicima kao na pr. Bagarić fra Ivom, zatim Vukojević Vicom (sada u Parizu), Knezović Jurom, emigrantom u Beču i braćom Crnogorac Željkom i Zvonkom, te drugim negativnim licima u Zagrebu. Slične kontakte održava sa Šimunić Petrom iz Opatije, kojeg se obradjuje zbog neprijateljskog rada.

Informacija uložena u dosje Vučemil Andrije

448

16. 2. 1970.

103

Obrada " Klek "

MILIĆ STANISLAV (PR)
odlazak u SR Njemačku
ili Švicarsku.-

MILIĆ STANISLAV, sin Josipa i Elizabete, rodjen 13. lo.1936. godine u Zagrebu, Hrvat, prof. sa boravkom u Italiji na adresi: Via S.N. da Tolentino 13, Germanicum Hungaricum - Rim.
Obradu vodimo nad istim zbog podataka da se u njegovom stanu u Rimu trebao održati prošle godine sastanak nazvan "Mali sabor", a kojem su trebali prisustvovati Vice Vukojević (DL), Šimac Neven (PR), Stankov - brat Josip (PR) i braća Sojčić. Cilj sastanka je trebao biti razmatranje mogućnosti organizovanijeg neprijateljskog djelovanja prema našoj zemlji. Kroz obradu smo utvrdili da je Milić u stalnom kontaktu sa grupacijom oko Vice Vukojevića iz Pariza, kao i to da je prošle godine boravio u SR Njemačkoj, Švicarskoj i Francuskoj. U SR Njemačkoj je boravio kod svog prijatelja Njemca - bogoslova Andrejasa, čiji otac posjeduje vlastitu bolnicu. Opisujući prijatelja Andrejasa i njegova oca, kazao je da je to jako bogata familija, da su na ljega za vrijeme ljetnih praznika na Capriju u Italiji potrošili 500.000 lira i da su mu ponudili- da dodje kod njih na njihov trošak studirati medicinu. U pismu od veljače o.g. koje je Milić uputio Kožić -

449 Dolje Vukojević

RSUP SRH ZAGREB
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
C E N T A R S P L I T

Izvor: Saradnik

Split, 3.III 1970.

INFORMACIJA broj 74

5 III. 1970
74

VUKOJEVIĆ VICE i BUŠIĆ BRUNO
u vezi sa emigrantom BRADAŠIĆ MATOM
o. ZVONIMIROM.

Saradnik "Marko" u svom pismu od 26.veljače o.g. obavještava da u mjestu Le Mee, pokraj Pariza - Francuska, živi dominikanac BRADAŠIĆ MATE o. ZVONIMIR, emigrant od 1945.godine, rodom iz Ložišća na Braču. Saradnik je sa njim uspostavio dobre odnose i češće ga posjećuje. Tako je preko Bradašića upoznao nosioce PI VUKOJEVIĆ VICU i BUŠIĆ BRUNA, obojica rodom iz SR BiH,sa stalnim boravištem u Zagrebu (Centar SDS Zagreb nad obojicom vodi DL). Sa njima se povremeno vidja kod Bradašića. Od njih je saznao da uskoro odlaze kod fra BRANKA MARIĆA, emigranta u Španiji. Tamo bi sproveli uskrsne praznike i učestvovali u proslavi "10.travnja". Saradnik ističe, da je očekivao da nam nešto konkretno iz tih kontakata javi, medjutim za sada nema ništa osobito. O drugim pojedinostima iz ovih kontakata informirat će usmeno.
Bradašić Mato o.Zvonimir angažirao se oko organizacije okupljanja i odlaska hodočasnika u Rim u povodu proglašenja bl.Nikole Tavelića za prvog hrvatskog sveca. To proglašenje će biti izvršeno 21. lipnja o.g. Prema dosadašnjim prijavama, iz Pariza će hodočasnici putovati u dva autobusa.

VINKO NIKOLIĆ (Centar SDS Zagreb vodi DL) iz Španije najavio je vidjenje sa Bradašić Matom o. Zvonimirom u Rimu prilikom dolaska na hodočašće.

U sklopu akcije "Dalmacija" pruža nam se prilika da nastojimo preko saradnika "Marka" ostvariti uvid u namjere i planove,kao i kretnje Vukojević Vice i Bušić Bruna, pa će saradnik u tom pravcu biti instruiran na prvom kontaktu. Našim pismom od 3.o.mj. saradniku je ukazano na njihovu interesantnost.

Frano Dukić

Napomena: Informacija dostavljena Centru SDS Zagreb.

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

450

Iz informacije br. 163 od 17.III 1970.

U informativnom razgovoru sa Tolić Benjaminom i Dubravkom prilikom boravka u Zagrebu, potvrdili su svoje kontakte sa emigrantima u Beču: Arapović Rudolfom, Bagarić frs. Ivom, Knezović Jurom, Abičić Dragutinom, Vokić Mirkom, Rušić Milanom, Čović Mirkom i Vukojević Vicom.

Isto tako stupio je u vezu sa Velić Antom, osuđenim 1969. zbog rasturanja neprijateljskog propagandnog materijala. Od Velića je primio iz zemlje pismene izvještaje pod brojem "1571" koje je Velić potpisivao sa imenom "Dr Živković".

Dubravka je stavljena pod kontrolu praćenja.

Informacija uložena u dosje Tolić Benjamina

NAPOMENA: Informacija upućena Centru SDS Zagreb, izvadci sačinjeni za SDS RSUP-a BiH-a, SDS Centra Karlovac, te za Vidović Mirka, Biošić Josipa i Mikačić Antu.

451

RSUP SRH ZAGREB
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
C E N T A R S P L I T

Izvor: Saradnik

Split, 9.IV 1970.

14 IV 1970

INFORMACIJA broj 124

Održan osobni kontakt sa saradnikom "Marko" - izvještaj.

Dana 29. i 31. ožujka o.g. održan je kontakt sa saradnikom "Marko" u Parizu. "Marko" nas je odmah informirao o svojim vezama sa VUKOJEVIĆ VICOM i BUŠIĆ BRUNOM, a preko njih i sa drugim studentima, kao i nekim svećenicima - dominikancima.

Saradnikovo poznanstvo sa Vukojević Vicom nešto je starijeg datuma. Naime, kada je Vukojević sa izdržavanja kazne na otoku Grgur došao u Zadar, bio je predstavljen "Marku" po "Markovom" zetu, koji je sa njim skupa bio na izdržavanju kazne. Tom prilikom saradnik je zamoljen da Vukojevića povede na izlet do Masleničkog mosta. Sa Vukojevićem je tada bio MILIĆ (sada u Rimu) i još dvojica medicinara, od kojih je jedan po imenu VLADO.

Saradnik je 14. rujna 1969.godine krstio svoju djecu kod OSTOJIĆ o. ZDRAVKA. U razgovoru sa ovim saznao je da u Parizu postoji jedna grupa mladih studenata, veoma aktivnih, koji okupljaju omladinu. Medju njima spomenuo je Vukojević Vicu. Ovo saznanje "Marko" koristi, te upućuje Vukojeviću razglednicu u Pariz. Ubrzo zatim dolazi Vukojević sa BRADAŠIĆ MATOM o.ZVONIMIROM (iz Ložišća - Brač, emigrant od 1945. godine) te ŠARIĆ o. MIRKOM, nosiocem PI iz Hercegovine i njegovim kolegom MILOM - dominikancem, takodjer nosiocem PI. Rodica od dominikanca Mile Zovko Zorka radi kao kućna pomoćnica kod Bradašić Mate o.Zvonimira. Zorka je prije dolaska u Francusku radila kod svećenika u Zagrebu kao krojačica. Bradašić je sa boravištem u Seine Porte (predgrađe Pariza). Tu mu je sjedište župe, a mise održava u još nekoliko okolnih mjesta. Ovih je dana dobio franc.državljanstvo.

.....

Vukojević je već 5-6 puta bio u stanu saradnika, a jednom je i prespavao. Kod Vice je došao njegov brat Mladen Vukojević, student agronomije u Zagrebu. Mladena je u Francuskoj zaposlio Bradašić Mate o. Zvonimir - u tvornicu kemijskih proizvoda u Ponthiere. Kako Mladen nije došao preko zavoda za zapošljavanje, to je "Marko" morao dati garanciju da će ga izdržavati. Na taj način Mladen je dobio boravak do 1.X 1970.godine. Medjutim, on se u zemlju vraća 1.VI ili 1.VII jer ima dati ispite na fakultetu. Po ocjeni saradnika, Mladen je sušta suprotnost brata Vice u političkom, a i u drugim pogledima. On se sa bratom ne slaže u političkim stavovima.

Svake nedjelje poslije mise Vukojević održava konferencije sa nosiocima PI na radu, kao i sa studentima - nosiocima PI. Sa emigrantima izbjegavaju kontakte da se ne kompromitiraju. To Vice naziva sastancima "hrvatske mladeži". Ovim sastancima redovito prisustvuje Bušić Bruno, koji inače na tim konferencijama ne istupa zbog defektnosti u govoru. Na ovim konferencijama, prema izjavi Vukojevića, čitaju štampu iz zemlje, tj. pojedine članke iz VUS-a, "Kritike", "Kola", "Dubrovnika" i drugih časopisa i listova, već prema karakteru članka. Oni čak interesantne članke za njih - umnožavaju na razne načine.

U radu "hrvatske mladeži" aktivno učestvuje JOŽA MILIĆ (brat od onog Milića u Rimu), ekonomista. Joža je za Novu Godinu bio skinut sa vlaka u Sežani. On u Parizu sprema doktorsku disertaciju.

Vukojević je povjerio "Marku" da se on zalaže za formiranje Pastoralnog vijeća iz redova studenata i radnika nosilaca PI, koji dolaze na sastanke "hrvatske mladeži". Medjutim, tome se energično suprostavljaju Ostojić o. Zdravko i Uhoda o.Miljenko.

Saradnik nam ukazuje na veliki sukob koji postoji izmedju Vukojevića i Ostojić o.Zdravka. Naime, Vukojević, Bušić, Milić i drugi - su protiv prakse Ostojića i njegovog zamjenika Uhode na vrbovanju i slanju Hrvata u prekomorske zemlje, SAD. Ostojić i Uhoda dobivaju po svakom licu kojeg upute u SAD 150 NFF.

Vukojević je preko telefona od saradnika "Marka" nazvao fra FRANCEKA ŠANJAKA i izvjestio ga kako je Uhoda o. Miljenko plakao, jer su mu 20 molbi odbili za useljenje u

.....

USA. Vjerojatno je od njih već uzeo novac - zaključuje Vukojević.

Vukojević, Bušić, Milić i drugi, traže od Ostojića da napiše jedan članak u kome će objaviti odustajanje od ovakve djelatnosti. Ukoliko on to ne učini, zaprijetili su mu pokretanjem političke akcije protivu njega u zemlji - Zagrebu.

Vukojević je pokazao interesovanje kod "Marka" da li ovaj ima mogućnosti umnožavanja materijala bilo na koji način. To dolazi u obzir ukoliko on sam ne bi mogao tamo gdje je zaposlen. Osobno je razgledao strojeve za koje je kazao da su zastarjeli. To se odnosi na strojeve za umnožavanje u poduzeću gdje "Marko" radi. U poduzeću gdje Vice radi postoje suvremeniji, koji fotokopiraju, a onda izbacuju na osnovu kopija onoliko primjeraka koliko se želi. To su strojevi "Herox". Nije poznato u kom poduzeću Vukojević radi, ali se zna da je u nekom izvozno-uvoznom poduzeću. Hvali se kako je u mogućnosti da iz poduzeća razgovara sa svim evropskim zemljama. To mu omogućava vezu sa fra Dionizijem Lasićem, Hercegovcem, državljanin Italije, ponekad dolazi u SFRJ. Sa njim je Vice imao i osobne kontakte. Lasić je danas na Gregorijanskom (?) univerzitetu u Rimu.

Posao Vukojeviću u poduzeću nije težak, a niti navodno radi zbog novca, nego da ima pokriće za boravak. Osim toga koristi se telefonskim vezama, kancelarijskim materijalom i sredstvima za umnožavanje. Raspolaže sa dosta novaca.Nedavno je kupio kino kameru za koju je platio 1.800 FF. Sada kupuje cjelokupni pribor za razvijanje i kopiranje, kino projektor i magnetofon. Za sve ovo potrebno je najmanje 5.000 FF. Pred 10 dana kino kamere nije imao. Kamera je njemačke proizvodnje i kaže da ju je dobio iz Njemačke. U isto vrijeme Bruno Bušić je dobio tranzistor. Po svemu sudeći, netko je od njih putovao u Njemačku.

Koliko su oprezni, vidljivo je kroz ovaj primjer: Vukojević je kod "Marka" vidio magnetofon i naprosto se iznenadio, da bi odmah stao oko njega nije li slučajno uključen.

Vukojević radi na disertaciji: Ekonomija Jugoslavije. U svojoj radnji želi prikazati propast jugoslavenske ekonomike. Osim toga njegova disertacija će zatim poslužiti i kao propagandni materijal. Bušić mu pomaže i kao ekonomista pruža savjete.

.....

Koliko je to uhodan tandem "Marko" se uvjerio po tome, što se Vukojević sa Bušićem sporazumjeva bez ikakvog problema. On je u društvu tumač i interpret onoga što Bušić želi kazati a ne može zbog defektnosti govora.

Bušić Bruno ima nadimak "Roša". To je ustvari nadimak njegovog djeda, koji je od 14 godina otišao u hajduke. Vukojević ga je upitao: "A kad si ti prvi put dospio u zatvor?" Bruno mu je odgovorio - u 16.godini života.

Na konferencijama (sastancima "hrvatske mladeži") došlo je do sukoba izmedju emigranata - ustaša na čelu sa starim GALIĆEM, jer su ustaše htjele da iskoriste priliku okupljenih. Medjutim, po zahtjevu Vice, Bruna, Milića i drugih, okupljeni su se razišli.

Vukojević i Bušić zatražili su španjolsku i portugalsku ulaznu vizu. Oni su namjeravali već za Uskrs boraviti u Španjolskoj, gdje bi posjetili fra BRANKA MARIĆA. "Marko" smatra sasvim sigurnim da će posjetiti i VINKA NIKOLIĆA. Dana 31.III 1970.godine Vukojević je povjerio "Marku" da u Španjolsku kreću u petak - 3.travnja. U Španjolskoj i Portugalu namjeravaju se zadržati do posjete druga Tita Italiji. Tada bi željeli da budu tu - kako se je izrazio Vice.

Vukojević je povjerio "Marku" da uskoro mora putovati u Njemačku, pa zbog toga da se ne će moći duže zadržati u Španjolskoj. Da li će sa Vukojevićem u Njemačku putovati Bušić - to za sada "Marku" nije poznato.

Postoji vjerojatnoća da će Bušić osobno u Španjolskoj objasniti svoj članak objavljen u HKL-u. On ističe kako je onaj članak morao onako pisati da bi u njemu kazao ono što je želio. Ipak, tuži se Bruno kako je krivo shvaćen i van zemlje. On priča kako je nakon objavljenog članka "Žrtve rata" dobivao prijeteća pisma. Ističe da nije zadovoljan rezultatima i efektom koji je članak izazvao. On je očekivao da članak izazove poremećaj odnosa izmedju Njemačke i SFRJ. Prijeteća pisma su ga navodno natjerala da napusti zemlju. Prema njegovoj izjavi, neki prijatelji iz SUP-a su mu sugerirali preko Tomičić Zlatka, da ide u inozemstvo.To su istomišljenici iz SUP-a, ističe Bruno. Vukojević je nadodao, da ni UDB-a više nije nedostupna, kao što je bila nekada.

.....

Da bi zamaskirao odlazak podnio je zahtjev SUP-a za nošenje oružja. Time je SUP-u htio dati do znanja da ne namjerava ići u inozemstvo.

Od saradnika Bušić traži pisaću mašinu, jer da ona sigurno nije kompromitirana. Pošto "Markova" pisaća mašina nema nepčanih suglasnika (ć, š, ž,i td.) to je njeno korištenje otpalo. Bruno je izjavio da će pisaći stroj kupiti u SR Njemačkoj.

Bušić stanuje u najotmjenijem kvartu Pariza. Odlazi na vježbe radi ispravljanja defekta u govoru, ali, prema mišljenjima stručnjaka, malo će u tome uspjeti.

Fra FERDO ČOLAK, Hercegovac, duže vremena boravio u Lyonu, Francuska. Tamo se je družio sa funkcionerima Glavnog odbora UHF i pripadnicima ogranka UH u Lyonu. Na pametan način bodrio ih u njihovoj neprijateljskoj djelatnosti protiv zemlje. Sada se trenutno nalazi u Mariboru. Namjerava da baci abit. Kod našeg saradnika nalazi se nekoliko dopisnica koje su stigle za Čolaka. Pošiljaoci nisu poznati, a ni sam sadržaj nije interesantan, tako da "Marko" nije smatrao potrebnim da ih donese ili fotokopira. "Marko" namjerava ovu poštu uputiti Čolaku kad od ovoga dobije adresu.

Dana 26.II 1970.godine Čolak je došao kod našeg saradnika "Marka", a 1.ožujka došli su Vukojević Vice i Bušić Bruno. Oni su tražili mogućnost da Čolaka zaposle u Francuskoj "na crno". To zbog toga što je Čolak došao u sukob sa starješinama samostana. Kad se je Čolak povratio u zemlju, onda je Bradašić Mate o. Zvonimir za njega izjavio,"da je obični jebivjetar" i zaključio "što god loče sa onog korita, sve ode k vragu, bio to šaro ili pop".(Misli se na Jugoslaviju).

Nakon što je fra Ferdo Čolak otputovao u zemlju, Vukojević je nazvao njegovog bivšeg provincijala (Zvonka ?) preko telefona, tražeći od njega podatke za Čolaka. Provincijal mu je dao neke podatke, ali je insistirao da se fra Ferdo povrati u zemlju, da ostane vjeran svome redu i"da veže konja gdje gospodar zapovijeda". Provincijal je kazao Vukojeviću da je fra Ferdo prihvatio neke ideje i da je tvrdoglav.

Vukojević je izjavio da fra Ferdo ima neku vezu u SUP-u Mostar, koja mu je sugerirala da bježi, inače da mu prijeti

.....

opasnost od hapšenja. Ta veza mu je donijela pasoš u selo Goranci - Mostar.

Fra IVAN MATIJAŠEVIĆ, koji je takodjer jedno vrijeme boravio u Lyonu skupa sa Čolakom, bodrio je djelatnost emigracije kao i fra Ferdo. Iz Lyona fra Ivan Matijašević je otputovao u Švicarsku i jedno vrijeme boravio u Fribourgu. U prosincu (za božić) boravio je i u Španjolskoj kod fra BrankaMarića. Sada se fra Ivan Matijašević nalazi u zemlji. On je takodjer Hercegovac i pripada tamošnjoj franjevačkoj provinciji.

Ostojić o. Zdravko iz Pariza najavio je posjetiti "Marka" sa JOSIPOM ŠUMANOVIĆEM i STANKOVIĆEM iz Rima, koji rukovodi sa svim hrvatskim katoličkim misijama u inozemstvu. Cilj je da bi Stanković saslušao mišljenje saradnika o slanju mladih svećenika na župe u Francusku radi okupljanja naših radnika u crkvu. Uskoro treba jedan svećenik da doputuje u Lyon.

U najnovije vrijeme poremećeni su odnosi izmedju Bradašić Mate o.Zvonimira s jedne strane, i s druge - Šarić o.Mirka i Milana. Razlog tome je posjedovanje Marksove slike i hrvatske zastave sa petokrakom zvijezdom od strane Šarića.

Vukojević Vice je u razgovoru iznio da on gotovo jednom mjesečno ili svaka dva mjeseca putuje u SR Njemačku kod svojih zemljaka. Nije spominjao imena lica kod kojih odlazi. Kad saradnik dobije osobna kola, koja je naručio, onda će voziti u SR Njemačku Vukojevića. Takav zahtjev mu je Vice već postavio, a saradnik prihvatio. S naše strane saradniku je preporučeno da putuje, kako bismo saznali kod koga sve ide i po kakvim poslovima.

Vukojević je već najavio svoje putovanje u SAD nakon hodočašća u Rimu. U SAD bi ostao oko 2 mjeseca. On danas navodno uživa stipendiju od "Katoličke mladeži u nevolji".

Što se tiče hodočašća i puta u Rim, Vukojević i Bušić računaju na "Marka" da ih on vozi svojim osobnim kolima koja će do tada sigurno dobiti. U Rimu bi im - prema izjavi Vukojevića - Milić dao svoj stan na raspolaganje. Tu bi se sastali sa licima iz domovine. Inače,odlazak na hodočašće organizira Hrvatska katolička misija u Parizu preko Ostojića i Uhode.

.....

Vukojević i Bušić bave se idejom da za vrijeme hodočašća izvedu demonstracije. Namjeravaju nositi transparente sa parolama, lijepljenje plakata i rasturanje propagandnog materijala. Ovo u znak protesta protiv Vatikana, kojeg je navodno kupila Jugoslavija time što je postavila uvjet primiti Tita i tek onda proglašenje Tavelića za sveca. Jako mnogo ih smeta prijem Tita od strane Pape, jer ga time mora blagosloviti. Ogorčen zbog toga, Bradašić ne će ni putovati na hodočašće. Vinko Nikolić iz Španjolske mu je izrazio želju da se nadju u Rimu na hodočašću, ali mu je Bradašić odlučio poslati negativan odgovor pod motivacijom da ne može napustiti župu. K tome će mu kao argumenat iznijeti i problem oko putnice, nakon što je dobio francusko državljanstvo, tj. administrativne procedure. Stoga je on predložio Nikoliću da se na povratku iz Rima navrati svakako do njega. Nikolić je odlazeći u Španjolsku ostavio kod Bradašića svoj namještaj, arhivu i biblioteku. Po njegovoj želji, biblioteku mogu koristiti Vukojević, Bušić, naš saradnik "Marko" i drugi studenti.

Dana 1.ožujka 1970.godine Vukojević je najavio jedan problem s kojim se bavi, tražeći za njegovo rješenje stručno mišljenje od našeg saradnika "Marka". Naime, interesirao se da li bi dva čovjeka - plivača sa eksplozivom mogla uspješno dignuti u zrak nosač, stub mosta. Na tom središnjem nosaču nalazi se čitavo težište konstrukcije mosta. To su već, po njegovim riječima, kolege stručnjaci proučili. Od "Marka" je tražio savjet kako bi se to praktički moglo izvršiti. Da bi saradnik dao svoj savjet tražio je da mu se pokaže fotografija mosta, odnosno nosača mosta. Vice je to odbio. Poslije izvjesnog vremena u jednom telefonskom razgovoru "Marko" mu je dao mišljenje da bi se to ipak moglo uspješno izvesti. Vukojević o tome nije želio razgovarati preko telefona, nego mu je najavio razgovor o tom problemu. Traženje fotografije mosta, po ocjeni "Marka", ne može izazvati nikakovo podozrenje, jer on mora na osnovu elemenata ili ako njih nema, onda na osnovu slike, dati svoje mišljenje. To ujedno znači "Markovu" brigu za ljude izvršioce i uspjeh koji se želi postići.

Dana 29. ožujka oko 13,oo sati Bradašić Mate o. Zvonimir došao je kolima po "Marka" da bi skupa otputovali u mjesto Pierreu, 20 km od Pariza, u jednu staru kuću koju su navodno obnovili studenti oko Vukojevića i Bušića. Kuća je bila

.....

vlasništvo jednog bogatog Francuza koji je umro u bolnici časnih sestara. Njima je na samrti ostavio ovu kuću, koja ima 10 - 12 prostorija.
Adresu i broj "Marko" će naknadno dostaviti. Iza kuće je odmah velika šuma. Vukojević je izjavio "Marku" da je to njihov bunker, sklonište, mjesto bez opasnosti i van domašaja policije. To je kuća časnih sestara, ali one tu nisu. Kuću koriste Vukojević, Bušić i drugi. Sada se u njoj nalazi fra Francek Šanjak, koji pripada nekoj franjevačkoj provinciji iz unutrašnjosti naše zemlje. On je došao ovamo da priprema doktorsku disertaciju iz povijesti filozofije. Povezan je u svojoj aktivnosti sa Vukojevićem i Bušićem. Bradašić tamo donosi svoju pušku s kojom Vukojević, Bušić i drugi, vježbaju u gadjanju.

U ovoj kući "Marku" su predstavili fra Franceka Šanjaka, zatim Ivana - Dubrovčanina, koji je bio kod dominikanaca u Dubrovniku; NEVENA ŠIMCA, čiji je otac Šibenčanin a majka Dubrovčanka. Osim njih bili su mu predstavljeni don IVAN iz Hjustona - SAD i njegov brat JAKOV, koji je upravo doputovao iz Beča, gdje studira teologiju. Don Ivan je iz Austrije dospio u Hjuston - SAD gdje se bavi hipicima. Državljanin je Austrije. On je ustvari školski kolega Vice Vukojevića. Rodjen je oko 1940.godine. Po ocjeni "Marka" veoma je podmukao i maher. Odijeva se kao kauboj, s iznimkom što nosi veliki križ na prsima.

Jakov iz Beča tražio je i dobio adresu od saradnika "Marka" kako bi mu mogao pisati. Na ovaj način saradnik će uskoro saznati njegovo prezime. Jakov je u kasnijem razgovoru kazao da je on na pragu domovine (Beč) i da mnogo razgovara sa licima koja dolaze iz domovine. Na osnovu tih razgovora stekao je čvrsto uvjerenje kako se ljudi ponašaju kao napeta puška, da u domovini sve vrije. Ovim riječima je ocrtao prilike i situaciju u domovini. Brat mu je don Ivan kupio kino kameru i inače ga financira.

Prema izjavi don Ivana iz Hjustona, u Parizu ostaje do konca školske godine. U Pariz je doputovao sa jednom grupom američkih studenata iz Teksasa. Bruno Bušić je preko njega stupio u kontakt sa jednom studenticom iz ove grupe, pa se na osnovu toga zbija šala medju njima.

Don Ivan iz Hjustona je izjavio, da Bušića izdržava HKL. Naglasio je kako je lako takvima koji se financiraju iz raznih književnih listova i društava, jer oni redovito dobivaju onoliko koliko im treba i to u zdravoj valuti.

.....

Bruno je preko usta Vukojevića izrazio nezadovoljstvo sa redakcijom HKL-a. Naglasio je da je tu došla do izražaja stara hrvatska bolest "sjaši da uzjašim".

Od don Ivana iz Hjustona "Marko" je čuo da će i Bušić Bruno putovati u SAD. Tom prilikom će nabiti komin Marijanu (prezime nije spomenuo, a pretpostavljamo da se radi o Gabelica Marijanu). Don Ivan se šali kako će Bruna slikati u kaubojskoj uniformi i sliku poslati "Marku".

Ivan - Dubrovčanin je po svoj prilici pohadjao pomorsku školu, jer u razgovoru često spominje pomorstvo i radiotelegrafiju. On studira u Parizu, ali nije poznato što. U grupi je sa Vukojevićem, Bušićem, Šimac Nevenom, Milić Jožom i drugima, ali oni u njega ipak nemaju potpuno povjerenje i do njega malo drže, premda ga sa sobom vode. On je navodno amater radio-telegrafista. Izjavio je da se više ne smije povratiti kući. Inače vlada dobro engleskim jezikom. Videći zgradu upotrebio je radio-telegrafsku kraticu QTH (na kojem si mjestu) želeći reći da je kuća na odličnom i skrovitom položaju. Po svim izgledima i on bi trebao putovati u SAD.

U drugoj polovici prosinca 1969.godine u Lyonu - Francuska boravio je književnik Tomičić Zlatko iz Zagreba. On je za božić kumovao sinu od profesora MIRKA VIDOVIĆA.Nakon krštenja Vidović je Tomičića upoznao pred crkvom sa nekim emigrantima, medju kojima i sa MEJIĆ JOSOM zv."Žuti" iz Duge Rese - Karlovac.

Tomičić se nije sastao sa Bušić Brunom u Francuskoj. To "Marko" zaključuje po tome što se je Bušić začudio kad je saznao za njegov boravak u Francuskoj.

Pred nekoliko dana saradnik je dobio poziv da 12.travnja prisustvuje Područnom vijeću SOHDE u Derbyu - V.Britanija. To je sjedište dr ILIĆA, predsjednika SOHDE. Poziv je dobio preko glavnog tajnika UHF-e TUKSOR IVANA. Na dnevnom redu nalaze se dvije točke: 1) Potvrdjivanje dr-a Stjepana Hefera kao daljnjeg predsjednika Vrhovnog vijeća HOP-a,i 2) Zahtjev bojnika BIOŠIĆ JOSIPA za podmiru troškova, koji je zahtjev još ranije postavio ali bez obrazloženja.
Saradnik na ovaj sastanak ne može putovati, jer mu je istekla valjanost putnice koja se upravo nalazi sa zahtjevom za produženje kod policije. On će o tome odmah izvijestiti

.....

predsjednika dr-a Ilića, a ujedno dostaviti svoj pismeno izraženi stav po obje točke dnevnog reda. Dogovoreno je, da pruži podršku predsjedniku Heferu,a da se suprostavi zahtjevu Biošića o podmiri troškova. O svom stavu informirat će predsjednika Glavnog odbora UHF RENDULIĆ MILANA i tajnika Tuksor Ivana. Ovo da bi ga oni na neki način osjetili i kao aktivnog i čovjeka koji sa njima kao vijećnik suradjuje.

Saradnik "Marko" je informiran o zbivanjima u Lyonu, preko njemu privrženog emigranta - SALOPEK MARKA, s kojim je u kumskim vezama. Tako mu je Salopek pisao da se je Rendulić Milan pomirio sa MATIJAŠEVIĆ MARIJANOM i MARTINOM i PAUNOVIĆ ANTOM. Ovaj podatak potvrdjuje informaciju koju nam je ranije dao "Murat" po ovom pitanju.

U siječnju o.g. Rendulić Milan je krstio kćerku. Tom prilikom kod njega je došao DAMJANOVIĆ VLADO i MIKAČIĆ ANTE, nosilac PI. Oko pola noći svi troje su krenuli u posjete Salopek Marku. Na izlazu iz kuće susreli su ŠAGO MARINA, novinara, rodom iz Zadra, sa HORVAT VLADOM od Sv.Nedjelje, Zagreb (nosilac PI, ovih dana dolazi u zemlju); ČAČKOVIĆ MARIJANA, nosioca PI, koji radi u Vojnom poduzeću u Samoboru i emigranta HORVAT JOSIPA. Netko iz Rendulićeve grupe je dobacio kako ih ovi špijuniraju. Šago je odgovorio da je on već proglašen od njih za špijuna. Damjanović je nakon te izjave nasrnuo na Vladu Horvata, tako da je ovaj morao biti prevezen u bolnicu. Da ga ranjeni Horvat nije preklinjao da ga pusti jer da prolijeva nevinu hrvatsku krv, neizvjesno je što bi sa njime bilo. Ovom prilikom Damjanović je zadao nekoliko udaraca i Šago Marinu. Šago i društvo se razbježalo i ostavilo na pločniku teško okrvavljenog Horvat Vladu.

Saradnika "Marka" smo pitali za RUKAVINA ing. JOSU, emigranta u Parizu. On ga lično nije upoznao, ali je o njemu čuo od Ostojić o.Zdravka. Naime, kad je "Marko" krstio djecu, Rukavina je trebao doći svojim kolima na poziv Ostojića. Medjutim, uslijed defekta na kolima nije uspio. Nakon toga Ostojić je obećao "Marku" da će ga oni posjetiti ovoga ljeta. Za ing. Rukavinu Ostojić je izjavio: da radi veoma pametno i oprezno.

"Marko" ne poznaje osobno ČAVČIĆ JOSIPA, emigranta u Parizu, ali je dosta o njemu čuo. Osim toga, Čavčić mu je svojevremeno uputio jednu dopisnicu, u kojoj je istakao poznanstvo sa njegovim ocem još iz doba rata. Saradniku

....

smo ukazali na težnju Čavčića da UHF stavi pod utjecaj UH Njemačke. Prenijeli smo mu i izraženo žaljenje Čavčića što on nije 14.IX 1969. izabran za glavnog tajnika UHF umjesto Tuksor Ivana.

Na planu akcije "Dalmacija" saradnikove su mogućnosti da blagovremeno sazna za namjere i planove Vukojević Vice, Bušić Bruna i lica oko njih, koje bi ugrožavale sigurnost akcije, dok su mnogo slabije njegove mogućnosti da kontroliše njihova dnevna kretanja, obzirom da je on udaljen od Pariza oko 40 km. Ipak učinit će sve što je u njegovoj moći. U odnosu na HOP-ovce preostaje mu da intenzivira pismenu vezu sa njemu privrženim Salopek Markom u Lyonu. Osim toga, on će od sada nedjeljom odlaziti na misu u Pariz, gdje će pored Vukojevića, Bušića i drugih, kontaktirati pripadnike HOP-a, a posebno Čavčić Josipa, koji je redoviti posjetilac mise na Bellvillama.

Saradniku je dato 100 USA dolara, čime su uglavnom podmireni izdaci za njegov put na Sabor UHF 14.IX 1969.godine, kojom prilikom ga je zatekao štrajk željezničara u Dionu - Francuska. Smatramo da bi saradnika trebalo izdašnije nagraditi obzirom na izdatke koje ima posjetama Vukojevića i drugih, a posebno što bi takova nagrada bila stimulans da veći dio svog slobodnog vremena utroši na dobivene zadatke. Interesantnost grupe Vukojević - Bušić i realne opasnosti koja od njih prijeti, to opravdavaju.

Z a d a c i:

- Posvetiti punu pažnju aktivnosti Vukojević - Bušić i licima oko njih, njihovim vezama, posebno onima prema zemlji, te njihovim namjerama i planovima. Orijentacija na ovu grupaciju;

- Da kao vijećnik Područnog vijeća SOHDE ispunjava obaveze (one su minimalne) i da na tom planu suradjuje sa predsjednikom i tajnikom UHF (ova djelatnost se odvija uglavnom kroz prepisku);

- Da uspostavi čim prije osobni kontakt sa Čavčić Josipom, te da prihvati funkcije u UHF na koje bi ga on forsirao. Orijentacija na Čavčića;

- U akciji "Dalmacija" dogovoreno je da ga kontaktira drug Zelić Blagoje, koji je bio prisutan ovim kontaktima sa saradnikom "Markom".

Frano Dukić

462

RSUP SRH ZAGREB
CENTAR DS SPLIT
Split, 15.IV 7o.

334

Pešut II/Socio B.

Izvadak iz informacije broj 135. od 14. IV 1970. godine.

Izvor: Saradnik "Žan".-

Oko oo,3o sati smo se rastali, dogovorivši se za ponovni susret 3o. ožujka u 11,oo sati. U dogovoreno vrijeme došlo je do ponovnog kontakta i razgovora. Počelo se o Vukojević Vici i Bušić Brunu za koje nam je on već bio rekao da ih je upoznao na sastancima "Tribine mladih".

Imajući na umu ono što nam je saradnik "Marko" kazao na sastanku 29.ožujka prije podne o ovim sastancima koje Vukojević naziva sastancima "Hrvatske mladeži", na tome smo posebno inzistirali i rasvjetljavali uz povremeno zaoštravanje sa "Žanom". Sumarno izraženo, "Žan" nam je za te sastanke kazao: u prošloj, 1969. godini ih je održano lo, a u ovoj godini 6. On nije bio na prva 2-3 sastanka, a na svim ostalim je redovit. Priznao nam je da on ima glavnu ulogu u tome, da on uglavnom na tim sastancima rukovodi. U toku prošle godine na ove sastanke - "Tribina mladih" kako ih on naziva - dolazilo je oko 6o lica, mahom studenata i jedan broj radnika pasošara. U ovoj godini posjet je slabiji. Dolazi prosječno oko 2o lica - pretežno studenti. Na ovim sastancima razgovara se o religiozno - socijalnim problemima. Politika je isključena, i dok bude u "Tribini mladih" aktivan, to ne će dozvoliti. To su razgovori o temama kao: snalaženje u tudjini; prijateljstvo; ljubav; boravak; zaposlenje; sreća; brak; i sl. Na ove sastanke je prošle godine emigrant GALIĆ, kojeg naziva ustašom, htio nasilno sa svojim istomišljenicima da dolazi. Oni su se energično tome suprostavili i kad nisu mogli da ih odstrane, onda su se oni povukli. "Tribina mladih" održava se dvaput mjesečno u prostorijama iznad crkve na Bellvilama. "Žan" osudjuje emigrante ustaše, smatrajući ih kompromitentnim i jednim običnim šljamom, s kojima ne smije biti nikakva kontakta. On nam je kazao da na ovim sastancima aktivno učestvuje Vukojević Vice, Šimac Neven, Milić Joža, a da Bušić Bruno samo prisustvuje. To je uglavnom, kako smo stekli uvjerenje, vrhuška koja vodi ove sastanke. "Žan" nas uvjerava da ne postoje nikakve organizacione veze, pa čak ni spisak posjetilaca ovim sastancima. On odbija pomisao da se tu radi o bilo kakvoj organizaciji, pa čak ni u njenom embriju. Medjutim, on sa sebe skida odgovornost ako netko zloupotrebi to okupljanje. U takvom slu-

.....

čaju on će se suprostaviti ili prestati da se pojavljuje. Tražili smo da nam otkrani motive njegova angažiranja u tome, a istovremeno mu dali do znanja da je okupljanje naših gradjana u inozemstvu stvar odredjenih institucija, kao što su Matica iseljenika, klubovi pri Ambasadama i sl. Na sve ovo on je odgovorio, da u nemogućnosti da se na suha polja skrene Dunav i Sava, da je tim poljima i 2 - 3 kapi bolje nego ništa. Otvoreno smo mu dali do znanja da nemamo nikakve garancije da ti skupovi ili pojedinci koji dolaze na te skupove ne će biti zloupotrebljeni od strane Vukojević Tice, kazavši mu o kakvom se licu radi. Ustvrdio je da iz dosadašnjih kontakata sa Vukojevićem nije došao do uvjerenja da bi on to učinio, inače ga cijeni kao pametnog dečka. Obzirom da on nije u mogućnosti da utječe na Vukojevića, jer bi se time kompromitirao, premda mu to više leži nego da čeprka oko njega. Ipak u takvoj situaciji odlučio je da se sa njim pozabavi i nastoji utvrditi što on želi i u kom pravcu ide njegova aktivnost. Koliko će se te riječi držati "Žan", ostaje nepoznanica.

"Žan" nam je kazao da od lica koja dolaze na "Tribinu mladih" želi formirati Pastoralno vijeće (prema informacijama "Marka", to želi i Vukojević - Šušić). Tome mu se jako suprostavljaju Ostojić o. Zdravko i Uhoda o. Miljenko. "Žan" za ova dvojicu kaže, da su ustaše, da podržavaju emigraciju i da su oni do sada sa njima imali žestoke sukobe. On je zahtjevao od Ostojić o. Zdravka da u svojim propovijedima ne spominje riječ "hrvatska emigracija", "ustaše" i sve ono što je vezano sa ustaškim pokretom u prošlosti i da ih ne potstiče na jednu terorističku djelatnost. Ako ne zna što će govoriti sa oltara, spreman mu je on pisati propovijedi. To je Ostojića jako uvrijedilo, jer je "Žan" bio njegov djak u sjemeništu u Splitu. Od Ostojića je zahtjevao da zabrani svako rasturanje ustaške štampe u crkvi i pred crkvom na Bellvilama u Parizu.

"Žan" nam je povjerio svoju namjeru da radi na tome da smijeni Ostojić o. Zdravka sa dužnosti rukovodioca Hrvatske katoličke misije u Parizu. Na ovom planu napisao je i štampao jedan anketni list (dostavlja se u prilogu ove informacije) kojeg će razdijeliti medju učesnicima "Tribine mladih". Smatra da će dobiti negativne odgovore za Ostojića i Uhodu, što bi mu poslužilo u predstojećem razgovoru sa Stankovićem, rukovodiocem svih Hrvatskih katoličkih misija u inozemstvu, čiji se dolazak iz Rima u Pariz upravo očekuje.

Od "Žana" smo tražili da nam kaže koja lica dolaze na sastanke "Tribine mladih". On je to odbio, jer da bi mi mogli činiti teškoće tim ljudima, da ih on ne može primiti na svoju savjest. Obratili smo mu se pitanjem da li bi on bio voljan svoju aktivnost u "Tribini mladih" sinhronizirati s nama i našim željama. U početku je dao potvrdni odgovor, da bi kasnije bio totalno neodredjen.

"Žan" nam se tužio kako je "Hrvatska drzava" u svom broju veljača-ožujak 1970. donijela članak potpisan je nekom Eugenu Zrinskom, u kojem ga gruko napada zbog toga što mu je na piru

.....

DB ZAGREB

464.

STRANICA br.

Izvor "Lazo" /inf. br. 139 od 15.4.7o.
Donosilac Centar DS Split
Služba i datum primitka II/24.4.7o.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 27.5.7o.
Uložiti u dosje Vukojević Vice

.... Na osnovu kontakta saradnik nas je informirao da od ranije poznaje emigranta Bušić Bruna koji se sada nalazi u Parizu skupa sa emigrantom Vukojević Vicom. Naime, on i Bušić su prije lo godina bili u zatvoru u Makarskoj gdje je on Bušiću u to vrijeme vršio odredje ne usluge. Dali smo mu u zadatak da sa Bušićem stupi u lični kontakt i to posredstvom don Zdravka Ostojića, sa kojim je saradniku dobrim odnosima kako bi stekao Bu šićevu naklonost i na taj način u granicama svojih mogućnosti ostvari uvid u njegove namjere i planove prema zemlji....

Saradnik "Lazo" piše da je stupio u kontakt sa Bušićem i da Bušić skupa sa Vukojević Vicom ovih dana treba ot putovati u Madrid, kako bi preko tamošnjih vjerskih funkcionera izdejstvovali pritisak na papu da ne primi Predsjednika republike za vrijeme njegovog predstojećeg posjeta Italiji...

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Broj 35/14-01 -FD.
Datum 25.5.1970.

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
Primljeno (I)
Broj

REPUBLIČKOM SEKRETARIJATU ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SRH
Službi državne sigurnosti - I sektor

Z A G R E B

Predmet: Saradnik "Marko",
prijedlog za osob.kontakt.

U prilogu vam dostavljamo prijedlog za održavanje osobnog kontakta sa saradnikom "Marko".

NAČELNIK CENTRA
Ivan Perman

466

RSUP SRH ZAGREB
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
C E N T A R S P L I T

Split, 25.V 1970.g.

Prijedlog za održavanje
osobnog kontakta sa
saradnikom "Marko".

Dana 21.o.mj. primljena su dva pisma od saradnika "Marka", pisana 15. i 19. svibnja o.g.

U njima nas ukratko informira o saznanjima da se već nekoliko mjeseci u Clevelandu - USA obučava atentator MATE URLIĆ ili VURLIĆ, rodom iz Modriča, SR BiH, kako bi mogao uspješno izvršiti atentat na druga Tita prilikom njegove posjete Italiji.

Zatim o posjeti Vukojević Vice i Bušić Bruna fra Branku Mariću i Vinku Nikoliću u Španjolskoj. Saradnik ne daje opširnije informacije, već samo da Vukojević nije oduševljen rezultatima posjete.

Po povratku iz Španjolske u Pariz, Vukojević je odmah išao na dogovor sa našim saradnikom oko odlaska na hodočašće u Rim. Dogovorili su se da se ide 17. lipnja novokupljenim kolima saradnika "Marka". Putovali bi Vukojević Vice, Bušić Bruno, saradnik i njegova žena, koja bi im ujedno bila domaćica u Rimu. Naime, Stanko Milić je javio Vukojeviću, da je osigurao trosobni stan sa kuhinjom. Svi bi se smjestili u tom stanu, pa čak i njihove veze iz domovine, koje hodočašće koriste kao pogodnu priliku radi dogovora sa njima. Vukojević se ozbiljno priprema da potstakne i organizira demonstracije hodočasnika protiv SFRJ. Na tom planu radi na nabavci zvučnika sa mikrofonom.

Saradnik raspolaže širim podacima o ovim i drugim pitanjima koje u pismu nije spominjao, a želi nas sa njima iscrpno informirati i po njima se dogovoriti. U vezi našeg usmenog dogovora od 29. i 31. ožujka o.g. da putuje sa Vukojevićem i Bušićem na hodočašće u Rim, informirao nas, da je poduzeo sve što je na tom planu bilo potrebno, pa čak i zamjenu na radnom mjestu. Medjutim, da na put ne će moći krenuti ako mu ne pružimo blagovremeno

.....

potrebna novčana sredstva do kojih ne može doći na drugi način. Kod ovoga ističe da imamo u vidu da je upravo kupio kola. Od nas očekuje novčana sredstva za izgubljenu zaradu u firmi, troškove osmodnevnog puta i boravka u Italiji.

Mišljenja sam da treba prihvatiti zahtjev saradnika i dati mu potrebna novčana sredstva, kako bi mogao izvršiti zadatke vezane uz putovanje na hodočašće u Rim. Prilikom kontakta preuzeli bi postojeće informacije i na osnovu njih i naših planova zacrtali zadatke. Predlažem da se razmotri oportunost akcije ozvučenja sobe u kojoj će za vrijeme hodočašća skupa stanovati: Milić Stanko, Vukojević Vice i Bušić Bruno. Od ove akcije bi mogli očekivati identitet i sadržaj dogovora sa njihovim vezama iz domovine, te namjere i planove u fazi njihova stvaranja i realizacije. Ozvučenje bi izvršili preko saradnika "Marka", koji će sa njima stanovati u istom stanu.

Moli se prijedlog razmotriti i odlučiti.

Operativni radnik
Frano Dukić

468

RSUP SRH ZAGREB
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
C E N T A R S P L I T

Izvor: Saradnik
Split, 26.V 1970.

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
Primljeno 29.V 70. (X)
Broj 183

INFORMACIJA broj 183

URLIĆ ili VURLIĆ MATE,
priprema se za atentatora.
VUKOJEVIĆ VICE i BUŠIĆ BRUNO
namjeravaju organizirati demonstracije hodočasnika.

Veza naša depeša broj 119, od 22.V 1970.

Dana 21.o.mj. stigla su pisma saradnika "Marka" koje nam je uputio 15. i 19. o.mj. Informirao nas da je bio kod BAIĆ - SMOLJKO ANTE (DL) u Clermont Ferandu - Francuska. Od njega je saznao da inž. MILAN ŠEGA i dr ANTE BONIFAČIĆ u Clevelandu - USA, pripremaju atentatora MATU URLIĆA ili VURLIĆA, ili slično, mladića rodom iz Modriča, SR BiH. Mate već nekoliko mjeseci isključivo vježba kako bi uspješno izvršio atentat na druga Tita u Italiji. Saradnik ne kaže otkuda Baiću ova informacija.

Dana 14. svibnja Vukojević Vice je nazvao "Marka" nakon povratka iz Španjolske. Izjavio je, da nije baš oduševljen sa susretom i rezultatima razgovora sa fra BRANKOM MARIĆEM. Za njega je kazao da je prestar, krut i da nema takta. Ujedno ga je upoznao da je dobio vijest od MILIĆ STANKA iz Rima, da je pronašao trosobni stan sa kuhinjom (prema ranijoj izjavi Milić posjeduje trosobni stan u Rimu). U jednoj sobi spavali bi: Milić Stanko, Vukojević Vice i Bušić Bruno; u drugoj "Marko" sa ženom, a u trećoj veze Vukojevića, Bušića i Milića iz domovine, koje dolaze na dogovor koristeći hodočašće kao pogodnu priliku. Na put bi se krenulo saradnikovim osobnim kolima -

.....

17. lipnja i sa boravkom u Rimu trajalo bi osam dana. Vukojević radi na tome da osigura jedan zvučnik sa mikrofonom, što bi mu poslužilo u Rimu. Smatramo da je to u vezi priprema za demonstracije. Napominjemo da smo u našoj informaciji broj 128, od 9.travnja o.g. izvijestili, da se Vukojević i Bušić ozbiljno bave mišlju da u Rimu organiziraju demonstracije. Nosili bi transparente sa parolama, lijepili bi plakate i rasturali propagandni materijal. Najnoviji podatak sa zvučnikom i mikrofonom ukazuje nam na kontinuirane pripreme grupe Vukojević - Bušić.

Na kontaktu 29. i 31. ožujka o.g. saradniku je stavljeno u zadatak da putuje na hodočašće u Rim sa Vukojevićem i Bušićem. On je u vezi s tim već pronašao zamjenu na radnom mjestu. Medjutim, u medjuvremenu je kupio kola, tako da je ostao bez novaca. Zbog toga zahtjeva osobni kontakt, kako bi mu blagovremeno donijeli potrebna novčana sredstva, jer se na drugi način ne može snaći. Kod ovog je posebno istakao interesantnost podataka sa kojima raspolaže i želju da nas sa njima upozna.

Prema saznanjima saradnika, BIOŠIĆ JOSIP (DL) nalazi se u Barceloni - Španjolska od početka o.g. Od tamo je počeo djelovati. Smatramo da saradnik raspolaže širim saznanjima o Biošiću, ali ih nije smatrao oportunim u pismu javljati.

U pogledu učlanjivanja UHF u Evropsku ligu (ABN) čeka se još samo jedno odobrenje od francuskih vlasti. To je već 90% osigurano, jer tamošnje policijske vlasti nemaju ništa protiv. To će značiti legaliziranje. Za postupak oko ovoga znaju samo njih nekoliko medju kojima i "Marko"! Procedura se drži u tajnosti.

Frano Dukić

Napomena: Informacija dostavljena Centru SDS Zagreb, te sačinjeni izvadci za: Baić-Smoljko Antu, Biošić Josipa.

470

I sektor

Zagreb, 2.6. 1970. god.

I N F O R M A C I J A

Broj: 305 Akcija "Dalmacija"

PREDMET: Praćenje aktivnosti političke i ekstremne emigracije za vrijeme hodočašća u Rimu, povodom kanonizacije Nikole Tavelića - plan operativnih mjera.-

Veza informacije br. 277 od 12.5.197o. godine.

Prema najnovijim informacijama sa kojima raspolažemo na hodočašću u Rimu povodom kanonizacije Nikole Tavelića, najavili su dolazak istaknuti po - litički i ekstremni emigranti i to:

- NIKOLIĆ VINKO (DL), užurbano radi na izlaženju novog broja "Hrvatske revije", kako bi tu pri - godu koristio za rasturanje iste; CECELJA VILIM (DL), ČOVIĆ MIRKO (DL, KORDIĆ LUCIJAN (DL), LO- DETA FRANJO, ŠUŠNJARA KRSTO, ŠUŠNJARA DOMINIK, svi svećenici emigranti; KNEZOVIĆ JURE (DL), ŠKRINJARIĆ MIRO (DL), HAZLER DRAGUTIN (DL), GRU- BIŠIĆ VINKO (DL), MILIĆ JOSIP (PR), VUKOJEVIĆ VICE (DL), BUŠIĆ BRUNO (DL), ŠIMAC NEVEN (PR) i još neki emigranti koji će doputovati u Rim. Po- red njih u Rimu stalno borave ŠAJBEL EGON (DL),

svećenici - emigranti ZORIĆ KREŠIMIR, postulator Tavelićeve kauze, BOROČAK JOSIP, VUKINA IVANi istaknuti laik MILIĆ STANKO.

- PETRIČEVIĆ JURE (DL) neće učestvovati, dok za Jelić Branka je neizvjesno. Isto tako je neizvjesno za Kušan Jakšu (DL), Saganić Gvida (DL) i Radju Tihomila (DL), jer se od njih očekuje odgovor u tom pravcu.

- Iz zemlje će učestvovati neki svećenici i istaknuti laici, koji se nalaze pod obradom i to: Biskup KUHARIĆ FRANJO (DL), LAJOŠ ZORISLAV (DL), tajnik Interdijecezanskoga odbora za kanonizaciju Tavelića i ŠIMECKI JOSIP (DL); zatim laici ŽNIDARČIĆ LAV (DL) i GRGEC RADOVAN (DL).

Episkopat se založio za neutralizaciju aktivnosti političke i ekstremne emigracije za vrijeme hodočašća. U tom pravcu Biskupska konferencija uputila je u Rim šibenskog biskupa Arnerić Josipa, predsjednika Interdijecezanskoga odbora za kanonizaciju Tavelića. Dala mu je u zadatak da stupi u kontakt sa Zorićem i da ga upozna sa stavom episkopata u vezi hodočašća. Istodobno BK-a pismeno je obavijestila Zorića da episkopatu u zemlji posebnu poteškoću pravi izlaženje "Tavelićeva biltena". Uslijed prilika u kojima se nalazi episkopat u zemlji, daljnje izlaženje spomenutog "Biltena" bi onemogućilo održavanje samog hodočašća.

Saradnici koji će učestvovati na hodočašću u Rimu imaju slijedeće zadatke:

1. "Vlado" će kontaktirati Cecelju, Lodetu, Zorića, Vukinu, Borošaka i eventualno Šušnjara Krstu i Dominika, te još neke emigrante koji će doputovati u Rim. Prikupljat će informacije iz kontakta sa kardinalom Šeperom rektorom Zavoda sv. Jeronima Kokša Djurom i biskupom Kuharićem. Takodjer ima mogućnost da kontaktira i sa ostalim klerom i laicima, koji se budu našli na hodočašću.

2. "Špica" će sa javke iz Trsta obavijestiti Kušana, Saganića i Radju da će učestvovati na hodočašću povodom kanonizacije Tavelića i predložiti će im sastanak. Ukoliko im termin i mjesto ne odgovara, neka predlože kada i gdje se mogu sastati u Italiji. Zatim će kontaktirati Šajbela, Žnidarčića i Lajoša. Preko Žnidarčića pratiti će kontakt Grgeca sa Nikolićem.

3. "Tomo" će kontaktirati Cecelju i Nikolića. Preko Cecelje kontaktirat će Prusac Ivana (PR), ukoliko doputuje u Rim. Isto tako kontaktirat će Grgeca i pratit njegove kontakte sa Nikolićem i ostalim interesantnim emigrantima. Takodjer će kontaktirati i Šimeckoga.

4. "Jusufi" će kontaktirati Šajbela, Nikolića i eventualno Radju, ukoliko dodje u Rim. Zatim će kontaktirati Škrinjarića, Hazlera, Bušića i društvo oko njega.

473

5 ZAGREB

r Inform. br. 222/"Marko"
nosilac Centar DS Split
lužba i datum primitka II/12.6./o.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 26.1.71.
Uložiti u dosje Vukojević Vice

Dana 6.lipnja 197o. godine održan je osobni kontakt sa saradnikom "Markom" u Parizu. Do kontakta je došlo na traženje saradnika da mu se dadu potrebna novčana sred stva da bi mogao izvršiti postavljeni mu zadatak puto- vanja na hodočašće u Rim sa Vukojević Vicom i Bušić Bru nom. Pored toga i da nas informira o pojedinostima u ve zi priprema za atentat na druga Tita, kao i sa nekim in formacijama koje se odnose na aktivnost Vukojević - Bu- šić.

Vukojević Vice i Bušić Bruno boraveći u Španjolskoj bi- li su u tri navrata kod fra Branka Marića. Oni su želje li da ih fra Branko vodi na grob Pavelića, što im je i obećao. Medjutim, do toga ipak nije došlo, jer se fra Branku Mariću nisu svidjeli politički stavovi Vukojevića i Bušića. Prema ocjeni Vukojevića fra Branko nije u sta- nju da na Hrvatsku gleda iz Hrvatske.

Kako je došlo do njihove posjete fra Branku Mariću? Doš- lo je posredstvom bivšeg provincijala franjevačke provin cije u Hercegovini, prethodnika današnjeg fra Rufina Ši- ljića, koji se je u 1969. godini sastao sa fra Brankom Marićem u Švicarskoj. Ovom prilikom privincijal je prepo ručio fra Branku Vukojević Vicu i Bušić Bruna. Ovi pak, svijesni da fra Branko Marić raspolaže novčanim sredstvi ma, željeli su to nekako da iskoriste. Fra Branko je u 1969. godini boravio u Italiji i tamo se, prema pričanju Vukojevića sastao sa nekim svojim rodjacima iz zemlje. U Parizu je svratio samo na par sati i tom prilikom kontak tirao Grabić Marka, bivšeg tajnika UHF.

Vukojević je po povratku upoznao "Marka" sa stavom fra Branka Marića u pogledu kanonizacije Nikole Tavelića. On se tome energično protivi. U znak protesta ne ide u Rim, komentarišući da se ne isplati par sati stajati na nogama.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Vukojević i Bušić su namjeravali putovati u Portugal. Nije poznato koga tamo imaju, ali očigledno su željeli izvršiti nekome posjetu. Do toga nije došlo, jer im je uskraćena portugalska viza.

Koncem svibnja iz Pariza je otputovao u Zagreb Vukojević Mladen, brat Vice. O ovom je Vukojević Vice upoznao putem telefona saradnika i tom prilikom mu prenio pozdrave Mladena i izvinjenje što mu se nije mogao javiti. ("Marko" je dao garanciju za Mladena). Vice je naglasio da je Mladen morao otići zbog nekih njihovih stvari nešto ranije nego što je trebao radi ispita. Naime, Mladen treba polagati neki ispit na fakultetu 22. ili 23. lipnja o.g. "Marko" je Vici dao do znanja da Mladenu boravak u Francuskoj vrijedi do 1. listopada o.g. On će se svakako do tog vremena povratiti u Paris - odgovorio je Vice. "Marko" ocjenjuje da je Mladen sušta suprotnost brata Vice, te da bi se njega dalo vrbovati. Teško je prihvatiti ovu ocjenu da bi Mladen radio protiv brata.

Vukojević je sačinio plan puta. Tako je kazao da bi putovali u Padovu (pretpostavljamo kod profesora Čolaka), Genovu i Pisu. Još ima u planu negdje ići, ali je to obećao kazati "Marku" 13.o.mj. kada kod njega dodje na rodjendan. U Rimu će se nakon tri godine vidjeti sa roditeljima koji dolaze usput na hodočašće. Po riječima Vukojevića, Bušić ima posla u Rimu za vrijeme hodočašća. O kakvom poslu je riječ, nije poznato. Tražeći zvučnik sa pojačalom, saradnik ga je u šali pitao da li će preko njega Bušić Bruno pjevati. Vukojević je odgovorio: "Sve mislimo da napravimo neku gužvu". Vukojević je insistirao da "Marko" svakako nastoji doći do zvučnika i da ga o tome izvjesti. Sa saradnikom smo dogovorili da 13.6. kaže Vici da raspolaže zvučnikom, ali da mu je u kvaru te da će ga nastojati osposobiti. Ovo zbog toga da bi izazvali Vukojevića da kaže još nešto više o svojim namjerama. Saradnik na radilištu ima više zvučnika.

Vukojević se uhvatio sa nekom djevojkom i o tome se hvali saradniku preko telefona. Navodno to još ništa nije ozbiljno. Ipak nije htio kazati odakle je . Po

svemu sudeći izgleda da je Dalmatinka. Bušić ga zbog toga zafrkava, tako da Vice izbjegava da ga vidi sa njom. Saradnik je rekao Vici da dovede i djevojku na rodjendan, a inače da će njemu Bruno kazati odakle je ona. Na ovo je Vice odgovorio: "Koja si ti policija". Na račun ovoga obojica su se nasmijala. Saradnik će nastojati utvrditi o kojoj se djevojci radi, radi even tualne naše kombinacije.

Vukojević radi u jednom uvozno-izvoznom poduzeću. To je za njega sretna okolnost, jer se koristi van rad - nog vremena telefonom, tako da obavlja razgovore sa mnogim svojim prijateljima u Francuskoj i van nje. Tako često razgovara sa Stankom Milićem zvani "Maks" u Rimu, te bivšim provincijalom (Zvonko ?) franjevač- ke provincije u Mostaru koji se sada nalazi u Švicar- skoj. Sa saradnikom ima dogovoren telefonski razgovor svakog četvrtka u 2o,3o sati. To je već uhodano, a ra zgovor traje i preko pola sata.

Planirani put ovog ljeta u SAD izgleda otpada. To zbog toga što se kao turista ne može zaposliti a on tobože ne želi da nikome bude na teretu. U tom slučaju Vice bi išao u SR Njemačku i već sa saradnikom taj put dogo vara moleći da ga vozi svojim kolima. Saradnik je ob- zirom na naš raniji dogovor to prihvatio i obećao.

Dana 28.lipnja o.g. zaredjuje se dominikanac Mate Ga - lić (?) rodom iz Hercegovine, komšija Vukojevića. Sa - radnik je dobio poziv da učestvuje na toj svečanosti. Vukojević u vezi sa ovim pokreće akciju sakupljanja novčanih priloga radi kupnje jednog dobrog dara. Pri tome ističe, da je to dužnost svih Hrvata. Sam domini kanac zahtjeva da svi uzvanici na reverima nose hrvat sku trobojnicu. Zorka Zovko, kućna pomoćnica kod Bra- dašić Mate o.Zvonimira (Bradašić sa njom živi) preuze la je na sebe obavezu da sama izradi trobojnice. Sama Zorka neće prisustvovati zaredjivanju, jer 25.lipnja putuje u zemlju radi vjenčanja neke njene rodice. U zemlji ostaje oko jedan mjesec dana. Vjerojatno će bo raviti u Zagrebu, odakle je i otišla u Francusku. Pred lažemo da se razmotri mogućnost eventualne kombinacije sa njom.

476

4.

Dana 4.6.o.g. Vukojević je u razgovoru upoznao "Marka" da će Papa iduće godine učestvovati na mariološkom i marijanskom kongresu u Zagrebu. Organizaciju oko ovoga vodi Balić Karlo iz Katuna - Omiš, inače dr. prof. sve učilišta Antonianuma u Rimu, u kojeg se on (Vukojević) razočarao. Osobno ga poznaje. Balić će takodjer učes - tovati na ovom kongresu. To predstojeće putovanje Pape u Zagreb, Vukojević je prokomentirao riječima: "Bilo je i drugih cigana koji su išli u Jugoslaviju, pa može i on".

U našoj informaciji broj 128 od 9.4.197o. godine pisali smo o don Ivanu, koji je došao iz Hjustona u Paris i njegovu bratu Jakovu iz Beča. Saradnik nas je ovom prilikom informirao da se don Ivan povratio u SAD i već se javio Vukojeviću i u pismu pozdravlja našeg saradnika "Marka". Don Ivan javlja da putuje u Buenos Aires kod nekog strica. Njegov brat Jakov se javio razglednicom "Marku" iz Beča, ali mu nije dao svoje adrese. Saradnik će zatražiti od Vukojevića adresu, pod vidom da mu želi odgovoriti. Na ovaj način sarad - nik će nastojati utvrditi njegov identitet.

U našoj informaciji broj 135 od 14.4.7o. godine pisali smo o najavljenom sastanku Stankovića, rukovodioca svih hrvatskih katoličkih misija u inozemstvu, sa intelek - tualcima u Parizu, koji se okupljaju oko "Tribine mla- dih". To su: Radica Gracijan, Vukojević Vice, Bušić Bru no, Čimac Neven i drugi. Njihov je cilj navodno bio da ishode smjenjivanje Ostojić o.Zdravka sa dužnosti šefa hrvatske katoličke misije u Parizu. Sada nas saradnik informira da je takav sastanak i održan, da su mu pri- sustvovali što on zna Vukojević, Bušić, Ostojić, Uhoda o. Miljenko i Stanković. Stanković je kazao, prema ri ječima Vukojevića, da postojeći sukob treba izgladiti, jer da ne smije se stvarati mržnja izmedju klera i hr- vatskih vjernika. Vukojević je pred saradnikom izrazio pozitivno mišljenje o Stankoviću, rekavši, da od njega mogu mnogo očekivati ali da se jedino boji da ga Osto- jić o.Zdravko i njemu slični ne pridobiju na svoju lini ju. Nakon sastanka je izbio sukob izmedju Ostojić o. Zdravka i Uhoda o. Miljenka, tako da postoji vjerovat- noća da Uhoda napusti HKM u Parizu.

RSUP SR HRVATSKE
Služba državne sigurnosti
Centar Z a g r e b

477

Iz informacije br. 332 od 18.VI 1970.

Dolaskom u Pariz Bušić Bruno povezao se s Vukojević Vicom, Šimac Nevenom i drugima, te redovito posjećuje crkvene zbo rove i mise u cilju kontakata sa našim gradjanima i radi provodjenja propagandne djelatnosti. Pored toga Vukojević, Bušić, Šimac i ostali u mjestu Pierrue 20 km udaljeno od Pariza, adaptirali su jednu staru kuću od 10 - 12 prosto-rija (vlasništvo časnih sestara) koja im služi kao sastaja lište, sigurno mjesto van domašaja policije, jer se nalazi na rubu šume.

Vukojević ispoljava interes za diverzantske aktivnosti, obzirom da se interesira kod našeg izvora (za stručni savjet) da li bi dva plivača s eksplozivom uspješno mogli dig nuti u zrak nosač - stup nekog mosta na kojem se nalazi težište čitave konstrukcije mosta. U aprilu ove godine Vu-kojević i Bušić zajedno su proputovali skoro čitavu Špani-ju, gdje su ujedno proslavili godišnjicu osnivanja NDH i ostvarili kontakt s fra Marić Brankom.

Po povratku u Pariz nastavili su pripreme za odlazak u Rim n proglašenje Tavelića za prvog hrvatskog sveca. Za vrijeme boravka u Rimu koristit će stan Milić Stanka za kontakte s licima iz zemlje.

U Rimu namjeravaju organizirati demonstracije, te već vrše tehničke pripreme (nabavljaju mikrofone, zvučnike, prikup-ljaju propagandni materijal), radi bojkotiranja prijema dru ga Tita kod Pape i uopće u Vatikanu. Svoj odlazak u Rim kod Milić Stanka je najavio i Havaić Stanko, svećenik sa Kaptola 29. U cilju praćenja ove djelatnosti u Rimu će bora viti saradnici "Putnik" i "Jusufi".

O dogadjajima u zemlji Bušić se informira preko nekoliko lica. Utvrdili smo da to čini preko "Laste", Tomićić Zlatka, Podrug Tomislava i drugih. Preko njih stižu mu i časopisi "Kolo", "Kritika" i dr. a obaviješten je i o tome da mu je upravni odbor Društva književnika Hrvatske odbio molbu za

prijem u svoje članstvo.

Informacija uložena u dosje Bušić Brune

IZVADAK ... INFORMACIJE BROJ 349
CENTRA SDS Zagreb OD 30-6-70
Paraf:

479

tović interesirao kod prisutnih za Došen Josipa. Student DIF-a mu je odgovorio da se Došen nalazi u zatvoru. Interesirao se dalje za Žovko Antu, liječnika, te za Jakova Katušića s kojima se nalazio na izdržavanju kazne. Student DIF-a se interesirao za Gabelicu i Šimuna Križanca (PR - "Klek").

Iste večeri oko 21,oo sat Mijatovića je posjetio Gabelica Ivan. Vodili su razgovor o našem sar. "Mili", Čičak Ivanu (PI - "Klek"), te o Uroda Anti, ~~Vodili su razgovor o našem sar. "Mili", Čičak Ivanu o Uroda Anti.~~ Vodili su razgovor o nekolike lica iz ilegalne organizacije HOP, koja je bila suđena u toku 1965. i 1966. godine. Tako su spominjali Ivana Pandžića, Brunu Bušića (PR), Vicu Vukojevića (PR), Leko Miljanka, Janka Mijatovića (PR - "Klek") i Jovu Kolaka. Iznosili su svoje mišljenje o njihovom držanju u toku istražnog i sudskog postupka, te davali ocjenu o držanju svakog posebno, kao i utjecaju svega toga na njihovo današnje ponašanje.

U međuvremenu njihovom razgovoru pridružio se Leko Vlado (PI - "Klek"). On se interesirao zbog čega je Gabelica s grupom studenata istupao u Hrvatskom narodnom kazalištu 18.2.1970. za vrijeme prikazivanja drame M. Matkovića "General i njegov lakrdijaš". Gabelica se pravdao time što je smatrao prije svega da ih neće pohvatati i zatvoriti, a drugo da taj komad treba skinuti s repertoara. Leko smatra da nije trebalo demonstrirati, da se time ništa ne postiže, već jedino da se samo sebi može naškoditi. Gabelica je na Lekine zamjerke odgovorio slijedeće:

"Ovo je jedini slučaj kod nas poslije 1945.g., a Šegedin u svom članku kaže da to treba ipak politički preispitati zašto je ta mladež postala tako senzibilna, to znači da to ipak nije tako negativno i Šegedin nije

480

RSUP SRH ZAGREB
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
C E N T A R - S P L I T

Izvor: Saradnik

Split, 3. VII 1970. god.

Informacija broj 247

ODRŽAN OSOBNI KONTAKT SA SARADNIKOM "MARKOM" - IZVJEŠTAJ.-

Dana 27. lipnja ove godine održan je osobni kontakt sa saradnikom "Markom", koji je bio unaprijed dogovoren, a na planu preuzimanja informacija o kontaktima i aktivnosti BUŠIĆ BRUNA i VUKOJEVIĆ VICE za vrijeme kanonizacije Tavelića u Rimu.

Dana 17. lipnja "Marko" je sa Bušić Brunom i Vukojević Vicom iz Pariza krenuo za Rim. Na tom putu svratili su u Padovu - Italija, gdje je Bušić Bruno želio kontaktirati prof. Čolaka. U crkvi Sv. Ante Padovinskog trebalo je doći do susreta. Medjutim, tamošnji ispovjednik kazao je Bušiću, da je prof. Čolak sa dr. Brankom Jelićem pred 2 sata otputovato iz Padove za Rim. Dana 19. lipnja Bušić Bruno i Vukojević Vice došli su u kontakt sa prof. Čolakom, koji ih je predstavio dr. Branku Jeliću. Jelić je obijema rukama zagrlio Bušića i srdačno ga pozdravio. Ništa interesantnog prilikom ovog kontakta nije razgovarano, a da li je kasnije to "Marku" nije poznato. Nakon ovog prvog susreta Bušić nije oduševljen Čolakom ni Jelićem. Čolaku zamjerava što se je spustio na nivo Jelića i stupio sa njim u spregu. Vukojević je grljenje Jelića sa Bušićem prokomentirao na jedan vulgaran način.

Prema prethodnom dogovoru Bušić Bruno, Vukojević Vice i "Marko" su u Rimu odsjeli kod Stanka Milića. Pored njih tamo su odsjela 3 svjetovna svećenika i jedan bogoslov i to: STANKO, rodjak Milića koji je došao iz Ludberga, drugi je JOSIP KROPEK, Čakovec, M. Tita broj 44 (Na ovoj adresi u mjesecima VI, VII, VIII i IX) u drugim na adresi Zagreb, Kaptol 29), treći VLADO, a bogoslov se zove DRAGO. Do pobližih podataka o ovom trećem "Marko" nije mogao doći. To su upravo ona lica o kojima su Bušić i Vukojević govorili u Parizu da će se sresti sa vezama iz zemlje. Bruno je imao

.....

cilj da ih snabdije sa letcima koji su tiskani i doneseni iz SAD pod naslovom "HKL traži Hrvate", te sa slikama - Starčevića, Radića i kralja Tomislava. Ovaj materijal donio je Miletić Ante iz Canade. Bruno se je u njih razočarao zbog, kako je naglasio, njihove političke neobojeno - sti. Upravo zbog toga im nije ni pokušao dati propagandni materijal da bi ga oni nosili i rasturali u zemlji. Ovaj materijal dao je "Marku" da ga dijeli pred crkvom Sv.Pe - tra. "Marko" je samo manji dio razdjelio, dok je veći dio sklonio u kola u namjeri da uništi. Ukupno je dobio oko 500 komada letaka.

Vukojević Vice je došao u Rim nakon prometne nezgode koju je doživio 16. VI u Parizu, u kojoj je zadobio težu povre du noge, zbog čega je bio gotovo nepokretan. Njemu su u Rim doputovali roditelji i on je sa njima uglavnom bio. "Marka" je iznenadilo, što je potpuno uvidio da je Vuko - jević sporedna ličnost, dok je Bušić Bruno bio centar pa- žnje mnogih emigrantskih glavešina. To je i sam Vukojević osjetio, tako da je došlo kod njega i do osjećaja manjeg značaja u odnosu na Bušića. U jednom trenutku kazao je "Marku", što Bušića ne vode u SAD da ga liječe (odstranji vanje defektnosti u govoru). Ovim on nije mislio na stva- rnu potrebu za liječenjem Bušića, nego što bi ostajući isa njega u Parizu, dobio na značaju. Vukojević je kazao kako je primjetio da pred njim izbjegavaju stvarne razgovore o problemu.

Dana 2o. VI "Marko" se je slučajno susreo i upoznao sa Miletić Antom (adresa: 1340 King Street East Hamilton 24. Ontario Canada), pred crkvom SV. Ivana Luteranskog. Mile- tić kazao, da traži jednog prijatelja studenta iz Francu- ske. Na insistiranje "Marka", Miletić kazao, da se to od- nosi na Bušić Bruna. Saradnik mu je kazao, da je upravo sa njim u njegovim kolima doputovao u Rim. Miletić se od- mah otvorio riječima: "E sada da vam ja dadem moju lozin- ku. Ja dolazim od Gabelica Marijana i Arapović Rudolfa. Time sada znate sve o meni. Time sam vam rekao sve". "Ma- rko" ga obećao dovesti u kontakt s Bušićem, kazavši, da će se svi skupa naći pred spomenikom Sv. Petra na glavnom trgu, poslije prijema kod pape. Pred Sv. Ivanom Luteran- skim, Miletić je kazao "Marku" da je u noći između 19. na 20. lipnja obavio telefonski razgovor sa Tomišić Zlatkom u Zagrebu, putem telefona, te da je to snimio na magneto- fonsku vrpcu. On mora bezuvjetno da se nađe sa Bušićem - jer da je upravo zbog toga došao u Rim. On je čak za ovaj put posudio novac i k tome kupio magnetofon da ga preda Bušić Brunu. To je magnetofon koji će poslužiti Bušiću za ispravljanje govornih mana, a može se koristiti i za sni- manje.

Kad ih je "Marko" upoznao pred Sv. Petrom, Miletić je za trenutak ostao izvan sebe i zapanjeno gledajući u Bušića.

.....

Odmah mu je kazao, da toga poslijepodneva moraju biti skupa, kako bi mu neke stvari ispričao i upoznao ga osobno sa Badovinac Đonom, predsjednikom Hrvatske bratske zajednice. Tu su se rastali, dogovorivši, da Bušić dođje oko 16 sati u hotel "Rest", gdje su odsjeli emigranti, koji su došli iz SAD i Canade. Nakon objeda u stanu Milića, Bušić, Milić i "Marko" išli su u hotel "Rest". Sačekao ih je Miletić. Bušiću je odmah dao magnetofon sa snimljenim razgovorom od 19. na 20. lipnja sa Tomičić Zlatkom, da ga presluša. Bušić je prethodno otišao da se osvježi, istuširа. Miletić je Milić Stanka i "Marka" odveo iz sobe u hal hotela i tu ih počastio, da bi se odmah udaljio u potragu za Badovinacem. "Marko" nije stekao dojam, da ih je na ovaj način Miletić odstranio od Bušića i mogućnosti da slušaju reprodukciju razgovora, što je ipak teško prihvatiti. Tek negdje oko 19 sati Miletić se povratio u hotel. Odmah je otišao u sobu - a sa njim Milić i "Marko" kod Bušića. Kad je Miletić kazao da se u hotelu nalazi Badovinac, predsjednik HBZ, odmah mu je "Marko" dobacio, da je to jugoslavenska stvar. To je izazvalo Miletića, koji je dao svoj komentar. Oni su (Jugoslavija) poslali jednoga popa iz zemlje koji je to bio okrenuo na jugoslavensku stvar. Bušić je upao i kazao: Kako oni (Jugoslavija) i zovu to VII republika. Miletić je opet preuzeo dijalog i nastavio: "Badovinac je pametan čovjek, Jugoslavija mu ne može ništa, a mi smo poduzeli sve mjere i imamo uspjeha da HBZ zaista bude hrvatska. Badovinac će odigrati značajnu ulogu u rješavanju problema oko HKL". Nastavio je, kako je u telefonskom razgovoru sa Tomičić Zlatkom najavio ovom dolazak i posjetu Badovinca. Badovinac bi u Zagrebu sve to razmotrio sa Tomičićem, a onda bi kod mjerodavnih razmotrio mogućnost ponovnog izlaženja HKL. To će postaviti u takvoj formi, da će im dati do znanja ako ne odobre izlaženje HKL u zemlji, da će ga tiskati u inozemstvu i ubacivati u zemlju.

Tomičić je iz Zagreba poslao riješenje o zabrani djelatnosti udruženja samostalnih pisaca "Tin", kao i žalbu na ovo riješenje. Bušić je napravio kopiju i poslao je Miletiću u Canadu, a ovaj ju je donio sa sobom u Rim. Sve su njihove akcije sa sinhronizirane i usmjerene na to da se ishodi odobrenje za ponovno tiskanje HKL u zemlji. Na čelu ove akcije stoje: Tomičić, Bušić, Miletić.

Dana 2ā. lipnja ove godine Bušić nije došao na spavanje kod Stanka Milića, već je sutradan 22. lipnja (ponedjeljak) telefonirao Miliću na Germanikum da mu zadrži putnicu i stvari, jer on će ostati u Rimu do petka - 26. lipnja kada se vraća u Pariz. On se je priključio licima iz Amerike, koji su odsjeli u hotelu "Rest".

Bruno Bušić bi trebao ići u SR Njemačku u jedan tamošnji

.....

institut, gdje bi mu bili dostupni podaci iz rata na onu temu iz njegova članka u HKL-u "žrtve rata". On kaže da mu se to ne svidja i nema namjeru da ide.

Bušić se u Rimu sastao sa svojim rodjakom Markom Bušićem, koji je došao iz Frankfurta. Miletić o Marku Bušiću govori kao o svom čovjeku. Amerikanci će - po riječima Miletića - sakupiti novac i dostaviti ga Marku Bušiću, da ovaj u Njemačkoj kupi pisaći stroj sa nepčanim suglasnicima, da bi ga onda poslao Bušić Brunu u Paris. Napominjemo, da je Bušić još ranije tražio od saradnika "Marka" pisaći stroj sa hrvatskim slovima i nekompromitiran. Kako taj problem do sada nije riješio, to će na naprijed iznjeti način uskoro biti.

Nikolić Vinko je došao iz Španjolske na kanonizaciju Tavelića u Rim. Medjutim, "Marku" nije poznato da li se on sastao sa Bušićem i Vukojevićem. On to samo predpostavlja. Ipak, u ovom vremenu saznao je da su Bušić i Vukojević bili kod njega prilikom nedavnog boravka u Španjolskoj. Bušić za Nikolića ističe da je neopresan u svojoj aktivnosti, otvoren i da svakome vjeruje, čime se je doveo u situaciju da ga UDB-a može uspješno kontrolirati. Time on ne može ostvariti svoju zamisao oslobadjanja Hrvatske i objedinjavanja opozicije u zemlji sa emigracijom.

Bušić se je u Rimu sastao sa Radica Bogdanom. To je prvi njihov susret i Radica se iznenadio kad ga je vidio. Vjerovatno je imao i njemu drugačiju sliku. Nije poznato o čemu su govorili.

U Rimu se je saradnik "Marko" imao prilike upoznati sa Čavčić Josipom, emigrantom u Parizu. Čavčić nije pokazao nikakav interes za "Marka", tako da to dovodi u pitanje vjerodostojnost ranijih informacija, prema kojima Čavčić protežira "Marka" i želi njegov izbor za tajnika UHF. Ovom prilikom "Marko" je dao svoju adresu emigrantu Mamić Ivanu, iz Pariza, a ovaj će je dati vjerovatno Čavčiću (najnoviji podatak od "Murata" objašnjava ovakav odnos Čavčića prema "Marku". Naime, Čavčić ga smatra sumnjivim, kao i sve one emigrante koji su nekad bili crveni. Njemu je poznato da je "Marko" bio u zemlji član SKJ).

Iz Pariza na kanonizaciju došlo je 12 lica u organizaciji Hrvatske katoličke misije. Došli su: Ostojić o. Zdravko, Šumanović Ivan, Čavčić Josip, Mamić Ivan, Šimac Neven i grupa časnih sestara. Šumanović je preklinjući saradnika "Marka" za mišljenje o Vukojević Vici. Saradnik mu je kazao da je Vukojević nacionalno zdrav. Tada je Šumanović stao da iznosi sukob Vukojevića i još nekih intelektualaca sa HKM. Po mišljenju Šumanovića, Vukojević i drugi se voze na nečijim kolima. Pitao je "Marka"

.....

tko je njemu sumnjiv, a "Marko" znajući stav Bušić - Vukojevića kazao, da mu je to Šimac Neven. Šumanović je na to kazao, da su mu sumnjiviji Radica Gracijan, Uhoda o. Miljenko, koji je ljubomoran i zavistan kad Ostojić o. Zdravka netko oslovi sa direktor.

Šumanović je išao toliko daleko, da je analizirao ekonomsku situaciju Uhoda o. Miljenka (Uhoda je u sukobu sa Ostojićem), koji ima mjesečno 300 francuskih franaka, a u Parizu ima stan kojeg toliko mora platiti, a on ipak uvijek ima novaca. Od kuda mu to - pita se Šumanović. Prema Šumanoviću ova akcija je veoma opasna, jer bi posljednja institucija u Parizu, pod nazivom "Hrvatska", bila likvidirana. Tako je Borošak u Rimu već smjenjen sa svoje dužnosti zbog slanja Hrvata u prekomorske zemlje. Šumanović je izrazio odlučnost da Ostojića zadrže na položaju rukovodioca HKM, jer ako on ode, onda će iz zemlje poslati nekoga, a to znači da će HKM postati jugoslavenska.

U Parizu je održan najavljeni sastanak izmedju intelektualaca (Bušić, Vukojević, Radica, Šimac i drugi) sa Stankovićem, Šumanovićem, Ostojićem i Uhoda o. Miljenkom. Intelektualci su zadovoljni sa zauzetim stavom na sastanku, ali nisu zadovoljni rezultatima. Svakako, treba očekivati daljnje akcije intelektualaca. "Marko" je kazao Vukojeviću, da se Ostojić tuži, da je napadnut od intelektualaca kao zaštitnik ustaša. A na to je Vukojević reagirao: "Mi nismo nikada napadali ustašku ideologiju - nego ustaše koji su tu ideologiju iskrivili".

Saradniku su u Rimu ukradena kola da bi 22. VI bila pronadjena - oštećena. Nakon što ih je osposobio 22. poslije podne otputovao je iz Rima skupa sa Vukojević Vicom - dok je Bušić ostao u Rimu. U jednom mjestu nedaleko od Marseillea kola su mu opet ukradena i nakon toga pronadjena jako razlupana. Neprilike s kolima su ga u mnogome otrgle od problema kojeg je trebao pratiti.

Saradniku su dati zadaci:

- Da sa Baić - Smoljko Antom organizira susrete na kojima bi mu potvrdio mogućnosti skrivanja atentatora Vrhić Mate. Ovo da bi podstakli Baića na novi razgovor o Vrhiću radi saznavanja novih pojedinosti. "Marku" je posebno skrenuta pažnja na praćenju ovog problema.

- Sistematsko razvijanje dobrih odnosa sa Bušićem i Vukojevićem radi praćenja njihove aktivnosti, otkrivanja veza, posebno onih iz zemlje i lica preko kojih se održava veza - kuriri.

.....

485

SVE

DB CENTAR ZAGREB

Izvor Informacija 366

Donosilac Bilušić, Erdelez

Služba i datum primitka II/13.7.197o.

Obradio A.Kasum

Datum obrade 24.8.197o.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

U povodu kanonizacije Nikole Tavelića na dane 2o. i 21.6.197o godine, u Rimu se okupilo prema procjenama iz više izvora, oko lo-12 tisuća osoba iz zemlje i 3-5 tisuća onih koji žive i rade u inostranstvu . Među ove potonje spadaju i emigranti.
Aktivnost emigracije nije zapažena u očekivanom i najavljenom intenzitetu, a svodila se uglavnom na rasturanje letaka. Kontakti, iako obimni i vrlo živi, nisu imali nikakav organizirani karakter, već jekorištenja jedinstvena prilika prisustva emigranata iz cijele Evrope i prekomorskih zemalja za susrete i razmjenu medjusobnih mišljenja.
VUKOJEVIĆ VICE boravi u Parizu s putnom ispravom ,- U razgovoru sa saradnikom "Putnik" tražio je da se odobri stvaranje Ogranka MH u Parizu, jer oni ne bi htjeli da to ostane na Društvu prijatelja MH. Pitao ga je da li je vidio Nikolić Vinka i rekao da je on često u Parizu i da vrlo dobro suradjuju. Molio je saradnika da mu se javi i da ga obavještava o novostima u zemlji. U razgovoru o Arapović Rudolfu, koji je sada u Americi, Vice je rekao da je poludio i da ne zna što je s njime - da nešto nije u redu.
"Putnik" nije mogao ocijeniti u kom smislu to Vice misli. Usput mu je još napomenuo da namjerava tužiti državu. "Putnik" pretpostavlja da se to odnosi na njegovu prošlost i boravak na izdržavanju kazne.
"Putnik" je još sa Vicom pokušao ispred "Matice Hrvatske" da sklopi neke poslove oko prodaje njenih izdanja u Francuskoj.
Saradnik "Špica" preko "Putnika" upoznao se sa Vicom. I "Putnik" i "Špica" za Vicu ističu da se ovom prilikom posebno istakao u rasturanju letaka.

Split 284 4.8.70 13

486

-3-

ostalih sve do dolaska Brandta, da bi emigracija ovog puta obračunala sa Titom u Italiji, ali obzirom na stanje kakvo je sada, da ne će biti moguće ništa učiniti. Braća Prka su pitali saradnika da li u Francuskoj ima emigranata, koji po-mišljaju na obračun sa Titom u Italiji, a ovaj im je odgovorio, koliko mu je poznato da nema, sa obrazloženjem da se veći broj "dobrih" emigranata iselio za SAD, a ostalo se poženilo i svaki misli na zaradu i udoban život. Upozorio ih je da će vjerojatno u to vrijeme biti pooštren režim kontrole na granicama prema Italiji, a posebno iz Austrije i Francuske, sa čime su se i braća Prka složili. Iz zapažanja saradnika proizlazi, da je Prka Ivan ekstremniji od brata Mate, jer je više pokazao interes za put Predsjednika u Italiju.

Saradnik se nedavno upoznao sa jednim studentom koji se preziva MILIĆ, a ima brata emigranta - Milić Stanka, nastanjen u Rimu. Ovaj student u Parizu dobar je prijatelj i poznanik sa Bušić Brunom i Vukojević Vicom, oni naime stanuju skupa s njime. Milić je politički veoma negativan, posjeduje putnu ispravu i ovih dana doputovao je u Zagreb, gdje treba polagati neki ispit. Saradniku je ispričao kako mu je poznato da je Vice Vukojević ranije u četiri navrata putovao u Njemačku kod Dane Šarca (dok se ovaj nalazio na slobodi), ali da su mu ova putovanja Vukojevića sumnjiva, te da on i njegovo društvo pretpostavljaju da Vukojević ima zasluga za hapšenje Šarca i njegove grupe. Oni pretpostavljaju, kako tvrdi Milić, da je Vukojević agent UDB-e. Milić je za uskrs ove godine putovao sa Vukojevićem i Brunom Bušićem u Madrid kod fra Branka Marića. Mariće su molili da svojim autoritetom utječe na Papu kako ne bi primio Predsjednika Republike za vrijeme njegovog posjeta Italiji.

Gabelica Mate, emigrant iz Zmijavaca, koji boravi u Parizu, veoma je prisan i blizak sa Brunom Bušićem i Vicom Vukojevićem. Naime, on je jedini od emigranata sa područja Dalmacije koji kod ove dvojice uživa povjerenje. Gabelica je jednom prilikom skupa sa Vukojevićem putovao u Njemačku kod Šarac Dane. Izučit ćemo mogućnost obrade i prilaženja Gabelici.

Povodom posjete emigranta Ježina Drage Čavčić Josipu u Pariz, "Lazo" iznosi da je to bilo 25.maja o.g. i da ga je Čavčić toga dana zvao u firmu telefonom da dođje na sastanak,ali da njemu to nije bilo moguće zbog obaveza koje je imao u firmi. Tako su se dogovorili da se on i Čavčić

.....

487

SDS SR HRVATSKE

Izvod iz Informacije Centra Split br.288 od 1o.8.7o.

Saradnik "Marko" nas informira u pismu od 5.o.mj. da predstoji putovanje Bušić Bruna, Vukojević Vice i emigranta Gabelica Mate, rodom od Imotskog nastanjenog u Parizu. U SR Njemačku vozit će ih emigrant Baričević Neven u svojim kolima. U planu imaju obići više gradova, a sam Bušić se namjerava više zadržati. Planira se da za Veliku gospu (15 kolovoza) bude u Njemačkoj.

Split 339 488
25.8.70
- 3 - 66

zbog jake policijske kontrole. Tim u vezi predložio je dabbi nešto trebalo učiniti u Belgiji, pa je pozvao Zoricu da njih dvojica organizuju atentat na Tita za vrijeme posjete ovoj zemlji. Zorica je to prihvatio, ali je saradnik mišljenja da od tog prijedloga neće biti ništa jer je Damjanović ličnost koja nije u stanju to organizirati, a da se ne bi znalo. On svojim prijedlozima želi postići reputaciju medju ostalim emigrantima, a prema uvjerenju saradnika ni on ni Zorica takvo nešto nisu u stanju organizirati.

Saradnik je za svaki slučaj o ovom razgovoru i namjerama Zorice upoznao saradnika "Đorđa" koji boravi u Nici, a ima mogućnost da svakodnevno fizički kontrolira ova dva emigranta, pa će o svakoj eventualnoj akciji ili njihovom nestanku iz Nice, odmah obavijestiti zemlju ili saradnika "Lazu" koji će to dalje prenijeti.

Početkom augusta og. emigrant Gabelica Mate, nastanjen u Parizu pozvao je saradnika da skupa sa njim, Bušić Brunom, Vukojević Vicom, Baričević Nevenom i još jednim emigrantom, čije mu ime nije poznato podju u SR Njemačku na neki sastanak. Tom prilikom sam Gabelica bio je skeptičan u sigurnost i opravdanost toga puta, pa je saradnik zaključio da bi se moglo raditi o kakvoj namještaljki prema njemu i obrazložio Gabelici da mu je nemoguće odsustvovati sa posla toliko dana koliko bi trebali ostati u Njemačkoj. Tako su na put krenuli samo Vukojević, Gabelica i Baričević. Po povratku Gabelica je rekao saradniku da su u Njemačkoj obišli više gradova i lica, ali mu nije iznio konkretan cilj i rezultate posjete. Predstoji jedna zajednička večera gore navedenih na stanu kod Gabelice, gdje je pozvan i saradnik, pa vjeruje da će na toj večeri nešto više saznati o rezultatima posjete SR Njemačkoj.

Prilikom ovog razgovora sa Gabelicom ovaj ga je upoznao kako je Vukojević i Bušić sumnjičav prema Nevenu Baričeviću, da je agent UDB-e. S tim u vezi da su u augustu - og. poslali Baričevićevu ženu u zemlju. Pored ostalog da su Bušić i Vukojević po njoj poslali dar za ženidbu Gabelica Ivanu u Zagreb, kako bi na taj način provjerili da li je Baričević naš agent. Šta će im poslužiti kao provjera za Baričevića to Gabelica nije rekao saradniku. On predpostavlja da je u paketu bio neki predmet, znak ili letak pomoću čega će utvrditi da li je nešto otvarano, uzimano ili fotografirano iz paketa. Kako i zašto su Vukojević i Bušić posumnjali u Baričevića, saradnik to nezna. Predpostavlja da ih je o tome mogao informirati Čavčić Josip, koji još od ranije sumnja u Baričevića, a prijatelj je sa Vicom Vukojevićem. Čavčić naime priča da je Bariče

vić svojevremeno pohadjao u zemlji podoficirsku akademiju i da je u toku školovanja imao udes kod nespretnog iskakanja padobranom, te tako postao nesposoban za daljnje školovanje. Nakon toga da je bio obučen za agenta i ubačen u emigraciju. Taj podatak da je navodno dobio iz zemlje za Baričevića.

Pored navedenog da su u Baričevića posumnjali i zato, jer da se neuobičajeno puno i uporno interesirao za neka lica koja su u emigraciji ili zemlji, a predstavljaju interes za UDB-u tako npr. za Ivana Gabelicu u zemlji i Marijana Gabelicu u SAD.

Još 1968. godine kad je jedna grupa emigranata razgovarala u Nici o Baričeviću, tada je emigrant Jure Žižić javno rekao da je Baričević sumnjiv i dvoličan čovjek, te da on u njega sumnja.

Saradniku je dat zadatak da Baričevića ne brani, ali da u prigodnim situacijama inzistira na konkretnim činjenicama koje govore o tome da je on agent UDB-e, inače ako toga nema da onda bude protiv sumnjičenja i medjusobnog optuživanja. U augustu og. emigrant Jure Žižić pokazao je saradniku pismo koje je dobio od Bajić Ante, bivšeg predsjednika UHF u kojem mu piše da se emigrant Biošić Josip ljuti na Žižića što mu nije odgovorio na pismo u kojem ga je zamolio da bude predstavnik "Grude" u Nici i da tamo obavi još neke poslove za Biošića. Žižić tvrdi da nikad takvo pismo nije dobio od Biošića.

Nedavno je Vice Vukojević trebao produžiti boravak u Francuskoj i policija mu to nije htjela učiniti bez novčane garancije nekog od emigranata koji se do sada nije ogriješio o francuske zakone. Tako mu je dao garanciju emigrant Gabelica Slavko - brat Mate.

Saradnik tvrdi da francuska policija postupa tako samo sa emigrantima za koje ima podatke da se bave djelatnošću koja dolazi u sukob sa njihovim propisima.

Neki emigranti u Parizu već su pozivani od francuske policije i saopćeno im je da će u toku oktobra morati se dva puta javljati nadležnom policijskom komesarijatu, što će služiti kao garancija da se ne kreću van Pariza. Saradnik još nije bio pozivan.

Mjere DS: Praćenje 1043
Kontrola

Blagoje Zelić

CENTRA SES Split 3.12.70

Čorić Branko, Vokić Mirko i Bušić Zvonko su u Clevelandu. Izgleda da je Bušić Zvonko naročito aktivan u toj grupaciji. Povremeno se saradniku javljaju i Vukojević Vice. Bilo je govora i o Tolić Benjaminu. Izgleda da su dobro informirani o njegovom slučaju. Raduje ih što je Tolić blago kažnjen i vjeruju da će se brzo snaći u Zagrebu. Zapravo, govori se da je Tolić već na slobodi i zaposlen. Sa Vučić Ilijom više nije imao kontakata, ali na njega još uvijek dolazi propagandni materijal iz Španije.

Saradnik nas obavještava i o slučaju sa Šušnjara Dominikom. Šušnjara je praktički već smjenjen, a po svemu sudeći na njegovo mjesto dolazi Dukić fra Bernardin. Dukić će u stvari ostati i dalje u Frankfurtu, a Šušnjara osta je u München u uživat će i dalje sve blagodati koje mu pruža dom "Kardinal Stepinac". Gubitak će osjetiti jedino na plati, jer od svojih 4.000 DM koliko je do sada primao mjesečno, prihod će mu spasti na oko 1.600 DM. U vezi njegovog smjenjivanja održan je sastanak u Augzburgu krajem srpnja na kojem su učestvovali svi svećenici iz SR Njemačke, a osim njih prisutan je bio Stanković, Čapkun i biskup Škorić. Svećenici iz Austrije nisu prisustvovali iz objektivnih razloga. Jedino je bio prisutan Mihalić. Na tom sastanku nekoliko svećenika stalo je u odbranu Šušnjare, a jedan od najgrlatijih je bio Pavić Stipe iz Achena. Pavić je na tom sastanku optužio Biskupiju da je ona kriva što se Šušnjara ruši, a da su iza toga umije šaniprsti UDB-e i t.d. Stanković je bio primoran da to pobije tako, što je iznio pravi razlog, a to nije bilo u planu. Naime, prisutnima je predočio da je odluka pala u Bonnu i da je tu odluku donio njemački biskup koji je zadužen pri vladi. Ovaj biskup je dao jasno do znanja Škoriću i Stankoviću, da se dalje ne može držati Šušnjara na toj funkciji, jer je on previše kompromitiran, kako njegovom političkom aktivnošću, tako i njegovim neradom i životom, a što je najbitnije on je istakao, da obzirom na dobre odnose izmedju Jugoslavije i Vatikana nije poželjno da se na rukovodećem mjestu drži čovjek koji može te odnose kvariti i koji je kompromitiran ne samo kao politički protivnik, već i u moralnom pogledu. Nadalje, da većina svećenika u inostranstvu boravi legalno i normalno je da se za ta pitanje povjeri svećeniku iz tih redova. Ovo je ekstremne svećenike jako pogodilo, ali protiv takvog stava nisu mogli ništa. Medjutim, Stanković pomalo već žali i strahuje da bi se to moglo odraziti na stav Špek Patra prema provinciji i misli da su se u tom pogledu prenaglili. Naime poznata je stvar da izmedju Špek Patra i Šušnjare postoji ne samo čvrsta veza, već i uzajamno poštovanje. Upravo zahvaljujući takvom odnosu provincija je dobivala lijepu -

491 SVE

21.12. 1970.

550 Obrada "Vlek"

Pregled neprijatelj
ske aktivnosti. -

Veza informacije br.486 od 30.10.1970. godine.

U drugoj polovini listopada o.g. održana je osnivačka skupština "Društva prijatelja Matice hrvatske" u Parizu. Organizaciju su vodili Šimac Neven /PR/ Vukojević Vice /DL/ i Milić Josip /PR/ koji borave u Parizu. Pripreme su vršili više od godinu dana. Još prošle godine pismeno su od Matice hrvatske tražili suglasnost za osnivanje ogranka Matice hrvatske / o tome smo informirali 27.5.1969. godine/, s čime se Matica nije složila, pa je nadjeno kompromisno rje - šenje osnivanjem ovog "Društva prijatelja M.H.".

Maticu hrvatsku na skupštini su predstavljali Šime Djodan, Danilo Pejović i Čerovac Ivica. Pozvan je bio i naš ambasador u Parizu, ali je zbog njegove odsutnosti u ime Ambasade prisustvovao drug Zorić - gen. konzul. Društvu se govorom obratio Danilo Pejović, Šime Djodan i Vice Vukojević. Pejović je govo - rio o hrvatskoj kulturi, Djodan o privrednoj situaci

-ji u Jugoslaviji, a Vukojević o hrvatskoj povijesti. Prema ocjeni saradnika "Putnik" ni jedan govornik nije prelazio granice dozvoljenog, odnosno nije istupao tako da bi to predstavljalo interes SDS. Na kraju skup je usvojio statut. "Društvo" broji oko 4o članova.

./.

Saradnik je u toku boravka u Parizu odsjeo kod Vice Vukojevića i bio čitavo vrijeme u kontaktu s organizatorima. Šimac Nevenu postavio je otvoreno pitanje zašto je on, koji je ranije zastupao potrebu stvaranja trojki i ilegalnu borbu protiv postojećeg uredjenja u Jugoslaviji, sada istupao otvoreno i to s pozicija SKJ-u. Na ovo mu je Neven odgovorio da su se vremena izmijenila i da se prema tome izmijenio i način borbe. Istakao je potrebu korištenja svih legalnih formi za djelovanje na postizanju nezavisnosti Hrvatske. O djelovanju preko "Društva" nije govorio. Prema njegovom iznašanju "Društvo" bi preko svojih fondova trebalo stipendirati studente i pomagati naše gradjane zaposlene u inostranstvu. U čitavoj ovoj aktivnosti uzeo je svog učešća i Bušić Bruno /DL/✓ Prema našim izvorima u zemlji, a i preko punkta RSUP-a u Parizu, saznali smo da će Vice Vukojević doći u Zagreb 2o. 12.197o. godine u 16 sati. Poduzeli smo mjere da ostvarimo uvid u njegovo kretanje. Prema ishodu njegova boravka u zemlji zavisi i kasniji dolazak Bušić Brune.

./.

Iako nad Vukojević Vicom i Gabelica Ivanom imamo permanentnu kontrolu pošte, nismo došli do podataka

3.

o njihovoj vezi. Kontrolom telefona Gabelice došli smo do podatka da ulogu slanja i primanje Gabeličine pošte vrši Klobučar Pavao iz Zagreba, Plemićeva 4. Iz tog izvora saznali smo da je Vice Vukojević podnio tužbu protiv države zbog vremena provedenog u zatvoru 1966. godine /akcija "Šestine"/. Traži naknadu zbog navodnog gubitka vremena koje mu je produžilo studij. Tužbu zastupa advokat Marić dr Vladimir, Zagreb, Šenoina 1/I, /kod kojeg se Gabelica nalazi na pripravničkom stažu/.

./.

Dana 17. i 18. listopada o.g. organizirano je hodočašće u Einsiedelu - Švicarska. Tom prilikom saradnik "Putnik" uočio je slijedeća lica: iz zemlje su došli Škvorc Mijo i neki Bagarić - dominikanci, za koje je čuo da su bili u kontaktu s emigrantom Petričević Jurom; iz Francuske su došli Vukojević Vice, Bušić Bruno, Vidović Mirko, svećenik Ostojić Zdravko s još jednim svojim kolegom, koji je držao propovijedi u kojima je s dosta oštrine iznosio položaj Hrvata; iz SR Njemačke došlo je nekoliko autobusa s našim radnicima, medju kojima je "Putnik" prepoznao dr Lučića i Bušić Marka iz Frankfurta, emigranta Došen Dragutina iz München, koji je prodavao značke i zastavice sa hrvatskim grbom, s kojim se upoznao i dobio njegovu adresu. Od ostalih koje "Putnik" poznaje bili su Hazler Drago, Kordić Lucijan i Šušnjara.

./.

U posljednje vrijeme uočeno je zanimanje nekoliko lica za Gabelicu. Oni su se najavili i molili da se sastanu i zajedno pretresu političku situaciju. Isto

493-1

Statuts de l'ASSOCIATION DES MEMBRES DE MATICA HRVATSKA

Art. 1. Il est formé entre les adhérents aux présents statuts une association régie par la loi du 1er juillet 1901, les lois subséquentes et les présents statuts, ayant pour titre:

"Association des membres de Matica Hrvatska"

Art. 2. Cette association a pour but de diffuser la littérature croate, les beaux arts et la science et de créer des liens entre la culture croate et française, entre les écrivains, artistes et savants croates et françaises.
Cette action sera poursuivie en étroite collaboration avec la plus ancienne institution culturelle croate Matica Hrvatska /dont le siège est à Zagreb, Yougoslavie/ pour ainsi devenir un moyen de contacts et de diffusion de deux cultures.

Art. 3. Le siège de l'association est fixé à Paris, Bd de Clichy no. 29, c/o Mr. Josip Milić.
Il pourra être transféré par simple décision du conseil d'administration. La ratification de cette décision par l'assemblée générale sera nécessaire.

Art. 4. L'association se compose de membres actifs, de membres bienfaiteurs et de membres d'honneur.
Les cotisations sont payables par les membres de l'association dans le mois de leur inscription et ensuite chaque année avant le 31 janvier.
Le conseil d'administration statue souverainement sur toutes les demandes d'adhésion. Dans le cas de refus d'une demande, sa décision n'est pas motivée et est sans appel.
Il pourra en outre décerner le titre de membre d'honneur à toute personne ayant rendu des services signalés à l'association, ce titre ne comportant aucune obligation, ni aucun droit particulier.
La cotisation annuelle est fixée chaque année par le conseil d'administration.

Art. 5. La qualité de membre de l'association se perd par
- le décès
- la démission écrite
- la radiation prononcée par le conseil d'administration pour non payement de la cotisation ou pour motif grave, le membre intéressé ayant été appelé préalablement à fournir toutes explications. La décision du conseil d'administration est sans appel.

Art. 6. Les ressources de l'association comprennent le montant des droits d'entrée et de cotisations.

Art. 7. L'association est dirigée par un conseil d'administration composé de membres élus pour une année par l'assemblée générale ordinaire. Les membres sont rééligibles.
Le conseil d'administration désigne parmi ses membres:
- un président

- un secrétaire
- un trésorier

Art. 8. En principe, le conseil d'administration se réunit tous les mois sur convocation du président.
Les décisions sont prises à la majorité des voix.

Art. 9. L'assemblée générale ordinaire est composée exclusivement des membres actifs et bienfaiteurs et elle a lieu chaque année dans la première quinzaine du mois de décembre.
Quinze jours au moins avant la date fixée, les membres de l'association sont convoqués par les soins du secrétaire. L'ordre du jour est indiqué sur les convocations.
Le président, assisté des membres du conseil d'administration, préside l'assemblée et expose la situation morale de l'association.
Le trésorier rend compte de sa gestion et soumet le bilan à l'approbation de l'assemblée.
Il est procédé, après épuisement de l'ordre du jour, aux élections des membres du conseil d'administration.
Ne devront être traitées, lors de l'assemblée générale, que les questions soumises à l'ordre du jour.

Art.10. Si besoin est, ou sur la demande de la moitié plus un des membres inscrits, le président peut convoquer une assemblée générale extraordinaire, suivant les formalités prévues par l'article 9, alinéas 2 et 3 et 6.

Art.11. Un règlement intérieur est destiné à fixer les divers points non prévus aux statuts.
Ce règlement est établi par le conseil d'administration et il ne peut en aucun cas contredire à l'esprit des statuts et au but de l'association

Art. 12. La durée de l'association est illimitée.

Art.13. En cas de dissolution prononcée par les deux tiers au moins des membres présents à l'assemblée générale, celle-ci procède à la nomination d'un ou de plusieurs liquidateurs de l'association.

Art.14. L'assemblée générale ordinaire est compétente de statuer sur la revision des présents statuts.
Les propositions des amendements des statuts peuvent être faites par le conseil d'administration ou par la moitié plus un des membres inscrits.
Les amendements des statuts adoptés et font partie des présents statuts s'ils sont votés par deux tiers des membres inscrits.

Fait en quatre exemplaires, à Paris,
le 21 juillet 1969.

483-3

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

CABINET DU PRÉFET

PRÉFECTURE DE POLICE

PARIS, LE

MINISTERE DE L'INTERIEUR

DIRECTION GENERALE DE LA POLICE NATIONALE

Direction de la Règlementation

Préfecture de Police
Bureau des Associations
Reçu le 1er Juillet 1901

ARRÊTE

portant autorisation d'une association étrangère

LE MINISTRE DE L'INTERIEUR,

VU le décret-loi du 12 Avril 1939, relatif à la constitution des associations étrangères, modifié par le décret du 1er Septembre 1939,

VU le décret du 1er Juin 1939,

VU le rapport du Préfet de Police,

ARRÊTE :

Article 1er.- Est autorisée l'association étrangère dite " ASSOCIATION DES MEMBRES DE MATICA HRVATSKA " - Siège : 29, Boulevard de Clichy à PARIS (9ème).

Article 2.- Cette autorisation sera considérée comme caduque si, dans le délai d'un mois à compter de la notification du présent arrêté, la publicité au journal officiel n'est pas effectuée dans les conditions prévues par le décret du 16 Août 1901.

Article 3.- Le groupement susvisé sera tenu de faire connaître, tous les trois mois, à l'administration, les changements apportés à ses statuts ou survenus dans la liste de ses adhérents,

.../...

Imp. S T 2 765

PRÉFECTURE DE POL... 453-4

Article 4.- Le Préfet de Police est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Fait à PARIS, le 1er Octobre 1970

Pour le Ministre de l'Intérieur
et par délégation
Le Préfet, Directeur de la Réglementation

Signé: Jean GOUAZE

Pour ampliation
L'Administrateur Civil
Chef de Bureau

Signé : Illisible

Pour copie certifiée conforme
et pour insertion au J.O.
Enregistrée sous le n° 70/1131
PARIS le 9 Octobre 1970
Pour le Préfet de Police
le Chef du 2ème Bureau

Préfecture de Police
Bureau des Associations
Loi du 1er Juillet 1901

493-5

L'Ambassadeur de Yougoslavie

Pariz, 16. XI 1970.

Poštovani druže Šimac,

Zahvaljujem vam se na pismu od 2. studenog, kojim me pozivate da prisustvujem osnivačkom skupu Društva članova Matice Hrvatske. Nažalost, zbog ranije preuzetih obaveza, nisam mogao da se odazovem ljubaznom pozivu i da budem medju vama 7.o.mj.

Sa drugarskim pozdravom,

Ivo VEJVODA

Drug Neven ŠIMAC
38, Avenue de l'Observatoire
Paris 5 e

453-5

AMBASSADE
DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE FÉDÉRATIVE
DE YOUGOSLAVIE
54, RUE DE LA FAISANDERIE, PARIS-16e
TÉLÉPH. : TRO. 69-01

Pariz, 26 decembra 1970 godine

DRUŠTVO ČLANOVA MATICE HRVATSKE
P A R I Z

Poštovani drugovi,

Želim da Vam, povodom Nove 1971 godine, saželim uspješan rad na ostvarenju ciljeva koje ste sebi, kao Društvo, postavili. Nadam se da će "širenje hrvatske književnosti, umjetnosti i znanosti, stvaranje veza izmedju hrvatskih i francuskih pisaca, umjetnika i znanstvenih radnika" doprinijeti boljem upoznavanju francuske javnosti, posebno francuskih kulturnih krugova, sa kulturnom tradicijom Hrvatske i sadašnjim kulturnim stvaralaštvom u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj a time prestavljati i doprinos kulturnoj saradnji, i u širem smislu, izmedju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Republike Francuske. Mi smo zainteresovani da kulturna ostvarenja svih naroda i narodnosti naše šire socijalističke zajednice imaju i dobiju mogućnosti da se afirmiraju u ovoj zemlji kao i u svijetu uopće.

Istovremeno bih želio da primjetim da sam bio iznenadjen istupanjem pojedinih učesnika na Vašoj osnivačkoj skupštini čiji su stavovi bili van okvira proklamovane djelatnosti Vašeg Društva i u suprotnosti sa stanjem u našoj zemlji zbog čega se ne bih mogao složiti sa njima. Radi se, prije svega o nekim stavovima koji nisu u skladu sa interesima hrvatskog naroda koji je svoj opstanak, budućnost i sudbinu vezao sa sudbinom ostalih naroda Jugoslavije u slobodnoj, ravnopravnoj, socijalističkoj zajednici koju je, skupa sa tim narodima izvojevao u toku Narodno-

oslobodilačkog rata i socijalističke revolucije pod rukovodstvom Josipa Broza Tita.

U duhu iznijetih gledanja, sa kojima se vjerujem i Vi slažete, Ambasada će i nadalje pružati pomoć Vašem Društvu na širenju, u Francuskoj, tekovina hrvatskog kulturnog stvaralaštva.

Želeći Vam mnogo uspjeha na tom poslu, primite, dragi drugovi, izraze mog poštovanja.

Generalni konzul

N. Zorić

Nedjeljko Zorić

493-7

PRIJEVOD S ENGLESKOG

DESETA KONFERENCIJA SLAVENSKIH STUDIJA

TEMA : HRVATSKA NACIJA I SEOBA HRVATA

Ispitivanje posljedica nakon 100 godina emigracije

REVIDIRANI PROGRAM

PETAK, 26. XI 1971.

10,30 sati

GEORGE J. PRPIC

John Carroll Univerzitet

"UZROCI HRVATSKE MIGRACIJE PRIJE 1945."

Predsjednik: F.H. Eterovich, DePaul Univerzitet

14,00 sati

RUDOLPH J. VECOLI

Direktor Centra za studij migracije, Univerzitet Minnesota-e

"Izučavanje etničkog nasljedja i Američki muzej za imigraciju"

FRANJO GAZI

Direktor izdavačke kuće "Matica Hrvatska", Zagreb

"Izdavačka djelatnost Matice hrvatske : uloga u hrvatskoj kulturi.

BOGDAN RADICA

Univerzitet Farleigh Dickinson

"Najnoviji dogadjaji u Hrvatskoj i njihov utjecaj na emigraciju."

Predsjednik : Dusko I. Duisin, Iona Koledž

19,00 sati

Banket - Sala Cleveland - Hotel "Cleveland-Sheraton"

Adresa: Hon. NICK BEGICH. Kongresmen (D-Alaska)

SUBOTA, 27.XI 1971.

9,30 sati

ANTE KADIC

Indiana Univerzitet

"Patriotizam hrvatskih emigranstkih pisaca"

MILOS VUJUOVIC

Koledž Delgado

"Dalmatinci u Louisiana-i 1830-1971."

Predsjednik: Stanko Vlyica, Koledž Wilkec

14,00 sati

JOSEPH T. BOMBELLES

John Carrell Univerzitet

"Hrvatska emigracija i drugi svijet"

BRANKO M. PESELJ

Georgetown Univerzitet

"Legalni aspekti jugoslavenske ekonomske migracije"

Predsjednik: Maria Krecker Tuskan, dr. Univerzitet Cincinnati-a

SUBOTA. 16,30 sati

Panel savjetovanje

Zaključci

Predsjednik: Bogdan Radica, Farleigh Dickinson Univerzitet

Sinteze, Zaključci, Pitanja za budućnost

Glavni predsjedavajući: Tefko Saracevic

20,00 sati

PRIJEM : U kući VICTOR-a KOLUDROVICH-a, dr. 7254 Dalebrook Rd. Independence

DB ZAGREB

494

66.

Izvor Inform. br. 453/"Marko"
Donosilac Centar DS Split
Služba i datum primitka II/28.12.7o.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 26.1.71.
Uložiti u dosje Vukojević Vice

Saradnik nas je informirao da Vice Vukojević 2o.12.7o. godine putuje avionom u zemlju. Naknadnom provjerom ut vrdjeno je da je za taj dan uzeo kartu avionom Pariz - Zagreb. Vukojević ima u planu u Zagrebu svratiti kod svoje bivše gazdarice Nele, koja mu je svojevremeno bi la ljubavnica. Odatle putuje u rodno mjesto, gdje će se sastati sa jednim rodjakom - liječnikom, koji je na stanjen u Puli. Nakon božićnih praznika sa kolima ovog liječnika krenuo bi Jadranskom magistralom od Dubrovni ka do Pule, tamo se kraće zadržao, ponovno se vratio u Zagreb, odakle se misli avionom vratiti u Paris.

Na pitanje saradnika da li se Vice boji hapšenja u zem lji odgovorio mu je da to ne dolazi u obzir, jer da je UDB-a desetkovana i bez ikakve vlasti, a što se tiče milicije i drugih da takodjer ne smiju ništa. On je u tom razgovoru uporno pozivao svećenika Bradašića da po dje sa njim u domovinu, a što se tiče sigurnosti da neće biti hapšen da mu to on može garantirati. Bradašić se slaže sa Vicinom ocjenom o nemoćnosti UDB-e, ali je iz javio da će ipak sačekati još jedno vrijeme, pa se on - da vratiti u domovinu.

Sa Vukojevićem je u zemlju trebao poći i Bruno Bušić, medjutim odustao je za sada iz slijedećih razloga: Bu šić je nedavno posjetio Zapadni Berlin i tamo je obav ješten da će se uskoro štampati novi časopis "Croacija" koji će biti štampan u bakrotisku u 2oo.ooo primjeraka, formata VUS. Taj časopis bi se prema već postignutoj suglasnosti sa SSRNH prodavao i u zemlji, ali da piše na liniji X-og plenuma CK SKH. Iz zemlje bi takodjer bio financijski pomagan a u Zagrebu navodno postoji već neki Istranin kao predstavnik, odnosno veza izmedju izdavačke kuće u Berlinu i zemlje.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Bušić Brunu da je ponuđeno da bude urednik ekonom ske rubrike, on se time složio, ali još prije Boži ća namjerava poći u Berlin i uvjeriti se da li će taj časopis biti projugoslavenski ili čisto hrvatski, ako bi bio ovo prvo on će odbiti saradnju, odnosno da radi u njemu i tada bi se vratio radije u domovi- nu, u protivnom naseliće se u Zap.Berlin i raditi u časopisu, jer mu navodno nude veliku plaću. Prvi prim jerak časopisa treba izići u siječnju 1971. godine.

Sada se u Parizu nalazi neka studentica iz Zagreba, stara 19 godina kod koje je Bruno svojevremeno stano vao u Zagrebu 8 mjeseci. Upućena je preko organizaci je za razmjenu studenata sa inozemstvom, zbog izučava nja francuskog jezika. Bruno je u nju zaljubljen i Vice mu zamjerava da ga tako može okupirati jedna ne ozbiljna djevojka. Za božićne praznike ova djevojka putuje u posjet Španiji sa još jednom studenticom.

U pogledu dolaska Vukojevića u zemlju ukoliko se sa njim bude obavljao razgovor, saradnik nam sugerira da se Vicu pita i za njega i to da se najprije insistira na Vicinom sastanku sa saradnikom u Rimu za vrijeme kanonizacije Tavelića, da li mu je saradnik nudio ka- kav propagandni materijal da ponese u zemlju, da nam je poznato kako se on i saradnik po povratku iz Rima često sastaju, odakle se znaju i kako Vice gleda na HOP.

Ukoliko se ovaj razgovor bude vodio sa Vicom predlaže mo da Centar Zagreb predhodno stupi u kontakt sa ope- rativcem ovog Centra drugom Dukićem kako ne bi došlo do dekonspiracije saradnika.

O dolasku Vukojevića u zemlju operativac je blagovre- meno poslao obavijest preko naše Ambasade u Parizu.

496

RSUP SRH-e ZAGREB
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
C E N T A R - S P L I T

Izvor: Saradnik
Split, 29. XII 197o.

II/ hrvato

1468

INFORMACIJA Broj 456

ČAVČIĆ JOSIP i dr. EMIGRANTI
NEPRIJATELJSKA DJELATNOST.-

Dana 9. XII og. održan je lični kontakt sa saradnikom "Marinko" u Parizu, a povodom akcije "Dalmacija".

6. XII og. održan je u Parizu sastanak ogranka Luburićevaca, na čelu sa Čavčić Josipom. Tom prilikom se pored ostalog raspravljalo o nedavno formiranom "Društvu prijatelja Matice Hrvatske" u Parizu. Naime, ovo je društvo formirano početkom XI mj. og. na inicijativu studenata Nevena Šimca iz Šibenika, Bruna Bušića i Vice Vukojevića, a uz odobrenje francuskih vlasti i saglasnost naše ambasade, jer je osnivačkoj skupštini prisustvovao i konzul Zorić. Danas društvo broji oko 4o članova, od čega su oko 2o radnika, a ostalo studenti.

Na gore spomenutom sastanku ogranka Luburićevaca u Parizu, konstatovano je, da su osnivačkoj skupštini društva prisustvovali emigranti Galić Mate od Omiša, Rudić Šime od Trogira i još neki čija imena nisu spominjana. Organizacija je zauzela stav da je formiranje društva pozitivno, da su tome inicijatori ljudi iz HKL, da je to jedino legalno društvo Hrvata u Parizu i da svi emigranti trebaju postati članovi toga društva i kroz njega djelovati sa ciljem da ne postane projugoslavensko i da se eliminiše svaki utjecaj ambasade na ovo društvo.

Emigrant Galić, o kojem je riječ skupa sa emigrantima Levantić Dankom i Rašić Stojanom - oba iz Hercegovine, uoči dana Republike og. u Parizu su razasipali letke neprijateljskog sadržaja pred prostorijama naših predstavništava i na velikim saobraćajnicama grada, pod naslovom "Otvorite oči gospodo, znate li što je kriminalna Jugoslavija", zbog čega su te večeri bili uhapšeni od francuske policije.

U prilogu vam dostavljamo prepis letka sa francuskog jezika.

U povodu ranije obavijesti "Marinka" da je kod Čavčića 23.

497

T E H N I K A Prevod sa francuskog
Br.
Split, 22. XII 197o.

OTVORITE OČI GOSPODO!

ZNATE LI ŠTO JE KRIMINALNA JUGOSLAVIJA

1918. hrvatski narod je prisiljen da udje u Kraljevinu Jugoslavi viju; njegovi predstavnici su dr Stjepan Radić, dr Đuro Basariček i Pavle Radić.Ovi su se pbratili Beogradu da postignu pravdu za hrvatski narod, ali je 2o. juna 1928. Srbin Puniša Račić ubio ovu trojicu u parlamentu. Da ga nagradi Aleksandar Karadjordjević mu je ponudio boravak u Švicarskoj. Jugoslavija je kreacija veliko-srpskih inperijalista, koji su, na nesreću, imali podršku saveznika. Ona je bila i ostaje negacija želja, aspiracija i potreba hrvatskog naroda. 6. januara 1928. bojeći se da se hrvatski narod ne digne da postigne svoju slobodu, kralj Aleksandar uspostavlja diktatorski režim da bi "transformirao Hrvate i Jugoslavene". Kralj nije znao da se narodi ne radjaju iz diktature, jer narodi su rezultat milenija napora koje je - njihova želja za životom utkala u materijalne i duhovne snage svakog pojedinca. Mi smo iskusili i osjetili kako je teško biti Hrvat koji živi u Jugoslaviji, i što znači biti progonjen, zatvaran i interniran. Mi smo doživjeli najbrutalnije nasilje, najnesnosniji teror, najnepodnošljiviju i najstrašniju diktaturu u historiji čovječanstva.

Od lo. aprila 1941. do 1945. Hrvati vode očajničku borbu da održe Nezavisnu državu Hrvatsku, ali kroz te četiri godine oni su izgubili milion ljudi u borbi protiv Titovih partizana i četnika. Draža Mihajlović je izjavio 1945. pred sudom u Beogradu, - da je "njegov glavni cilj bio da uništi Nezavisnu državu Hrvatsku". Maja 1945. hrvatski vojnici su predali oružje Englezima blizu Bleiburga, ali ovi su ih vratili razoružane njihovim partizanima. Kroz 15 dana 5oo.ooo hrvatskih vojnika bilo je masakrirano zato jer su se htjeli boriti za svoju slobodu i domovinu. - Kroz 15 dana Drava je tekla crvena od hrvatske krvi. To je drugi Katin, koji je lo puta veći nego poljski Katin.

Ali glavni srpski cilj je biološko uništenje hrvatskog naroda, naročito intelektualne elite. 1969. bilo je internirano 3.694 hrvatska studenta, interniranih i osudjenih na više godina. To nije veliki broj u usporedbi sa radnicima i seljacima od 1945. do 1964. .. Mi smo vezani ne samo politički, ekonomski, nego i kulturno! U Jugoslaviji ne postoji ni jedna partija, ni jedna - novina na kojoj se može vidjeti ime hrvatskog naroda. Mi ne mo

žemo priznati Jugoslaviju, u kojoj je hrvatski narod uključen protiv svoje volje i prava. Cilj naše borbe je HRVATSKA HRVATI MA!

Bez slobodne Hrvatske nema slobodnog Balkana, ni slobodne Evro pe, ni slobodnog svijeta. Tamo gdje nam predstavnici država i dalje odbijaju pravo na našu vlastitu državu, neka znaju dobro da smo mi spremni da je ponovno osvojimo sa puškom u ruci. Mi ne želimo rat. Mi osudjujemo svaki rat kao diktaturu, pod bilo kojim imenom da se pojavljuje, Ali u svakom čovjeku je ispisan zakon koji mu naredjuje i koji ga inspirira u borbi protiv sva ke tiranije, svakog nasilja i svake dominacije. U stvari to su osnovni principi francuske revolucije.

Mi poštujemo volju našeg naroda, osvetit ćemo njegove žrtve i ostat ćemo vjernu njegovom idealu hrvatske države. Što vi misli te, gospodo? Koliko ćemo vremena još patiti?Ne varajte se, gospodo: tko želi slobodu, želi je i kad je gladan i očajan....

Sada kada ubojice hrvatskog naroda slave 29. novembra, dan stva ranja Jugoslavije, u isto vrijeme čitava Hrvatska plače nad svo jom fatalnom sudbinom. Plač i bolno jecanje ostaju nijemi iza zidova zatvora koncentracionih logora.

29. novembra je:
simbol hrvatskih mučenika,
simbol straha, plača i jecaja,
simbol udovica i ucviljenih majki,
simbol hrvatskih lanaca i okova,

Prosudite sami: mogu li Hrvati ostati pasivni i indiferentni, kada se čeprka nožem i bajonetom po njihovim ranama?
Jugoslavija nije zajednica naroda istih prava, nego je ona veliki zatvor za Hrvate. Ona je najotrovniji i najdestruktivniji bakcil za hrvatski organizam.
Ima li još ljudi koji se pitaju što Hrvati žele i traže?
lo. april 1941. hrvatski narod je jasno pokazao što želi i hoće, na znanje:

1. HRVATSKU DRŽAVU;
2. Pravu demokraciju, tj. hrvatsku vladu

Naši neprijatelji nam prebacuju da je lo. april djelo Hitlera i Musolinija. Hrvatski narod je demokratičan u svojoj duši; kao takav on odlučuje fašističkinrežim, suprotan prirodi i pravdi. To nije - greška Hrvata, što su iskoristili povoljan momenat da realiziraju san koji su sanjali milenijima! Dok ne bude stvorena hrvatska država, mi se nećemo nikada umoriti u našim zahtjevima niti se poko lebati u našoj borbi. Napokon će pravda pobijediti i likovati.
Sa revolucijom za državu i slobodu!

499

SVE

Dana. 29.1. 1

Obrada "Klek"

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE (DL) - boravak u Zagrebu - aktivnost, veze i kontakti. -

Dana 2o.12.197o. iz Pariza avionom je deputovao Vukojević Vice u društvu Đeur Iftar Djurdje (FI), na zagrebački aerodrom, te istog dana vlakom deputovali u Zagreb. U Zagrebu je boravio do 24.12.197o. kod obitelji Klobučar, Plemićeva broj 4., a nakon toga autobusom otputovao u rodno mjesto i boravio kod roditelja do 8.1.1971. kada je otputovao u Split, gdje se zadržao do 9.1.1971. od kuda je ponovo deputovao u Zagreb i boravio do 15.1.1971. do odlaska u Pariz.

Za vrijeme boravka u rodnom mjestu kretao se pretežno u društvu svoje rodbine i posjećivao crkvene obrede, uz to je kontaktirao i fra Zdenka Galića, župnika u Veljacima (ranijih godina obrađivan kroz DL), te Majić Iliju u Vitini. Porod toga 1. i 2.1.1971. godine, boravio je u Dubrovniku, radi čega nije nam poznato. Boravio je u Splitu.

Za vrijeme boravka u Zagrebu, ostvario je niz kontakata sa licima obuhvaćeni obradama SUP Centar Zagreb, od kojih su najovidentniji:

500

Mijatović Andjelko, Gabelica Ivan, Tolić Benjamin i Dubravka, Sojčić Veljko, Pejović Danilo, Djodan Šime, Skoko Stojan, Bajto Mile, Mišetić Ferdo, Šimić Ivan, rodjakom Stankom iz Ivanića i Djerek Veljkom - "Jerkom", koji se ekstremnije isticao u podršci Šičku za prorektora.

Za ugovaranje kontakata Vice je pretežno koristio telefon Klobučar Pavla iz Plemićeve br. 4 u čemu je bio aktivan i Pavao, te je prilikom pozivanja Vice na razgovor u SUP, Pavao išao obavještavati neka lica da se znadu ravnati.

Dana 14.1.1971. prilikom večere, koju je organizirao Vice u restauraciji "Vinodol", skupilo se 14 lica , medju kojima su bili prisutni Gabelica Ivan, Mijatović Andjelko, Tolić Dubravka, Bajto Mile, rodjak Stanko iz Ivanića i ostali neidentificirani. Tom prilikom Bajto Mile je komentirao: "Došli smo da proslavimo pokazujući na Vicu, ovo je naš koji je proveo tri godine na Golom otoku, sada se nalazi u Parizu na posdiplomskom studiju, danas je bio na UDB-i, to ti je ličnost i UDB-a mu prizna".

Nasuprot njihovom stolu sjedilo je jedno društvo od desetak mladića koji su prihvatili njihove pjesme i pjevali:"Ustani Bane Jelačiću","Marijo kraljice Hrvata", "Marijane,Marijane,naš barjak hrvatski" itd.

Za cijelo vrijeme dok je pomenuto društvo pjevalo, Tolić Dubravka je tražila da se pomenute pjesme ponavljaju, što se i ponavljalo nekoliko puta. Bajto

Mile se divio grupi mladića koja je pjevala govore - ći: "To su Čičkovi mladići koji su danas na Filozofskom fakultetu pobjedili i sada slave".

Za vrijeme pjevanja navedenih pjesama Vukojević se je dizao iza stola i odlazio do ponenute grupe mla - dića i kao dirigent oduševljeno mahao rukama, grleći povremeno vodića pjesme. U razgovoru koji su vodili čuo se i komentar Tolić Dubravke, koja je bila po - sebno raspoložena i govorila: "Neka ovo bude hrvat - sko veče i da ga dosljedno proslavimo. Prilikom ra - zilaska svi se ustaju, nazdravljaju i pjevaju: "Usta ni Bane Jelačiću".

Iz informativnog razgovora, koji je obavljen sa Vuko jevićem, evidentno je da nije želio, da nas informi- ra o svojim saznanjima i zapažanjima, koja bi upući- vala na neprijateljsku djelatnost emigracije, kao i drugih lica koja u njegovom prisustvu, isto kao i on, ispoljavaju neprijateljsku aktivnost na nacional no - šovinističkom osnovu.

Verzija njegove izjave sastoji se u slijedećem:

"U Parizu se kreće pretežno u društvu jugoslavenskih studenata medju kojima je spomenuo Milić Josipa i Si mac Nevena, kojima je izvor egzistencije stipendija. U kontaktu s ostalim našim gradjanima povremeno do - lazi prilikom odlaska na crkvene obrede. Tamo je za- pazio da se ispred crkava prodaje razni propagandni materijal, emigrantske novine i časopisi. Od emi -

grantske štampe navoo je da ponekad pročita, koliko mu to vrijeme dozvoljava, "Hrvatsku državu" i da redovito prati jugoslavensku štampu koju tamo kupuje . Zamjera slaboj organizaciji prodaje i izboru jugo - slavenske štampe, pa navodi da pretežno mogu kupiti srpsku štampu, medju kojom se "Politika" najviše prodaje, a i ostala štampa je pretežno pisana ekavskim narječjem i terminologijom, što, oni Hrvati, jako zamjeraju zašto se za njih ne piše hrvatskom terminologijom i što nema više hrvatske štampe.

List "Hrvatska država" Branka Jelića ocjenjuje kao neprihvatljiv za Hrvate, te navodi da se urednik toga lista služi ekavštinom, a i razna pisanja o Branku Jeliću kao vodji hrvatskog naroda i njegova orijentacija na Ruse za pomoć nekog oslobodjenja Hrvatske, sa ustupkom teritorija za stvaranje vojnih baza, također je neprihvatljivo za Hrvate, niti bi se Hrvati složili sa takvim kompromisom sa Rusima.

Ocjenjujući položaj Hrvata radnika kao neadekvatan u sklopu hrvatske nacije, ističući slabu brigu uopće o jugoslavenskim gradjanima u inozemstvu od strane naših vlasti pa navodi slabu saradnju sa našim predstavništvima, otežan povratak emigrantima koji su prije 5 ili lo godina napustili zemlju i silom prilika zalutali u redove političke emigracije, bez većeg učeća u neprijateljskom djelovanju prema zemlji, a željeli bi se vratiti u zemlju bez većih posljedica. Isto tako ukazuje na veliki problem odlaska naših gradjana, a posebno Hrvata u zemlju Amerike i Australije , što se sprovodi preko katoličke misije, a naročito u Parizu. S tim u vezi navodi da povjek odgajamo 2o

godina i tako ga gotovo prepuštamo da izgradjuje tudji svijet, a sa domovinom nema skoro nikakve veze .

Za političku emigraciju u Parizu smatra da ne predstavlja veliki problem s obzirom na dobre odnose izmedju Francuske i Jugoslavije. Francuska policija koja je mnogobrojna i jaka nedozvoljava neprijateljsku aktivnost političke emigracije prema našoj zemlji.Po njegovoj izjavi ne zna za nikakve organizacije političke emigracije, osim što je čuo da u SR Njemačkoj postoji organizacija "Ujedinjeni Hrvati Njemačke". Takodjer navodi da je čuo prilikom održavanja osnivačke skupštine "Društva prijatelja Matice hrvatske" od članova, za nekog istaknutog emigranta, živi negdje u Južnom djelu Pariza, zove se Peranić Dabo,jer mu je žena bila na skupštini i o njoj se šuškalo da je supruga od spomenutog emigranta.

Što se tiče osnivanja "Društva prijatelja Matice hrvatske" u Parizu ističe, da je od početka pomagao organizatore i da su imali dobru podršku iz Matice. Cilj Društva je okupljanje naših gradjana i širenje hrvatske kulture. Za sada je u Društvo učlanjeno oko 60 članova uz uvjet da moraju biti članovi Matice u zemlji. Održana je i osnivačka skupština kojoj su prisustvovali Djodan, Pejović i Cerovac, predstavnici Matice iz zemlje, kao i naš konzul Zorić u Parizu. Ističe veliku odgovornost organizatora Društva po pitanju daljnjeg djelovanja, kao i prijemu članova, te navodi da se ponašaju kao policija, jer svakog člana provjeravaju i ne žele da im se u Društvo

uvuku kojekakvi politički emigranti, kriminalci, i druge nepoželjne osobe.

U vezi Arapović Rudolfa, istaknuo je da mu je to dobar prijatelj, pada se na njega ljuti jer se ekstremnije ponaša prema zemlji, a razlog takvog ponašanja navodi nekorektan odnos UDB-e prema njemu. Mišljenja je, da će Arapović shvatiti i promijeniti svoj stav, ali mu se u tome mora i pomoći.

Pored navedenog, Vukojević je u Zagrebu u više navrata posjećivao Maticu hrvatsku i kontaktirao saradnika "Putnik", o čemu će biti napisana posebna informacija.

Mjere i sredstva SDS:

- kontrola putem pratnje
- kontrola telefona Klobučar Pavla
- dopeša upućena Centru SDS Mostar
- provjera
- informativni razgovor
- angažiranost saradnika "Putnik"

Izvor:

- pratnja
- kontrola telefona
- kontrola pošte
- informativni razgovor i
- saradnik "Putnik"

II/Jerković M.

Josip Drpić

DB ZAGREB

505

Izvor Inform. br. 43/"Ličanin"

Donosilac Centar DS Split

Služba i datum primitka II/5.2.71.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 24.2.71.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

STRANI...

Dana 23. siječnja 1971. godine saradnik "Ličanin" realizirao je osobni kontakt s Bušić Brunom u Parizu. Saradnik je posjetio Bušića u njegovom stanu, 34 Rue de Seine. Par minuta kasnije došao je i slikar Kvintinije Brassan, koji je dobio jednomjesečnu stipendiju i sada je u Parizu. Bušić je obojici pokazao slike iz raznih zemalja koje je posjetio. To su: Švedska, Švicarska, Španjolska i Engleska. Pokazao je slike s hrvatskom zastavom u druš - tvu Vukojević Vice i Dominika Mandića.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

506

DB CENTAR ZAGREB

Izvor Informacija 6o

Doñosilac Đuro Pešut

Služba i datum primitka II/24.2.1971.

Obradio A.Kasum

Datum obrade 1o.3.1971.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

U toku 197o. godine Čolak Nikola - emigrant - ostva rio je kontakt sa Bušić Brunom i Vukojević Vicom, ko je je lično predstavio i upoznao sa emigrantom Jelić Brankom u Padovi, prilikom zajedničkog povratka iz Rima gdje su prisustvovali kanonizaciji Tavelića.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

507

S. U. P. ZAGREB
UPRAVA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
II Odjeljenje ..... Odsjek

Dne 16.3.1971. 196

IZVOR: Antunac Ivan

PRIMIO: Jerković Mirko

STROGO POVJERL,

Dostavljeno:
1.pr.dosje izvora
1.pr.dosje Simac Nevena
1.pr.dosje Vukojević Vice
1.pr.dosje Milić Josipa
1.pr.dosje Bušić Brune

IZVJEŠTAJ

Broj: .....

PRIMJEDBA:

Dana 15.3.1971. godine održan je sastanak sa izvo - rom koji je informirao o slijedećem:

7.ožujka o.g. prisustvovao sam predavanju u prosto- rijama "Društva prijatelja" Matice hrvatske u Pari- zu, kojeg su organizirali Simac Neven /PR/, Vukoje- vić Vice /DL/, Milić Josip /PR/, Rubić Petar - Her- cegovac, predsjednik Društva i drugi. Skupu je pri- sustvovalo oko 100 članova. Predavači su bili: Sve- učilišni profesor iz Zagreba Pintarić Stanko, koji je govorio o društveno-političkim zbivanjima u Hr - vatskoj i problemima ekonomske emigracije Hrvata u inozemstvu. Fisković Cvito - kurtos muzeja Split i Matvejević, sekretar izložbe u Parizu, govorili su općenito o izloženim eksponatima kulturne baštine jugoslavenskih naroda. Vukojević Vice govorio je nešto o hrvatskoj povijesti.

Nakon govora Pintarić Stanka, nekolicina Hrvata, ekstremnijih članova,revoltirano je postavljalo niz pitanja da im se objasni, zašto Hrvatska nije sa - mostalna, zašto tako puno Hrvata mora raditi u tu - đjini, zašto se Hrvatima ne omogući povratak u do - movinu i niz sličnih, našto Pintarić nije bio u stanju da da najadekvatnije odgovore, već da bi smirijo situaciju, Simac Neven je pokušao sa Stan - kom da odgovori na pojedina pitanja. Isto se pono - vilo i nakon govora Fiskovića po pitanju izložbe, gdje se postavljalo niz pitanja zašto nema više eksponenata hrvatske kulture i zašto se ona zapos -

508

SDS ZA SR HRVATSKU
I Sektor
Broj: 28
Zagreb, 29.III 1971.

256

KURIROM

30.3.71

439

CENTRU SDS - Z a g r e b

Akcija "Dalmacija"

Iz Pariza smo obaviješteni da 27. marta o.g. uveče kreće vozom iz Pariza za Zagreb Vukojević Vice. S tim u vezi priča kako u Zagrebu ima jednu sudsku raspravu povodom podnijete tužbe prije četiri godine zbog toga što je bio mučen u zatvoru. Cilj mu je da njegov slučaj dospije u našu štampu kako bi kompromitirao pravosudje.

Informaciju vam dostavljamo kao obavijest.

M.T.

Melkior Baranović

509

DB ZAGREB

Izvor Inform. br. 131
Donosilac Jerković i Bilušić
Služba i datum primitka II/26.4.71.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 18.5.71.
Uložiti u dosje Vukojević Vice

Od 28.3. do 2.4.1971. godine u Zagrebu je boravio Vukojević Vice. Svrha boravka je sudska rasprava na Vrhovnom sudu SR Hrvatske povodom podnijete tužbe koju zastupa advokat Marić Vladimir iz Zagreba, Šenoina 1, a odnosi se na Vicin zahtjev za materijalnu odštetu zbog (po njegovom stavu) nepravedno "provedenog vreme na i mučenja u zatvoru". Pored što želi ostvariti materijalnu korist oštetnim zahtjevom, cilj mu je da njegov slučaj dospije u štampu kako bi kompromitirao "pravosudje". Obzirom da Vukojević nije raspolagao materijalnim dokazima rasprava je odgodjena za svibanj, s tim što mora priložiti liječničku dokumentaciju o na nijetim povredama. Odgadjanjem rasprave za svibanj ujed no je odgodjen i Vukojevićev put u SAD, koji je bio pla niran 15.4. u trajanju do 6 mjeseci.

Svoje prisustvo u Zagrebu Vukojević je iskoristio i za kontakte sa licima iz obrade "Klek", "Zagreb" i "Tuš - kanac". Sastao se je sa Pejović Danilom, Šime Djodanom, Gabelica Ivanom, Mijatović Andjelkom, Skoko Stojanom, Bradvica Ivanom, Vučić Vinkom, Klobučar Pavlom, Cerovac Ivanom, Tolić Dubravkom, Djerek Veljkom "Jerko", Matković Ljiljanom, Jurak Željkom, Deur Šiftar Djurdjom i dru gima. Pored toga u više navrata boravio je u Matici hr - vatskoj i razgovarao o suradnji Matice sa "Društvom prijatelja" u Parizu za koje Društvo iz Matice je odnio ne koliko paketa raznih knjiga.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
Broj 118/2
Datum 14.5.71
ZAGREB

510
SVE
418

STRANICA br.

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
ZAGREB
Primljeno 17.5.71.
Broj 712
Org. jedinica

CENTRU SLUŽBE DRŽAVNE SIGRRNOSTI

Z A G R E B

Od SSUP SFRJ primili smo dopis slijedećeg sadržaja:

"Vice Vukojević, član uprave DČMH u Parizu, poznat kao ekstremista (vidi inf. "za Mladena" iz akcije "Dalmacija") putuje u SAD gdje namjerava ostati 3 - 4 mjeseca. Nije poznato kod koga odlazi ni po kom poslu. Pretpostavlja se da će Vukojević kontaktirati pojedine predstavnike ustaškog pokreta. Vukojević je rodjen 6.IX 1936. godine u selu Veljači kod Ljubuškog. U Parizu se nalazi na post-diplomskim studijama. Stanuje u 57. Avenue de Segur, Paris 7, a u Zagrebu, Cvijetno naselje 4. Posjeduje pasoš HA 532729 izdat u Zagrebu 18.VIII 1967. godine. Pasoš mu je produžen u Konzularnom odjeljenju 14.IV 1971. godine na dvije godine.

Vukojević Vice je vrlo aktivan član uprave DČMH u Parizu. Nastupa dosta ekstremno. Prema mnogim informacijama povezan je sa pripadnicima ustaške organizacije HRB i HOP."

Prednje vam dostavljamo kao obavijest.

M.T.

DB ZAGREB

511

Izvor Inform. br. 178/"Lazo"
Donosilac Centar Split
Služba i datum primitka II/19.5.71.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade 21.5.71.
Uložiti u dosje Vice Vukojević

"..... Tomulić (čije ime ne znam) star oko 5o godina nosilac PI, završio fakultet u Zagrebu, sada živi i radi u Parizu, gdje ima ženu i sina starog 2o godina. Tomulićev sin, čije ime ne znamo, je u toku marta boravio u Zagrebu skupa sa Vicom Vukojevićem. On je navodno imao zadatak da se poveže sa grupom studenata u Zagrebu radi zajedničkih akcija koje imaju za cilj stvaranje u zemlji bunta, demonstracija i raznih šovinističkih ispada. Nakon povratka iz zemlje Tomulićev sin i Vice Vukojević sastali su se sa Vidović Mirkom, koji živi u Lyonu, a studirao je skupa sa starijim Tomulićem u Zagrebu i Kovačić Matijom, koji je doputovao iz Barcelone. Upoznali su ih o prilikama u zemlji i navodno ostvarenim kontaktima sa studentskom omladinom uZagrebu. Mladi Tomulić na tom sastanku je navodno rekao da se hrvatska emigracija u inozemstvu može stiditi svog rada i aktivnosti, u odnosu na rad i aktivnost studentske i druge omladine u zemlji. Tvrdio je prisutnima kako oni nemaju pojma o tome kako je omladina u zemlji odlučna na rušenju postojećeg sistema te da su u tom cilju postigli zavidno jedinstvo u uspjeh. Mladi Tomulić za 1. maj o.g. putuje u Trst gdje se navodno treba sastati sa grupom omladinaca iz zemlje (Zagreb) u cilju dogovaranja daljnjih akcija i aktivnosti njihovih istomišljenika u zemlji na planu neprijateljsko propagandne djelatnosti.

512

SLU... POSLOVI ...RNOSTI

Primljeno 28 5 71

Broj 712

Org. jed. Kurirom ! II

RSUP SR HRVATSKE
SDS - I SEKTOR

Dep. 271

Zagreb, 28. V 1971.

418

II - Bilušić

CENTAR SLUŽBE DRŽAVNE SIGURNOSTI

Z a g r e b

Vukojević Vice vratio se iz SR Njemačke u Pariz. V Zagreb će doputovati 3o. V 1971.g. Kontaktirati će Bušić Bruna i savjetovati mu da se vrati u Pariz.

Izvor sugerira razgovor sa Vukojevićem.

ĐL.

Melkin Baranović

SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
CENTAR SPLIT
1.VI 1971

513

STROGO POVJERLJIVO
Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak

Centru Zagreb

INFORMACIJA broj 187

VEZA: INFORMACIJA broj

Izvori:

Saradnik

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet:

- Nerazjašnjeno sumnjivo kontaktiranje jugoslavenskih građana sa ekstremnom emigracijom.
- Djelatnost ekstremne emigracije prema našim građanima i iseljenicima.

SADRŽAJ:

Saradnik "Marko" u pismu od 24. svibnja o.g. izvješćuje da se Vukojević Vice (DL - vodi Centar SDS Zagreb) povratio iz Hamburga - SR Njemačke, gdje je kontaktirao nama za sad nepoznate ekstremne emigrante. Po dolasku u Pariz kontaktirao je ekstremnog emigranta Bradašić Matu o. Zvonimira. Vukojević je odlučio putovati u domovinu (moli se vidjeti naša depeša br. 102 od 27.V o.g.) tako da će 30. svibnja oko 17 sati vlakom stići u Zagreb. Namjerava kontaktirati pored ostalih Bušić Bruna (DL - vodi Centar SDS Zagreb) i savjetovati mu da se povrati natrag u Pariz. Poznato mu je da se Bušić Bruno razočarao po dolasku u Zagreb jer nije dobio mjesto koje mu je unaprijed bilo obećano. Vukojević je planirao zadržati se samo nekoliko dana u Zagrebu, nakon čega će se povratiti u Pariz, da bi odatle otputovao u SAD.

U Parizu dolazi do učestalijih sukoba izmedju ekstremne emigracije i lica okupljenih oko ogranka Matice Hrvatske. Ti odnosi se sve više zaoštravaju. Emigracija planira fizičko obračunavanje sa pripadnicima Matice. Ovo u cilju izazivanja francuskih vlasti, da zabrane rad Matice.

MJERE SDS: - Putovanja, odnosno kretanja i kontaktiranja

Frane Dukić

DB ZAGREB 514.

Izvor Kontrola telefona Pejović Danila

Donosilac XII odjel

Služba i datum primitka II/3.6.71.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade

Uložiti u dosje Vice Vukojević

Vukojević Vice nazvao je Danila dana 3.6. Danilo se interesirao kada je Vice stigao. Vice kaže da je stigao 3o.5. na večer, te da ostaje u Zagrebu do 4.6. a zatim da se vraća u Pariz. Danilo na to kaže da mu je neki dan pisao Neven, ali da mu još nije stigao odgovoriti. Dogovorili su se da će Vice navratiti kod Danila na stan dana 3.6. izmedju 17 i 18 sati.

Ženu Maru na stan nazvao je Danilo dana 4.6. prije podne i interesirao se da li je dolazio Vice. Mara mu kaže da nije. Danilo na to kaže da ako Vice dodje da ga Mara pošalje u Kranjčevićevu ulicu broj 3.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

515

DB ZAGREB

Izvor Inform. br. 173/"Jusufi"

Donosilac Bilušić Sveto

Služba i datum primitka II/14.6.71.

Obradio Čogurić Bosa

Datum obrade 18.6.1971.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

Saradnik "Jusufi" za vrijeme svog boravka u Canadi - Otawa ostvario je niz kontakata s tamošnjim emigrantima. S obzirom na to da je u Canadu išao s preporukama emigranata Petričević Jure, Nikolić Vinka i lica iz grupe koja boravi i djeluje u Parizu - Bušić Bruno, Vice Vukojević i dr., primljen je s velikim simpatijama i povjerenjem od tamošnje emigracije.

Emigrant - profesor Mostovac Milivoj - tvorac "usta va hrvatske republike" i njegov krug emigrantske "eli te" u Canadi primili su ga u svoju sredinu.

Preko Mostovca, koristeći poznanstva s Vukojević Vicom i Bušić Brunom, a na naš zahtjev, došao je u kon takt s uredništvom lista "Hrvatske republikanske mla deži" "Naš put", na kojeg je vezan ekstremni emig - rant Arapović Rudolf. Arapović djeluje u SAD s jednim dijelom grupe lica koja je uselila iz Austrije - Bušić Zvonko, Crnogorac Zvonko, Vokić Mirko, Čorić Branko, Čuljak Miljenko, Abičić Drago i dr. Grupa je povezana s organizacijom HNO, HOP i UH Amerike i Australije, a djeluje iz Clevelanda pod imenom HRM (Hrvatska republikanska mladež).

U sklopu ovih okolnosti "Jusufijeve" mogućnosti za dobivanje saznanja korisnih u akciji "Mediteran" u odnosu na Arapovićevu ekstremnu grupu i ostalu emigraciju u Canadi, su povoljne. Uz mogućnost korištenja "Jusufija" u akciji "Mediteran" potrebno je koristiti i okolnosti njegova poziva od strane emigranta Petričević Jure na simpozij "Hrvatski razgovori o slobodi", koji se treba održati od 3. do 8. srpnja u Španiji. Ovaj simpozij kome trebaju prisustvovati emigranti Evrope i prekomorskih zemalja treba iskoristiti na testiranje prisutnih za saznanja raspoloženja emigracije u odnosu na akciju "Mediteran", a i za eventualne konkretne namjere. Prisustvo "Jusufija" tom simpoziju koristili bi i za kontakt s njime radi davanja konkretnih instruk - cija za akciju "Mediteran".

Obrazac br. 14 — IX 1962.

516

STRANICA BR. 6

ZSUP
118/3
24.VI-71.

25.VI.71

MOŠ br. 712/II

"Vice Vukojević, član uprave DČMH u Parizu, poznat kao ekstremista (vidi inf. "za Vladena" iz akcije "Dalmacija") putuje u SAD gde namerava ostati 3-4 meseca. Nije poznato kod koga odlazi ni po kom poslu. Pretpostavlja se da će Vukojević kontaktirati pojedine predstavnike ustaškog pokreta. Vukojević je rodjen 6.IX.1936. u selu Veljači kod Ljubuškog. U Parizu se nalazi na post-diplomskim studijama. Stanuje u 57. Avenue de Segur, Paris 7, a u Zagrebu, Cvijetno naselje 4. Poseduje pasoš HA 532729 izdat u Zagrebu 18.8.1967. godine. Pasoš mu produžen u Konzularnom odeljenju 14.IV.1971. godine na dve godine.

Informacija o Vukojevićevom putu u SAD potiče od njega ličnog, što izjavio službeniku Ivanoviću prilikom ispunjavanja formulara za produženje važnosti pasoša. Ovo smo pre toga saznali i od dvojice članova DČMH. Oni ne znaju gde i kod koga Vukojević putuje. U našem telegramu br.63 od 24.III.1971. akcija "Dalmacija" "Crni" obaveštava da Vukojević ide u SAD kod Arapovića, Gabelice Marjana i drugih poznanika. Ukoliko međuvremeno dodjemo do novih podataka obavestiti ćemo."

sastati se sa zapovjednikom VI američke flote u Grčkoj po pitanjima situacije u Jugoslaviji i u vezi s tim namjera zemalja Varšavskog ugovora da interveniraju u Jugoslaviji,

Saradnik nam i ovom prilikom skreće pozornost na interesantnost informacija s kojima raspolaže i ističe potrebu dogovora po nekim važnim pitanjima.

Našim pismom od 16. lipnja najavili smo mu skori kontakt, dok on u najnovijem pismu to forsira da bude čim prije.

Dana 20. lipnja Vukojević Vice (DL) Centar SDS Zagreb otputovao je avionom iz Pariza u SAD. Njegov povratak se očekuje već u rujnu ove godine u koliko ne nadjé neki interesantan posao, kako se "Marko" izrazio.

Saradnik je provjeren i njegovim se informacijama može vjerovati.

MJERE SDS: - Putovanja, odnosno kretanja i kontaktiranja.

Frane Dukić

Napomena: Izvadak sačinjen za Vukojević Vicu - SDS Centar Zagreb.

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
ZAGREB
CENTAR
Dana 6.7. 1. 197...

518 SVE

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak
Centar Zagreb-načelnik
Centar Zagreb-II odj. arh.
Centar Zagreb-II odj. obr.

INFORMACIJA broj 194

VEZA: INFORMACIJA broj

Akcija "Mediteran", obrada "Klek"

Izvori:

ar."Putnik",
'Marko" i veza
'Mirko", zatim
ratnja i
trola telefona.

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet: VICE VUKOJEVIĆ (DL), BUŠIĆ BRUNO (DL), GABELICA IVAN (DL), MIJA - TOVIĆ ANDJELKO, ŠIMAC NEVEN (PR)- boravak u zemlji, medjusobni kontakti i aktivnost.-

SADRŽAJ:

Vice Vukojević boravio je u zemlji - Zagreb od 3o.5. do 5.6.1971. godine kada je vlakom otputovao za Pariz. U Zagrebu je odsjeo kod obitelji Klobučar Pavla, Plemićeva 4.

Na osnovu više izvora (saradnici "Putnik", "Marko i drugih sredstava kontrole) saznali smo da Vukojević treba da otputuje iz Pariza u SAD 2o.6.1971. godine. U SAD bi se zadržao od 4-6 mjeseci. Svoj odlazak u SAD motivira posjetom rodbini i prijateljima, ali saradniku "Putnik" je povjerio da će posjetiti emigrante Arapović Rudolfa i Gabelica Marijana.

Za vrijeme boravka u Zagrebu Vukojević je bio u stalnom kontaktu sa Bušić Brunom, Mi-

519

jatović Andjelkom, Gabelica Ivanom, a uočeni su i kontakti sa Pejović Danilom, Kulundžić Zvonimirom, Čuvalo Kamilom, Bradvica Ivanom, Curl Borisom i drugima. Pored pojedinačnih, ostvarivao je kontakte i u grupama. Na primjer: Vukojević, Bušić Bruno, Čuvalo Kamilo, sastali su se u stanu Gabelica Ivana, dok su u stanu kod Mijatović Andjelka bili prisutni: Vukojević, Bušić, Bradvica Ivan i još jedno nepoznato lice. Bušić Bruno je i u nekoliko navrata posjećivao Vicu na stanu kod Klobučara, dok je Vice više puta odlazio kod advokata Marića gdje radi Gabelica.

Pored kontakata sa navedenim licima, koja su potpuno okupirala njegov boravak u Zagrebu, Vukojević je posjetio Maticu hrvatsku, kliniku "Rebro", Vrhovni sud SRH, kao i neka druga mjesta, što je još u provjeravanju.

Na ispraćaju, prilikom odlaska Vukojevića za Pariz na Glavnom kolodvoru bio je ispraćen od navedenih lica.

Neposredno po odlasku Vukojevića u Pariz obavljen je razgovor sa vezom "Mirko" o aktivnostima Vukojevića, Šimac Nevena i drugih u Parizu. Veza "Mirko" u prvoj polovini svibnja prisustvovao je predavanju u prostorijama društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu, kojeg su organizirali: Vukojević Vice, Šimac Neven, Rubić Petar i drugi. Vuko-

jević se pojavio kao predavač o povjesnom razvoju hrvatske državnosti, dok je Šimac predavao o ustavnim amandmanima. Pored prisutnih članova društva (oko oca loo) skupu je prisustvovao i izvjestan broj političkih emigranata, na čelu s nekim Alerićem (?). Prisutni emigranti donijeli su i dijelili emigrantsku štampu "Hrvatska država" i drugu, a bili su okićeni sa značkama - slovo "U". Bilo je postavljeno pitanje sa njihove strane, da li je ovaj skup za samostalnu "Nezavisnu državu Hrvatsku" i da se o tome izjasne.

Izvor nas obavještava da Vukojević, Šimac, Rubić i drugi žele da se distanciraju od utjecaja emigracije, ali samo javno, jer se boje kompromitacije i da svoje političke aktivnosti usmjeravaju kroz društvo prijatelja Matice hrvatske, u kom slučaju imaju "oslonac i podršku" iz domovine. Rukovodstvo društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu u suštini prihvaća "potrebu postojanja NDH, kao vida državnosti, a što i predstavlja krajnji cilj njihove političke orijentacije". Odbacuje se ustaška ideologija i većina metoda ustaštva iz prošlosti. Osvrćući se na prošlost ističu da su Hrvati stalno ugnjetavani i varani, pa i kroz socijalističku revoluciju pod vodstvom Komunističke partije za vrijeme i poslije II svjetskog rata sve do današnjeg vremena. Ističe se Andrija Hebrang kao jedini, koji se je u rukovodstvu Partije borio za hrvatski narod i njegov teritorijalni integritet.

U sklopu sadašnjih ustavnih promjena kod nas, Vu - kojević, Šimac, Rubić i dr. smatraju da je to "minimalni" ustupak hrvatskom narodu i da sadašnje rukovodstvo Hrvatske, kojem oni daju prividnu po - dršku, nije u stanju da hrvatsko pitanje riješi do kraja. Razmišljajući o statusu Hrvatske smatraju, da ona mora u "budućnosti postati država sama za sebe, bez saveza bilo sa kime, pa i državama u sklopu Jugoslavije, s tim da bi u hrvatski teritorij bili uključeni neki dijelovi Bosne i Srijema sa hrvatskim stanovništvom, koji se sada nalazi u sastavu teritorija Srbije". Da "ustavni amandmani, u sadašnjim uvjetima donekle otvaraju takove mo - gućnosti". Razmišljajući o položaju republika i njihove državnosti u sklopu SFRJ, smatraju da će "republike u početku biti države uredjene na kon - federativnom principu, da bi se u budućnosti samo ukinuo aparat konfederacije i države ostvarile pot punu samostalnost".

Izvor nije upoznat o njihovim planovima za aktiv - nosti radi ostvarenja ovakvih zamisli.

Inače društvo prijatelja Matice hrvatske u Parizu je dosta aktivno u okupljanju i učlanjivanju novih članova. Razna predavanja se održavaju gotovo sva- kog tjedna u prostorijama društva. Očekuje se dola zak predavača iz zemlje, a naročito Šime Djodana.

Vukojević je pozvao Bušić Brunu da se vrati u Pariz jer nije primljen ni u Maticu hrvatsku, niti na druga mjesta koja su mu bila obećana za zaposle nje prilikom povratka iz Pariza.

II/ Bilušić S. Drpić Josip

522

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 245
CENTRA SDS [illegible] od 22.7.71
Paraf: [illegible]

Gabelica Marijan adresa: 30-26 43 Str. Astoria L. 1, New York II 103. Dana 10.VII naš saradnik se vidio s Gabelica Marijanom u New Yorku i tom prilikom je zamoljen da se po povratku iz Evrope svakako navrati do njega na jedan do dva dana. Ovom prilikom Gabelica je ocjenio da je situacija u domovini povoljna i da bi trebalo na naše ljude utjecati da se počinju vračati u domovinu. Našem saradniku je kazao da se kod njega nalazi neki Berger iz Zagreba, već dva do 3 mjeseca. Arapović je prilikom nedavno-g boravka u Clevelandu rekao saradniku da ga je ovaj Berger posjetio u Washingtonu i tom prilikom govorio da u Jugoslaviji postoji 15 obavještajnih službi. Saradnik nezna ništa više o tom Bergeru. Napominjemo da smo kontaktirajući saradnika "Marka" 11.srpnja saznali da se Vukojević Vice (obradu vodi Centar SDS Zagreb) nalazi kod Gabelice Marijana u New Yorku. Saradnik nam je uručio dopisnicu Vukojevića sa adresom Gabelice.

Kontaktirajući u veljači ove godine Miletić Antu iz Hamiltona - Canada, doznao je da je Gabelica Marijan trebao postati urednik lista "Hrvatska mladež". To je u stvari bila ideja Arapović Rudolfa, Vrbić Josipa i Miletića. Da li je to lik identičan onome kojeg namjeravaju pokrenuti Senić Josip i Srećko Rover, saradniku nije poznato. Do realizacije ove ideje ipak nije došlo.

523. Centar Zagreb ~~110~~

CENTAR SDS SPLIT

Split, 29.VII 1971.

Izvadak iz informacije broj 251 od 26.VII 1971.

Izvor: Saradnik "M a r k o "

"..... Po povratku iz Zagreba VUKOJEVIĆ VICE (DL-vodi Centar SDS Zagreb) sastao se odmah s "Markom" i pričao mu da je pozvan od UDB-e i ispitivan od tri inspektora, svakog po svojoj liniji. Navodno su ga pitali za mišljenje o emigraciji, za GABELICA MARIJANA i ARAPOVIĆ RUDOLFA (obrade nad ovima vodi Centar SDS Zagreb). On kaže da im je odgovorio da su to njegovi prijatelji. Vukojević ističe da se jako uplašio da mu ne dignu putnicu. Naglasio je da su ipak prema njemu bili korektni. Primjetio je da je bio praćen za sve vrijeme boravka. Zapanjen je promjenama u držanju svojih istomišljenika u Zagrebu,za koje je kazao, da gotovo svi stoje na liniji 10. Sjednice CK SKH. To ga je jako razočaralo.Vrijeme koje je sproveo u Hamburgu - SR Njemačka prije puta u domovinu Vukojević je iskoristio radi zarade. Cilj mu je bio zaraditi novac za put u SAD. U Hamburgu je stanovao kod svog rodjaka Miljenka. Vukojević je uzeo kartu za čarter liniju Pariz - New York, koja mu ističe negdje u rujnu mjesecu ove godine kada se on namjerava povratiti u Pariz. To će doista učiniti ukoliko u New Yorku ne nadje dobru zaradu. U New Yorku se smjestio kod Gabelica Marijana na adresi: Vukojević Vice, c/o Gabelica 30-26, 43 str. Astoria L.1 L.I.C. New York III03. O tome da je kod Gabelice pisao je dopisnicu "Marku" koju nam je saradnik dao. Dopisnicu je uputio iz Washingtona, gdje je upravo 3. srpnja stigao iz New Yorka. Predpostavljamo da je tamo išao kod Arapović Rudolfa. Vukojević je svoju sobu u Parizu 7 57 Av. de Sagur ustupio jednom Hercegovcu, kojeg "Marko" poznaje iz vidjenja. Od Milić Jože sestre muž doputovao je u Pariz kolima "Renault 6". Na primjedbu "Marka" zašto nije došao sa njim, Vukojević je odgovorio: bilo je nezgodno da putujemo skupa zbog velikih stvari. Kojih, naravno, nije kazao. Vukojević je prilikom nedavnog kratkog boravka u Parizu održao seriju predavanja o hrvatskoj državnosti na tribini ogranka Matice Hrvatske u Parizu. Predavanjima su prisustvovali brojni naši studenti u Parizu.

.....

524.

- 2 -

Zbog tih predavanja napadnut je od ekstremnih emigranata Šoića, Jukića i Krtalića i drugih. Čavčić Josip je zbog toga prišao Vukojević Vici tješeći ga rekao mu: pustite vi njih, vi ste rekli sve osim živio Pavelić, što naravno niste mogli. Saradnik je primjetio da Čavčić Josip mijenja svoj stav prema njemu, nastoji da bude srdačan i pristupačan (prošle godine kod susreta u Rimu bio veoma hladan, a kasnije je ispoljavao sumnju prema "Marku") Vjerujemo da je ova promjena usljedila pod utjecajem Vukojevića Vice i Bušić Bruna.
Šimac Neven, dosadašnji predsjednik društva Matice u Parizu, raskrinkan je kao sumnjiv zbog kontaktiranja sa prestavnicima naše Ambasade i uživanja stipendije, tako da je bio prisiljen da se povuće s tog mjesta.

Ovih dana u zemlju dolazi Zovko Zorica, koja radi kao kućna pomoćnica kod emigranta Bradašić Mate o. Zvonimira. Ona bi mogla da daće neke korisne informacije o Bušić Brunu i Vukojević Vici, koji su kod Bradašića često dolazili.

BUŠIĆ BRUNO (DL - vodi Centar SDS Zagreb), sada boravkom u Zagrebu, ustupio je svoju sobu u Parizu Petru (Splićanin - prezime nepoznato) predsjedniku društva Matice Hrvatske u Parizu.

Našem saradniku pričao je Vukojević da mu je poručio Bušić da mu ne piše zbog toga da se ne izlaže kritici i još većoj sumnji. Strašno je razočaran posebno što je odbačen od Dr Franje Tudjmana u kojeg je polagao sve nade. Bušić je preko Vukojevića poručio "Marku" kako je primjetio da ga se prati od onog trenutka kada je prešao granicu pa do današnjeg dana. On kaže da bi se povratio u Pariz, kad bi znao da će naći posao. To je poručio preko Vukojevića Papareli Ivanu u Pariz, (rodom iz Dubrovnika) koji je radio kao tumač neko vrijeme u američkoj ambasadi u Parizu. Paparelo je onaj koji je Bušiću dao dokumente o plaćanju Don Zdravku Ostojiću za svakog kojeg je poslao u SAD. Na osnovu ovog Ostojić je bio javno napadnut i od intelektualaca u Parizu....." .

DB ZAGREB

525

Izvor Informacija broj 302
Donosilac Centar Split
Služba i datum primitka II/10.9.71.
Obradio Čogurić Bosa
Datum obrade
Uložiti u dosje Vukojević Vice

Saradnik "Marko" nas je pismom od 17.kolovoza o.g. izvjes tio da je pozvan od sekcije ABN (antiboljševički blok na cija) u Parizu, da sa njima putuje na jedan važni sasta - nak ABN za Evropu, koji će se održati u München u jednu od nedjelja tijekom rujna ove godine. Izričito naglašava da se on neće zaduživati da bi išao na ovaj put. Voljan je da putuje ako od nas na vrijeme dobije potrebna sredstva Dana 27.kolovoza o.g. potreban novac mu je poslat preko pošte u Trstu.

Vukojević Vice (obradu vodi Centar SDS Zagreb) javio se saradniku "Marku" iz New Yorka. Javlja da jako lijepo za- radjuje i živi, pa će zbog toga najvjerojatnije ostati du- že u SAD nego što je to mislio.

Pukovnik, vojni ataše britanske Ambasade u Parizu, koji učestvuje u radu sekcije ABN u Parizu, tražio je od našeg saradnika "Marka" da nadje načina i da obavijesti "Maticu hrvatsku" da prijeti opasnost Tuđ. (mi smatramo da se odno si na dr Franju Tudjmana). "Marko" je to i učinio preko ogranka "Matice hrvatske" u Parizu.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

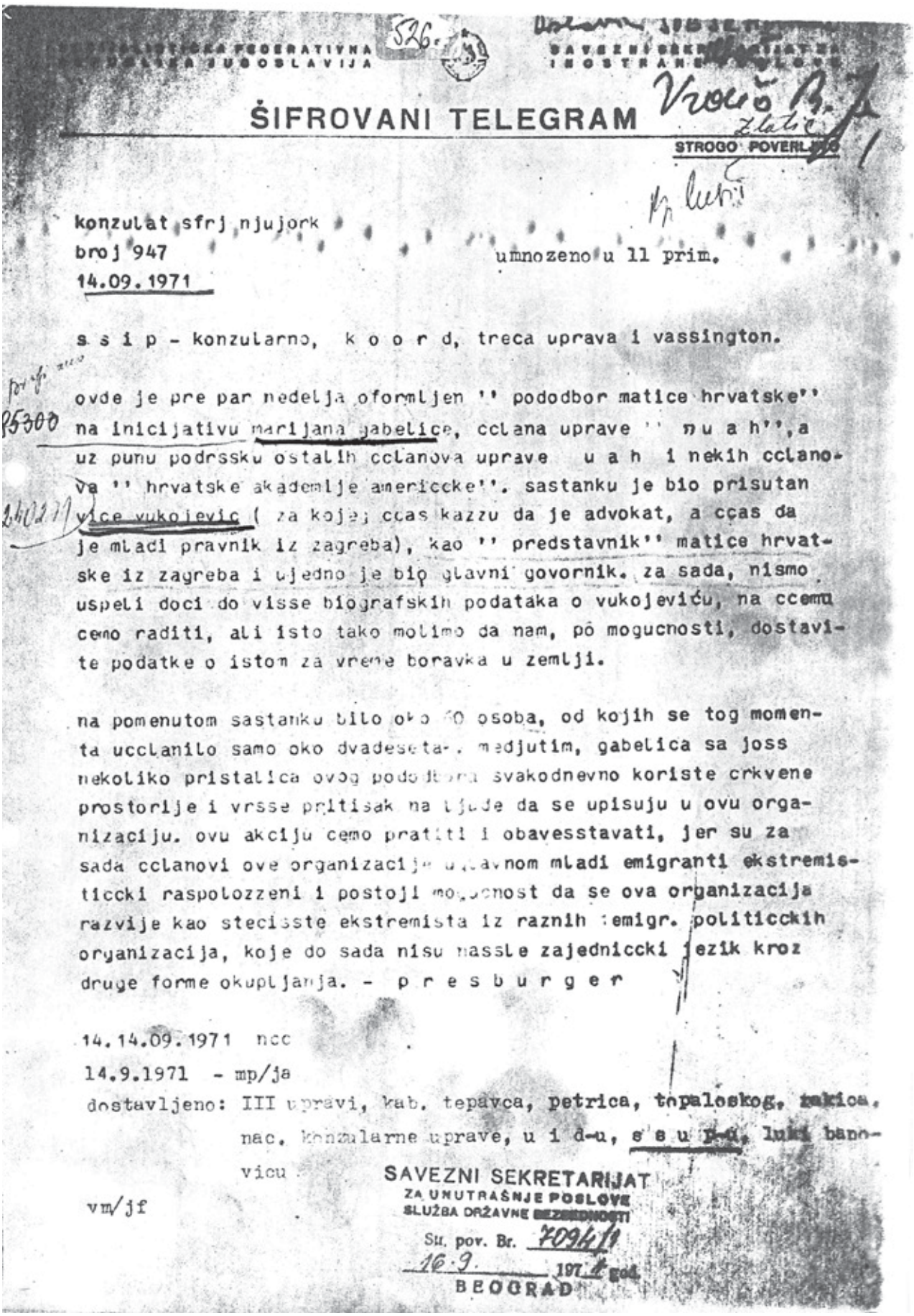

SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

526.

SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA INOSTRANE POSLOVE

ŠIFROVANI TELEGRAM

Vrcko B. Zlatic

STROGO POVERLJIVO

konzulat sfrj njujork
broj 947 umnozeno u 11 prim.
14.09.1971

s s i p - konzularno, k o o r d, treca uprava i vassington.

ovde je pre par nedelja oformljen '' pododbor matice hrvatske'' na inicijativu marijana gabelica, cclana uprave '' n u a h'', a uz punu podrssku ostalih cclanova uprave u a h i nekih cclanova '' hrvatske akademije americke''. sastanku je bio prisutan vice vukojevic (za koji cas kazzu da je advokat, a ccas da je mladi pravnik iz zagreba), kao '' predstavnik'' matice hrvatske iz zagreba i ujedno je bio glavni govornik. za sada, nismo uspeli doci do visse biografskih podataka o vukojeviću, na ccemu cemo raditi, ali isto tako molimo da nam, po mogucnosti, dostavite podatke o istom za vreme boravka u zemlji.

na pomenutom sastanku bilo oko 40 osoba, od kojih se tog momenta ucclanilo samo oko dvadesetak. medjutim, gabelica sa joss nekoliko pristalica ovog pododbora svakodnevno koriste crkvene prostorije i vrsse pritisak na ljude da se upisuju u ovu organizaciju. ovu akciju cemo pratiti i obavesstavati, jer su za sada cclanovi ove organizacije uglavnom mladi emigranti ekstremisticki raspolozzeni i postoji mogucnost da se ova organizacija razvije kao steciste ekstremista iz raznih :emigr. politicckih organizacija, koje do sada nisu nasle zajednicki jezik kroz druge forme okupljanja. - p r e s b u r g e r

14.14.09.1971 ncc
14.9.1971 - mp/ja
dostavljeno: III upravi, kab. tepavca, petrica, topaloskog, rakica, nac. konzularne uprave, u i d-u, s e u p-u, luki banovicu

vm/jf

SAVEZNI SEKRETARIJAT
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE BEZBEDNOSTI
Su. pov. Br. 709411
16.9. 1971 god.
BEOGRAD

527

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 541
CENTRA SDS Zagreb OD 13.10.70 g.
Paraf: Ford

Mostovac Milivoj takodjer pokušava da stupi u kon - takt sa Šimac Nevenom iz Pariza i Vicom Vukojevićem, te je za tu svrhu koristio put saradnika u Evropu . Saradnik je pokušao da u Parizu dodje u kontakt sa Šimcem, ali je u to vrijeme bio odsutan iz Pariza . Takodjer je došao do podatka da je Vice Vukojević , koji momentalno boravi u SAD kod Arapovića i Gabeli ce, bio u medjuvremenu na kraće vrijeme u Parizu i ponovno se vratio u SAD.

Saradnik je u SAD održavao kontakte sa Kirigin Chag rin Nikolom iz Canandagua, Radica Bogdanom, Mandić fra Rafajlom, Arapović Rudolfom i dr.

Izvor: sorad. „Jurak"

528.

KT- 95/72

URUDŽBENA ZABILJEŠKA

Pisma od 5.listopada 1971.godine i 6.studenog 1971.godine (8) nadjena su prigodom pretresa stana Bušić Brune kako to proizlazi iz izvještaja SUP-a broj 3K-2069/71 od 8.2.1972.godine pod toč.8.

Pisma prenesla, dana 22.II.72. Slotujac

529.

New York, 5. listopada 1971.

Dragi Bruno,

pisao sam ti jedan list prije odprilike
nesto više od njeve dana, a od tebe nista.
Da znam do ni go doho, a nisi odgovorio
čuo li me i te koho. Napravo sam ti
hrvatah prihoz ovdašnjeg života medu Hrvatima
12-24? i zamisao o osnivanju Drustvo clanova MH
u New Yorku. O tome sam pisao i privatno
56 prof Pejovicu, a jedan iz Inicijativnog
odbora i upravnom odboru MH - njeveci prolaze
nikakvog odgovora. Nekidan je pisao i
Marijan i to preporučeno. New York spada
medu veće hrvatske gradove (38 000) pa
bi bio red da Matica u njemu imo prisustvo.
Pravili smo predstavnika Matice na naš
osnivacki skup, a oni nista (prenda su
nu origuranu troskovi puta i boravka). Mislim
da New York ima napreću mogućnost
za afirmaciju Matice. Računaju na Matiste
prostorije u hajimo 1 bi bilo čitaonio i hajimica
a i kujišura MH u New Yorku takvoder
postoji i jako unitaristicko uporiste

530.

sto se naročito očituje pulo Izv. Jugoslavenskog
zato boji se čuje 4 puta tjedno (hrvatski sat
jedan put). Taj Jugo sat podrzno ordonuje
Jugoslavenski konzulat. Čuo sam na vlastite
uši kad taj Ladović s jego zato reklamira
Srpski sat, a taj opet o Dvoči Mihajlovi čuo
govori kao o novom Sultanu Kiri. O mem
tome i drugim zaminulpirostima mogao
bilit napisati jedan Clanak ili ti poslati
informacije ako se to može objaviti u
Hr. Tjednik. Bez zadnjega tega na
oznivačkom ulogu moramo imati nekog
jačeg iz Matice – pobrine se o tome kako
znaš i umiješ. Gubimo puno radi odgadanja
tog sluga. Pirao sam ti u proslom pisma
do imaju nanjem [pravati nekoga iz domovine
koji bi malo dure tu boravio i na kanu
napisao kojigu o Amerikanim Hrvatima, a
kojiu bi opet Matica tiskala o troskom
ordonujih Clanova M. Hrvatsk. Jako za to
sam pudlovio tebe (nemo nikto nista prativ).
Nanjeravaju bolades svaka tri mjeseca
dobaviti jednog podovoče iz Matice po
se prozitaj mnoga tom sortom ljudi.

Ako bi htio reći [illegible] novine, ali nekako to bude [illegible] i [illegible] reći toto je uvijek [illegible] o kojih nema [illegible] [illegible] Pazimo [illegible] nove [illegible] nemaju [illegible] ne [illegible] ali ne [illegible] ako ne [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible]

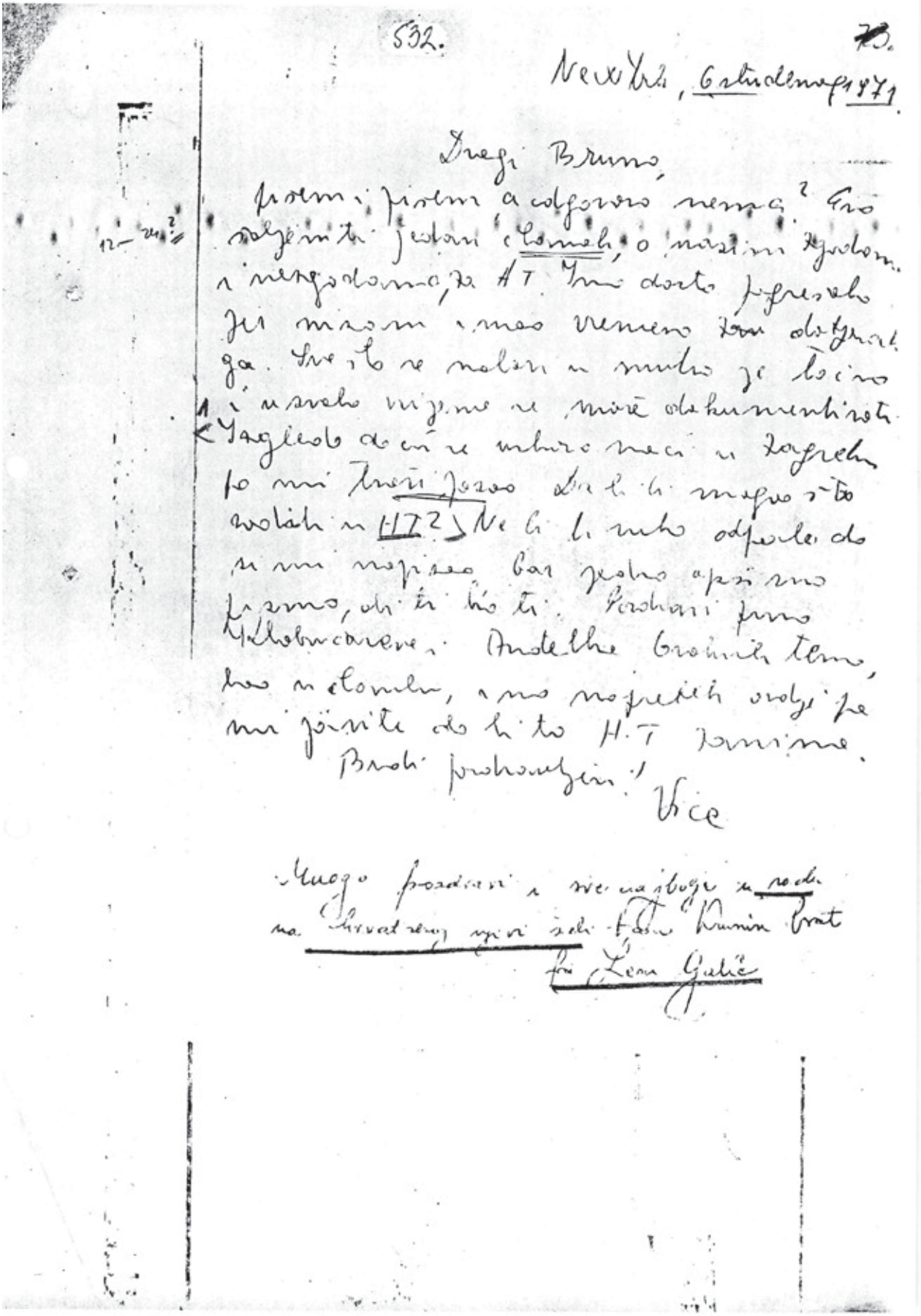

532.

73.

New York, 6 studenog 1971.

Dragi Bruno,

pisem i pisem a odgovora nema? Evo
12–24? salijem ti jedan Clamah, o našim zgodama
i nezgodama, za HT. Ima dosta pogrešaka
jer nisam imao vremena za dotjeraj-
ga. Sve što se nalazi u smutnje je točno
i uzvalo vrijeme se može dokumentirati.
1 Izgledo da ćemo uskoro naći u Zagrebu
pa mi troši posao. Da li ti mogao sto
radili u HT? Ne li ti nuho odpale da
si mi napisao bar jedno opsimo
pismo, ali ti ho ti. Pozdravi prvo
Klobucarevi i Andelka Grahovih temo,
kao u Clamahu, i mo napreteh ovdje pa
mi javite da li to H.T. zanima.
Budi pozdravljen!

Vice

Mnogo pozdravi i sve najbolje u radu
na Chrvatskoj njivi šalje Fran Krunin Prat
fra Leon Galić

532-1 pro domo —

VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

Kr 1o54/68-7

REFERAT IZVJESTICCA

u predmetu zahtjeva VUKOJEVIĆ VICE za naknadu štete kaoosobi bez osnova zadržanoj u pritvoru.

VUKOJEVIĆ VICE,rodjen 1936,sada diplomirani pravnik,podnio je u smislu čl.5o7.ZKP zahtjev za naknadu štete kao osobi bez osnova zadržanoj u pritvoru.

I. Prema stanju spisa podnosilac zahtjeva nalazio se u pritvoru od 1o.kolovoza 1965.do 13.siječnja 1966.-155 dana.

Postupak ,koji je protiv njega vodjen u pravcu kriv.djela iz čl.118.st.1.KZ obustavljen je rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 22.VI 1966.Kio 712/65-22,jer javni tužilac nije našao osnova za daljnje gonjenje.

Podnosilac zahtjeva se obratio Republičkom sekretarijatu za pravosudje i opću upravu SR Hrvatske dana 8.XII 1966.u smislu čl. 5o2.st.1.ZKP ,ali je dopisom RSPUOU od 22.XII 1966.br 1o85o/3-1966 odbijen sa zahtjevom,jer se smatrale da nije bio bez osnova zadržan u pritvoru.

Stoga je podnosilac zahtjeva(čl.5o1.ZKP)zahtjev uputio ovom Vrhovnom sudu preko Okružnog suda u Zagrebu dana 13.siječnja 1967., pa je prema tome pravodoban .

II. Vukojević Vice u svom zahtjevu tvrdi,da je bez osnova bio zadržan u pritvoru od 5.lipnja 1965.u 23 sata do 13.siječnja 1966. u 12 sati 55 minuta,kad je pušten na slobodu,a da muje dalje bilo ograničeno kretanje do 22.VI 1966.,kad je konačno postupak bio obustavljen.

Tvrdi:

a)da je bez ikakova rješenja bio kidnapiran 5.VI 1965.u 23 sata i zadržan u pritvorima(ne zna gdje i ne zna od kojeg organa) sve do 1o.kolovoza 1965.u 23 sata,kad je predan istražnom organu i kad je prvi put dobio rješenje o pritvaru.Dakle,bez rješenja bio u pritvoru 66 dana,

b)da je potom protiv njega otvorena istraga i odredjen pritvor (tada istražni zatvor) zbog kriv.djela iz čl.118.st.1.KZ , ipritvor trajao do 13.siječnja 1966.u 13 sati ,dakle 155 dana,

c)da mu je nakon puštanja na slobodu bilo ograničeno kretanje do dana obustavljanja postupka do 22.lipnja 1966.,dakle kroz 5 mjeseci i 13 dana

Podnosilac zahtjeva smatra da mu pripada naknada štete kao osobi bez osnova zadržanoj u pritvoru i taj zahtjev je specificirao:

a)za trajno tjelesno oštećenje i trajno smanjenu sposobnost za rad u iznosu od..... 2o.ooo n.d.

b)za pretrpljeni strah i bolove,koji se odnose na period od 5.VI do 1o.VIII 1965. iznos od 35.ooo n.d.

c)naknadu za produženje studija za godinu dana (od 5.VI 1965.do 22.VI 1966.) u iznosu od 12.ooo n.d.

III Provedenim izvidjajima je utvrdjeno:

A)U spisu Okružnog suda u Zagrebu Kio 712/65 vodjen je krivični postupak protiv Vukojević Vice zbog kriv.djela iz čl.118.st.1.KZ.

Prva radnja je naredba o dovodjenju od 1o.VIII 1965.br 5Vo6/I -271 izdana od Sekretarijata za unutrašnje poslove grada

Zagreba(list 2),koja je Vukojević Vici uručena 1e.VIII 1965.u 23 sata.

Rješenjem SUP grada Zagreba od 11.VIII 1965.br I-271 određen je pritvor(list 3),rješenje Vukojević Vici uručene 11.VIII u 2 sata neću i tada je pritvoren,a izjavio da se protiv rješenja neće žaliti.

Pritvor je produžen rješenjem Istražnog suda Okružnog suda u Zagrebu od 13.VIII 1965.Kri 751/65-2 za 18 dana(list 5)

Rješenjem(27)istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 31.VIII 1965.Kio 712/65-2 otvorena je protiv Vukojević Vice istraga zbog kriv.djela iz čl.117.st.1.i 118.st.1. KZ i istodobno određen istražni zatvor zbog osnova iz čl.19e.st.2.u vezi s čl.182.st.2.t.1.i 2.ZKP.

Istražni zatvor produžen je(4o) rješenjem vijeća O.s.Zagreb od 8.X 1965.Kio 712/65-5 do 11.XI 1965(za 1 mjesec).Protiv tog rješenja okrivljeni je izjavio žalbu i ona je odbijena rješenjem Vrhovnog suda Hrvatske od 16.X 1965.Kž 2598/65-2(list 47).

Na prijedlog istražnog suca od 5.XI 1965.Kio 712/65-1e(list 6e) rješenjem Vrhovnog suda Hrvatske(list 61) od 6.studenog 1965.Kr 1e92/65-2 produžen je istražni zatvor za daljnja dva mjeseca i četiri dana (do 15.siječnja 1966.)

Medjutim,i prije isteka tog roka,a s obzirom na prijedlog Okružnog javnog tužioca u Zagrebu od 13.I 1967.KT 215e/65 da se ukine istražni zatvor,rješenjem istražnog suca od 13.I 1966.Kio 712/65-16 (list 9e) ukinut je istražni zatvor dana 13.siječnja 1966.u 13 sati,ali uz uvjet iz čl.176.ZKP(list 91) da neće napustiti mjesto boravišta u Zagrebu i da će u slučaju potrebe promjene boravišta javiti sudu novo boravište.

Konačno ,rješenjem istražnog suca O.s.Zagreb o 22.VI 1966.Kio 712/65-22 obustavljen je krivični postupak protiv Vukojević Vice,(list 96) a s obzirom na izjavu Okružnog javnog tužioca u Zagrebu od 6.VI 1966.KT 215e/65 da ne nalazi osnova za daljnje gonjenje Vukojević Vice.

B) Iz cijelog spisa Kio 712/65 ne vidi se da bi bilo kada Vukojević Vice spomenuo da je bio pritvoren(ili kako on kasnije navodi"Kidnapiran" u vremenu od 5. VI do 1e.VIII 1965.kad je predan istražnim organima.

Tu Vukojević Vice ne spominje niti u jednoj žalbi(list 45),a na zapisniku od 25.XII 1965.(list 87) izričito navodi da je postupak prema njemu bio ispravan

Povodom zahtjeva za naknadu štete vodjen je postupak protiv nepoznatog u spisu Okružnog suda u Zagrebu Kio 52/67 zbog kriv.djela iz čl.154.st.4.i 151.st.2.KZ na štetu Vukojević Vice po zahtjevu Okružnog javnog tužioca od 25.I 1967.KT 3o3e/66 i nakon provedenih izvidjaja izjavom Okružnog javnog tužioca od 1e.V 1967.KT 3o3e/67 obustavljen je temeljem čl.146.st.1.t.3.ZKP(prije Novele 1967) protiv nepoznatog,jer se nije moglo utvrditi da li su i koje osobe postupale onako kako je to Vukojević Vice naveo u svojem zahtjev za naknadu štete kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru.

Vukojević Vice nije u smislu čl.6e.ZKP poduzeo gonjenje u svojstvu oštećenog kao tužioca.

IV U cilju pripreme za raspravu po ovom zahtjevu provedeni su i potrebni izvidjaji,pa je rezultat tih izvidjaja slijedći:

A) Vukojević Vice tvrdi da je uslijed zadržavanja u pritvoru a napose u vremenu od 5.VI do 1e.VIII 1965.postao trajno smanjene radne sposobnosti(list 16) a posebno zbog maltretiranja u vremenu od 1e.kolovoza 1965.Tvrdi da je dobivao udarce šakama i nogama po cijelom tijelu,da otvorenih rana nije imao,nego modrice i podljeve krvi i tragove od lisica na rukama,te da nakon puštanja na slobodu osjeća bolove u laktu i ramenu desne ruke,a imade i ožiljak lisica na lijevoj ruci.

Medjutim, vještak dr Pravdica Nikola(list 31)dao je mišljenje da tragovi povreda predstavljaju kožni ožiljak na lijevom ručnom zglobu

532-3

koji je mogao nastati pritiskom tvrdog predmeta na kožu,a danas je bez štetnih posljedica (pregled 24.VII 1967).Minimalno ograničena kretnja u desnom ramenu prema nazad mogla je nastati forsiranom kretnjom ruke prema nazad,medjutim danas ne postoji posljedica koja bi umanjila radnu sposobnost.Pregledanije fizički i psihički zdrav.

Pre deme:Kako se zahtjev odnosi na vrijeme od 5.VI 1965 do 1o.VIII 1965.kad uopće nije dokazano da je Vukojević Vice bio u pritvoru- to ne dolazi u obzir taj zahtjev za naknadu štete za trajne tjelesne oštećenjei trajno smanjenu radnu sposobnost.Pogotovo jer u tom slučaju kad bi i bila dokazana nečija nedopuštena radnja,naknada bi se mogla ostvarivati u parnici protiv te osobe,a ne u postupku po čl.5o7. ZKP.Medjutim,Vukojević Vice ispada po nalazu liječnik zdrav i bez smanjenja radne sposobnosti.

B)Kad bi i bilo tačno da je po nekom rješenju bio u pritvoru od 5.VI do 1o.VIII 1965.-(onda po čl.5o7.ZKP ne pripada niti naknada za neimovinsku štetu dakle za pretrpljeni strah i fizičke boli postavljena u iznosu od 35.ooo n.d.

C)Jedino je pitanje naknade za produženje studija za godinu dana.

Vukojević tvrdi da je prije hapšenja redovno polagao ispite i svega jednom pao,a da u vremenu od 5.VI 1965.do 22.VI 1966.nije mogao polagati ispite ,a kad je pušten iz zatvora da je na ispitima pao četiri puta i to dva puta iz radnog prava,a jedanput iz privrednog prava i jedanput iz upravnog prava.

Pribavljen je izvještaj Pravnog fakukteta u Zagrebu od 29.III 1968.broj o3-616-1968,iz kojeg slijedi:

Vukojević Vice upisan je na Pravni fakultet u zimski semestar 1956/57 i tri godine je redovne upisivao semestre,a onda imao prekid 5 godina:od 1959/6o do 1964/65.Iako je imao upisanih 6 semestara do kx ljeta 1959,ispite iz druge i treće godine nije davao redovne, već tek za drugu i treću godinu 1962 ,1963,1964 i 1965 godine,s tim da je dana 1o.veljače 1965.dobio negativnu ocjenu iz Gradjanskog procesnog prava i taj ispit ponovio 19.V 1965.kad je dobio prelaznu doveljnu ocjenu.

Ne stoji dalje,da je u 1966.godini pao ix na četiri ispita,nego samo na dva:radno i socijalno pravo 25.V 1966.i Privredno pravo 24.VI 1965.,pa te ispite ponovio u jesen 1966.i tada dobio prolaznu doveljnu ocjenu.Diplomirao je 26.svibnja 1967.

Postavlja se pitanje,da li je osnovana naknada za premašenu jednu godinu nepolaganja ispita od 19.V 1965.kad je prije hapšenja polagao zadnji ispit do 13.I 1966.kad je pušten na slobodu odnosno do 22.VI 1966.kad je postupak obustavljen.

Vukojević Vice postavlja zahtjev s tog osnova po 1ooo n.d.mjesečno,jer da mu je otprilike tolika mjesečna zarada koju bi imao kao diplomirani pravnik a koliko zaradjuje mjesečno fizičkim radom.

V Pri rješavanju ovog zahtjeva valja imati u vidu i stanovište Vrhovnog suda Jugoslavije izraženo u rješenju od 11.XII 1967.Kz 9/67

u Zagrebu,dne 5.travnja 1968.

Stručni suradnik:

(Jakšić Riste)

592-4 26. II. 72.

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: II-1o-Kr 1o47/7o-27

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od predsjednika Vrhovnog suda Hrvatske dr Dražena Sesardića kao predsjednika vijeća, te sudaca Vrhovnog suda Hrvatske dr Žarka Vimpuljeka i dr Bogumila Imenšeka kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručnog suradnika Riste Jakšića kao zapisničara, u postupku po zahtjevu Vukojević Vice iz Zagreba za naknadu štete kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru, nakon provedene javne rasprave dana 12. studenog 1971. godine u prisustvu Vladimira Marića, odvjetnika iz Zagreba, kao punomoćnika podnosioca zahtjeva, te dr Krešimira Dražića, pomoćnika Republičkog javnog pravobranioca SR Hrvatske, donio je ovo

r j e š e n j e

I Podnosiocu zahtjeva **VUKOJEVIĆ VICI** iz Zagreba, dosudjuje se na ime naknade štete kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru iznos od 15.ooo /slovima: petnaest tisuća/ dinara sa 5 % kamata od 8. prosinca 1966. godine do isplate tekućima, trošak liječničkog pregleda od 321 /slovima: tristotine dvadeset jedan/ dinar i trošak zastupanja u ovom postupku od 887,5o /slovima: osamstotina osamdeset sedam dinara i 5o para/ dinara.

Ove iznose podnosiocu zahtjeva isplatit će po pravomoćnosti ovog rješenja Republički sekretarijat za pravosudje i opću upravu SR Hrvatske.

II Podnosilac zahtjeva Vukojević Vice odbija se sa viškom postavljenog zahtjeva.

O b r a z l o ž e n j e

Podnosilac zahtjeva Vukojević Vice podnio je preko Okružnog suda u Zagrebu dana 13.X 1967. godine tužbu za naknadu štete kao osoba neosnovano zadržana u pritvoru, postavljajući zahtjev za isplatu iznosa od 67.ooo dinara. Ovu tužbu je podnio kad je od strane Republičkog sekretarijata za pravosudje i opću upravu SR Hrvatske dopisom od 22.XII 1966. broj 1o5o-3-1966 bio obaviješten da se odbija njegov zahtjev od 8.XII 1966. godine za naknadu štete, jer da podnosilac zahtjeva nije bio neosnovano zadržan u pritvoru.

U tužbi, i kasnije na raspravama vodjenim kod ovog Vrhovnog suda, podnosilac zahtjeva tvrdi da je u krivičnom postupku koji je protiv njega vodjen kod Okružnog suda u Zagrebu

532-5

pod oznakom Kio 712/65 bio stvarno pritvoren od 5. lipnja 1965. godine u 23 sata i najprije zadržan u pritvoru / ne zna gdje, niti kod koga organa/ sve do lo.kolovoza 1965. godine u 23 sata, kad je predan istražnom organu i kad je prvi put dobio rješenje o pritvoru. Na taj način, tvrdi, da je bio bez ikakova zakonskog rješenja zadržan u pritvoru 66 dana. Nakon toga protiv njega je pritvor stvarno odredjen po prvi put rješenjem Sekretarijata za unutrašnje poslove grada Zagreba od 11.VIII 1965. broj KU-I-271 i produžavan rješenjima istražnog suca i suda sve do 13. siječnja 1966. godine u 13 sati kad je ukinut rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 13.I 1966. Kio 712/65-16 /uz obavezu da neće napuštati boravište za vrijeme istrage/, a konačno je protiv njega krivični postupak obustavljen rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 22.VI 1966. Kio 712/65-22, s obzirom na izjavu Okružnog javnog tužioca u Zagrebu od 6.VI 1966. KT 215o/65 da ne nalazi osnova za daljnje gonjenje Vukojević Vice.

Vukojević Vice tvrdi da je prema tome bio bez rješenja u pritvoru 66 dana, a potom na osnovu rješenja o pritvoru 155 dana, te napokon da mu je bilo ograničeno kretanje do dana obustavljanja krivičnog postupka kroz daljnjih 5 mjeseci i 13 dana.

Podnosilac zahtjeva tvrdi da je za vrijeme trajanja pritvora, onog bez rješenja, bio maltretiran od strane isljednih organa, tako da je doživio duboke psihičke traume i trajno tjelesno oštećenje, te trajno smanjenu sposobnost za rad. Kroz to je pretrpio i veliki strah, napose u prvom periodu pritvaranja, a uz to da je zbog izdržanog pritvora bio prisiljen da produži studij na Pravnom fakultetu u Zagrebu za jednu godinu /od 5.VI 1965. do 22.VI 1966. godine/.

Stoga je podnosilac zahtjeva svoj zahtjev za naknadu štete specificirao ovako:

1. za trajno tjelesno oštećenje i trajno umanjenu radnu sposobnost iznos od 2o.ooo dinara,

2. za pretrpljeni strah i bolove, koji se odnose na cijeli period pritvaranja, iznos od 35.ooo dinara,

3. naknadu za produženje studija za jednu godinu iznos od 12.ooo dinara, tako da ukupni zahtjev postavlja sa 67.ooo dinara sa 5% kamata od dana tužbe, kao što traži i naknadu troškova zastupanja prema priloženom troškovniku i naknadu troškova oko liječničkog pregleda izvršenog u ovom postupku, kao i troškova dolaska iz Pariza u Zagreb u dva navrata.

Nakon izvida provedenih u smislu propisa čl. 5o3. ZKP /prije novele iz 197o. godine/, na raspravama održanim kod ovog Vrhovnog suda dana 2.IV 1971. i 12.XI 1971. podnosilac zahtjeva i dalje je ostao kod svog zahtjeva, s tim da zahtjev pod 2/ za pretrpljeni strah i bolove, koji se u prvobitnoj tužbi odnosio na vrijeme od 5.VI do lo.VIII 1965. godine proširuje i na vrijeme do 13.I 1966. kad je pritvor protiv njega bio ukinut.

Zastupnik Republičkog javnog pravobranioca stavio je ove prigovore: U prvom redu tvrdi da Vrhovni sud Hrvatske nije nadležan da u prvom stepenu rješava o zahtjevu za naknadu štete

532-6

ukoliko se odnosi na naknadu za nezakoniti rad organa, koji su navodno podnosiocu zahtjeva nanijeli tjelesne povrede i nezakonito postupali bez donošenja rješenja o odredjivanju pritvora, te tvrdi da je za taj dio naknade nadležan redovni sud, a ne po propisima Glave XXXII ZKP. Ukoliko bi stajali navodi podnosioca zahtjeva da je on najprije bio lišen slobode od strane organa Državne bezbednosti, koja je u to vrijeme bila centralizirana, da onda za rad tih organa ne može odgovarati SR Hrvatska. Nadalje, kako je podnosilac zahtjeva svoj zahtjev pod 2/ proširio tek na raspravi od 2.IV 1971. i na vrijeme od lo.VIII 1965. do 13.I 1966, da je to proširenje tužbenog zahtjeva tada zastarjelo. Nema osnova ni zahtjev za naknadu štete za smanjenu radnu sposobnost, budući da smatra da je utvrdjeno da mu radna sposobnost nije smanjena niti ima uzročne veze sa pritvaranjem. Neredovito polaganje ispita na Pravnom fakultetu u Zagrebu da nije posljedica izdržanog pritvora, jer da je podnosilac zahtjeva i inače imao prekid od pet godina neurednih studija i da je ispite neuredno polagao i prije pritvaranja, a napose da ne stoji navod da je u 1966. godini dobio negativnu ocjenu iz četiri predmeta, već samo iz dva i to u vrijeme kad je bio na slobodi. Posebno je prigovorio visini postavljenih pojedinačnih zahtjeva i ukupnom zahtjevu, te je predložio da se zahtjev kao neosnovan u cijelosti odbije.

Sud je proveo potrebne dokaze i na osnovu rezultata raspravljanja našao da je zahtjev djelomično osnovan.

Uvidom u istražni spis Okružnog suda u Zagrebu Kio 712/65 utvrdjeno je da stoje navodi podnosioca zahtjeva da je protiv njega bio vodjen krivični postupak zbog kriv. djela iz čl. 118. st. 1. KZ, te da je taj postupak obustavljen rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 22.VI 1966. Kio 712/65. Iz podataka tog spisa proizlazi da je protiv :Vukojević Vice pritvor bio odredjen po prvi put rješenjem od 11.VIII 1965. Ku-I-271 i trajao od 11.VIII 1965. godine do 13.I 1966. godine /donošenjem pravomoćnih rješenja o produženju pritvora/, kad je ukinut. Prema tome, pritvor je na temelju zakonitih rješenja održan bio kroz 155 dana. Utvrdjeno je, da je pritvor ukinut uz primjenu propisa čl. 176. ZKP /prije novele iz 1967. godine/ uz obećanje Vukojević Vice da bez odobrenja suda za vrijeme istrage neće napuštati boravište u Zagrebu i da će u slučaju promjene boravišta obavijestiti sud o toj promjeni.

U postupku je nadalje utvrdjeno da je Vukojević Vice zahtjev za naknadu štete podnio pravodobno, jer se prije 8.XII 1966. obratio Republičkom sekretarijatu za pravosudje i opću upravu SR Hrvatske u smislu odredaba čl. 5o2. st. 1. ZKP /prije novele iz 197o. godine/, pa nije proteklo više od jedne godine od dana obustavljanja postupka /22.VI 1966./ do dana podnošenja zahtjeva.

Postupak za naknadu štete započet 1966. godine nije završen ni poslije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku /"Sl. list SFRJ" br 54 od 3.XII 197o/, pa se prema odredbi čl. lo. st. 1. tog Zakona materijalno-pravne odredbe tog zakona primjenjuju na sve predmete po kojima je na dan stupanja na snagu tog zakona /lo.XII

197o. godine/ u toku bio postupak za naknadu štete zbog osude ili neosnovanog lišenja slobode.

Kako podnosilac zahtjeva tvrdi da je u vremenu od 5. lipnja 1965. godine do 1o. kolovoza iste godine bio zadržan u pritvoru bez zakonitog rješenja, upravo bez ikakova rješenja, te da su ovlašteni organi unutrašnjih poslova prekršili propis čl. 18o. ZKP, to se prema propisu čl. 5o5. st. 2. ZKP materijalno-pravne odredbe noveliranog zakona odnose i na podnosioca zahtjeva, pa prema tome otpada prigovor Republičkog javnog pravobranioca o nedopustivosti rješavanja zahtjeva u ovom postupku i tvrdnje da bi se zahtjev imao raspraviti u redovoj parnici pred okružnim sudom.

U skladu sa odredbom čl. 1o. st. 2. ZID ZKP iz 197o. predmeti po kojima je postupak za naknadu štete u toku pred vrhovnim sudom treba da se okonča po dosadanjim propisima /čl. 5o4. do 5o6. ZKP prije novele iz 197o. godine/, a ne u parnici.

Iz podataka spisa Kio 712/65 proizlazi da je pritvor protiv Vukojević Vice održavan u vremenu od 1o. kolovoza 1965. do 13. siječnja 1966. godine bio neosnovan, jer je postupak dovršen obustavljanjem krivičnog postupka. Zato u smislu propisa člana 5o5. st. 1. t. 1. ZKP /noveliranog novelom iz 197o. godine/ a i prema ranijem propisu čl. 5o7. ZKP /prije te novele/ načelno pripada pravo na naknadu štete, jer je podnosilac zahtjeva osoba koja je bila u pritvoru a protiv nje postupak obustavljen pravomoćnim rješenjem. I raniji propis čl. 5o7. ZKP treba tumačiti tako da je pojam lišavanja slobode bez osnova širi od pojma nezakonitog lišavanja slobode, te da se kao lišavanje slobode bez osnova ima smatrati i ono koje je istina na zakonu osnovano /pritvor bio odredjen i produžavan na temelju pravomoćnih rješenja donesenih u skladu sa zakonom/, ali se pokazao u daljnjem toku postupka kao neosnovan. Zato i otpadaju prigovori da ne bi bilo mjesta primjeni odredaba o naknadi štete zbog neosnovanog zadržavanja u pritvoru kad je za to vrijeme od 155 dana pritvor bio odredjen i održavan na temelju pravomoćnih rješenja. Odlučujući je ishod krivičnog postupka. To znači, da svaka osoba protiv koje je redovni krivični postupak dovršen obustavom ili oslobadjajućom ili odbijajućom presudom, ima po pravilu pravo na naknadu štete bez obzira na to da li su u vrijeme postupka /postojali/ zakonski uvjeti za preventivno lišavanje slobode, a to znači kad je pri odredjivanju i produžavanju pritvora postupano u skladu sa zakonskim odredbama.

Sa tog aspekta valja razmatrati i zahtjev za naknadu štete u vremenu od 5. lipnja do 1o. kolovoza 1965. godine.

Vukojević Vice tvrdi da je bez ikakova rješenja lišen slobode još 5. lipnja 1965. godine u 23 sata te odveden po njemu nepoznatim osobama u nepoznato mjesto i tamo zadržan do 1o. kolovoza 1965. godine u 23 sata kad je predan istražnom organu, koji je tek tada donio prvo rješenje o pritvoru.

Sud je provjeravao njegove navode i u izvidjajima vodjenim u smislu čl. 5o3. st. 1. ZKP /prije novele iz 197o. godine/, a tako isto i u raspravnom postupku, pa je utvrdjeno da

532-8

u spisima kao prva uredovna radnja postoji naredba o dovodjenju od 1o.VIII 1965. broj 57o6-I-271 izdana od strane Sekretarijata za unutrašnje poslove grada Zagreba, a koja je Vukojević Vici uručena 1o.VIII 1965. godine u 23 sati, te da je nakon toga doneseno rješenje od 11.VIII 1965. broj Ku-I-271 kojim je protiv njega odredjen pritvor. To mu je rješenje uručeno 11.VIII 1965. godine u 2 sata noću te je Vukojević tada pismeno izjavio da se protiv tog rješenja neće žaliti. Utvrdjeno je dalje ocjenom iskaza saslušanog svjedoka Zlatić Vladimira, tadanjeg šefa istražnog odjela SUP-a grada Zagreba, da je on potpisao oba ta akta, ali on se ne sjeća koji mu je radnik organa unutrašnjih poslova referirao o dovodjenju Vukojević Vice i o potrebi odredjivanja pritvora. On prema sadržaju rješenja o dovodjenju zaključuje da se već tada morao voditi postupak protiv nekih sučesnika i da se stoga iz opreza naredilo dovodjenje bez prethodnog pozivanja. Napose, taj svjedok ne zna tko je i kada izvršio lišavanje slobode Vukojević Vice, te odakle je on bio predveden. To isto tvrdi i tadanji isljednik Kralj Albert koji je Vukojevića preuzeo nakon što mu je predveden 1o.VIII 1965. godine. Ovaj svjedok, kao i Zlatić Vladimir, tvrdi da se Vukojević kroz čitava četiri mjeseca zadržavanja u pritvoru nije žalio da bi prije nego je bio doveden isljedniku Kralj Albertu, protiv njega nezakonito postupano, a napose da bi bio pritvaran i zadržavan u pritvoru bez rješenja, da bi bio maltretiran ili tjelesno povrijedjen. I sam Vukojević u spisima Kio 712/65, pa i u ovom postupku, tvrdi da nije isljednim organima a niti istražnom sucu Marković mr Zlatku niti bilo kome drugom govorio da je bio pritvoren prije dovodjenja Kralj Albertu 1o.VIII 1965. godine, te da se s njim nezakonito postupalo, čak nije tražio da bude upućen liječniku radi ukazivanja pomoći, a niti istražnom sucu o tom šta govorio. Vukojević na raspravi tvrdi da o tom nije govorio da ne bi tada otežao svoj položaj, a misleći da ti organi znaju odakle ga je i tko doveo i kada je on stvarno bio pritvoren. Medjutim, iz iskaza svjedoka Blažeković Danice, kod koje je Vukojević u ljeto 1965. godine bio podstanar, te Petrović Ivane, slijedi da je doista u ljeto 1965. godine u lipnju, možda u noći od 5. na 6. lipnja, nestao Vukojević, te da su nakon toga u njegovoj podstanarskoj sobi vršene pretrage, a da se on javio tek u kolovozu 1965. godine kad je bio predveden u istražni zatvor u Zagrebu u Petrinjskoj ulici 18. Napose, za razjašnjenje stvari odlučno je i to da je svjedok Blažeković Danica iskazala da je u medjuvremenu od lipnja do kolovoza 1965. godine u više navrata odlazila u prostorije SUP-a grada Zagreba da traži da joj se vrate ključevi od sobice i podruma koje su uzeli organi kad su nakon nestanka Vukojevića kod nje vršili pretragu sobe i prostorija koje je Vukojević kao podstanar koristio, pa su je uvijek upućivali na isljednika Kralj Alberta, pa ipak ključeve nije dobila sve dok se Vukojević nije u kolovozu 1965. godine javio iz zatvora u Petrinjskoj ulici 18.

Kad se razmatraju podaci spisa postupka, a napose oni iz Kio 712/65 i ocjenjuju iskazi svjedoka Zlatić Vladimira, Kralj Alberta, te suca Marković mr Zlatka, kao i iskaz samog Vukojević Vice saslušanog kao stranke u ovom postupku /prethodni izvidjaji/, onda slijedi da nijedan od organa nije mogao preci-

532-9

zirati tko je, kada i odakle priveo Vukojević Vicu isljedniku Kralj Albertu dana 1o.VIII 1965. godine. Napose nijedan od svjedoka nije mogao opovrći tvrdnju Vukojević Vice da je već 5.VI 1965. bio priveden i lišen slobode. Svjedoci Zlatić i Kralj nisu mogli označiti nijednu službenu osobu koja bi mogla dati podatke odakle je Vukojević predveden isljedniku Kralj Albertu. Zato, s obzirom na iskaz Vukojević Vice, potkrijepljen iskazima svjedoka Blažeković Danice i Petrović Ivane, valja uzeti dokazanim da stoje navodi da je Vukojević Vice bio lišen slobode još 5.VI 1965. godine. Ovo posebno, jer i svjedok Zlatić navodi da prema sadržaju rješenja za dovodjenje, zaključuje da se već morao voditi postupak protiv nekih saučesnika i da se stoga iz razloga opreza odmah naredilo dovodjenje Vukojevića prije nego mu je upućen poziv da sam dodje. Iz presude Okružnog suda u Zagrebu od 25.III 1966. K 1249/65-31 /preinačene djelomično presudom Vrhovnog suda Hrvatske od 13.IX 1966. Kž 994/66-3/ vidljivo je da je upravo u to vrijeme vodjen krivični postupak protiv više studenata / a takav je tada bio i Vukojević Vice/ zbog kriv. djela iz čl. 117. i 118. KZ, te da je u tom postupku u kazne izrečene osudjenom Gabelica Ivanu uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 6.VI 1965. na dalje, a Arapović Ivanu od 8.VI 1965. na dalje. I u spisu Kio 712/65 u postupku vodjenom protiv Vukojević Vice vidljivo je da je on bio okrivljen upravo zbog veze sa navedenim osudjenim osobama.

Stoga je osnovano zaključiti da je Vukojević Vice bio u pritvoru neosnovano i za vrijeme od 5. lipnja do 1o. kolovoza 1965. godine, kad je bio predveden isljedniku i kad je doneseno prvo rješenje o pritvaranju.

Kako je za to vrijeme postupano mimo propisa čl. 18o ZKP te Vukojević Vice bio lišen slobode bez zakonske osnove, makar protiv njega nije bio odredjen pritvor zakonom odredjenim rješenjem, to u smislu propisa čl. 5o5. st. 2. ZKP /novela iz 197o. godine/ podnosiocu zahtjeva pripada pravo na naknadu štete i za to vrijeme.

Nadalje, ne stoji prigovor Republičkog javnog pravobranioca da je tek na raspravi prošireni zahtjev za naknadu štete za vrijeme od 11.VIII 1965. do 13.I 1966. zastario, jer da je podnesen prekasno /to proširenje odnosi se na zahtjev pod 2/ za pretrpljeni strah i bolove/, jer se iz sadržaja samog zahtjeva vidi da je njegov zahtjev već u prvom podnesku u tom pravcu bio podnesen.

Kad se sve to ima u vidu, onda valja utvrditi da li je Vukojević Vice zbog tih postupanja pretrpio neku štetu, njen karakter i opseg.

Vukojević Vice tvrdi da je u toku zadržavanja u pritvoru, napose onom od 5. lipnja do 1o. kolovoza 1965. godine, bio zlostavljan od strane organa koji su s njim kontaktirali i vodili izvidjaje, te da je uslijed tog zlostavljanja od strane neutvrdjenih osoba zadobio trajno oštećenje desne ruke na ramenu i lijevog ručnog zgloba. Da bi se ti navodi provjerili, još u izvidjajnom postupku saslušan je vještak dr Pravdica Nikola, koji je nakon pregleda Vukojević Vice dana 24.VII 1967. godine

532-10

dao mišljenje da se utvrdjuje samo ožiljak na lijevom ručnom zglobu, koji je mogao nastati pritiskom tvrdog predmeta na kožu, ali da je u času pregleda bio bez posljedica, nadalje da je minimalno ograničena kretnja u desnom ramenu prema nazad, a da je ona mogla nastati forsiranom kretnjom ruke prema nazad, no da u času pregleda ne postoje posljedice koje bi umanjile njegovu radnu sposobnost, a da je inače Vukojević Vice fizički i psihički zdrav. U toku raspravnog postupka provedeno je vještačenje podnosioca zahtjeva putem Zavoda za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu dana 2. lipnja 1971. godine, pa je utvrdjeno da kod Vukojević Vice postoji lagana kontraktura-smanjena gibljivost desnog ramena uz osjetljivost tetive bicipitalnog mišića obostrano, te da je brzina provodjenja perifernih živaca desne podlaktice nešto smanjena u odnosu na lijevu ruku. Zauzeto je mišljenje da su ove promjene lakšeg rezidualnog karaktera i da mogu biti posljedica ranije pretrpljenih povreda, tj. istegnuća desnog ramena i upalne reakcije uzrokovane traumom tetive bicipilatnog mišića, kao i upale živaca lakšeg stupnja uzrokovane povredom. Mišljenje je vještaka da te promjene predstavljaju oštećenje lakšeg stupnja, no nije isključeno da bi se dale popraviti specijalističkim liječenjem, te one onesposobljavaju Vukojević Vicu samo za teška i dugotrajana opterećenja desnog gornjeg ekstremiteta, posebno desnog ramena.

Sud usvaja taj nalaz i mišljenje, jer njemu ništa ne proturječi. Medjutim, sud utvrdjuje da uslijed toga za podnosioca zahtjeva nije nastupila nikakova konkretna šteta. Ovo napose jer Vukojević Vice kao intelektualac i diplomirani pravnik nije izložen teškim i dugotrajnim opterećenjima desne ruke, da bi uslijed toga bio otežan njegov rad i smanjeno mu privredjivanje. Posebno pak nema niti dokaza da bi te povrede zadobio za vrijeme trajanja pritvora.

Kako nije utvrdjeno niti oštećenje za vrijeme trajanja pritvora a niti da je to oštećenje trajno i da mu je trajno smanjena radna sposobnost, to nema niti osnova zahtjev za naknadu štete s tog naslova u iznosu od 2o.ooo dinara, pa je u tom dijelu njegov zahtjev kao neosnovan odbijen.

Ocjenjujući pak rezultate raspravljanja, a napose pribavljeni izvještaj Pravnog fakulteta u Zagrebu od 29.III 1968. broj o3-616-1968, proizlazi da podnosilac zahtjeva nije pretrpio neku štetu niti zbog navodnog zakašnjenja polaganja ispita na Pravnom fakultetu. Proizlazi, da je Vukojević Vice samo tri godine upisivao redovno semestre, a onda imao prekid od pet godina od školske 1959/6o do 1964/65 godine, te iako je imao upisanih šest semestara da ispite iz druge i treće godine studija nije polagao na vrijeme niti redovno, već za drugu i treću godinu studija tek 1962, 1963, 1964. i 1965. godine, s tim da je dana 1o. veljače 1965. godine dobio negativnu ocjenu iz Gradjanskog procesnog prava i taj ispit ponovio 19.V 1965. godine, kad je dobio prolaznu ocjenu. Sve te ispite polagao je prije lišenja slobode. Medjutim, ne stoje navodi Vukojević Vice da je u 1966. godini, nakon puštanja na slobodu, dobio negativne ocjene iz četiri predmeta, nego je utvrdjeno da nije položio samo dva i to ispit iz Radnog i Socijalnog prava 25.V 1966. i Privrednog

prava 24.VI 1966. pa je ta dva ispita ponovio u jesen 1966. godine i iz tih predmeta dobio prolaznu ocjenu, a konačno diplomirao 25.V 1967. godine. Kako je od 13.I 1966. godine bio na slobodi, to nije bilo zapreke da u proljetnom semestru 1966. godine položi zaostale ispite. Neredovito polaganje ispita, prema tome, nije bilo uzrokovano lišenjem slobode, pa stoga nema niti osnova za naknadu neke štete, napose postavljenog zahtjeva od 12.ooo dinara. Zato je s tim dijelom zahtjeva kao neosnovanim odbijen.

Medjutim, ovaj Vrhovni sud nalazi da je Vukojević Vice uslijed neosnovanog zadržavanja u pritvoru pretrpio moralnu štetu i to zbog pretrpljenih psihičkih bolova te pretrpljenog straha. Vukojević je bio okrivljen da je učinio vrlo teško krivično djelo iz čl. 118. st. 1. KZ /neprijateljska propaganda/, za koje je u zakonu predvidjena kazna strogog zatvora do dvanaest godina. Očigledno je da je on kao student prava kroz dugotrajno lišenje slobode bio u stalnoj neizvjesnosti za svoju sudbinu, bio mu je onemogućen rad, pa je kod njega postojalo krajnje uznemirenje i strepnja za ishod postupka. Sve je to opravdano moglo proizvesti i proizvelo kod njega teže duševne potrese i patnje, traume i depresije.

Zbog toga je opravdano podnosiocu zahtjeva dosuditi odgovarajući iznos u ime pravične naknade štete. Ocjenjujući pak visinu postavljenog zahtjeva s tog naslova naknade štete od 35.ooo dinara, te sve okolnosti slučaja, a napose ličnost podnosioca zahtjeva, ovaj Vrhovni sud nalazi da iznos od 15.ooo dinara odgovara kako vrsti tako i opsegu nanesene štete, pa mu je taj iznos i dosudjen, a sa viškom tog zahtjeva odbijen je, jer sud nalazi da je u tom dijelu neosnovan.

Iako nije utvrdjeno da je podnosilac zahtjeva u postupku istrage bio povrijedjen i maltretiran, ipak je za pravilno utvrdjenje činjeničnog stanja bilo potrebno da se putem posebnog vještačenja to utvrdi, pa je sud svojim zaključkom o provodjenju dokaza to vještačenje naredio. Zato je podnosiocu zahtjeva valjalo priznati efektivne troškove koje je imao s tim vještačenjem, a koji su dokazani priloženim potvrdama o uplati doprinosa Kliničkom bolničkom centru u Zagrebu u iznosu od 321 dinara.

Podnosiocu zahtjeva priznat je i trošak zastupanja u ovom postupku po odvjetniku, jer se radilo o složenom postupku u kojem je trebalo utvrdjivati niz okolnosti, osnove, opseg i visinu štete. Stoga su priznati troškovi zastupanja postavljeni u granicama utvrdjenih potreba zastupanja i u okvirima Tarife o naknadama i naknadi troškova za rad odvjetnika /"Narodne novine", br. 26/7o/.

Medjutim, podnosiocu zahtjeva nisu se mogli priznati troškovi njegova dolaska iz Pariza u Zagreb dana 2.IV 1971. i 29.V 1971. godine. Na raspravu od 2.IV 1971. podnosilac zahtjeva nije morao osobno pristupiti, kad je pristupio njegov pravni zastupnik /čl. 5o5. st. 1. ZKP prije novele iz 197o/. Što se tiče dolaska podnosioca zahtjeva na liječnički pregled obavljen 2.VI 1971. godine, valja istaći da je sam podnosilac zahtjeva na raspravi održanoj 2.IV 1971. godine izjavio da će se iz Pariza vratiti u domovinu u svibnju ili studenom 1971. godine, te molio

532-12

da u to vrijeme bude obavljeno liječničko vještačenje u cilju utvrdjivanja da li povrede za koje je tvrdio da ih je zadobio imaju kakove posljedice. Prema tome, njegov dolazak iz inozemstva nije bio uvjetovan ovim vještačenjem, nego njegovim redovnim dolaskom u domovinu. Stoga se ti troškovi /inače dokumentirani/ u iznosu od 1226,o1 dinara nisu mogli priznati.

Opravdano je pak dosuditi podnosiocu zahtjeva i zatezne kamate od 5% od dana podnošenja zahtjeva Republičkom sekretarijatu za pravosudje i opću upravu do isplate, a u duhu Naredbe o zateznim kamatima.

Iz svih tih razloga odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

U Zagrebu, dne 12. studenog 1971.

Zapisničar:
Risto Jakšić v.r.

Predsjednik vijeća:
dr Dražen Sesardić v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ovog rješenja stranke imaju pravo žalbe u roku od osam dana od dana dostavljanja ovjerenog prijepisa rješenja. Žalba se izjavljuje pismeno u tri jednaka primjerka preporučenom pošiljkom Vrhovnom sudu Hrvatske, a o njoj će odlučivati Vrhovni sud Jugoslavije.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava:
Voditelj opće kancelarije:
/ Milan Suljić /

Socijalistička Republika Hrvatska 6 ZAGREB VRHOVNI SUD HRVATSKE

532-13

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKO JAVNO PRAVOBRANILAŠTVO
ZAGREB

Broj: R-12/72.IV
Dne 2[illegible].II 1972.

VRHOVNI SUD HRVATSKE
BROJ: Na posl.br. II-Kr 1047/70-29 III. 1972
PRIMLJENO
NEPOSREDNO — PREDANO POŠTI U
_____ dana _____ 19__
Omot priloži. Primjeraka _____ priloga _____
Takstrano sa dta _____/_____

VRHOVNI SUD HRVATSKE

Zagreb

PODNOSILAC ZAHTJEVA: Vukojević Vice, iz Zagreba, zastupa ga Vladimir Marić, odvjetnik u Zagrebu

PROTUSTRANKA: SR Hrvatska - Republički sekretarijat za pravosuđe i opću upravu, zastupa ju Republičko javno pravobranilaštvo u Zagrebu

radi naknade štete spp

Ž A L B A

protustranke SR Hrvatske protiv dijela rješenja Vrhovnog suda Hrvatske u Zagrebu od 12.XI 1971. posl.br. II-10-KR-1o47/70-27 pod točkom 1 dispozitiva.

3 puta

532-14

Protiv dijela rješenja Vrhovnog suda Hrvatske u Zagrebu od 12.XI 1971. posl.br. II-10-KR-1047/7o-27 pod točkom 1 dispozitiva podnosi SR Hrvatska po Republičkom javnom pravobranilaštvu pravovremeno ovu

Ž A L B U

Pobija se naprijed spomenuto rješenje:

- zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka,
- zbog pogrešno odnosno nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- zbog pogrešne primjene materijalnoga prava.

O b r a z l o ž e n j e

Naprijed spomenutim rješenjem dosuđena je tužitelju naknada štete uslijed neosnovanog zadržavanja u pritvoru, i to s naslova pretrpljenih psihičkih bolova i pretrpljenog straha u iznosu od din. 15.000.-, te trošak liječničkog pregleda din.321.-

Iz obrazloženja pobijenog rješenja vidi se, da je prvostepeni sud uzeo dokazanim, da je podnosilac zahtjeva Vukojević Vice bio neosnovano u pritvoru, ne samo za vrijeme od 10.VIII 1965. do 13.I 1966., već i za vrijeme od 5.VI 1965. do 10.VIII 1965. Pri tome ističe, ocjenjujući iskaze svjedoka Zlatić Vladimira, Kralj Alberta, suca Marković Zlatke kao i samog podnosioca zahtjeva, da ni jedan od svjedoka nije mogao opovrći tvrdnju podnosioca zahtjeva, da je već 5.VI 1965. bio priveden i lišen slobode. Nadalje pozivajući se na iskaz svjedoka Zlatića i uzevši dokazanom tvrdnju podnosioca zahtjeva, da je bio lišen slobode još 5.VI 1965., pobijano rješenje ističe, da se je već vodio postupak u to vrijeme protiv nekih saučesnika i da je zbog toga, a s razloga opreznosti, odmah naređeno dovođenje podnosioca zahtjeva prije, nego mu je upućen poziv da sam dođe. Pobijano se rješenje pri tome poziva na presudu Okružnog suda u Zagrebu od 25.III 1966. posl.br. K-1249/65-31, koja je djelomično preinačena presudom Vrhovnog suda Hrvatske, a iz koje se vidi, da je upravo u to vrijeme vođen krivični postupak protiv više studenata zbog krivičnog djela iz čl. 117 i 118 KZ, te da je u tom postupku u kaznu izrečenu osuđenom Gabelica Ivanu uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 6.VI 1965. nadalje, a Arapović Ivanu od 8.VI 1965. nadalje. Nadalje, navodi se u razlozima pobijanog rješenja, da je iz spisa Kio-712/65., koji se odnosi na postupak vođen protiv podnosioca zahtjeva, vidljivo, da je on bio okrivljen upravo zbog veze s navedenim osuđenim osobama.

Prije svega, ukoliko nijedan od svjedoka nije mogao opovrći tvrdnju podnosioca zahtjeva, da je već 5.VI 1965. bio priveden i lišen slobode, to ne znači, da je podnosilac zahtjeva dokazao, da je doista bio lišen slobode 5.VI 1965. Isto tako ni činjenica, da se iz gore citirane presude Okružnog suda u Zagrebu vidi, da je Gabelica Ivanu i Arapović Ivanu izrečenu im kaznu uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 6.VI 1965. odnosno 8.VI 1965. nadalje,

532-15

ne dokazuje, da je podnosilac zahtjeva Vukojević Vice bio već dana 5.VI 1965. privaden i lišen slobode. To ne dokazuje ni okolnost što je on bio okrivljen s navedenim Gabelicom i Arapovićem. Osim toga zar nije bilo moguće, da je on, saznavši za krivični postupak protiv imenovanih, i otišao nekuda nepoznato izvan Zagreba. Ni okolnost da je u stanu Vukojević Vice vršena pretraga nije dokaz, da je on bio tada u pritvoru. Budući da je on bio osumnjičen normalno je, da se je za njime tragalo, pa tako došlo i u stan, gdje je stanovao, vršiti pretragu.

U ostalom u spisu Okružnog suda u Zagrebu posl.broj Kio-712/65., a taj se upravo odnosi na krivični postupak vodjen protiv Vukojević Vice, evidentirano je sve što se odnosi na imenovanoga. Tako primjerice naredba o dovodjenju od 10.VIII 1965. br. 5706-I-271 izdana po SUP-u grada Zagreba, koja je Vukojević Vici uručena istoga dana. Postoji nadalje rješenje SUP-a grada Zagreba od 11.VIII 1965. kojim je odredjen pritvor za Vukojević Vicu a koje je rješenje uručeno imenovanom i tada je on pritvoren. Pritvor je dalje produživan nekoliko puta rješenjima istražnog suca te je protiv njega otvorena i istraga i odredjeni istražni zatvor koji je produživan.

Iz cijelog ovog krivičnog spisa ne vidi se, da bi bilo kada Vukojević Vice spomenuo, da je bio pritvoren u vremenu od 5.VI do 10.VIII 1965. To imenovani ne spominje niti u jednoj žalbi (list br. 45), koju je podnio protiv rješenja o produženju pritvora, dok na zapisniku od 25.XII 1965. (list br. 87) izričito navodi, da je tretman prama njemu u toku istrage bio ispravan. Nadalje u spisu Okružnog suda u Zagrebu KIO-52/67. vodjen je krivični postupak protiv nepoznatog zbog krivičnog djela iz čl. 154 stav 4 i 151 stav 2 KZ na štetu Vukojević Vice, i to po zahtjevu Okružnog jav og tužioca u Zagrebu od 25.I 1967. posl.broj KT-3030/66. te je taj postupak nakon provedenih izvidjaja obustavljen temeljem čl. 146 stav 1 toč.3 ZKP, jer se nije moglo utvrditi, da li su i koje osobe postupale prama Vukojević Vici onako, kako je on to naveo u svojem zahtjevu za naknadu štete kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru. Što više Vukojević Vice nije, nakon što je primio obavijest o obustavi ovog krivičnog postupka protiv nepoznatoga, poduzeo gonjenje u svojstvu oštećenog kao tužioca.

Konačno ukoliko svjedoci Kralj i Zlatić nisu mogli označiti ni jednu službenu osobu, koja bi mogla dati podatke odakle je Vukojević predveden isljedniku Kralj Albertu, takodjer nije nikakav dokaz, da je on bio neosnovano lišen slobode još 5.VI 1965.

Iz navedenoga slijedi, dakle, da nema nikakovih dokaza o tome, da je Vukojević Vice bio pritvoren još 5.VI 1965. pa sve do 11.VIII 1965. Budući da pobijano rješenje uzima ovu tvrdnju Vukojević Vice dokazanu slijedi, da je to rješenje nejasno i nerazumljivo, da stoji u protivnosti s dokazima, koji se nalaze u spisima tako, da ga nije moguće sa sigurnošću ispitati. Osnovan

572-16

je stoga žalbeni razlog iz čl. 342 u vezi sa čl. 343 stav 2 toč. br. 11 ZKP.

Vezano s izloženim, a jer je iz krivičnog spisa Kio-712/65. vidljivo, da je podnosilac zahtjeva Vukojević Vice pritvoren s 11.VIII 1965. i da je njegov pritvor trajao sve do dana 13.I 1966. slijedi, da se o neosnovanom pritvoru može govoriti samo za navedeno razdoblje, a ne i za vrijeme od 5.VI 1965. do 10.VIII 1965.

Upravo iz navedenog razloga imenovanom je naknada štete s naslova pretrpljenih psihičkih boli u iznosu od dinara 15.000.- dosudjena u prekomjernom iznosu, i taj iznos je neprimjeren jer je previsok, a osim toga posebno i zato, jer nema dokaza da je Vukojević Vice bio pritvoren od 5.VI 1965. do 13.I 1966.

Osim toga upravo Vukojević Vice izjavio je na zapisniku od 25.XII 1965. (list br. 87), i to u spisu Kio-712/65., da je tretman prema njemu u toku istrage bio ispravan. Ne može se stoga govoriti o pretrpljenom strahu imenovanoga za vrijeme pritvora odnosno istrage, jer se je prema njemu najispravnije postupalo. Pri tome okolnost da je bio okrivljen za krivično djelo iz čl. 118 stav 1 KZ, nije sama po sebi takova, da bi opravdavala i bile dokaz, da je imenovani pretrpio strah za vrijeme pritvora i istrage. Osim toga jasno je, da je svaki okrivljeni kraj lišenja slobode u posebnom psihičkom stanju i zabrinut za svoju sudbinu, pa to nije ništa neobičnoga u krivičnom postupku.

Nadalje ostaje se u cijelosti kod stavljenog prigovora kontare, jer je Vukojević Vice zahtjev za naknadu štete za vrijeme od 11.VIII 1965. do 13.I 1966. stavio na raspravi pred Vrhovnim sudom dakle poslije poteka svih rokova za podnošenje takovih zahtjeva u smislu odnosnih odredaba ZKP-a.

Neosnovano je Vukojević Vici dosudjeno na ime troška liječničkog pregleda din. 321.- pa to iz razloga što je u spisu već postojao vještački nalaz i mišljenje liječnika dr. Nikole Grevdice (list br. 32). Imenovani je kao vještak u svom mišljenju naglasio da kod Vukojević Vice u doba pregleda nema posljedica štetnih za njegovo zdravlje, a napose ne u pravcu invalidnosti, te da je imenovani i psihički i fizički zdrava osoba. Kraj takovog nalaza mišljenja nije bilo potrebe da se ponovno zatraži liječnički pregled kod Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu, pa s toga razloga neosnovano je SR Hrvatska terećena za trošak toga pregleda.

Na osnovu svega iznesenoga protustranka SR Hrvatska podnosi ovu žalbu i predlaže, da se ona s cijelim spisom proslijedi Vrhovnom sudu Jugoslavije u Beograd, koji se moli da žalbu SR Hrvatske uvaži, preinači rješenje Vrhovnog suda Hrvatske u Zagrebu od 12.11.1971. posl.br. II-10-Ar-1047/70-27 u pobijanom dijelu tako da odbije Vukojević Vicu s njegovim zahtjevom ili da spomenuto rješenje ukine i cijeli predmet vrati Vrhovnom sudu Hrvatske u Zagrebu na ponovni postupak i donošenje novog rješenja.

REPUBLIČKI JAVNI PRAVOBRANILAC:

Gabrijel Jug

532-17

ADVOKAT
VLADIMIR MARIĆ
ZAGREB — SENKOINA 1/I
Telefon 58-775

Na broj II-1C-Kr-1047/70.-27

VRHOVNOM SUDU HRVATSKE

ZAGREB

Protiv rješenja Naslova broj II-1C-Kr-1047/70.-27 od 12.studenog 1971.godine u otvorenom roku podnosimo slijedeću:

ŽALBU

Pobijanim rješenjem podnosiocu zahtjeva, Vici Vukojeviću iz Zagreba, dosuđeno je na ime naknade štete, kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru iznos od 15.000 dinara spp, te trošak zastupanja, dok je s viškom svoga zahtjeva, te s dijelom parničnog troška odnosno troška ovog postupka odbijen.

Žalimo se samo protiv odbijajućeg dijela navedenog rješenja, zbog pogrješno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrješne primjene materijalnog prava.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja slijedi - podrobno obrazloženo - zašto VSH dio tužbenog zahtjeva uvažava, a zašto ostali dio odbija.

Obzirom na opširno, stručno, maksimalno dokumentirano i zaista iscrpno obrazloženje - smatramo nepotrebnim i suvišnim upuštati se u ocjenu svih relevantnih elemenata, već ćemo se osvrnuti samo na onaj dio rješenja i njegovog obrazloženja za koji smatramo da je nepravilno utvrdio činjenično stanje i pogrješno primjenio materijalno pravo, nastojeći da se izbjegne suvišno ponavljanje već u obrazloženju prvostepene presude izloženih razloga.

Prvostepeni sud stao je na stanovište, da nije utvrđeno, da je podnosilac zahtjeva u istražnom postupku bio povrijeđen i maltretiran, a smatram također da produženjem studija podnosilac nije pretrpio nikakvu štetu, a također je odbio i zahtjev s naslova tjelesnog oštećenja.

Kada je već VSH prihvatio tvrdnju podnosioca zahtjeva Vice Vukojeviča i utvrdio, iskazima i drugih svjedoka, te uvidom u krivični spis Kio 712/65, da je isti bio i ilegalno pritvoren tada je trebalo logično prihvatiti i ostale tvrdnje podnosioca u pravcu da je bio maltretiran, jer nađeni ožiljak na lijevoj ruci i smanjena pokretljivost desne ruke unazad,

532-18

upravo potvrđ ju te njegove tvrdnje i sam način na koji je bio maltretiran, a što je opširno izneseno u zahtjevu.

Postavlja se pitanje, a tko je i kakve dokaze osim navedenih bi mogao podnositelac predložiti i iznijeti, osim vlastitih tvrdnji i liječničkog vještačenja i da li bi netko drugi tko bi se našao u sličnoj situaciji mogao na neki drugi način dokazivati takvu činjenicu, jer to proizlazi iz same logike stvari.

Ako je utvrđeno da je isti bio i prije u pritvoru nego što je "legaliziran", ako su utvrđene posljedice, koje točno odgovaraju načinu maltretiranja, koje je od početka do kraja postpka podnositelac prikazivao na isti način, nemajući i ne znajući za medicinski nalaz, onda smatramo, da je ta tvrdnja podnosioca dokazana, pak da mu je i s toga naslova trebalo priznati zahtjev.

Činjenica je da je radna sposobnost podnosioca smanjena odnosno da postoji trajno tjelesno oštećenje, pak budući je naknada tražena za tjelesno oštećenje, a ne za povećane napore na budućem radnom mjestu, to mu je i to trebalo dosuditi.

Činjenica što je zbog pritvaranja podnositelac izgubio godinu dana studia, i tako godinu dana kasnije diplomirao, dovoljno opravdava zahtjev za naknadu štete s toga naslova.

Notorno je, da je podnositelac siromašnog imovnog stanja, pak se je njegov studi nije odvijao idealno, kao kod djece dobro stojećih roditelja.

Medjutim, baš prije pritvaranja isti se je ponovno intenzivno prihvatio studiranja, što dokazuje činjenica ne samo polaganih ispita, već i to da je nakon pritvora nastavio intenzivno sa učenjem i u relativno kratkom vremenu nakon izlaska iz pritvora i diplomirao.

To, što je on zbog neprilika imovinske prirode kroz jedan duži period vremena povremeno i ekstezivno studirao ne mijenja činjenicu, da je izgubio godinu dana, a budući se sam uzdržava /jer vrlo kratkotrajno boravi kod kuće/, to ili bi radio ili bi studirao za vrijeme dok je sjedio u pritvoru, a i u onom periodu kada je imao zabranu udaljavanja, pak je i ta šteta dokazana provedenim dokazima.

Uzevši u obzir situaciju u kojoj se je podnositelac našao i što je sve prošao - posebno smrtni strah, koji je kroz duži period vremena doživljavao - tada je očito da je visina zahtjeva veoma primjerena, jer se često za kratko trajan osjećaj straha istog intenziteta u prometnim nesrećama i bolova dosuđuju viši iznosi, pak je trebalo zahtjevu u cijelosti udovoljiti.

Obzirom na protek vremena i deprecijaciju novca zahtjev podnosioca se ukazuje još primjerenijim, te smatramo da postoje svi elementi da mu se tražena naknada štete u cijelosti prizna.

Iz rješenja VSH od 4.III 1971.godine vidi se,/list 17/, da je na raspravu 2.IV 1971. pozvan i podnositelac zahtjeva putem zastupnika, a posebno zastupnik, pak je putni trošak podnosiocu za taj dolazak trebalo priznati.

Molimo stoga da Vrhovni sud Jugoslavije uvaži žalbu po dobivanju spisa, u pravcu iznijetih razloga, te dopita trošak sastave iste od 315 dinara.

Vice Vukojević

ODVOKAT
VLADIMIR MARIĆ
ZAGREB, GENDINA 1/I
Telefon

532-18

Treba istaknuti u dokaz da je Vice Vukojević zaista uhapšen kad on tvrdi, a ne kako tvrde formalna rješenja, to da je u grupi u kojoj su sudjeni oni zbog čega je on neosnovano terećen vidljivo, i to iz presude Okružnog suda broj K-1249/65 od u kojoj je okr. Gabelica Ivanu priznato to odnosno uračunato u kaznu boravljenje u pritvoru od 6.lipnja 1965. do 10.VIII 1965. iako tek toga dana dobio nalog za hapšenje.

Dok je Vice uhapšen dan ranije.

572-20

VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

II-lo-Kr lo47/7o-31

OBAVIJEST

U postupku po zahtjevu Vukojević Vice za naknadu štete kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru, protiv rješenja ovog Vrhovnog suda od 12.XI 1971.II-lo-Kr lo47/7o-27 izjavili su žalbe i podnosilac zahtjeva i Republički javni pravobranilac.

Strankama se dostavljaju prijepisi tih žalbi: podnosiocu zahtjeva žalba Republičkog javnog pravobranioca, a potonjem žalba podnosioca zahtjeva.

Stranke se obavještavaju da je spis sa žalbama danas proslijedjen Vrhovnom sudu Jugoslavije.

O tom obavijest:

1. Republički javni pravobranilac SR Hrvatske, Zagreb, Zrinjski trg 3, sa žalbom podnosioca zahtjeva Vukojević Vice,
2. Marić Vladimir, odvjetnik iz Zagreba, Šenoina 1/1, kao zastupniku podnosioca zahtjeva, sa žalbom Republičkog javnog pravobranioca.

u Zagrebu, dne 7. ožujka 1972.

Socijalistička Republika Hrvatska 2 VRHOVNI SUD HRVATSKE ZAGREB

Sudac Vrhovnog suda Hrvatske:
(dr Žarko Vimpulšek)

Spis

532-21

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

II-1o-Kr 1o47/7o-18

Drug

VLADIMIR MARIĆ, odvjetnik

Z A G R E B
Šenoina ulica 1/I

Povodom vašeg traženja od 5.XII 197o. da vam se dostave ovjereni prijepisi dijela spisa u predmetu zahtjeva Vukojević Vice za naknadu štete kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru dostavljaju vam se fotokopije:

1. tužbe primljene kod Okružnog suda u Zagrebu 13.I 1967. P 57/67-1
2. zapisnik o saslušanju Vukojević Vice od 2o.srpnja 1967.Kr 13/67-5
3. zapisnik o saslušanju Vukojević Vice od 3o.I 1967.Kio 52/67-2
4. zapisnik o saslušanju svj.Kralj Alberta od 7.IV 1967.Kio 52/67-5
5. zapisnik o saslušanju svj.mr Marković Zlatka od 25.IV 1967.
6. zapisnik o saslušanju svj.Blažeković Danice od 24.VII 1967. Kr 13/67-6
7. zapisnik o saslušanju svj. Petrović Ivana od 24.VII 1967. Kr 13/67-7
8. nalaz i mišljenje vještaka dr Nikole Pravdica od 24.VII 1967.

Pozivate se da u roku od 8 dana dostavite ovom Vrhovnom sudu taksu u sudskim taksenim markama po Tbr. 19 Zakona o republičkim sudskim taksama /Narodne novine br. 19/69/ u iznosu od 1 dinar, te po Tbr 22 za 21 prepisanu stranicu teksta po 4 din, tj..84 dinara, ili ukupno 85 dinara.

Sa 21 priloga.

U Zagrebu, 24. ožujka 1971.

PREDSJEDNIK VIJEĆA :
Dr Žarko Vimpulšek/

HRVATSKA BORBA

533.

Washington, studeni 1971.
godina I.
broj 1.
cijena $ 0.50

Chicago Cleveland New York Geelong Paris Wien
Stockholm Munchen Zagreb Zemun Sarajevo Split

ORGAN HRVATSKE REPUBLIKANSKE MLADEZI

PROSLOV,

...je nego što smo odlučili izaći s ovim listom, dugo ...razmišljali o njegovoj potrebi, budući da hrvatska ...igracija izdaje povelik broj novina, ali ipak razlozi ...avakav jedan list su pobijedili, i, evo, mi Vam se, ...čitatelji, predstavljamo s ovim prvim brojem ...hrvatske borbe" i molimo Vas da uočite i objektivno ...uzmete tuji nas gone na to i tek onda, prema ...najboljoj savjesti, da zauzmete svoj stav prema ...radu i našim nastojanjima.

...ka borba" je svakako jedini list koji je ikada ...o u Washingtonu, prijestolnici svjetskih zbivanja ...tske diplomacije, a također i jedan od prvih ...ih emigrantskih listova, kojeg pokreće hrvatska ...likanska mladež, s demokratskim načelom stvaralačkog ...stvenog uredništva.

...i svrhu ovog lista zahtijeva i opravdava ne ...postanalost, neozbiljnost, sitničavost i ...nost golemog dijela hrvatskog emigrantskog tiska; ...ljigavost i apolitičnost goleme većine hrvatske ...ičke emigracije danas: ne samo politički anafalbe- ...redovima hrvatske mladeži u emigraciji; ne samo ...a za prestiž, osobne interese i ortakluk u redovima ...tva mnogih emigrantskih političkih organizacija, ...o, a još i najviše, sve jača politička angažiranost ...janske imperijalističke politike. Ovi sve češći ...rtaji beogradske čaršije ne samo da dovode u pitanje ...vatski politički i teritorijalni integritet, nego su ...vljena na kocku hrvatska municipalna prava, pa čak ...opstojnost Hrvata kao nacije.

...to nas ne trebate shvatiti samo kao jednu više trublju ...sveopćoj tužaljci nad zarobljenom domovinom, iliti, ...k, samo jednim većim brojem hrvatskog emigrantskog ...laka. Ako nas budete pomno pratili od ovog našeg prvog ...oja, razbit će Vam se sve krive iluzije o nama i ...mut će se svi razlozi koji bi Vas mogli navesti ...st krivog zaključka o našem radu i našim nastoja- ...ima za bolju budućnost hrvatskog čovjeka.

...rvatska borba" će biti naša, a i Vaša, ako to baš ...ćete, novina. Nosit će nas i naše ideje. Bit će izraz ...šeg poleta, naše volje i našeg stranačkog programa. ...rvatska borba" će biti glasilo hrvatske republikanske ...adeži, dakle novina sa zacrtanim putem: definiranom, ...redjenom i jasnom politikom; novina, koja neće biti ...eopća, svehrvatska i svestranačka, nego naša republi- ...nska s odredjenim ciljem i zadaćom, kao što je i naš ...lj jasan, a zadaća odredjena i program definiran.

...smo danas skupina organizacija, stranka, a sutra ...mo biti sila, ogromna i jaka, jer naša vjera u uspjeh ...nepokolebljiva, pouzdanje u vlastite moći i snage ...rsto, a stabilnost postojana i tvrda, baš kao i naša ...lja koja nas goni naprijed.

...ove spoznaje, ovakve odredjenosti i odlučnosti, mi ...smo došli preko noći, nego je to rezultat naše ljubavi ...ustrajnosti u radu. To je rezultat našeg dugogodišnjeg ...vljenja hrvatskim političkim problemima, proučavanja ...tova i načina hrvatske borbe. To je rezultat našeg ...trajnog odbijanja i negiranja nesavršenih, nesuvremenih ...nedefiniranih stavova skupina i pojedinaca hrvatske ...igracije, ikonačno - to je plod našeg kategoričnog ...perativa, onog časnog poriva u nama; plod naše ...litičke svijesti, naše željezne volje i angažiranosti. ...je plod našeg neizmjernog i beskrajnog patriotizma.

Geelonga, Stockholma. Stuttgarta, Beča, pa sve tamo do Zemuna, Mostara, Dubrovnika, Pule i Zagreba, i, konačno, s nama ste i Vi, dragi čitatelju, zar ne?! S nama su suze i blagoslovi hrvatske sirotinje, sva prokletstva hrvatskih vjekova, sva poniženja i trzaji hrvatskog joba. S nama je Bleiburg i krvavi valovi Drine, i s nama su sve hrvatske šikare i svi njeni šiprazi.

Mi nismo začahureni u sebe, u svoj program i svoju organizaciju, jer ne želimo biti svrhom sami sebi, a još manje se iživljavati u junačkoj prošlosti, nerealnim planovima, bajoslovnim snovima o častima i položajima, kao što je to slučaj sa starim kreaturama, s praznim ljušturinama, koje su se iživile i čija su vremena davno odzvonila. Mi, rodjeni u krvi i strahu, danas dolazimo neustrašivo noseni burom novog vremena. Naše kičme su uspravne, prošlost čista i kristalno jasna, a namjere otvorene i poštene. Mi smo žetaoci na sazreloj hrvatskoj njivi, sud i gomila i želimo biti oni koji će spaliti korov i zgaziti kukolj.

No, mi, ipak, ne težimo za brojem i svaki naš broj mora biti protuvrijednost i kvalitet; snaga na koju se može računati u svako doba i u svakoj prilici.

Mi smo revolucionarni, jer želimo obračunati sa svim što je dosada bilo: sa starim formacijama, formulacijama i strukturama. Želimo graditi novu Hrvatsku, uliti vjeru u svaku hrvatsku dušu i dati samopouzdanje, ideju i viziju boljega. Kad vratimo hrvatskom čovjeku njegov ponos, njegovu kičmu, njegov ja, tada ćemo na novom hrvatskom čovjeku graditi novu i vječnu Hrvatsku. Vatru i zanos naše revolucije, mi hoćemo i želimo donijeti i u najzadnje selo hrvatske Bosne. Eto, tu je naša revolucionarnost i u tome i po tome se mi razlikujemo od starih kreatura, koje su doživjele svoje uspone i svoje padove i koje ništa više ne pružaju i ni u što više ne vjeruju. Njihove organizacije su postale stjecišta stranih agentura i srbijanskih zbirova. U svojoj sentimentalnosti su počele pružati desnicu-pomirnicu na sve strane, ne bil, barem, na taj način našle svoj smisao i razlog za kukavno životarenje. Te stare strukture, kompromitiraju, koče rad i zamračuju hrvatsku budućnost.

Hrvatski mladiću, djevojko, izmedju ostalih, mi se ponajviše obraćamo Tebi, jer u Tebi gledamo kontinuitet zdravih hrvatskih programa, teške hrvatske borbe i Ti ćeš biti izvršitelj hrvatske revolucije, duhovne i kulturne obnove svog naroda. Nećeš zar dozvoliti, da se u Tebi pomladjuju stare ljušturine, piju Ti krv, negiraju orginalnost, politički sravnjuju s plemenima i najreakcionarnijim silama svijeta! Nećeš zar dozvoliti da s Tobom manipulira svatko, kako hoće i želi!

Nema kompromisa s onim koji su Te ponizili, s onim koji su Ti narodnu dušu iščupali i bacili pod noge. Mi Te želimo politički angažirati i s nama ćeš biti slobodan, jer mi ne slijedimo idole i vodje, nego program koji poziva na akciju i odgovornost. S nama ćeš se osloboditi balasta prošlosti i politički izgraditi, jer jedino tako ćeš moći shvatiti i razumjeti korak današnjeg vremena i načine suvremene borbe.

Vodjeni ovim principima i ovakvim mislima, nećemo se zaustavljati ni na kome, a isto tako nećemo imati, ama baš, nikakvih skrupula braneći progres u hrvatskoj borbi. Naš rad nije ograničen samo na emigraciju, jer sva naša stremljenja će biti usmjerena prema Domovini i zbivanjima u njoj. Mi nećemo pobjeći

VIDI DRUGU STRANU ČLANKA

534

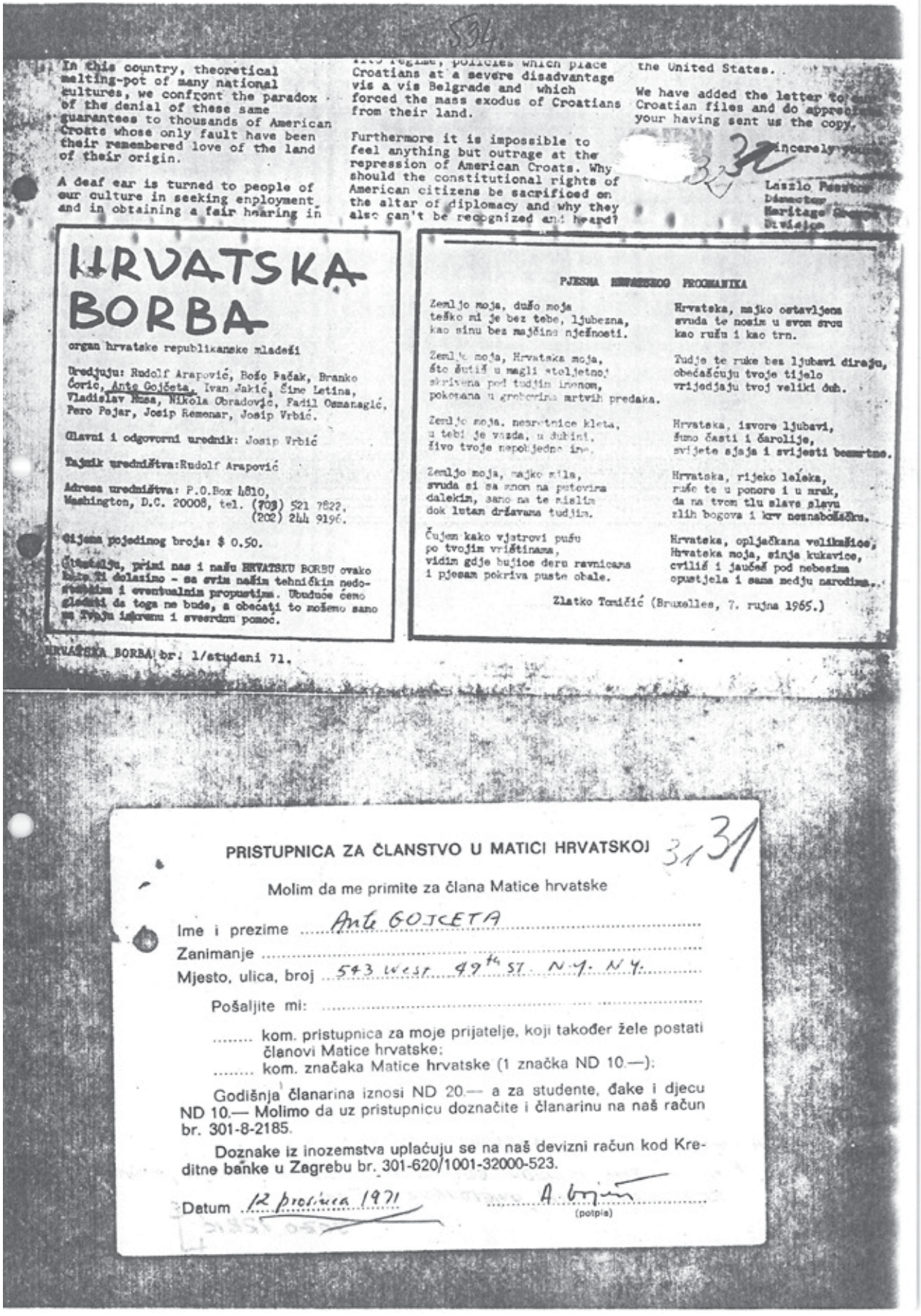

In this country, theoretical melting-pot of many national cultures, we confront the paradox of the denial of these same guarantees to thousands of American Croats whose only fault have been their remembered love of the land of their origin.

A deaf ear is turned to people of our culture in seeking enployment and in obtaining a fair hearing in

Tito regime, policies which place Croatians at a severe disadvantage vis a vis Belgrade and which forced the mass exodus of Croatians from their land.

Furthermore it is impossible to feel anything but outrage at the repression of American Croats. Why should the constitutional rights of American citizens be sacrificed on the altar of diplomacy and why they also can't be recognized and heard?

the United States.

We have added the letter to our Croatian files and do appreciate your having sent us the copy.

Sincerely yours,

32

Laszlo Pesztor
Director
Heritage Groups
Division

HRVATSKA BORBA

organ hrvatske republikanske mladeži

Uredjuju: Rudolf Arapović, Božo Pačak, Branko Ćorić, Ante Gojčeta, Ivan Jakić, Šime Letina, Vladislav Husa, Nikola Obradović, Fadil Osmanagić, Pero Pejar, Josip Remenar, Josip Vrbić.

Glavni i odgovorni urednik: Josip Vrbić

Tajnik uredništva: Rudolf Arapović

Adresa uredništva: P.O.Box 4810, Washington, D.C. 20008, tel. (703) 521 7822, (202) 244 9196.

Cijena pojedinog broja: $ 0.50.

Čitatelju, primi nas i našu HRVATSKU BORBU ovako kako Ti dolazimo - sa svim našim tehničkim nedostatcima i eventualnim propustima. Ubuduće ćemo gledati da toga ne bude, a obećati to možemo samo na Tvoju iskrenu i sveerdnu pomoć.

HRVATSKA BORBA br. 1/studeni 71.

PJESMA HRVATSKOG PROGNANIKA

Zemljo moja, dušo moja
teško mi je bez tebe, ljubezna,
kao sinu bez majčine nježnosti.

Zemljo moja, Hrvatska moja,
što šutiš u magli stoljetnoj
skrivena pod tudjim imenom,
pokopana u grobovima mrtvih predaka.

Zemljo moja, nesretnice kleta,
u tebi je vazda, u dubini,
živo tvoje nepobjedno ime.

Zemljo moja, majko mila,
svuda si sa mnom na putovima
dalekim, samo na te mislim
dok lutam državama tudjim.

Čujem kako vjstrovi pušu
po tvojim vrištinama,
vidim gdje bujice deru ravnicama
i pjesam pokriva puste obale.

Hrvatska, majko ostavljena
svuda te nosim u svom srcu
kao ružu i kao trn.

Tudje te ruke bez ljubavi diraju,
obećašćuju tvoje tijelo
vrijedjaju tvoj veliki duh.

Hrvatska, izvore ljubavi,
šumo časti i čarolije,
svijete sjaja i svijesti besmrtne.

Hrvatska, rijeko leleka,
ruše te u ponore i u mrak,
da na tvom tlu slave slavu
zlih bogova i krv neznabožačku.

Hrvatska, opljačkana velikašice,
Hrvatska moja, sinja kukavice,
cviliš i jaučeš pod nebesima
opustjela i sama medju narodima.

Zlatko Tomičić (Bruxelles, 7. rujna 1965.)

PRISTUPNICA ZA ČLANSTVO U MATICI HRVATSKOJ

31 31

Molim da me primite za člana Matice hrvatske

Ime i prezime Ante GOJCETA

Zanimanje .....

Mjesto, ulica, broj 543 West 49th St. N.Y. N.Y.

Pošaljite mi: .....

..... kom. pristupnica za moje prijatelje, koji također žele postati članovi Matice hrvatske;

..... kom. značaka Matice hrvatske (1 značka ND 10.—);

Godišnja članarina iznosi ND 20.— a za studente, đake i djecu ND 10.— Molimo da uz pristupnicu doznačite i članarinu na naš račun br. 301-8-2185.

Doznake iz inozemstva uplaćuju se na naš devizni račun kod Kreditne banke u Zagrebu br. 301-620/1001-32000-523.

Datum 12 prosinca 1971 A. Gojčeta (potpis)

534.a

ČLANAK NA STR. 33 ZAVRŠAVA RIJEČIMA:

* MI HOĆEMO POBJEDU BEZ REFORMI BEZ KONCESIJA, POBJEDU KOJA NEĆE BITI UVJETOVANA NIČIM.

JOZO VRBIĆ

535

DB Zagreb

Izvor "Pločar" sarad.

Donosilac DB Split,inf. br.4o5

Služba i datum primitka 3.12.71.

Obradio Čanžek V.

Datum obrade 16.12.1971.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

- Boravak suradnika "Pločar" u SAD i povezivanje ing. Gaži Franje i Bušić Bruna sa emigracijom u SAD.
- Boravak emigranata Mamić Ante, Božić Tome i Vržina Ante u Zagrebu.
- Šarić Ante, emigrant iz Australije, povratio se u Evropu - zapažanja saradnika.

Dana 26.11.1971.godine saradnik "Pločar" je otputovao u SAD po poslovima njegove radne organizacije. Pored ostalog obići će turističke agencije u N ew Yorku, Clevelandu, Pitzburgu i Torontu. Predhodno je bilo dogovoreno, da se saradnikovo putovanje upriliči sa putovanjem i boravkom delegacije Matice hrvatske i Matice iseljenika u Cl-evelandu (Jonke, Gotovac, Baučić i ing.Gaži). Medjutim, Jonke, Gotovac i Baučić neće putovati, jer su sa programom i putovanjem nije složio drug Josip Šentija, tako da avionske putne karte uplaćene u Clevelandu za Jonkea i Baučića tur-retur, ovi vraćaju po saradniku organizatorima. Predhodno je radi priprema u Clevelandu otputovao ing.Gaži Franjo. Gaži je obećao saradniku interesantne poslovne kontakte s intelektualcima našeg podrijetla u SAD i ostavio mu adresu: Linardo Županović 1275 E 59 st. ST Cleveland, gdje se imaju naći.

Pred odlazak za SAD saradnika je posjetio Bušić Bruno iz Zagreba i dao mu adresu: Vukojević Vice c/o Gabelica 3o-26 43 st. Astoria Lic New York - od kojega mu treba donijeti neke poruke.

Dana 13.11. o.g. "Pločara" je u Zagrebu posjetio Mamić Ante, koji je pred godinu dana doputovao iz Australije, a koji sada radi na aerodromu u Frankfurtu, jedan od funkcionera HRM u Australiji. Mamić je u Zagreb doputovao radi ženidbe njegovog brata. Saradniku je pričao da

Obrazac br. 14 — IX 1962.

536

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
Zagreb

CENTAR

17. 12. 1971.

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
II sektoru SDS 1 primjerak
Centar Zgb.- načelnik
Centar Zgb. II odjel arhiva
Centar Zgb.- II odjel obrađivači

INFORMACIJA broj 390

VEZA: INFORMACIJA broj

Obrada "Astra"

-bari "Jusufi"

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet: Simpozij "Hrvatska nacija" i hrvatski exodus" u Clevelandu.

SADRŽAJ:

Dana 26. i 27.11.1971 godine održana je "Deseta konferencija američko-hrvatskog akademskog kluba" u Clevelandu, Ohio - USA, na temu "Hrvatska nacija i hrvatski exodus".

Saradnik "Jusufi" je pozvan na ovu konferenciju. Iz Kanade - Ottawa, je putovao u druš - tvu Vice Vukojevića, nekog Jurčevića, Đekića i Susaka. Vice Vukojević je iz USA doputovao u Canadu u namjeri da posjeti Ottawu i Montreal. Montreal nije uspio posjetiti radi želje da prisustvuje ovoj konferenciji.

Po dolasku u Cleveland navedeni su se javili Miletiću, koji ih je smjestio u hotelu "Howard Johnson, u istočnom dijelu Clevelanda, u blizini univerziteta, gdje se održava simpozij.

Glavnu riječ na simpoziju imali su Bogdan

537

955

Primljeno 20.12.71.
Broj 1601
Prilog 1

sluzba srzzavne sigurnosti
centar s p l i t
depesa broj 299/as
depesa dana , 18.12.71.

rsup srh
sluzba drzzavne igurnosti
zagreb

vukojevicc vice i milicc jozo iz zzeneve u toku nocci namjeravaju krenuti za jugoslaviju. putovat cce preko austrije.

medjutim, postoji moguccnost da vecheras krene samo vukojevicc vice, a milicc da dodje par dana kasnije. putuju jednim starim kolima.

iz zzeneve javlja nas operativac f.d. koji je issao na kontakt sa saradnikom,, markom,,.

nachelnik= ivan pervan

rsup srh
inspektorat js
depessa broj: ii/9-4305
zagreb, 18.12.1971.g.

538

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
Primljeno 20.12.71.
Broj 12

centru sluzzbe drzzavne sigurnosti - z a g r e b
sekretarijatu javne sigurnosti - z a g r e b

od ujv koper primili smo deepessu broj 4/33007 od 18.12.1971. godine koja glasi:

dana 18.12.1971. u 07,30 sati usli su u zemlju na granichnom prelazu fere eee ferneticci s osobnim automobilom reg. br. 278 eee 378-kb-75 '' f'' marke '' peugeot'' slijedecci nassi drzzavljani:

1. milicc josip, rodjen 19.12.1938.g koji se vodi u indexu odredjenih jugoslavenskih drzzavljana i

2. vukojevicc vice, rodjen 1936g. koji se vodi u indexu i katalogu ekstremne emigracije - mjere ' uei'', upisnik centar sds zare eee zagreb.''.

dezzurni : mihajlo bakic

539.

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 421
CENTRA SDS 942 OD 28.12.71
Paraf: S.T.

Suradnik nas je informirao da se Vukojević Vice povratio iz SAD u Pariz, odakle je 16. prosinca ove godine u društvu Milić Jože otputovao preko Züricha - Austrije u Jugoslaviju. Sa njima je putovao neki Kanadjanin - svećenik, dominikanac. Po riječima Vukojevića namjeravaju se kratko zadržati u Zürichu, gdje bi on trebao prihvatiti neke stvari, koje bi mu trebale stići iz SAD.

Vukojević je razočaran Amerikom i emigracijom u njoj. Zadovoljan je jedino s time što je uspio formirati ogranak Matice hrvatske u New Yorku. Zbog toga je napadnut od emigranta Krtalić Kreše i njegove grupe, jer da ogranak MH razbija jedinstvo Hrvata u SAD. U vrijeme posjete druga Tita SAD, da je bio pozivan od policije pod optužbom da priprema na njega atentat. Na primjedbu "Marka" što se vraća u domovinu sada kada je opasno kazao je, da sada ne može napustiti ono zašto se je borio cijelog života, te da žrtve nisu u pitanju. Nadodao je, da u koliko Bušić Bruno (zna da je u zatvoru) ili pak on budu mogli, odnosno morali bježati da će se javiti "Marku" da ih prihvati u Italiji i prebaci u Francusku.

Dana 18. prosinca ove godine putem telefona iz Geneve - Švicarska informiran je dežurni u Centru SDS Split nakon čega su poduzete mjere prihvata Vukojevića na samoj granici.

[redacted]

Mjere SDS: - Putovanja, odnosno kretanja i kontaktiranja.

Dukić Frano

540. Vukojević Vice

DB ZAGREB

Izvor RADE

Donosilac J.Jakovljević

Služba i datum primitka 31.12.1971.g.

Obradio Vera Čanžek,2.II 1972.g.

Specifičan linijski zahtjev

Saradnik"Rade" boravio je u SAD od 23.11.do 31.12.1971.godine. Nakon povratka podnio je izvještaj u kome je pored ostalih spo menuo i

BORAVAK I KONTAKTI U New Yorku

Dana 3.12.1971. godine otputovao sam u jutro iz Pittsburga u New York. Putovanje traje cijeli dan jer sam išao autobusom i u New York sam stigao 3.12. 1971. navečer.

Na autobusnoj stanici dočekali su me: Strničevi - žena i muž - i gospodja Pernar. Strničeve uopće nisam poznavao , ali on je kao predsjednik HSS u New Yorku rekao da želi da za vrijeme boravka u New Yorku budem njihov gost. U New Yorku sam boravio od 4-7.12.1971. godine.

541.

29.-

Takodjer sam i drugi put boravio u New Yorku od 20-26.12. 1971. godine.

Kod prvog boravka u New Yorku nešto manje, ali kod drugog boravka već se više znalo o najnovijih dogadjajima u SR. Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji jer sam već imao uvida ka- ko u svjetsku tako i u pisanju naše domaće štampe. O sve- mu tome bilo je dosta komentara kod mnogih ljudi s kojima sam se sastajao i bit će najbolje da na kronološki način opišem sve što sam doživio za vrijem boravka u New Yorku.

Kao što sam spomenuo, moje neposredni razlog za dolazak u New York bila je komercijalna izložba knjiga Matice hrvat ske i osnivanje društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku. Kako sam već rekao već u Clivelandu sam upoznao Dujšina, Gala i Mirta koji su uz Radicu došli na sastanak u Cliveland. Moram spomenuti da sam već u Clivelandu sreo na moje iznenadjenje i Vicu Vukojevića kojeg ću konkretno obraditi.

VUKOJEVIĆ VICE

Student prava iz Zagreba. Njega sam samo upoznao negdje u ljetu 1971. godine u Nakladnom zavodu Matice hrvatske u Zagrebu kada je došao da kupi knjige za Društvo prijate - lja Matice hrvatske u Parizu. Iznenadio sam se kada sam ga odjednom našao u Clivelandu, te mi je rekao da se već nekoliko mjeseci nalazi u SAD i Kanadi gdje povremeno ra- di kao konobar u nekim hrvatskim restoranima i tako se iz država.

S41.

29.-

Takodjer sam i drugi put boravio u New Yorku od 20-26.12. 1971. godine.

Kod prvog boravka u New Yorku nešto manje, ali kod drugog boravka već se više znalo o najnovijih dogadjajima u SR. Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji jer sam već imao uvida ka- ko u svjetsku tako i u pisanju naše domaće štampe. O sve- mu tome bilo je dosta komentara kod mnogih ljudi s kojima sam se sastajao i bit će najbolje da na kronološki način opišem sve što sam doživio za vrijem boravka u New Yorku.

Kao što sam spomenuo, moje neposredni razlog za dolazak u New York bila je komercijalna izložba knjiga Matice hrvat ske i osnivanje društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku. Kako sam već rekao već u Clivelandu sam upoznao Dujšina, Gala i Mirta koji su uz Radicu došli na sastanak u Cliveland. Moram spomenuti da sam već u Clivelandu sreo na moje iznenadjenje i Vicu Vukojevića kojeg ću konkretno obraditi.

VUKOJEVIĆ VICE

Student prava iz Zagreba. Njega sam samo upoznao negdje u ljetu 1971. godine u Nakladnom zavodu Matice hrvatske u Zagrebu kada je došao da kupi knjige za Društvo prijate - lja Matice hrvatske u Parizu. Iznenadio sam se kada sam ga odjednom našao u Clivelandu, te mi je rekao da se već nekoliko mjeseci nalazi u SAD i Kanadi gdje povremeno ra- di kao konobar u nekim hrvatskim restoranima i tako se iz država.

542.

30.-

Rekao mi je, da se sprema u Jugoslaviju i to preko Luksen burga, kaži da još prije toga ide u Cliveland, a da će u New Yorku prisustvovati skupštini Društva prijatelja Matice hrvatske. Ponudio se je da će mom pomoćniku Dularu pomoći kod prebrojavanja knjiga u New Yorku i organizirati izložbu jer je on zapravo prijatelj predsjednika inicijativnog odbora Društva franjevaca Mladena Čuvala i on je zapravo glavni organizator svega. Nama je ta ponuda dobro došla i Vice je našao jednog svog studenta prijatelja koji je imao šoferski ispit i koji je u iznajmljenom kombiju odvezao knjige u New York, a s njime otišao i moj pomoćnik Dular.

Vukojević je Dulara smjestio kod jednog svog prijatelja u New Yorku i uopće vodio brigu o našim knjigama i od Dularu.

Kada sam ja došao u New York Vukojević i Dular su me oba vijestili da je sve spremno za izložbu i za održavanje skupštine Društva. Već prije Skupštine gospodja Strnić me je pitala, da li ja bolje poznam Vukojevića jer je on mnogima sumnjiv. Tako da se predstavljao kao službeni predstavnik Matice hrvatske iz Zagreba, on je sastavio pravila Društva, on se druži samo s izrazitim desničarima i da su u članstvo Društva do sada učlanjivani samo izraziti nacionalisti i ustaše pod vodstvom Mladena Čuvala.

Dalje mi je rekla, kad je u SAD zadnji put dolazio Predsjednik Republike Tito, federalni istražni biro se interesirao za Vicu Vukojevića i za još neke naše studente koji su takodjer došli iz Evrope.

542.

30.-

Rekao mi je, da se sprema u Jugoslaviju i to preko Luksen burga, ali da još prije toga ide u Cliveland, a da će u New Yorku prisustvovati skupštini Društva prijatelja Matice hrvatske. Ponudio se je da će mom pomoćniku Dularu pomoći kod prebrojavanja knjiga u New Yorku i organizirati izložbu jer je on zapravo prijatelj predsjednika inicijativnog odbora Društva franjevaca Mladena Čuvala i on je zapravo glavni organizator svega. Nama je ta ponuda dobro došla i Vice je našao jednog svog studenta prijatelja koji je imao šoferski ispit i koji je u iznajmljenom kombiju odvezao knjige u New York, a s njime otišao i moj pomoćnik Dular.

Vukojević je Dulara smjestio kod jednog svog prijatelja u New Yorku i uopće vodio brigu o našim knjigama i od Dularu.

Kada sam ja došao u New York Vukojević i Dular su me oba vijestili da je sve spremno za izložbu i za održavanje skupštine Društva. Već prije Skupštine gospodja Strnić me je pitala, da li ja bolje poznam Vukojevića jer je on mnogima sumnjiv. Tako da se predstavljao kao službeni predstavnik Matice hrvatske iz Zagreba, on je sastavio pravila Društva, on se druži samo s izrazitim desničarima i da su u članstvo Društva do sada učlanjivani samo izraziti nacionalisti i ustaše pod vodstvom Mladena Čuvala.

Dalje mi je rekla, kad je u SAD zadnji put dolazio Predsjednik Republike Tito, federalni istražni biro se interesirao za Vicu Vukojevića i za još neke naše studente koji su takodjer došli iz Evrope.

543.

31

Na osnivačkoj skupštini društva članova Matice hrvatske koja je održana 5.12.1971. godine Vice Vukojević je pozdravio Skupštinu ime društva iz Pariza sastvim umjerenim govorom, vrlo vjerovatno zbog toga što sam bio prisutan ja koji sam pozdravio Skupštinu u ime nakladnog zavoda Matice hrvatske i održao kratki govor o izdvačkoj i kulturnoj djelatnosti Matice hrvatske s naglaskom na našu izlđbu knjiga. Tom prilikom smo prodali knjiga za preko 1.000 dolara, a u društvo,koliko sam čuo, učlanilo se oko 100 članova.

Na samoj Skupštini grupa od nekoliko mladića pokušala je razbiti Skupštinu, napadajući Vicu Vukojevića i još neke da su Jugoslaveni. To je po pričanju prisutnih grupa koja stalno pravi ispade i nitko joj nije dovoljno nacionalan. Čuvalo koji je izabran za predsjednika Društva optužuje tu grupu da su plaćenici Generalnog konzulata SFRJ i da se iza njihovog velikog nacionalizma skrivaju plaćeni agenti. Gužva na Skupštini je nastala tek onda kada je Čuvalo pozvao američku policiju koja je odstranila bukače.

U prilogu dajem pravila društva do kojih sam došao, a što su ih sastavili prema vlastitoj izjavi Vice Vukojević i Čuvalo.

Ovo je moj praktički prvi neposredniji kontakt s Vukojevićem, te sam ovdje iznio sva saznanja koja sam o njemu doznao u SAD za vrijeme mog boravka i inače.

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
CENTAR SPLIT
7.I 1972

544

STROGO POVJERLJIVO
Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak

INFORMACIJA broj 4/1

VEZA: INFORMACIJA broj

Izvori:
suradnik

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet:

Stvaranje organizacija ili grupa u inozemstvu za neprijateljski rad prema SFRJ;

Rad na organiziranom objedinjavanju raznih organizacija emigracije iste nacionalnosti i koordiniranje akcija pojedinih organizacija i grupa;

Djelatnost protiv medjunarodnog ugleda i aktivnosti SFRJ.-

SADRŽAJ:

Poslije dvomjesečnog uzdržavanja od javljanja suradnik "Ivo" uputio nam je 28. i 29. prosinca 1971. godine pisma u kojima nas informira o situaciji u redovima emigracije i to podkrijepljujeoriginalnim pismom Šonić Josipa. U pismima uopće ne spominje da bi nakon akcije "Mediteran" imao bilo kakove neprilike, pa nas to upućuje na zaključak da je suradnik ostao neotkriven.

Informira nas da su emigranti Arapović Rudolf iz Washingtona, Gabelica Marijan iz New Yorka i Ćorić Branko iz Clevelanda tijekom prosinca 1971. godine skupno otputovali u München - SR Njemačka, na jedan sastanak, uzlojedjeni i revoltirani dogodjajima u domovini. "Ivo" predpostavlja da će oni nastojati iskoristiti svoj boravak u Evropi i za izvršenje akcija u zemlji, posebno u toku novogodišnjih praznika. Za njima je u Evropu otputovao Pero Rogulj, rodom od Zadra, ostali podaci nepoznati. Ne isključuje se mogućnost da Rogulja upute po zadatku u zemlju.

Dogadjaji u domovini izazvali su uznemirenost i napetost, te razočaranje u redovima emigracije. To ih je čak medjusobno ujedinilo. U znak

....

protesta održano su demostracije emigracije u Clevelandu. Sudjelovalo je oko 500 lica. Demo strirali su cijelim gradom noseći transparente uz upotrebu kola sa zvučnicima. Pored toga pred gradskom upravom na trgu zapalili su jugoslavensku zastavu. U New Yorku je oko 1.000 osoba sudjelovalo u demostracijama, u Čikagu oko 800, a u Torontu - Kanada oko 5.000.

Najavljeni seminar od 26. do 28. studenoga prošle godine održan je u Clevelandu. Na njemu je sudjelovalo oko 200 intelektualaca iz SAD i Canade. Ozlojedjenost je vladala velika zbog spriječavanja Jonkea, Čizmića, Paučića i Runjića da sudjeljuju na seminaru kako je to bilo mnogo ranije najavljeno.

U radu seminara sudjelovao je i Vukojević Vice. On je za vrijeme seminara izložio knjige Matičina izdanja. Posebno se interesirao o uvjetima i mogućnostima osnivanja ogranka Matice u Clevelandu.

"Ivo" nam je dostavio originalno pismo Senić Josipa od 22. studenog 1971. godine upućeno na neko Peru. Iz njega proizlazi, da se Senić nastoo sa Paučić Zvonkom, emigrantom koji je u rujnu 1971. godine iz Clevelanda pročao po zadacima u Evropu. Kontakt su uspostavili kod Branka Jelića u Berlinu. Senić se je bio dogovorio sa Zvonkom da se nadju ponovno u Švedskoj, do čega ipak nije došlo unatoč upornog čekanja od strane Senića.

Senić
Bušić

DB ZAGRED

546.

Izvor INFORMATIVNI RAZGOVOR

Donosilac Halilić Asim

Specifičan linijski zahtjev .....

Služba i datum primitka II/11.1.1972.

Obradio Čogurić Bosa

Uložiti: Vukojević Vice

Dana 11.1.1972. godine obavljen je informativni razgovor sa Knežević Brunom, sin Petra, r. 6.1o.193o. godine u Oklaju, Drniš, Hrvat, drž. SFRJ, v.d. direktor poduzeća "Jugomineral" iz Zagreba, Braće Oreški br, 25, oženjen, bez djece, sa stanom u Zagrebu Leskovačka 2o/III.

U toku razgovora Knežević je iznio da je kod svoje puni ce Krstić Ruže IV Cvjetno naselje u Zagrebu upoznao jedan broj Hercegovaca, studenata, koji su kod nje stanovali kao podstanari. Ne sjeća se njihovih imena izuzev jednog, a to Vice Vukojevića, diplomiranog pravnika, koji mu je rekao da je rodom od Mostara i da se sada nalazi na postdiplomskom studiju pravnih nauka u Francuskoj. Ispričao je Kneževiću da je bio zatvaran od strane SDS, osudjivan, a da su to doživjeli i ostali Hercegovci, koji su studirali u Zagrebu prije par godina. Rekao je da je uputio žalbu Okružnom sudu u Zagrebu, tražeći rehabilitaciju i novčanu odštetu za provedeno vrijeme u zatvoru. Rekao je da je dao žalbu preko jednog advokata, ne navodeći njegovo ime.

Prema izjavi Kneževića Vukojević Vice u Parizu je oformio ogranak Matice hrvatske, gdje je učlanio odredjen broj naših lica, a neke ogranke je namjeravao oformiti u Kanadi i SAD. Ovo Vice nije pričao Kneževiću, ali Knežević tvrdi da je on to pročitao u "Hrvatskom tjedniku" samo da se ne može sjetiti u kojem broju. Knežević je napomenuo da mu je Vice ovom prilikom rekao da su svi Hercegovci, koji žive u Zagrebu ili studiraju ili bilo što drugo rade, bili registrirani i svaki je imao svoj dosje.

Obrazac br. 16 — IX 1962.

547.

35

Obavijestiti Bilušića

Socijalistička Republika Hrvatska 423-467

CENTAR ZA

Broj 67

Org. jedinica II

centar sdb mostar
depesa broj 30 == dx == = ssifrovano = 12.1.72.
mostar 12.1.1972 god.-

sdb grada z a g r r e b

veza : telefonnski razgovor sa drugom jozzom drpicem od 11.1.1972 godine.-
jucher i dans vukojevicc vice nije pronadjen u mjestu rodjenja. najvjerovatnije je otputovao u zagreb, . prema nekim, nedovoljno provjernim podacima, u zagrebu je trebao otputovati 12 ili 13 ovog mjeseca kolima strane registracije, reg. broj hh- r 327- mercedes 200 d bjele boje, vlasnisstvo njegovog rodjaka markoticc vlade. o eventualno novim saznanjima naknadno cemo izvijestiti.
posste vukojevicc boravi u selu nismo u mogucnosti ostvariti intenzivnu kontrolu.-

jerko bradvica

predao djericc,12.1.1972.godine u sati 16,00 prmio: andreani okzdokzd

5471 K-344/71.

ZAPISNIK

O pregledu kofera i stvari u njemu vlasništvo VUKOJEVIĆ VICE iz Dezaha Ljubuški. Kofer pronađen u stanu Kloučar PAVLA u Zgb, Plemićeva 4/IV.

Pregled poduzimaju radnici DB. i J. Si u Zgb,

- Gamrozo.
- Auzo Vojislav
- Nikšić

Vlasnik stana
Kloučar PAVAO
Milić Zezko i Josip

Pregledom je utvrđeno sledeće. —

Kofer veličine 90 x 60 cm žute boje, nezaključen, pun stvari knjiga i odjevnik predmeta. U toku pregleda kofera izuzeti su sledeći predmeti:

1) Vizit karta na ime ČUVALO Marijan
2) Tužba upućena od Vice Ohrman sudu Zgb,
3) Mlada misa 2 kanada,
4) Francusko-Hrvatski riječnik, (32320)
5) Hrvatski kalendar 1971. g.
6) Povijest Hrvatske bratske zajednice 1894-1949.
7) Tekst pisan mašinom o općoj raširenosti hrvatske slušbe božje.,
8 Tekst pisan mašinom Zrinski i Frankopani nedeljdio hrvatske povijesti.
9) 12 dvanaest kanada Tekstu pisaog rašinom na Francuskom jeziku.
10) 6 šest listova ruchom pisano „Podbirje" 16.II 1965. g. prva riječ Ideologija.,

2 547-2

11) Blok sa 3 lista rukom pisanog teksta,
12) Dvanaest (12) listova teksta o formiranju američkih država,
13) 5. kanada posudbenica za knjige u njemačkoj
14) 5. isječaka kolor filma – negativ
15) 3. tri lista pisana mašinom na naslovom „Tamo daleko, daleko kraj mora".
16) 24. kanada prislupnica u čl. M.H.
17) Vrpce od magnetofona kanada (4)
18) Vrpce – film za kino kamenu (12) kanada smotka se da su razvijene
19) Vrpce – film za kinokamenu (6) kanada
20) 2 kadakova filma razvijena.
21) 15 kanada razglednica sa adresama,
22) 3 kanada negativa sa 9 snimaka,
23) Posveta Freye Šajčka
24) Tekst na engleskom jeziku 2 stranice sa popisom odredenih lica (George Prpić).
25) Trogom prvih hrvatskih tiskana brošura
26) Fotokopije tužbe upućene Ohnuš. sud Zgb, Zaključno nedrim kanajem 26 dvadeset šest. —

U Zagrebu 14.1.1972.
Radnici unutrašnjih poslova
Dva rojsa
Gaudinović Stjepan

Gradani:
1) [illegible]
2) [illegible]
3) [illegible]
4

14

547-3

Popis stvari uzetih prilikom pretresa
prtljage Vice Vukojevića, pretres je izvršen
14.I.1972 u stanu Klobučar Pavla, Zagreb,
Klemićeva 6/IV.

1. Pristup za članstvo u " Maticu hrvatsku" ispunjene imenima lica koja žive u Njujorku, komada 24.-

2. Knjiga- kratki pregled povjesti hrvatske bratske zajednice / 1894-1949/ izdana u USA.

3. Razglednice 15 komada/ ispisane i prazne/.

4. Ponivnica za odbranu doktoratske teze na Sorboni.

5. Program izlaganja na temu Hrvatska nacija i hrvatski oxodus" na simpoziju održanom od 26.11.1971 do 28.11.1971 godine u okviru Slovenskog instituta u Clevelandu .USA-a.

6. Fotokopija " Tužbe" koju upućuje Vice ~~Vukojević~~/Vukojević/ Okružnom sudu Zagreb/ dva primjerka/.

7. Povjesne zabilješke , pisane pisaćim strojem na 44 stranice.

8. Koncept za izlaganje " Povjest Matice Hrvatske" za "Društvo članova MH" u Njujorku - rujan listopad 1971 godine.

9. Koncept za članak na temu " Hrvatski iseljenika u Njujorku " pisano strojem na 12 stranica.

lo. Povjesne zabilješke pod naslovom " Zrinjski i Frankopani nedeljivi dio hrvatske povjesti" pisan pisaćim strojem na 43 stranice.

11. Brošura" Tragom bivših hrvatskih tiskara" od Vladena Rožnjaka.

12. Jedan primjerak riječnika franc.hrvat-srpskog.

13. Jedan primjerak " Hrvatski kalendar za 1971 godinu od urednika Fra Ljube Čuvala.

14. Narudjbenica iz kataloga " Bečke nacionalne knjižnice"

15. Trake/kratko izrazane/ negativ filma 8 komada.

16. Izvadci -pisani rukom za " Gradjansko pravo" - u zaglavlju s imenom Gabelica Ivan 16.VI.1965 godine

17. Bilješke u bloku o Anti Starčeviću

18. Niskani program" medjunarodnog fakulteta za usporedno pravo i kopije maturalne svedodjbe i fakultetske diplome - 12 stranica

19. Kratko metražni film - 12 komada - razvijen u omotnicama s adresama Vice Vukojevića i dva komada negativ filma "Laika".

a/ 2o. Magnetoskopske trake - vrpce "Scotch" 6,35 x 18o mm komada 6.

~~kt.~~

b/ Magnetoskopska - mala vrpca promjera koluta lo cm.

c/ Magnetoskopske vrpce 3 komada - promjera 15 cm /dvije perforirane/.

U Zagrebu 15.I.1972 godine.

1. Vukojević Vice

1. Bilušić
2. Gabelić

548

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

VUKOJEVIĆ VICE

Dana 12.1.1972. godine obavljen je informativni razgovor sa prof. VAUPOTIĆ MIROSLAVOM, rodjen 22.lo.1925. godine u Petrovaradinu, prof. Filozofskog fakulteta u Zagrebu, član Upravnog odbora Matice hrvatske, stanuje u Zagrebu, Čakovečka 3-a/IV. Razgovor je obavljen u prostorijama SJS Djordjićeva 4, a počeo je u 9 sati ujutro.

Pretresom koji je obavljen u stanu Vaupotić Miroslava pronadjen je neprijateljdki propagandni materijal koji je primio na razne načine iz inozemstva i od lica iz zemlje, te korespondencija sa političkim emigrantima Jurom Petričevićem, Kordić Lucijanom, Grubišić Vinkom, Nikolić Vinkom i sa našim gradjanima koji žive u Švicarskoj Hazler Draganom i Dolinar Žarkom, te sa Tomičić Zlatkom, koji je pisao Vaupotiću iz zemlje na adresu njegovog privremenog boravka u Švicarskoj 1969. godine kao vanjskom suradniku R.L.

Od neprijateljskog propagandnog materijala najviše je zastupljena Hrvatska revija (39 komada), te knjige poznatih političkih emigranata - intelektualaca Ante Smith-Pavelića, Kordić Lucijana, Mandić Dominika, Buč Stjepana i George Prpića i još nekih, koje su kao i ostali kompromitirajući materijal izuzet pretresom, registrirane u izvještaju o pretresu stana.

Miroslav Vaupotić

U daljem tekstu ne govori se o
političkoj djelatnosti Vukojević Vice. 549.

23.5.1969. godine bio sam na izletu u Vintertur kod rodjakinje prof. Filozofskog fakulteta u Zagrebu Ratkovića koja se zove Astrid, a sada je lektor u Cirihu na katedri za slavistiku kod prof. Branga.

24.5.1969. godine došli su iz Pariza u Cirih Šimac Neven i Vukojević Vice. Sa njima sam razgovarao oko jedan sat u gostioni "Kelberk" u predgradju Ciriha. Prije mog sastanka sa njima, sa njima je razgovarao prof. Danilo Pejović prilikom svoje posjete Parizu, a u vrijeme kada sam ja imao sa njima kontakt Pejović se nalazio u Frajburgu - SR Njemačka. Pejović je u Parizu bio kao potpredsjednik Matice hrvatske iz Zagreba na razgovorima oko osnivanja ogranka Matice u Parizu, kojem je bio predsjednik Šimac Neven. Da ću se nalaziti u Cirihu javio sam pismom Šimcu u Pariz i on me je zatim telefonom nazvao iz Pariza i zakazao sastanak. Razgovor medju nama vodjen je "od visoke politike do Korčule". Ja sam im rekao da im Matica iz zemlje ne može pomoći i dao im savjet da možda mogu osnovati tzv. "Društvo prijatelja Matice". Možda je u vezi sa tim Pejović nešto konkretnije sa njima dogovorio.

26.5.1969. godine telefonom iz Fribura nazvao me Grubišić i pozvao da ga dodjem posjetiti, te smo se dogovorili za sastanak 29.5. kada sam i otputovao u Fribur. Grubišić me dočekao na kolodvoru i zatim smo otišli u slavenski seminar kod prof. Matešić Josipa, koji je tamo docent za ruski jezik. Sjedili smo u studentskoj menzi ja, Grubišić, Matešić, Vukdelija Vatroslav zv. pater Ignac, rodom iz Makarske, koji je tamo pisao doktorsku tezu. Poslije ručka krenuli smo sa kolima Vukde-

U daljem tekstu inf.razgovora ne govori se o
Vukojević Vici uopšte,

Miroslav Vanjstić

550.

Centru Zagreb

CENTAR SDS SPLIT

Split, 13.I 1972.

Izvadak iz informacije broj 4 od 7.I 1972. godine.

Izvor: Suradnik "I v o "

"..... Najavljeni seminar od 26. do 28. studenog prošle godine održan je u Clevelandu. Na njemu je sudjelovalo oko 200 intelektualaca iz SAD i Canade. Ozlojedjenost je vladala velika zbog sprječavanja Jonkea, Čizmića, Paučića i Runjića da sudjeljuju na seminaru kako je to bilo mnogo ranije najavljeno.

U radu seminara sudjelovao je i VUKOJEVIĆ VICE. On je za vrijeme seminara izložio knjige Matičina izdanja. Posebno se interesirao o uvjetima i mogućnostima osnivanja ogranka Matice u Clevelandu."

35

centar sdb mostar
depesa broj 33 == dx == = ssivrovano=
mostar 13.1.1972 god.-

SLUŽBA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
CENTAR ZAGREB
Primljeno 13.1.72.
Broj 67
Org. jedinica 4

sdb grada z a g r e b a

veza nasa depesa broj 30 od 12.1.1972 godine.-
danas 13.1.1972 godine od strane sjs u ljubusskom izuzeta je putna isprava vukojevicc vici i upucena sjs grada zagreba (prema telefonskom dogovoru sa drugom jozzom drpicem). vukojevic je uporno zahtijevao da mu se izda rjessenje o oduzimanju putne isprave. saopssteno mu je da se javi sjs grada zagreba, koja mu j e i izdala putnu ispravu i da ce tamo dobiti potrebna obavjesstenja, pa se uskoro mozze ochekivati njegov dolazak u zagreb, istim kolima kao ssto smo jucher javili.-

alica bilic

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA

GRADSKA UPRAVA — ZAGREB

Sekretarijat javne sigurnosti

SEKTOR ZA SUZBIJANJE KRIMINALITETA

Broj: 3-K-344/71.

Datum, 17.1. 1972.

OKRUŽNOM JAVNOM TUŽIOCU
(ISTRAŽNOM SUCU)

ZAGREB

Na osnovi člana 140. stav 3. Zakonika o krivičnom postupku podnosi se

KRIVIČNA PRIJAVA

protiv

1. Vukojević Vice (prezime i ime) od oca Jozo (ime) i majke Dragice (ime)

rođene Grbavac (prezime), rođen u Veljacima, općina Mostar

SR BiH, dana 6.9. 1936. s prebivalištem u

Zagrebu, ulica IV Gvjetno naselje br. 4.,

općina Zagreb, po narodnosti Hrvat, državljanin

SFRJ, po zanimanju pravnik,

prema podacima kaznene evidencije

lišenog slobode dana 17.1. 1972 u 17,00 sati, sprovedenog istražnom sucu

Okružnog suda u Zagrebu, dana 18.1.

1972 u 12,00 sati, zbog osnovane sumnje da je počinio kriv. djela učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ-a i kriv. djelo neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ-a, time što je neutvrđenog dana u drugoj polovici 1971. godine odlaskom iz Pariza u SAD stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba koje djeluju protiv SFRJ kroz emigrantske organizacije "Ujedinjeni Hrvati Amerike" i "Hrvatska revolucionarna mladež" i to preko emigranata pripadnika i rukovodilaca ovih organizacija Babulica Marijana, Arapović Rudolfa, Gojčeta Ante i dr.

Arapović Rudolf je 1966. godine suđen po Okružnom sudu u Zagrebu zbog kriv. djela neprijateljske propagande i povezanosti

(B) 552.

sa ilegalnom organizacijom "Hrvatski oslobodilački pokret" u zemlji. Iste godine Arapović je emigrirao u Austriju, gdje se priključio ekstremnoj emigrantskoj organizaciji tzv. "Hrvatski socijalisti" i uskoro postao jedan od rukovodilaca iste organizacije. Organizacija "Hrvatski socijalisti" aktivno je neprijateljski djelovala prema zemlji, pa je tako Arapović, između ostalog, sa ovom grupom organizirao ilegalnu grupu u zemlji (Knezović Vinko i dr.), koja je 1967./1968. godine manifestirala neprijateljsko lice u Zagrebu. Arapović je iz Beča otišao u SAD i tamo se povezao sa emigrantskom organizacijom "Hrvatska republikanska mladež" i uskoro počeo izdavati emigrantski list pod naslovom "Hrvatska borba".

Gojčeta Ante, preko koga je Vukojević također stupio u vezu sa navedenom izbjegličkom grupom, jedan je od urednika "Hrvatske borbe", što je vidljivo iz priložene fotokopije ovog emigrantskog lista.

Gabelica Marijan, duže vremena, kao politički emigrant, sistematski i neprijateljski djeluje protiv SFRJ na razne načine, a autor je i većeg broja članaka i napisa u emigrantskim listovima i časopisima.

Vukojević Vice organizirao je zajedno sa emigrantima Gabelica Marijanom, Gojčeta Antom i drugima formiranje ogranka Matice hrvatske u New Yorku u kolovozu 1971. godine na način da je kroz ovu formu izvršeno okupljanje većeg broja emigranata koje je Vukojević u ime Matice učlanjivao u ogranak Matice hrvatske. U tu svrhu koristio je odštampane formulare "Pristupnica za članstvo u Matici hrvatskoj".

Kod njega su prilikom pretresa ličnih stvari pronađeno 24 ovo navedene pristupnice sa imenima i adresom lica, među kojima se nalaze i ona lica koja imaju status političkih emigranata i koja djeluju na programima političke emigracije, pa se tako i na ovaj način dokazuje njegovo stupanje u vezu sa izbjegličkom grupom osoba.

U lipnju 1971. godine u Rimu za vrijeme kanonizacije Papolića, Vukojević je stupio u vezu sa emigrantom Čolak Nikolom, bivšim članom grupe Mihajla Mihajlova, a preko njega i sa emigrantskom organizacijom "Hrvatska demokratska opozicija" i "Hrvatski narodni odbor". Čolak je nakon emigriranja u ovom neprijateljskom radu protiv Jugoslavije napisao niz ekstremnih neprijateljskih članaka u emigrantskom listu "Hrvatska država". Isto tako Čolak je Vukojevića doveo u vezu sa ekstremnim emigrantom Jelić dr Brankom za vrijeme dok se je ovaj nalazio u Rimu, rukovodiocem emigrantske organizacije "Hrvatski narodni odbor", koji im daje emigrantski list "Hrvatska država".

Za vrijeme svog boravka u Parizu, Vukojević je organizirao formiranje društva prijatelja Matice hrvatske zajedno sa Bučić Brunom, Milić Josipom, Ivan Jovanom i dr. U cilju zajedničke akcije u zemlji i inostranstvu povezao se sa Djodan Šimom i

553.

i još nekim licima iz Matice hrvatske i na ovom skupu i preko ovog društva Vukojević je djelovao na način kako je to opisano u krivičnoj prijavi protiv Djođan Šime.

Na osnivanju ogranka Matice hrvatske u New Yorku, Vukojević je većem broju lica (100-150) održao govor u kojem je na zlonamjeran i neistinit način prikazivao društveno-političke prilike u zemlji, poticao na razbijanje bratstva i jedinstva naših naroda, iznoseći da Hrvati više nemaju domovinu, da im je na to faktički uskraćeno pravo, pa je tako rekao: "taj težak, ribar, novinar, bosanski ili zagorski rudar, slavonski ratar, tj. Hrvat bez domovine je postao res nullius (ničija stvar)", optužio je odgoj generacija kod nas poslije rata, izjavljujući: "tome i takvom čovjeku odgojen u školama, nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti ..... svrha toga odgoja bijaše prikazati pripadnicima tako uškopljenog naroda da bez prošlosti ne može računati ni na budućnost, dokazati mu da u evropskim i svjetskim razmjerima nije sposoban ni za kakvo samostalno djelo i tako u njemu ubiti volju za samoodržavanje u vlastitoj zemlji".

Ustvrdio je u tom svom govoru da Matica hrvatska razvija aktivnost koja treba da ukloni ovakve posljedice, pa je izvršio komparaciju sa JAZU, izjavljujući da je "osnovana s ciljem da poradi na uništenju hrvatskog imena, još i danas se toga drži i polako tone u blato i propast pod težinom "Karadjordjeve zvezde", odlikovanja koje je svojevremeno u Hrvatskoj davano za širenje velikosrpstva i uništenje hrvatstva!"

Vukojevićev program s kojeg je polazio u opisanom djelovanju - vidljiv je i iz teksta - članka, kojeg je Vukojević napisao i uputio redakciji "Hrvatskog tjednika" u studenom 1971. godine sa molbom da ga se objavi, a osnovano se sumnja da se sa sadržajem tog članka služio u usmenoj propagandi s drugim licima i da ga je ustupio emigrantskoj i stranoj štampi s ciljem da ga se objavi.

U ovom tekstu pronadjenom kod pretresa, slično napprijed opisanom načinu, Vukojević govori o izrabljivanju i propadanju Hrvatske, raseljavanju Hrvata, optužujući legalne predstavnike SFRJ u inostranstvu da rade na uništavanju Hrvata i provodjenju "unitarističke" i druge antihrvatske politike. Čitav članak protkan je zlonamjernim i neistinitim prikazivanjem društveno-političkih prilika u zemlji.

Isto tako Vukojević je stupio u vezu s grupom emigra

554.

nata okupljenim na tzv. simpoziju "Hrvatska nacija i sveoba Hrvata" održanom od 26 - 28. studenog 1971.g. u Clevelandu, USA, na kojem su,pored ostalih, podnosili referate poznati emigranti: Bogdan Radica, Ante Kadić, Branko Pešelj, George J.Prpić, svi pripadnici raznih emigrantskih grupa,koje aktivno djeluju protiv naše zemlje.

Obzirom na osnovanost sumnje da je Vukojević Vice počinio naprijed navedena kriv. djela, kao i činjenicu da je duže vremena boravio u inostranstvu i kroz to vrijeme stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba , navedene okolnosti ukazuju na opasnost od bijega, pa smatramo da su se ispunili uslovi za primjenu člana 176 st. 2., tačke 1 ZKP-a.

PRILOG:

1. Koncept govora Vukojević Vice na osnivanju ogranka Matice hrvatske u New Yorku pod naslovom: "Tamo daleko, daleko kraj mora" - tri stranice teksta pisanog mašinom označenog sa inicijalima V.V. (Vukojević Vice), ispravljan i korigiran vlastoručno od Vukojević Vice. 25

2. Članak koji je Vukojević Vice uputio "Hrvatskom tjedniku" sa njegovim inicijalima na svakoj strani ci i njegovim ispravkama teksta od 12 stranica pisanih mašinom. 12

3. Originalni tekst i prijevod programa simpozija u Clevelandu pod nazivom "Hrvatska nacija" i "Sveoba Hrvata" (dvije stranice prijevoda i dvije originala). 27

4. Fotokopija naslovne strane i dijela "Hrvatske borbe", lista kojeg izdaje "Hrvatska republikanska mladež" (dvije stranice). 33

5. 24 originalne pristupnice za članstvo u Matici hrvatskoj i to za: Papić Petra, Gabelica Slavka, Brletić Zvonka, Jurčev Vinka, Suljić Zdenka, Pulišić Vinka, Šupe Janju, Kera Slavka, Vlahović Stevena, Šupe Katarinu, Bačić Jakova, Marić Vladu, Rakarić Ivana, Radonić Antu, Djonlić Ljiljanu, Kusić Antu, Šporar Dragu, Kuharec Margaretu, Pavlović Matthws, Blažetić Antuna, Bertić Antona, Šupe Ivana, Polić Dinka i Gojčeta Antu. 34

NAČELNIK SEKTORA
Josip

555.

OKRUŽNI SUD ZAGREB
ISTRAŽNI ODJEL

Poslovni broj Kir 66/72-4.

R J E Š E N J E

Okružni sud Zagreb - istražni sudac u kriv.predmetu protiv VUKOJEVIĆ VICE zbog kriv.djela iz čl. 109 i čl. 118 st. 1 KZ, temeljem čl. 176 st.2 ~~kz~~ t. 1 i 3 ZKP-a

r i j e š i o j e:

ODREĐUJE SE PRITVOR

prema

osum. VUKOJEVIĆ VICE, sina Jose i Dragice, r. Grbavac, rođenog 6.9.1936. u Veljacima SO Mostar, pravnik bez zaposlenja, Hrvat, drž. SFRJ, zbog kriv.djela iz čl. 109 i čl. 118 st.1 KZ.

Pritvor po ovom rješenju teče od časa lišenja slobode tj. 17.siječnja 1972. u 17,30 sati, a može trajati mjesec dana.

Obrazloženje:

Sekretarijat javne sigurnosti gradske uprave Zagreb prepratio je ovom sudu dana 18.1.1972.g. u 15 sati Vukojević Vicu zbog kriv.djela iz čl. 109 i čl. 118 st.1 KZ-a.

U kriv.prijavi koja se prilaže proizlazi da se je okr. tokom 1971.g. nalazio u inozemstvu između ostalog i u New Yorku, gdje je prisustvovao formiranju ogranka Matice hrvatske. Prilikom pretresa stana kod njega su pronađeni tekstovi govora koje je u inozemstvu održao koje su po svojem sadržaju neprijateljskog karaktera te između ostalog u tekstu se navodi gdje on optužuje odgoj generacija poslje rata kod nas izjavljujući: "tome i takvom čovjeku odgojem u školama, nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti.... svrha tog odgoja bijaše prikazati pripadnicima tako uškopljenog naroda da bez prošlosti nemože računati ni na budućnost....

Pored toga u tekstu se navodi da se Hrvatska izrabljuje i propada, vrši se raseljavanje Hrvata, govore da se provodi "unitaristička" i druga antihrvatska politika.

Obzirom da je okr. tokom 1971. g. a i ranije boravio više puta u inozemstvu i dulje vrijeme, pretpostavlja se da bi ukoliko bi ostao na slobodi ponovo otišao u inozemstvo te nastavio sa sličnim djelovanjem kako je to činio i dosada djelovanjem na pojedinim skupovima što je vidljivo iz priloženih materijala.

./.

556.

Osim toga protiv okr. zbog sličnih krivičnih djela bio je već ranije vođen krivični postupak kod ovoga suda.

Kako je naprijed izneseno ispunjeni su svi zakonski razlozi navedeni u čl. 176 st.2 t.1 i 3 ZKP za određivanje pritvora radi čega je odlučeno kao u izreci ovog rješenja.

Zagreb, 18. 1. 1972.

Istražni sudac:
Miter Tomo

DNA:
1. OJT Zgb.
2. Okr.Vukojević Vice, pritvor
3. Upravi zatvora
4. U spis

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ovog rješenja nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 24 sata od časa prijema istog a na Vijeće Okružnog suda u Zgb. Žalba se predaje u 2 istovjetna primjerka.

557.

Kir 66/72-2.

-2-

VUKOJEVIĆ VICE

18.siječnja 72.

OKRUŽNOG ZAGREBU

Miter Tomo

Anica Tomić 1o9,1a8

Zamjenik OJT-a; Malbaša Ljerka 18,3o

VUKOJEVIĆ VICE

Jozo, Dragica, r. Grbavac

IV Cvjetno naselje 4 Zagreb

6.rujna 1936. Veljaci, SO Ljubuški, Hrvat, SFRJ

pravnik bez zaposlenja

neoženjen.

pismen, osmogodišnja škola, 4 raz.gimnazije i Pravni fakultet

bez imovine

1959-1961 Resen, VO Zagreb.

ne

Saopćeno mi je koji osnovi sumnje stoje protiv mene zatim da nisam dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na postavljena pitanja kao i da mogu uzeti branitelja koji može

prisustvovati mojem ispitivanju u vezi čega izjavljujem da sam voljan iznijeti svoju obranu i odgovarati na postavljena pitanja te želim da mojem ispitivanju prisustvuje moj branilac Marić Vladimir, adv. iz Zagreba.

Konstatira se da ispitivanju okr. prisustvuje Marić Vladimir, adv. iz Zagreba.

Moji roditelji žive u Selu Veljacima, SO Ljubuški, bave se zemljoradnjom. Imam dva brata i to Mladena koji je mlađi od mene, živi u Zagrebu, studira na Agronomskom fakultetu, a stariji brat Ferdo živi kod kuće u rodnom mjestu s roditeljima, bavi se zemljoradnjom. Osim toga imam 3 sestre mlađe od mene, 2 su udate, a jedna mlađa po imenu Neda živi s roditeljima. Istovremeno izučava frizerski zanat u Vitini, kod frizerskog obrtnika, neznam kako se zove.

Završio sam 4 raz. gimnazije u Imotskom, odn. tamo sam maturirao 1956 g. Nakon toga došao sam u Zagreb upisavši se na Pravni fakultet gdje sam diplomirao 1967 godine. Po završetku studija nisam radio nigdje već sam se nalazio u inozemstvu u Francuskoj gdje sam boravio 3 godine i to od početka 1968 pa do polovice lipnja 1971 g. Zato vrijeme bio sam upisan na Pravnom fakultetu u Parizu na postdiplomskom studiju. Tamo sam polagao neke ispite.

Dodao bih još to da sam prije toga i to tokom 1968 g. radio u tvornici "Reno" u svojstvu radnika.

U lipnju mj. 1971 g. otputovao sam u SAD i Canadu u privatnu posjetu. Nalazio sam se u New Yorku, Čikagu, Torontu, Ottavi i Klivelandu. To putovanje bilo je privatnog karaktera, tamo žive moji rođaci, ima ih više. Osim toga bio sam zaposlen U New Yorku radeći u francuskom restoranu u svojstvu pomoćnog konobara.

Nije točno da sam organizirao s Gabelica Marijanom, Gojčeta Antom i drugima za vrijeme boravka u New Yorku u kolovozu mj. formiranje ogranka Matice Hrvatske.

Gabelica Marijana poznam, radi u New Yorku u svojstvu konobara. Neznam dali se on bavi nekom političkom djelatnošću.

Nisam se bavio dok sam boravio u inozemstvu tj. SAD i Canadi nikakvom političkom djelatnošću.

Nije mi poznato dali uopće postoji ogranak Matice Hrvatske u New Yorku niti je istina da bih se ja bavio učlanivanjem nekih lica u ogranak Matice Hrvatske.

24 pristupnica

Točno je da je prilikom pretresa stana po radnicima SJS Zgb. kod mene pronađeno oko 24 komada pristupnica s ispunjenih na neka lica u Maticu hrvatske, tj. njen ogranak. Međutim, izjavljujem da ja nisam ispunjavao te pristupnice, niti poznam nekog od tih lica navedenih na pristupnicama. Ove pristupnice

dobio sam od Čuvalo Mladena kapelana hrvatske katoličke župe u New Yorku za vrijeme boravka u inozemstvu. Po povratku u domovinu Mladen mi je predao ove pristupnice s time da ih ja odnesem u zemlju i predam u Upravu Matice hrvatske u Zagrebu. Nije bilo rečeno kome ih trebam predati već da ih odnesem i ostavim u administraciji. Nepoznam lica navedena na pristupnicama, ali znam da žive, odn. pretpostavljam da se nalaze u inozemstvu a učlanili su se u Maticu hrvatsku. Smatrao sam da ovo nije nedozvoljen posao jer je uto vrijeme bio slobodan upis u Maticu hrvatsku.

Pristupnice nisam predao jer nisam imao vremena, vozurio sam svojoj kući, a u Zagreb sam se vratio prosli četvrtak tj. 13. siječnja o.g. Po povratku u Zagreb također pristupnice nisam predao na odredište tako da su kod mene pronađene prilikom pretresa tj. ja sam privremeno stanovao u Zagrebu kod obitelji Klobučar u Plemićevoj br. 4 gdje sam ostavio svoje stvari među kojima su se nalazile i ove pristupnice. Poznato mi je da je pretres bio vršen prošli petak, a to je bilo 14. siječnja o.g. Tada sam se već nalazio u Zagrebu. Vratio sam se u zemlju negdje oko 19 ili 20. prosinca 1971. Odmah sam otputovao u rodni kraj, a svoje stvari sam ostavio u Zagrebu na naprijed pomenutoj adresi.

U domovinu vratio sam se taj dan oko 16 ili 17 sati, znam da je bila subota, stvari sam ostavio kod Klobučarevih te odmah produžio u rodni kraj.

Što se tiče terećenja da sam boravio u lipnju 1971. u Rimu i da sam tamo stupio u kontakt s Jelić dr Brankom rukovodiocem emigrantske organizacije Hrvatski narodni odbor, a da me je s njime povezao Colak Nikola izjavljujem da to nije točno jer Colaka uopće nepoznam. Također nije točno da bi se u Rimu sastao s dr. Jelićem jer ga uopće nepoznam. Točno je da sam se u lipnju 1971 nalazio u Rimu, prisustvovao sam kanonizaciji Taveliča, samnom su bili i moji roditelji, ali niti s jednim emigrantom koji se ovdje navode nisam se sastao jer ih nepoznam.

Nije točno da sam za vrijeme boravka u Parizu organizirao formiranje društva prijatelja Matice hrvatske. Poznam Bušić Brunu, Milić Josipa i Šimac Nevena. Znam da Bušić živi u Zagrebu, Milić u Parizu, a Šimac se nalazi u zemlji na odsluženju vojnog roka. S njima se znam od prije 6 do 7 godina.

Za Đodan Šimu sam čuo, znam ga iz fakulteta jer je tamo radio u svojstvu profesora, ali se lično s njime nepoznam.

Neznam točno datuma, čini mi se da je to bio studeni 1970 u Parizu sam se sastao s Pejović Danilom, kojeg znam od ranije, znam da je bio funkcioner Matice hrvatske u Zagrebu i Đodan Šimom koji su došli u Pariz za vrijeme osnivanja Društva članova Matice hrvatske. To Društvo još i danas djeluje, a svrha mu je da se bavi zbližavanjem francuske i hrvatske kulture. Bio sam član tog društva.

560.

-4-

Tvrdim da se ovo društvo ne bavi nikakvom političkom djelatnošću.

Dodajem da sam se s Đodanom i Pecvićem na tom skupu našao bez da sam prije toga bio s njima u kontaktu, ali sam čuo ranije da će oni na taj skup doći.

Točno je da sam bio prisutan u New Yorku prilikom osnivačkog skupa Društva članova Matice Hrvatske koji je bio održan u New Yorku početkom prosinca 1971.g. To je društvo tada i osnovano. Tom zgodom pozdravio sam Društvo u ime Društva iz Pariza s nekoliko rečenica. Međutim, na tom skupu nisam izgovorio niđaki kako se to navodi u krivičnoj prijavi i to: "taj tezak, ribar, novinar, bosanski ili žagorski rudar, slavonski ratar tj. hrvat, bez domovine je postao resnuljus /ništija stvar/" te da sam nadalje govorio: "tome i takvom čovjeku odgojem u školama nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti..." te da sam rekao da je svrha tog odgoja bila da prikažem na skupu da bez prošlosti ne može se računati na budućnost i da nije sposoban ni za kakvo samostalno djelo, te da se na taj način u njemu nastojalo ubiti volju za samoodržanje u vlastitoj zemlji".

Tvrdim da ove rečenice nisam izgovorio.

25-26 Tekst govora tj. koncept koji je ovdje priložen, a sastoji se od tri lista pod brojem 8 ja sam zaista napisao u New Yorku, ali ga nisam pročitao niti tamo govorio to iz razloga što su na skupu bili prisutni neki ustaški elementi, nebi ih mogao sada nabrojiti, koji su me napali i onemogućili me da održim taj govor. Također su taj cijeli skup razbili, došlo je do nereda, tako da je jedan veći broj ljudi izišao iz dvorane, tako da sam jedva uspio pozdraviti s nekoliko rečenica skup u ime Društva iz Pariza.

Dodajem da sam tom zgodom bio fizički napadnut, jedan od tih lica - muškaraca fizički me napao udarivši me šakom u desno rame, a netko od prisutnih tom prilikom me je obranio.

Predočuje mi se tekst napisan na 12 stranica koji je ispravljan, a priležu krivičnoj prijavi u vezi čega izjavljujem da sam taj teks ja pisao te ga ispravljao, imao ga oko 5 do 6 stranica, a ostalo su kopije istog teksta, koji se odnosi na život iseljenika hrvatske koji žive u New Yorku. Opisivao sam život naših iseljenika u New Yorku na osnovu podataka koje sam u inozemstvu sakupio i to preko jugoslavenskog radio sata, kartoteke Hrvatske katoličke župe. Taj sam tekst imao namjeru objaviti u zemlji i to u Vjesniku, Hrvatskom tjedniku ili bilo kojem drugom listu koji bi to htio objaviti.

12-24 Tvrdim da taj tekst do danas nisam još ni u jednom listu objavio jer to do sada nisam stigao učiniti za ovo kratko vrijeme otkad se nalazim u zemlji.

561.

-5-

Nije točno da sam ja u ovom tekstu zlonamjerno i neistinitim prikazivanjem imao namjeru prikazati i to na neistinit način društveno političke prilike u zemlji, i da sam tvrdio da se u domovini radi o izrabljivanju i propadanju Hrvatske, raseljavanju hrvata i uništavanju Hrvata, te provođenju unitarističke i druge antihrvatske politike. Ja sam u tom članku obradio prilike naših iseljenika u New Yorku, a nikako ne o prilikama u zemlji.

U zapisnik nemam za sada ništa za izjaviti, a upozoren u smislu čl.8o ZKP ne traži da se zapisnik čita jer je slušao diktat.

Dovršeno u 2o,2o sati.

ISTRAŽNI SUDAC: OSUMNJIČENI:

ZAPISNIČAR:

562.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
Z A G R E B
BROJ: KT- 95/72

Zagreb, 20.1.1972.god.
MM/MZ

20. 1. 197

H I T N O !
Pritvor!

OKRUŽNOM SUDU - ISTRAŽNOM SUCU

Z A G R E B

Temeljem propisa čl.146. i čl.147. ZKP-a stavljam

zahtjev za provodjenje istrage

Protiv:

VICE VUKOJEVIĆ, sina Joze i Dragice r.Grbavec, rodjenog 6.9.1936.godine u Veljaci SO Ljubuški, sa prebivalištem u Zagrebu, IV Cvjetno naselje broj 4, Hrvat, drž.SFRJ, po zanimanju pravnik, bez imovine, neoženjen, vojsku služio od 1959-1961 u Resenu, VE Zagreb, nalazi se u pritvoru od 17.1.1972.godine,

jer je prema do sada prikupljenim podacima osnovano sumnjiv, da je :

neutvrdjenog dana početkom druge polovine 1971.godine otišao u Pariz a kasnije u USA i Canadu gdje je boravio sve do 16.12. 1971.godine te se tamo povezao sa raznim emigrantskim grupama, organizacijama i njihovim vodjama koji na razne načine razvijaju aktivnosti protiv SFRJ i njenog društvenog uredjenja pa je tako stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba koji djeluju protiv SFRJ kroz emigrantsku organizaciju "Ujedinjeni Hrvati Amerike", "Hrvatska republikanska mladež" sa uredništvom emigrantskog lista "Hrvatska borba" te sudjelovao u osnivanju ogranka "Matice hrvatske" u New Yorku u kojeg je učlanjeno veći broj emigranata neprijateljski raspoloženih prema SFRJ,

- u lipnju 1971.godine preko emigranta Nikole Čolaka u Rimu povezao se sa emigrantskim organizacijama "Hrvatska demokratska opozicija" i "Hrvatski narodni odbor",

- u studenom 1971.godine u Clevelandu USA povezao se sa emigrantskom grupom koja je organizirala simpoziv pod naslovom "Hrvatska nacija i seoba Hrvata" da bi nakon povratka u zemlju 16.12.1971.godine ponio sa sobom veći broj popunjenih pristupnica

../..

za članstvo u "Matici hrvatskoj", program predavanja na simpoziju, te dva svoja članka jedan bez naslova, a drugi sa naslovom "Tamo daleko, daleko kraj mora" koja je pisao dok je bio u inozemstvu a namjenio za objavu u novinama i za druge prigode a u kojima zlonamjerno i neistinito prikazao položaj Hrvatske u okviru SFRJ, govorio o izrabljivanju Hrvatske o potčinjenosti Hrvata te o nemogućnosti da se Hrvatska razvija u ekonomskom, kulturnom i drugom pogledu,

- d a k l e , kao građanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uređenja SFRJ stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba i pomagao im u vršenju neprijateljske djelatnosti te napisom zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno-političke prilike u zemlji,

- pa da je time počinio kriv.djela protiv naroda i države učestvovanjem u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije označeno i kažnjivo po čl.109.KZ-a i krivično djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl.118. st.1.KZ-a uz primjenu čl.46.KZ-a.

R a z l o z i :

Osnovana sumnja da je Vice Vukojević počinio kriv.djela protiv naroda i države iz čl.109.KZ-a i čl.118. st.1.KZ-a proizlazi iz podataka navedenih u krivičnoj prijavi te iz materijala koji su oduzeti od osumnjičenog.

U krivičnoj prijavi navodi se da je osumnjičeni Vice Vukojević nakon odlaska u inozemstvo u inozemstvu stupio u vezu sa raznim emigrantskim organizacijama koje na razne načine vrše propagandu protiv SFRJ i njenog društveno-političkog i državnog uređenja.

U prijavi se navodi da je osumnjičeni Vice Vukojević stupio u vezu sa Antom Gojčeta a prema fotokopiji prve strane vidljivo je da je on član uredništva lista "Hrvatska borba" u kojem se objavljuju razni članci sa sadržajem kojim se napada SFRJ.

Iz priloženih pristupnica za članstvo u "Matici hrvatskoj" vidljivo je da su pristupnice popunjene imenima onih osoba koje su poznate kao protivnici SFRJ a koji su na razne načine emigrirali iz SFRJ.

U člancima koji su pronađeni kod osumnjičenog na više mjesta ističe se kako je SR Hrvatska izrabljivana i kako nema mogućnosti da se u bilo kom pogledu razvija.

../..

564.

Predlažem da se u toku istrage svi pronadjeni i oduzeti materijali predoče osumnjičenom te da ga se detaljno ispita na sve okolnosti u vezi sa materijalima.

U toku istrage izvolite postupiti po propisu čl.154.ZKP-a.

U smislu propisa čl.156. ZKP-a molimo poziv na ročište za preslušanje osumnjičenog i svjedoka.

Temeljem propisa čl.160.ZKP-a izvolite prikupiti podatke o ličnosti osumnjičenog.

PRILOG: spis

ZAMJENIK OKRUŽNOG JAVNOG TUŽIOCA
Marko Marić
M. Marić

NA KT-95/72 565.

Posloni broj Kv 88/72-2
Kir 66/72

4.

R J E Š E N J E

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu, sastavljeno od sudaca okružnog suda Popović Lazara kao predsjednika vijeća, te Milić Gojka i Dvoržak Rudolfa kao članova vijeća, uz sudjelovanje Cvitanović Anđelke kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv osumnjičenog VUKOJEVIĆ VICE ZBOG KRIV.DJELA iz čl. 118 st. 1 KZ-a i čl. 109 KZ-a, rješavajući žalbu osumnjičenog izjavljenu protiv rješenja istražnog suca broj Kir 66/72 od 18.I 1972.godine, na sjednici održanoj dana 21.I 1972.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO ZAGREB
Primljeno 24. I. 1972
Kt-15/72

r i j e š i l o j e :

Žalba osumnjičenog VUKOVJEVIĆ VICE odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem istražni sudac odredio je protiv osumnjičenog Vukojević Vice pritvor temeljem čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Protiv ovoga rješenja pravodobno je izjavio žalbu osumjičeni Vukojević Vice u kojoj je predložio da se pritvor ukine.

Žalba nije osnovana.

Zasada iz krivične prijave i zaplijenjenog pisanog materijala postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni izvršio krivično djelo iz čl. 109 i 118 KZ-a.

Takvo svoje djelovanje osumnjičeni je vršio u inozemstvu.

Pritvor je određen temejem čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Obzirom na veze osumnjičenoga u inozemstvu i zbog činjenice da je on tamo dulje vremena živio, postoji mogućnost bijega osumnjičenoga kako to pravilno smatra istražni sudac.

To pogotovo zbog toga, jer je osumnjičeni dolazio u kontakt s pretstavnicima emigrantskih organizacija , a osnovano je sumnjiv da je s njima sprovodio propagandnuk djelatnost.

Osumnjičeni se vratio u zemlju u mjesecu prosincu 1971.godine, pa je osnovana sumnja da se je vratio zbog inkriminirane djelatnosti.

566. S 1/72 - KT-65/72

Sve te okolnosti kao i pisani materijal koji je pronađen kod osumnjičenog ukazuje na njegovu riješenost da služi ciljevima nacionalističko emigrantskih krugova, pa postoji osnovana bojazan da bi on ponovio krivično djelo, odnosno nastavio sa vršenjem inkriminiranog krivičnog djela.

Obzirom na to, rješenje istražnog suca temelji se na propisima čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Iz svih tih razloga žalba nije osnovana, pa je valjalo donijeti rješenje kao u dispozitivu.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Zagreb, dne 21.I 1972.

ZAPISNIČAR:
Cvitanović Anđelka

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Popović Lazar

Za točnost otpravka - ovl. službenik -
/ Matiša Luka /

Socijalistička Republika Hrvatska
3
ZAGREB
OKRUŽNI SUD

" 567.

Poslovni broj Kio- 83/72.

Primljeno 26. I. 1972
Org. jed. | Broj | Prilog | Vrijednost
Kt - 95/72

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu, istražni sudac, u krivičnom predmetu protiv osunjičenog VUKOJEVIĆ VICE, zbog kriv. djela iz čl.109 i 118 st. 1 KZ, povodom zahtjeva Okružnog javnog tužilaštva Zagreb od 20.I 1972. Kt-95/72. a temeljem čl.148 st. 1 ZKP,

r i j e š i o j e

Protiv osumljičenog VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze i Dragice r. Grbavec, rodjen 6.IX 1936. u Veljaci SO Ljubuški, s prebivalištem u Zagrebu, IV Cvjetno naselje br. 4, Hrvat, državljan SFRJ, pravnik, provodi se istraga, jer je osnovano sumnjav, da je:

1/ Neutvrdjenog dana početkom II polovine 1971.godine otišao u Pariz, a kasnije u SAD i Kanadu, gdje je boravio do 16.XII 1971. te se tamo povezao s raznim emigrandskim grupama, organizacijama i njihovim vodjama, koji na razne načine razvijaju aktivnost protiv SFRJ i njenog društvenog uredjenja, pa je tako stupio u vezu s izbjegličkom grupom osoba, koje djeluju protiv SFRJ kroz emigrantsku emigraciju "Ujedinjeni Hrvati Amerike", " Hrvatska republikanska mladež" s uredništvom emigrandskog lista "Hrvatska borba", te sudjelovao u organiziranju ogranka Matice Hrvatske u Nev Yorku u kojeg je učlanjeno veći broj emigranata neprijateljski raspoloženi prema SFRJ,

- u lipnju 1971.godine preko emigranta Nikole Čolake u Rimu povezao se s emigrantskim organizacijama "Hrvatska demokratska opozicija", "Hrvatski narodni odbor",

- u studenom 1971.godine u Clevelandu SAD povezao se s emigrantskom grupom, koja je organizirala simpozi pod naslovom "Hrvatska nacija i seoba Hrvata", da bi nakon povratka u zemlju 16.XII 1971.godine ponio sa sobom veći broj popunjenih pristupnica za članstvo u "Matici Hrvatskoj" program predavanja na simpoziu, te dva svoja članka, jedan bez naslova, a drugi s naslovom "Tamo daleko,daleko kraj mora", koje je pisao dok je bio u inozemstvu, a namijenio za objavu u novinama i za druge prigode u kojima zlonamjerno i neistinito prikazao položaj Hrvatske u okviru SFRJ, govorio o izrabljivanju Hrvatske podčinjenosti Hrvata, te o nemogućnosti, da se Hrvatska razvija u ekonomskom, kulturnom i drugom pogledu,

d a k l e, kao gradjanin Jugoslavije u namjeri obaranja društvenog i državnog uredjenja SFRJ stupio u vezu s izbjegličkom grupom osoba i pomagao im u vršenju neprijateljske djelatnosti, te napisom zlonamjerno i neis-

tinito prikazivao društveno političke prilike u zemlji,

te da je time izvršio krivična djela protiv naroda i države, učestvovanjem u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ i krivično djelo neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ.

Obrazloženje

Okružno javno tužilaštvo podnijelo je zahtjev za provadjanje istrage protiv Vukojević Vice, jer da je osnovano sumnjiv, da je izvršio krivična djela opisana u izreci rješenja.

Osnovana sumnja da je Vukojević Vice izvršio djela, koja mu se stavljaju na teret, slijede iz podataka krivične prijave, a posebno iz pisanih materijala, koji su kod njega pronadjeni, a koji su priloženi krivičnoj prijavi.

Kako je osumnjičeni saslušan, a osnovana sumnja iz gore navedenih razloga postoji, to je valjalo riješiti kao u izreci.

OKRUŽNI SUD ZAGREB
Zagreb, dne 25. siječnja 1972.

Istražni sudac:
/Radović Ranko/

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ovog rješenja nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od tri dana po primitku rješenja.

O tom obavijesti:
1/ OJT Zagreb na broj Kt-95/72.
2/ Vukojević Vice, pritvor

569.

Kio - 83/1972.

VUKOJEVIC VICE

27. siječnja 1972.

Okružnom Zagrebu

Radović Ranko Vukojević Vice
Hotujac Mandica 100 i 118

8-10
8.50

Zamjenik OJT-a Beutz Branko

Vukojević Vice
Marić Vladimir

Okrivljeni je upozoren u smislu čl.203 st. 2 i 9 ZKP, te mu je ponovno saopćeno zbog čega je osumnjičen, koji su osnovi sumnje, te koja su njegova prava kao okrivljenog u krivičnom postupku.

Na upit da objasni svoj život i boravak u Francuskoj, gdje se nalazio od početka 1968.godine do polovice lipnja 1971.godine, te da opiše što je tamo radio, u kojem društvu se je kretao, te okrivljeni izjavljuje, da će se koristiti svojim zakonskim pravom i da ne želi odgovarati niti na jedno postavljeno pitanje, te da smatra, da je on žrtva zavjere određenog kruga ljudi.

Okrivljenom je predočeno, da je njegovo zakonsko pravo da se brani šutnjom, ali da takova njegova odbrana može otežati i onemogućiti i utvrdjivanje činjenica, koje bi

išle i njemu u prilog.

Takodjer je upozoren da kada je već prilikom svoga prvog saslušanja dao svoju odbranu, da će u slučaju optuženja i u koliko ćese i dalje braniti šutnjom, pročitati njegov prvi iskaz, a takodjer je upitan da li da njegova odbrana šutnje odnosi se samo na boravak u Parizu, Medjutim i u pogledu drugih okolnosti za koje ga se tereti.

Optužen Okrivljeni i nakon što su mu predočene gore navedene činjenice, izjavljuje da ne želi davati izjavu u pogledu bilo koje okolnosti, da što se njega tiče može služiti kao osnov njegov prvi iskaz i da će svoju odbranu iznijeti na glavnoj raspravi u koliko će doći do optužbe.

Okrivljeni upozoren u smislu čl. 80 ZKP.

Okrivljeni izjavljuje da ne želi čitati zapisnik, jer da je slušao diktat.

D o v r š e n o

9.20 sati.

Istražni sudac: Okrivljeni:

Zapisničar:

571.

SEKRETARIJAT JAVNE SIGURNOSTI
SEKTOR ZA SUZBIJANJE KRIMINALITETA
Broj 3/K-344/71.
Zagreb, 31.1.1972. godine.-

VUKOJEVIĆ VICE

I Z V J E Š T A J

o izvršenom pretresu, pregledu pisanog i štampanog materijala koji je privremeno oduzet pretresom stana Klobučar Pavla kod koga je na stanu njegov zet Milić Josip i povremeno navraćao Vukojević Vice, čije smo stvari prilikom pretresa stana Klobučara i pretresali. U koferu Vukojevića Vice koji je 2o.12.1971. godine doputovao iz Francuske i ostavio stvari u stanu Klobučar Pavla, Plemićeva br.4/IV, Zagreb pronašli smo slijedeće:

1. Pristupnica za članstvo u Maticu hrvatsku ispunjene imenima lica koja žive u New Yorku - 24 komada.
2. Knjiga - kratki pregled povijesti hrvatske bratske zajednice (1894-1949) izdana u USA.
3. Razglednice ispisane i prazne - 15 komada.
4. Pozivnica za odbranu doktorske teze na Sorboni.
5. Program izlaganja na temu hrvatske nacija i hrvatski oksodus na simpoziju održanom od 26.11.1971. do 28.11.71. godine u okviru slavenskog instituta u Clevelandu - USA.
6. Fotokopija "Tužbe" koju upućuje Vice Vukojević Okružnom sudu u Zagrebu (2 primjerka).
7. Povijesne zabilješke pisane pisaćim strojem na 44 stranice.
8. Koncept za izlaganje "Povijest Matice hrvatske" za Društvo članova Matice hrvatske u New Yorku, rujan - listopad 71.
9. Koncept za članak na temu "Hrvatski iseljenici u New Yorku" pisane na pisaću mašinu na 12 stranica.
10. Povijesne zabilješke pod naslovom "Zrinski i Frankopani" ne djeljivi dio hrvatske povijesti", pisan pisaćim strojem na 43 stranice.

572.

11. Brošura "Tragom vivših hrvatskih tiskara" od Mladena Bošnjaka.
12. Jedan primjerak rječnika francusko-hrvatskog-srpskog.
13. Jedan primjerak "Hrvatski kalendar za 1971. godineu" od urednika fra Ljube Čuvala.
14. Narudžbenica iz kataloga "Bečke nacionalne knjižnice".
15. Trake (kratko izrezane) negativ filma - 8 komada.
16. Izvaci - pisani rukom za "Građansko pravo" - u zaglavlju s imenom Gabelice Ivana 16.6.1965.godine.
17. Bilješke u bloku o Anti Starčeviću.
18. Tiskani program "Međunarodnog fakulteta za usporedno pravo" i kopija maturalne svjedodžbe i fakultetske diplome - 12 stranica.
19. Kratkometražni film - 12 komada razvijen u omotnicama sa adresama Vice Vukojevića i 2 komada negativ filma "Lajka".
    A) Magnetoskopske trake - vrpce "Scatch" - 6,35 x 18o mm, 6 komada.
    B) Magnetoskopska - mala vrpca promjera koluta lo cm,
    C) Magnetoskopske vrpce - 3 komada - promjera 15 cm, (dvije parafirane).

NAPOMENA:

Pod brojem 8. je koncept izlaganja Vukojević Vice pod naslovom "Povijest Matice Hrvatske" za društvo članova Matice hrvatske u New Yorku" - rujan listopad 1971. godine.

Kroz ovaj koncept za koga tvrdi da ga nije pročitao Vukojević na Osnivačkoj skupštini Matice hrvatske u New Yorku, na naslovnoj strani stoji: "Tamo daleko, daleko kraj mora, tamo je zemlja moja, tamo je Hrvatska".

U daljnjem konceptu svog referata Vukojević je opisao iseljene Hrvate u Australiji, New Yorku, Chichagu, Z.Njemačkoj i sve one koji se nalaze van domovine. Navodi da je tim ljudima uskraćeno pravo na domovinu koje u stvari i ne maju, navodeći taj Hrvat bez domovine, taj ribar, moranar, bosanski, zagorski rudar ostali su bez svoje domovine. Apelira na Maticu hrvatsku i upozorava prisutne da Matica želi i nastoji plodove svoga rada prenijeti iseljenom Hrvatu. U daljnjem tekstu navodi da hrvatski narod kao narod nema svojih ambasada, svojih konzulata, svojih diplomatskih predstavnika, pa da zato svaki član i pojedinac mora biti ambasador Hrvatske u zemlji u kojoj živi i radi. Opisuje kako u Maticu pristižu novi ljudi, novim i svježim idejama, da se u Matici povećava članstvo i da u nju ulaze ljudi koji se ne bave strogo naučnim radom. Veći broj novog članstva utječe i na izbor uprave. Lijeva se novo vino u bačve, što ubrzo dovodi i do "Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika". Ta Deklaracija je zamišljena, nastala i stasala u Matici, pa je to dalo nade i poleta većini malodušnih i gurnula ih na putove rada i zalaganja. Ova Deklaracija je iz temelja uzdrmala sramno novosadsko čudovište, požurila je njegovo konačno uništenje. Matica je razvila bogatu nakladničku djelatnost, kako u Zagrebu tako i u Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Osijeku, Vinkovcima, Daruvaru i drugom. Izdaje dva časopisa "Kolo", i "Kritiku", te novine za kulturu "Hrvatski tjednik". Iznosi da Matica djeluje u Švicarskoj, Francuskoj, Njemačkoj i drugim zemljama. Navodi da je ovakav rad Matice dovelo novih 40.000 članova potpornika i da se taj broj iz dana u dan povećava.

Pod broj 9. nalazi se koncept za članak na temu "Hrvatski iseljenici u New Yorku" pisano na 12 stranica.

574.

Članak je uputio na štampanje "Hrvatskom tjedniku" u Zagreb u kojem između ostalog iznosi djelatnost unitarista u New Yorku, posebno djelatnost Vjekoslava Radovića i djelatnost našeg konzula Lombartića za koga navodi da je unitarizirani Hrvat koji je već davno stupanjem u državnu službu zaboravio materinji jezik. Za osoblje konzulata SFRJ u New Yorku navodi da nije hrvatske narodnosti i prema njegovom mišljenju moralo bi biti hrvatsko, obzirom na broj Hrvata koji žive u ovom gradu. U članku navodi da je isljenički nogometni klub "Dalmatinac" potpao pod utjecaj gore navedene dvojice. Navodi da pored konzula Lombardića, Vjekoslava Radovića postoji još nizkako on kaže antihrvatskih čvorova, pojedine putničke agencije Klub jugoslavenskih liječnika i drugoga, onda se nadzire oblik jugounitarističke mreže koja pod svaku cijenu nastoji nabaciti na glave Hrvata u New Yorku. Članak je poslan "Hrvatskom tjedniku" na štampanje, a što se vidi iz korespondencije vođene između Vukojević Vice i Bušić Brune, dok je Bušić radio u "Hrvatskom tjedniku".

INSPEKTOR
Halilić Asim

575.

RSUP SR HRVATSKE
SDS - I SEKTOR
Depeša br. 103
Zagreb, 1.2.1972.

99

SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
CENTAR ZAGREB
Primljeno 2.2.72
Broj 67
Org. jedinica II

CENTRU SLUŽBE DRŽAVNE SIGURNOSTI

Z A G R E B

SDS I sektor RSUP SR BiH dostavio nam je 28.1. slijedeću depešu:

"Vukojević Vice došao u rodno mjesto 19.12.1971. godine preko Splita, gdje se zadržao od 13.1.1972. godine. Na zahtjev SDB grada Zagreba kontrolisano je njegovo kretanje na našem području. Zapaženi su kontakti sa mjesnim župnikom fra Zdenkom Galićem, Čuvalo Marjanom - stomatolog u Ljubuškom, Markotić Vladom, nosioc PI, koji već duže boravi u Hamburgu, gdje ima lokal. Više puta je Vukojević u ovom vremenu odlazio u Split i druga primorska mjesta sa rodjakom Markotić Vladom, navodno radi zaposlenja, odnosno kupovine lokacije za kuću.

Prema izjavi Markotića, Vukojević je u Parizu diplomirao medjunarodno pravo, radi čega je navodno putovao i u SAD i Kanadu, gdje je uspostavio brojne kontakte sa našim gradjanima. Vukojević je pričao Markotiću da mu je još ranije bilo obezbjedjeno radno mjesto u Matici hrvatskoj u Zagrebu, ali da zbog "konfliktne" situacije sada u to nije posve siguran. Najavljivao je i zaposlenje u nekom izvozno-uvoznom poduzeću u Zagrebu ili Rijeci.

Operativnim putem obaviješteni smo da će Vukojević 12. ili 13. januara tekuće godine otputovati u Zagreb, o čemu je 11. ovog mjeseca obaviještena SDB grada Zagreba, drug Joža Drpić. Na zahtjev druga Drpića Vukojeviću je oduzeta PI i poslana SJS u Zagreb, a njemu saopšteno da se javi istoj službi. Poslije toga Vukojević nije primjećen na našem području.

576.

2.

Zainteresovani smo za razgovor sa Vukojevićem po njegovom povratku u rodno mjesto, pa molimo SDB SR Hrvatske da nas obavijeste da li za ovo ima smetnji, da li je sa njim već razgovarano u Zagrebu i da li se za njega raspolaže sa podacima o boravku u inostranstvu i eventualnim vezama u zemlji".

Dana 28.I 1972. godine obavijestili smo SDS RSUP SR BiH da se Vukojević nalazi u istražnom zatvoru u Zagrebu i zatražili da nam ukoliko raspolažu kompromitirajućim dokumentima i podacima o njegovoj neprijateljskoj aktivnosti, iste dostave radi korištenja u istrazi.

N I K
Volkior Barenović

SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

577

Izvor: saradnik "Rade"

VUKOJEVIĆ VICE

Student prava iz Zagreba. Njega sam samo upoznao negdje u ljetu 1971. godine u Nakladnom zavodu Matice hrvatske u Zagrebu kada je došao da kupi knjige za Društvo prijate - lja Matice hrvatske u Parizu. Iznenadio sam se kada sam ga odjednom našao u Clivelandu, te mi je rekao da se već nekoliko mjeseci nalazi u SAD i Kanadi gdje povremeno ra- di kao konobar u nekim hrvatskim restoranima i tako se iz država.

578

30.-

Rekao mi je, da se sprema u Jugoslaviju i to preko Luksen burga, kaži da još prije toga ide u Cliveland, a da će, u New Yorku prisustvovati skupštini Društva prijatelja Matice hrvatske. Ponudio se je da će mom pomoćniku Dularu pomoći kod prebrojavanja knjiga u New Yorku i organizirati izložbu jer je on zapravo prijatelj predsjednika inicijativnog odbora Društva franjevaca Mladena Čuvala i on je zapravo glavni organizator svega. Nama je ta ponuda dobro došla i Vice je našao jednog svog studenta prijatelja koji je imao šoferski ispit i koji je u iznajmljenom kombiju odvezao knjige u New York, a s njime otišao i moj pomoćnik Dular.

Vukojević je Dulara smjestio kod jednog svog prijatelja u New Yorku i uopće vodio brigu o našim knjigama i od Dularu.

Kada sam ja došao u New York Vukojević i Dular su me obavijestili da je sve spremno za izložbu i za održavanje skupštine Društva. Već prije Skupštine gospodja Strnić me je pitala, da li ja bolje poznam Vukojevića jer je on mnogima sumnjiv. Tako da se predstavljao kao službeni predstavnik Matice hrvatske iz Zagreba, on je sastavio pravila Društva, on se druži samo s izrazitim desničarima i da su u članstvo Društva do sada učlanjivani samo izraziti nacionalisti i ustaše pod vodstvom Mladena Čuvala.

Dalje mi je rekla, kad je u SAD zadnji put dolazio Predsjednik Republike Tito, federalni istražni biro se interesirao za Vicu Vukojevića i za još neke naše studente koji su takodjer došli iz Evrope.

579

Na osnivačkoj skupštini društva članova Matice hrvatske koja je održana 5.12.1971. godine Vice Vukojević je pozdravio Skupštinu ime društva iz Pariza sastvim umjerenim govorom, vrlo vjerovatno zbog toga što sam bio prisutan ja koji sam pozdravio Skupštinu u ime nakladnog zavoda Matice hrvatske i održao kratki govor o izdvačkoj i kulturnoj djelatnosti Matice hrvatske s naglaskom na našu izložbu knjiga. Tom prilikom smo prodali knjiga za preko 1.000 dolara, a u društvo,koliko sam čuo, učlanilo se oko 100 članova.

Na samoj Skupštini grupa od nekoliko mladića pokušala je razbiti Skupštinu, napadajući Vicu Vukojevića i još neke da su Jugoslaveni. To je po pričanju prisutnih grupa koja stalno pravi ispade i nitko joj nije dovoljno nacionalan. Čuvalo koji je izabran za predsjednika Društva optužuje tu grupu da su plaćenici Generalnog konzulata SFRJ i da se iza njihovog velikog nacionalizma skrivaju plaćeni agenti. Gužva na Skupštini je nastala tek onda kada je Čuvalo pozvao američku policiju koja je odstranila bukače.

U prilogu dajem pravila društva do kojih sam došao, a koje su ih sastavili prema vlastitoj izjavi Vice Vukojević i Čuvalo.

Ovo je moj praktički prvi neposredniji kontakt s Vukojevićem, te sam ovdje iznio sva saznanja koja sam o njemu doznao u SAD za vrijeme mog boravka i inače.

580

Kio 83/72.

7. veljače 2.

Radović Ranko
Hotujac Mandica

Vukojević Vice

109 i 118 st. 1

12

Zamjenik OJ

Beutz Branko

Marić Vladimir

DANILO PEJOVIĆ / Ivan/
profesor Filoz. fakulteta, Zagreb, Primorska ul. 3

Ludbreg, star 44 godine

nije u rodu s okrivljenim

Vukojević Vicu upoznao sam krajem 1968.godine dok sam se nalazio u Parizu i to upoznao sam ga u jednoj studentskoj menzi. On je bio s grupom studenata iz Jugoslavije koji su tamo studirali, a tko je izvršio upoznavanje, toga se danas ne bi mogao sjetiti.

V eću to vrijeme bio sam potpredsjednik Matice Hrvatske u Zagrebu i studenti, a posebno Šimac Neven pitao je

da li bi oni mogli osnovati ogranak Matice Hrvatske u Pa
Ja sam tada rekao da Matica Hrvatska prema svojim Pravili
osnovan ogranak u inostranstvu, jedino što bi bilo moguće u
skladu s francuskim propisama da osnuju društvo Matice Hr
s time, da u kontaktu sa samom Maticom bili oni kao pojedin.
članovi, a ne navedeno društvo kao neka organizacija.

Za vrijeme svoga boravka 1968.godine u Parizu osim upoznavanja ja nisam imao nikakvih bližih kontakata s Vukojević Vicom, a isto tako nisam imao nekih posebnih razgovora, te osim što sam ga povremeno vidjao, kojom prilikom bi se pozdravili, ja ne znam u kakvom se krugu on u Parizu kretao, te prema tome ne mogu ništa odgovoriti na pitanje, da li se je on povezávao s kakvim emigrantskim organizacijama.

U skladu s razgovorima koje sam vodio članovi Matice Hrvatske koji su se nalazili u Parizu osnovali su inicijativni odbor u kojem je bio i Vukojević Vice a u čije ime je istupao u glavnom Šimac Neven, te su oni od francuskih vlasti zatražili da im se odobri osnivanje Društva članova Matice Hrvatske, koje bi imalo zadatak da razvija kulturnu saradnju izmedju Hrvatske i Francuske i to posebno medju studentima i radnicima koji se tamo nalaze.

Dobivanje navedene dozvole trajalo je dulje vremena, te je ta dozvola ishodjena tek na jesen 1970.godine i tada je Šimac Neven u ime inicijativnog odbora, uputio pismo Matici Hrvatske u Zagrebu, kojom moli, da dodju predstavnici Matice Hrvatske, te da će se održati prigodna svečanost, radi osnivanja navedenog društva. U istom pismu je tražio da dodjem ja, jer me je poznavao, od ranije odnosno od vremena dok sam i ja bio u Parizu.

Predsjednik Matice Hrvatske i Upravni odbor, odredio je da ide pored mene i Djodan Šime, te smo zajedno putovali i odsjeli u studentskom domu. U Parizu smo se zadržali dva dana, bili smo na osnivačkoj skupštini, tamo sam ja održao i jedno kratko predavanje na temu "Otvorenost Hrvatske kulture", Djodan Šime je održao jedno predavanje na ekonomsku temu i to i razradjivao je tada aktuelna ekonska pitanja, devizni režim i položaj radnika u inozemstvu, te razvitak Hrvatske i Jugoslavije u ekonomskom pogledu.

Na istom skupu je držao govor i Vukojević Vice, koji je govorio o historiji Hrvata, ali se danas ~~više ne~~ bi mogao sjetiti koju temu historije je obradjivao, jedino se mogu sjetiti, da se radilo o novijoj povijesti i to 19. i 20 stoljeće. Medjutim detalje njegovih riječi ja ne bi mogao da iznesem.

Za vrijeme moga boravka u Parizu ja sam se s Vukojevićem sreo jednom ili dva puta, van onog sastanka gdje se je osnivalo Društvo Matice Hrvatske, jednom smo bili u kavani a tada je bio Djodan Šime i Šimec Neven, a možda još dva ili tri, čija imena ne znam. Prilikom tog posjeta kavani nije bilo govora o po itičkim temama, nego se je govorilo o aktivnosti osnovanog društva na razvoju kulturne saradnje.

Prema tome ja niti prilikom svoga ponovnog vi- janja s Vukojevićem u 1970. godine, a to je bio XI mjesec, nisam s njime imao nikakvih bližih kontakata, pa ne znam niti nadalje u kakvim se krugovima Vukojević kretao.

Meni Vukojević nije pričao čak i o tome da ima namjerù ići iz Pariza i Francuske, a posebno ništa o tome da bi išao u Ameriku.

Vukojević Vice nije od Matice dobio neki zadatak da skuplja članove Matice po inostranstvu.

Nije mi poznato ništa o tome da bi Vukojević Vice uputio "Hrvatskom tjedniku" neki članak. Čak šta više nisam znao ni da se je on vratio u zemlju.

582

Poznato mi je da je prilikom osnovanja društva Matice Hrvatske u Parizu, sam ambasador u Parizu Vejvoda Ivo intervenirao kod francuskih vlasti, da dadu dozvolu ka osnivanje toga društva, a osnivanju društva bio je prisutan službenik Ambasade SFRJ, koji je u ime Ambasade i pozdravio taj skup.

Na upit ST

Svrha društva članova Matice Hrvatske u Parizu bila je razvijanje kulturnog rada, produbljivanje kulturnih veza izmedju Hrvatske i Francuske i veze s domovinom.

To društvo nije imalo predvidjenu nikakvu političku djelatnost.

Meni je Vukojević u razgovoru rekao da studira na Sorboni pravne znanosti, ali se ne sjećam koje. Koliko ja znam Vukojević je studirao na pravnom fakultetu na Sorboni.

Poznato mi je, da su u proljeće 1971.godine na tribini Društva članova Matice Hrvatske u Parizu držali predavanje Matvejević Predrag, s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji je bio komesar izložbe " Umjetnost na tlu Jugodavije kroz vjekove", te direktor Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju, koji je bio takodjer u upravi navedene izložbe, a predavanja su držaba na temu koje je predlagala sama izložba.

Ja ne znam, kada se je Vice Vukojević vratio u domovinu, jer se prilikom povr tka meni nije javljao.

Nema pitanja na svjedoka.

Svjedok upozoren u smislu propisa čl.80 st. 1 ZKP.

Zapisnik je čitan,

D o v r š e n o

u 13.20 sati.

Istražni sudac: Svjedok:

Zapisničar:

Nastavaljeno odmah.

Molim da se zapisnik ispravi i nadipuni asa slijed ćim:

Ja ne znam sigurno da li je Vukojević Vice bio član inicijativnog odbora za osnivanje društva o kojem sa govorio, jedino znadem da je na osnivačkom sastanku govorio.

Pored toga nije spomenuto u zapisniku ime Fisković Cvite, direktora Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju u Splitu, koji je na tribini društva držao predavanje na temu "Umjetnost Jugoslavije".

Čime se je spomenuto društvo bavilo može se najbolje vidjeti iz njihovih pravila, koja postoje.

D o v r š e no
u 13.40 sati.

Istražni sudac: Svjedok:

Zapisničar:

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI

CENTAR SPLIT

Split, 8.II 197 2

583

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak

INFORMACIJA broj 20

VEZA: INFORMACIJA broj

Izvori:

Suradnik

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet:

- Aktivnost emigrantske grupacije u SAD na političkom propagandnom planu, na planu organiziranja diverzija i gerilskih grupa u SFRJ;
- Prikupljanje podataka - informacija o političkoj situaciji u zemlji i o odrazu političkih zbivanja na emigraciju i naše gradjane na radu u inozemstvu i drugo.

SADRŽAJ:

Kontakt sa suradnikom "Marijan" održan je na njegovo traženje 28. i 29. I 1972. godine u Zürichu, a razlog tog traženja je bio: boravak emigranta ARAPOVIĆ RUDOLFA u SR Njemačkoj i Austriji, saznanja u vezi njegova dolaska i boravka u pomenutim zemljama i dr.

Točan datum dolaska Arapovića u SR Njemačku suradniku nije poznat, ali je u SR Njemačku doputovao najvjerojatnije sredinom prosinca prošle godine, a ponovno se vratio u SAD 13. ili 14. I 1972. godine iz München. U svakom slučaju u SR Njemačkoj i Austriji proveo je četri nedjelje, jer je rekao suradniku da se toliko morao zadržati radi putne karte. Dao je do znanja da bi se zadržao još neko vrijeme, posebno u Beču, ali mu je nestalo novčanih sredstava.

Za ovo vrijeme suradnik se dva puta susreo sa Arapovićem (24.XII 1971. i 10. ili 11.I 1972. godine). Kontakt je tražio sam Arapović i to preko Bagarić Ive, za vrijeme njegova boravka u Münchenu, gdje jei odsjeo po dolasku iz SAD. Prvi kontakt je bila u stvari kurtoazna posje-

.....

ta. Arapović je isti dan ili drugi dan otputovao za Beč gdje se zadržao do 8. ili 9.I o.g. Po povratku iz Beča nazvao je suradnika telefonski i pozvao ga da zajedno sa njim i Bagarićem podje u Karlsruhe na jedan sastanak što je suradnik prihvatio. U toku putovanja za Karlsruhe suradnik sa znaje da je tu posjetu i sastanak o kojem će biti riječi inicirao Bagarić i da Arapović to uopće nije imao u planu, a to je prihvatio, jer ga je Bagarić uvjerio da bi to za njega moglo biti interesantno i korisno u sklopu njegovih planova i aktivnosti. Sastanak u Karlsruhe u stvari nije bio ništa drugo nego skup ljudi koji je Arapoviću poslužio da sagleda političko raspoloženje ljudi prema situaciji u zemlji i u odnosu na idejne postavke i koncepcije njegove grupacije; za procjenu odjeka i utjecaja glasila "Hrvatska borba"; Spremnosti mladih ljudi na planu oružanih akcija prema i u zemlji i td. Prisutnima je iznio osnovne postavke i koncepcije i od njih tražio da iznesu svoja mišljenja. Kako kaže suradnik, prisutni ne samo da su prihvatili i podržali njegove stavove, već tražili da se u najskorije vrijeme počne sa akcijama, pri čemu su izrazili spremnost da se osobno uključe. Arapović je kasnije podvukao da je ovaj sastanak za njega još jedan dokaz da postoje veliki ljudski potencijali koje treba samo organizirati i usmjeriti. Tom prilikom nije ništa konkretno dogovoreno, ali je očito da će Arapović računati i sa ovom grupom. Od prisutnih suradnik je upoznao jedino DOLIĆ MLADENA i nekog TOMU (Naletilić Toma, o.p.) sa kojima ih je još prije sastanka upoznao Bagarić Ivo. Oni su u stvari organizirali sastanak - skup ostale sedmorice koje suradnik nije pobliže upoznao.Trebalo je da prisustvuje još ljudi, ali ih nisu mogli naći. Jedan njihov veliki prijatelj i suradnik, za kojeg su rekli da posjeduje lokal, je tog dana takodjer bio oduutan. Kod tog čovjeka bi se održao sastanak da je on bio u mjestu, ali kako ga nije bilo, sastanak je održan u lokalu - "Bayerische hoff". Nema sumnje da je vlasnik lokala, o kojem je riječ BOŠNJAK GOJKO.

Suradnik je ovom prilikom konstatirao i to, daje Bagarić čvrsto povezan sa grupom u Karlsruhe; da je ova grupacija vrlo ekstremna; da u grupaciji glavnu riječ ima Dolić Mladen, te da je sa tom

grupacijom čvrsto povezan i KELAVA fra METOD. U Doliću nalazi veoma inteligentnu i sposobnu ličnost, dok je Tomo Naletilić po njegovom mišljenju, samo umišljenja figura.

Kod ovog susreta Arapović je opširnije govorio ne samo o aktivnosti i ciljevima njegove grupacije u SAD, već i o razlogu svog dolaska u Evropu, odnosno u SR Njemačku i Austriju.

Prema riječima Arapovića proizlazi, kaže suradnik, da njegova grupacija treba da preraste u opći hrvatski pokret u kojem glavna snaga treba da bude mlada generacija, generacija koja je prožeta nacionalnom sviješću i osjećajima, ali čija se ideologija ne bazira na ustaštvu i drugim preživjelim ideologijama. On i njegovi suradnici svjesni su da je još sve u početnoj fazi - stadiju mu, ali kako je opća klima vrlo povoljna, ocjenjuju i uvjereni su (on posebno) da će se embrion brzo razvijati i prerasti u snagu. Konkretne akcije bit će hrana za jačanje tog pokreta i to kako političke tako i oružane akcije, a ove druge naročito. Ocjenjuje da ni u jednom periodu poslije rata nisu postojali tako povoljni uslovi - (objektivni i subjektivni) kao sada. Nije govorio o tome što je do sada već učinjeno na tom planu, kako misle sve to realizirati, kada i drugo. Podvlačioje samo njihovu rješenost i odlučnost. Po svemu sudeći Arapović je došao samoinicijativno u Evropu, a ne u ime njegove grupacije, ali sa točno odredjenim ciljem:

- Da na licu mjesta (boravak u SR Njemačkoj i Austriji je, po njegovom mišljenju, isto kao da je čovjek u zemlji) ispita stanje i situaciju u zemlji;

- da ispita odjek dogadjaja u zemlji na susjedne zemlje i

- da ispita i utvrdi političko stanje i raspoloženje kako u emigrantskim sredinama, tako i u redovima naših gradjana na radu u SR Njemačkoj i Austriji;

.....

- spremnost i raspoloženje ovih sredina za oružane akcije;

- da utvrdi objektivne mogućnosti i uslove na planu stvaranja i organiziranja gerilskih grupa i za ubacivanje istih u zemlju;

- da ispita raspoloženje mladih prema novom pokretu koji se stvara u SAD i ovdašnji odjek , utjecaj glasila "Hrvatska borba" na te sredine i drugo.

Svemu tome Arapović pridaje veliki značaj i smatra da su to bitni elementi za kreiranje njihovih planova i programa. Naglasio je, da je kroz kontakte sa velikim brojem ljudi stekao vrlo povoljnu sliku i da je impresioniran raspoloženjem koje vlada kod mladih ljudi, posebno za akcije prema zemlji. Mladi ljudi, kaže on, ne samo da ispoljavaju spremnost za akcije, već oni to traže i zahtjevaju da se što prije otpočne sa oružanom borbom. U vezi s tim suradnik ističe, da medju mladima (emigrantima i gradjanima na radu) nesumnjivo ima priličan broj onih koji su spremni na akcije, ali se ne slaže sa ocjenom Arapovića da je većina tih ljudi za akcije, ali je istina da i taj broj predstavlja odredjenu potencijalnu opasnost. Po mišljenju suradnika, za vrijeme boravka u SR Njemačkoj i Austriji Arapović nije poduzimao nikakve konkretne radnje i dubokog je uvjerenja da je za to vrijeme prikupljao samo naprijed navedene podatke.

Arapović je u vezi svega tražio i mišljenje suradnika, posebno u vezi akcije, odnosno koncepcije o stvaranju i organiziranju gerilskih grupa u zemlji.. Predhodno mu je iznio kako on i njegovi suradnici to zamišljaju. Prema njegovim riječima proizlazi, da bi gerilske grupe u početku vršile napade i diverzije manjeg obima i nakon toga bi se povlačile preko granice ili ostajale u zemlji, zavisno od situacije. Medjutim, intencija je da se s vremenom gerila razvija do te mjere da njene akcije p[illegible]avi gerilski rat. Sve to treba da izazove u zemlji nemir, nesigurnost i takovo političko stanje i problem, da će se morati umješati i svjetska javnost, drugim riječima

.....

da hrvatsko pitanje kad tad dodje i pred organizaciju UN. To im je cilj. Dao je do znanja da je odluka po tom pitanju praktično već donešena, definitivno i da će se taj plan i program početi ostvarivati već u proljeće ove godine. Ako je to točno, kaže suradnik, to znači da su neke pripreme već izvršene (ljudi, sredstva, punktovi i drugo), ali Arapović o tome nije rekao ni riječi. Na pitanje suradnika što on misli o svemu tome , suradnik je apriori odbacio tu zamisao i izrazio uvjerenje da je sve to ne samo besmisleno, već unaprijed osudjeno na propast iz više razloga . Treba imati u vidu, rekao je suradnik, da jepoli tička situacija u zemlji bez sumnje izazvala pojačanu budnost UDB-e i vojske, kako unutar zem - lje, tako i na njenim granicama, pa i van granica, što znači da će se poduzimati oštre mjere za suzbijanje takvih pokušaja i ukoliko već u prvim pokušajima dodje do hvatanja tih grupa, to bi za njih bio ne samo veliki udarac, već bi to izazva lo i dalekosežne posljedice (kompromitacija i drugo). Suradnik je očekivao da će Arapović na takav njegov stav parirati nekim dokazima iz kojih bi se moglo zaključiti da već postoje neki konkretni planovi i dr., medjutim, Arapović uopće nije reagirao. Ta šutnja bi se mogla shvatiti kao prešutna saglasnost i prihvačanje iznjetog mišljenja, ali suradnik vjeruje da se Arapović u stvari nije sa tim složio, da je ostao pri svome. On, kaže suradnik, se i ne može složiti sa njegovim mišljenjem , jer bi time došao u kontradikciju s obzirom da je on, a tako i njegova grupa, prihvatio i proklamirao koncepciju o oružanoj borbi, a to je, kako je rečeno, baza na kojoj oni grade ili nastoje izgraditi njihov pokret. U vezi s tim suradnik savjetuje da bi trebali temeljito i studiozno proučiti prva tri broja glasila "Hrvatska borba", jer je u njima praktično dat program i plan pokreta, iznjeti planovi i namjere. Tu su da te i upute za gerilu. Ovim uputama Arapović prida je posebno veliko značenje. Tu se zapravo mogu nazrijeti njihovi planovi i namjere.

Suradniku nije poznato sa kojim je sve ljudima Arapović kontaktirao za vrijeme boravka u SR Njemačkoj i Austriji i koje je sve gradove posjetio. Pozitivno zna da je duže vremena boravio u Münchenu

.....

i Beču i da je posjetio Karlsruhe. U Münchenu je odsjeo odmah po dolasku iz SAD i tu se već prvih dana povezao sa Bagarić Ivom i MUSA prof. VLADIS LAVOM, koji je inače član redakcije "Hrvatska bor ba". O čemu je razgovarao sa tim ljudima suradniku nije poznato. Konstantirao je samo to da je Ba garić bio sa njim u stalnoj vezi, te da Arapović mnogo drži do Muse. Može se samo predpostaviti da su ova dvojica dobila neke zadatke na planu Arapo vića.

Kako je već rečeno, pravi razlog boravka Arapovi-ća u Beču suradniku također nije poznat, a niti mu je poznato s kim je sve kontaktirao. Po onome što mu je Arapović rekao u vezi njegova boravka u Beču, proizlazi da je u Beču boravio samo za to da ispita napred navedene elemente, ali i da pro-uči neka lica. Navodno je upravo radi toga nekoli ko puta posjetio i katolički centar, gdje je nepo sredno slušao reagiranje ljudi i njihovo raspolo-ženje. Konstantirao je dvije stvari koje za njega imaju veliki značaj:

- da se u Beču nalazi masa mladih i da postoje svi uslovi za okupljanje i organiziranje te mase ;

- ali da trenutno u Beču nema sposobnog čovjeka, koji bi organizirao ovu masu.

Kad je bilo riječi o tome, Arapović je podvukao da je to velika šteta, jer je tu vrlo pogodno tlo u svakom pogledu. Dao je do znanja da je on veoma zainteresiran za Beč i da će tu morati nešto podu-zeti.

Imao je neke kontakte i sa ljudima iz društva "Kot romanić", ali nije rekao s kim je kontaktirao. Za pravo da je sa nekima od tih ljudi kontaktirao, su radnik zaključuje po tome što je rekao da su se u to društvo infiltrirali agenti UDB-e, da su dva studenta (jedan je došao iz Zagreba, jedan iz Münchena) otkriveni kao takovi i izjureni. Spome-nuo je i dolazak nekog BUDIŠE iz Zagreba, koji je navodno rodjak sa Budišom, bivšim studentskim liderom. Prema riječima Arapovića proizlazi da je i ovaj sumnjiv.

.....

Spomenuo je i susret sa emigrantom GRČIĆ NIKOLOM iz Sinja i BAKULA ZDENKOM iz Prnjavora (Bakula je donedavno bio u Münchenu). Ovim susretima, kaže suradnik, ne bi trebalo dati neki značaj, jer to sigurno nisu ljudi na koje bi se Arapović oslonio. Susret sa Grčićem interesantan je više po tome što je Grčić rekao tj. da ima sada komplikacije sa policijom radi prodaje hrvatskih putnica za račun HNO, odnosno Jelića.

Govoreći o svom radu i životu u SAD istakao je nekoliko momenata, koji pokazuju da je nezadovoljan sa životom u SAD. Posebno ga tišti stalna nesigurnost u pogledu zaposlenja i to ga, kako on kaže, dosta sputava u njegovom političkom životu i aktivnosti. Trenutno radi kao konobar u jednom hotelu u Vašingtonu. Oženio se i nedavno je dobio dijete. Obitelj mu pričinjava takodjer mnogo poteškoća, zapravo briga za egzistenciju obitelji. Iz prikaza o svojoj aktivnosti i aktivnosti svoje grupacije proizlazi slijedeće:

Jezgro svega (ideja, misli, akcija) je grupa koja sada djeluje kroz glasilo " Hrvatska borba", a to su: on, Vrbić Josip, Bačak Božo, Čorić Branko, Gojčeta Ante, Jakić Ivan, Letina Šime, Musa Vladislav, Obradović Nikola, Osmanagić Fadil, Pajer Pero, Remenar Josip. Zatim braća Tomić, koji žive u Torontu (Kanada), Korsky u Argentini i Rover Sreóko u Australiji i još mnogi drugi, ali to je jezgro. Braća Tomić i grupa oko njih izdaje u Torontu list "Republika Hrvatska", a grupa oko Korskog "Naš put", koji izlazi u Buenos Airesu. O svim tim ljudima Arapović ima visoko mišljenje i veoma ih cijeni. Posebno Vrbića i GABELICA MARIJANA. Vrbić po pričanju Arapovića predaje hrvatski jezik na školi, gdje se obučavaju oficiri Pentagona, u stvari pripadnici ob. službe američke armije, koji po završenoj obuci, odlaze na službu u Jugoslaviju, bilo kao vojni ataši ili službenici DK predstavništva. Jedan oficir iz te škole, kaže Arapović , već se nalazi u Zagrebu. Vrbić je zaposlen kao stalni predavač na toj školi. Škola je u sastavu Pentagona, što znači da je Vrbić službenik američke vojne administracije, ali je ipak pod stalnom prismotrom. U vezi s tim je podvukao da je i

.....

590

- 8 -

on pod prismotrom američke policije. Za vrijeme posjete Predsjednika Republike Tita - SAD, upozoren je kao mnogi drugi. U vezi s tim je rekao da se on osobno nije slagao sa akcijom (demonstracijama) koja je inicirana od ljudi u Clevelandu i da on u tome nije učestvovao. Tada je navodno razgovarao sa jednim policajcem koji dobro vlada hrvatski i rekao mu, neka njih puste na miru, te mu skrenuo pažnju da ukoliko se nekome iz njegove grupe nešto desi da će se oni njima osvetiti, našto mu je navodno policajac rekao, neka žive u miru i neka budu bez brige.

Govoreći o glasilu "Hrvatska borba", posebno je istakao da ovaj list treba da odigra presudnu ulogu na planu širenja njihovih ideja, širenju i jačanju njihova pokreta, a treba da odigra presudnu ulogu i u konfrontacijama, te razjašnjavanju sukoba do kojih će doći sa raznim grupacijama radi radikalnih promjena u stavovima i pogledima. Do konfrontacije je već došlo, odnosno do oštrih polemika sa nekim poznatim ličnostima (trenutno se vodi oštra polemika sa grupom Radica - Mirt-Duišin, što znači sa KOS-om i sa grupom oko društva "Hrvatski akademski klub").

Predpostavlja da će do reakcije doći i kod drugih grupacija, ali njih i njega ne brine stav vodećih ličnosti već baze, a prije svega kod mladih ljudi. Upravo zato pomno proučava raspoloženje u tim sredinama. Mišljenja je da ukoliko za njihove ideje i koncepcije pridobiju tu sredinu, uspjeh je tada siguran. Potpuno su svjesni, kaže Arapović da obračun sa starijom generacijom, njihovom demagogijom i frazerstvom neće biti lako i da konfrontacija u sebi nosi rizik, ali oni moraju ići tim putem. Prema Jeliću jedino imaju nekog obzira. Kad je bilo riječi o Jeliću, Arapović je rekao, da on osobno ni malo ne cijeni Jelića, međutim, treba priznati činjenicu da je Jelić kakav je, da je, potreban i kad njega ne bi bilo , onda bi takvu ličnost trebalo stvoriti, jer svaki pokret mora imati simbol, a on je, priznali neki to ili ne, ipak simonim borbe hrvatskog naroda.Ni riječi o nekim kontaktima s Jelićem.

591

- 8 -

Dakle, za njega i njegovu grupaciju vrlo je važno, čak se može reći i presudno, pridobiti mlađu generaciju bez obzira kojoj grupaciji pripada, tu snagu organizirati i aktivirati u svim vidovima na zacrtanom planu i programu.

Glasilo "Hrvatska borba" izdaje se za sada u 2.5000 primjeraka a svako izdanje stoji ih oko 600 USA dolara. Sve te troškove snose sami. Uvjeren je da će se tiraž u najskorije vrijeme poboljšati, jer za to postoji veliki interes. Raspačava se već u mnogim zemljama Evrope, a naročito po SR Njemačkoj. On, Vrbić i Gabelica ipak snose glavno breme. Veliku pažnju posvećuju tematici i stilu pisanja i tome svemu prilaze vrlo studiozno.

Po tome bi se dalo zaključiti da Bušićev dolazak u Evropu nije u vezi sa aktivnošću ove grupe. O njegovom dolasku suradnik je već ranije znao, jer ga je o tome obavjestio ČOVIĆ fra MIRKO iz Beča. Bušić se pojavio u Beču negdje krajem listopada. Čović je u vezi njegova dolaska izrazio čudjenje, a u izvjesnom smislu i zabrinutost, što potvrdjuju njegove riječi " neznam što će ta budala u Beču". Poslije izvjesnog vremena napustio je Beč, a sada se navodno nalazi u Berlinu.

Kao glavne baze u SAD označuje Cliveland, New York, Hamilton, a u Kanadi Toronto. U tim gradovima nalazi se najveći broj ljudi, koje je on osobno upoznao još u Beču, tj. ljudi koji su prošli "bečku školu". U te ljude ima veliko povjerenje. Razišao se jedino sa Bušić Zvonkom, ali suradniku nije poznato što je uzrok tome.

Arapović je ostavio utisak da je sam došao u Evropu. Uopće nije spominjao dolazak nekih drugih lica (Gabelica Marijana, Čorić Branka, Kragulj Pere I. Dozvoljava mogućnost da je došao sa navedenim,no ipak je uvjerenja da bi mu Arapović u tom slučaju to rekao ili ako ne bi mu rekao za sve, onda bi sigurno za Čorić Branka, a vjeruje da bi ga u tom slučaju Čorić sam potražio.

.....

Suradniku je postavljeno pitanje, odnosno zatraženo da da svoje mišljenje u vezi diverzije na vlaku do koje je došlo 27.I o.g. kod Zagreba. U vezi s tim, suradnik je izrazio mišljenje i uvjerenje da Arapović nije umješan u ovaj slučaj. Osobno vjeru je i predpostavlja, iako nema nikakvih elemenata za tu predpostavku i sumnju, da bi u tu diverziju mogao biti umješan Bušić Zvonko, a isto tako i njegov rodjak Bušić Milan, koji stalno živi u Beču, a radi kao službenik u poreznom uredu. Kako kaže, suradnik, Milan Bušić se javno ne ističe, ali je vrlo ekstreman i uvijek je podržavao latentne veze sa ekstremnim dijelom emigracije. Isto tako nema elemenata da bi sa tom akcijom povezao Bagarić Ivu bez obzira što je Bagarić sada očito vrlo aktivan.

Pored navedenih veza Arapovića u Evropi, suradnik ističe i vezu Arapovića sa VUKOJEVIĆ VICOM, koji živi u Parizu. Upravo onog dana tj. 24.XII prošle godine kada je bio sa Arapovićem primio je iz SAD čestitku (božičnu, novogodišnju) od CRNOGORAC ZVONKA, a na toj čestitci javio se i Vukojević Vice. Kad je rekao to Arapoviću, ovaj se začudio i rekao "odakle on tamo, kod je trebao biti u zemlji". Neka veza postoji i sa kćerkom pok. Andrije Hebranga. Navodno je istu slučajno susreo u München, a došla je iz zemlje da bi izbjegla moguće komplikacije.

Arapović ima neku vezu u Parizu. Zapravo radi se o ljudima koje on još ne poznaje, ali ih želi upoznati. Kako on kaže, obavješten je da se radi o vrlo dobrim ljudima, no, želio bi da se provjere. U vezi s tim zamolio je suradnika da za vrijeme boravka u Parizu posjeti ta lica (dao mu je adrese), sa njima osobno razgovara i da mu javi svoje utiske i mišljenje o tim ljudima. Po svemu sudeći, kaže suradnik, radi se o licima koja bi trebala biti uvučena u njegovu grupaciju.

Kod ovog susreta Arapović je spomenuo i akciju sa letcima u Zagrebu, a koje su letke rasturale dvije Amerikanke. Ove djevojke su u stvari ljubavnice Bušića i Čorić Branka, a oni su ih i angažirali za tu akciju. Po onome što je Arapović rekao o njima dobija se utisak da bi one mogle poslužiti i za druge akcije, bilo za to što su jako vezane za pomenute, bilo za to što one uopće ne razmišljaju o onome što čine. Suradnik ih zna samo po vidjenju.

Navodno se još uvijek nalaze u Beču.

Bilo je riječi i o Abičić Dragi. Isti se sada nalazi u New Yorku. Arapović je dao naslutiti da iz medju njih ne vladaju najbolji odnosi i da Abičić ne suradjuje sa grupom Arapovića. Navodno je i on imao neke kontakte sa predstavnicima zemalja Istočnog bloka, posebno sa Bugarima za vrijeme dok je bio u Beču.

Sa Bagarić Ivom suradnik nije opširnije razgovarao, ali je ipak, utvrdio ne samo vezu sa Arapovićem, Mu sa Vladislavom, Dolić Mladenom i grupom oko istog u Karlsruhe, već je došao i do saznanja o vezama Bagarića sa Tomulić Vladimirom i o njihovoj zajedničkoj aktivnosti u stvaranju organizacije SKH. Prema onome što je čuo od njega proizlazi da je on je dan od inicijatora. Bagarić je napomenuo da je na jednom sastanku u Frankfurtu bio prisutan i jedan službenik Sovjetske ambasade. Prema onome što govori i tvrdi dobija se utisak da ta veza stvarno postoji. Suradnik ne isključuje da Bagarić nešto muti, jer kako on kaže Bagarić je čovjek koji ne preza od ničega. DUKIĆ fra BERNARDI potvrdio je aktivnost Bagarića na tom planu (u stvaranju organizacije SKH) i vezu sa Tomulićem.

Bagarić još uvijek posjeduje stan u Münchenu, iako još duže vremena radi u Karlsruhe. Tu je osnovao poduzeće, koje se bavi izvodjenjem nekih radova po šumama. Hvali se dobrom zaradom. Kod sebe je zaposlio oko 10 naših ljudi. Sada ispituje mogućnost izvodjenja sličnih radova u Švicarskoj, iz razloga što na tom području navodno nema više posla.

Iznoseći svoja osobna zapažanja o aktivnosti emigracije na području Ulma i Bodenskog jezera, ista - kao je da se od dogadjaja u zemlji do danas osjeća pojačana aktivnost, ali ono što njega zabrinjava ni su ove sredine, već zbivanja medju našim gradjanima na radu, naročito medju mladima. Kako on kaže, sada postoje brojne grupice koje, istina, nisu velike, niti su organizirane i povezane, ali su kompaktne u neprijateljskom djelovanju. Te grupice se naročito mogu osjetiti na području Bodenskog jezera, u okolini Biberacha, Laupheima, Ulma i drugim mjestima.

.....

U Biberachu postoji grupica od 10-12 mladića,koja samo čeka da ih netko organizira i povede.Neki od njih su mu govorili da će se sami početi naoružavat, ali ne pištoljima, jer toga imaju već dosta, nego automatima i poći u zemlju. Automate navodno mogu dobiti u Stuttgartu.

Veliki broj mladih, kaže suradnik, boravili su u zemlji odmah poslije dogadjaja, ali su se vratili prije vremena i sada šire glasine o tome da je situacija u zemlji očajna, da policija progoni ljude i td. Neki od njih tvrde da su bili sami saslušavani i maltretirani. U tome naročito prednjače lica sa područja Hercegovine.Po mišljenju suradnika svi oni mogu vrlo lako postati pli jen ekstremista, tipa Bebek Miljenka i drugih.

Krajem prosinca prošle godine na Bodenskom jezeru boravio je i Bebek Željko. Odsjeo je kod brata Miljenka. U Španiju se vratio početkom siječnja ove godine. Sa njim je bio i neki Šego, koji takodjer živi u Španiji. Šego je prije odlaska u Španiju živio u Njemačkoj, a zatim u Belgiji,odakle je protjeran prije 5-6 godina i nakon toga prešao u Španiju. Star je oko 45. godina.Bebek Željka je suradnik upoznao preko njegova brata Miljenka. U razgovoru mu je rekao da je u SR Njemačku došao najviše radi upoznavanja situacije u zemlji i da ispita stanje medju emigrantima i našim "dobrim" radnicima, na ovom području. Sa kime je sve kontaktirao suradniku nije poznato , ali vjeruje da je bio u kontaktu sa svima koji nešto za njega znače, jer je za tu grupaciju već godinama vezan i konačno tu živi i njegov brat , koji je svakako jedan od najaktivnijih na tom području.

Suradnik se interesirao kod Željka za Crničkog, medjutim, Željko je naprosto izbjegao da govori o njemu, a ono što je rekao nije ništa drugo nego napad na Crničkog. Po riječima Željka Crnički nije čovjek koji bi mogao i trebao biti na čelu centra u Španiji i jasno dao do znanja da bi istog trebalo u svakom slučaju maknuti. Nadalje , po riječima Željka proizlazi da je Crnički izmislio atentat na njega samo za to da bi stekao neki ugled, i u vezi s tim rekao "izgrebao se nožem po rukama, a sada dokazuje kako je te radnje zadobio u hrvanju sa napadačem." .....

Suradniku je čak savjetovao da bi bilo bolje ako sa njim prekine svaku vezu. Ipak, obećao je da će prenjeti pozdrave. Kod Željka, kaže suradnik, dolazi vrlo očito do izražaja njegova ambicija i pretenzija za rukovodećim položajem.

Od prošlog kontakta pa do sada suradnik je imao još nekoliko susreta sa Bebek Miljenkom, medjutim, nije došlo do nekih novih saznanja o njegovoj aktivnosti, ulozi i vezama. Od strane Miljenka više nije bilo ni ponude o zajedničkom putovanju u Španiju. No, bratu Željku ga je predstavio kao svog dobrog prijatelja i kao čovjeka na koga se mogu osloniti, pa je Željko izrazio nadu da će se oni još vidjeti i čuti.

U razdoblju od prošlog kontakta do danas nije uspio uspostaviti ni kontakt sa VUČIĆ ILIJOM. Posli je propalog susreta javio se Vučiću pismom i objasnio mu da je bio u Stuttgartu i gdje ga je čekao, ali Vučić do danas nije odgovorio. Javio mu se samo čestitkom za novogodišnje praznike. Isto tako nije došao do nekih pobližih podataka i saznanja za Medić Rafaela.

Što se tiče URLIĆ MARKA sada zna da se nalazi u Stuttgartu. Vrhovni sud je definitivno odbacio žalbe što znači da će kaznu izdržavati, kako je presudjeno. Prilikom boravka u Karlsruhe, posjetio je ženu Šarca, ali ništa interesantno nije saznao. Kod njega je odveo emigrant Kavran, koji živi u Karlsruhe.

Suradnik nas je informirao još o nekim zapaža - njima od kojih je interesantan slučaj sa Vugdelja fra Ignacijom, koji je donedavno bio u Kölnu. Pojedinosti u vezi s tim suradnik još nezna, ali mu je poznato da je biskupija u Kölnu tražila da se on odstrani iz tog centra, a to isto je zatražila i njemačka policija. Provincijal je pokušao da Vugdelju privremeno smjesti u Stuttgart, medjutim, po najnovijim vijestima Vugdelja je morao napustiti SR Njemačku. Sada se nalazi u Švicarskoj gdje ga je prihvatio Kordić fra Lucijan.

.....

Informiran je i o bjegu iz zemlje književnika DONAT. Isti se sada nalazi u Zürichu i prema nekim vijestima isti se već povezao sa "Radja Tihomirom i "Petričevićem. Emigracija, odnosno pojedinci iz redova emigracije računaju da će izvjestan broj ljudi koji su se eksponirali kao nacionalisti napustiti zemlju, a ti ljudi će za njih mnogo značiti i osvježiti njihove redove. Arapović o tome ima svoj poseban stav i pridaje tome značaj, međutim, istovremeno smatra da ne bi bilo dobro , ako bi veliki broj ljudi napustio zemlju, jer bi u tom slučaju nestalo baze u zemlji. Skreće pažnju da bi trebalo obratiti pažnju na aktivnost i djelatnost prof. RADMAN ANTE koji živi u Beču i koji je član društva "Kotromanić", ali koji, kako je čuo više djeluje van te sredine, a ima dobrih veza i sa zemljom.

Na ovom kontaktu suradnik je dao i neke svoje primjedbe i tražio određena objašnjenja o stanju i u zemlji. Njegove primjedbe uglavnom se odnose na našu dnevnu štampu i u vezi s tim podvukao da brojni članci u kojima se tretiraju, rasčišćavanja sa nacionalističkim elementima stvaraju u inozemstvu sliku da je kod nas stanje još uvijek konfuzno i nejasno i mnogi u tome nalaze potvrdu da su vijesti koje objavljuje strana štampa točne, pa je mišljenja da bi to trebalo svesti na razumnu mjeru i pisati samo o slučajevima, koji imaju određeni značaj.

MJERE SDS: - Suradniku je stavljeno u zadatak da otputuje u Deč, na planu otkrivanja učesnika u diverziji na vlaku 27. I o.g.
- Praćenje
- Provjeravanje

Manfreda Maks

Napomena: Jedan primjerak informacije dostavlja se Centru SDS Zagreb, za predmet Arapović Rudolfa, a izvadci za ostala lica naknadno će se dostaviti ostalim Centrima.

597.

Kio 83/72.

3

u VUKOJEVIĆ VIĆE

9. veljače 2.

Okružnog Zagrebu

Radović Ranko Vukojević Vice

Hotujac Mandica 109 i 118

8- 10 i 42

10.45

Zamjenik OJT Reutz Branko

osobno

Marić Vladimir, advokat iz Zagreba

Okrivljeni ponovno upozoren u smislu čl. 203 st. 2 i 9 ZKP.

Okrivljeni izjavljuje da i dalje ostaje kod toga da ne želi davati svoju odbranu.

Okrivljenom je postavljeno pitanje da opiše svoj odlazak u Pariz i svoj boravak u Parizu, te da dade imena osoba s kojima je u Parizu kontaktirao, a posebno da opiše svoju aktivnost u osnivanju Ogranka Matice Hrvatske u Parizu.

Okrivljeni na postavljeni upit, izjavljuje da na pitanje ne želi odgovarati.

Okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti na postavljeno mu pitanje.

Okrivljenom jezatim postavljeno pitanje, da li je on govorio nešto na sastanku koji je održan u Parizu prilikom osnivanja društva Matice Hrvatske u Parizu.

Okrivljeni izjavljuje da na to pitanje ne želi odgovoriti.

Okrivljenom je predočeno, da je iz iskaza svjedoka Pejović Danila proizlazi, da je on prilikom osnivanja Društva Matice Hrvatske u Parizu nešto govorio i to na temu hrvatske historije IXX i XX stoljeća, te je ujedno i upitan da li želi s tim u vezi nešto odgovarati.

Na postavljeno pitanje okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovarati.

Okrivljenom je postavljeno pitanje da li je povedom održavanja izložbe Umjetnost Ljugoslavije kroz vjekove koja je održana u Parizu bilo neko predavanje u Društvu Matice Hrvatske u Parizu i tko je ta predavanja održao.

Na postavljeno pitanje okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovarati.

Okrivljenom je predočeno, da iz iskaza Pejović Danila proizlazi, da je u Društvu članova Matice Hrvatske u Parizu održano predavanje p temama izložbe Umjetnost Jugoslavije keoz vjekove, te da su predavanja medju ostalima držali i članovi uprave navedene izložbe Fisković i Matvejević.

Okrivljeni i na navedeno pitanje izjavljuje da ne želi odgovarati.

Okrivljenom je postavljeno pitanje u pogledu Šimac Nevena i njegove uloge u inicijativnom odboru navedenog društva, te okrivljeni izjavljuje da na pitenje ne želi odgovoriti.

Okrivljenom je predočn dio iskaza Pejović Danila, gdje govori da je Šimac Neven pisao Matici Hrvatskoj da pošalje svoje predstavnike na otvaranje društva u Parizu, te okrivljeni izjavljuje da na to pitanje ne želi odgovarati.

Okrivljenom je postavljen upit, da govori o svom odlasku u SAD i Kanadu, te o svojoj aktivnosti u tim zemljama.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovarati.

Okrivljeni upozoren u smislu čl.80 ZKP, te izjavljuje da zapisnik ne želi čitati jer je slušao diktat.

D o v r š e n o

11.15 sati.

Okrivljeni:

Istražni sudac:

Zapisničar:

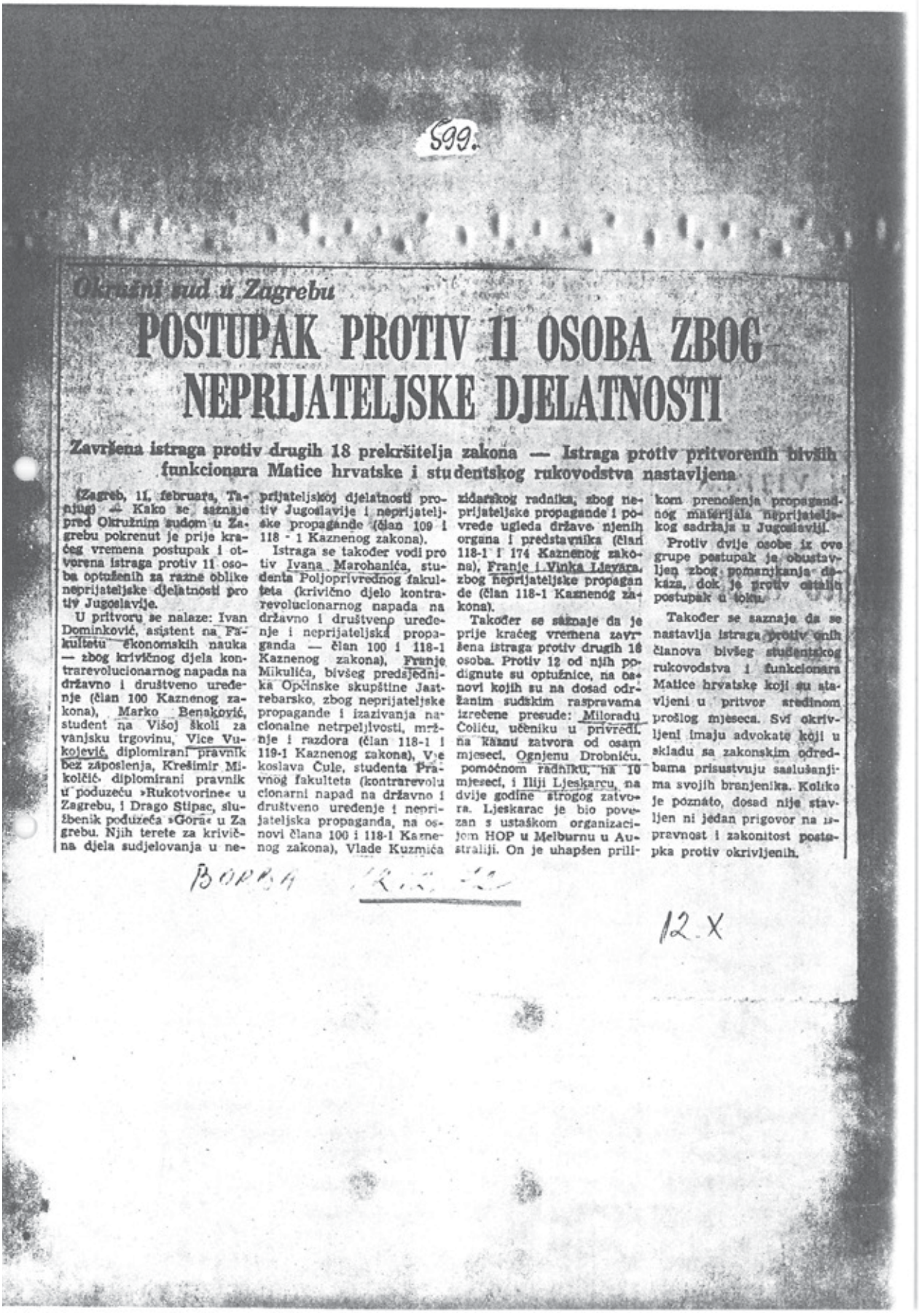

599.

Okružni sud u Zagrebu

POSTUPAK PROTIV 11 OSOBA ZBOG NEPRIJATELJSKE DJELATNOSTI

Završena istraga protiv drugih 18 prekršitelja zakona — Istraga protiv pritvorenih bivših funkcionara Matice hrvatske i studentskog rukovodstva nastavljena

(Zagreb, 11. februara, Tanjug) — Kako se saznaje pred Okružnim sudom u Zagrebu pokrenut je prije kraćeg vremena postupak i otvorena istraga protiv 11 osoba optuženih za razne oblike neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije.

U pritvoru se nalaze: Ivan Dominković, asistent na Fakultetu ekonomskih nauka — zbog krivičnog djela kontrarevolucionarnog napada na državno i društveno uređenje (član 100 Kaznenog zakona), Marko Benaković, student na Višoj školi za vanjsku trgovinu, Vice Vukojević, diplomirani pravnik bez zaposlenja, Krešimir Mikolčić, diplomirani pravnik u poduzeću »Rukotvorine« u Zagrebu, i Drago Stipac, službenik poduzeća »Gorа« u Zagrebu. Njih terete za krivična djela sudjelovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije i neprijateljske propagande (član 109 i 118 - 1 Kaznenog zakona).

Istraga se također vodi protiv Ivana Marohanića, studenta Poljoprivrednog fakulteta (krivično djelo kontrarevolucionarnog napada na državno i društveno uređenje i neprijateljska propaganda — član 100 i 118-1 Kaznenog zakona), Franje Mikulića, bivšeg predsjednika Općinske skupštine Jastrebarsko, zbog neprijateljske propagande i izazivanja nacionalne netrpeljivosti, mržnje i razdora (član 118-1 i 119-1 Kaznenog zakona), Vjekoslava Čule, studenta Pravnog fakulteta (kontrarevolucionarni napad na državno i društveno uređenje i neprijateljska propaganda, na osnovi člana 100 i 118-1 Kaznenog zakona), Vlade Kuzmića zidarskog radnika, zbog neprijateljske propagande i povrede ugleda državnih organa i predstavnika (član 118-1 i 174 Kaznenog zakona), Franje i Vinka Ljevara, zbog neprijateljske propagande (član 118-1 Kaznenog zakona).

Također se saznaje da je prije kraćeg vremena završena istraga protiv drugih 18 osoba. Protiv 12 od njih podignute su optužnice, na osnovi kojih su na dosad održanim sudskim raspravama izrečene presude: Miloradu Čoliću, učeniku u privredi, na kaznu zatvora od osam mjeseci, Ognjenu Drobniću, pomoćnom radniku, na 10 mjeseci, i Iliji Ljeskarcu, na dvije godine strogog zatvora. Ljeskarac je bio povezan s ustaškom organizacijom HOP u Melburnu u Australiji. On je uhapšen prilikom prenošenja propagandnog materijala neprijateljskog sadržaja u Jugoslaviji.

Protiv dvije osobe iz ove grupe postupak je obustavljen zbog pomanjkanja dokaza, dok je protiv ostalih postupak u toku.

Također se saznaje da se nastavlja istraga protiv onih članova bivšeg studentskog rukovodstva i funkcionara Matice hrvatske koji su stavljeni u pritvor sredinom prošlog mjeseca. Svi okrivljeni imaju advokate koji u skladu sa zakonskim odredbama prisustvuju saslušanjima svojih branjenika. Koliko je poznato, dosad nije stavljen ni jedan prigovor na ispravnost i zakonitost postupka protiv okrivljenih.

BORBA 12. X

12. X

600.

Poslovni broj Kv 172/72-2
Kio 83/72

R J E Š E N J E 16.II.72.

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu, sastavljeno od sudaca okružnog suda Dvoržak Rudolfa kao predsjednika vijeća, te Popović Lazara i Petrović dr Mihaila kao članova vijeća, uz sudjelovanje Cvitanović Anđelke kao zapisničara, u kriv. predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE zbog kriv. djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ, rješavajući o prijedlogu istražnog suca od 16.II 1972.broj Kio 83/72-19 o produženju pritvora protiv okrivljenog, na sjednici održanoj dana 16.II 1972,

r i j e š i o j e :

Prijedlog istražnog suca se uvažava i protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE **p r o d u ž u j e** se pritvor za daljnjih mjesec dana s tim da mu po ovom rješenju produženi pritvor traje zaključno do 17.ožujka 1972.

Obrazloženje

Rješenjem istražnog suca ovog okružnog suda od 25.I 1972.broj Kio 83/72-2 određeno je provođenje istrage protiv okr.Vukojević Vice zbog kriv.djela iz čl. 109 i čl.118 st. 1 KZ.

Rješenjem istražnog suca od 18.I 1972. broj Kir 66/72-4 određen je pritvor protiv okr. Vukojević Vice zbog razloga iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Svojim dopisom od 16.II 1972. broj Kio 83/72-19 istražni sudac je predložio da se protiv okr. Vukojević Vice produži pritvor za daljnjih mjesec dana s obzirom da se istraga iz objektivnih razloga do sada nije mogla završiti, a da razlozi zbog kojih je protiv njega određen pritvor i dalje postoje.

Prijedlog istražnog suca je osnovan.

601. 64

Istraga se iz objektivnih razloga i zbog svoje složenosti nije mogla završiti u dosadašnjem roku pritvora.

U daljnjoj istrazi bit će potrebno utvrditi u kom mjestu služi kadrovski rok Šimec Neven , te ga saslušati kao svjedoka o djelatnosti okrivljenog u Društvu prijatelja Matice Hrvatske u Parizu.

Osim toga zatraženi su podaci od Državne bezbjednosti o organizacijama koje djeluju u SAD i Kanadi , a u kojima je navodno učestvovao okrivljeni.

I dalje postoji razlozi iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a zbog kojih je protiv okrivljenog već bio određen pritvor.

Iz spisa je vidljivo da je okr. Vukojević Vice ranije boravio u Francuskoj od 1968 do 1971, da je u 1971. godini ponovo boravio u inostranstvu kao na primjer u Francuskoj, SAD i Kanadi.

Ova okolnost ukazuje da bi se okrivljeni mogao kriti i da bi mogao pobjeći, ako bi se pustio na slobodu.

S obzirom da postoji osnovana sumnja da je okrivljeni kroz duže vremensko razdoblje djelovao u nacionalističkim emigrantskim krugovima i u raznim mjestima i državama, ova osobita okolnost opravdava bojazan da bi okrivljeni mogao ponoviti kriviČno djelo ako bi se pustio na slobodu.

Na osnovu svega naprijed izloženog valjalo je prijedlog istražnog suca uvažiti kao osnovan i temeljem čl. 181 st. 2 ZKP-a riješiti kao u izreci ovog rješenja.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Zagreb, dne 16.II 1972.

ZAPISNIČAR:
Svitanović Anđelka

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Dvoržak Rudolf

Za točnost otpravka - ovl. službenik -
Matijša Luka

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ovog rješenja okrivljeni može izjaviti žalbu Vrhovnom sudu Hrvatske u roku od 3 dana po primitku pismenog otpravka rješenja.
Žalba se podnosi u dva istovjetna primjerka preko ovog Okružnog suda pismenim putem preko uprave zatvora ili usmeno na zapisnik kod istražnog suca.
Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

602. Kio 83/72.

(4)

VUKOJEVIĆ VICE

22.II 2.

Okružnom Zagrebu

Radović Ranko Vukojević Vice

Hotujac Mandica 109 i 118

8, 42,59

9.35

Žamjenik Beutz Branko

Vukojević Vice

Marić Vladimir

Okrivljenom je postavljeno pitanje, da li je voljan razraditi svoju odbranu, koju je dao na listu 8 do 10 ili i dalje ostaje kod toga da ne želi odgovarati na postavljeno pitanje, te okrivljeni izjavljuje da se i dalje želi služiti mogućnos i da ne odgovara na postavljena pitanja.

Nakon takove generalne izjave okrivljenog, istražni sudac mu postavlja slijedeća pitanja:

Prilikom prvog ispitivanja kod ist. suca na listu 8/2, izjavili ste, da nije točno,da bi za vrijeme boravka u Nev -Yorku u kolovozu 1971.godine organizirali formiranje Ogranka Matice Hrvatske u tome gradu, te da li kod te izjave ostajete.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Prilikom prvog ispitivanja ste takodjer izjavili da vam nije poznato da Nev-Yorku postoji ogranak Matice Hrvatske, te da li kod te izjave ostajete.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Da li ste u vezi s osnivanjem "Društvo prijatelja Matice Hrvatske" u Nex Yorku iz Nev Yorka pisali neka pisma nekim licima u Jugoslaviju.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne žeki odgovoriti.

Da li ste u vezi s osnivanjem "Društva prijatelja Matice Hrvatske u Nev Yorku pisali neko pismo prof. Pejović Damilu?

Okrivljeni izjavljuje da na pitanje ne želi odgovoriti.

Da li ste pisali iz Nev Yorka u Za reb neka pisma okr. Bušić Bruni i u koliko ste pisali, koliko?

Na postavljeno pitanje okrivljeni ne želi odgovoriti.

Da lix ste za vrijeme boravka u Nex Yorku kao svoju adresu dali adresu Gabelice?

Na postavljeno pitanje okrivljeni nežel i odgovoriti.

Okrivljenom su predočeni potpisi na fotokopijama pisma od 5.X 1971. i od 6.XI 1971. s upitom, da li se radi o njegovim potpisima.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje neželi odgovoriti.

Okrivljenom Vukojević Vicá je predočeno, da je prilákom pretresa stana Bušić Brune pronadjeno pismo, datirano s Nuxor 5.listopad 1971.godine potpisanog sa Vice Vukojević kof Gabelice i adresa u Nev Yorku, te u kojem pismu se spominje djelatnost Vice Vukojevića u pravcu odnovanja Društva Matice Hrvatske u Nev Yorku, te da je o temi odnivanja toga društva u Nev Yorku pisao i prof. Pejoviću, koji mu nije odgovorio.

Nakon predočenja navoda iz tog pisma, okrivljeni upitam, da li sada što želi govoriti o svojoj djelatnosti u Nev Yorku, pa je okrivljeni izjavio, da ne želi govoriti o svojoj djelatnosti u Nev Yorku, kao i da ne želi davati nikakve izjave u vezi pisma.

Da li poznajete fratra Galića iz Nev Yorka?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Na upit u pogledu pisma datiranog sa 6.studenim 1971. u Nev Yorku u kome se spominje članak poslan radi objavljivanjau Hrvatskom tjednuku?

Okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Na upit JT.

U pismu od 5.X 1971. spominje se jedno pismo pisano iz inicijativnog odbora Upravnom odboru Matice Hrvatske te dajte objašnjenje tog detalja iz pisma.

Okrivljeni izjavljuje da na to pitanje ne želi odgovoriti.

U pismu se spominje da je neki Marijan pisao preporučeno, te da li želite reći o kojem se Marijanu radi, te da se Gabelica zove Marijan.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

U pismu se spominje zahtjev Matici Hrvatskoj da pošalje predstavnika na osnivanje Društva Matice Hrvatske u New York i da su osigurani troškovi puta i smještaja, te da li ste tražili neku odredjenu osobu iz Matice Hrvatske ili ste tražili bilo kojeg predstavnika?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovarati.

U pismu se spominju i neke prostorije u New Yorku za potrebe knjižnice i čitaonice, pa da li se radilo već o konkretnim prostorijama ili ne?

Okrivljeni izjavljuje da da postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

U pismu se spominje unitarističko uporište u New Yorku, pa da li želite s time u vezi reći?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Da li želite nešto odgovoriti u vezi s Jugoslavenski satom i Hrvatskim satom na radio-programu u New Yorku?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Da li želite nešto odgovoriti u vezi s podržavanjem Jugoslavenskog radiosata u Jug. Konzulatu u New Yorku?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

U vezi Radovića iz New Yorka, da li želite nešto govoriti kao i u vezi sa "Srpskim satom na radio programu u New Yorku, kao i sa reklamiranjem Draže Mihajlovićem, što se sve spominje u pismu?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

U pismu se spominje i slanje informacija odnosno člana za Hrvatski tjednik o situaciji u New Yorku, pa se pitate da li ste takve informacije ili takav članak napisao i poslao?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

U pismu se spominje da bi na osnovački skup "Društva Matice Hrvatske u New Yorku trebao doći neki jači iz Matice, pa da li ste mislili na neku konkretnu osobu ili ne?

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovarati.

Na pitanje da li je potrebno nekog iz domovine pozvati tko bi malo duže boravio i napisao knjigu o američkim Hrvatima, a koju bi Matica tiskala o trošku ovdašnjih članova i za koje je predložio Bušić Brunu, te da li je mislio koga drugoga, na postavljeno pistanje okrivljeni ne želi odgovoriti.

Da li ste traži konkretnog predavača.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Na upit u kakvoj ste opasnosti bili u Parizu, okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

Na upit o značenju citata "ako ne radićemo sami, ako da onda se dovraga o poslu moramo dogovoriti", okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Da li želite objasniti koji su desničara od kojih vam je navodno prijetila opasnost u pismu, okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Na upit kakvi su to hercegovački župnici u New Yorku preko kojih je bila osigurana pomoć za Maticu, okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Na upit o kojem se to Marijanu radi koji razmišlja o povratku u Europu, okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Na upit o kakvom se to raio-satu radi, okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Na upit da li je adresa označena u pismu bila adresa okrivljenog u New Yorku, okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Na upit u pogledu detalja iz pisma od 6.XI 1971. tko su Klobučarovi, tko je Andjelko, orivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Nema pitanja na okrivljenog.

Okrivljeni upozoren u smislu čl.80 ZKP. Ne želi čitati zapisnik jer je slušao diktat.

D o v r š e n o
u 10.20 sati.

Istražni sudac: Okrivljeni:

Zapisničar:

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI

606

STROGO POVJERLJIVO
Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak

CENTAR SPLIT

1.III 1972

INFORMACIJA broj 70

VEZA: INFORMACIJA broj

Izvori:

Suradnik

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet:

- DST (Direkcija teritorijalne sigurnosti)
- RUBIĆ PETAR, predsjednik društva MH u Parizu i materijali BUŠIĆ BRUNA i VUKOJEVIĆ VICE.-

SADRŽAJ:

Suradnik "Marko" nam se javio pismom od 11. veljače ove godine i u njemu nas izvješćuje da se organi DST (Direkcije teritorijalne sigurnosti) ni do danas nisu kod njega javili, premda su to obećali učiniti početkom siječnja ove godine. To ga uznemirava, jer učvršćuje njegovu sumnju da je putujući 21. prosinca prošle godine na osobni kontakt operativcu u Milano - Italija, bio pod pratnjom. Jedina predpostavka za ovu sumnju je nejavljanje organa DST-a, drugih "Marko" nema.

"Marko" nam se javio i jednom kartom 9. siječnja iz Pariza, kamo je išao na sastanak Sekcije ABN (Anti-boljševički blok nacija) obečavši o tome uskoro opširnije pismo. Medjutim, u pismu od 11. veljače spominje to obečanje vezujući ga zaneko očekivano putovanje, gdje bi mogao na miru pisati. Javio se iz Renres, gdje je navodno već nekoliko dana u jednoj našoj agenciji i to koristi kao priliku da nam se javi. Piše, kako čuje dosta novosti iz zemlje, dobrih i loših. Uglavnom ocjenjuje da je kod nas dosta živo. Ističe da kod njega ima dosta novosti samo ña nema vremena živiti s time i pratiti sve. Zna da su Bušić Bruno i Vukojević

.....

Vice u zatvoru, te da je Joža Milić imao velikih poteškoća sugerirajući nam da ga nastojimo zadržati u zemlji bar do ožujka ove godine. Sve ovo doznaje preko svećenika Franje Šanjeka s kojim se je 6.II našao kod Bradašić Mate o. Zvonimira. Tu je došao i Petar Rubić predsjednik društva Matice hrvatske u Parizu. Iz razgovora s Rubićem saznao je da se ovaj namjerava potpuno odcjepiti i aktivizirati na polju rada s MH. Ističe, kako zna da se sada ne može vraćati u zemlju, jer da bi puno riskirao. Sprema seriju članaka, te traži veze s novinarima. Kod Rubića su ostale stvari Bušić Bruna i Vukojević Vice. Boji se sve to držati u svome stanu, te da će morati potražiti neko sklonište, obzirom da su to tiskani materijali jako kompromitentni za njih dvojicu. "Marko" mu je dao do znanja da on ima mogućnosti to skloniti na sigurno mjesto. Suradnik nije sasvim siguran da će mu to Rubić donjeti, usprkos obećanju. Ukoliko donese "Marko" bi nas o tome odmah izvjestio radi preuzimanja. Napominjemo, da suradnik posjeduje fotoaparat, kojim bi to preslikao i namapredao filmove. U vezi s ovim suradnik stavlja u izgled potrebu osobnom kontakta tijekom ožujka ove godine.

Dana 25.XII 1971. godine odgovorili smo "Marku" i s par riječi informirali ga o prilikama u zemlji. Istovremeno smo zatražili da se više angažira i da nas učestalije informira. Podržali smo njegov zahtjev za kontaktom čim dodje u posjet Bušićevim i Vukojevićevih materijala, a i inače ako se to ukaže kao potreba.

"Marko" nam je dostavio novu adresu svog prijatelja Francuza, da bi izbjegao eventualnu kontrolu pošte od strane francuske službe.

Frane Dukić

608.

PRIMLJEN dne 29 II 1972

Kio 83/72

VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

Broj: Kž-87/1972-3

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO ZAGREB 1
Primljeno 1. III. 1972
Org. jed. | Broj | Prilog | Vrijednost
Kt-95/72

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Hirši Marijana, kao predsjednika vijeća, te dr Inenšek Bogumila i Meličić Slavka kao članova vijeća i stručnog suradnika Pehcin Dragutina kao zapisničara u krivičnoj predmetu protiv okr. Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl. 109. i 118. st. 1. KZ, rješavajući žalbu okrivljenog izjavljenu protiv rješenja Okružnog suda u Zagrebu od 16. veljače 1972. Kio-83/1972. u sjednici održanoj 28. veljače 1972,

r i j e š i o j e :

Odbija se žalba okr. Vukojević Vice kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepeni sud je pobijanim rješenjem donesenim po čl. 181. st. 2. ZKP iz osnova navedenih u čl. 176. st. 2. t.1. i 3. ZKP za daljnjih mjesec dana produžio pritvor protiv okr. Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl. 109. i 118. st. 1. KZ.

Protiv ovog rješenja okrivljeni je izjavio žalbu i predložio da se preinačenjem pobijanog rješenja pritvor ukine.

Žalba nije osnovana.

Prvostepeni sud je po ocjeni ovog suda naveo uvjerljive razloge i to da je okrivljeni djelovao u inozemstvu i kroz dulje vremena održavao kontakt s raznim neprijateljskim organizacijama u inozemstvu, koji ukazuju na opasnost bijega /čl. 176. st. 2. tl. ZKP/ i na bojazan da će ponoviti kriv.djelo /čl. 176. st. 2. t. 3. ZKP/.

Navodi žalbe okrivljenog da se došao sam prijaviti organima gornjena kad je čuo da je izvršen pretres kod njegovih prijatelja, pa da je tek dva dana nakon toga lišen slobode, da je prema tome mogao pobjeći i da se uopće nije trebao vratiti u zemlju nakon što je održana 21. sjednica Predsjedništva SKJ kao i da ranije nije bio osudjivan, ne dovode u sumnju pravilnost utvrdjenja prvostepenog suda da postoji osnovana sumnja da je izvršio odnosna djela zbog kojih se provodi istraga kao i da postoji opasnost bijega odnosno bojazan da će ponoviti kriv. djelo pogotovo, kraj činjenice da je prigodom ispitivanja u istrazi djelomično priznao odnosne kontakte u inozemstvu i

609.

KŽ-87/1972.

kad je kod njega pronadjeno nešto materijalnih dokaza koji govore u prilog njegove djelatnosti.

Prema tome je prvostepeni sud opravdano pritvor produžio.

Stoga je ovaj sud temeljem čl. 365. st. 3. ZKP odbio žalbu okrivljenog kao neosnovanu.

U Zagrebu, 28. veljače 1972.

Zapisničar:

Peheim Dragutin v.r.

Predsjednik vijeća:

Hirši Marijan v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava

Voditelj opće kancelarije

/Baljić Milan/

610.

Kio 234/72.

Šimac dr Neven

6.ožujka 2.

Okružnom Zagrebu

Radović Ranko Šimac dr Neven

Hotujac Mandica 109, 118

47

8.15.

Zamjenik Studak Berislav

osobno

Znidačić Lav, advokat iz Zagreba

Okrivljeni upozoren u smislu čl.203 st. 2 i 9 ZKP, te mu je saopćeno zbog čega se protiv njega vodi istraga, koji su osnovi sumnje, te o njegovim pravima kao okrivljenog u kriv. postupku.

Koncem 1966.godine išao sam studirati u Pariz gdje sam i doktorirao na temu Medjunarodno javno pravo i to na temu "Francuska i evropska konvencija o pravima čovjeka". Osim toga sam još završio dva postdiplomska studia i postigao odredjene stupnjeve - graduse, i dvije diplome usporednog prava i tri certifikata evropskih i latinsko američkih organizacija.

Jednu od diploma postigao sam na molbu Izvršnog vijeća Hrvatske i to iz upravnog prava.

Za vrijeme moga boravka u Parizu vidio sam da naši tamošnji radnici pretežno vrijeme borave u kavanama, naši studenti da se drže svaki za sebe, a pored toga sam pratio i odlazak naših ljudi u pravcu Canade i Australije, putem razno-raznih dobrotvnornih organizacija, koje su te ljude čak i prodavali, pa sam došao na ideju da osnujemo jedno društvo gdje bi senaši ljudi u Parizu mogli okupljati i baviti kulturnomdjelatnošću. Na tu ideju nisam došao sam nego sam došao do toga u razgovoru s drugim studentima koji su se tamo nalazili, a isto tako i u razgovoru s radnicima.

Kako mi je u to vrijeme bila poznata Matica hrvatska, kao kulturna institucija, to je nas nekolicima poslal pismo Matici Hrvatskoj u Zagrebu, koje pismo ima više potpisnika, čini mi se desetak ili dvanaest, medju kojima sam i ja u kojem izražavamo želju, da se u Parizu osnuje Ogranak Matice hrvatske.

Na to pismo smo dobili odgovor, da se ogranci Marice hrvatske ne osnivaju u inostranstvu nego samo na području SFRJ, ali da u inostranstvu možemo osnovati Društvo Matice hrvatske u skladu s propisima zemlje u kojoj se takovo društvo može osnovati.

U vezi osnivanja Društva članova MH u Parizu ja i još neko licima otišli smo u Ministarstvo unutrašnjih poslova u Parizu i tamo smo podnijeli molbu, da nam se odobri osnovanje Stranog društva i ujedno smo kao prilog dali prijedlog Statuta društva.

Što se tiče samog prijedloga statura, koji je kanije postao i Statut nakon osnivanja društva, tamo je na moj zahtjev navedeno, da se iz društva može isključiti svakog tko se ne pridržava pravila i dogovora društva, te da će se društvo baviti isključivo s kulturnom djelatnošću.

Ova odredba o mogućnosti isključenja bila je zbog toga da se iz društva može isključiti onaj koji bi prekoračio samo fukviju društva, t.j. koji bi od društva kultirnog karaktera pokušao stvoriti društvo koje bi se bavilo političkom djelatnošću.

U vezi sa odobrenjem za osnovanje društva kod francuskih vlasti konzultirao sam Jugoslavenskog ambasadora Vejvoda Ivu, generalnog konzula u Parizu Zorić Nedjeljka, i savjetnika za kul. pitanje Smiljanića, koji su sa svoje strane pružali podršku oko osnivanja društva.

Nakon što su francuske vlasti odobrile osnivanje društva na osnivački skup su pozvani i predstavnici Ambasade, te je ambasador Vejvoda Ivo poslao pismo, a lično je prisustvovao generalni Konzul Zorić Nedjeljko.

Društvo je dobilo na besplatnu uporabu od jedne škole u Parizu jednu baraku, koju je uredilo, obo alo, stavilo na zidove reprodukcije naših naivaca i plakata koji su dobiveni u Jug. tur. agenciji.

Unutar toga društva održavana su povremeno i predavanja, te su prilikom tih predavanja znali doći i emigranti i izazivati incidente. To što sam rekao da su dolazili emigranti mislio sam na političku emigraciju neprijateljski raspoloženi prema Jugoslaviji, a isto tako neprijateljski raspoloženi prema našem društvu.

TI emigranti su jedan takav incident izazvali i za vrijeme predavanja prof. Stanka Pintarića s Pravnog fakulteta iz Zagreba, a isto tako su izazvali incident na oba predavanja koja sam ja održavao, a jedan od tih je na temu o Promjena na Ustav SFRJ.

I baš zbog tih incidenata, ja sam u par navrata molio ambasadora Vejvoda Ivu da ne dolazi na sastanke naše a to sam ga molio preko telefona, a jednom i usmeno u Galeriji

"Mona Liza".

Ja sam stalno kontaktirao s Ambasadom, pa sam čak bio i na svečanu večeru u Ambasadu zajedno s našim predsjednikom Rubić Petrom, povodom otvaranja izložbe "Umjetnost Jugoslavije kroz vjekove", pa kad su emigranti na mojim predavanjima izazvali incidente, onda su govori da sam ja pod kapom ambasade da smo mi od udeb,pa su čak prijetili da će nas ubiti, i da će baraku dignuti u zrak.

Čak na ovome primanju povodom otvaranja jugoslavenske izložbe Zorić Nedjeljko je nagovorio prof. Matvejevića da održi predavanje u društvu, što je ovaj i prihvatio i održao.

Povodom incidenata koje su politički emigranti izazivali u našm društvu, mi smo i tražili zaštitu francuske policije, a o tim incidentima smo obavijestili Ambasadu, a i ambasadora Vejvoda Ivu koji je obećao tražiti isto zaštitu francuske policije. Pored prof. Predraga Matvejevića u našem društvu držao je predavanje akademik Cvito Fisković iz Splita, književnik Segedin Petar iz Zagreba, prof. Pintarić Stanko iz Zagreba, a jednom je držao predavanje i Vukojević Vice pravnik iz Zagrena, na temu "Povijest hrvatske ržavnosti do 1918.godine". Za vrijeme predavanja Vukojević Vice njega su takodjer napali emigranti zbog toga što je svoje predavanje okončao na 1918. godini i da zašto nije govorio predavanje o novijoj povijsti i to godinu 1941. i 1945. godinu i što nije nastupao separatistički.

Moja jača aktivnost u Društvu članova MH u Parizu okončao sam u proljeće 1971.godine, kada sam prije bio u završnici spremanja ispita odnosno doktorske dizertacije.

Kada je bilo osnivano društvo prijatelja MT u Parizu bilo je upućeno jedno pismo u centralu u Zagrebu, gdje se traži da dodje netko i iz Matice na osnivačku škupštinu. Čini mi se da sam to pismo pisao ja, ali u dogovoru s drugima a u tom pismu ja odredjeno je traženo da na osnivanje dodje funkcioner Matice prof Pejović Danilo, kojeg sam ja od ranije poznavao.

S drugim društvima prijatelja ili članova MH nisam kontaktirao, osim što sam jednom za vrijeme boravka u Baselu navratio u prostorije tamošnjeg društva i naišao na nekog muškarca kojem ime ne znam, a pored njega mislim da je bio još jedan i jedna žena, te sam ih pitao što oni rade i kako financijski stoje, te sam u razgovoru saznao da je njihova financijska situacija bilo mnogo bolja nego što je naša u Parizu i to je bio sav kontakt koji sam imao s analognim društvom u Švicarskoj.

Naominjem da smo jedne zgode dobili pismo jednog sličnog društva kojim se predlaže izmena iskustava izmedju analognih društvaya, medjutim na to nisamo oddgovorili jer nismo znali da se ostala društva drže kulterne djelatnosti.

Nisam bio u 1968.godini na nikakvom simpoziu, koju bi Hrvatska demokratska opozicija organizirala u Svicarskoj te su mi imena emigranata Petričev dr Jure, Radja Tihomira, Nikolić Vinka, Grubišić Vinka, Vidomić Mirka potpuno nepoznata.

Knjigu "Hrvatska danas i sutra" prvi put sam vidio kad su mi je predočili organi SUP-a, a u inostranstvu je nisam vidio i u njoj nije objavljen nikakav članak koji bi ja pisao, te ja opovrgavam da bi ja pisao ili držao referat pod naslovom "Unutrašnja pravna pitanja".

Bio sam u lipnju 1970.godine u Rimu na kanonizaciji Nikoli Tavelića. U Rim sam putovao sam i vraćao se sam, i u Rimu sam naišao na Vukojević Vicu i čini mi se da je bio u društvu s bratom Milić Josipa, i on me je pozvao da idem s njime vidjeti njegove roditelje, te sam to i uradio i s njima otišao u hotel u kojem je on s roditeljima osjeo.

613.

-5-

Medjutim, moj razgovor s Vukojevićem bio je čisto konvencionalni, nije bila politička tema, a najmanje neka politička organizacija. Nisam siguran da bi u Rimu sreo Bušić Brunu.

Na upit JT.
Prof. Meštrovića Matu ne poznajem.
Nisam čuo niti za list "Hrvatska revija".

Na upit branioca.
Koliko mi je poznato Društvo članova MH u Parizu i dalje djeluje. Ja nikad nisam bio funkcioner toga društva u Parizu, nego samo aktivni član, a predsjednik je bio Petar Rubić, koji je i danas u Parizu, barem koliko ja to znam.

Ambasador Vejvoda znade tko je bio predsjednik, te je pored mene i pred. Rubića pozvao na prijem povodom otvaranja Jugos. izložbe u Parizu.

Okrivljeni upozoren u smislu čl. 80. ZKP.

Zapisnik nije pročitao jer je slušao diktat.

Dovršeno u 10.30 sati.

Istražni sudac: Okrivljeni:

Zapisničar:

614.

83

OKRUŽNI SUD ZAGREB
Istražni odjel

Poslovni broj Kio- 83/72.
Kio-234/72.

DRŽAVNOM SEKRETARIJATU ZA INOSTRANE POSLOVE

9.II-72.g

B E O G R A D

Kod Okružnog suda u Zagrebu, vodi se postupak protiv okrivljenih VUKOJEVIĆ VICE i ŠIMAC dr NEVENA, zbog krivičnih djela iz čl.109 i 118 st. 1 KZ.

Jedna od inkriminiranih činjenica je za obojicu okrivljenih učestvovanje u osnivanju "Društva članova Matice Hrvatske" u Parizu, za koju organizaciju se tvrdi, da je bila neprijateljskog karaktera.

Oba okrivljena se medjutim brane, da se je navedeno društvo bavilo isključivo kulturnom djelatnošću i da je bilo korektno u odnosu na SFR Jugoslaviju, te da je baš zbog toga bilo izloženo i raznim incidentima, koje su izazivali predstavnici ekstremnih emigracija.

Tvrde, da su im u osnivanju društva pomogli, a i sa njima kontaktirali predstavnici Ambasade SFRJ u Parizu i to, tadanji ambasador Vejvoda Ivo, generalni konzul Zorić Nedjelko i savjetnik za kulturna pitanja Smiljanić, koji su im pomogli prilikom osnivanja društva intervencijom kod francuskih vlasti, pomagali im u razvijanju kulturne djelatnosti, a koji su takodjer bili upoznati i sa incidentima u navedenom društvu, koje su izazivali predstavnici ekstremne emigracije, te koji su upoznati i sa time, da je zbog navedenih incidenata zatražena i intervencija francuske policije.

Molimo Vas, da nam javite sadašnju adresu bivšeg ambasadora Vejvoda Ive, kako bi ga mogli saslušati na navedene okolnosti, a isto tako, da nam javite adrese Generalnog konzula u Parizu Zorić Nedjeljka i savjetnika za kulturna pitanja Smiljanića, kako bi i njih mogli saslušati.

U koliko su Generalni konzul Zorić Nedjeljko i savjetnik za kulturna pitanja Smiljanić i dalje na službi u Parizu, molimo Vas, da putem svojih kanala od njih za nas ishodite opširnu pismenu izjavu u vezi njihovih saznanja o djelatnosti u Parizu okrivljenih Vukojević Vice i Šimac dr Nevena s posebnim osvrtom na osnivanje i djelovanje u Parizu Društva članova Matice hrvatske, te o kontaktima navedene dvojice s pojedinim članovima Ambasade.

Ujedno Vas molimo, da Vejvoda Ivu, Zorić Nedjeljka i Smiljanića oslobodite čuvanja službene tajne u vezi njihovih saznanja o Šimac dr Nevenu, Vukojević Vici i osnivanju i djelovanju Društva članova Matice hrvatske u Parizu.

Molimo za hitnost, jer se radi o zatvorskom predmetu.

Zagreb, dne 9.ožujka 1972.

Istražni sudac:
/Radović/Ranko/

Mr. ŽELJKO SABOL
stalni sudski vještak za rukopise
Zagreb, Braće Kavurića 11/II

615.

O K R U Ž N I S U D Z A G R E B

Na broj: Kio-83/72

Zahtjevom od 10. ožujka 1972. zatražili ste da izvršim vještačenje rukopisa i to na temelju slijedećeg materijala za vještačenje:

1/ Spornog rukopisa na pismu od 5. listopada 1971. koje započinje riječima "Dragi Bruno, pisao sam ti jedan list ..." /pisano na tri stranice/ i na pismu od 6. studenog 1971. koje započinje riječima "Dragi Bruno, pišem i pišem, a odgovora nema? ...". Prvo pismo je pisano tintom, a drugo kemijskom olovkom.

2/ Nespornog rukopisa Vice Vukojevića pisanog pred sudom po diktatu suca /tintom/ i nespornog rukopisa pisanog na zahtjev vještaka / na četiri polovice lista /.

Zahtjevom za vještačenje postavljeno mi je slijedeće pitanje: Da li je sporni rukopis na pismima od 5.listopada 1971. i 6. studenog 1971. pisan rukom Vice Vukojevića ili su ta pisma pisana rukom neke druge osobe?

N A L A Z

Vještačenje rukopisa izvršio sam primjenom suvremene grafičke metode usporedivanja rukopisa koja se temelji na proučavanju općih i posebnih karakteristika rukopisa, s tim da se osobita pažnja posvećuje sitnim detaljima slova jer se radi o brzo pisanim, dužim spornim rukopisima.

U toku rada služio sam se potrebnim optičkim instrumentima.

Najprije sam proučio dva sporna pisma. Analiza pokazuje da se radi o dobro ispisanom rukopisu koji sadrži velik broj vrijednih posebnih karakteristika, dakle, vrlo je osebujan. Međusobna usporedba pokazuje da oba pisma imaju zajedničko porijeklo, tj. oba pisma su pisana rukom istog autora. Cjelokupan sporni rukopis karakterizira brzo pisanje u kojem nema znakova imitiranja ili iskrivljavanja rukopisa.

Potom sam proučio nesporni rukopis Vice Vukojevića. Postojeći primjerci nespornog rukopisa su pisani brzo i prirodno. Kako u njima ne nalazim traga namjernog mijenjanja rukopisa, mogu zaključiti da je postojeći nesporni materijal posve dostatan za potrebe ove ekspertize.

Usporedbom spornog i nespornog rukopisa našao sam brojne podudarnosti i to po slijedećim općim i posebnim karakteristikama:

- stupnju ispisanosti rukopisa /dobra ispisanost/ i općem izgledu rukopisa, nagibu slova /koji varira/ i razmjerima grama,
- brzini pisanja, vezanosti slova i razmacima,
- oblikovanju slova "V" /osobito je tipična crta koja slovo veže s narednim slovom/,"r"/modificirano oblikovanje u više varijacija/,"p" /izgledom često asocira na slovo "j" bez točke/,"t" / s gornjom zamkom i dugom, asimetrično postavljenom crtom/,"s" / na vrhu zaobljeno i s potezom koji slovo veže sa slijedećim slovom tako da slovo oblikom podsjeća na brojku "2"/,"a" /otvoren krug, a početna točka kruga nalazi se "u 8 ili 9 sati"/,"o","k" /oblikom asocira na slovo "h"/,"g", "j" "M" /prvi vrh je visok i na vrhu postoji prekid poteza/,"A", "m" i "n" / arkadno vezanje grama što nije često u tako dobro ispisanim rukopisima/.

Najvrijednije posebne karakteristike uočene su po oblikovanju slova "s","p","M" i "j", jer se ovdje radi o karakteristikama koje se rijetko mogu susresti u rukopisima.

Nisu nađene razlike koje se nebi mogle objasniti prirodnom varijabilnosti rukopisa.

Na temelju ishoda provedenog ispitivanja može se dati slijedeće

M I Š L J E N J E

Sporni rukopis na pismima od 5.listopada 1971 i 6. studenog 1971. koja započinju riječima "Dragi Bruno ..." pisana su rukom Vice Vukojevića.

Takav zaključak izveden je na temelju broja i vrijednosti nađenih podudarnosti, od kojih se neke odnose na vrlo vrijedne osobne karakteristike.

U Zagrebu,12. ožujka 1972. mr.Željko Sabol

Prilog: materijal dat na vještačenje i troškovnik.

617.

Kio 83/72.

(5)

VZKOJEVIĆ VICE

14. ožujka 2.

Okružnom Zagrebu

Radović Ranko Vukojević Vice

Hotujac Mandica

118 st. 1

8

8.15

Beutz Branko

osobno

Marić Vladimir, advokat iz Zagreba

Okrivljeni upitan da li je voljan razraditi svoju odbranu, koju je dao prilikom svog prvog saslušanja.

Na postavljeni upit okrivljeni izjavljuje da ne želi dati odgovor.

Okrivljenom je predočena fotokopija naslovne strane lista "Hrvatska borba", te je upitan da ku he prilikom hapšenja primjerak toga lista kod njega nadjen.

Okrivljeni izjavljuje da na postavljeno pitanje neš želi odgovoriti.

Okrivljeni je upitan da li je ranije vidio okr. Bošnjak Mladena, prije nego što je u prostorijama zatvora u Zagrebu s njime vršeno prepoznavanje, pojedinih okrivljenih.

Okrivljeni Vukojević izjavljuje da na postavljeno pitanje ne želi odgovoriti.

618.

Okrivljeni Vukojević Vice upitan da li pozna dr Petričevića, Nikolić Vinka, Bogdan Radicu, Meštrović Matu Radja Tihomira i Vidović Mirka.

Okrivljeni izjavljuje da ne želi odgovoriti.

Okrivljeni upozoren u smislu čl.80 ZKP. Okrivljeni ne želi čitati zapisnik jer je slušao diktat.

Dovršeno

u 9 sati.

Istražni sudac: Okrivljeni:

Zapisničar:

618-1

Ad I, a)

108

Kio 234/72.

Kio 83/A2-48

15. III 2.

Okružnom

Zagrebu

Radović Ranko
Hotujac Mandica

Šimac dr Neven

109 i 118 st. 1

8.15

nitko

Znidarčić Lav

Dr STANKO PINTARIĆ / Dragutin/
prof. Pravnog fakulteta, Zagreb. Lošinjjska ul.17
Klokočevci, star 47 godina

nije u rodu s okrivljenim

Šimac Nevena poznam kao studenta iz Zagreba, i št se njega tiše kao studenta mogu reći sve najpovoljnije.
O njemu znadem i to, da je nakon svršenog Pravnog fakulteta u Zagrebu otišao u Francusku ili Italiju na usavršavanje i postdiplomski studi.
Znadem, i to da se u 1971.godini našao u Parizu, te je u III mj 1971.godine nakon što sam boravio na

618-2

izložio na KongresuFAO te je tražio, da to iznesem u Klubu kojeg je on član, a koji okuplja naše studente u Parizu, a kakav je bio točan naziv toga kluba neznam.

Ja sam pristao i došao sam u klub, sjećam se da je bilo na večer iz Ambasade bio je Generalni konzul Zoruć Nedjeljko, da je tamo bio Šimac Neven, koji me je predstavio prisutnim slušačima.

Medjutim, kada sam počeo držati predavanje a počeo sam s "drugovi i drugarice" i govorio o problemima naših ljudi u inostranstvu iz zadnjih redova slušača počele su dolaziti razno razne primjedbe na moj račun, kao da sam agent Beograda, unitarista, agent Udbe i da me treba izbaciti napolje, tako da sam se jako neugodno osjećao, tako da sam jedva okončao predavanje. Te primjedbe dolazile su iz zadnjih redova slušača, a Šimac Neven je intervenirao na način da je tražio da redari izbace napolje one koji dižu galamu i dobacuju.

III-nj-71.

Nakon održanog predavanja Šimac Neven mi se ispričao i bilo mu je jako neugodno, a ispričao mi se zbog incidenta i naš konzul u Parizu Zorić Nedjeljko.

O nekoj političkoj aktivnosti Šimac Nevena za vrijeme boravkau Parizu ja ne znam ništa.

Nema pitanja na svjedoka.

Svjedok upozoren u smislu čl.80 ZKP. Svjedok ne želi čitati zapisnik jer je slušao diktat.

Dovršeno u 9 sati.

Istražni sudac: Svjedok:

Zapisničar:

618-3 109

Kio 234/72.

Kio 83/72-49

15.III 2.

Okružnom Zagrebu

Radović Ranko Šimac dr Neven

109, 108

9.10

nitko

Znidarčić Lav

JOSIP MILIĆ / Josip/
student, Zagreb, Plemićeva ul. 4 /kod Klobučar/
Zagreb, 33 godine star

nije u rodu s okrivljenim

Od jeseni 1967.godine nalazio sam se u Parizu. gdje sam se bavio studiama a i radio sam.

Još kao srednjoškolac bio sam član Matice hrvatske u Zagrebu, i bio sam prvi član Matice hrvatske u Parizu.

U razgovorima s francuskim kolegama primjetio sam, da oni s podozrenjem gledaju na ime Hrvat jer je to ime u Francuskoj [illegible]

6 12-4

Aleksandra 1934.godine, te uvijek kada se u Jugoslaviji i u vezi s Jugoslavijom desi neka diverzija, onda se odmah spominju Hrvati kao ustaši i separatisti. To je smetalo i mene i moje kolege, te kada smo čuli da je osnovano društvo članova Matice hrvatske u Švicarskoj, onda smo u razgovoru došli do zaključka da bi takovo društvo trebalo osnovati i u Francuskoj, kako bi francuzima predstavili Hrvate u drugačijem svjetli od onoga, koje je do tada postojalo.

Ja ne bi mogao reći tko je dao inicijativu za osnivanje društva Matice hrvatske u Parizu, budući da je to bio rezultat razgovora više osoba, medju kojima sam bio i ja i Nimac Neven, kojega također poznam iz Pariza.

Prije osnivanja društva obratili smo se Francuskom ministarstvu unutrš. poslova, koje je nakon dulje procedure odobrilo osnivanje društvo i to je bilo negdje u IX mjesecu 1970. godine.

Samo društvo bavilo se isključivo kulturnim radom, te je osnivalo predavanja na kulturnu temu i širenjem knjige.

Za vrijeme djelovanja društva bilo je nekoliko incidenata, koje su izazivali politički emigranti, jer da se radi o projugoslavenskom društvu.

Poznato mi je da je društvo o kojem je riječ, kontaktiralo i s Jugoslavenskom ambasadom. Predjesnik društva je bio Rubić Petar, a u Pravilima društva je navedeno da članovi mogu biti samo osobe s jugoslavenskim pasošom.

Vukojević Vicu poznajem, jer je moj prijatelj, skupa smo diplomirali na Pravnom fakultetu u Zagrebu i našli smo se u Parizu. Poznato mi je da je otputovao u Ameriku, a mislim zbog toga što se tamo može bolje zaraditi.

Nisam bio na kanonizaciji Nikole Tavelića u Rimu.

Svjedok upozoren u smislu čl.80 ZKP. Svjedok čita zapisnik.

Dovršeno u 10 sati

Istražni sudac: Svjedok:

Zapisničar:

OKRUŽNO

Primljeno 20. III. 1972

Org. jed.	Broj		
	Ki-95/72		

Poslovni broj Kv 29o/72. 2
Kio 83/72

R J E Š E NJ E

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu sastavljeno od sudaca okružnog suda Popović Lazara kao predsjednika vijeća, te Milić Gojka i Dorčić Ivana kao članova vijeća, uz sudjelovanje Cvitanović Anđelke kao zapisničara u krivičnom predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE zbog krivičnog djela iz čl. 1o9 i 118 st. 1 KZ-a, rješavajući o prijedlogu istražnog suca da se okrivljenome produži pritvor,na sjednici održanoj dana 17.III 1972.

r i j e š i l o j e :

Protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE p r o d u ž u j e se pritvor za još mjesec dana, tako da po ovome rješenju produljen pritvor može trajati do 17.travnja 1972.godine zaključno.

Obrazloženje

Istražni sudac predložio je da se protiv okrivljenoga produlji pritvor za još mjesec dana.

Istraga iz objektivnih razloga nije mogla biti dovršena, a još uvijek postoje zakonski temelji za određivanje pritvora iz čl. 176 st.2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Prijedlog istražnog suca je osnovan.

Istraga do sada iz objektivnih razloga nije mogla biti dovršena, jer nisu dobiveni od Službe državnek bezbjednosti podaci o neprijateljskim emigrantskim organizacijama koji djeluju u SAD.

Pored tga u pogledu inkriminiranog djelovanja okrivljenog u Parizu bit će potrebno saslušati Vejvoda Ivu , ambasadora , službenika ambasade Zorić Nedeljka i službenika Smiljanića. U tom pravcu postavljen j e i zahtjev Sekretarijatu inozemnih poslova.

Međutim, još uvijek postoji zakonski osnov za određivanje odnosno produženje pritvora iz čl. 176 st.2 toč . i 3 ZKP-a.

Okrivljeni ima veza i prijatelja u inozemstvu gdje je dulje vremena živio i gdje je dolazio u kontakt s predstavnicis

620.

emigrantskim neprijateljskih organizacija.

Špšto je okrivljeni za teško krivično djelo postoji osnovana bojazan da bi mogao pobjeći.

Okrivljeni nadalje, u mjesecu prosincu 1971.godine vratio se je u zemlju, a prilikom lišavanja slobode kod njega je pronađen i neprijateljski pisani materijal.

Sve te okolnosti ukazuju na njegovu riješenost da služi ciljevima nacionalističko separatističkih emigrantskih krugova, pa postoji osnovana bojazan da bi on i ponovio krivično djelo, odnosno nastavio sa vršenjem krivičnih djela.

Prema tome još uvijek postoje zakonski osnovi za određivanje pritvora iz gore citiranih propisa.

Prijedlog istražnog suca zbog toga je osnovan, pa je valjalo donijeti rješenje kao u dispozitivu.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Zagreb,dne 17.III 1972.

ZAPISNIČAR:
Cvitanović Anđelka

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Popović Lazar

Za točnost otpravka - ovl. službenik -
/ Matiša Luka /

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ovog rješenja ikrimljeni ima pravo žalbe Vrhovnom sudu Hrvatske u roku od 3 dana po prijemu pismenog otpravka rješenja.

Žalba se predaje u tri primjerka pismeno ili usmeno na zapisnik kod istražnog suca.

Eventualna žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

centar sdb mostar
depessa broj 236- dx - / ss/ 621.
dana 30 3 1972 godine

66

centar sdb zagreb

veza: vassa depessa broj 99 od 21 3 1972 godine.- 31.5.72.

Broj 99

o predmetu vukojevicc vice konsultovali smo okruzzno javno tuzzilasstvo i okruzzni sud u mostaru radi nastavka istraged nad istim u mostaru. predochili smo im i fotokopiju ra spolozzivog matrejila. mada po njihovom missljenju, postoje odredjene procesne tesskocce po zkp preporuchili su da se o eventulanom nastavku postupka protiv vukojevicc a dogovore tuzzioci sr hrvatske i sr bosne i hercegovine apxx pa ukoliko se oni slozze oni nemaju nissta protiv da se istraga nad vukojeviccem nastavi kod njih.-

alica bilicc

622.

VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

Broj: Kž- 122/1972-3

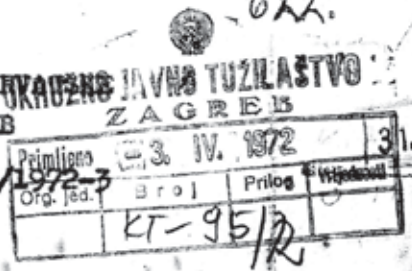

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
ZAGREB
Primljeno 3. IV. 1972
Org. jed. | Broj | Prilog | Vrijednost
KT-95/72

31. III. 1972

Kio 83/72

RJEŠENJE

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Hiršl Marijana, kao predsjednika vijeća, te dr Imenšek Bogumila i Melčić Slavka, kao članova vijeća i stručnog suradnika Peheim Dragutina, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv okr. Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl. 1o9. i 118. st. 1. KZ, rješavajući žalbu okrivljenog izjavljenu protiv rješenja Okružnog suda u Zagrebu od 17. III 1972. Kio-83/72, u sjednici vijeća održanoj 29. ožujka 1972,

riješio je:

Odbija se žalba okr. Vukojević Vice kao neosnovana.

Obrazloženje

Prvostepeni sud je pobijanim rješenjem donesenim po čl. 181. st. 2. ZKP iz osnova navedenih u čl. 176. st. 2. t. 1. i 3. ZKP za daljnjih mjesec dana produžio pritvor protiv okr. Vukojević Vice zbog kriv. djela iz čl. 1o9. i 118. st. 1. KZ.

Protiv ovog rješenja okrivljeni je izjavio žalbu i predložio da se preinačenjem pobijanog rješenja pritvor ukine.

Žalba nije osnovana.

Prvostepeni sud je s obzirom na okolnost da istraga nije završena u prvih dva mjeseca trajanja pritvora, pritvor produžio jer je našao da i dalje postoje razlozi, i to poznanstvo i veze, koje okrivljeni ima u inozemstvu medju emigrantskim krugovima neprijateljski orijentiranim prema državnom i društvenom uredjenju, te pronalazak kod okrivljenog raznog pisanog materijala, koji govori u pravcu njegove inkriminirane djelatnosti u tim krugovima, - koji opravdavaju odredjivanje odnosno produženje pritvora iz osnova navedenih u čl. 176. st. 2. t. 1. i 3. ZKP.

Navodi žalbe da ne postoje dokazi niti vjerojatnost da je okrivljeni poznavao bilo koga iz odnosnih redova ne stoje, jer je već ranije utvrdjeno pravomoćnim rješenjima da postoji osnovana sumnja da je izvršio odnosna djela za koja se provodi istraga. Budući da se od zadnjih rješenja o odredjivanju istrage, te produženju pritvora, stanje nije bitno izmijenilo, to i dalje postoji osnovana sumnja da je izvršio odnosna djela.

Okolnost što se okrivljeni svojevoljno u prosincu mjesecu

623.

Kž-122/72

1971.godine vratio u zemlju, ne dovodi u sumnju utvrdjenje prvostepenog suda o opasnosti bijega, jer bi ga baš ovaj postupak mogao pobuditi da pobjegne i da nastavi kriminalnom djelatnošću za koju i sada postoji osnovana sumnja da ju je vršio.

Prema tome je prvostepeni sud opravdano pritvor produžio iz osnova navedenih u čl.176.st.2.t.1.i 3.ZKP.

Stoga je ovaj sud temeljem čl.365.st.3.ZKP odbio žalbu okrivljenog kao neosnovanu.

U Zagrebu, 29.ožujka 1972.

Zapisničar:

Peheim Dragutin, v.r.

Predsjednik vijeća:

Hiršl Marijan, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava:
Voditelj opće kancelarije:
/Suljić Milan/

624.

Vaupotić Vice

CENTAR SDS ZAGREB

Zagreb 4.4. 1972.

PREDMET: VAUPOTIĆ MIROSLAV
informativni razgovor

Dana 23.2. 1972. obavljen je informativni razgovor sa VAUPOTIĆ MIROSLAVOM rođen _____ u _____ općina _____ otac _____ sa stalnim prebivalištem u Zagrebu zaposlen Filozofski fak. funkcija _____ zanimanje profesor nacionalnost Hrvat državljanstvo SFRJ.

Informativni razgovor obavljen je u prostorijama SJS Zagreb, Djordjićeva 4.

Imenovani je pozvan — ~~nepozvan~~ dao dobrovoljno na postavljena pitanja slijedeće izjave:

Dana 23.2.1972. godine po zajedničkom dogovoru sa Vaupotić Miroslavom nastavljen je informativni razgovor u prostorijama SJS, Djordjićeva 4 sa početkom u 9 sati.

Razgovor sa Vaupotićem bio je na dobrovoljnoj osnovi i on je u nastavku tog razgovora dao slijedeća objašnjenja o svojim kontaktima i aktivnostima.

U Švicarsku sam otišao kao slavist kod profesora Branga. Oni su se, vjerojatno šefovi katedra i pročelnici sastali i dogovorili tko bi mogao ići. Sjećam se da mi je još prof. Rat-

Prethodni tekst neinteresantan
za obradu Vukojević Vice.

625.

đe, naročito Kordića. Petričević me nije interesirao, a za Radju nisam imao pojma tko je on, nikad nisam čuo za njega. Iznenadio sam se kad je došao na onaj sastanak o kome smo već govorili. Te kontakte meni nitko nije sugerirao, ja sam stjecajem okolnosti došao sa njima u kontakt i to preko Grubišića sa Kordićem, a preko Kordića sa Petričevićem. Oklijevao sam da kontaktiram sa Petričevićem zato što on ipak nije moj bivši student Grubišić i čovjek koji piše recenzije o književnosti i Reviji kao što je pisao Grubišić, nego je ipak politički emigrant koji piše političke članke u toj Reviji, a ne književne. Iako sam sve to znao ipak sam se odlučio za razgovor sa njim iz znatiželje.

U Matici nitko ništa ne zna o tom sastanku sa Petričevićem osim mene. Te sam kontakte čuvao za sebe kao tajnu koja je nezgodna, ja sam to čuvao za sebe misleći da je to stvarno jedan moj veliki propust, jedan moj grijeh, jedna moja mrlja koju ću nositi do kraja života.

Prilikom mog kontakta sa Šimcem i Vukojevićem u Cirihu bilo je razgovora o načinima i mogućnostima da se osnuje taj ogranak u Parizu. U tom smislu oni su meni iznijeli da bi trebalo da se Hrvati i hrvatski radnici - intelektualci, mnogo više povezuju sa zemljom i sa kulturnim radnicima u zemlji. Da oni smatraju da su jugoslavenski klubovi isuviše vezani uz naše Ambasade i uz naša službena predstavništva, a da bi Mati-

ca kao kulturna organizacija trebala da ima jedan svoj nezavisniji, slobodniji kontakt sa ljudima i da Matica ima tzv. svoje ogranke i u inozemstvu.

Emigracija je imala posebni interes za kontakte sa tim ograncima MH. Govorili su da bi se širila hrvatska svijest, hrvatska kultura, i da bi se ljudi tu okupljali, da bi se o Hrvatima saznalo više u svijetu i inozemstvu i tako u tom smislu, bar sam ja to tako shvatio. Implikacije toga sada tek mogu shvatiti da su bile sigurno veće, ali onoga trena ja o tome nisam ni mislio, niti sam bio iole vezan s time, nego samo koincidencija što sam se našao u tom slučaju u upravi Matice i u Cirihu.

Ja poslije Ciriha i Pariza nikada nisam više imao kontakte s tim ljudima, niti su me zvali, niti tražili, niti su me smatrali čovjekom povjerenja da bi ja trebao da idem. Ja znam da se često puta išlo na razne sastanke u inozemstvo i putovali su, držali su predavanja vani. Išao je na put i komercijalni direktor "Nakladnog zavoda" Gaži, prodavao knjige, bio je Donat, a Donat je o tome čak i pisao, čini mi se bili su i neki drugi vani, ja ne znam točno ali mi se čini da je bio i Djodan u Parizu. Da li je netko iz Matice kontaktirao sa emigrantima s kojima sam i ja kontaktirao ne znam.

Ja nikoga ne štitim. Ja sam pomalo bio čak zavidan, ali ne sa političke tačke gledišta jer ja nikada nisam

U daljem tekstu ne spominje se uopće
Vukojević Vice, niti njegova neprijateljska aktivnost.

627.

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
GRADSKA UPRAVA — ZAGREB
Sekretarijat javne sigurnosti

Broj: 3-K-344/71.

Datum, 4.4.1972.

OKRUŽNOM **JAVNOM TUŽIOCU**

ZAGREB

Veza: naša krivična prijava — poseban izvještaj od 4.4.1972. 19

Veza: vaš br. 3-K-344/71.

Na osnovi člana 140. stav 3. Zakonika o krivičnom postupku podnosi se

POSEBAN IZVJEŠTAJ

kao dopuna krivične prijave Vice Vukojevića

Provjerom lica za koje Vice Vukojević je donio iz USA ispunje ne pristupnice za članstvo u Maticu hrvatsku, utvrdjeno je:

Gojčeta Ante, član uredništva "Hrvatske borbe" organa emigran tske organizacije, tzv. "Hrvatske republikanske mladeži".List "Hrvatska borba" je vrlo ekstremnog sadržaja. Kroz tekstove , koji čine sadržaj ovog lista, pored najgrubljih političkih uv reda na račun društveno-političkog uredjenja u SFRJ na odre - djen način poziva se na otvorenu borbu protiv postojećeg druš tvenog uredjenja u SFRJ s poukom o organiziranosti gerilskih aktivnosti u SFRJ.

Marić Vladimir rodjen 1932. godine u Splitu, emigrant prvo u SR Njemačkoj, veza Jelić dr Branka, a kasnije u SAD.

»Narodne novine«, Zagreb — (2)
Oznaka za narudžbu: UT-XVII-36/z

Poseban izvještaj — opći

628.

2.-

Radonić Mato, sin Ivana, r. 3o.7.1924. u Pleternici, Sl. Požega, u toku rata ustaša. Proglašen ratnim zločincem, iz zemlje emigrirao 1947. godine kao križar.

U krivičnoj prijavi protiv Vukojevića navedena su imena i ostalih emigranata sa kojima je Vukojević u vrijeme svoga boravka u inozemstvu, a posebno u SAD i Canadi - kontaktirao.

NAČELNIK SEKTORA
[illegible]na Josip

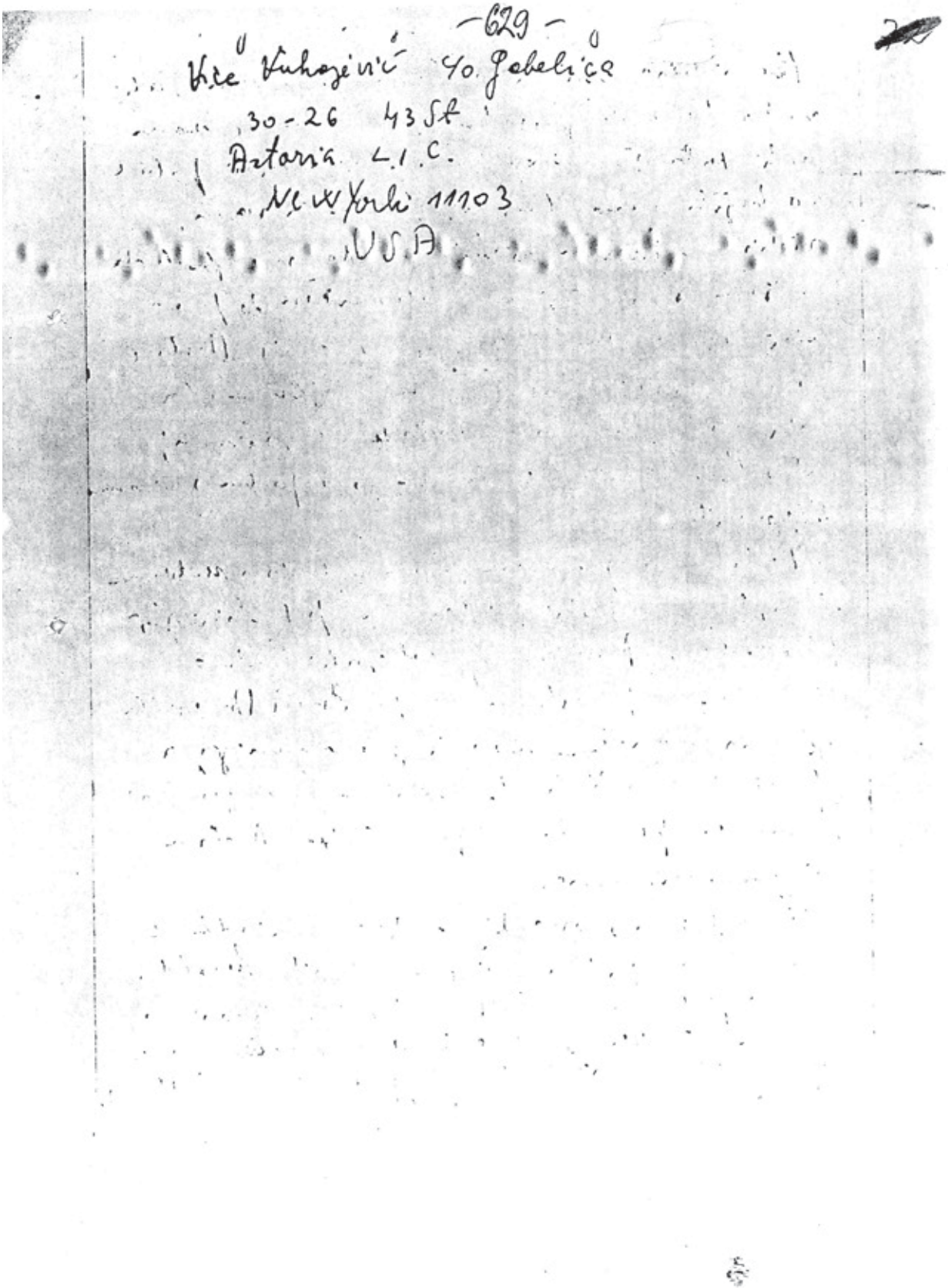

-629-

Vice Vukojević c/o Gabelica
30-26 43 St
Astoria L.I.C.
New York 11103
USA

630.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
Z A G R E B
BROJ: KT- 95/72

HITNO!
Pritvor!

11. IV 1972

Zagreb, 10.4.1972.god.
BS/MZ

OKRUŽNOM SUDU - ISTRAŽNOM SUCU

Z A G R E B

Na temelju propisa čl. 147. st.1. i 2. ZKP-a, a u vezi već stavljenog vam zahtjeva broj gornji od 20.1.1972.godine i rješenja naslova o provodjenju istrage od 25.1.1972.godine broj Kio-83/72 podnosim

zahtjev za proširenje provodjenja istrage

Protiv:

VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze i Dragice r.Grbavec, rodjenog 9.6.1936.godine u Veljaci, SO Ljubuški, iz Zagreba, IV Cvjetno naselje broj 4, Hrvata, drž.SFRJ, dipl.pravnika, nalazi se u pritvoru od 17.1.1972.godine,

radi osnovane sumnje, da je :

1.) u drugoj polovici 1971.godine prilikom svog boravka u New Yorku SAD, u namjeri obaranja državnog i društvenog uredjenja u SFRJ stupio u vezu sa emigrantskom organizacijom okupljenom pod nazivom "Hrvatska republikanska mladež" čiji je cilj rušenje samoupravnog demokratskog socijalizma u SFRJ, izdvajanja SR Hrvatske iz SFRJ, stvaranje "Samostalne države Hrvatske", a koja organizacija izdaje i list "Hrvatska borba" u kome se objavljuju članci neprijateljskog sadržaja upereni protiv postojećeg društvenog uredjenja u SFRJ, te je u tom povezivanju djelovao:

a.) zajedno sa političkim emigrantima Gojčeta Antom i Gabelica Marijanom organizirao i aktivno radio na stvaranju društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku, koje je trebalo vršiti fukciju veze izmedju emigrantske organizacije i tkz. "masovnog pokreta " u SR Hrvatskoj sa zajedničkim ciljem na koordiniranom djelovanju u rušenju postojećeg društvenog sistema, suradjivao u radu inicijativnog odbora za osnivanje tog društva i po tom pitanju pisao privatno pismo profesoru Danilu Peoviću,potpredsjedniku Matice hrvatske u Zagreb, kao i Bruni Bušiću dana 5.10.1971.godine u kome iznosi: "..... napisao sam ti kratak prikaz ovdašnjeg života medju Hrvatima i zamisao o osnivanju društva članova Matice hrvatske u New Yorku ....., tražili smo predstavnika Matice hrvatske na naš osnivački skup, a oni ništa(premda im mi osiguramo troškove puta i boravka)..... računaju na vlastitu prostoriju u kojima bi bilo čitaonica i knjižnica, a i knjižara Matice hrvatske u New Yorku..... baš radi toga na osnivačkoj skupštini moramo imati nekoga jačeg iz Matice-pobrini se o tome kako znaš i umiješ.....pisao sam ti u prvom pismu da im je

../..

namjera pozvati nekoga iz domovine koji bi rado duže tu boravio i na koncu napisao knjigu o američkim Hrvatima , a koju bi opet Matica tiskala o trošku odvojenim članarima Matice hrvatske itd. ..... namjeravaju takodjer svaka tri mjeseca dobaviti jednog predavača iz Matice pa se propitaj medju tamošnjim sastavom ljudi tko bi htio ići i o čemu bi govorio ali neka to bude privatno.... župnici su hercegovački fratri pa prema tome pomoć za Maticu je osigurana..... ovdašnja Matica ima namjeru stvoriti svoj radiosat, pa računaj na suradništvo.

b.) dana 26. i 27.11.1971.godine u Clevelandu SAD prisustvovao 10. konferenciji Slavenskih studija koju redovito organizira "Hrvatska akademija Amerike" a koja organizacija ima za cilj izdvajanje SR Hrvatske iz SFRJ i stvaranje"Samostalne države Hrvatske" a sa temom hrvatska nacija i seoba Hrvata na kojoj su konferenciji uz ostale uzeli učešće član akademije Bogdan Radica koji u emigrantskoj štampi objavljuje niz napisa sa političke platforme akademije tj. obaranja vlasti radnog naroda u SFRJ i izdvajanja SR Hrvatske iz njenog sastava a sa temom"Najnoviji dogadjaj u Hrvatskoj i njihov utjecaj na emigraciju" član akademije Ante Kadić koji djeluje sa iste političke platforme kao i Bogdan Radica sa temom "Patriotizam hrvatskih emigrantskih pisaca " George j Prpić sa temom "Uzroci hrvatske emigracije prije 1945.godine Branko m Pešelj sa temom "Legalni aspekti jugoslavenske ekonomske emigracije" i drugi

c.) sudjelujući i koordinirajući svoj rad sa organizacijom "Hrvatske republikanske mladeži" prilikom svog dolaska u SFRJ u prosincu 1971.godine donio sa sobom broj 1 emigrantskog lista "Hrvatska borba" izdatog u studenom 1971.godine a u proslovu kojeg je napis urednika političkog emigranta Jože Vrbića u komu se navodi: " Potrebu i svrhu ovog lista zahtjeva i opravdava ne samo zastarjelost, neozbiljnost, sitničavost i površnost golemog dijela hrvatskog emigrantskog tiska; ne samo ljigavost i apolitičnost goleme većine hrvatske političke emigracije danas: ne samo politički analfabetizam u redovima hrvatske mladeži u emigraciji; ne samo borba za prestiž, osobne interese i ortakluk u redovima vodstva mnogih emigrantskih političkih orgsizacija, nego, a još i najviše, sve jača politička angažiranost srbijanske imperijalističke politike. Ovi sve žešći nasrtaji beogradske čaršije ne samo da dovode u pitanje hrvatski politički i teritorijalni integritet, nego su stavljena na kocku hrvatska municipalna prava , pa čak i opstojnost Hrvata kao nacije. Zato nas ne trebate shvatiti kao jednu više trublju u sveopćoj tužaljci nad zarobljenom domovinom, ili ti pak samo jednim većim brojem hrvatskog emigrantskog tiska. Ako nas budete pomno pratili i od ovog našeg prvog broja, razbiti će vam se sve krive iluzije o nama i rasplinut će se svi razlozi koji bi vas mogli navesti u napast krivog zaključka o našem radu i našim nastojanjima za bolju budućnost hrvatskog čovjeka."Hrvatska borba" će biti naša , a i vaša ako to baš hoćete novina. Nositi će nas i naše ideje. Biti će izraz našeg poleta, naše volje i naćeg stranačkog programa. Hrvatska borba će biti glasilo Hrvatske republikanske mladeži, dakle novina sa zacrtanim putem: definiranom, odredjenom i jasnom politikom; novina, koja neće biti sveopća, svehrvatksa i svestranačka, nego naša republikanska s odredjenim ciljem i zadaćom, kao što je i naš cilj jasan, a zadaća odredjena i program definiran. Mi smo danas

../..

skupina organizacija, stranka a sutra će-mo biti sila, ogromna i jaka, jer naša vjera u uspjeh je nepokolebljiva, pouzdanje u vlastite moći i snage čvrsto, a stabilnost postojana i tvrda, baš kao i naša volja koja nas goni naprijed..... mi nismo začahureni u sebe u svoj program i svoju organizaciju, jer ne želimo biti s svrhom sami sebi , a još manje se iživljavati u junačkoj prošlosti, nerealnim planovima, bajoslovnim snovima o častima i položajima kao što je to slučaj sa starim kreaturama, s praznim ljušturama, koje su se iživile i čija su vremena davno odzvonila. Mi rodjeni u krvi i strahu, danas dolazimo neustašivo nošeni burom novog vremena.Naše kičme su uspravne, prošlost čista i kristalno jasna, a namjere otvorene i poštene. Mi smo žetaoci na sazreloj hrvatkoj njivi, sud i gomila i želimo biti oni koji će spaliti korov i zgaziti kukolj. No, mi, ipak, ne težimo za brojem i svaki naš broj mora biti protuvrijednost i kvalitet; snaga na koju se može računati u svako doba u svakoj prilici. Mi smo revolucionarni, jer želimo obračunati sa svim što je do sada bilo: sa starim formacijma,formulacijama i strukturama. Želimo graditi novu Hrvatsku , uliti vjeru u svaku hrvatsku dušu i dati samopouzdanje, ideju i viziju boljega. Kad vratimo hrvatskom čovjeku njegov ponos njegovu kičmu njegov ja, tada ćemo na novom hrvatskom čovjeku graditi novu i vječnu Hrvatsku. Vatru i zanos naše revolucije, mi hoćemo i želimo donijeti u najzadnje selo hrvatske Bosne. Eto tu je naša revolucionarnost i u tome i po tome se mi razlikujemo od starih kreatura, koje su doživjele svoje uspone i svoje padove i koje ništa više ne pružaju ni i niušta više ne vjeruju. Njihove organizacije su postale stjecište stranih agentura i srbijanskih žbirova. U svoj sentimentalnosti su počeli pružati desnicu pomedicu na sve strane, ne bil barem na taj način našle svoj smisao i razlog za kukavno životarenje. Te stare strukture kompromitiraju, koče rad i zamračuju hrvatsku budućnost. Hrvatski mladiću, djevojko, izmedju ostalih mi se pomjviše obraćamo tebi, jer u tebi gledamo kontinuitet zdravih hrvatskih programa, teške hrvatske borbe i ti ćeš biti izvršitelj hrvatske revolucije, duhovne i kulturne obnove svog naroda. Ne ćeš zar dozvoliti da se u tebi pomladjuju stare ljušturine, piju ti krv, negiraju originalnost , politički sravnjuju s plemenima i najreakcionarnijim silama svijeta! Nećeš zar dozvoliti da s tobom manipulira svatko, kako hoće i želi! Nema kompromisa s onim koji su te ponizili, s onim koji su ti narodnu dušu iščupali i bacili pod noge. Mi te želimo politički angažirati i s nama ćeš biti slobodan, jer mi ne slijedimo idole i vodje, nego program koji poziva na akciju i odgovornost. S nama ćeš se osloboditi balasta prošlosti i politički izgraditi, jer jedino tako ćeš moći shvatiti i razumjeti korak današnjeg vremena i načine suvremene borbe. Vodjenje ovim principima i ovakovim mislima nećemo se zaustavljati ni na kome , a isto tako nećemo imati ama baš nikakvih skrupula braneći progres u hrvatskoj borbi. Naš rad nije ograničen samo na emigraciju jer sva naša stremljena će bit usmjerena prema domovini i mi hoćemo pobjedu bez reformi, bez koncesija, pobjedu koja neće biti uvjetovana ničim. "

d.) u akciji oko osnivanja društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku sudjelovao i u učlanjivanju novih članova u Maticu hrvatsku medju kojima se nalaze i politički emigranti koji djeluju protiv

../..

društvenog uredjenja u SFRJ te donio prilikom svog povratka u zemlju 24 pristupnice za članstvo u Matici hrvatskoj a medju kojima i pristupnicu emigranta Gojčeta Ante člana uredništva Hrvatske borbe i člana "Hrvatske republikanske mladeži",

- d a k l e , kao građjanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uredjenja stupio u vezu sa izbjegličkom grupom lica,

2.) u namjeri da u javnosti stvori lažno uvjerenje da je Hrvatska u okviru SFRJ nacionalna potiskivana ugnjetavana i izložena neravnopravnosti, da se guši nacionalna svijest Hrvata te u namjeni zlonamjernog i neistinitog prikazivanja rada predstavništva SFRJ u inozemstvu a sve radi stvaranja preduvjeta za uspješno naturanje ideje o neophodnosti protuustavne promjene postojećeg društveno političkog uredjenja i izdvajanja Hrvatske iz SFRJ :

a.) na osnivanju društva prijatelja "Matice hrvatske" u New Yorku održao pozdravni govor u ime organizacije Matice hrvatske iz Pariza pod motom "Tamo daleko, daleko kraj mora tamo je zemlja moja tamo je Hrvatska" u kome govoru navodi :" Koliko boli i tuge,čežnje i patnje, jada i čemera je zbito u ove stihove hrvatskog težaka i ribara iz južne Hrvatske iseljenog i raseljenog na gotovo cijelom prostoru ovozemaljske kugle. Prisilno usadjen u šumu Canade, bauštelu Njemačke, pustinju Australije, beton Nwe Yorka i Chikaga, pamparse Argentine ili pak plovi na brodu bez Hrvatske zastave negdje u bespuću Oceana-žudi za domovinom koju više nema za domovinom koju mu je praktičko uskraćeno pravo, Taj težak , ribar, mornar, bosanski ili zagorski rudar,slavonski ratar tj. Hrvat bez domovine je postao res nullius ničija stvar. Zemlja u koju dodje ne primi ga raširenih ruku i punim srcem, a on ponikao u zemlju gdje je narodna prošlost, tradicija i običaji druga narav svakog stanovnika, nije mogao tome i takvom čovjeku odgojenom u školama nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti svojih povjesnih junaka, svoje kulturne baštine-jednom rječju da je pripadnik naroda bez prošlostia svrha tog odgoja bijaše dokazati pripadnicima takvog uškopljenog naroda da bez prošlosti ne može računati ni na budućnost, dokazati mu da u evropskim i svjetskim razmjerima nije sposoban ni za kakvo samostalno djelo i tako u njemu ubiti volju za samoodržanje u vlstitoj zemlji. Odgajani na takav način iseljeni pripadnici hrvatskog naroda nisu bili osposobljeni prikazati vlastite vrednote narodima i zemljama u koje dodjoše te tako zaostajaše i zaostaju u općem razvoju u svoj sredini. O tom iseljenom Hrvatu se nije brinuo nitko osim za njegove u krvi i znoju eventualno zaradjene dolare. Da bi se spasilo što se spasiti dade pojedinci i rijetke ustanove u domovini, bez ikakovih materijalnih mogućnosti i sa puno poteškoća, nastojali su ukazati na taj i slične probleme. Jedan od tih ustanova je i Matica hrvatska koja u zadnjih nekoliko godina nastoji i radi oko toga da bi se Hrvatska kulturna prošlost prikazala narodu i svjetu onakova kakova zaista i jest. Matica želi i nastoji plodove svog rada prenijeti iseljenom Hrvatu. S vačajući i upoznajući vlastitu prošlost taj iseljeni Hrvat postaje svjestan svojih vrijednosti što mu o ogućuje da s više poleta , više ponosa i više samopouzdanja ulazi u odnose i rasprave s pripadnicima ostalih naroda i tako postaje ravnopravan njima kako u svakodnevnom životu tako i u svoj svjesti.....

../..

taj hrvatski narod kao narod nema svojih ambasada svojih konzulata-svojih diplomatskih predstavnika pa ste zato vi kao svaki pojedinac i kao vaše društvo kojeg želite ustanoviti ambasador Hrvatske u zemlji u kojoj živite i radite. Mislim da je suvišno pominjati da ste dužni raditi na promicanju interesa Hrvatske te zemlje koja vam je dala život isto tako kao što ste dužni prema zemlji u kojoj živite, zemlji koja vam daje mogućnost življenja. Za tu mogućnosti življenja tj.ste zemlji dužni uzvratiti plodovima duha uma i srca koje usisaste u Hrvatskoj plodovima duha uma i srca Hrvatskog naroda čiji ste sudionici i vi na taj način obogaćujete kulturu, duh i misao ove nove nacije i tako udarate hrvatskih pečat kako na njemu prošlost tako i nanjenu budućnost i na taj način u tom poslu stavljate hrvatski narod uz bok svih kulturnih i civiliziranih nacija, a naročito onih zapadne kulture kojoj pretežno pripada i hrvatska nacija.Nedvojbeno je da i svima nam je to jasno da na taj način pridonosimo tome da hrvatski narod ponovno zadobije odgovarajuće mjesto u medjunarodnoj zajednici priznatih ravnopravnih činilaca što vam kao Hrv: Hrvatima mogu poželjeti više uspjeha nego što očekujete",

b.) za vrijeme svog boravka u New Yorku napisao članak koje s pismom dostavio Bruni Bušiću u Zagrebu dana 5.10.1971.godine a u kojemu zlonamjerno i neistinito prikazuje rad legalnih predstavnika u SFRJ u inozemstvu navodeći da provode unitarističku i antihrvatsku politiku te u tom članku izmedju ostalog navodi:"Poražen na brijunskom plenumu unitarizam je u domovini raskrinkan i njegove strukture donekle izmijenjene, ali izvan zemlje u vanjskom diplomatskim i konzularnim predstavništvima ostao takorekuć nedirnut kako u smislu njegove ideologije tako i u njegovim strukturama tj. diplomatskom i konzularnom osoblju. To osoblje svojevremeno odgajano i odgojeno unitaristički i antihrvatski slanoj u vanjske službe s namjerom da svoja uvjerenja prenese i na Hrvate izvan domovine. Na žalost svoju zadaću to osoblje je izvršilo dobro i što je zabrinjavajuće još uvijek je uspješno vrši naročito medju starijim i neupućujenijim iseljeništvom. O sprezi unitarizma, četništva i zalutalih Hrvata govore nam mnogobrojne činjenice i zalosne pojave naročito u New Yorku. Glavni stožer i izvršitelj unitarističkih akcija u New Yorku je Vjekoslav Radović nekad krojač u Karlovcu. U njegovoj sada političkoj krojačkoj radionici nastoje se Hrvatima grada New Yorka skrojiti gaće u boji odredjene i već davno planirane politike..... dalmatinac se ne može baš pohvaliti velikim uspjesima i brojnom publikom, ali ipak materijano stoji dobro zahvaljujući pomoći svog po amnog predsjednika konzila SFRJ Petra Lumbardića..... jasno je da su ti dolari zaradjeni znojem i žuljevima hrvatske sirotinje, a u Jugo-banku stigoše putem tkz. prelijevanja deviza a zapravo u zakonjenom pljačkom..... dakle taj teško zaradjeni dolar hrvatskog čovjeka poslan u domovinu braći i roditeljima upotrebljava se protiv onoga tko ga je zaradio.. .... službeni pečat na ovu djelatnost Vjekoslava Radovića i tome zadovoljavajuću ocjenu daje već spomenuti konzul Lumbardić javno se vežući za taj gest i njegov sadržaj pored Lumbardića unitariziranog Hrvata koji je već davno stupanjem u državnu službu, zaboravio materinji jezik osoblje konzulata SFRJ u New Yorku nije hrvatske narodnosti premda bi na broj Hrvata u tom gradu moralo biti. U svojoj nagradnoj igri pred mikrofonom jugoslavenskog radio sata Radović dovodi i Lumbardića " o gle ! koga to vidim jugoslavenskog konzula Lumbardića. Pitanje za druga konzula glasi: najveći Hrvat, rodjen u Osijeku, biskup u Djakovu, otac jugoslavenstva-Štrosmajer reče konzul kao s nokta i bi nagradjen gramofonskom pločom. Igra ove igre je prozirna ključ za povratak Hrvata u domovinu se nalazi u rukama

../..

635.

6.

konzulata SFRJ-konzul je sudionik u Ju-radio satu, a on potpisuje vize dakle Hrvati ako vam je domovina mila pod zastavu Vjekoslava Radovića. Ako se, ovim vješto svezanim antihrvatskim čvorovima, dodaju neki javni notari, pojedine putničke agencije, klub jugoslavenskih liječnika, jedan dio mještana Dikla i Zatona iz okolice Zadra onda se nazire oblik jugounitarističke mreže, koja se pod svaku cjenu nastoji nabaciti na glave Hrvta u New Yorku,

- d a k l e , napisom i govorom zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno političke prilike u zemlji i u diplomatskim predstavništvima zemlje,

- pa da je time počinio kriv.djela protiv naroda i države i to djelom opisanim pod 1 učestvovanjem u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije označenim i kažnjivom po čl.109. st.1. KZ-a a djelom opisanim pod 2 kriv.djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl.118. st.1.KZ-a uz primjenu čl.46.st.1. KZ-a.

R a z l o z i :

Dana 20.1.1972.godine pod gornjim brojem stavljen je naslovu zahtjev za provodjenje istrage protiv okr.Vukojević Vice zbog kriv.djela iz čl.109. i 118.st.1.KZ-a.

Temeljem našeg zahtjeva sud je svojim brojem Kio-83/72 od 25.1.1972.godine donio rješenje o otvaranju istrage u ovom predmetu.

U vezi naknadno pribavljenih materijala stavljamo zahtjev da se istraga proširi.

U daljem tdu istrage biti će potrebno provesti sve do sada ne provedene radnje , a napose predočiti okrivljenom sve materijale koje je pisao a koji su navedeni u dispozitivu ovog zahtjeva s time da se okrivljeni očituje na to što je sa pojedinim tekstovima namjeravao uraditi. Ujedno je potrebno okrivljenog ispitati na sve okolnosti u vezi kod njega pronadjenog materijala .

Osnovanost sumnje da je okrivljeni počinio kriv.djela opisana u dispozitivu ovoga zahtjeva proizlazi iz pisanog materijala koji je kod njega pronadjen.

Po dovršenoj istrazi molimo vas da nam temeljem čl.160. st.2. dostavite spis na daljnju odluku.

ZAMJENIK OKRUŽNOG JAVNOG TUŽIOCA
Berislav Studak

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

Br. II-5-Kr 174/72-2

OKRUŽNI [illegible] U ZAGREBU
PRIMLJENO
17. IV. 1972

Primljeno 18. IV. 1972
Org. jed. 14-95/72

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Hiršl Marijana, kao predsjednika vijeća, te dr Imenšek Bogumila i Melčić Slavka, kao članova vijeća, i stručnog suradnika Peheim Dragutina, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv okr. Vukojević Vice, zbog krivičnog djela iz čl. 1o9. i 118. KZ, rješavajući prijedlog istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 13.travnja 1972. Kio 83/72-45 za produženje pri - tvora, u sjednici održanoj 17. travnja 1972,

r i j e š i o j e:

Usvaja se prijedlog istražnog suca, produžuje se za daljnja dva mjeseca pritvor protiv okr. Vukojević Vice odredjen rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 18. I 1972. Kir 66/72-4 i produžen rješenjem vijeća Okružnog suda u Zagrebu od 16. II 1972. Kio 83/72-2o.

Produženi pritvor po ovom rješenju može trajati najdulje do 17. lipnja 1972. u 17 3o sati.

O b r a z l o ž e n j e

Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu stavio je 13. IV 1972. obrazloženi prijedlog da se protiv okr. Vukojević Vice produži pritvor za još daljnja dva mjeseca, jer istraga još nije dovršena, a razlozi za pritvor još postoje.

Prijedlog istražnog suca je osnovan.

Iz spisa proizlazi da je pravomoćnim rješenjem istražnog suca od 25. siječnja 1972. Kio 83/72-2 odredjeno da se provede istraga protiv okr. Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl. 1o9. i 118. st. 1.KZ.

U toku provodjenja istrage nisu se pojavile okolnosti koje pokazuju da je otpala osnovana sumnja da je okr. Vukojević učinio djela zbog kojih je odredjeno provodjenje istrage naprijed navedenim rješenjem.

Osim toga istražni sudac je stavio 1o.IV 1972. pod br. Kt 95/72 zahtjev za proširenje provodjenja istrage zbog istih krivičnih djela izvršenih daljnjim radnjama.

Protiv okr. Vukojevića odredjen je odnosno produžen

637.

II-5-Kr 174/72-2

pritvor naprijed citiranim rješenjima iz osnova navedenih u čl. 176. st. 2. t. 1. i 3. ZKP.

U pogledu razloga zbog kojih je odredjen, a kasnije produžen pritvor protiv okr. Vukojevića iz naprijed navedenih osnova, ne proizlazi iz spisa da su u toku istrage nastupile kakove bitne promjene koje bi ukazivale da su pre-stali razlozi za pritvor, a napose od vremena kada je rješenjem ovog suda od 29. ožujka 1972. Kž 122/72-3 odbijena žalba okrivljenog Vukojevića izjavljena protiv ranijeg rješenja o produženju pritvora.

Prema tome i dalje postoje protiv okr. Vukojevića razlozi za pritvor iz osnova navedenih u čl. 176.st.2.t. 1. i 3. ZKP.

Iz spisa dalje proizlazi da istraga još nije završena, jer se radi o inkriminiranoj djelatnosti naročitog značaja i koja je prema rješenju o provodjenju istrage djelomično izvršena u inozemstvu, te o kojoj je potrebno saslušati veći broj svjedoka sa boravištem izvan Zagreba za čije saslušanje su već preduzete potrebne mjere.

Iz gornjega dakle proizlazi da postoje ozbiljne smetnje zbog kojih istraga protiv okr. Vukojević Vice nije završena.

Trebalo je stoga usvajanjem prijedloga istražnog suca temeljem čl. 181. st. 2. ZKP pritvor produžiti kako je navedeno u izreci.

U Zagrebu, 17. travnja 1972.

Zapisničar:

Peheim Dragutin v.r.

Predsjednik vijeća:

Hiršl Marijan v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj opće kancelarije:
/Milan Suljić/

Socijalistička Republika Hrvatska 6 ZAGREB VRHOVNI SUD HRVATSKE

638. Kio 83/72-51

VUKOJEVIĆ VICE

16. 5. 1972.

OKRUŽNOG ZAGREBU

Miter Tomo

Anica Tomić iz čl. 1o9, 118 KZ.

Zamjenik OJT-a: 9,3o
Studak Berislav

Branilac okr.Marić Vladimir,adv. iz Zgb.

Predočen mi je zahtjev OJT-a o proširenju istrage br. KT-95/72 od 1o.4.1972.g. zbog kriv.djela iz čl. 1o9 st.1 KZ i čl. 118 st.1 KZ. /list 98-1o3 spisa/.

Nadalje iz zahtjeva je vidljivo da me se tereti da sam djelom pod t. 1 počinio kriv.djela protiv naroda i države učestvovanjem u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije označenim i kažnjivim po čl. 1o9 st.1 KZ a djelom opisanim pod t.2. kriv.djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl. 118 st.1 KZ.

Ostajem u cijelosti kod svoje obrane date već ranije u istrazi.

Što se pak tiče predočenog mi zahtjeva za proširenje istrage protiv mene zbog predočenih mi djela kako to u zahtjevu stoji, izjavljujem da se u vezi s danim proširenjem istrage ne želim o zahtjevu izjašnjavati a niti odgovarati na pojedina mi postavljena pitanja.

Ovdje prisutni branitelj okrivljenog primjećuje slijedeće: da se u zahtjevu za proširenje istrage ne radi o nikakvim novim činjenicama već je činjenično isti - bitno - sa zahtjevom iz mj. veljače 1972.

U zapisnik nemam više ništa za izjaviti, a upozoren u smislu čl. 8o st.1 ZKP ne traži da se zapisnik čita jer je slušao diktat.

Dovršeno u 1o,3o sati.

ISTRAŽNI SUDAC: OKRIVLJENI:

ZAPISNIČAR:

OKRUŽNI SUD ZAGREB
ISTRAŽNI ODJEL

Poslovni broj Kio 83/72-52.

R J E Š E N J E

Okružni sud Zagreb - istražni sudac u kriv.predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE zbog krivičnog djela iz člana 1o9 st.1 KZ i kriv.djela iz čl. 118 st. 1 KZ, odlučujući o zahtjevu OJT br. KT-95/72 od 1o.411972.g. za proširenje istrage

r i j e š i o j e:

Po čl. 148 ZKP-a a u vezi čl. 153 ZKP-a

PROVODI SE ISTRAGA

protiv

Okr. VUKOJEVIĆ VICE, ostale generalije kao na rješenju od 25.1.1972. /list 41 spisa/

jer je osnovano sumnjiv da je:

1/ u drugoj polovici 1971.godine prilikom svog boravka u New Yorku SAD, u namjeri obaranja državnog i društvenog uređenja u SFRJ stupio u vezu sa emigrantskom organizacijom okupljenom pod nazivom "Hrvatska republikanska mladež" čiji je cilj rušenje samoupravnog demokratskog socijalizma u SFRJ, izdvajanja SR Hrvatske iz SFRJ, stvaranje "Samostalne države Hrvatske", a koja organizacija izdaje i list "Hrvatska borba" u kome se objavljuju članci neprijateljskog sadržaja upereni protiv postojećeg društvenog uređenja u SFRJ, te je u tom povezivanju djelovao:

a/ zajedno sa političkim emigrantima Gojčeta Antom i Gabelica Marijanom organizirao i aktivno radio na stvaranju društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku, koje je trebalo vršiti funkciju veze između emigrantske organizacije i tkz. "masovnog pokreta" u SR Hrvatskoj sa zajedničkim ciljem na koordiniranom djelovanju u rušenju postojećeg društvenog sistema, surađivao u radu inicijativnog odbora za osnivanje tog društva i po tom pitanju pisao privatno pismo profesoru Danilu Peoviću, potpredsjedniku Matice hrvatske u Zagrebu, kao i Bruni Bušiću dana 5.1o.1971. godine u kome iznosi: "..... napisao sam ti kratak prikaz ovdašnjeg života među Hrvatima i zamisao o osnivanju društva članova Matice hrvatske u New Yorku....., tražili smo predstavnika Matice hrvatske na naš osnivački skup, a oni ništa /premda im mi osiguramo troškove puta i boravka/..... računaju na vlastitu prostoriju u kojima bi bilo čitaonica i knjižnica, a i knjižara Matice Hrvatske u New Yorku..... baš radi toga na osnivačkoj skupštini moramo imati nekoga jačeg iz Matice-pobrini se o tome kako znaš i umiješ....pisao sam ti u prvom pismo da im je namjera pozvati nekoga iz domovine koji bi rado duže tu boravio i na koncu napisao knjigu o američkim Hrvatima, a koju bi opet Matica tiskala o trošku odvojenim članarima

./.

Posl.br. Kio 83/72-52.

Matice hrvatske itd..... namjeravaju također svaka tri mjeseca dobaviti jednog predavača iz Matice pa se propitaj među tamošnjim sastavom ljudi tko bi htio ići i o čemu bi govorio ali neka to bude privatno....župnici su hercegovački fratri pa prema tome pomoć za Maticu je osigurana....ovdašnja Matica ima namjeru stvoriti svoj radio-sat, pa računaj na suradništvo.

b/ dana 26. i 27i.11.1971.godine u Clevelandu SAD prisustvovao 10. konferenciji Slavenskih studija koju redovito organizira "Hrvatska akademija Amerike" a koja organizacija ima za cilj izdvajanje SR Hrvatske iz SFRJ i stvaranje "Samostalne države Hrvatske" a sa temom hrvatska nacija i seoba Hrvata na kojoj su konferenciji uz ostale uzeli učešće član akademije Bogdan Radica koji u emigrantskoj štampi objavljuje niz napisa sa političke platforme akademije tj. obaranja vlasti radnog naroda u SFRJ i izdvajanja SR Hrvatske iz njenog sastava a sa temom "Najnoviji događaj u Hrvatskoj i njihov utjecaj na emigraciju" član akademije Ante Kadić koji djelujesa iste političke platforme kao i Bogdan Radica sa temom "Patriotizam hrvatskih emigrantskih pisaca" Georgej Prpić sa temom "Uzroci hrvatske emigracije prije 1945.godine Branko m Pešelj sa temom "Legalni aspekti Jugoslavenske ekonomske emigracije" i drugi.

c/ sudjelujući i koordinirajući svoj rad sa organizacijom "Hrvatske republikanske mladeži" prilikom svog dolaska u SFRJ u prosincu 1971.godine donio sa sobom broj 1 emigrantskog lista "Hrvatska borba" izdatog u studenom 1971 godine a u proslavu kojeg je napis urednika političkog emigranta Jože Vrbića a kcmu se navodi: "Potrebu i svrhu ovog lista zahtjeva i opravdava ne samo zastarjelost, neozbiljnost, sitničavost i površnost golemog dijela hrvatskog emigrantskog tiska; ne samo ljigavost i apolitičnost goleme većine hrvatske političke emigracije danas: ne samo politički analfabetizam u redovima hrvatske mladeći u emigraciji; ne samo borba za prestiž, osobne interese i ortakluk u redovima vodstva mnogih emigrantskih političkih organizacija, nego, a još i najviše, sve jača politička angažiranost srbijanske imperijalističke politike. Ovi sve žešći nasrtaji beogradske čaršije ne samo da dovode u pitanje hrvatski politički i teritorijalni integritet, nego su stavljena na kocku hrvatska municipalna prava, pa čak i opstojanost Hrvata kao nacije. Zato nas ne trebate shvatiti samo kao jednu više trulju u sveopćoj tužaljci nad zarobljenom domovinom, ili ti pak samo jednim većim brojem hrvatskog emigrantskog tiska. Ako nas budete pomno pratili i od ovog našeg prvog broja, razbiti će vam se sve krive iluzije o nama i raspliniut će se svi razlozi koji bi vas mogli navesti u napast krivog zaključka o našem radu i našim nastojanjima za bolju budućnost hrvatskog čovjeka "Hrvatska borba" će biti naša, a i vaša ako to baš hoćete novina. Nositi će nas i naše ideje. Biti će izraz našeg poleta, naše volje i našeg stranačkog programa. Hrvatska borba će biti glasilo Hrvatske re-

./.

Posl.br. Kio 83/72-52.

publikanske mladeži, dakle novina sa zacrtanim putem: definiranom, određenom i jasnom politikom: novina, koja neće biti sveopća, svehrvatska i svestranačka, nego naša republikanska s određenim ciljem i zadaćom, kao što je i naš cilj jasan, a zadaća određena i program definiran. Mi smo danas skupina organizacija, stranka a sutra ćemo biti sila, ogromna i jaka, jer naša vjera u uspjeh je nepokolebljiva, pouzdanje u vlastite moći i snage čvrsto, a stabilnost postojanja i tvrda, baš kao i naša volja koja nas goni naprijed..... mi nismo začahureni u sebe u svoj program i svoju organizaciju, jer ne želimo biti svrhom sami sebi, a još manje se iživljavati u junačkoj prošlosti, nerealnim planovima, bajoslovnim snovima o častima i položajima kao što je to slučaj sa starim kreaturama, s praznim ljušturama, koje su se iživile i čija su vremena davno odzvonila. Mi rođeni u krvi i strahu, danas dolazimo neustrašivo nošeni burom novog vremena. Naše kičme su uspravne, prošlost čista i kristalno jasna, a namjere otvorene i poštene. Mi smo žetaoci na sazreloj hrvatskoj njivi, sud i gomila i želimo biti oni koji će spaliti korov i zgraziti kukolj. No, mi, ipak, ne težimo za brojem i svaki naš broj mora biti protuvrijednost i kvalitet; snaga na koju se može računati u svako doba u svakoj prilici. Mi smo revolucionarni, jer želimo bračunati sa svim što je do sada bilo: sa starim formacijama, formulacijama i strukturama. Želimo graditi novu Hrvatsku, uliti vjeru u svaku hrvatsku dušu i dati samopouzdanje, ideju i viziju boljega. Kad vratimo hrvatskom čovjeku njegov ponos njegovu kičmu njegov ja, tada ćemo na novom hrvatskom čovjeku graditi novu i vječnu Hrvatsku. Vatru i zanos naše revolucije, mi hoćemo i želimo donijeti u najzadnje selo hrvatske Bosne. Eto tu je naša revolucionarnost i u tome i po tome se mi razlikujemo od starih kreatura, koje su doživjele svoje uspone i svoje padove i koje ništa više ne pružaju ni i niušto više ne vjeruju. Njihove organizacije su postale stjecište stranih agentura i srbijanskih žbirova. U svoj sentimentalnosti su počeli pružati desnicu pomedicu na sve strane, ne bil barem na taj način našle svoj smisao i razlog za kukavno životarenje. Te stare strukture kompromitiraju, koče rad i zamračuju hrvatsku budućnost. Hrvatski mladiću, djevojko, između ostalih mi se ponajviše obraćamo tebi, jer u tebi gledamo kontinuitet zdravih hrvatskih programa, teške hrvatske borbe i ti ćeš biti izvršitelj hrvatske revolucije, duhovne i kulturne obnove svog naroda. Ne ćeš zar dozvoliti da se u tebi pomlađuju stare ljušture, piju ti krv, negiraju originalnost, politički sravnjuju s plemenima i najreakcionarnijim silama svijeta! Nećeš zar dozvoliti da s tobom manipulira svatko, kako hoće i želi! Nema kompromisa s onim koji su te ponizili, s onim koji su ti narodnu dušu iščupali i bacili pod noge. Mi te želimo politički angažirati i s nama ćeš biti slobodan, jer mi ne slijedimo idole i vođe, nego program koji poziva na akciju i odgovornost. S nama ćeš se osloboditi balasta prošlosti i politički izgraditi, jer jedino tako ćeš moći shvatiti i razumjeti korak današnjeg vremena i načine suvremene borbe. Vođeni ovim principima i ovakovim mislima nećemo se zaustavljati ni na kome, a isto tako nećemo

../.

642.

Posl.br. Kio 83/72-52.

imati ama baš nikakvih skrupula braneći progres u hrvatskoj borbi. Naš rad nije ograničen samo na emigraciju jer sva naša stremljenja će bit usmjerena prema domovini i mi hoćemo pobjedu bez reformi, bez koncesija, pobjedu koja neće biti uvjerovana ničim."

d/ u akciji oko osnivanja društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku sudjelovao i u učlanivanju novih članova u Maticu hrvatsku među kojima se nalaze i politički emigranti koji djeluju protiv društvenog uređenja u SFRJ te donio prilikom svog povratka u zemlju 24 pristupnice za članstvo u Matici hrvatskoj a među kojima i pristupnicu emigranta Gojčeta Ante člana uredništva Hrvatske borbe i člana "Hrvatske republikanske mladeži".

- d a k l e, kao građanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uređenja stupio u vezu sa izbjegličkom grupom lica,

2/ u namjeri da u javnosti stvori lažno uvjerenje da je Hrvatska u okviru SFRJ nacionalna potiskivana ugnjetavana i izložena neravnopravnosti, da se guši nacionalna svijest Hrvata te u namjeri zlonamjernog i neistinitog prikazivanja rada predstavništva SFRJ u inozemstvu a sve radi stvaranja preduvjeta za uspješno naturanje ideje o neophodnosti protuustavne promjene postojećeg društveno političkog uređenja i izdvajanja Hrvatske iz SFRJ:

a/ na osnivanju društva prijatelja "Matice hrvatske" u New Yorku održao pozdravni govor u ime organizacije Matice hrvatske iz Pariza pod motom "Tamo daleko, daleko kraj mora tamo je zemlja moja tamo je Hrvatska" u kome govoru navodi: "Koliko boli i tuge, čežnje i patnje, jada i čemera je zbito u ove stihove hrvatskog težaka i ribara iz južne Hrvatske iseljenog i raseljenog na gotovo cijelom prostoru ovozemaljske kugle. Prisilno usađen u šumu Canade, bauštelu Njemačke, pustinju Australije, beton New Yorka i Chikaga, pamparse Argentine ili pak plovi na brodu bez Hrvatske zastave negdje u bespuću Oceana-žudi za domovinom koju više nema za domovinom koju mu je praktičko uskraćeno pravo. Taj težak, ribar, mornar, bosanski ili zagorski rudar, slavonski ratar tj. Hrvat bez domovine je posao res nulius ničija stvar. Zemlja u koju dođe ne primi ga raširenih ruku i punim srcem, a on ponikao u zemlju gdje je narodna prošlost, tradicija i običaji druga narav svakog stanovnika, nije mogao tome i takvom čovjeku odgojenom u školama nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti svojih povjesnih junaka, svoje kulturne baštine - jednom rječju da je pripadnik naroda bez prošlosti a svrha tog odgoja bijaše dokazati pripadnicima takvog uškopljenog naroda da bez prošlosti ne može računati ni na budućnost, dokazati mu da u evropskim i svjetskim razmjerima nije sposoban ni za kakvo samostalno djelo i tako u njemu ubiti volju za

../.

samoodržanje u vlastitoj zemlji. Odgajani na takav način iseljeni pripadnici hrvatskog naroda nisu bili osposobljeni prikazati vlastite vrednote narodima i zemljama u koje dođoše te tako zaostajaše i zaostaju u općem razvoju u novoj sredini. O tom iseljenom Hrvatu se nije brinuo nitko osim za njegove u krvi i znoju eventualno zarađene dolare. Da bi se spasilo što se spasiti dade pojedinci i rijetke ustanove u domovini, bez ikakovih materijalnih mogućnosti i sa puno poteškoća, nastojali su ukazati na taj i slične probleme. Jedan od tih ustanova je i Matica hrvatska koja u zadnjih nekoliko godina nastoji i radi oko toga da bi se Hrvatska kulturna prošlost prikazala narodu i svjetu onakova kakova zaista i jest. Matica želi i nastoji plodove ... svog rada prenijeti iseljenom Hrvatu. Shvaćajući i upoznajućivlastitu prošlost taj iseljeni Hrvat postaje svjestan svojih vrijednosti što mu omogućuje da s više poleta,više ponosa i više samopouzdanja ulazi u odnose i rasprave s pripadnicima ostalih naroda i tako postaje ravnopravan njima kako u svakodnevnom životu tako i u svoj svjesti..... taj hrvatski narod kao narod nema svojih ambasada svojih konzulata svojih diplomatskih predstavnika pa ste zato vi kao svaki pojedinac i kao vaše društvo kojeg želite ustanoviti ambasador Hrvatske u zemlji u kojoj živite i radite. Mislim da je suvišno pominjati da ste dužni raditi na promicanju interesa Hrvatske te zemlje koja vam je dala život isto tako kao što ste dužni prema zemlji u kojoj živite, zemlji koja vam daje mogućnost življenja. Za tu mogućnost življenja toj ste zemlji dužni uzvratiti plodovima duha uma i srca koje usisaste u Hrvatskoj poldovima duha uma i srca Hrvatskog naroda čiji ste sudionici i vi na taj način obogaćujete kulturu, duh i misao ove nove nacije i tako udarate hrvatski pečat kako na njenu prošlost tako i na njenu budućnost i na taj način u tom poslu stavljate hrvatski narod uz bok svih kulturnih i civiliziranih nacija, a naročito onih zapadne kulture kojoj pretežno pripada i hrvatska nacija. Nedvojbeno je da i svima nam je to jasno da na taj način pridonosimo tome da hrvatski narod ponovno zadobije odgovarajuće mjesto u međunarodnoj zajednici priznatih ravnopravnih činilaca što vam kao Hrvat Hrvatima mogupoželjeti više uspjeha nego što očekujete",

b/ za vrijeme svog boravka u New Yorku napisao članak koje s pismom dostavio Bruni Bušiću u Zagreb dana 5.lo.1971.godine a u kojemu zlonamjerno i neistinito prikazuje rad legalnih predstavnika u SFRJ u inozemstvu navodeći da provode unitarističku i antihrvatsku politiku te u tom članku između ostalog navodi: "Poražen na brijunskom plenumu unitarizam je u domovini raskrinkan i njegove strukture donekle izmijenjene, ali izvan zemlje u vanjskom diplomatskim i konzularnim predstavništvima ostao takorekuć nedirnut kako u smislu njegove ideologije tako i u njegovim strukturama tj. diplomatskom i konzularnom osoblju.To osoblje svojevremeno odgajano i odgojeno unitaristički i anti-

-./.

Posl.br. Kip 83/7 2-52.

hrvatski slanoj u vanjske službe s namjerom da svoja uvjerenja prenese i na Hrvate izvan domovine. Na žalost svoju zadaću to osoblje je izvršilo dobro i što je zabrinjavajuće još uvijek ja uspješno vrši naročito među starijim i neupućenijim iseljeništvom. O sprezi unitarizma,četništva i zalutalih Hrvata govore nam mnogobrojne činjenice i žalosne pojave naročito u New Yorku. Glavni stožer i izvršitelj unitarističkih akcija u New Yorku je Vjekoslav Radović nekad krojač u Karlovcu. U njegovoj sada političkoj krojačkoj radionici nastoje se Hrvatima grada New Yorka skrojiti gaće u boji određene i već dano planirane politike.... .....dalmatinac se ne može baš pohvaliti velikim uspjesima i brojnom publikom, ali ipak materijalno stoji dobro zahvaljujući pomoći svoj ponosnog predsjednika konzula SFRJ Petra Lumbardića..... jasno je da su ti dolari zarađeni znojem i žuljevima hrvatske sirotinje, a u Jugobanku stigoše putem tkz. prelijevanja deviza a zapravo u zakonjenom pljačkom..... dakle taj teško zarađeni dolar hrvatskog čovjeka poslan u domovinu braći i roditeljima upotrebljava se protiv onoga tko ga je zaradio..... službeni pečat na ovu djelatnost Vjekoslava Radovića i tome zadovoljavajuću ocjenu daje već spomenuti konzul Lumbardić javno se vežući za taj gest i njegov sadržaj pored Lumbardića unitariziranog Hrvata koji je već davno stupanjem u državnu službu, zaboravio materinji jezik osoblje konzulata SFRJ u New Yorku nije hrvatske narodnosti premda bi na broj Hrvata u tom gradu moralo biti. U svojoj nagradnoj igri pred mikrofonom jugoslavenskog radio sta Radović dovodi i Lumbardića " o glè ! koga to vidim jugoslavenskog konzula Lumbardića. Pitanje za druga konzula glasi: najveći Hrvat, rođen u Osijeku, biskup u Đakovu, otac jugoslavenstva- Strosmajer reče konzul kao s nokta i bi nagrađen gramofonskom pločom. Igra ove igre je prozirna ključ za povratak Hrvata u domovinu se nalazi u rukama konzulta SFRJ- konzul je sudionik u Ju-radio satu, a on potpisuje vize dakle Hrvati ako vam je domovina mila pod zastavu Vjekoslava Radovića. Ako se, ovim vješto svezanim antihrvatskim čvorovima, dodaju neki javni notari, pojedine putničke agencije, klub jugoslavenskih liječnika, jedan dio mještana Dikla i Zatona iz okolice Zadra onda se nazire oblik jugounitarističke mreže, koja se pod svaku ocjenu nastoji nabaciti na glave Hrvata u New Yorku,

- d a k l e, napisom i govorom zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno političke prilike u zemlji i u diplomatskim predstavništvima zemlje,

- pa da je time počinio kriv.djelo protiv naroda i države i to djelom opisanim pod 1. učestvovanjem u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije označenim i kažnjivim po čl. 1o9 st.1 KZ a djelom opisanim pod 2 kriv. djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl. 118 st.1 KZ uz primjenu čl. 46 st.1 KZ-a.

./.

645. Posl.br. Kio 83/72-52.

Obrazloženje:

Okružno javno tužilaštvo u Zgb. stavilo je zahtjev da se proširi istraga protiv okr. Vukojević Vice temeljem čl. 148 u vezi čl. 153 ZKP jer je na osnovu dosadašnjeg prikupljenog materijala osnovano sumnjiv da je izvršio djela u izreci ovog rješenja.

Zahtjev OJT je osnovan.

Osnovana sumnja da je okrivljeni izvršio djela za koja se tereti proizlazi iz podataka kriv.prijave zatim ostalih pisanih materijala koji su pronađeni kod njega prilikom pretresa stana a priloženi su kriv.prijavi.

Okrivljeni je ispitan. Međutim, izjavio je da ne želi iznijeti svoju obranu u vezi djela za kojega se tereti a niti odgovarati na postavljena pitanja.

Kako u ovom slučaju iz dosada prikupljenog materijala proizlazi osnovana sumnja da je okr. Vukojević Vice izvršio kriv.djela iz čl. 109 st.1 i čl. 118 st.1 KZ za koje se tereti a koje se goni po službenoj dužnosti valjalo je odlučiti kao u izreci.

Zagreb, 17.5.1972.

Istražni sudac:
Mitar Kromo

DNA:
1. OJT na KT-95/72
2. Branilac okr.Marić Vladimir, Zgb.Šenoina 1
3. U spis

POUKA O PRAVU NA ŽALBU

Protiv ovog rješenja nezadovoljna stranka ima pravo [redacted] žalbe u roku od 3 dana po prijemu istog a na Vijeće Okružnog suda u Zgb. Žalba se predaje u 2 istovjetna primjerka.

646.

Tajno

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

sastavljena dana 24.5.1972. godine u Centru SDS Zagreb.

Priloženu fotokopiju, čiji se original nalazi u dokumentaciji V sektora Službe državne sigurnosti Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove, napravio sam 23.5.1972. godine. Označena je kao strogo povjerljiva pa je dogovoreno da se može koristiti samo za operativne kombinacije. Medju tim ako postoji osobita potreba da se koristi i u druge svrhe onda za to treba zatražiti pismeno odobrenje V sektora SDS SUP-a.

Tesla Branko

647.

SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA — DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA INOSTRANE POSLOVE

ŠIFROVANI TELEGRAM

Pariz, broj 861, 10.XII 1970. - DDD - /1060 STROGO POVERLJIVO

DSIP - Tepavcu, Savki Dapčević-Kučar, predsjedniku CK SKH

U Parizu je održana osnivačka skupština "Društva članova Matice Hrvatske" na kojoj su prisustvovali profesori Danilo Peojvić i Šime Djordan iz Zagreba. Prema usvojenom, i od francuskih vlasti odobrenom, pravilniku cilj je društva "Širenje hrvatske književnosti, umjetnosti i znanosti, stvaranja veza izmedju hrvatske i francuske kulture, izmedju hrvatskih i francuskih pisaca, umjetnika i znanstvenih radnika. "U pravilniku se kaže da će se" ova djelatnost odvijati u uskoj saradnji sa najstarijom hrvatskom kulturnom ustanovom Maticom Hrvatske". Skupština je bila organizovana od nekoliko studenata Hrvata, medju kojima Neven Šimac, svršeni pravnik sada na specijalizaciji u Parizu, Josip Milić, svršeni pravnik, sada na specijalizaciji i radi ovdje, student Vukojević i svećenik Šanjek. Na skupštini su govorili Šimac, Vukojević, Šanjek, te profesori Pejović i Djordan. Nacionalistički stavovi su došli do izražaja najviše kroz izlaganja Vukojevića, profesora Djordana i donekle svećenika Šanjeka. U njihovim istupanjima posebno je bilo naglašeno izrabljivanje hrvatske privrede od strane drugih republika i pitanje potrebe nacionalizacije kapitala uloženog u turizam Hrvatske od strane beogradskih banaka i Geneksa. Niko od govornika nije spomenuo jugoslovensku socijalističku zajednicu, socijalizam kao društveni sistem ili nešto slično tome. Šimac je u svom izlaganju rekao da je društvo otvoreno prema svim Hrvatima iz Hrvatske i BH, osim ustašama. Na zidu su bila izvješana dva crteža, jedan

SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA INOSTRANE POSLOVE

ŠIFROVANI TELEGRAM

je predstavljao hrvatski grb sa siluetom Eiffelovog tornja, a drugi hrvatšku trobojku bez petokrake zvezde. Na stolu radnog predsjedništva su bile izložene knjige Tudjmana: "Velike ideje i mali narodi", Holjevca: "Hrvati van otadžbine", "Historijat Matice Hrvatske i druge. Na prijedlog Šimca u upravu su izabrana trojica, nama nepoznatih studenata. Interesantno da medju njima nema ni jednog od formalnih organizatora društva. Sjedište društva se nalazi kod Josipa Milića /29, Bd. de Clichy/ koji je ? klerikalno orijentisan. /Milić je u razgovoru sa gen. konzulom Zorićem rekao da se ne nalazi na pozicijama SK u mnogim pitanjima unutrašnjih odnosa u Jugoslaviji i Hrvatskoj/.

Društvo je povezano sa istoimenim društvom u Bazelu, od koga je primilo pozdravni telegram. Na skupštini je dogovoreno da će se članstvo okupljati svake subote.

Napomena: Sa zahtjevom za osnivanje društva, koji avgusta 1969. g. organizatori podnijeli fr. MIP-u, Ambasada je bila upoznata preko Šimeca, juna ove godine, naš pov. 3390. Na skupštini društva učestvovao je od strane Ambasade gen. konzul Zorić na osnovu njihovog pismenog poziva. Prethodnim razgovorima, u Ambasadi sa članovima društva, Zorić je podvlačio korisnost širenja hrvatske kulture u Francuskoj, uz istovremeno ukazivanje na štetnost eventualnih, ekstremističkih tendencija, u tom smislu Zorić istupio i na skupštini.

Utisak Zorića je da je većina prisutnih bila dobronamerno raspoložena prema Jugoslaviji a da se jedan manji broj medju njima u gledanjima postavljao nacionalistički. Smatramo

649.

ŠIFROVANI TELEGRAM

STROGO POVERLJIVO

- 3 -

da bi pitanje osnivanja i rada ovog društva trebalo posvetiti vrlo ozbiljnu pažnju, i iz zemlje /o čemu je Zorić razgovarao sa Gerovcem iz nakladnog zavoda Matice, koji takodje prisustvovao skupštini/.

Fr. štampa nije zabilježila osnivanje društva. Predstavnici naše štampe nisu bili pozvani ni prisutni.

Ne isključujemo negativne komentare, kao ni protuakcije, drugih nacionalnih grupa u Parizu.

Mišljenja smo da bi trebalo da Zorić ili savjetnik za kulturu Ambasade uputi pismo društvu u kome bi se ogradio od nacionalističkih istupanja na skupštnii društva, ponavljajući da će Ambasada pomoći djelatnost "društva" ukoliko bude radilo u okviru svog statuta, tj. na širenju tekovina hrvatske kulture u Francuskoj.

Takodje smatramo da bi bilo korisno, da se bilo dopisnik "Vjesnika" iz Pariza ili bilo neki od zagrebačkih listova kroz komentar o osnivanju društva, ogradi od nacionalističkih gledanja pojedinaca, ukazujući na njihovu štetnost, posebno u inostranstvu i u ovom momentu. Reakcija na ovaj dogadjaj bi mogla biti data i u nekoj drugoj formi koju ocenite pogodnijom. - Vejvoda

11,11,11.XII 1970.

Dostavljeno: II upravi, Kabinetu DS, Drndiću SSUP-u

JC/TS

SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA INOSTRANE POSLOVE

ŠIFROVANI TELEGRAM
STROGO POVERLJIVO

GS-1

121

Na traženje Sekretarijata za Pravosudje socijalističke republike Hrvatske upućeno preko Saveznog sekretarijata za inostrane poslove i saglasnosti Konzularne uprave SSIP-a sve dostavljeno pod brojem str. pov. 282/72, od 23. marta 1972. godine, dajem sledeću:

I z j a v u

o kontaktima Vice Vukojevića i Nevena dr Šimca samnom sa osvrtom na osnivanje Društva članova Matice Hrvatske u Parizu.

Napominjem da nikakvih privatnih kontakata izmedju mene i navedenih Vukojevića i Šimca nije bilo. Isto tako nijesam imao nikakvih privatnih kontakata sa Društvom članova Matice Hrvatske. O svim svojim saznanjima po ovim pitanjima sam držao u toku druga ambesadora Ivu Vejvodu po čijim upustvima sam i radio, kao i Savezni sekretarijat za inostrane poslove - Konzularnu upravu, kroz uobičajna pismena izvještavanja. Zbog toga se u svojoj izjavi ograničavam na pitanje kontaktiranja Vukojevića i Šimca samnom i na kratak osvrt o osnivanju Društva članova Matice Hrvatske u Parizu.

1. Nevena Šimca sam, po nalogu ambasadora Vejvode primio u mojoj kancelariji u Konzularnom odjeljenju Ambasade SFRJ u Parizu 6. juna 1970. godine. Šimac je rekao da želi da nas upozna sa njihovom odlukom da osnuju Društvo prijatelja ili članova Matice Hrvatske u Parizu. Rekao je da su oni još prije više mjeseci /mislim devet/ podnijeli pravila i tražili odobrenje od francuskih vlasti. Rekao je da su akciju za osnivanje Društva pokrenuli nekoliko hrvatskih intelektualaca u Parizu, u cilju da uz pom[illegible]

645-2

- 2 -

Hrvatske, medju Hrvatima na radu u Francuskoj šire hrvatsku kulturu. Rekao je da namjeravaju organizovati gostovanje uticajnih članova Matice Hrvatske koji bi održavali predavanja, da će se povezati sa uticajnim francuskim intelektualcima koje bi takodjer pozivali na predavanja, da će pozivati i nekoga od Ambasade: Ambasadora, Generalnog konzula ili savjetnika za kulturu, da su organizacije prijatelja Matice Hrvatske već formirane u nekoliko gradova SRN, da je njihov osnovni zadatak održavanje nacionalnog duha kod Hrvata na radu u inostranstvu.

Izneo je mišljenje da Hrvati u Francuskoj nijesu dobro vidjeni, da ih često uporedjuju sa ustašama, da Francuzi znaju samo za Srbiju i za solunce, da se četnička štampa prodaje u pariskim kioscima. Šimac je tada govorio o demografskom problemu Hrvatske, posebno o problemu dalmatinske zagore. Ukazao sam mu na aktivnost svih emigrantskih grupacija protiv SFRJ. Ukazao sam na opasnost da Društvo koje žele osnovati padne pod uticaj ustaške emigracije. Šimčev odgovor je bio da će u članstvo primati samo nosioce naših putnih isprava.

On je izbjegavao odgovor u vezi aktivnosti emigracije i širenja ustaške štampe medju našim gradjanima.

~~Šimac je rekao da će u njihovoj akciji~~
~~[illegible]~~

Pitao sam sa zbog čega nas Šimac obavještava o ovome devet mjeseci nakon podnošenja zahtjeva za odobrenje rada Društva francuskim vlastima.

Šimac od mene nije tražio nikakvu intervenciju kod francuskih vlasti niti neku drugu pomoć u vezi osnivanja Društva.

2. Početkom novembra 1970. godine, ambasador Ivo Vejvoda i Ja dobili smo pismene pozive za prisustvovanje osnivačkom skupu Društva članova Matice Hrvatske koji je bio zakuzan za 7. novembar 1970. godine u 19 časova u 26 bis, rue Cassette, Paris 6e. Ambasador je odredio da je prisustvujem osnivačkoj skupštini.

Skupštini su od strane Matice Hrvatske prisustvovali profesori Šime Djodan i Danilo Pejović.

U prostoriji u kojoj se skupština održavala nije bilo nikakvih simbola SFRJ ili SR Hrvatske. Na stolu su bile izložene knjige; Istorijat Matice Hrvatske, knjiga "Velike ideje i mali narod" od Tudjmana, knjiga "Hrvati van otadžbine" od Moljevca i druge.

U izlaganjima nekih govornika nazirali su se nacionalistički stavovi koje ovdje navodim prema sjećanju; da su Hrvati iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine prisiljeni da traže hljeb po tudjem svijetu, da je privreda Hrvatske ugrožena od Beogradskih banaka, da je rad Matice Hrvatske sprječavan naročito u periodu poslije rata od strane srbofila, unitarista pa i komunista. O radu Matice Hrvatske prije rata i za vrijeme rata date su najbolje ocjene. Naglašavano je da rad Matice Hrvatske obuhvata Hrvate iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine i da Društvo članova Matice Hrvatske u Parizu i Matice Hrvatske u zemlji imaju iste ciljeve. Izložio sam mišljenje i, prema sjećanju, ukazao na slijedeće:

U Parizu žive i rade ljudi iz svih republika SFRJ pa bi svako izdvajanje, podhranjivanje nekih separatističkih tendencija nanijelo velike štete zajednici. To bi bilo korišteno od raznih emigrantskih grupa. Podržavajući težnje za širenje kulture socijalističke Hrvatske među našim radjanima i za njeno bogaćenje iste u Francuskoj, navodeći neka moja iskustva iz susreta sa rodoljubima Matice Hrvatske

649-4

- 4 -

na Rijeci, dok sam bio predsjednik Narodnog Sveučilišta Kotara Rijeka - ukazao sam na sadržaj i oblike takve aktivnosti, ograđujući se time od gledanja nekih govornika. Govoreći o negativnim uticajima raznih emigrantskih grupa, rekao sam da je ogromna većina naših građana u Francuskoj lojalna prema Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, da su kao takvi prihvaćeni od francuskih vlasti i da se svi trebamo boriti protiv štetnih uticaja na naše građane bilo na moralnom, bilo na političkom planu.

Poslije ovoga čimac je rekao da će Društvo učlanjivati samo Hrvate, nosioce naših putnih isprava.

Niko od govornika nije pomenuo socijalističku Jugoslaviju, socijalističku Hrvatsku, Savez komunista, Socijalistički Savez ili neku drugu društvenu organizaciju. Sve ovo me navelo da Društvu i pismeno uputim svoje primjedbe. U pismu koje je redigovao drug ambasador Vejvoda, između ostalog stoji:

"... Nadam se da će širenje hrvatske književnosti, umjetnosti i znanosti, stvaranje veza između hrvatskih i francuskih pisaca, umjetnika i znanstvenih radnika" /citat iz Statuta Društva/, doprinijeti boljem upoznavanju francuske javnosti, posebno francuskih kulturnih krugova sa kulturnom tradicijom Hrvatske i sadašnjim kulturnim stvaralaštvom u socijalističkoj republici Hrvatskoj a time predstavljati i doprinos kulturnoj saradnji, i u širem smislu, između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i republike Francuske. Mi smo zainteresovani da kulturna ostvarenja svih naroda i narodnosti naše šire socijalističke zajednice imaju i dobiju mogućnosti da se afirmiraju u ovoj zemlji kao i u svijetu uopšte.

654-5

125

Istovremeno bih želio da primijetim da sam bio iznenadjen istupanjem pojedinih učesnika na vašoj osnivačkoj skupštini, čiji su stavovi bili van okvira proklamovane djelatnosti vašeg Društva i u suprotnosti sa stanjem u našoj zemlji. Radi se prije svega o nekim ekstremističkim stavovima koji nijesu u skladu sa osnovnim interesima hrvatskog naroda, koji je svoj opstanak, budućnost i sudbinu vezao sa sudbinom ostalih naroda Jugoslavije u slobodnoj, ravnopravnoj, socijalističkoj zajednici koju je, skupa sa tim narodima izvojevao u toku Narodno-oslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, pod rukovodstvom Josipa Broza Tita...".

3. Vice Vukojević, prema mojim saznanjima nije kontaktirao niskim iz Ambasade po pitanju Društva članova Matice Hrvatske pa ni samnom lično.

Na osnivačkoj skupštini Društva govoreći o aktivnosti Matice Hrvatske od osnivanja do danas govorio je o proganjanju njene aktivnosti i aktivista prije rata pa i poslije rata. Medju onima koji su bili protiv te aktivnosti ubroio je i komuniste. ? koje

Ja se ne sjećam tačno njegovih riječi, ali znam da je njegov istup i od drugih bio ocijenjen kao dosta politički ekstreman. ? koji

Ovo je moja Izjava koju dajem na traženje Sekretarijata za Pravosudje socijalističke republike Hrvatske s napomenom da sam odgovore dao na osnovu sjećanja. 114

Pariz, 29. marta 1972. godine

Generalni konzul
N. Hrvić
Nedeljko Zorić

Hd I. 6/
Hd II.

650

Kio 83/72-56.

GAŽI FRANJO

29. 5. 2.

OKRUŽNOM ZAGREBU

Miter Tomo Vukojević Vice
Anica Tomić

1o9, 118

11

OKRUŽNI Studak Berislav

Marić Vladimir, adv. iz Zgb.

GAŽI FRANJO, sin Matije
ing. "Matica Hrvatska" Zgb. Zagreb, Prilaz JNA 44/III

Peteranec, So Koprivnica, 1912 g. rođen

nije u rodu

Svjedok upozoren u smislu čl. 213 i 215 ZKP te izjavljuje

U svojstvu komercijalnog direktora nakladnog zavoda Matice Hrvatske iz Zgb. sudjelovao sam na simpoziju koji je bio održan u Clevelandu SAD od 26.do 29.11. 1971.g. Samnom se tamo nalazio i referent za prodaju knjiga Dular Ivan. Poredd simpozija naš je zadatak bio da organiziramo izložbu i prodaju knjiga našeg nakladnog zavoda i ostalih izdavačkih kuća iz Zagreba u pojedinim gradovima SAD, kao np. Cleveland, New York te u Canadi Hamilton i Toronto. Simpozij je bio organiziran povodom 100-godišnjice prvih hrvatskih iseljenika u SAD. Na simpoziju su sudjelovali poznati sveučilišni profesori u SAD porjeklom Hrvati, među kojima sam zapazio prof.Spaladina, Kadića i Šeferovića koji posjećuju zemlju.Poznato mi je da je na tom Simpoziju sudjelovalo profesora iz 47 sveučilišta. Na simpoziju trebali su sudjelovati iz Zgb. predstavnici Matice hrvatske i Matice iseljenika Hrvatske među kojima prof. Jonke, prof. Čizmić, prof.Baučić koji su trebali po mojem saznanju održati referate. No, znam da osim nas dvojice ovi nisu putovali, tako da nisu niti istupali na simpoziju.

Tamo sam sreo Vukojević Vicu kojeg poznam od ranije, a upoznao sam ga u Zagrebu prilikom dolaska u nakladni zavod Matice hrvatske. Poznato mi je da je on za nakladni zavod Matice hrvatske prodavao knjige u Parizu. No, neznam dali je tu prodaju vršio još u kojoj drugoj zemlji i Jugoslaviji. Od njega sam doznao da boravi u New Yorku i da radi kao konobar. Sudjelovao je na simpoziju s jednom grupom mlađih lica koje nisam poznavao, ali nije uzimao učešća u raspravi. Budući se je on vraćao natrag u New York gdje smo mi trebali imati izložbu znam da je putovao s našim putnikom Dularom te su tom prilikom odvezli jednu količinu knjiga iz Clevelanda u New York.

Nesjećam se točno datuma, ali je to bilo negdje 1. ili 2.prosinca 1971. mi smo održali u prostorijama hrvatskog doma, neznam točno adrese izložbu i prodaju knjiga. Tom prilikom bilo je organizirano i pozivanje društva prijatelja Matice hrvatske, u neku ruku održala se je da tako kažem osnivačka skupština. U radnom predsjedništvu te skupštine bili su Franjevac Čulo, neznam mu imena, koji je izabran bio za predsjednika inicijativnog odbora, zatim okrivljeni i ja kao gosti. Tom prilikom ja sam govorio o kulturnoj djelatnosti Matice hrvatske te o njezinom postojanju povom 130-godišnjice te objasnio cilj našeg puta i izložbe kao i prodaje knjiga, dok je okrivljeni također istupio, pozdravivši inicijativu osnivanja Društva u ime društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu. Sjećam se da govor kojeg je okr. držao bio je općenit, spomenuo je to da mu je drago da se osniva društvo u kojem će se okupljati svi Hrvati bez obzira na političku pripadnost, zatim je citirao neke dijelove iz pojedinih djela naših književnika Gundulića, Matoša, govorio o slobodi i tome slično.

652.

Svih detalja koje je on spomenuo se nesjećam.

Napomenuo bih i to da već na samom početku, a prije nego je okr. držao govor jedan od prisutnih na skupu neznam kako se zove, napao ga je, poletio je prema njemu uperivši prst u njega te je izgovorio otprilike ove riječi: "ovaj tamo nespada na ovaj skup, on je jugoslaven, poznam ga iz Pariza". Tada je nastalo komešanje, javili su se još trojica ili četvorica, bila je galama, no netko od prisutnih čini mi se da je to bio jedan svećenik, neznam kako se zove, pozvao je policiju koja je odstranila te mladiće, neznam kako se zovu, ali sam kasnije čuo da su to bili ekstremno orjentirani nacionalisti Hrvati koji su želili razbiti skupštinu. Iza toga skupština je nastavila s radom.

Nakon skupštine koja je završila tu istu večer mi smo se rastali, ja sam otputovao za Hamilton i Toronto, dok je okrivljeni ostao u New Yorku. Kasnije s njime nisam imao nikakvog kontakta, po povratku u zemlju iz dnevne štampe sam doznao da je stavljen u pritvor gdje je protiv njega pokrenuta istraga.

Na simpoziju ja sam istupio, govorio sam o izdavačkoj djelatnosti Matice hrvatske i njezinoj kulturnoj ulozi u hrvatskom narodu, a to je bilo povezano sa izložbom i prodajom matičinih knjiga. Slične nastupe sam imao i u svim ostalim mjestima gdje smo organizirali izložbu knjiga.

Na posebno pitanje izjavljujem da prof.Radicu Bogdana poznam još od prije rata, kao i Pešelj dr.Branka. Radica je radio u diplomaciji. Znam da je on po završetku rata emigrirao u SAD, zapravo on se vratio u domovinu pa nakon toga emigrirao. Njegov istup na simpoziju bio je otprilike o prikazivanju prilika u Jugoslaviji poslje rata a posebno u Hrvatskoj. Njegova politička orjentacija kao i dr. Pešelja mi je poznata prije rata a i poslje rata.Smatram da je Pešelj orjentiran politički kao Jugoslaven,dočim je Radica od jugoslavenstva prešao u hrvatske nacionaliste. Znam i to da je dobar prijatelj s prof. Matom Meštrovićem.

Prema programu simpozija istupiti je trebao i naravno prisustvovati na njemu Vujica Stanko, međutim on nije došao. Znam da su osim hrvatske nacionalnosti bile zastupljene i druge nacionalnosti, doduše ne iz Jugoslavije ali iz Amerike, bilo je i talijana.

Na kraju izjavljujem da sam ja u svojstvu komercijalnog rukovodioca izdavačkog zavoda Matice hrvatske poslao u Cleveland knjige 2 mj. ranije.

U Clevelandu sam izbjegavao gotovo sve kontakte sa svim našim iseljenicima i to radi toga jer još nisam pročitao ali sam saznao za političke prilike u zemlji i nisam želio da mi netko postavi neka provokativna pitanja koja još tada nisu bila razjašnjena.

U zapisnik nemam više ništa za izjaviti,a upozoren u smislu čl.8o ZKP ne traži da se zapisnik čita.

Dovršeno u 12,4o sati.

ISTRAŽNI SUDAC: ZAPISNIČAR: SVJEDOK:

653. K-363/72

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
Z A G R E B
BROJ: KT-95/72
Zagreb, 7. 6. 1972.

HITNO! PRITVOR!

BS/ZM

OKRUŽNOM SUDU

Z A G R E B

Temeljem propisa čl. 44 st. 2 toč. 2 ZKP podižem

O P T U Ž N I C U

protiv:

VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze i Dragice r. Grbavac, rodjenog 6. rujna 1936. u Veljaci, SO Ljubuški, Hrvata, drž. SFRJ, s prebivalištem u Zagrebu, IV Cvjetno naselje br. 4, diplomiranog pravnika, bez zaposlenja, neoženjenog, sa završenim pravnim fakultetom, bez imovine, vojnu obavezu reguliran, neosudjivan, nalazi se u pritvoru od 17. 1. 1972,

da je:

I

ostvarajući plan kontrarevolucionarne grupe koja je djelovala u okviru "Matice hrvatske", da medju iseljenicima hrvatske narodnosti u inostranstvu stvore mrežu organizacija radi širenja nacionalističke-separatističke ideologije i sinhronizacije svog neprijateljskog djelovanja, protiv postojećeg društvenog i državnog uredjenja u SRH s neprijateljskim radom ekstremne političke emigracije u inozemstvu:

a) studenog 197o. sudjelovao zajedno sa Bodan Šimom na osnivačkom skupu tzv. "Društva članova Matice hrvatske" u Parizu na kojem su organizatori osnivačkog skupa iznosili nacionalističke tvrdnje i parole: "Da su Hrvati iz Hrvatske i B i H prisiljeni da traže hljeb po tudjem svijetu, da je privreda Hrvatske ugrožena od beogradskih banaka, da je rad "Matice hrvatske" spriječavan naročito u periodu poslije rata od strane srbofila, unitarista, pa i komunista, da rad Matice hrvatske prije i za vrijeme drugog svjetskog rata treba najbolje ocijeniti, da rad "Matice hrvatske" obuhvata Hrvate iz Hrvatske i B i H i da "Društvo članova Matice hrvatske u Parizu i Matica hrvatska u zemlji imaju iste ciljeve", a okr. Vukojević Vice na toj osnivačkoj skupštini govorio "o proganjanju aktivnosti Matice hrvatske i njenih aktivista prije rata

654.

2

i poslije rata", te medju one koji su bili protiv aktivista "Matice hrvatske" ubrojio i komuniste, pa je na toj osnivačkoj skupštini zbog takvih ekstremnih nacionalističkih stavova bio prisiljen istupiti Zorić Nedjeljko generalni konsul SFRJ u Parizu koji je skupštini prisustvovao, a osim toga je uputio "Društva članova Matice hrvatske" u Parizu i službeno pismo u kojem je pored ostalog naveo:

"Nadam se da će širenje hrvatske književnosti, umjetnosti i znanosti, stvaranje veza između hrvatskih i francuskih pisaca, umjetnika i znanstvenih radnika (citat iz Statuta društva), doprinijeti boljem upoznavanju francuske javnosti, posebno francuskih kulturnih krugova sa kulturnom tradicijom Hrvatske i sadašnjim kulturnim stvaralaštvom u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj, a time predstavljati i doprinos kulturnoj saradnji, i u širem smislu, između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Republike Francuske. Mi smo zainteresovani da kulturna ostvarenja svih naroda i narodnosti naše šire socijalističke zajednice imaju i dobiju mogućnosti da se afirmiraju u svoj zemlji kao i u svijetu uopšte. Istovremeno bih želio da primijetim da sam bio iznenađen istupanjem pojedinih učesnika na vašoj osnivačkoj skupštini, čiji su stavovi bili van okvira proklamovane djelatnosti vašeg društva i u suprotnosti sa stanjem u našoj zemlji. Radi se prije svega o nekim ekstremističkim stavovima koji nijesu u skladu sa osnovnim interesima hrvatskog naroda, koji je svoj opstanak, budućnost i sudbinu vezao sa sudbinom ostalih naroda Jugoslavije u slobodnoj ravnopravnoj, socijalističkoj zajednici koju je, skupa sa tim narodima izvojevao u toku narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, pod rukovodstvom Josipa Broza Tita...",

b) zajedno s političkim emigrantom Čurvalo Mladenom članom neprijateljske političke organizacije "Hrvatska akademija Amerike" u drugoj polovici 1971. god. aktivno sudjelovao na stvaranju "Društva članova Matice hrvatske" u New Yorku radi uspostavljanja veza između inicijativnog odbora "Društva članova Matice hrvatske New York" i Središnjice Matice hrvatske u Zagrebu pisao pismo Peović Danilu podpredsjedniku Matice hrvatske, te pismo od 5 listopada 1971. Bušić Bruni na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske sudjelovao u njenom radu kao član radnog predsjedništva, pozdravio skupštinu u ime "Društva članova Matice hrvatske" iz Pariza, te održao govor u kojem je u namjeri da kod prisutnih stvori uvjerenje da je Socijalistička Republika Hrvatska u okviru Federativne Republike Jugoslavije ekonomski neravnopravna i nacionalno ugnjetavana, te da je Matica hrvatska sa "novim mladim ljudima" ona općehrvatska ustanova" koja zastupa interese hrvatskog naroda između ostalog:

655.

"Tome i takvom čovjeku odgojem u školama nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti, svojih povijesnih junaka, svoje kulturne baštine -, jednom riječju da je pripadnik naroda bez prošlosti - a svrha toga odgoja bijaše dokazati pripadnicima tako uškopljenog naroda da bez prošlosti ne može računat ni na budućnost, dokazati mu da u evropskim i svjetskim razmjerima nije sposoban ni za kakovo samostalno djelo, i tako u njemu ubiti volju za samoodržanje u vlastitoj zemlji. Odgajani na takav način iseljeni pripadnici hrvatskog naroda nisu bili osposobljeni prikazivati vlastite vrednote narodima i zemljama u koje dodjoše te tako zaostajavši zaostaju u općem razvoju u novoj sredini. Kako smo vidjeli do toga doba Matica je bila klub starijih iznemoglih profesora iznemoglih kako tijelom tako i duhom pa su takvi bili njeni učinci. Medjutim u Maticu pristižu novi mladi ljudi s novim i svježim idejama i s voljom za radi Matica naglo povećava članstvo, u nju ulaze ljudi koji se ne bave strogo naučnim radom. Veći broj novog članstva utiče na izbor uprave. Lijeva se novo vino u nove bačve što ubrzo dovedi do deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Ta deklaracija je zamišljena, nastala i stasala u Matici pa je to dalo nade i poleta većini malodušnih i gurnula ih na puteve rada i zalaganja. Ova deklaracija iz temelja uzdrmala sramno novosadsko čudovište i požurila njegovo konačno uništenje. Matica je također razvila bogatu nakladničku djelatnost kako Središnjica u Zagrebu tako i njeni ogranci u Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Osijeku, Vinkovcima, Daruvaru i drugdje.. Središnjica izdaje svega dva časopisa "Kolo" i "Kritiku" te novine za kulturu "Hrvatski tjednik". U ovom vremenskom razmaku naglo se povećava i broj ogranaka, pa je tako konačno i Krapina dobila ogranak Matice hrvatske. Godine 1968. Matica preko svog članstva počinje djelovati i u inozemstvu, najprije u Baselu u Švicarskoj, a po tom u Parizu Francuska, Frankfurt Njemačka i u ostalim zemljama. Ovakav rad doveo je u Maticu oko 40.000 novih ljudi, povećava se broj članova potpornika i članova radnika - samo na prošloj godišnjoj skupštini Matica je primila oko 1.000 novih članova radnika, Matica prima od republike neku malu pomoć koja se ne povećava bez obzira na ovako plodan rad. Dotle druga kulturna ustanova u glavnom gradu Hrvatske nemilosrdno tamani narodni novac bez ikakvih korisnih rezultata za narod. Ta ustanova vam je vjerojatno poznata ovo se Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Osnovana ciljem da poradi na uništenju hrvatskog imena još i danas se toga

drži i polako tone u blato i propast pod težinom "Karadjordjeve zvezde" odlikovanja koje je svojevremeno u Hrvatskoj davano za širenje velikosrpstva i uništenje Hrvatske. Eto dragi prijatelji to je bila kratka povijest Matice hrvatske za koju ste nedvojbeno svi čuli u čijem radu želite sudjelovati za ostvarenje njenih ciljeva koji su ne samo njeni ciljevi već i ciljevi svakog pripadnika hrvatskog naroda, jer je Matica općehrvatska ustanova. Taj hrvatski narod kao narod nema svojih ambasada, svojih konzulata - svojih diplomatskih predstavništava, pa ste zato vi kao svaki pojedinac i kao vaše društvo kojeg želite osnovati ambasador Hrvatske u zemlji u kojoj živite i radite.",

te zatim sudjelovao u učlanjivanju novih članova "Matice hrvatske" u inostranstvu medju kojima se nalaze i ekstremni politički emigranti koji sistematski i organizirano djeluju protiv postojećeg društvenog i državnog uredjenja SRH i SFRJ, te je tako donio u zemlju nakon svog povratka iz SAD i Kanade siječnja 1972. god. 24 popunjene pristupnice za članstvo u Matici hrvatskoj, a medju kojima i pristupnice političkih emigranata Čojčeta Ante, člana redakcije lista "Hrvatska borba" i člana "Hrvatske revolucionarne mladeži", koji sistematski i organizirano djeluje na obaranju postojećeg državnog i društvenog uredjenja u SFRJ i SRH, kao i Šporer Dragutina koji kontinuirano neprijateljski djeluje u emigrantskoj štampi protiv SRH i SFRJ,

- d a k l e, kao građanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uredjenja i druge neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba, te govorom pozivao i poticao na nasilnu i protuustavnu promjenu društvenog uredjenja, razbijanje bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije, i zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno-političke prilike u zemlji;

II

dana 26. i 27. studenog 1971. u Clevelandu, SAD prisustvovao X Konferenciji slavenskih studija na kojoj je uzelo učešće niz ekstremnih političkih emigranata koji u okviru Hrvatske akademije Amerike, Ujedinjenih američkih Hrvata i "Hrvatske revije" sistematski organizirano djeluju protiv postojećeg društvenog i državnog uredjenja SRH i SFRJ, te su medju ostalim na toj konferenciji uzeli učešće i Bogdan Radica, Ante Kadić, George J. Prpić i Branko Pešelj, a kao učesnik bio je predviđen i Stanko M. Vujica,

- d a k l e, kao građanin Jugoslavije u namjeri neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije stupio u vezu s izbjegličkom grupom osoba;

XXI

za vrijeme svog boravka u New Yorku napisao članak, koji je s pismom dostavio Bruni Bušiću u Zagrebu dana 5. lo. 1971. s namjerom da ga isti objavi u "Hrvatskom tjedniku", a u kojemu iznosi da legalni predstavnici SFRJ u inozemstvu provode unitarističku i antihrvatsku politiku, te u tom članku između ostalog navodi:

"Poražen na Brijunskom plenumu unitarizam je u domovini raskrinkan i njegove strukture doneklle izmijenjene, ali izvan zemlje u vanjskim diplomatskim i konzularnim predstavništvima ostao takoreknć nedirnut kako u smislu njegove ideologije tako i u njegovim strukturama tj. diplomatskom i konzularnom osoblju. To osoblje svojevremeno odgajano i odgojeno unitaristički i antihrvatski slano u vanjske službe s namjerom da svoja uvjerenja prenese i na Hrvate izvan domovine. Na žalost svoju zadaću to osoblje izvršilo dobro i što je zabrinjavajuće još uvijek je uspješno vrši naročito među starijim i neupućenijim iseljeništvom. O spregi unitarizma, četništva i salutalih Hrvata govore nam mnogobrojne činjenice i žalosne pojave naročito u New Yorku. Glavni stožeri i izvršitelji unitarističke akcije u New Yorku je Vjekoslav Radović nekad krojač u Karlovcu. U njegovoj sada političkoj krojačkoj radionici nastoje se Hrvatima grada New Yorka skrojiti gaće u boji odredjene i već davno planirane politike.... Dalmatinac se ne može baš pohvaliti velikim uspjesima i brojnom publikom, ali ipak materijalno stoji dobro zahvaljujući pomoći svog počasnog predsjednika konzula SFRJ Petra Lumbardića... Jasno je da su ti dolari zaradjeni znojem i šuljevima hrvatske siromašnje, a u jugobanku stižu putem tzv. prelijevanja deviza, a zapravo oznakonjenom pljačkom... Dakle taj teško zaradjeni dolar hrvatskog čovjeka poslan u domovinu braći i roditeljima upotrebljava se protiv onoga tko ga je zaradio... Službeni pečat na ovu djelatnost Vjekoslava Radovića i tome zadovoljavajuću ocjenu daje već spomenuti konzul Lumbardić javno se vežući za taj gest i njegov sadržaj pored Lumbardića unitariziranog Hrvata koji je već davno stupanjem u državnu službu, zaboravio materinji jezik, osoblje konzulata SFRJ u New Yorku nije hrvatske narodnosti premda bi na broj Hrvata u tome gradu moralo biti. U svojoj nagradnoj igri pred mikrofonom jugoslavenskog radio-sata Radović dovodi i Lumbardića "O gle! Koga to vidim jugoslavenskog konzula Lumbardića. Pitanje za druga konzula glasi: Najveći Hrvat, rodjen u Osijeku, biskup u Đakovu, otac jugoslavenstva -

658.

Štrosmayer, reče konzul kao s nekta i bi nagrađen gramofonskom pločom. Igra ove igre je prozirna. Ključ za povratak Hrvata u domovinu se nalazi u rukama konzulata SFRJ - konzul je sudionik u ju-radio-satu, a on potpisuje više, dakle Hrvati ako vam je domovina mila pod zastavu Vjekoslava Radovića. Ako se ovim vješto svezanim antihrvatskim čvorovima dodaju neki javni notari, pojedine putničke agencije, klub jugoslavenskih liječnika, jedan dio mještana Dikla i Zatona iz okolice Zadra, onda se nazire oblik jugounitarističke mreže, koja se pod svaku cijenu nastoji nabaciti na glave Hrvata u New Yorku.",

- d a k l e, napisom i govorom zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno političke prilike u zemlji i u diplomatskim predstavništvima zemlje,

- pa da je time počinio kriv. djela protiv naroda i države i to djelima opisanim pod toč. I i II kriviČno djelo učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije označeno i kažnjivo po čl. 109 KZ, djelom opisanim pod toč. I kriv. djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl. 118 st. 1 KZ, a djelom opisanim pod toč. III kriv. djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl. 118 st. 1 KZ, sve uz primjenu čl. 46 st. 1 KZ.

STOGA PREDLAŽEM:

1) da se pred tim sudom kao stvarno i mjesno nadležnim zakaže glavna rasprava protiv okr. Vukojević Vice;

2) da se protiv okr. Vukojević Vice produži pritvor do završetka glavne rasprave temeljem propisa čl. 176 st. 2. toč. 1 i 3 ZKP;

3) da se na glavnu raspravu iz pritvora predvede okrivljeni, te pozove javni tužilac;

4) da se na glavnoj raspravi izvrši uvid u dokumentaciju priloženu u spisu i to: mašinom pisani tekst okrivljenoga govora održanog u New Yorku (12, 25 i 26), članak upućen uz pismo Bušić Bruni u Zagreb (13-24), program X konferencije slavenskih studija (27, 28), prijevod programa X konferencije slavenskih studija (29-3o), pristupnice za članstvo u Matici hrvatskoj Gojčeta Ante (31), fotokopija lista "Hrvatska borba" (32, 33), dopis Matice iseljenika Hrvatske (49), vještački nalaz Sabol Željka, sudskog vještaka za rukopise (5o, 52), fotokopija pisma upućenog 5. listopada 1971. Bušić Bruni u Zagreb (69, 72), fotokopija pisma upućenog 6. studenog 1971. Bušić Bruni u Zagreb (73), vještački nalaz grafološkog vještaka Sabol Željka (85, 86), izjavu generalnog konzula SFRJ u Parizu Nedeljka Zorića (121-125), 23 komada pristupnica u Maticu hrvatsku a napose u pristupnicu Šporer Dragutina (129).

659.

OBRAZLOŽENJE

Povodom zahtjeva OJT Zagreb od 2o. 1. 1972. god. te zahtjeva od 1o. 4. 1972. god. protiv okr. Vukojević Vice provedena je istraga zbog krivičnih djela iz čl. 1o9 i 118 st. 1 KZ.

Tokom istrage utvrđeno je da je okrivljeni počinio krivična djela opisana u dispozitivu ove optužnice.

Okrivljeni je svoju obranu dao svega na prvom saslušanju dana 18. siječnja 1972. god. a nakon toga se više nije želio očitovati na navode zahtjeva za provođenje istrage, te je odbijao odgovarati na pitanja istražnog suca.

U svojoj obrani datoj pred istražnim sucem 18. 1. 1972. god. navodi da mu nije poznato da li uopće postoji ogranak Matice hrvatske u New Yorku, a napose da se on nije bavio učlanjivanjem nekih lica u ogranak Matice hrvatske. Nadalje navodi da je on doista imao 24 komada pristupnica za Maticu hrvatsku, koje međutim on da nije ispunio već ih je dobio od čuvala Mladena kapelana Hrvatske katoličke župe u New Yorku za vrijeme svog boravka u inozemstvu. Ove pristupnice je trebao prilikom povratka u zemlju predati u upravi Matice hrvatske u Zagrebu. Pristupnice nije predao jer to nije dospio. Tvrdi da nije organizirao formiranje "Društva članova Matice hrvatske" u Parizu, da se on u Parizu sastao sa Pecvić Danilom i Bodan Šimom koji su došli u Pariz u vrijeme osnivanja "Društva članova Matice hrvatske", a koje društvo i danas djeluje, te je bio njegov član.

Priznaje da je prisustvovao u New Yorku osnivačkom skupu "Društva članova Matice hrvatske" početkom prosinca 1971. god. da je to društvo pozdravio u ime društva u Parizu sa nekoliko rečenica, ali poriče da bi izgovorio tom prilikom riječi koje mu se stavljaju na teret. Tekst govora od tri lista on je doista napisao prema navodima svoje obrane, međutim tvrdi da ga nije pročitao, jer su na tom skupu bili prisutni neki ustaški elementi koji su ga napali i onemogućili ga da održi svoj govor.

U vezi teksta napisanog na 12. stranica navodi da je on taj tekst zaista napisao i da se odnosi na život iseljenika Hrvata u New Yorku, te da je namjeravao taj tekst objaviti u "Hrvatskom tjedniku" u zemlji. Posebno ističe da tim tekstom nije zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno političke prilike u zemlji ili tvrdio bilo što što bi predstavljalo krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

Obrana okrivljenog neosnovana je.

Izbrisati općenito o osnivanju društva u N.Y. - izvještaj br. 228-2... vezi preambulom I Iz izvještaja tj. izjave koju je dostavio istražnom sucu generalni konsul SFRJ u Parizu Nedeljko Zorić vidljivo je, kakova je atmosfera bila prilikom osnivanja "Društva članova Matice

660.

hrvatske" u Parizu, vidljivo je kakav je bio na tom osnivačkom skupu istup okr. Vice Vukojevića, kao i činjenica da je generalni konzul upravo zbog smjera u kojemu se odvijao osnivački skup društva u Parizu, bio primoran istomu dostaviti svoje primjedbe, a koje su citirane u izreci ove optužnice.

Uvidom u pisani tekst govora sastavljenog za osnivanje "Društva članova Matice hrvatske" u New Yorku, utvrđeno je da je okrivljeni sastavio taj govor, a što on sam i ne poriče, te se ne može prihvatiti njegova obrana da taj govor nije održao, jer je očito s obzirom na sadržaj govora da ga nitko prilikom ovakovoga govora ne bi prekinuo, na jednom takovom skupu, a napose ne nacionalistički orijentirana lica kako to on nastoji prikazati.

Što se tiče pisama upućenih Bušić Bruni vještačkim nalazom utvrđeno je, da su ta pisma pisana rukom okrivljenoga, a iz tih pisama se upravo vidi uloga okrivljenog u osnivanju "Društva članova Matice hrvatske" u New Yorku, kao i njegova povezanost sa osnivačima toga društva.

Činjenica, da je okrivljeni pisac članka koji je kod njega pronađen, a koji je putem Bušića trebao biti objavljen u "Hrvatskom tjedniku" utvrđena je uvidom u taj članak, kao i obranom okrivljenoga koji u potpunosti priznaje autorstvo članka, međutim poriče da se u članku nalaze bilo kakovi elementi kriviČnog djela iz čl. 118 KZ.

Nesporna je nadalje činjenica, a koja je utvrđena kako pretresom tako i priznanjem okrivljenog, da je on iz New Yorka donio 24 komada pristupnica za Maticu hrvatsku, a da su među novim članovima upisani i Gojčeta Ante i Šporer Dragutin. Uloga Gojčeta Ante u političkoj emigraciji vidljiva je iz fotokopije lista "Hrvatska borba" koja je priložena u spisu, a kontinuirano neprijateljsko djelovanje Šporer Dragutina vidljivo je iz njegovih brojnih članaka objavljenih u emigrantskoj štampi koji se nalaze u predmetu tog suda Kio-27/72.

Učešće okrivljenoga na simpoziju u Clevelandu utvrđeno je programom koji je pronađen kod okrivljenog, dok je političko djelovanje lica koji su se nalazili na tom simpoziju, kao i njihova pripadnost pojedinim organizacijama navedenim u dispozitivu ove optužnice vidljiva iz izvadaka iz emigrantske štampe kao i pojedinih emigrantskih listova i njihovih članaka koji se svi također nalaze u spisu toga suda Kio-27/72.

Istražnim postupkom je prema tome utvrđeno, da se okrivljeni u svojoj djelatnosti povezao sa emigrantskim organizacijama i to u New Yorku sa Hrvatskom akademijom Amerike, a ~~te~~ putem Čuvalo Mladena koji je član te Akademije i da su zajedno radili

661 u smislu razbijanja bratstva i jedinstva i zlonamjernog i lažnog prikazivanja društ.-polit. prilika

na osnivanju "Društva članova Matice Hrvatske" u New Yorku, utvrdjeno je da je okrivljeni na osnivačkoj skupštini tog društva i u Panu održao govor, koji je sam sastavio a u kojem govoru su sadržana sva obilježja kriviČnog djela iz čl. 118 st. 1 KZ, utvrdjeno je da je učestvovao na simpoziju u Clevelandu organiziranom po izbjegličkoj grupi osoba, koja neprijateljski djeluje protiv SFRJ, pa je prema tome time počinio krivično djelo iz čl. 109 KZ, a isto tako je utvrdjeno da je okrivljeni pisac članka namijenjenog objavljivanju u "Hrvatskom tjedniku" u kojem neistinito i zlonamjerno prikazuje rad naših diplomatskih predstavništava u inozemstvu, pa je prema tome u takovoj njegovoj djelatnosti ispunjen bitni elemenat kriviČnog djela iz čl. 118 st. 1 KZ, kao i u njegovom istupu prilikom osnutka "Društva članova Matice Hrvatske" u New Yorku, i to u smislu zlonamjernog i lažnog prikazivanja društ. polit. prilika

ovezanost šra čuvalom

Iz svega navedenoga ova optužnica se ukazuje opravdanom i na zakonu osnovanom.

ZAMJENIK OKRUŽNOG JAVNOG TUŽIOCA
Borislav Studak

nastavak *

...ane carine koja je pro- ...nij
...ana za robu koju su nabavljali. ...ne
...ražni sudac Okružnog suda u ...svr

OPTUŽENOM ZA

...iedoci?

...ud je, nakon što je obrana ...dložila ukidanje pritvora, a ...ni se tužilac usprotivio, od- ...io da se Vice Vukojević ...ni sa slobode, nakon što ...gova rodbina položi jamstvo 40.000 dinara.

...ijeću Okružnog suda pred- ...lava sudac Vojko Madira- optužbu zastupa zamjenik ...ižnog javnog tužioca Milan ...ša, a optuženoga brani od- ...nik Vladimir Marić.

M. Vd.

...ije vidjelo

...i Aleje Borisa Kidriča ...acije naletio je na moto- ...ropoljske ulice 12. Udarac ...iklist i suvozač Husein Svra- ...n. Nakon sudara vozač teret- ...laznika pružio pomoć ozlije- ...prevezen u bolnicu. Nakon ...a je otišao a da nitko nije ...vozila. Prometni milicioner ...nestalim vozačem. (dp)

661-1

Potok, 2. lipnja 1972.

ZAVRŠENA ISTRAGA PROTIV 20 BIVŠIH STUDENTSKIH RUKOVODILACA

Optužnica potkraj slijedećeg tjedna?

ZAGREB — (Tanjug) — Tanjug doznaje da je završena istraga protiv grupe studentskih funkcionara koji je vodio Ivan Čičak i da su materijali u vezi s tom istragom upućeni Okružnom javnom tužilaštvu u Zagrebu. Očekuje se da će se optužnica protiv Čička i drugih studentskih rukovodilaca zbog krivičnog djela iz člana 100 i 118 Krivičnog zakona podignuti do kraja slijedećeg tjedna. Prema neslužbenim informacijama, suđenje toj grupi studentskih funkcionara vjerojatno će početi u drugoj polovici lipnja.

Istražni postupak završen je protiv 20 studentskih funkcionara i to: Ivana Čička, Dražena Budiše, Ante Paradžika, Gorana Dodiga, Krešimira Martinca, Stjepana Sučića, Srečka Mandića, Veljka Božikova, Rene Hološa, Krešimira Ganze, Ante Primorca, Ferde Bušića, Davora Vamića, Milana Hodžića, Veljka Đereka, Nedeljka Đereka, Filipa Vučaka, Josipa Petrovića, Jakova Ćurića i Ignje Ignjatovića.

I dalje se vodi istraga protiv studenata Predraga Raosa, Muje Krasničija, Jure Burića, Mije Judića, Ivana Borasa i Tomislava Mičića. Boras i Mičić nalaze se u bijegu.

Što se bivših funkcionara Matice hrvatske tiče, istraga protiv njih završava se.

Tanjug također doznaje da su iz pritvora pušteni Ante Glibota i dr Neven Šimac.

VEČERNJI LIST 23 lipnja 1972 str 18

...n zbog neprijateljske djelatnosti

...ADIO NA OSNIVANJU DRUŠTAVA PRIJATELJA MATICE HRVATSKE U INOZEMSTVU U CILJU ŠI- ...TIČKO-SEPARATISTIČKE IDEOLOGIJE I SINHRONIZIRANJA NEPRIJATELJSKE DJELATNOSTI ...NARNE GRUPE U MATICI S RADOM NEPRIJATELJSKE EMIGRACIJE?

...jelovanja ...osti pro- ...tim, po- ...grupa- ...e propa- ...ostalog, ...upovima ...e hrvat- ...no javno ...dio je ...akojevića ...ka iz Za-

...ić, navo- ...lovao je ...prijatelja ...u, zajed- ...a u New ...tim emi- ...lom, čla- ...ičke or- ...kademija optužni- ...kontra- ...a je dje-

lovala u okviru Matice hrvatske da među iseljenicima hrvatske narodnosti stvori mrežu organizacija. Svrha je bila preko tih organizacija širiti nacionalističko-separatističku ideologiju i sinhronizirati neprijateljsku djelatnost te grupe u Matici s neprijateljskim radom emigracije.

Na skupu u Parizu iznošene su poznate teze organizatora o tome da su »Hrvati iz Hrvatske i B. i H. prisiljeni tražiti hljeba po tudem svijetu«, o »ugroženosti hrvatske privrede od beogradskih banaka«, o »sprečavanju rada Matice hrvatske, osobito poslije rata od strane srbofila, unitarista, pa i komunista«. Rečeno je da rad Matice prije i za vrijeme rata valja pozitivno ocijeniti, a i to da Društvo koje se osnivalo ima isto cilјeve kao i Matica hrvatska u zemlji. Vice Vukojević govorio je o »proganjanju aktivnosti i aktivista Matice prije i poslije rata«, pa je među one koji su bili protiv aktivista Matice ubrojio i komuniste.

Osim održanog govora u New Yorku, zbog kojega je također optužen, Vukojević je, kako je navedeno u optužnici, radio i na uspostavljanju veza između inicijativnog odbora Društva prijatelja Matice hrvatske u tom gradu i Matičine središnjice u Zagrebu, a sudjelovao je i na učlanjivanju u Društvo. Među tim članovima ima i ekstremnih političkih emigranata (pronađene su kod njega i pristupnice).

Optužnica dalje tereti V. Vukojevića da je prisustvovao jednom skupu u Clevelandu, u SAD, na kojem je sudjelovao niz ekstremnih političkih emigranata, koji sistematski djeluju protiv društvenog i državnog uređenja u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Optužnicom je obuhvaćeno i jedno pismo koje je Vukojević poslao Bruni Bušiću da ga objavi u »Hrvatskom tjedniku«, a sadrži neistinite i zlonamjerne tvrdnje o društveno-političkim prilikama u zemlji i u našim diplomatskim predstavništvima.

Skupovima u Parizu, New Yorku i Clevelandu Vukojević je, smatra tužilaštvo, prisustvovao i djelovao radi obaranja državnog i društvenog uređenja i radi druge neprijateljske djelatnosti, a govorima i napisima pozivao je i poticao na nasilnu i protuustavnu promjenu državnog i društvenog uređenja, razbijanje bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije, te širio neistine o prilikama u zemlji.

Vice Vukojević je u pritvoru od 17. siječnja ove godine.

M. Vd.

661-2

VJESNIK, 23. lipnja 1972. Str. 13

događaji dana — zemlja

Optužen pravnik Vice Vukojević

Optužnica ga tereti za sudjelovanje u neprijateljskoj djelatnosti protiv naroda i države i veze s ekstremnom političkom emigracijom

ZAGREB, 22. lipnja — Zamjenik okružnog javnog tužioca podigao je optužnicu protiv Vice Vukojevića (36) iz Zagreba — pravnika bez zaposlenja, zbog krivičnih djela protiv naroda i države — sudjelovanjem u neprijateljskoj djelatnosti, neprijateljskom propagandom, te stupanjem u vezu s izbjegličkom grupom.

U prvom dijelu optužnica tereti Vukojevića da je kao građanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uređenja i druge neprijateljske djelatnosti stupio u vezu s izbjegličkom grupom, te govorom pozivao i poticao na nasilnu i protuustavnu promjenu društvenog uređenja, na razbijanje bratstva i jedinstva i da je u tom cilju zlonamjerno i neistinito prikazivao prilike u zemlji.

Provodeći plan kontrarevolucionarne grupe u okviru »Matice hrvatske« da se u inozemstvu stvori mreža organizacija radi širenja neprijateljskog djelovanja, Vukojević je studenoga 1970, zajedno sa Simom Đodanom sudjelovao na osnivačkom skupu tzv. »Društva članova Matice hrvatske« u Parizu, gdje su organizatori iznosili nacionalističke tvrdnje i parole. Na tome skupu istupio je i Vukojević, govoreći o »propagandnju aktivnosti MH i njenih aktivista prije rata i poslije rata« u kojem, po njegovim riječima, sudjeluju i komunisti. Zbog takvog istupanja Vukojevića skupštinu je napustio naš generalni konzul Nedjeljko Zorić.

U drugoj polovici prošle godine optuženi je zajedno s političkim emigrantom Mladenom Čuvalom, pripadnikom neprijateljske političke organizacije »Hrvatska akademija Amerike« sudjelovao na stvaranju »Društva članova Matice hrvatske« u New Yorku i povezivanja te organizacije sa Središnjicom MH u Zagrebu. Na osnivačkoj skupštini »Hrvatske akademije Amerike« bio je član radnog predsjedništva, pozdravio skup u ime »Društva članova MH« iz Pariza i održao govor u kojem je između ostalog tvrdio kako je Hrvatska u SFRJ ekonomski neravnopravna, nacionalno ugnjetavana itd.

Prilikom dolaska u zemlju siječnja ove godine donio je iz inozemstva 24 popunjene pristupnice za članstvo u MH s imenima ekstremnih političkih emigranata.

U drugom dijelu optužnica tereti Vukojevića da je studenoga prošle godine u Clevelandu (SAD) prisustvovao X konferenciji slavenskih studija na kojoj su sudjelovali i ekstremni politički emigranti kao B. Radica, A. Kadić i drugi. U doba svog boravka u New Yorku napisao je članak i sa pismom ga poslao u Zagreb novinaru Bruni Bušiću s namjerom da ga objavi u »Hrvatskom tjedniku«. U tome članku Vukojević iznosi da legalni predstavnici SFRJ u inozemstvu provode unitarističku i antihrvatsku politiku.

U svojoj obrani optuženi priznaje neke dijelove optužnice navodeći da to nije radio »s lošim namjerama«, a ostale odbija. Zapravo, on je svoju obranu dao samo na prvom saslušanju, a kasnije odbio da odgovara na pitanja istrage. U pritvoru je od 17. siječnja ove godine.

V. Zr.

J. Prka: prijem vjernika u SK bila je direktiva

● U četvrtak saslušan drugooptuženi od trojice bivših imotskih funkcionara Jerko Prka

SPLIT, 22. lipnja (tel.) — Rasprava trojici bivših imotskih funkcionera dru Bruni Tandari, Jerku Prki i Dragi Prlju, što se pred krivičnim vijećem kojem predsjedava sudac Ivo Svalina vodi u splitskom Okružnom sudu, u četvrtak je nastavljena saslušanjem drugooptuženog Jerka Prke, bivšeg načelnika Stanice javne sigurnosti i zamjeniku sekretara Općinske konferencije SK u Imotskom.

Odgovarajući na prvu točku optužbe, koja ga tereti da je propagirao i podržavao predavanja i stavove dra Marka Veselice koje je ovaj držao u Imotskom, Jerko Prka se branio da je odobravao stavove Veselice jer je on kao doktor ekonomskih nauka bio član mnogih društveno-političkih tijela, te da je svoje stavove objavljivao i u štampi.

— Takve stavove — rekao je Jerko Prka — iznosio sam u nekim svojim istupima, ali samo ekonomske naravi, ne ulazeći u njihovo političko tumačenje.

Optuženi Prka također je rekao kako Đodana nije ni poznavao do osnivanje ogranka Matice hrvatske u Imotskom, isto kao ni neke druge funkcionere u Matici i nosioce tzv. masovnog pokreta. Prka je također odbio navode optuž-

Odgođeno suđenje bivšim omiškim rukovodiocima

SPLIT, 22. lipnja (tel.) — Proces četvorici bivših omiških rukovodilaca, čije suđenje traje već četiri dana pred velikim krivičnim vijećem Okružnog suda u Splitu kojem predsjedava sudac Boženko Anić, odgođeno je za ponedjeljak, jer se na suđenju nije pojavio jedan od najvažnijih svjedoka predsjednik Skupštine općine Omiš inž. Milan Trgo, čiji raniji iskaz ozbiljno tereti optuženog prof. Laušića.

Inače svjedoci koji su u če-

Sudska zabrana »Stradije«

66A-3

Prim. 11-VII-72.

Petar Rubić
29, Bd de Clichy
Paris IX

Paris, 8. srpnja 1972.

Poštovani gospodine Marić,

dobio sam brzojav da Vam pošaljem neke spise Društva članova Matice hrvatske u Parizu, Pretpostavljam da Vam je to potrebno pri obrani Vaše stranke a našeg člana i mog osobnog prijatelja Vukojevića, te Vam šaljem:

1. fotokopiju pravila Društva, na francuskom jeziku, 2 lista,
2. fotokopiju dozvole Ministarstva unutrašnjih poslova Rep. Francuske o osnivanju Društva, 2 lista,
3. fotokopiju zadnje stranice Službenog lista R Francuske br 239, od 14. listopada 1970. god., na kojoj je objavljena dozvola Ministarstva.

Šaljem Vam također ~~fotokopija~~ odgovora Društva na članak objavljen u "Vjesniku" 23. lipnja o. g., koji smo danas poslali.

Vjerojatno i sami znadete da sam na Osnivačkom skupu Društva, u listopadu 1970. god., izabran za predsjednika, i da se na toj dužnosti nalazim i danas.

Ako bi Vam trebao neki podatak, neki spis ili bilo što slično - samo izvolite javiti, rado ću Vam poslati, bilo osobno bilo u ime Društva, već prema tome što Vam treba.

Srdačno Vas pozdravljajući, slobodan sam Vas zamoliti da g. Vukojeviću izručite moje prijateljske pozdrave.

Bilježim se s poštovanjem,

Petar Rubić

Gosp Vladimir Marić
Odvjetnik
Senoina ulica 1
41000 - Zagreb

661-4

DRUŠTVO ČLANOVA MATICE HRVATSKE
26 bis, rue Cassette - Paris VI

Paris, 8. srpnja 1972.

Poštovani druže uredniče,

u "Vjesniku" broj 9104, od 23. lipnja o. g., na strani 13 objavljen je članak pod naslovom "Optužen pravnik Vice Vukojević", u kojem je izneseno nekoliko netočnih tvrdnji koje mogu štetiti ugledu našega društva, pa se pozivamo na Zakon o štampi i molimo da u jednom od slijedećih brojeva donesete ovaj naš prosvjed.

Ambasada SFRJ u Parizu nije se usprotivila našem osnivanju, Ministerstvo unutrašnjih poslova Republike Francuske dozvolilo nam je djelovanje, te nas iznenađuje članak u kojemu je naše društvo tek "tzv. društvo". Također nas iznenađuje tvrdnja da su priređivači Osnivačkog skupa "iznosili nacionalističke tvrdnje i parole"; željeli bismo doznati malo više o tim tvrdnjama i parolama, premda smo svjesni opasnosti da pritom i sami ne budemo nazvani nacionalistima.

U članku još stoji da je poradi istupa Vukojevića Osnivački skup napustio naš generalni konzul Nedjeljko Zorić, što naprosto ne odgovara istini. Istina je da je drug Zorić govorio neposredno pred kraj skupa, da je pozdravio izlaganja predavača i da pritom nije iznio nikakve zamjerke /pa ni na izlaganje Vukojevića/, i da je ostao do kraja skupa. Napominjemo još da je drug Zorić bio obavještavan o radu Društva i da je redovito bio pozivan na predavanja, kao i da se je nekim pozivima i odazvao, što zacijelo ne bi učinio da je napustio Osnivački skup Društva.

Ne znamo odakle piscu članka netočni podaci, naprosto nam je teško vjerovati da su sadržani u optužnici. Bilo kako bilo, čudi nas što se takve neozbiljnosti uopće mogu pojaviti, te izražavamo svoje negodovanje. Smatramo da širenje neistina ne može pomoći već samo štetiti sređivanju prilika, uz to što šteti i onima koji ih šire i onima protiv kojih su uperene.

Zahvaljujući na uvrštenju, poštovani druže uredniče, srdačno Vas pozdravljamo,

PREDSJEDNIK:

/Petar Rubić/

Drug Drago Augustin
Urednik "Vjesnika"
Ljubice Gerovac 1
41000 - Zagreb

U 661-5 SVE K- 363/72.

11. srpnja 72.

Okružnog Zagrebu

Madirazza Vojko OJ Zagreb

Musinac August Vukojević Vice
Pancirov Jakov
Wiethe Zlatko
Hipeš Đuro 109 i 118

Galunić Stefica KT-95/72.

8

Zamjenik OJ Mikša Milan

da - sa braniocem Marić Vladimirom, advokatom iz Zagreba

Glavna rasprava je javna.

Predsjednik vijeća poziva optuženog i utvrđuje njegovu istovjetnost.

Optuženi VUKOJEVIĆ VICE, ostali podaci kao na zapisniku od 18. siječnja 1972.

Optuženi se upozorava u smislu čl. 288 ZKP-a.

Zamjenik javnog tužioca Mikša Milan čita optužnicu broj KT-95/72. od 7. 6. 1972.godine.

Optuženi upitan da li je razumio optužnicu, izjavljuje da jeste.

Pozvan da se izjasni na navode optužnice i iznese svoju obranu, izjavljuje:

661-6

Na glavnoj raspravi želim iznijeti svoju obranu, ali prije nego je iznesem, želim ukratko objasniti zbog čega obranu nisam iznosio u toku istrage, osim što sam bio kratko ispitan kada sam bio predveden istražnom sucu.

Da bih ovo objasnio moram se vratiti u 1965. godinu. U to vrijeme bio sam student na Pravom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i 5. lipnja 1965. kidnapirale su me nepoznate osobe i odvele meni nepoznati zatvor. U tri razna zatvora čije mjesto neznam, neznam da li je na području grada Zagreba, ja sam proboravio do 11. kolovoza 1965. kada je moje lišenje slobode legalizirano i ja sam bio doveden u zatvor u Petrinjskoj 18. Kako sam kasnije uspio saznati, glavni razlog mojeg hapšenja su bile šeme koje su pronađene kod mene. Šeme koje su kod mene pronađene predstavljale su moje radove za vrijeme dok sam pripremao iz porodičnog i nasljednjeg prava, a predstavljale su moje srodnike sa majčine i očeve strane. Iz tih šema organi unutrašnjih poslova, kroz dugotrajnu istragu u toku koje sam bio podvrgnut različitim mučenjima nastojali dokazati da te šeme predstavljaju šeme neke organizacije. 13. siječnja 1966. protiv mene je ukinut pritvor, a istraga je konačno obustavljena u lipnju mjesecu 1966. god, kratko vrijeme prije Briunskog plenuma.

Godine 1967. ja sam diplomirao pravo i nakon otprilike 6 mjeseci otišao sam u inozemstvo, najprije sam bio u Beču gdje sam boravio otprilike 3-4 mjeseca, a radio sam kao fizički radnik u jednom privatnom poduzeću. Iz Beča sam nakon toga otišao u Pariz i u Parizu boravio do lipnja 1971. god. Za vrijeme boravka u Parizu ja sam se zaposlio u tvornici "Reno" u svojstvu fizičkog radnika, a istodobno upisao sam na pariškom sveučilištu doktorat univerziteta iz medjunarodnog javnog prava. U lipnju 1971. ja sam iz Pariza otišao SAD u privatnu posjetu, a sa svrhom da sakupim materijal za svoju tezu iz područja medjunarodnog javnog prava. Iz SAD-a vratio sam se u Jugoslaviju - u Zagreb, 19. ili 20. prosinca 1971. Stvari koje sam imao sa sobom ostavio sam kod obitelji Klobučar koja stanuje u Zagrebu, Plemićeva 4, a ja sam odmah proslijedio kući kod svojih roditelja. Dok sam se nalazio kod kuće organi SJS Ljubuško oduzeli su mi putnu ispravu i rečeno mi je da se javim u Zagreb. Ja sam došao u Zagreb 14. siječnja 1972. i odmah sam se javio istražnom sucu, o čemu postoji službena zabilješka. Istražni sudac uppostavio je vezu sa organima unutrašnjih poslova i ja sam bio pušten, odnosno nisam bio zadržan. 17. siječnja 1972. ja sam bio uhapšen i predveden istražnom sucu, a protiv mene je bila podnešena prijava koja je sadržavala niz neistinitosti. Ta krivična prijava sačinjena je na ~~osnovu bilješaka~~ jednim dijelom na osnovu bilježaka koje su pronađene kod obitelji Klobučar u mojim stvarima koje sam tamo pohranio. Ja sam ukratko iznio svoju obranu istražnom sucu kojemu sam bio doveden, nakon čega je on donio rješenje o pritvoru u kojem ~~sam~~ da bi opravdao postojanje sumnje da je izvršeno krivično djelo neprijateljske propagande, mojim bilješkama dodaje riječi koje ja nisam napisao. Ja sam bio povrijeđen ovakvim postupkom, odnosno rješenjem, uložio sam protiv tog rješenja žalbu, ali je moja žalba odbijena i u obrazloženju rješenja kojim mi se žalba odbija, izmedju ostalog je navedeno da sam se vratio u zemlju u prosincu 1971. pa je osnovana sumnja da sam se vratio zbog inkriminiranog djela.

661-7

Medjutim, ja sam svoj dolazak u zemlju najavio prije nego sam došao na jedno mjesec i pol i to pismom upućenom Brunu Bušiću čiju fotokopiju imadete u spisu.

Na zahtjev optuženog dodaje se ono što je već kazao, tj. da je istražni sudac prilikom donošenja prvog rješenja o pritvoru, izmedju ostalog naveo, da je protiv mene zbog sličnih krivičnih djela već ranije vodjen postupak kod ovog suda. Budući da vrijedi presunkcija naivnosti, ovakvo stanovište istražnog suca je bilo pritivzakonito, jer je istraga koja je protiv mene vodjena 1965. godine i 1966. zbog krivičnih djela protiv naroda i države pravomoćno obustavljena.

Ja sam u Pariz kako sam već naveo došao početkom 1968. U to vrijeme u Parizu su se već nalazili moji znanci i kolege Milić Josip i Šimac Neven, koje poznajem sa studija iz Zagreba. Milić Josip mi je pomogao u prvo vrijeme da pronađem sobu u Parizu , a isto tako mi je pomogao da pronađem zaposlenje. Kako sam naveo naposlio sam se u tvornici "Reno" i tamo sam radio do konca 1968. godine.

U Parizu imade dosta hrvata, a ja sam imao kontakte i sa radnicima, budući sam i sam radio u tom svojstvu, a isto tako i sa hrvatima-studentima, jer sam istovremeno studirao. Ja sam se najviše družio sa Šimac Nevenom i Milić Josipom. Razgovarajući o problemima nas hrvata u Parizu,došli smo do zaključka da je u pogledu hrvatske kulture potrebno nešto napraviti. Ovo u prvom redu zbog toga jer francuska narodnost ima lošu sliku o hrvatima i potpuno krive predodžbe u smislu da se hrvati prikazuju kao fašisti i koljači. Isto tako velik broj naših radnika nakon završetka radnog vremena, prepušteni ulici i lokalima.Zbog toga, smo došli na ideju da bi trebalo organizirati jedno društvo kojemu bi bila svrha razviti kod francuza već postojeće mišljenje o hrvatima, prezentirati im hrvatsku kulturu i pomoći našim radnicima koji su se nalazili na privremenom radu u Francuskoji i to održavanja predavanja, pomaganju u učenju francuskog jezika i na drugi sličan način u tom smislu.

Već 1969.god. pristupilo se neformalnom organiziranju osoba koje su bile članovi Matice hrvatske u zemlji, a žive u Parizu . Ja do tada nisam bio član Matice hrvatske,a tek sam se učlanio u svibnju 1969. god. Dakle, potekla je inicijativa, da se organizira jedno društvo, nije bio posebno formiran inicijativni odbor, već je svak radio na tom zadatku koliko je mogao. Ja nisam se bavio organizacijom ovog novog društva, jer sam se bavio organizacijom knjižnice Matice hrvatske u Parizu. Šimac Neven se više bavio problemima organiziranja društva članova Matice hrvatske.Želim tačno da se objasni njegova uloga po mojem saznanju. Naime, koliko je meni poznato, on je radi osnivanja tog društva kontaktirao sa članovima Matice hrvatske u Zagrebu i jugoslavenskom ambasadom u Parizu. Nije mi poznato tko je podnio zahtjev za odobrenje osnivanja takvog društva francuskim vlastima, ali znam da je taj zahtjev podnesen nekako u rujnu 1969. godine.

661-8

Ja nisam imao nikakvog osobnog kontakta u vezi osnivanja ovog društva u Parizu sa Maticom hrvatkom u Zagrebu, a nitisam našom ambasadom u Parizu. Do prve godišnje odnosno osnivačke skupštine došlo je negdje koncem listopada ili početkom studenog 1970. godine.u Parizu. Naime, govorim više o prvoj godišnjoj skupštini, a ne o osnivačkoj, jer je ovakvo društvo još od rujna 1969. bilo ~~legalizirano~~ - prijavljeno kod francuskih vlasti, a u listopadu 1970. bilo je u francuskim službenim novinama objavljeno njegovo postojanje.

Na onom skupu sredinom 1969. na kojem smo se neformalno organizirali nije bio koliko se ja sjećam ni jedan predstavnik Matice hrvatske iz Zagreba.

Već prilikom podnošenja molbi francuskim vlastima za odobrenje osnivanja ovakvog društva, bio je sastavljen statut u kojem je izmedju ostalog bilo regulirano da članovi društva mogu biti samo osobe koje imaju jugoslavensku putnu ispravu. Ne mogu sa sigurnošću kazati da je ova odredba bila unesena u statut, ali znam da je to bio uvjet, kojeg su postavile i francuske vlasti, i da su u drutšvo primane samo osobe sa jugoslavenskom putnicom.

Što se tiče pak optužnice, u prvom redu želim istaknuti da je uvod pod tačkom 1/ sačinjen više politički a ne pravno, a sa ciljem da se stekne naklonost sudskog vijeća.

Već prilikom prvog ispitivanja kod istražnog suca, ja sam naveo da Đodan Šimu poznajem kao profesora Sveučilišta, ali nikada s njim nisam imao nikakav kontakt. Na ovoj sjednici odnosno skupu, koja se spominje pod tačkom 1/, optužnice pod a/, bili su prisutni od strane Matice hrvatske iz Zagreba Đodan Šime i profesor Peović Danilo,a od strane Nakladnog zavoda Ivaon Cerovac.Ja sam bio u društvu s njima zajedno sa ostalim osobama prije samog skupa u toku istog dana, ali ništa posebno nisam s njima razgovarao.

Optužnicom mi se inkriminira da sam sudjelovao na osnivačkom skupu društva članova Matice hrvatske u Parizu. Kao što sam već naveo, sudjelovao u skupu jesam, ali sudjelovanje u skupu ne smatram nikakvom inkriminacijom. Zajedno sa Đodan Šimom sudjelovao sam kao i sa ostalima. Nisam sjedio zajedno s njim na skupu , a tom skupu prisustvovao je savjetnik ambasade SFRJ u Parizu Nedjeljko Zorić.

Što je tko govorio na skupu nije moja stvar, i koliko su neke osobe govorile ovo što je navedeno u optužnici,neka se one pozovu na krivičnu odgovornost.

Na ovom skupu ja sam govorio o povijesti Matice hrvatske, a zatim sam se osvrnuo na razdoblja koja padaju na godine 1920., 1930, 1940., kada je Matica hrvatska bila izložena neprilikama od strane orjunaških organizacija a i samih državnih vlasti.

Poričem, da sam u vezi proganjanja aktivnosti Matice hrvatske uopće spomenuo riječ "komunist . Ja sam ovom prilikom govorio da je poslije rata bilo nerazumijevanja prema Matici hrvatskoj i spomenuo sam Duška Brkića tadašnjeg podpredsjednika vlade NR Hrvatske, koji je tražio da se Matica hrvatska raspusti. Podatke za svoje predavanje crpio sam iz knjiga Matica hrvatska prof.Jakše Rabljića za kojega se ne može kazati da je nacionalist, a što se tiče podatka koje sam

iznio u vezi sa prijedlogom za raspuštanje Matice hrvatske poslije rata, koristio sam se publikacijom Matice hrvatske "Izvješća Matica hrvatske 1 u 1970.god.".

Kada sam spomenuo slučaj sa prijedlogom Duška Brkića, tadašnjeg podpredsjednika vlade NR Hrvatske, nisam spomenuo riječ "komunist" već veoma precizno sam kazao ime i prezime Brkića. Brkić je 1952. raskrinkan kao državni neprijatelj, prema tome meni nije poznato kako je konzil Zorić čuo riječ komunist.

Ja nisam imao ni razloga da spominjem riječ "Komunist" kada sam govorio o proganjanju Matice hrvatske, želim da se ispravi što ste unijeli u zapisnik, jer ja nisam kazao proganjanje, nego nerazumijevanje, jer su članovi Matice hrvatske bili Božidar Adžija, Ognjen Prica, Otokar Keršovani, Kikić Hasan, August Cesarec, Miroslav Krleža i mnogi drugi komunisti i lijevi intektualci.

Atmosfera na ovoj skupštini u Parizu bila je normalna, skup je proteko normalno od početka do kraja. Na ovom skupu posljednji je govorio upravo konzil Zorić , on se ni jednom riječju nije suprostavio onome što je rečeno i nekome od sudionika skupštine koji su istupali. Čak što više on je na koncu svog govora kao predstavnik Jugoslavije, obećao obećao pomoć, dodajući da ima iskustva iz zajedničkog rada sa Vinkom Mandićem, koji je predsjednik ogranka Matice Hrvatske u Rijeci.

Ja sam bio još dok sam se nalazio u Parizu upoznat sa pismom kojeg je konzul Zorić uputio društvu članova Matice hrvatske u Parizu i to pismo predstavlja jednu paušalnu kritiku, pa smo bili odlučili da zatražimo objašnjenje od konzula.

Nije mi poznato što je bilo kasnije sa ovim dok sam ja se nalazio u Parizu.

Poslije prve godišnje skupštine društva Matice hrvatske u Parizu bili smo izloženi žestokim napadima od strane političke emigracije kako i ustaške tako iš četničke. Često puta smo morali radi intervencije zvati francusku policiju, tako da je na svakoj javnoj manifestaciji društva bio prisutan francuski policajac.

Meni se inkriminira sudjelovanje u osnivačkom skupu tog društva povezujući njegov rad sa kontrarevolucinarnom djelatnošću. Medjutim, želim naglasiti da to društvo nakon šta je odobren njegov rad o francuskih vlasti, dobio status francuskog društva, da je bilo u skladu sa francuskim propisima, a isto tako i sa propisima SFRJ, odnosno naši propisi u SFRJ ne zabranjuju takva društva, pa je bilo u skladu sa zakonom. Svako javno istupanje društva moralo je biti prijavljeno francuskim vlastima i društvo se nije moglo prema francuskim propisima baviti politikom.

Na posebno pitanje javnog tužioca, optuženi izjavljuje:

Koliko se još sjećam, budući da je od tog vremena prošlo više od godinu i po-l dana, mogu tvrditi da na ovom skupu iz studenoga 1970. u Parizu, nije izgovorena niti jedna riječ koja bi bila u suprotnosti sa našim zakonodavstvima.

661-10

Ja se ne sjećam da je netko od prisutnih govorio riječi koje se spominju općenito pod tačkom 1-a optužnice.

Ja osobno nisam imao nikakvih kontakata službenih sa članovima Matice hrvatske u vezi osnivanja društva u Parizu.

Godine 1969. ja sam u Cirihu sreo profesora Vaubotića kojeg je od ranije poznavao Šimac i tada sam s njim u prisutnosti Šimca razgovarao o mogućnostima osnivanja društva članova Matice hrvatske u Parizu. Koliko se sjećam kazao je da s tim nemam nikakvog iskustva, ali ukoliko je to potrebno da takvo društvo osnujemo.

Takodjer sam u toku 1969. jednom došao u kontakt odnosno viđao sam u studenskom restoranu u Parizu profesora Peović Danila kojega sam tek tada upoznao.

Na posebno pitanje branioca, optuženi izjavljuje:

Ja sam od Šimac Nevena čuo da je ambasador u Parizu Ivo Vejgoda intervenirao kod francuskih vlasti u vezi osnivanja "društva". Možda nije prava riječ intervenirao, već kad je bio upitan od francuskih vlasti nije se protivio osnivanju takvog društva.

Ja sam postao član "društva" članova Matice hrvatske u Parizu negdje od rujna 1969., kad smo podnijeli prijavu francuskim vlastima za odobrenje rada "društva".

Kako sam već u toku današnjeg ispitivanja naveo, ja sam iz Pariza otišao u SAD sa ciljem da prikupim građu za doktorsku radnju iz područja medjunarodnog javnog prava i to posebno život hrvatske emigracije, budući je moja radnja obuhvaćala fizičku dejenu u medjunarodnom javnom pravu - sa posebnim osvrtom fenomet suvremenih migracija. Za istu svrhu ja sam putovao i po Evropi pa sam tako boravio u Beču, Cirihu, Rimu, Frankfurtu i Parizu. Dakle, moj posjet SAD bio je isključivo privatnog karaktera vezan za moj studij u SAD i Kanadi, gdje imadem oko 50 rodaka, a isto tako i mnogo znanaca iz mog kraja. Ja sam znao da se u SAD nalazi Čuvalo Mladen kojega poznajem već jako dugo vremena, jer smo iz istog kraja, ali do dolaska u SAD ja s njim nisam imao kontakta a niti sam mu pisao da ću doći. Najveći problem mi je bio iznalaženje materijalnih sredstava za put do SAD, pa sam koristio jeftiniji avionski prevoz jedne Islanske kompanije i to jedan studenski čatr let. Moj plan je bio da u SAD i Kanadi otprilike boravim oko 3 mjeseca, a ostao sam ukupno nešto manje od 6 mjeseci. Ja sam u Njujorku došao u kontakt sa Čuvalo Mladenom preko hrvatske katoličke župe, gdje Mladen radi i stanuje. Naime, Čuvalo Mladen je završio teološki fakultet u Sarajevu, a u SAD licenciat i radi u hrvatskoj katoličkoj župi u Njujorku kao kapelan. Kratko vrijeme otprilike desetak dana nakon dolaska u Njujork, ja sam preko jednog prijatelja francuza našao sebi posao u jednom francuskom restoranu u Njujorku, gdje sam radio u svojstvu pomoćnog konobara. Ovdje sam radio jedno 4 mjeseca. Boraveći u Njujorku dolazio sam u kontakt sa našim ljudima i tako saznao i to od Čuvalo Mladena da oni u Americi rade na osnivanju jednog društva članova Matice hrvatske slično onome kako je osnovano u Parizu. Ja sam tada čuo prenio svoja iskustva u vezi rada društva članova Matice Hrvatske iz Pariza.

661-11

Naime, kada se radi o SAD, onda smatram potrebnim objasniti fenomen koji se u toj zemlji javio prije jedno 3-4 godine, tj. da se počelo istraživati porijeklo svih državljana SAD. To je u Americi poznato pod nazivom Heredităge groups. Kako sam saznao od Čuvalo Mladena da na području grada Njujorka živi oko 40.000 hrvata, koja brojka je veoma velika kad se usporedi sa veličinom gradova u Hrvatskoj. Osim pomenute Hrvatsko-katoličke župe ne postoji nikakva druga institucija, koja bi mogla hrvatima pružiti saznanja o Hrvatskoj. To je bio i jedan od razloga da se i u Njujorku zamislilo osnivanje društva.

Drugi razlog bio je taj što je u lipnju 1971. odnosno u travnju te godine općina Grude i Ljubuški upućen apel našim isljenicima koji se nalaze u SAD a koji potječu iz ovih krajeva odnosno svim iseljenicima u svijetu koji potiču iz tih krajeva, a koji se nalaze u inozemstvu bez putnica, pa reguliraju svoje odnose sa domovinom. Naime, veliki broj tih ljudi upravo je emigriralo za vrijeme Rankovića bez putnica. Radi ilustracije ovog problema istićem da je drug Cvijeto Milatović na jednom zboru održanom 1966. u općini Čitluk kazao da je u Hercegovini teško ~~bilo~~ biti Hrvat, dodajući da on to kaže kao Srbin. Ovaj apel za reguliranje odnosa sa inozemstvom, općine Grude i Ljubuški uputili su putem dnevnog tiska.

Ja sam dolazeći u kontakt s našim ljudima prenosio apel spomenutih općina, nastojao im objasniti mogućnosti reguliranja odnosa sa Jugoslavijom, ali nisam imao uspjeha jer ti ljudi koji su boravili u SAD nekoliko godina bili su veoma slabo informirani o prilikama kod nas, a pored toga bili su dosta sumnjičavi.

O ovom problemu kojega sam zapazio u Njujorku, ja sam negdje u rujnu i listopadu 1971. pisao pr. Perović Danilu, kojega sam kako sam već naveo ranije upoznao. Osim pismom ja sam Perović Danilu kao podpredsjedniku Matice hrvatske htio prikazati mogućnost plasmana izdavačke djelatnosti Nakladnog zavoda Matice hrvatske.

Ne odgovara istini, da sam ja zajedno sa Čuvalo Mladenom, kako se to navodi pod tačkom b/ optužnice, aktivno sudjelovan na stvaranju društva članova Matice hrvatske u Njujorku. Meni nije poznato da li je Čuvalo Mladen član organizacija Hrvatska akademija Amerike. Za ovu organizaciju, ja sam čuo da je bila negativno apostrofirana kao neprijateljska, nakon X Sjednice CK SKH. Sa Čuvalo Mladenom ja nisam razgovarao o tome a niti ga pitao da li je on član bilo kakve organizacije. Meni je poznato da Čuvalo Mladen inade jugoslavensku putnu ispravu i prema tome nisam ga smatrao političkim emigrantom.

Ja sam prisustvovao Osnivačkoj skupštini društva članova Matice hrvatske u Njujorku, ali se ne može kazati da sam u radu te skupštine sudjelovao kao član radnog predsjedništva. Mislim, da je pojam radnog predsjedništva ovdje krivo interpretiran. Ja sam bio gost i kao takav sam i pozdravio ~~sjednu~~ skupštinu prenoseći pozdrave društva članova Matice hrvatske iz Pariza. Na ovoj Osnivačkoj skupštini bili su prisutni od Nakladnog zavoda Matice Hrvatske inženjeg Franjo Gaži i Dular koji mislim da se zove Ivan. Nije bilo predstavnika

661-12

upravnog odbora Matice hrvatske iz Zagreba, a koliko ja znam nije bilo u planu da netko dođe.

Odmah na početku želim naglasiti da na ja osnivačkoj skupštini društva članova Matice Hrvatske u Njujorku ni am održao govor koji mise inkriminira optužnicom javnog tužilaštva pod točkom 1-b. Ni jednu od riječi koje se u optužnici navode nisam izgovorio.

Istina je da je medju mojim stvarima koje sam ostavio po dolasku u Zagrebu iz SAD kod obitelji Klobučar pronađen koncept početnog i završnog dijela predavanja o povijesti Matice hrvatske. Ovaj koncept je krivo poredan u spisu, a nalazi se na listu 25, 26, a tek nakon toga dolazi stranica na listu 12/. Ovaj koncept sam ja napisao i na njemu vršio vlastoručne ispravke.

Meni su pokazani listovi spisa 25, 26 i 12/, pa koliko se ja još sada sjećam, sve što je tamo podcrtavano, dopisivano i precrtavano ja sam vršio. Uostalom to se može obzirom na boju tinte i utvrditi i vještačenjem.

Ovo predavanje o povijesti Matice hrvatske ja sam mislio održati na osnivačkoj skupštini društva članova Matice hrvatske u Njujorku, ali ga nisam održao.

Kratko vrijeme nakon što je zepočela skupština, tj. nakon što je jedna osoba pozdravila skup, ja više neznam tko je, došlo je do ispada ekstremnih političkih emigranta koji su imali namjeru razviti taj skup. Čuli su se povici da je to jugoslavenski skup, da takvo jugoslavnsko društvo neće oni trpjeti u Njujorku. Od prisutnih na tom skupu čuli su se povici da je to jedno kulturno društvo, koje nema veze sa politikom i tada je došlo do daljnjeg sukoba izmedju ekstremista i ovih koji su im aponirali, pa se razvila tučnjava. Jedan od prisutnih probio se prema meni da me napadne, ja ga ne poznam. Čuli su se povici upućeni na moju adresu da sam policijski agent, koji osniva jugoslavesnaka društva, da sam jedno takvo društvo osnovau u Parizu i da ga želim osnovati u Njujorku. Iako su ovog ekstremistu dvojica držali, on se oslobodio i mene udario rukom u desno rame.

Ovaj čitav indident je završio tako da je netko od prisutnih pozvao policiju i da je policije i da je policije odvela jedan određeni broj ljudi sa ovoga skupa iz grupe ovih koji su izazvali nered. Ja neznam kojoj je eksternoj političkoj organizaciji pripadala ova grupa, ali mislim da su to ustaše. Odnosno mislim da ova ekstremna grupa pripada istoj onoj grupi koja mi je u Parizu pričinjala nekih smetnji i koja me htjela likvidirat.

Tek nakon ove intervencije policije, skup je nastavio sa radom, ali kako je bilo izgubljeno mnogo vremena, ja sam odustao od toga da održim predavanje o povijesti Matice hrvatske, već sam samo pozdravio skup sa par općenitih riječi u ime društva članova Matice hrvatske iz Pariza.

Na ovom skupu prisustvovali su inženjer Franjo Gaži i i Ivan Dular koji žive ovdje i koji su dostupni kao svjedoci pa me čudi što nisu saslušani, odnosno što Dular nije saslušan.

661-13

Optuženom je predočen iskaz kojeg je dao na ispitivanju kod istražnog suca 18.siječnja 1972./list 80/ i to onaj dio koji se odnosi na skup u Njujorku na kojem je govorio, pa izjavljuje:

Ja ne vidim nikakve kontradiktornosti između onog što sam tada kazao i što sada govorim. Želim naglasiti da se istražnom sucu koji me ispitivao žurilo tako da nije detaljno izvršio ispitivanje.

Pristupnice za članstvo Matice hrvatske koje su pronađene također u mojim stvarima kod obitelji Klobučar ja sam ih donio iz SAD da bi ih predao u administraciji Matice hrvatske u Zagrebu.

Ja sam ove pristupnice neznam tačno koliko ih je bilo po broju, dobio od Čuvalo Mladena, koji me zamolio da ih predam u administraciju Matice hrvatske u Zagrebu.

Ja nisam te pristupnice ni pregledavao, tako da neznam koja su sva imena navedena na tim pristupnicam.

Predočeno mi je da se medju osobam čije sam pristupnice o članstvu Matice hrvatske u Zagrebu nalaze, Gojčeta Ante i Šporer Dragutin, pa izjavljujem da nikada za njih nisam čuo.

Ne odgovara istini kao što se navodi u optužnici da sam ja sudjelovao u učlanivanju novih članova Matice hrvatske u inostranstvu, a medju kojima se nalaze i ekstremni politički emigranti.

Da sam znao tko su osobe koje su popisane na pristupnicama konkretnije da sam znao tko je Gojčeta i Šporer ne bi ih unosio sa sobom u Jugoslaviju.

Na posebno pitanje javnog tužioca, optuženi izjavljuje:

Na skupu u Njujorku ja sam sjedio zajedno sa inž. Franjom Gaži, za jednim stolom koji se nalazio u pročuženetku stola za kojim je sjedila osoba koja je otvorila skup i pozdravila ga sa par riječi prije onog incidenta, nakon toga za tim stolom je sjedio Čuvalo Mladen koji je izabran za predsjednika društva. Ja sam prema audoditoriju prostoriji gdje se održavao skup bio slučajno.

Kada sam u svojoj obrani naveo da nije bilo u planu da dođe netko od predstavnika Matice hrvatske iz Zagreba na skup u Njujorku, onda sam govorio o mojim saznanjima sa planom upravnog odobra iz Zagreba. Medjutim, želja je bila da netko dođe. Ja sam u pismu Peović Danilu spomenuo pitanje osnivanja takvog društva u Njujorku i naveo da bi bilo dobro da postavi na osnivačku skupštinu nekog jačeg iz Matice.

Ova brojka od 40.000 hrvata koji žive na području Njujorka i Njudersija, je veoma heterogena. Veoma teško je uspostaviti s njima kontakte, jer oni potiću iz raznih sredina i u razno vrijeme su došli u SAD. Neki od njih kao prva kategorija predstavljaju već treću generaciju koja se rodila u Americi, a koja je sada počela jače pokazivati interes za svoje porijeklo i u zadnje vrijeme polaze tečajeve za učenje hrvatskog jezika. Druga grupa je sa područja Istre, koja

661-14

je emigrirala u zadnjih 50 godina, tj. poslije I svjetskog rata zatim imade hrvata koji su emigrirali iz Madarske 1956. , te nadalje grupa gradišćanskih hrvata.

Svrha osnivanja ovog društva je bila da se radi na osnivanju hrvatske kulture medju svim ovim grupama hrvatskog porijekla.

Od kada sam 1967. otišao u inozemstvo ja sam prvi put došao u Jugoslaviju za Božić 1970. tada sam bio kod kuće.

Nakon toga ponovno sam bio u Jugoslaviji nekoliko dana u travnju i nekoliko dana u lipnju 1971. godine. U ova dva zadnja navrata, ja sam došao zbog toga jer sam zbog neopravdanog zadržavanja u pritvoru kako legalnom tako i ilegalnom postavio zahtjev za naknadu štete, pa je pred Vrhovnim sudom Hrvatske, kao nadležnim sudom u travnju 1971. bilo zakazano ročište na koje sam ja pristupio i dokazne svrhe bio sam radi vještačenja na Klinici Rebro.

Moje saznanje o prilikama u Jugoslaviji poticalo je iz "Vjesnika u srijedu" kojeg sam dobivao redovito, zatim iz dnevnika "Vjesnik" kojeg sam čitao kad bi ga uspio kupiti, a to mi nije često polazilo za rukom tako da otprilike sam uspio dobiti pola brojeva koji su izlazili. U zadnje vrijeme čitao sam tj. od kada je počeo izlaziti Hrvatski tjednik.

Ja se ne mogu pored ni najbolje volje sjetiti, što su ona tri lista koja predstavljaju koncept početka i završetka predavanja o povijesti Matice hrvatske pada u završetak, odnosno precizno na bilješke koncepta to navesti.

Na daljnje pitanje branioca, optuženi izjavljuje:

Društvo članova Matice hrvatske u Parizu imalo je svoje prostorije. Poznato mi je da je konzul Nedjeljko Zorić prisustvovao predavanju koje je u okviru društva održao profesor Stanko Pintarić sa pravnog fakulteta u Zagrebu i prof. Cvito Fisković. Ja sam bio prisutan tim održavanjima i vidio sam konzilija Zorića.

Istina je da sam ja prisustvovao na X konferenciji slavenskih studenata koja je održana 26. i 27. studenog 1971. u Klivlandu SAD. Na ovoj konferenciji bio sam pasivni promatrač. Medjutim, ne odgovara istini da sam ja prisustvovao ovoj konferenciji radi povezivanja sa grupom ekstremnih političkih emigranata u namjeri neprijateljskog djelovanja protiv Jugoslavije.

Ja sam već objasnio svrhu mog boravka u Americi. Iz Njujorka ja sam krenuo u Picburg, gdje se nalazi sjedište Hrvatske bratske zajednice najveće organizacije osiguranja koja je osnovana prije 80 godina, odnosno koncem prošlog stoljeća, a koja okuplja oko 100.000 članova. Članovi Hrvatske bratske zajednice nisu isključivo hrvati, već imade Slovenaca, Srba, Slovaka i Ukrajinaca. U Pitzburgu su me primili predsjednik Hrvatske bratske zajednice Don Badovinac i blagajnik Fernad Luketić. Medjutim, od njih nisam dobio podatke koji su bili meni interesanti u vezi mog naučnog rada, jer su mi kazali da oni sa takvim podacima ne raspolažu, jer da je svrha njihovog djelovanja okupljanje članova radi osiguranja. Uputili su me na X konferenciju slavenskih studija koja se trebala održati u Klilandu. Predsjednik Hrvatske bratske zajednice znao je da će se održati ova konferencija, jer oni održavaju vezi sa Maticom isljenika Hrvatske.

661-15

Ova konferencija trebala se održati povodom 100-godišnjica prvih hrvatskih iseljenika u SAD. Konferencija obuhvaća sve slavenske narode, a ne samo Hrvate. Nakon što sam dobio ove informacije u Pitzburgu ja sam otišao u posjet svojoj rodbini u Torondo - Kanada. Kada sam se vraćao iz Toronta za Njujork, ja sam na proputovanju svratio u Klivand, da bi prisustvovao X konferenciji slavenskih studija, sa svrhom da čujem i prikupim podatke koji me interesiraju. Čak sam zakasnio, tako da sam došao tek poslijepodne, kada je govorio prof. Vecovi. Ja sam od prof.Vekovia, tražio podatke koji su mi bili interesanti za moj studij, ali mi ih on nije dao,već me uputio da od Univerziteta u Mile Soti, gdje on predaje takve podatke potražim preko Univerziteta gdje ja studiran, tj. u Parizu.

Program X konferencije slavenskih studija koji je također pronađen među mojim stvarima kod obitelji Klobučar /list 27-28/, dobio sam kad sam došao na tu konferenciju. Sjećam se da su tada na X konferenciji slavenskih studija iz Nakladnog zavoda iz Matice Hrvatske bili inž.Franjo Gaži i prof.Ivan Dular. Ja sam slušao predavanje inž.Franje Gaži i Miloša Vuovića, koji je držao predavanje na temu "dalmatinci u Luidani". Bio sam na primanju koje je prve večeri konferencije priredio Nick Begić, član američkog kongresa.

Imena koja se spominju u ovoj točki optužnice,kao što su Bogdan Radica,Ante Katić,George J.Prpić i Branko Peršen i Stanko Vujica za mene ne znače ništa, jer za njih nisam čuo. Jedino sam preko literature čuo da Bogdana Radilicu i to za vremena prije II svjetskog rata.

Na posebno pitanje javnog tužioca, optuženi izjavljuje:

Pristup konferenciji je slobodan time što se plaćala ulaznica koja je obuhvaćala i večeru.Kao student ja sam platio ukupno 6 dolara, od koga je 5 dolara za večeru, a 1 dolar za predavanje. Ja ne mogu tačno procjeniti koliko je bilo učesnika jer svi nisu stalno sjedili,ali procjenjujem da ih je bilo oko stotinu.Bili su predstavnici mnogih Univerziteta, a kako nisam bio na samom otvaranju, to neznam čiji su sve predstavnici bili.

Ova X konferencija održana je u organizaciji Univerziteta u Klivelandu.

Želim napomenuti, da se ovakvih konferencije održava mnogo u SAD,da na njima prisustvuju ljudi iz raznih krajeva svijeta, a izgleda da sam ja jedini koji za prisustvovanje takvim konferencijama krivično odgovara. Želim dodati da je to bio jedan znanstveni skup, a ne politički.

Na X konferenciji u Klivlandu, predavači su uglavnom govorili engleskim jezikom, a koliko se ja sjećam jedino je na hrvatskom predavanje vršio Gaži i jedna žena čijeg se imena ne sjećam. Ne isključujem mogućnost da je još netko predavanje držao na hrvatskom.

Moje znanje engleskog jezika je toliko da sam samo mogao pratiti neke dijelove predavanja i to dosta teško.

661-16

Želim konstatirati da je skup u Klivelandu bio potpuno u skladu sa našim zakonom.

Istina je da sam ja napisao članak koji se navodi pod tačkom 3/ optužnice i da sam taj članak uputio Brunu Bušiću sa svrhom da ga on objavi u Hrvatskom tjedniku.

Kako sam u početku naveo, u Njujorku živi oko 40.000 hrvata. Posebno je veliki broj ljudi iz mog kraja, pa sam dolazeći s njima u kontakt i nastojeći ih uvjeriti da su se kod nas prilike promijenila od kada su oni emigrirali, htio im pomoći da reguliraju svoje odnose sa Jugoslavijom. Međutim, oni su bili jako nepovjerljivi, a nikakvih pobližih informacija o zbivanjima u Jugoslaviji nisu imali. Da bi ih uvjerio, kako ipak je došlo do promjena kod nas od vremena kada su oni emigrirali, da se može kritizirati negativne pojave, ja sam odlučio da napišem jedan članak o cneme što su mi oni sami ispričali i što sam ja sam saznao kako bi ih uvjerio, nakon što bi taj članak bio objavljen u Hrvatskom tjedniku, da oni nisu u pravu, tj. da su njihova shvaćanja o stanju kod nas pogrešna.

Sve ono što sam ja napisao u tom članku upućenom Brunom Bušiću radi objavljivanja u Hrvatskom tjedniku je istina i ja stojim iza toga. Žalosna je činjenica, da jugoslavenski konzul u Njujorku Petar Lumbardić održava veze sa Vjekoslavom Radovićem, suradnikom fašističkog lista "Iskra". - Dimitrija Jokića.

Radio-sat kojega ja spominjem u članu upućenom Bušiću je stvar čistog biznisa. Naime, treba platiti 100 dolara da bi se dobila mogućnost koristiti radio-stanicu jedansat i kroz to vrijeme platiti 200 dolara. Vjekoslav Radović drži jugoslavenski radio-sat četiri puta tjedno. Uglavnom su to emisije sa željama i porukama, a jednom u tjednu u emisiji se obrađuju političke teme. O onome što sam ja čuo, sve te teme koje politički obrađuje Vjekoslav Radović prožeti su žestokim unitarizmom Rankovićevog pokreta.

Ovaj članak koji sam uputio Bruni Bušiću nije objavljen u Hrvatskom tjedniku, a koliko mi je poznato nije stigao ni do redakcije Hrvatskog tjednika.

Napominjem da ovaj članak radi objavljivanja u Hrvatskom tjedniku sam napisao sa svrhom kritike kao član ovoga društva, a ni u kojem slučaju zlonamjerno. Ja sam pisao Bušiću dva pisma, od njega nisam dobio nikakav odgovor i nisam znao da li će mi ovaj članak biti uvršten u Hrvatski tjednik.

Želim napomenuti da problem naših diplomatskih i konzularnim predstavnika u SAD je bio meni prezentiran i od Dona Badovinca, kada sam s njim razgovarao u Pitzburgu. Naime, on mi je kazao da sastav osovlja prema svojoj nacionalnoj pripadnosti ne zadovoljava potrebe, jer u SAD žive oko milijun petstotisuća građana hrvatskog porijekla.

661-17

Moje konstatacije u odnosu na diplomatska konuzularna predstavništva koje i nakon poraza unitarizma u zemlji ostalo uglavnom neizmijenjeno i to medju nižim osobama baziraju se na mojim informacijama koje sam čitao u javnoj štampi, a isto tako na osnovu pričanja naših građana u SAD ~~Švicarskoj~~ i Evropi. Želim napomenuti, da nemam ja jedini ovakvo mišljenje.

Na posebno pitanje branioca optuženi izjavljuje:

Ja sam lično vidio da su neke pjesme Vjekoslava Radovića objavljena u glasilu "Iskra" koje izdaje Jokić, bivši vođa fašističke stranke u vremenu prijee II svjetskog rata Jugoslavije. Isto tako čitao sam u jednom broju Iskre, da sam Jokić brani Vjekoslava Radovića od napada drugih četnika koji su Radoviću inputirali da je komunist, a što je Jokić u svojem članku pobijao, tvrdeći da to Radović nije.

Drugo što za danas nemam navesti.

Glavna rasprava se zbog isteka radnog vremena prekida i bit će nastavljena dana 12. srpnja 1972. godine, u 8 sati, što prisutne stranke primaju do znanja.

Dovršeno u 14 sati.

Predsjednik vijeća

Zapisničar:

661-18

Nastavak glavne rasprave od 12. srpnja 1972. godine.

Početak u 8 sati.

Prisutni isti.

DOKAZNI POSTUPAK

Čita se pisaćim strojem pisani tekst govora na listu 25, 26 i 12 spisa.

Nakon što je izvršeno čitanje, optuženi izjavljuje , da je on pisac tog teksta, da ga je napisao u Njujorku, a da taj tekst predstavlja početak i završetak koncepta povijesti Matice hrvatske, koje predavanje -govor je mislio održati na Osnivačkoj skupštini društva članova Matice hrvatske u Njujorku.

Nadalje, izjavljuje da je ovaj originalni tekst od organa unutrašnjih poslova pronađen u stanu obitelji Klobučar u Plemićevoj ulici gdje je po dolasku iz SAD ostavio svoje stvari.

Stranke izjavljuju da nemaju nikakvih pitanja ni primjedaba.

Čitaju se dva pisma upućena Bušić Bruni i to od 5. listopada i 6. studenog 1971.

Optuženi nakon što su mu predočene fotokopije tih pisama koji se u spisu nalaze na listu 69-73, izjavljuje:

Ta pisma sam ja vlastoručno pisao iz Njujorka Bušić Bruni.

Stranke izjavljuju da nemaju pitanja u vezi izvedenih dokaza.

Čita se članak dostavljen Bušić Brunu list 13-24.

Optuženi izjavljuje da se u toku jučerašnjeg dana izjasnio o tome da je on zaista napisao ovaj članak i uputio ga Brunu Bušiću radi eventualnog objavljivanja u Hrvatskom tjedniku. Na ispitivanju u toku jučerašnjeg dana naveo je razloge i pobude pisanja ovakovog članka, pa nema potrebe da ih ponovno ističe. I ovaj članak da se nalazio medju njegovim stvarima kod obitelji Klobučar u Plemićevoj ulici.

Čita se nalaz i mišljenje vještaka grafologa mag. Šabol Željka od 12. ožujka 1972./list 85-86/.

Pregledavaju se 24 pristupnice za članstvo u Maticu hrvatsku, koje se nalaze u spisu na listu broj 31 i 129.

661-13

Čita se nalaz i mišljenje vještaka grafologa mr. Sabol Željka od 3. veljače 1972. list 5o-52.

Stranke izjavljuju da nemamaju primjedaba na izvedene dokaze.

Vrši se uvid u fotokopiju jednog dijela lista Hrvatske borbe na listu 32 i 33 spisa.

Čita se prijevod programa X konferencije slavenskih studija list 27-30.

Stranke izjavljuju da nemaju primjedbi na pročitani dokaz.

Čita se dopis Matice iseljenika Hrvatske upućenom ovom sudu od 1. veljače 1972. god.

Branilac optuženog u prvom redu predlaže da se pozove i kao svjedok sasluša na glavnoj raspravi Nedjeljko Zorić, generalni konzul SFRJ u Parizu i to upravo na okolnost ponašanja optuženog na Osnivačkom skupu društva članova Matice hrvatske u Parizu a kojem skupu je predloženi svjedok također prisustvovao. Ovo tim više jer obrana optuženog se ne slaže sa pismenom izjavom, koju je konzul Zorić dostavio ovom sudu i u njoj veoma kratko naveo ponašanje optuženog.

Branilac optuženog nadalje predlaže da se izvrši uvid u pravila društva članova Matice hrvatske u Parizu sa odgovarajućim odobrenjima francuskih vlasti i dopis dostavljen u-z to kao i kopija dopisa "Vjesnika", a koje materijale je primio dana 11. srpnja 1972. od predsjednika društva članova Matice hrvatske u Parizu Petra Rubića.

Nadalje branilac optuženog predlaže da se na okolnosti istinitosti obrane optuženog u odnosu na točku 1/ sasluša kao svjedok Šimac dr. Neven , iz Zagreba, Strossmajerov trg 11.

U odnosu na istu točku optužnice i iste okolnosti predlaže se nadalje saslušanje svjedoka Milić Josip iz Zagreba, Plemićeva 4 kod Klobučar, zatim prof. Danilo Pejović, adresa u spisu, Cinoti Zosija, Zagreb, Sokolgradska 9,

Nadalje se predlaže saslušanje svjedoka Čorluka Irene i to na okolnost da je optuženi u mjesecu lipnju 1971. u Parizu bio napadnut od ekstremista i to na jednom skupu Društva članova Matice hrvatske u Parizu, Ova svjedokinja stanuje u Zagrebu, Trg francuske revolucije 13.

Branitelj optuženog nadalje predlaže da se na okolnosti navedene pod točkom 1b i točkom 2/ optužnice, te istinitosti obrane optuženog, saslušaju kao svjedoci inžinjer Franjo Gaži iz Zagreba, Prilaz JNA 44/III i Ivan Dular, Nakladni zavod Matice hrvatske iz Zagreba, Matičina 2, jer su oba ova svjedoka bili prisutni skupovima u Njujorku i Klivlandu, a zbog kojih je optuženi tužen.

Branilac optuženog nadalje predlaže da se na okolnost obrane optuženog u odnosu na točku 2/ optužnice zatraži izvještaj od Matice iseljenika Hrvatske i to kakva je to organizacija Hrvatska bratska zajednica i da li postoje odnosi između te organizacije i Matice iseljenika. Nadalje da se zatraže podaci

661-20

o karakteru X konferencije slavenskih studija koja je održana 26. 11. 1971. u Klivelandu, gdje su trebali prisustvovati i predstavnici Matice iseljenika.

Branilac optuženog nadalje predlaže da se odbaci od Matice iseljenika Hrvatske pribave kompleti časopisa "Iskra" iz 1969., 1970. i 1971. i to radi utvrđenja da je optuženi u odnosu na Vjekoslava Radovića u svom članku napisanom za HT napisao istinu.

Nadalje branilac optuženog predlaže da se radi provjere istinitosti optuženog u vezi podataka koje je crpio za svoj govor održan na Osnivačkoj skupštini članova Matice hrvatske u Parizu, izvrši uvid u knjigu Matica hrvatska koju je napisao Jakša Ramić, a koji je kako je to objavio "Vjesnik" od 11. srpnja 1972., koji članak je priložen uz tu knjigu nagrađen za životno djelo s područja historije književnosti. Na okolnost istinitosti onoga što je optuženi u svojoj obrani iznio za Duška Brkića, predlaže da se izvrši uvid u Izvješće Matice hrvatske broj 1 iz 1970.koja se prilaže.

Nadalje, branilac optuženog predlaže da se na okolnost istinitosti obrane optuženog, u pogledu pobuda iz kojih je napisao članak upućen Brunu Bušiću pročita iz Sarajevskog oslobođenja od 15. 4. 1971. članak pod nazivom Poziv ljudima bez domovine, koji se prilaže, a isto tako članak u "Vjesniku od 1. 10. 1966. koji se takodjerp prilaže radi uvida.

Branilac optuženog nadalje predlaže da se radi razjašnjenja ponašanja optuženog, njegovog napada na unitarizam, izvede dokaz uvidom rješenja Vrhovnog suda Hrvatske broj Kr-1047/70. iz kojeg je vidljivo da je bio neosnovano pritvore u razdoblju od 5. lipnja do 1o.kolovoza 1965.

Javni tužilac izjavljuje da se ne protivi dokazima koje je predložila obrana. Naime, činjenica je da u toku krivičnog postupka nije formalno saslušan kao svjedok Nedjeljko Zorić generalni konzul u Parizu, pa tako optuženi ne priznaje inkriminacije koje se temelje na osnovu pismene izjave generalnog konzula, to se ukazuje potrebnim konzula Zorića saslušati na glavnoj raspravi kao svjedoka. Zbog toga javni tužilac ne protivi se ni izvodjenju ostalih dokaza koje je predložila obrana.

Jedino se javni tužilac protivi da se izvede dokaz pribavljanjem rješenja Vrhovnog suda Hrvatske Kr-1047/70,jer su irelevantne okolnosti koje se uvidom u to rješenje žele dokazati.

Branilac optuženog izjavljuje da odustaje od ovog dokaza.

Vijeće donosi

r j e š e n j e

Usvajaju se dokazi predloženi od strane branioca i to: saslušanjem svjedoka ZorićNedjeljka, Šimac Nevena, Milić Josipa, Peović Danila, Cinoti Zosije, Corluka Irene, Franje Gaži,

G 61-21

Ivana Dulara, te čitanjem i uvidom u dokumente, novinske članke i knjige , koje je predložila obrana.

Radi izvodjenja usvojenih dokaza, glavna rasprava odgađa se na neodređeno vrijeme, a nova bit će zakazana pismenim putem.

Branilac optuženog predlaže da se protiv njegovog branjenika ukine pritvor, budući da je rasprava odgođena i to na neodređeno vrijeme.

Obrana smatra, da razlozi zbog kojih je pritvor određen i produžavan više ne postoje. Opasnost bijega prema ocjeni obrane u slučaju optuženog Vukojević Vice ne postoji. On je došao iz SAD u Jugoslaviju normalnom putnom ispravom pri koncu prosinca 1971., ta putna isprava mu je kasnije oduzeta tj.14.siječnja 1972., zatim javio se sam istražnom sucu nakon toga bio pušten, a tek 17. 1. 1972. lišen slobode. Kao garanciju da neće nigdje bježati osim obećanja spreman je udnosno njegova rodbina položiti jamstvo u novčanom iznosu koji sud odredi.

Isto tako obrana smatra da ne postoji opasnost da bi optuženi boravkom na slobodi počinio krivično djelo. Sve ovo što mu se inkriminira nije izvršeno na području Jugoslavije,već u inozemstvu. Iz rezultata do sada provedene glavne rasprave, utvrđeno je da optuženi nikada nije ilegalno boravio u inozemstvu, već isključivo sa jugoslaven-skom putnom ispravom. Nadalje, prilike su se od vremena kada je optuženi boravio u inozemstvu u mnogome izmijenila, protiv njega se vodi postupak pa stoga nema nikakve opasnosti da bi u takvoj situaciji vršio krivično djelo.

Javni tužilac protivi se prijedlog u branioca za ukidanje pritvora, smatrajući da razlozi iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a zbog kojih je pritvor izvorno određen, i produžavan i koji razlozi su bili više puta ocjenjivani, i nadalje postoje.

Vijeće donosi

r j e š e n j e

Na osnovu čl. 171 i 172 ZKP-a uzima se jamstvo koje je ponudio optuženi i njegova obitelj u iznosu od 40.000 dinara.

Jamstvo će se izvršiti polaganjem gotovog novca u iznosu od 40.000 dinara računovodstvu ovog suda.

Na osnovu čl. 175 st. 3 ukida se pritvor protiv optuženog Vukojević Vice.

Optuženi će biti pušten iz pritvora nakon što položi on ili njegova obitelj iznos jamstva od 40.000 dinara.

Ukoliko optuženi pobjegne vrijednost data kao jamstvo tj. od 40.000 dinara unijet će se kao prihod SR Hrvatske iz čijih sredstava se financira ovaj sud.

661-22

Optuženi Vukojević Vice izjavljuje da nakon što bude pušten na slobodu se neće nigdje kriti, a niti otići u nepoznato mjesto. Kao adresu stanovanja gdje će se nastaniti nakon što bude pušten iz pritvora određuje Zagreb, Racinova br. 10, kod obitelji Cerovac.

Ujedno izjavljuje, da neće bez odobrenja suda napuštati boravište koje je sada odredio i da će o svakoj promjeni boravišta obavijestiti ovaj sud.

Optuženi izjavljuje da je primio do znanja upozorenje, da će se protiv njega ukoliko prekrši dano obećanje može ponovno odrediti pritvor i potjernica.

Stranke izjavljuju da su primile do znanja odluku vijeća i traže pismeni otpravak rješenja.

Dovršeno u 11 sati.

Predsjednik vijeća

Zapisničar

661-23

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
ZATVOR U ZAGREBU

Broj: MZ- 51 197 2 .
Zagreb, dne, 12.7. 197 2 .

O T P U S N I C A

Na osnovu naloga Okružnog suda u Zagrebu
broj: K-363/72 od 12.7.72 otpušta se danas u 14.45 sati iz
zatvora Vukojević Vicu sin Ivana
rodjen 6.9.1936 sa stalnim mjestom boravka
bez stana

O tome obavijest:
1. Okr. sud na br. K-363/72
2. Opć. sud na br.

RAVITELJ, a
Milan Vukobratović

VI 662. radio 20.6.72.

- 2 -

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
Prim. 16. VI. 1972
Org. Broj
KT-95/72

Poslovni broj Kr-363/72.
Kv-658/72.

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Primorac Vladimira kao predsjednika vijeća, te Madirazza Vojka i Gorenec Borivoja kao članova vijeća, uz sudjelovanje Galunić Štefice kao zapisničara u krivičnom predmetu protiv okr. Vukojević Vice zbog kriv. djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ-a, nakon podignute optužnice OJT-a Zagreb KT-95/72, odlučujući o pritvoru u smislu čl. 244 st. 2 ZKP-a, na sjednici vijeća održanoj 15. lipnja 1972. godine,

r i j e š i o j e

Protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE produžuje se pritvor.

Obrazloženje

Okružno javno tužilaštvo Zagreb podnijelo je protiv okr. Vukojević Vice optužnicu broj KT-95/72. zbog krivičnih djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ-a, a ujedno u optužnici predložilo da se protiv okrivljenog produži pritvor do kraja glavne rasprave iz razloga iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Protiv okr. Vukojević Vice određene je pritvor rješenjem istražnog suca Kir-66/72. od 18. 1. 1972. zbog razloga iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a. Zbog istih pritvorskih razloga, pritvor je produžen protiv okrivljenog u dva navrata po rješenju vijeća Okružnog suda - Kv-172/72. i Kv-290/72. te jednom od strane Vrhovnog suda Hrvatske broj Kr-174/72.

Odlučujući po službenoj dužnosti nakon podignute optužnice u smislu čl. 244 st. 2 ZKP-a, vijeće ovog suda je našlo da u odnosu na okr. Vukojević Vicu i nadalje postoje razlozi iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a, zbog kojih je pritvor izvorno određene i produžavan.

Iz ovog krivičnog spisa proizlazi, da je okrivljeni ranije boravio u Francuskoj od 1968. do 1971. godine, a da je u toku 1971. god. boravio u SAD i Kanadi i da je u toku svojeg boravka u inozemstvu ispostavio takve kontakte koji bi mu omogućavali život u inozemstvu i osigurnu materijalnu egzistenciju.

663.

Protiv optuženog podignuta je optužnica zbog kriv. djela iz čl. 109 i 118 KZ-a, izvršenih u inozemstvu, pa sama ta okolnost kada se poveže sa naprijed istaknutim okolnostima i činjenicom da su kod njega pronađeni materijali koji ukazuju na njegov kontakt sa političkom emigracijom, upućuju na opravdan zaključak da bi optuženi boravkom na slobodi pobjegao, a isto tako i bojazan da bi ponovio krivična djela za koja je optužen.

Zbog navedenog valjalo je na osnovu čl. 176 st.2 toč. 1 i 3 ZKP-a, pritvor produžiti.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Dne, 15. lipnja 1972.

Zapisničar: Galunić Štefica v.r.

Predsjednik vijeća: Primorac Vladimir v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 3 dana računajući od dana prijema istog na Vrhovni sud Hrvatske, pismeno u tri primjerka.

DNA

1. OJT-u Zgb. na KT-95/72.
2. branilac opt.Marić Vladimir,advokat iz Zagreba,za okriv.
3. Upravi zatvora - ovdje

Za tačnost otpravka - ovlašteni službenik

Matiša Luka

663-1

Na broj K-363/72.

OKRUŽNOM SUDU

Z A G R E B

DOKAZNI PRIJEDLOG

optuženog Vice Vukojevića.

I/ Točkom II optužnice inkriminirano je okrivljenom prisustvavanje X Komferenciji slavenskih studia u Chevelandu, dne 2[illegible]. i 27. studenog 1971.godine, pak predlažemo, da Naslov zatraži od Matice iseljenika Hrvatske izvještaj iz podataka kojima raspolaže, kakav ima karakter taj simpozi, tko u njemu učestvuje, što je sve njegov predmet i zašto su tome simpoziju trebali prisustvovati i službenici predstavnici Matice iseljenika Hrvatske, kao i zbog čega je njihov odlazak izostao.

To proizlazi izbiskaza svjedoka Gaži Franje, datog 29.V 1972., te baca potpuno drugo svjetlo na isti.

II./ Podjedno osim već predloženih svjedoka u podnesku od 17.V 1972. predlažemo da se na glavnu raspravu pozovu i saslušaju slijedeći svjedoci:

1/prof. Stanko Pintarić sa Pravnog fakulteta Zagreb
2/ prof.Danilo Pejović, Filozofski fakultet Zagreb
3/ Bušić Bruno, sada u protvoru Okružni sud Zagreb
4/ doc. Šime Djodan iz pritvora Okružnog suda Zagreb
5/ prof.Ljudevit Jonke profesor Filozoskog,fakulteta Zagreb
6/ Šimac Neven iz Zagreba, Štrosmayerov trg 11
7/ Dular Ivan, službenik Nakladnog zavoda MH
8/ Petar Lumbardić,konzul SFRJ u New-York-u
9/Milić Josip iz pritvora Okr. suda Zgb-
10/Cinotti Zosja iz zagreba,Sokolgradska 9
11/Corluka Irena uz Zgb-a,Trg. Franc. rev.13
12/ Prof. Baučić Ivo službenik Matice iseljenika Hrvatske
13/ Prof.Ivan Čizmić "

Sve te svjedoke predlažemo na činjenicu da se okrivljeni u Parizu a u vezi sa radom Društva članova Matice Hrvatske nije bavio nedozvoljenom djelatnošću (1,2,3,4,5,6,9,10, i 11) a svjedoke navedene pod 7,8,12 i 13,na činjenicu opisanu pod I. ovoga podneska.

Vice Vukojević

ZAGREB SENSINA 1/1 Telefon 53-775

Vjesnik 23.6.72 -664.

događaji dana – zemlja

Optužen pravnik Vice Vukojević

Optužnica ga tereti za sudjelovanje u neprijateljskoj djelatnosti protiv naroda i države i veze s ekstremnom političkom emigracijom

ZAGREB, 22. lipnja — Zamjenik okružnog javnog tužioca podigao je optužnicu protiv Vice Vukojevića (36) iz Zagreba — pravnika bez zaposlenja, zbog krivičnih djela protiv naroda i države — sudjelovanjem u neprijateljskoj djelatnosti, neprijateljskom propagandom, te stupanjem u vezu s izbjegličkom grupom.

U prvom dijelu optužnica tereti Vukojevića da je kao građanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uređenja i druge neprijateljske djelatnosti stupio u vezu s izbjegličkom grupom, te govorom pozivao i poticao na nasilnu i protuustavnu promjenu društvenog uređenja, na razbijanje bratstva i jedinstva i da je u tom cilju zlonamjerno i neistinito prikazivao prilike u zemlji.

Provodeći plan kontrarevolucionarne grupe u okviru »Matice hrvatske« da se u inozemstvu stvori mreža organizacija radi širenja neprijateljskog djelovanja, Vukojević je studenoga 1970. zajedno sa Šimom Đodanom sudjelovao na osnivačkom skupu tzv. »Društva članova Matice hrvatske« u Parizu, gdje su organizatori iznosili nacionalističke tvrdnje i parole. Na tome skupu istupio je i Vukojević, govoreći o »proganjanju aktivnosti MH i njenih aktivista prije rata i poslije rata« u kojem, po njegovim riječima, sudjeluju i komunisti. Zbog takvog istupanja Vukojevića skupštinu je napustio naš generalni konzul Nedjeljko Zorić.

U drugoj polovici prošle godine optuženi je zajedno s političkim emigrantom Mladenom Čuvalom, pripadnikom neprijateljske političke organizacije »Hrvatska akademija Amerike« sudjelovao na stvaranju »Društva članova Matice hrvatske« u New Yorku i povezivanja te organizacije sa Središnjicom MH u Zagrebu. Na osnivačkoj skupštini »Hrvatske akademije Amerike« bio je član radnog predsjedništva, pozdravio skup u ime »Društva članova MH« iz Pariza i održao govor u kojem je između ostalog tvrdio kako je Hrvatska u SFRJ ekonomski neravnopravna, nacionalno ugnjetavana itd.

Prilikom dolaska u zemlju siječnja ove godine donio je iz inozemstva 23 popunjene pristupnice za članstvo u MH s imenima ekstremnih političkih emigranata.

U drugom dijelu optužnica tereti Vukojevića da je studenoga prošle godine u Clevelandu (SAD) prisustvovao X konferenciji slavenskih studija na kojoj su sudjelovali i ekstremni politički emigranti kao B. Radica, A. Kadić i drugi. U doba svog boravka u New Yorku napisao je članak i sa pismom ga poslao u Zagreb novinaru Bruni Bušiću s namjerom da ga objavi u »Hrvatskom tjedniku«. U tome članku Vukojević iznosi da legalni predstavnici SFRJ u inozemstvu provode unitarističku i antihrvatsku politiku.

U svojoj obrani optuženi priznaje neke dijelove optužnice navodeći da to nije radio »s lošim namjerama«, a ostale odbija. Zapravo, on je svoju obranu dao samo na prvom saslušanju, a kasnije odbio da odgovara na pitanja istrage. U pritvoru je od 17. siječnja ove godine.

V. Zr.

665. K-363/72.

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: II Kž 254/72-3

28/VI 72

OKRUŽNI SUD ZAGREBU
PRIMLJENO
23. VI. 1972

OKRUŽNO TUŽILAŠTVO ZAGREB
27. VI. 1972
Prilog
Vrijednost
KT- 95/2

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda dr Imenšek Bogumila, kao predsjednika vijeća, te dr Centner Ota i Melčić Slavka, kao članova vijeća, i stručnog suradnika Peheim Dragutina, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv okr. Vukojević Vice, zbog krivičnog djela iz čl. 1o9. i 118. st. 1.KZ, rješavajući žalbu okrivljenog, izjavljenu protiv rješenja Okružnog suda u Zagrebu od 15.lipnja 1972. K 363/72 - Kv 658/72, u sjednici održanoj 23.lipnja 1972,

r i j e š i o j e:

Odbija se žalba okr. Vukojević Vice kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepeni sud je pobijanim rješenjem donesenim po čl. 244. st. 2. ZKP iz osnova navedenih u čl. 176. st. 2. t. 1. i 3. ZKP produžio pritvor protiv okr. Vukojević Vice zbog kriv.djela iz čl. 1o9. i 118. st. 1.KZ.

Protiv ovog rješenja okrivljeni je izjavio žalbu i predložio da se preinačenjem pobijanog rješenja pritvor ukine.

Žalba nije osnovana.

Prvostepeni sud je produžio pritvor, jer je našao da i dalje postoje razlozi, koji ukazuju na opasnost bijega okrivljenog, kao i na bojazan da će ponoviti krivično djelo i to, što da je okrivljeni prema optužnici djelovao u inozemstvu tamo uspostavio kontakte, koji mu osiguravaju materijalnu egzistenciju, te što da je u inozemstvu uspostavio kontakte s političkim emigrantima i u tim kontaktima prema optužbi izvršio kriv.djelo.

Po ocjeni ovog suda navedeni razlozi su pravilni i uvjerljivo ukazuju na postojanje razloga za odredjivanje pritvora.

Nije osnovan prigovor žalioca u žalbi da ne postoji opasnost od bijega zbog toga što da se on vratio u Jugoslaviju i sam se javio istražnom sucu nakon čega je tek bio lišen slobode. To iz toga razloga što i pokraj ove činjenice opasnost bijega postoji zbog toga što je protiv okrivljenog podignuta optužnica zbog kriv.djela za koje je predvidjena kazna strogog zatvora i što postoji istaknuta povezanost okrivljenog sa političkom emigracijom.

666.

II Kž 254/72

Također nije osnovan prigovor da ne postoji bojazan da će ponoviti krivično djelo, s obzirom na promjene prilika u zemlji. Iako su se prilike u zemlji promijenile mora se imati u vidu da je okrivljeni prema optužbi djelovao pretežno u inozemstvu, gdje se prilike u redovima dijela političke emigracije nisu promijenile u tom pravcu da ne postoji mogućnost neprijateljskog političkog djelovanja prema SFRJ.

Stoga ovaj sud smatra da je prvostepeni sud opravdano našao da i nakon podignute optužnice postoje razlozi za određivanje pritvora iz osnova navedenog u čl. 176. st. 2.t. 1. i 3. ZKP.

Iz tih razloga ovaj sud je temeljem čl. 365. st. 3. ZKP odbio žalbu okrivljenog kao neosnovanu.

U Zagrebu, 23. lipnja 1972.

Zapisničar:

Peheim Dragutin v.r.

Predsjednik vijeća:

dr Imenšek Bogumil v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj opće kancelarije:

/Milan Suljić/

Socijalistička Republika Hrvatska
VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

667

Još prije putovanja u Evropi Čorić Hranko nazvao je telefonski Bušić Zvonka, koji je tada bora - vio u Berlinu. Tom prilikom mu je Bušić kazao za Senić Josipa, naosnovu saznanja od fra Rafaela Medića, da bi Senić Josip mogao biti veliki agent UDB-e, da ilegalno putuje na odmor u Jugoslaviju da je sumnjivo njegovo financiranje, te da je on s Turkovom ženom Bertom ubio Simundić Marijana . Zbog svega ovoga, da ga se je fra Rafael Medić odrekao. Još je za Senića kazao, da dajđ neke pla nove, ali da nema realizacije tih planova. Sve ove informacije Čorić je odmah telefonom prenio Arapović Rudolfu u Washington. Čuvši to, Arapović je nadodao,da se i on ogradjuje od Senića zbog stradanja one devetorice iz Australije, kao i zbog njegove svojevremene suradnje sa Višnjom Pa velić. Arapović je već tada imao u rukama presu du devetorice tororista osudjenih u Rijeci, dobi venu od prof. Vladimira Muse. Sumnje fra Rafaela Medića prema Seniću učvrstile su dotadanju sum - nju Arapovića prema njemu. Osim toga VUKOJEVIĆ VICE (sda u pritvoru u Zagrebu) informirao je Arapovića za vrijeme boravka u SAD, da je Senić boraveći u Parizu često dolazio kod Bušića Bruna (sada u pritvoru u Zagrebu). To često kontaktira- nje izazvalo je sumnju kod Vukojevića, tim prije što je za to saznala odmah francuska policija.Po licija je saznala odmah za Senićav dolazak u Pa- riz. Ovaj detalj osobno je Arapović pričao "Ivi".

IZVADAK IZ INFORMACIJE BROJ 264
CENTRA SDS Split OD 28. 6. 77.
Paraf

VUKOJEVIĆ VICE.

Za vrijeme boravka u SAD boravio je kod Marijana Ga belice u New Yorku. Arapović ga je pozivao da udje u uredništvo "Hrvatske borbe", što je on odbio zbog namjere povratka u domovinu. Osnovao je ogranak MH u New Yorku, Torontu i Chikagu. Od "Ive" je tražio da osnuje ogranak MH u Clevelandu. Skrbin je takodjer bio suprotnog mišljenja i protivio se osnivanju ogran ka u Clevelandu, jer da bi to moglo kompromitirati Sr ediđnjicu MH u Zagrebu. Vukojević je na izložbu u Cle velandu donio knjige MH. Ćorić Branko mu je kasnije te knjige prebacio u New York. Za sve vrijeme boravka u Clevelandu sl družio se ekstremnim emigrantima kao čto$ su: Ćorić Branko, Lasić Jure, Pejar Peroi i drugima. Osim njih i sa Vrbić Josipom i Arapović Rudolfom. Za- tim je bio na prijemu kod samozvanog hrvatskog kralja Dugandžić Djanka, Hercegovca, gdje su bili prisutni : Pejar Pero, i Ćorić Branko. Tom prilikom Vukojević je pričao razne stvari iz Zagreba,kao : "Došao Šibl u Dru štvo književnika Hrvatske i kaže: Srbi hoće uskoro sni mati himnu "Marš na Drinu", ali uskoro će biti "Marš preko Drine". Vukojević je isticao da jedino Matica hr vatska u Hrvatskoj radi i brani interese hrvatskog na- roda.

668-1

OKRUŽNI SUD
U ZAGREBU
PRIMLJENO
dne 23. VI. 1972

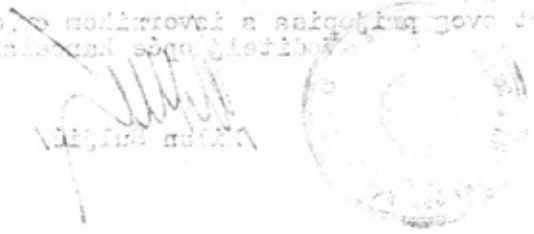

669.

VJESNIK
13. 7. 72

Odgođeno suđenje Vici Vukojeviću

● Sud prihvatio prijedlog branitelja da se izvedu novi dokazi

ZAGREB, 12. srpnja — Poslije trodnevne rasprave pred vijećem Okružnog suda prekinuto je suđenje pravniku iz Zagreba Vici Vukojeviću (36), optuženom zbog neprijateljske propagande i neprijateljske djelatnosti protiv SFRJ. Sud je prihvatio prijedlog branitelja optuženog protiv SFRJ. Sud je prihvatio prijedlog branitelja optuženog da se izvedu novi dokazi.

Zamjenik okružnog javnog tužioca optužuje Vukojevića da je radio na ostvarenju plana kontrarevolucionarne grupe u okviru Matice hrvatske. Prema optužnici, Vukojević je radio na stvaranju mreže organizacije među Hrvatima iseljenicima radi širenja nacionalističko-separatističke ideologije i sinhroniziranja neprijateljske djelatnosti grupe u Matici i ekstremne političke emigracije i u tome smislu istupao na nekim osnivačkim skupovima društava Matice hrvatske u inozemstvu.

Optuženi ne poriče, neke činjenice iz optužnice, međutim on optužbu u cijelosti ne priznaje. U utvrđivanju novih činjenica pomoći će neki novi svjedoci među kojima i naš konzul u Parizu Nedjeljko Zorić.

Na molbu optuženoga, sud je voljan da Vukojevića pusti iz pritvora, ali uz uvjet da položi jamstvo od 40.000 dinara. U tom slučaju Vukojević će se braniti sa slobode. Rasprava je odgođena na neodređeno vrijeme.

Vijeću Okružnog suda predsjedava sudac Vojko Madirazza, optužnicu zastupa zamjenik okružnog javnog tužioca Milan Mikša, a branitelj je odvjetnik Vladimir Marić.

V. Zr.

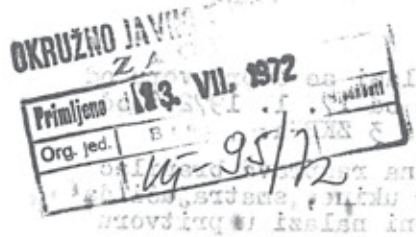

Poslov. br. K-363/72.

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu u vijeću sastavljanom od sudaca ovog suda, Madirazza Vojka kao predsjednika vijeća i Husinec Augusta kao člana vijeća, te sudaca porotnika Pancirov Jakova, Wiethe Zlatka i Hipeš Đure kao članova vijeća, uz sudjelovanje Galunić Stefice kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv opt. Vukojević Vice zbog kriv. djela iz čl. 109 KZ-a i čl. 118 st. 1 KZ-a, u toku glavne rasprave, odlučujući o prijedlogu branioca optuženog za ukidanje pritvora, nakon saslušanja javnog tužioca, dana 12. srpnja 1972. godine,

r i j e š i o j e

I Na osnovu čl. 175 st. 3 ZKP-a ukida se pritvor protiv opt. VUKOJEVIĆ VICE.

II Na osnovu čl. 171 i 172 ZKP-a prihvaća se jamstvo koje je ponudio optuženi i njegova obitelj u iznosu od 40.000 dinara.

Jamstvo će se izvršiti polaganjem gotovog novca u izhosu od 40.000 dinara i to preko računovodstva ovog suda.

Ako optuženi pobjegne, vrijednost data kao jamstvo tj. iznos od 40.000 dinara unijet će se kao prihod SR Hrvatske iz čijih sredstava se financira ovaj sud.

III Ovo rješenje postaje izvršno tj. optuženi će se pustiti na slobodu nakon što određeni iznos jamstva bude položen kod računovodstva ovog suda.

Obrazloženje

Povodom optužnice Okružnog javnog tužilaštva Zagreb KT-95/72. u toku je krivični postupak protiv opt. Vukojević Vice zbog krivičnih djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ-a. Glavna rasprava koja je započela dana 11. srpnja 1972. godine, odgođena je radi pribavljanja novih dokaza.

Optuženi Vukojević Vice nalazi se u pritvoru od samog početka krivičnog postupka tj. od 17. 1. 1972. god. zbog razloga iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Nakon što je odgođena glavna rasprava branilac optuženog predložio je, da se pritvor ukine, smatrajući da zakonski razlozi zbog kojih se optuženi nalazi u pritvoru više ne postoje.

Javni tužilac usprotivio se prijedlogu branioca optuženog, istakavši da razlozi iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a zbog kojih je pritvor bio izvorno određen i produžavan još i nadalje postoje.

Ocjenjujući u sadašnjem momentu postojanje razloga za pritvor, ovaj sud je našao da više ne postoje razlozi za pritvor iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a, po kojem osnovu se optuženi u pritvoru nalazio, a niti drugi pritvorski razlozi.

Iz rezultata, do sada provedene glavne rasprave, proizlazi da optuženi nije ranije bio osuđivan. Opt. Vukojević Vici se prema optužnici stavlja na teret neprijateljsko političko djelovanje izvršeno u inozemstvu i to u razdoblju od studenog 1970. do 27. studenog 1971. Obzirom da su se od vremena inkriminacija,koje se optuženom stavljaju na teret, prilike u našoj zemlji promijenile,po ocjeni ovog suda ne postoje okolnosti koje bi opravdavale bojazan da bi optuženi boravkom na slobodi ponovio krivično djelo kod nas. Takva bojazan moguća je samo ukoliko bi optuženi napustio našu zemlju i ponovno se našao u inozemstvu, pa se bojazan od takve djelatnosti mora promatrati zajedno sa opasnošću od bijega optuženog izvan naše zemlje.

Iz rezultata,do sada provedene, glavne rasprave, proizlazi da se optuženi iz SAD-a vratio u Jugoslaviju dana 19. ili 20. prosinca 1971. Obzirom,da je optuženi, kako sam navodi osoba koja je uvijek pratila društveno-političke prilike u našoj zemlji, nema nikakve sumnje da je znao, u vrijeme kada je dolazio u Jugoslaviju da je došlo kod nas do promjena. Dana 13. siječnja 1971. optuženom je od organa SJS Ljubuški oduzeta putna isprava, te mu je rečeno da se javi kod suda u Zagrebu. Optuženi se sam javio dežurnom istražnom sucu dana 14. siječnja 1972., koji je o tom obavijestio organe SJS, koji su odmah stupili u kontakt sa optuženim Vukojevićem i istog dana nakon razgovora pustili ga na slobodu. Tek dana 17. 1. 1972. optuženi je bio lišen slobode i uz krivičnu prijavu predveden istražnom sucu od kada je protiv njega određen pritvor. Optuženi je od tog vremena proboravio u pritvoru ukupno nešto manje od 6 mjeseci.

Optuženi je sam na glavnoj raspravi dao obećanje u smislu čl. 170 ZKP-a, da ukoliko bude pušten na slobodu neće bježati a niti se kriti, a niti bez odobrenja suda napuštati određeno mjesto boravka. Nadalje, optuženi i njegova rodbina kao garanciju da neće bježati ponudili su jamstvo u iznosu od 40.000 dinara.

672.

Ocjenjujući naprijed istaknute okolnosti, a imajući pri tom u vidu i činjenicu da su kod optuženog pronađeni materijali na osnovu kojih je podignuta optužnica, nakon što je optuženi na glavnoj raspravi dao iscrpno svoju obranu i nakon što su izvedeni dokazi predloženi od strane javnog tužioca, ovaj sud smatra da više ne postoje takve okolnosti koje ukazuju na opasnost od bijega. Ovo tim više, jer je optuženi i njegova obitelj ponudio primjereno jamstvo koje je ovaj sud usvojio.

Obzirom da po ocjeni ovog suda ne postoji opasnost od bijega optuženog, posebno ne bijega preko državne granice u inozemstvo, jer je taj moguć jedino ilegalnim prelaskom državne granice, ovaj sud smatra da ne postoji opravdana bojazan da će optuženi ponoviti kažnjivo djelo.

Zbog navedenih razloga pritvor je na osnovu čl.175 st. 3 ZKP-a, ukinut.

Sud je kao garanciju da optuženi neće pobjeći prihvatio jamstvo polaganjem gotovog novca u iznosu od 40.000 dinara, smatrajući ovaj iznos primjerenim težini djela koje se optuženom stavlja na teret i imovnom stanju davaoca jamstva.

Ovo rješenje postat će izvršno kad se određeni iznos jamstva položi kod računovodstva ovog suda.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Dne, 12. srpnja 1972.

Zapisničar:
Galunić Štefica vr.r.

Predsjednik vijeća:
Madirazza Vojko v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja nezadovoljna stranka ima pravo žalbe na Vrhovni sud Hrvatske u roku od 3 dana računajući od dana proglašenja rješenja.

Žalba se podnosi pismeno u tri primjerka.

DNA
1. OJT-u Zgb. na KT-95/72.
2. braniocu opt.Marić Vladimir, advokat iz Zagreba
3. Računovodstvu ovog suda - radi izvršenja jamstva
4. Upravi zatvora - ovdje, nakon što jamstvo bude položeno

Za točnost otpravka - ovl[illegible] službenik
Matiša Luka

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA ZAGREB OKRUŽNI SUD

673.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
Z A G R E B

BROJ: KT 95/72
Zagreb, 14.7.1972.

MM/BO

14. VII. 1972

OKRUŽNOM SUDU

Z A G R E B

Veza: vaš br. K-363/72

U krivičnom predmetu protiv optuženog Vukojević Vice, zbog kriv.djela iz čl.109. KZ i kriv.djela iz čl.118.st.1. KZ, protiv rješenja toga suda br. K-363/72 od 12. srpnja 1972, temeljem propisa čl.362.st.1. i čl.363.st.1. i 2. ZKP izjavljujem

Ž A L B U

Zbog odluke suda o ukidanju pritvora nad optuženim Vukojević Vicom.

Protiv opt. Vukojević Vice podignuta je optužnica od 7.6. 1972. god. zbog kriv.djela iz čl.109. KZ i čl.118.st.1. KZ, a radi kriminalnih djelatnosti koje su činjenično i pravno opisane u toj optužnici. Činjenično stanje u optužnici označeno pod 1-b, 2, 3 dokazuje se isključivo materijalnim dokazima, koji se sastoje iz pisanih tekstova optuženog, članaka, pismenih materijala sa inkriminirane konferencije slavenskih studija itd, dok je samo inkriminacija označena u optužnici pod 1-a potkrijepljena iskazom svjedoka Neđeljka Zorića, koji do sada nije saslušan u istrazi niti na glavnoj raspravi, a koji je tu inkriminaciju potvrdio svojom pismenom izjavom. Ovakvo stanje stvari nesumnjivo ukazuje na visoki stupanj osnovanosti sumnje da je optuženi inkriminirana djela počinio, pa se opravdano može očekivati da će optuženi za ova teška krivična djela protiv naroda i države biti proglašen krivim.

Dana 11. i 12. srpnja 1972. god. održana je glavna rasprava na kojoj je optuženi djelimično priznao inkriminacije, proveden je i dokazni postupak u kome su utvrđeni predloženi dokazi, a zatim je branilac optuženog predložio da se u dokaznom postupku saslušaju još novih osam svjedoka, te pribave neki drugi dokumenti i pismeni materijali, pa je rasprava odložena na neodređeno vrijeme. Nakon odluke o odlaganju glavne rasprave branilac optuženog predložio je da se

../..

protiv optuženog Vukojević Vice ukine pritvor uz jamstvo koje odredi sud, jer da više ne postoje razlozi za produženje pritvora koji su do tada postojali.

Vijeće Okružnog suda odlučilo je da prihvati prijedlog branitelja i odredilo je jamstvo u visini od 40.000 dinara, te zatražilo obećanje optuženog da neće napustiti boravište.

Protiv opt. Vukojević Vice odredjen je pritvor po rješenju Okružnog suda Zagreb, pod poslovnim brojem Kir-66/72, od 18. 1.1972. god, a koji mu teče od časa lišenja slobode tj. 17. siječnja 1972. god. Pritvor je odredjen temeljem čl.176.st.2.toč.1. i 3. ZKP, a zatim je višekratno produživan. Povodom žalbi optuženog Vrhovni sud Hrvatske više puta je ocjenjivao opravdanost odredjivanja i produživanja pritvora sa označenih razloga, pa je takve odluke donosio svojim rješenjima kako slijedi: od 28. veljače 1972. god, br. Kž-87/72, od 29. ožujka 1972. br. Kž-122/72, od 17. travnja 1972. br. II-5-Kr-174/72 i od 23. lipnja 1972. br.II-Kž-254/72.

Nakon podignute optužnice Okružni sud u Zagrebu takodjer je odlučio da se protiv opt. Vukojević Vice produži pritvor, što je odlučio svojim rješenjem od 15. lipnja 1972, poslovni br.K-363/72 i Kv-658/72, a u obrazloženju rješenja navodi se da je odlučujući po službenoj dužnosti nakon podignute optužnice ocjenjeno da i nadalje postoje razlozi iz čl.176.st.2.toč.1. i 3. ZKP, zbog kojih je pritvor izvorno odredjen i produživan. Nadalje, ističe se da je okrivljeni ranije boravio u Francuskoj od 1968. do 1971. god, a da je u toku 1971. god. boravio u SAD i Kanadi i da je u toku svojeg boravka u inozemstvu uspostavio takve kontakte koji bi mu omogućavali život u inozemstvu i osiguranu materijalnu egzistenciju. Zatim, da je protiv optuženog podignuta optužnica zbog kriv.djela iz čl.1o9. i čl.118. KZ, izvršenih u inozemstvu, pa sama ta okolnost kada se poveže sa naprijed istaknutim okolnostima i činjenicom da su kod njega pronadjeni materijali koji ukazuju na njegov kontakt sa političkom emigracijom, upućuju na opravdan zaključak da bi optuženi boravkom na slobodi pobjegao, a isto tako i bojazan da bi ponovio krivična djela za koja je optužan.

Svi ovi navedeni razlozi ni ukoliko se nisu izmijenili u trenutku donošenja nove odluke vijeća Okružnog suda u Zagrebu. Obzirom da se radi o veoma teškim krivičnim djelima protiv naroda i države odredjeno jamstvo i dato obećanje nisu dovoljna garancija da optuženi neće bjegstvom pokušati izbjeći krivičnu odgovornost, kao ni ponoviti krivična djela za koja je optužen.

U trenutku donošenja pobijane odluke ne samo da nisu postojali do tada postojeći razlozi za odredjivanje pritvora, već su novo nastale okolnosti ukazale na postojanje novog razloga za odredjivanje pritvora. Naime, većina predloženih svjedoka nisu do sada saslušani u istražnom postupku, niti na glavnoj raspravi, pa, s obzirom na težinu djela kojim se optuženi tereti, postoji osnovana bojazan da će na slobodi utjecati na svjedoke, a ovaj razlog

../..

675.

3.

označen je u čl.176.st.2.toč.3. ZKP.
Sa izloženog

p r e d l a ž e m

da Vrhovni sud Hrvatske, temeljem propisa čl.365.st.1. i 3. ZKP, ukine pobijano rješenje, time da se opt. Vukojević Vice zadrži u pritvoru do zaključenja glavne rasprave.

ZAMJENIK OKRUŽNOG JAVNOG TUŽIOCA
Milan Mikša

676. ...ASTVO K-363/72-74

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

24. VII. 1972
Prilog | Vrijednost
Kr-95/72

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU PRIMLJENO 21. VII. 1972

Broj: II Kž 292/1972-3

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda dr Grubiša Mladena kao predsjednika vijeća, te dr Centner Ota i mr Rukavina Jerka kao članova vijeća i stručnog suradnika Galogaža-Primorac :Daše kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Vukojević Vice, zbog kaznenog djela iz čl.1o9.i 118.st.1.KZ rješavajući žalbu javnog tužioca, izjavljenu protiv rješenja Okružnog suda u Zagrebu od 12.srpnja 1972, K 363/72--7o, u sjednici održanoj 2o. srpnja 1972,

r i j e š i o j e

Uvažena se žalba javnog tužioca, preinačuje se prvostepeno rješenje te se odbija prijedlog branioca opt. Vukojević Vice za ukidanje pritvora.

O b r a z l o ž e n j e

Rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 18. siječnja 1972. Kir 66/72-4 određen je protiv Vukojević Vice na osnovu čl. 176.st.2.t.1. i 3.ZKP. pritvor. Na osnovu istih razloga taj je pritvor bio produžen rješenjima vijeća prvostepenog suda od 16.veljače 1972. Kv 172/72-2 i od 17.ožujka 1972. Kv 29o/72--2, te rješenjem ovog Vrhovnog suda od 29.ožujka 1972. Kž 122/72--3.

Nakon podignute optužnice protiv Vukojević Vice zbog kaznenih djela iz čl. 1o9. i 118.st.1.KZ rješenjem prvostepenog suda od 15.lipnja 1972. K 363/72-62 i dalje je na osnovu čl. 176. st.2.t.1. i 3.ZKP pritvor produžen, a žalbu optuženog protiv tog rješenja odbio je kao neosnovanu ovaj Vrhovni sud svojim rješenjem od 23.lipnja 1972. Kž 254/72-3.

Nakon što je u ovom kaznenom predmetu održana i odgođena glavna rasprava, prvostepeni sud je svojim rješenjem od 12. srpnja 1972. K 363/72-7 uvažio prijedlog branioca optuženog te protiv opt. Vukojević Vice ukinuo pritvor uz polaganje ponuđenog jamstva u iznosu od 4o.ooo dinara.

Protiv ovog rješenja izjavio je javni tužilac žalbu, u kojoj je predložio da se pobijano rješenje preinači i prijedlog za ukidanje pritvora odbije.

Žalba je osnovana.

677.

Iz materijala ovog krivičnog predmeta a posebno iz rezultata dosadašnjeg raspravljanja po ocjeni ovog Vrhovnog suda ne proizlazi da je došlo do izmjena bilo kojih činjenica, na osnovu kojih je protiv optuženog bio odredjen pritvor. Kada se naime ima u vidu da je opt. Vukojević Vice boravio u Francuskoj, Sjedinjenim Američkim državama i Canadi i da je u toku svog tamošnjeg boravka uspostavio takve kontakte, koji bi mu omogućili egzistenciju u inozemstvu, a da je i optužen zbog kriv. djela izvršenih u inozemstvu, onda i bez obzira na to što mu je putna isprava oduzeta, s pravom javni tužilac u svojoj žalbi tvrdida niukoliko nisu prestali razlozi zbog kojih je pritvor protiv optuženog bio odredjen i produžavan.

Što se napose tiče ponudjenog jamstva, to njegova primjena u konkretnom slučaju već i stoga ne dolazi u obzir jer je pritvor zasnovan i na odredbi čl. 176.st.2. t.3.ZKP, dok se po čl. 171.ZKP okrivljeni uz jamstvo može pustiti na slobodu samo ako je stavljen u pritvor isključivo zbog razloga iz čl. 176.st.2.t.1. ZKP.

Iz navedenih razloga valjalo je po čl. 365.st.3.ZKP žalbu javnog tužioca uvažiti i pobijano rješenje preinačiti kao u izreci ove odluke.

U Zagrebu, 2o. srpnja 1972.

Zapisničar: Predsjednik vijeća:

Galogaža-Primorac Daša v.r. dr Grubiša Mladen v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Poditelj opće kancelarije

/Šuljić Milan/

Socijalistička Republika Hrvatska
VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI

CENTAR . O S I J E K

16. 8. 1972.

678.

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1. primjerak

INFORMACIJA broj 118

VEZA: INFORMACIJA broj .....

Osnivanje društva prijatelja MI u Parizu

U toku 1970. godine Krnjak je bio prisutan osnivačkoj skupštini Društva prijatelja MI u Parizu. Od značajnijih ličnosti bio je prisutan Šimo Djodan, podpredsjednik Matice hrvatske iz Zagreba Pejović, Cerovac Ivica, tehnički direktor za štampu Matice hrvatske iz Zagreba, Bušić Bruno, kao i naš konzul u Zagrebu Zorić. Ukupno je na ovom skupu bilo oko 50-setak lica a Krnjak tvrdi da iz redova emigracije nije bio nitko prisutan. Naime, Krnjak iznosi da tada još nije poznavao istaknutije ličnosti iz redova emigracije. Čija je ideja za osnivanje ovog Društva Krnjak tvrdi da mu nije poznato ali se sjeća da je bila sprovedena jedna vrsta agitacije medju našim radnicima u Parizu a tu agitaciju sprovodili su studenti od kojih se sjeća Šimac Nevena i Vuković Vice. Krnjak tvrdi da je tek tada upoznao ova lica a posebno Šimac Novena, koji je baš u to vrijeme doktorirao i sada navodno živi u Zagrebu.

Osnivačku skupštinu otvorio je Pejović Danilo a kroz uvodno izlaganje je iznio da je svrha osnivanja ovakvog društva širenje hrvatske kulture uFrancuskoj. Izabran je Upravni odbor od 11 članova medju kojima je bio i Krnjak, a za predsjednika ovog Društva izabran je Lukić Pero, rodom iz Splita, star oko 35 godina, nosilac je PI, a za tajnika Vrdoljak Mato od Splita, takodjer nosilac PI.

Krnjak daljo izjavljuje da je 2 mjeseca poslije formiranja ovog Društva i omigracija počela postepeno ulaziti u Društvo. Tvrdi da nezna na koji način i kako je do toga došlo, jer Upravni odbor o tome nije raspravljao. On smatra da se to radilo potajno i od strane pojedinaca, vjeruje da je to radjeno po odobrenju i u suglasnosti predsjednika Lukić Pera. U vezi s ovakvom politikom medju članovima Društva dolazilo je do sukoba jer su jedni, uglavnom većina članova bila protiv toga da se dozvoli pristup i emigraciji, dok su pojedinci to podržavali. Najznačajniji sukob dogodio se je negdje u 5. ili 6. mjesecu prošle godine kada su već i emigranti bili u Društvu. Na jednom takvom skupu sukobili su se Vukojević Vicom i Jukić Dinko, emigrant. Jedan od emigranata je na ovom skupu optužio Šimac Nevena da Društvo radi po direktivama naše Ambasade i da je Šimac pozvao francusku policiju da prisustvuje ovom skupu. Ovom prilikom Jukić Dinko je optužio Vicu da radi za jugoslavensku obavještajnu službu i naveo argumente da su neki ljudi pali u zatvor u Jugoslaviji za vrijeme dok su boravili u zemlji a medju njima

i Vice koji je ubrzo poslije toga pušten iz zatvora i po novno se vratio u Pariz, dok su ostali sudjeni na nekoli ko godina. O kojim licima je bilo riječ Krnjak tvrdi da se ne sjeća jer ta lica nije poznavao.

Po ocjeni Krnjaka Društvo prijatelja MH u Parizu je sada sasvim sigurno u rukama emigracije koja sa njim rukovodi jer su i predsjednik i tajnik bili suglasni i postepeno dozvoljavali da emigracija udjo u Društvo.

Izvor informaciji Krnjak Ivica, koji se nalazi na radu u Parizu. 5.8.1972. došao je ilegalno u zemlju radi vršenja diverzantskih akcija, pa je uhapšen,

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI

CENTAR ZAGREB

16.8. 1972.

Ukodo: 680

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak
Centar Zagreb - načelnik
Centar Zagreb - II odjel obradj.
Centar Zagreb - III odjel arhiv

INFORMACIJA broj 16

VEZA: INFORMACIJA broj

Izvori:

Informacija koju su zajednički hrvatski i kazivali JT i SDS - ~~[illegible]~~ i oni izo te informacije sloje.

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet: Informacija o rezultatima istrage nad uhapšenim članovima nacionalističkih grupa i pojedinaca.-

SADRŽAJ: Ova informacija sadrži prikaz krivičnih postupaka vodjenih u Zagrebu nakon 21. sjednice Predsjedništva SKJ protiv kontrarevolucionarnih grupa i istaknutijih pojedinaca, koji su neprijateljski djelovali s nacionalističkih pozicija, a s posebnim osvrtom na njihovu povezanost u neprijateljskoj djelatnosti s ekstremnom političkom emigracijom i stranim obavještajnim službama, koja se u toku istrage mogla dokazati.

Nadalje, informacija sadrži osvrt na neke probleme, političkog i pravno-procesnog karaktera, koji su došli do izražaja u istrazi i na već održanim procesima, kao i u kaznenoj politici u presudjenim predmetima.

681

~~13.-~~

~~3.~~

U vezi kriv. djela špijunaže iz čl. 1o5 KZ i neprijateljske djelatnosti stupanjem u vezu sa političkom emigracijom i njenim organizacijama u inozemstvu iz čl. 1o9 KZ vodio se krivični postupak protiv 19 osoba.

Od toga su zbog kriv. djela špijunaže iz čl. 1o5 KZ optuženo dvije osobe /Šćukanec Dragutin i Bušić Bruno Ante/, a zbog održavanja veze s političkom emigracijom i njihovim organizacijama u inozemstvu optuženo je 13 osoba /Tudjman dr Franjo, Bošnjak Mladen, Mikolčić Krešimir, Štipac Drago, Ljeskarac Ilija, Petričević Zvonimir, Tomičić Zlatko, Vukojević Vice, Talijančić Mato, Vrkić Marko, Perišin Miroslav i Ivandić Ivan, te Grčić Božena/.

Postupak se vodi još protiv 4 osobe zbog kriv.djela iz čl. 1o9 KZ /Velić Ante, Vidović Mirko, Šimac Neven i Jure Juras /, od kojih se Velić Ante nalazi u bjegstvu u inostranstvu /SAD/.

Do sada su održane rasprave protiv 9 osoba optuženih zbog čl. 1o9 KZ od kojih je 8 proglašeno krivima za to djelo i izrečeno su im slijedeće kazne:

- Grčić Božena osudjena je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 1 godine i 3 mjeseca,
- Vrkić Marko osudjen je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 1 godine i 8 mjeseci,
- Bošnjak Mladen osudjen je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 1 godine,

- Petričević Zvonimir osudjen je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 1 godine,
- Ljeskarac Ilija pravomoćno je osudjen na kaznu strogog zatvora u trajanju od 2 godine,
- Nikolčić Krešimir osudjen je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 2 godine i 6 mjeseci,
- Stipac Drago osudjen je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 2 godine,
- Perišin Miroslav osudjen je na kaznu strogog zatvora u trajanju od 1 godine i 6 mjeseci

Ivandić Ivan proglašen je krivim zbog kriv. djela iz čl. 118 st. 1 KZ i osudjen na kaznu zatvora u trajanju od 1o mjeseci.

Također za ta kriviČna djela optužnice se baziraju isključivo na materijalnim dokazima i to na korespondenciji izmedju optuženih i agenata stranih obavještajnih službi ili pripadnika neprijateljske političke emigracije u inozemstvu, kao i na neprijateljskom propagandnom materijalu, koji su pronadjeni prilikom pretresa njihovih stanova.

U toku istrage, osim Božinjak Mladena koji je priznao da je učestvovao na simpoziju političke emigracije u Švicarskoj "Hrvatska danas i sutra" 1968. godine, svi ostali optuženi poriču svoju neprijateljsku djelatnost, a niti su otkrili bilo koju svoju vezu.

Šćukanec Dragutin i Bujić Bruno optuženi za kriv. djelo špijunaže, održavali su kontakte sa agentom obavještajne službe SAD Vuglon Stephenom, kojemu je Šćukanec Dragutin dostavljao informacije i po-

15.

datke političkog i gospodarskog karaktera, kao i svoje procjene o političkoj i gospodarskoj situaciji u SRH i SFRJ, te angažirao za stalnog suradnika Bašić Bruna, koji je za novac trebao prikupljati informacije potrebne Vuglon Stephenu.

Istraga protiv Tomičić Zlatka, bivšeg glavnog urednika i osnivača "Hrvatskog književnog lista" i predsjednika i osnivača "Zajednice samostalnih pisaca TIH", utvrdila je, isključivo na osnovi pronađene prepiske, da je Tomičić Zlatko od 1962. godine do svog hapšenja početkom 1972. godine održavao vrlo razgranate veze sa neprijateljskom političkom emigracijom okupljenom u raznim organizacijama kao što su "Hrvatska akademija Amerike","Američko hrvatski akademski klub", "Ujedinjeni Hrvati Amerike i Kanade", "Hrvatska revija" i dr. , te da je od političkih emigranata i agenata stranih obavještajnih službi Šoštrović Zlato i Milotić Ante dobivao direktive o neprijateljskom djelovanju nacionalističke grupacije okupljene oko "Hrvatskog književnog lista" i Zajednice TIH, koji su bili i direktno financirani od strane političke emigracije.

Istragom je utvrđeno, a donijete su i prvostepene presude, da su na poziv političke emigracije okupljene oko "Hrvatske revije", kao pripadnici "Ujedinjene unutarnje i vanjske opozicije",učestvovali iz zemlje Božinjak Hladen na prvom simpoziju neprijateljske političke emigracije "Hrvatska danas i sutra" 1963. godine u Švicarskoj a Stipac i Mikolčić na drugom simpoziju "Hrvatski razgovori o slobodi" 1971. godine, odnosno da su održavg

li veze sa navedenom grupacijom neprijateljske emigracije.

Takodjer se vodi istraga protiv učesnika oba simpozija političkog emigranta Vidović Mirka, koji je učestvovao i podnosio referate na navedenim simpozijima, a nalazi se na izdržavanju kazne zbog kriv. djela protiv naroda i države.

Protiv učesnika prvog simpozija "Hrvatska danas i sutra" - Šimac Novona, pokrenut je krivični postupak, ali iako se pouzdano zna da je na ovom suđelovao, nema pravno relevantnih dokaza, to će postupak morati biti obustavljen, a okrivljeni je već pušten na slobodu.

Protiv Vukojević Vice podignuta je optužnica zbog kriv. djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ, zbog toga što je Vukojević krajem 1971. godine zajedno sa političkom emigracijom okupljenom oko "Hrvatske akademije Amerike" osnovao "Društvo prijatelja Matice hrvatske" u New Yorku, a 1970. godine prilikom osnivanja "Društva prijatelja Matice hrvatske" u Parizu, neprijateljski istupao sa nacionalističke platforme.

Ostali optuženi, protiv kojih je dijelom već i donesena presuda, održavali su političke kontakte i veze sa raznim ustaškim organizacijama kao što su "Hrvatski narodni odbor", "Hrvatski oslobodilački pokret", "Hrvatski demokratski odbor" i dr.

685

17.-

Od 1.7.1972. godine vodi se kriviČni postupak protiv dvije ustaško teroristiČke grupe u Zagrobu , koje su se prema do sada prikupljenim dokazima i informacijama pripremale za vrŠenje terorističkih akcija u zemlji.

Prva grupa sa toji se od 8 osoba, prvenstveno službenika poduzeća "Palma" u Zagrobu /Glavić Branko i dr./, koji su bili povezani pod nazivom "Skupina Zagrob", sa ustaškom terorističkom organizacijom "Ujedinjeni Hrvati Njemačke" po čijim su direktivama vršili neprijateljska djelatnost i pripremali se za terorističke akcije.

Druga grupa koja se nazivala "Mlada Hrvatska", se stoji se od 3 studenta, na čelu sa Perica Brankom, organizatorom nacionalističkog ispada u Karinu. Grupa je dijelila letke neprijateljskog sadržaja,koje je umnožavala na vlastitom stroju, te prikupljala eksplozivna sredstva za vršenje diverzija.

II

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
ZAGREB
CENTAR
20.VIII 1973.

686

STROGO POVJERLJIVO
Dostavljeno
I sektoru SDS 1 primjerak
V sektoru SDS 1 primjerak
Centar Zgb. - načelnik
Centar Zgb. - II odjel arhiva
Centar Zgb. - II odjel obradjivač

INFORMACIJA broj 219

VEZA: INFORMACIJA broj ..... Akcija "Garderoba 3"

Izvori:

1. Kvalifikacija neprijateljske djelatnosti:
2. Metode i sredstva rada neprijatelja:
3. Predmet: NEPRIJATELJSKA EMIGRACIJA I NJIHOVE VEZE U ZEMLJI- POLITIČKA I DRUGA AKTIVNOST

SADRŽAJ: U sklopu akcije "Garderoba 3" odlučili smo da obavimo informativne razgovore sa jed - nim brojem veza lica iz obrada ovoga Cen - tra. Razgovori su kanalizirani na vrijeme kada se dogodila eksplozija u Beogradu i njihove kontakte sa ekstremnim emigrantima. U ovoj informaciji dajemo kratke prikaze jednog dijela tih razgovora.

Milić Josip /PR/ - u zemlji vezan na Vukojević Vicu /DL/, Gabelica Ivana /DL/ i Hijatović Andjelka/DL/, a u Parizu na Šimac Nevena /DL/ i Rubić Petra.

Supruga Milića izjavila je da je njezin suprug odmah poslije 1.kolovoza otputovao u Supetar na otoku Bra- ču i da će tamo ostati do kraja mjeseca. Poduzeće u kojem radi Milić, vrši na otoku Braču zapravljivanje, pa se Milić sa još nekoliko radnika nalazi tamo na radu.

Milić je supruzi razglednicom javio, da ako njemu treba pisati, da mu to pošalje na poste restante ili na Britković Ivu u Supetru.

Iz razgovora sa Milić Željkom moglo se zaključiti da odnosi izmedju nje i njezinog muža nisu dobri .

Izvor: Milić Željka

II/Ćeko D.

687

Izvadak iz informacije Centra SDS Zagreb br. 175 od 31.8.1972.godine

Akcijom "Zagreb 72" obuhvatili smo lica iz grupnih i pojedinačnih obrada, koja zbog dosadašnje aktivnosti predstavljaju poseban interes SDS. Operativnim pla - nom i programom ove akcije stavljamo poseban akcenat nad licima sa područja Centra SDS Zagreb za koja zbog njihove dosadašnje aktivnosti možemo predpostavljati da su sklona djelovanju na terorističkom planu ili i- zazivanju drugih neprijateljskih ispada. Saradnička mreža biti će aktivirana radi što efikasnije kontrole nad licima pod obradom, a posebno onih koja nisu obu- hvaćena mjerama pritvaranja.

VUKOJEVIĆ VICE

PODRUG TOMISLAV, rodjen 1931.godine, sa stanom u Za - grebu, Trnsko 31-B.

Povezan je sa Vukojević Vicom i Bušić Brunom, utvr - djenim vezama ekstremne emigracije, koji se nalaze u istražnom zatvoru.

Mjera: pritvor

Ad II/ 1951 1971

627-1

K-363/72.

DRUŠTVO

MATICA ISELJENIKA HRVATSKE

ZAGREB TRNJANSKA B. B. TELEFONI: 514-342, 514-115

Broj: 1902/72.

ZAGREB, 9.VIII 19. 72.

OKRUŽNI SUD U ZAGREDU
41000 Z A G R E B
Zrinjevac br.5

Na Vaš dopis od 1.kolovoza 1972. Poslovni broj K-363/72. odgovaramo slijedeće:

1. Hrvatske bratske zajednica se sjedištem u Pittsburghu osnovana je 1894. To je najveća i najstarija organizacija hrvatskih iseljenika. Glavna zadaća organizacije je osiguranje njenih članova za slučaj bolesti ili smrti. Osim toga organizacija se bavi kulturno-prosvjetnim radom medju iseljenicima. Kroz čitavu svoju povijest igrala je uglavnom pozitivnu ulogu. U drugom svjetskom ratu angažirala se na strani onih iseljenika koji su pružali pomoć Narodnooslobodilačkoj borbi u Jugoslaviji. I poslije rata organizacija se držala pozitivno i u svim akcijama učestvovala, kao u prikupljanju pomoći za poplavu u Zagrebu, potres u Skoplju, Banja Luci, itd. Matica iseljenika Hrvatske ima dobre odnose s tom organizacijom i njenim odsjecima i s njima surađuje na turističkom i kulturno-prosvjetnom polju.

2. X konferencija slavenskih studija održana 26. i 27.studenoga 1971. u Clevelandu raspravljala je o problemu iseljavanja iz Hrvatske i hrvatskim iseljenicima u SAD. Matica iseljenika Hrvatske bila je spremna poslati dva svoja predstavnika da održe referate na Konferenciji. Neposredno prije održanja konferencije upozoreni smo od Savjeta za odnose s inozemstvom Izvršnog vijeća SR Hrvatske, da postoji opasnost da će neprijateljska emigracija iskoristiti konferenciju u političke svrhe. Zbog toga naši predstavnici nisu učestvovali u radu Konferencije. Kako je Konferencija završila nije nam poznato.

3. Koliko nam je poznato list "Iskra" izlazi u Münchenu. Njegovo pisanje ne pratimo, jer list ne primamo.

10-VIII-72

MATICA ISELJENIKA HRVATSKE

Tajnik:
Ivica [illegible]

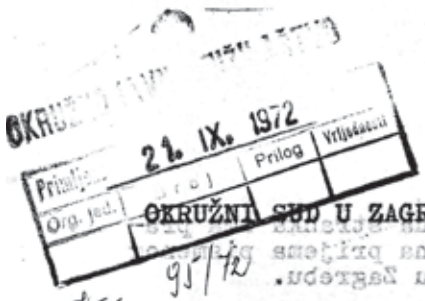

688.

u te-do poriveni za gl. rospri nadjeli

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU

Poslovni broj: K-363/72.
Kv-973/72.

95/72

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Primorac Vladimira kao predsjednika vijeća, te Madirazza Vojka i Gorenec Borivoja kao članova vijeća, uz sudjelovanje Galunić Štefice kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv opt. Vukojević Vice zbog kriv. djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ-a, nakon podignute optužnice, odlučujući po službenoj dužnosti u smislu čl. 183 st. 2 ZKP-a u sjednici vijeća, održanoj 2o. rujna 1972. godine,

r i j e š i o j e

Protiv opt. VUKOJEVIĆ VICE produžuje se pritvor.

Obrazloženje

Povodom optužnice Okružnog javnog tužilaštva Zagreb u toku je krivični postupak protiv opt. Vukojević Vice zbog kriv. djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ-a.

Glavna rasprava u ovom predmetu još nije dovršena.

Protiv optuženog Vukojević Vice u toku je pritvor koji je određen i produžavan zbog razloga iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Ocjenjujući postojanje pritvorskih razloga, vijeće ovog suda je našlo da je nakon proteka od dva mjeseca od pravomoćnosti posljednjeg rješenja o pritvoru, nisu nastupile nikakve promjene. Naime, prema ocjeni ovog vijeća i nadalje postoje razlozi za pritvor iz čl. 176 st. 2 toč. 1 i 3 ZKP-a.

Iz do sada provedenog postupka nedvojbeno proizlazi, da je optuženi Vukojević Vice boraveći u Francuskoj, SAD-u i Canadi, uspostavio takve kontakte koji bi mu omogućavali sigurnu materijalnu egzistenciju u inozemstvu. Obzirom da je Vukojević Vice optužen zbog krivičnih djela iz čl. 109 i 118 KZ-a, izvršenih upravo u inozemstvu, postoji osnovana bojazan, da bi boravkom na slobodi pobjegao, a isto tako i bojazan da bi ponovio krivična djela za koja je optužen.

Zbog navedenog valjalo je pritvor produžiti.

Dne, u Zagrebu, 2o.rujna 1972.

Zapisničar:
Galunić Štefica v.r.

Predsjednik vijeća:
Primorac Vladimir v.r.

689.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 3 dana računajući od dana prijema pismenog otpravka rješenja na Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu.

Žalba se podnosi pismeno u tri primjerka.

DNA
1. OJT-u Zagreb na KT-95/72.
2. braniocu opt. Marić Vladimir, adv. iz Zagreba
3. Upravi zatvora - ovdje

Za točnost otpravka - ovlašteni službenik

Matiša Luka

ZAGREB OKRUŽNI SUD

KT- 95/72

690.

K-363/72.

VRHOVNI SUD HRVATSKE

Z A G R E B

Broj: II K Ž - 394/1972-3

PRIMLJEN 13. X. 1972

17. X. 1972

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda dr Grubiša Mladena kao predsjednika vijeća, te dr Centner Ota i dr Mošet Ivke kao članova vijeća i stručnog suradnika Drakulić Milene kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Vukojević Vice, zbog krivičnih djela iz čl. 1o9. i 118.st.1.KZ, rješavajući žalbu optuženog, izjavljenu protiv rješenja Okružnog suda u Zagrebu, od 2o. rujna 1972, K 363/72-83, u sjednici održanoj 12. listopada 1972,

r i j e š i o j e

Odbija se žalba optuženog Vukojević Vice kao neosnovana

O b r a z l o ž e nje

Pobijanim rješenjem prvostepenog suda produžen je u smislu člana 183. st.2.ZKP, a po osnovima iz čl. 176.st.2.t.1. i 3.ZKP pritvor protiv optuženog Vukojević Vice u toku glavne rasprave koja se po optužnici Okružnog javnog tužilaštva Zagreb od 7.7.1972. Kt 95/72 vodi protiv njega u Okružnom sudu u Zagrebu zbog kriv. djela iz čl. 1o9.i 118. st.1.KZ.

Protiv tog rješenja optuženi je izjavio žalbu i predložio da se ono preinači i pritvor protiv njega ukine.

Žalba nije osnovana.

Okolnosti navedene u pobijanom rješenju, kao uostalom i u ranijim rješenjima o odredjivanju i produžavanju prigovora u dosadašnjem toku postupka, u skladu su s podacima i dokazima u spisu, te i po ocjeni ovog Vrhovnog suda i dalje , tj. nakon proteka roka od dva mjeseca, od pravomoćnosti posljednjeg rješenja o pritvoru ukazuju kako na opasnost od optuženikova bijega, tako i na opravdanu bojazan da će, ako bi bio pušten na slobodu, nastaviti vršiti krivična djela iste vrste za koje je sada optužen.

Žalbeni navodi optuženog da sama činjenica što je iz inozemstva dobrovoljno došao u domovinu 15.12.1971, nakon poznatih političkih promjena, govori protiv ocjene suda o postojanju razloga za pritvor iz čl. 176.st.2.t.1. ZKP, bili su već predmetom ocjene ovog suda prilikom rješavanja sadržajnog istovjetnih žalbi izjavljenih protiv ranijih rješenja o produženju

691.

pritvora u toku istrage i poslije podignute optužnice, pa razloge zbog kojih ti navodi ne dovode u pitanje opravdanost i zakonitost pobijane odluke ne treba još jednom ponavljati. Isto tako ni okolnost što je optuženi u vremenu od 12. do 21. srpnja 1972. bio na slobodi a nije pobjegao, još uvijek ne otklanja opasnost od njegovog bijega, a pogotovo ta činjenica ne govori ništa protiv postojanja osnova iz čl. 176.st.2.t.3.ZKP, zbog kojeg je ovaj Vrhovni sud svojim rješenjem od 2o.7.1972. Kž 292/72-3, i preinačio rješenje prvostepenog suda od 12.7.1972. K 363/72-7o, kojim je pritvor bio protiv optuženog ukinut.

Prema tome, žalba optuženog nije osnovana i zato je po čl. 365.st.3.ZKP odbijena.

U Zagrebu, 12. listopada 1972.

Zapisničar: Predsjednik vijeća:

Drakulić Milena v.r. dr Grubiša Mladen v.r

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj opće kancelarije

Socijalistička Republika Hrvatska ZAGREB VRHOVNI SUD HRVATSKE

/Suljić Milan/

631-1

VRHOVNI SUD HRVATSKE
BROJ: X Kr 1047/70 (252)
PRIMLJENO 17. XI. 1972
NEPOSREDNO — PREDANO POSTI U
_____ dana _____ 19__
Omot priloži. Primjeraka ____ priloga ____
Taksirano sa din _____ / _____

19. XII. 1972

KŽ-17/72

15.083/72

Vrhovni sud Jugoslavije u vijeću sastavljenom od sudaca Benjamina Marušića, kao predsjednika vijeća, Dušana Simića, Vojislava Kneževića, Bogomira Kostanjevca i Nikole Perovića, kao članova vijeća, sa stručnim suradnikom mr Milicom Zdravić, kao zapisničarom, u predmetu zahtjeva Vice Vukojevića za naknadu štete zbog neosnovanog lišenja slobode u smislu odredaba glave XXXII ZKP, rješavajući o žalbi imenovanog protiv rješenja Vrhovnog suda Hrvatske Kr-1o47/7o od 12. studenog 1971, u sjednici vijeća održanoj dana 9. listopada 1972, donio je

R J E Š E N J E

Djelomično se uvažava žalba podnosioca zahtjeva za naknadu štete i na ime troškova postupka za naknadu štete podnosiocu zahtjeva Vici Vukojeviću iz Zagreba, pored iznosa dosudjenog rješenjem Vrhovnog suda Hrvatske Kr-1o47/7o od 12. studenog 1971, dosudjuje se još i iznos od Dinara 639,58 /šest stotina trideset devet dinara i 58 para/, dok se žalba podnosioca zahtjeva u ostalom dijelu i žalba republičkog javnog pravobranioca u cijelosti odbijaju kao neosnovane.

O b r a z l o ž e n j e

Rješenjem Vrhovnog suda Hrvatske Kr-1o47/7o od 12. studenog 1971. podnosiocu zahtjeva Vici Vukojeviću dosudjen je na ime naknade štete, kao osobi neosnovano zadržanoj u pritvoru, iznos od petnaest tisuća dinara sa 5% kamata od 8. prosinca 1966. do isplate, trošak liječničkog pregleda od 321.- dinar i trošak zastupanja u ovom postupku od 887,5o dinara, koje će iznose po pravomoćnosti rješenja isplatiti Republički sekretarijat za pravosudje i opću upravu SR Hrvatske. Podnosilac zahtjeva je odbijen sa viškom postavljenog zahtjeva.

Protiv navedenog rješenja izjavili su žalbe republički javni pravobranilac i podnosilac zahtjeva i predložili su da se pobijano rješenje preinači odnosno ukine.

Vrhovni sud Jugoslavije je razmotrio pobijano rješenje i spise ovog predmeta, pa je po ocjeni navoda izjavljenih žalbi odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Vrhovni sud Hrvatske nije priznao podnosiocu zahtjeva troškove dolaska iz Pariza u Zagreb za raspravu od 2. travnja 1971, pošto smatra da podnosilac zahtjeva nije morao osobno pristupiti kad je pristupio njegov pravni zastupnik. Po ocjeni Vrhovnog suda Jugoslavije osnovano se žalbom podnosioca zahtjeva pobija ova odluka.

651-2

Rješenjem Vrhovnog suda Hrvatske od 4. ožujka 1971. na raspravu od 2. travnja 1971. pozvan je podnosilac zahtjeva, za koga se u rješenju izričnо navodi da je u Parizu. Prema tome nije bilo osnova da se podnosiocu zahtjeva uskrati naknada za troškove koje je učinio odazivajući se pozivu suda. Stoga je u tom dijelu žalba podnosioca zahtjeva uvažena i, pored već priznatih iznosa prvostepenim rješenjem, podnosiocu zahtjeva je dosuđen i iznos od 639,58 dinara, koliko su iznosili troškovi ovog dolaska na raspravu.

U ostalim dijelovima rješenje Vrhovnog suda Hrvatske je pravilno i izjavljenim žalbama se neosnovano pobija iz slijedećih razloga:

Utvrđenja Vrhovnog suda Hrvatske da nema dokaza da je podnosilac zahtjeva povrijeđen u pritvoru i da neredovito polaganje ispita nije bilo prouzrokovano lišenjem slobode /podnosilac zahtjeva je upisao prvi semestar 1956, a slobode je lišen 1965./ - navodima žalbe podnosioca zahtjeva nisu dovedena u sumnju, a u žalbi se i ne predlažu dokazi kojima bi se stvar mogla utvrditi drukčije.

Pobijanim rješenjem nije počinjena bitna povreda odredaba postupka na koju se ukazuje u žalbi javnog pravobranioca, a iz samog obrazloženja te žalbe slijedi /str. 3 posljednji stav/ da se u stvari ovim navodom pobija utvrđeno činjenično stanje u odnosu na pitanje kada je podnosilac zahtjeva lišen slobode. U obrazloženju prvostepenog rješenja navedeni su dokazi i dati su logični i uvjerljivi razlozi na osnovi kojih je Vrhovni sud Hrvatske prihvatio kao tačno tvrđenje podnosioca zahtjeva da je lišen slobode 5. lipnja 1965. U spisima postoje i dokazi da je krivični postupak u kome je podnosilac zahtjeva bio lišen slobode vođen protiv veće grupe osoba i da su u vođenju tog postupka učestvovala službena lica organa unutrašnjih poslova i iz drugih krajeva SR Hrvatske a ne samo iz Zagreba, što također govori u prilog pravilnosti navedenog utvrđenja Vrhovnog suda Hrvatske. Ovaj sud stoga nalazi da navodima žalbe javnog pravobranioca nije dovedena u sumnju pravilnost ovog utvrđenja. Iz prvog podneska podnosioca zahtjeva od 13. siječnja 1967. vidi se da se zahtjev za naknadu neimovinske štete odnosi na cio period u kome je podnosilac zahtjeva bio lišen slobode, pa se u žalbi neosnovano ponavlja prigovor zastare, koji je Vrhovni sud Hrvatske osnovano odbio. Neosnovano se žalbom javnog pravobranioca pobija prvostepeno rješenje i u pogledu iznosa od 321.- dinar, koji je dosuđen podnosiocu zahtjeva na ime izdataka za posebno vještačenje, koje je po ocjeni Vrhovnog suda Hrvatske bilo potrebno i stoga od strane tog suda i određeno.

Iznos koji je podnosiocu zahtjeva odmeren za naknadu neimovinske štete i po ocjeni ovog suda ukazuje se primjerenim i uvjerljivo obrazloženim, pa se neosnovano u žalbi javnog pravobranioca ističe da je to prekomjeran iznos, a u žalbi podnosioca zahtjeva da je zahtjevu trebalo u cijelosti udovoljiti.

Pošto je podnosilac zahtjeva sa svojom žalbom uspio samo u neznatnom dijelu, troškovi žalbenog postupka su nisu dosuđeni.

G81-3

3.-

Zbog izloženih razloga odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

VRHOVNI SUD JUGOSLAVIJE u Beogradu, 9. listopada 1972, Kž-17/72

Zapisničar,
Mr Milica Zdravić ,v.r.

Predsjednik vijeća,
Benjamin Marušič ,v.r.

691-4

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT
ZA FINANCIJE

Broj: 05-156/1-1973.
Zagreb, 29.I 1973.

Na osnovi ovlaštenja Izvršnog vijeća Sabora broj 03/6-8o67/1-414-1972. od 11.VII 1972.godine, izdanog u skladu sa članom 83, drugi stavak Zakona o financiranju DPZ (Narodne novine broj 6/1965), rješenja Vrhovnog suda Hrvatske broj II-lo-Kr lo47/7o-72. od 12.XI 1971. i rješenja Vrhovnog suda Jugoslavije broj Kž-17/72. od 8.X 1972. te prijedloga Republičkog sekretarijata za pravosudje i opću upravu broj 15o83/1972. od 28.XII 1972.godine, Republički sekretarijat za financije donosi

R J E Š E N J E

da se na teret 45.razdjela "Budžetske obveze i budžetska rezerva" pozicija 516 - Tekuća budžetska rezerva - po Planu privremenog financiranja za siječanj i veljaču 1973.godine sa žiro računa broj 3olo2-63o-16 "Redovan račun budžeta SR Hrvatske" prenese na račun akreditiva broj 3olo2-63o-looo16 "Budžet SR Hrvatske - račun akreditiva" iznos od

21.437 dinara

slovima: dvadesetjedna tisuća četiri stotine trideset sedam dinara

i isplati Vici Vukojević iz Zagreba kojemu je dosuđen iznos od 15.ooo dinara sa 5% kamata od 8.prosinca 1966.godine do isplate 4.625 dinara, trošak liječničkog pregleda od 321 dinar, trošak zastupanja u postupku od 887,5o dinara i troškove zastupanja od 639,5o dinara na ime naknade štete zbog neosnovanog zadržavanja u pritvoru, a prema navedenom rješenju Vrhovnog suda Hrvatske.

Ovo rješenje izvršit će Odjel za izvršenje republičkog budžeta.

SEKRETAR
Mirko Skakić,mr ek.

Na znanje:

1. Vici Vukojević, Zagreb
2. SDK,Filijali 3ol,Zagreb
3. Rep.sek.za pravosudje i opću upravu,Zgb
4. Odjelu za izvršenje rep.budžeta - Ovdje(2 kom)
5. Arhivi - Ovdje

21.437

692.

RSUP SR HRVATSKE
SDS - I SEKTOR
Dep. 103
Zagreb, 21. XI 1972.

2021

Halilić

Kurirom

CENTAR ZAGREB
Primljeno 21.11.72.
Broj 2755
II

CENTAR SLUŽBE DRŽAVNE SIGURNOSTI
Z a g r e b

Od RSUP SR BiH primili smo depešu slijedećeg sadržaja:

"U informaciji Centra SDS Split, br. 264 od 28.6.1972. godine, navodi se da je Vukojević Vice pritvoren u Zagrebu. Takodjer se navodi da je u Clevelandu - SAD ostvario brojne kontakte sa ekstremistima. Budući da je ekstremni emigrant Vurbić Mato, tajnik "Domobrana" u Clevelandu - naš DL, vjerojatno kontaktirao Vukojevića, zainteresirani smo da kroz kontakte sa Vukojevićem dodjemo do širih obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti Vurbića.

Molimo da preko Centra SDS Zagreb obezbjedite tražene podatke, a po mogućnosti i zabilješke koje bi mogle koristiti kao sudska dokumentacija."

L.Đ.

Melkior Barazović

692-1

K-363/72.

27.studenog 72.

Okružnog . . . . . Zagrebu

Madirazza Vojko OJ Zagreb

Husinec August
Crnojević Slavica F Vukojević Vice
Kopriva Ankica
Marinić Mijo 109 i 118

Galunić Štefica KT-95/72.

8

Zamjenik OJ Studak Berislav

da sa braniocem Marić Vladimirom, advokatom iz Zagreba

Glavna rasprava je javna.

Ustanovljuje se, da su pristupili svjedoci Milić Josip, Pejović Danilo, Gaži Franjo, Duler Ivan i Pintarić Stanko, dok nisu pristupili svjedoci Šimac Neven, Cinoti Zosio i Čorluka Irena, kojim svjedocima pozivi nisu uručeni uz naznaku da se ne nalaze na označenim adresama.

Predsjednik vijeća poziva optuženog i utvrđuje njegovu istovjetnost.

Optuženi VUKOJEVIĆ VICE, ostali podaci kao na zapisniku od 18. siječnja 1972. /list 8/.

Svjedoci se opominju u smislu čl. 287 st. 1 ZKP-a i čl. 213 ZKP-a, te upućuju da počekaju izvan sudnice, dok ne budu pozvani radi saslušanja.

Optuženi se upozorava na svoje pravo obrane u smislu čl. 288 ZKP-a.

Vijeće donosi

r j e š e n j e

Glavna rasprava odlučuje se provesti u odsustvu svjedoka, koji nisu pristupili na glavnu raspravu, a o potrebi saslušanja ovih svjedoka bit će naknadno odlučeno.

692-2

Ustanovljuje se, da je pristupila Čorluk Irena kao svjedok, pa nakon što je upozorena na dužnost kazivanja istine i posljedice lažnog iskaza, upućuje se izvan sudnice, dok ne bude pozvana radi saslušanja.

Zamjenik javnog tužioca Studak Berislav čita optužnicu KT-95/72. od 7. 6. 1972.godine.

Optuženi upitan, da li je razumio optužnicu, izjavljuje da jeste.

Pozvan da se izjasni na navode optužnice i dade svoju obranu, izjavljuje:

U cijelosti ostajem pri obrani koju sam dao na ročištu glavne rasprave od 11. srpnja 1972. godine.

Nakon toga predsjednik vijeća čita obranu optuženog koja se nalazi na gore navedenom zapisniku.

Optuženi izjavljuje, da nema što dodati u svoju obranu, koju je iznio, a koja je za vrijeme čitanja djelomično ispravljana odnosno tekst u ovom zapisniku, gdje nije pojedina riječ bila točno navedena.

Stranke nemaju nikakvih pitanja optuženom.

DOKAZNI POSTUPAK

Svjedok PINTARIĆ dr.STANKO, ostali podaci kao na zapisniku od 15. 3. 1972. list 108, propisno upozoren, izjavljuje:

Optuženog poznajem kao mog sutdenta, jer ja već 20 godina sam na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Sjećam se, da optuženoga nisam vidio jedno duže vrijeme i da sam ga nakon dužeg vremena ponovno vidio u Parizu. Ja svake godine sudjelujem na jednom svjetskom kongresu koje se održava obično u proljeće, a u okviru organizacije FAO. Tako je bilo i prošle godine u proljeće, kad sam sudjelovao na kongresu organizacije FAO u Parizu. Za vrijeme mog tadašnjeg boravka u Parizu, sjećam se, da me je u hotelu posjetila grupa studenata, odnosno mojih bivših studenata od kojih se sjećam da je bio i Šimac Neven. Oni su me zamolili da održim jedno predavanje i ja sam pristao održati ga, ali sam im unaprijed kazao, da će to biti isto predavanje kakvo sam održao na Kongresu organizacije FAO./ organizacija za prehranu ujedinjenih naroda/. Ja sam se u početku skanjivao, da održim takvo predavanje, jer mi je to bio jedan teret, tim više što sam bolestan, ali kazali su mi ovi studenti, da tako običavaju svi naši ljudi koji dolaze na kongrese. Istovremeno mi je rečeno, da ovom predavanju su obavijestili predstavnike naše ambasade, odnosno uputili im pozive i da će biti netko od predstavnika naših vlasti,prisutan.

Ovo predavanje, koje sam ja održao u okviru društva članova Matice Hrvatske u Parizu loje je počelo po mene. Već nakon što sam pozdravio prisutne na skupu i upotrijebio riječ drugovi, iz zadnjih redova počelo se galamiti i svašta dobacivati. Upućivane su grdne riječi na mene, kao da sam plaćen od Beograda i.slično. Tako je bilo i nakon što sam počeo govoriti o temi koju sam obrađivao. Da bi ipak mogao svoje predavanje dovesti do kraja, sjećam se, da su morali intervenirati oni koji su sjedili naprijed, a medju njima i optuženi Vukojević, tako

27.XI.72.

692-3

da je dio publike koji je pravio izgrede bio udaljen. Sjećam se, da je na ovom skupu, gdje sam je održao i predavanje, bio prisutan i jugoslavenski konzul uParizu,Nedjeljko Zorić, koji se meni ispričavao zbog ispada.

Te večeri, na ovom skupu osim mene je govorio još jedan naš akademik, mislim da se radi o Cviti Tiskoviću. Nitko osim nas, drugi nije govorio.

Na posebno pitanje branioca, svjedok izjavljuje:

Za vrijeme ovog skupa u Parizu, optuženi, koji je bio na stolom, koji je bio okrenut autiboriju, za ovim stolom osim predavača, koliko se ja sjećam, osim optuženog sjedio je još Simac Neven i još jedan ili dvojica. Konzul Zorić sjedio je u prvom redu nasuprot nama.

Stranke nemaju daljnjih pitanja ni prigovora na iskaz svjedoka.

Svjedok PEJOVIĆ DANIJO, ostali podaci kao na zapisniku od 7. veljače 1972. list 56.

Ustanovljuje se, da svjedok iskazuje u potpunosti jednako kao u gore navedenom zapisniku sdodatkom:

Sa središnjicom Matice Hrvatske u Zagrebu kontaktirali su radi osnivanje društva članova Matice Hrvatske u Parizu članovi Inicijativnog odbora. Ja neznam tko je bio sve u tom Inicijativnom odboru i da li je u njemu bio optuženi. Sjećam se da je najveći dio kontakata sa središnjicom u Zagrebu obavio Simac Neven.

Ovaj skup odnosno Osnivačka skupština u Parizu kojoj sam ja prisustvovao protekla je sasma u redu. Ja se ne sjećam da je na toj skupštini bilo ispada.

Sjećam se,da je ovom skupu bio prisutan generalni konzul u Parizu, Nedjeljko Zorić i da je on uzeo posljednju riječ. Sjećam se, da je konzul Zorić kazao, kako postoje neki problemi koje će trebati pokušati zajedno riješiti, tj. da u izvršenju tih problema trebaju učestvovsti i članovi ovog društva.

Na posebno pitanje člana vijeća, svjedok izjavljuje:

Ja se ne sjećam , da je konzul Zorić, koji je zadnji na ovom skupu govorio, u svojem govoru bilo što prigovorio optuženom.

Na daljnje pitanje, svjedok izjavljuje:

Na osnivačkoj skupštini Društva članova Matice Hrvatske u Parizu, bilo je prisutno tridesetak ljudi. Osim nas, koji smo bili gosti, te konzula Zorića na skupu su govorili, optuženi ili još dvojica ili trojica mladih ljudi.

Na posebno pitanje optuženog, svjedok izjavljuje:

Statut Matice Hrvatske registriran je kod Saveznog SUP-a. Upis u društvo vršilo se na osnovu odredaba Statuta i već su bile štampane pristupnice. Tekst ovih pristupnica nije nikada zabranjen od javnog tužilaštva.Iste pristupnice vrijede i danas.

692-4

Svjedok GAŽI FRANJO, ostali podaci kao na zapisni od 29. 5. 1972. /list 127, propisno opomenut, izjavljuje:

Ustanovljuje se, da svjedok iskazuje jednako kao na gore navedenom zapisniku,sa dodatkom:

Optuženog poznajem još iz vremena, kada sam ja došao raditi u Nakladni zavod Matice Hrvatske. U Zavodu ja radim u svojstvu konercijalne službe. Optuženog sam upoznao po tome,što je on radio na prodaji našeg izdanja. Sjećam se, da je u ono vrijeme vršio prodaju naših izdanja u Parizu. Posebno s njim tada nisam kontaktirao, jer je na tom poslu radio šef prodaje Skelendžić Luka.

1) Drugi put sam optuženog vidio u SAD studenog 1971.g. Naime, ja sam kao predstavnik Nakladnog zavoda Matice Hrvatske zajedno sa našim trgovačkim putnikom Dular Ivanom, otišao u SAD radi organizacije prodaje naših izdanja. Sjećam se, da sam putovao 23. 11.1971. Cilj našeg putovanja je najprije bio Klivland, gdje je bilo najavljeno održavanje X Konferencije slavenskih studija. Ovaj konferenciji kakoe sam ja već naveo trebali su prisustvovati neki naši profesori. Medjutim, kada sam došao u Klivland, od profesora Saračevića koji je predsjednik Američkog kluba , saznao sam da predstavnici iz Zagreba, koji su bili najavljeni da neće doći bez pobližeg objašnjenja, zašto. Budući je moj posao bio orjentacija prodaje, mene njegov dolazak nije uzbudio. Upravo na ovoj X Konferenciji, ja sam vidio optuženog koji je također tu bio kao promatrač, a za kojega znam, da nije istupao. On je bila jedina osoba izvan SAD, koju sam ja od tu prisutnih poznavao. Sjedio je zajedno sa jednom grupom mladih ljudi koje ja ne poznam.

Nakon završetka ove konferencije u Klivlandu, ja sam izložbu našeg izdanjatrebao premjestiti u Njujork, pa sam zamolio optuženog da pomogne Dularu oko organizacije izložbe i prebacivanja knjiga. Tako mi je poznato da su optuženi iDular zajedno iz Klivlanda pregacivali knjige unajmljenim automobilom u Njujork.

2) U Njujorku sam jobio prisutan sastanku koji je bio organiziran radi osnivanja društva članova Matice Hrvatske u Njujorku. Ovom sastanku prisustvovao je i Dular Ivan, jer je naša izložba bila u samoj dvorani. Na ovom sastanku ja sam sjedio za stolom radnog predsjedništva. Naime, za tim stolom sjedio je Čuvalo Mladen i još dvojica mladih ljudi koje ne poznam, zatim ja kao gost i optuženi Vukojević.

Sjećam se, da je sastanak otvorio Čuvalo i da je on bio predložen za predsjednika Inicijativnog odbora. Nakon ovakvog prijedloga došlo je do protuprijedloga, a ubrzo zatim i do izgreda u samoj dvorani. Po mojoj procjeni prisutnih u dvorani je bilo ukupno 100 do 150 ljudi.

Po mojoj ocjeni, oni koji su protestirali i narušavali normalni rad ovog sastanka bilo ih je 4 do 5, to zaključujem po tome što su izbačeni van i što je nakon što su oni iz aćeni sastanak protekao u miru.

Na ovom sastanku ja sam nakon što je uspostavljen red, govorio, a iza mene je govorio optuženi. Optuženi je održao jedan kratki govor, s tim što je naglasio da pozdravlja ovu skupštinu u ime Društva članova Matice Hrvatske iz Pariza. Govorio je o kulturi i to više literarno pjesnički, naglašavajući razlog širenja naših knjiga, medju našim iseljenicima u inozemstvu.

692-5

Nakon ovog sastanka ja sam čuvalo Mladenu,koji je izabran za predsjednika obećao poslati pristupnice,na osnovu kojih se vršilo učlanjivanje u Maticu Hrvatsku, a isto tako i status Matice Hrvatske.

Na posebno pitanje javnog tužioca,svjedok izjavljuje:

Cijeli ovaj sastanak u Njujorkutrajao je kratko.Ja sam govorio oko 10 minuta, a mislim da je toliko, ako ne i kraće govorilo i optuženi.

Na posebno pitanje branioca, svjedok izjavljuje:

Optuženi kada je govorio na ovoj skupštini u Njujorku nije svoj govor čitao,nego je govorio na pamet.

Na posebno pitanje optuženog svjedok izjavljuje:

Ja mislim da je ovaj sastanak u Njujorku održan oko 1.prosinca 1971. Znam točno da je održan nakon X Konferencije slavenskih studija održane u Klivlandu.

Nakon što je svjedoku pročitan tekst govora kojeg je optuženi sastavio, a koji se nalazi u ovom spisu na stranama 25, 26 i 12, svjedok izjavljuje:

Ovakav govor kakav je sada ovdje pročitan,optuženi nije održao.Ja bi bio upamtio barem dio tog sadržaja i neke riječi, da je on to govorio. Osim toga on je govorio poslije mene i obzirom da sam ja obuhvatio povijest Matice Hrvatske i posebno se osvrnuo na odnos Matice prema Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti, ovakav govor optuženog kakav mi je sada pročitan, bio bi inkobatibilan o tome, onome što sam ja o tome govorio. Da je optuženi takav govor kako je u bilješkama napisao, zaista i održao, ja bi bio protestirao.

Stranke izjavljuju da nemaju daljnjih pitanja na svjedoka.

Svjedok nije zaklet.

Svjedok DULAR IVAN, sinIvana, komercijalni službenik, sa stanom Zagreb,Zaprude 9-a, rođen uKarlovcu, od 44 godine, nije u rodu sa optuženim, upitan izjavljuje:

Optuženog poznajem i to po imenu Vice iz Nakladnog zavoda gdje je on dolazio u vezi prodaje naših knjiga.

Zadnji put optuženog sam sreo u SAD u studenom prošle godine, gdje sam bio zajedno sa Gaži Franjom. Ja sam otišao u SAD u vezi prodaje knjiga Nakladnog zavoda, odnosno više da pazim na knjige i čuvam knjige koje smo bili poslali u Ameriku i čija ukupna vrijednost je iznosila oko 7 milijuna st.dinara. Najprije smo uvezli prodaje ovih knjiga bili u Klivladnu i tamo sam vidio optuženog. Moj posao se sastoji u tome da pazim na knjige i da prodajem knjige na mjestu gdje smo bili i organizirali i izložbu knjiga.Zbog tog posla, ja nisam prisustvovao X konferenciji slavenskih studija, koja se kroh to vrijeme održavala u Klivlandu. Kako smo mi izložbu knjiga trebali preseliti iz Klivlanda u Njujork, radilo se o veliki količin knjiga, to sam ja zamolio Gažia da mi nekoga pronađe tko će mi pomoći i on mi je pronašao optuženog. Optuženi mi je pomogao da knjige prevezemo iz Klivlanda u Njujork.U Njujorku je također bila organizirana izložba i prodaja knjiga izdanja Nakladnog zavoda.Ova izložba bila je održana u jednoj dvorani Ćirilo Metodske crkve.

692-6

Ja se sjećam da je za vrijeme dok sam se nalazio u Njujorku održana ta skupština odnosno skup, ja neznam kako se zvao prijatelja Matice Hrvatske. Ja nisam prisustvovao tom skupu ali sam se nalazio u drugom dijelu dvorane, gdje se taj skup održavao. Ovaj drugi dio dvorane odijeljen je od prvog dijela stupovima koji izgledaju kao arkade i može se čuti što se govori.

Ja nisam pratio što je tko govorio na ovom skupu, pa ni neznam tko je govorio jer te ljude ne poznam. Ja neznam sigurno da li je govorio Gaži Franjo. Moram napomenuti da sam bio zaokupljen prodajom knjiga i čuvanju pa nisam na ostalo obraćao pažnju.

Sjećam se da je na tom skupu bilo došlo do nekih nereda i gužvi i da je intervenirala policija.

Na posebno pitanje optuženog, svjedok izjavljuje:

Ja se ne mogu tačno sjetiti, kad je održan ovaj skup u Njujorku, ali mislim početkom prosinca 1971. Po mojoj ocjeni održan je na jedno 5 dana poslije Klivlanda.

Stranke nemaju pitanja na svjedoka.

Svjedok nije zaklet.

Svjedok MILIĆ JOSIP, ~~ostali podaci~~ kao na zapisniku od 5. 3. 1972./list 109/.

Ustanovljuje se da svjedok iskazuje kao na gore navedenom zapisniku sa dodatkom:

Ja nisam bio prisutan na sastanku odnosno na Osnivačkoj skupštini Društva članova Matice Hrvatske u Parizu i to zbog toga jer mi radno vrijeme nije dozvoljavalo da sastanku prisustvujem.

Vukojevića poznajem još iz studenskih dana i viđali smo se nakon studija u Parizu. Čak mislim da sam ga ja pozvao da dođe u Pariz, a mislim da je on neko vrijeme i stanovao kod mene. Inicijativni odbor osnivanja društva koje bi radilo na propagiranju hrvatske kulture i objašnjavanju Francuzima, tko su Hrvati, budući da su Francuzi o tome imali sasma krive predodžbe, nastalo bi više spontano i u njemu smo svi mi otprilike jednako i radili. Optuženi se ni po čemu nije razlikovao od nas ostalih kolega koji smo radili na osnivanju tog društva.

Na posebno pitanje javnog tužioca, svjedok izjavljuje:

Neznam da je tko putovao iz Pariza u Švicarsku u vezi osnivanja Društva članova Matice Hrvatske u Parizu.

Pošta za društvo članova Matice Hrvatske u Parizu uvijek je bila adresirana na mene. Bilo jedosta te pošte, ali ja se ne sjećam, da je bilo upućeno i jedno pismo od naše ambasade iz Pariza. Ne sjećam se da li je konzul Zorić pismeno protestirao u vezi naše osnivačke skupštine.

Na posebno pitanje branioca, svjedok izjavljuje:

Ovo naše društvo u Parizu bilo je registrirano kod francuskih vlasti u skladu sa francuskim propisima. Upravo pod tim propisima, a što je nema stavljeno do znanja pristup u društvo moreo je biti slobodan svakome tko živi u Francuskoj. Tako se događalo da su na pojedinim sastancima društva dolazili politički

emigranti, i to kako ustaše tako i četnici. Sjećam se da na jednom sastanku, baš kada je predavanje na temu prava čovjeka francuske republike držao Neven Šimac, bilo je ispada i vrijeđanja sa strane jedne grupe koja je znala psovati jugoslavensku komunističku majku. Takve grupe smatrale su da je naše društvo propagira jugoslavenski komunizam.

Stranke nemaju daljnjih pitanja na svjedoka.

Svjedok nije zaklet.

Svjedok ČORLUKA IRENA, kći Ferdinanda, farmaceut, Zagreb, Kosorova 21, rođena u Ljubuškom, od 25 godina, nije u rodu sa optuženim, upitana izjavljuje:

Optuženog sam upoznala 1971. u mjesecu srpnju ili kolovozu i to u Parizu. S njim sam imala kontakte, samo neznam što sud interesira.

Kada je svjedokinji postavljeno pitanje, što joj je poznato u vezi djelatnosti optuženog kroz Društvo članova Matice Hrvatske u Parizu, ova izjavljuje:

Sjećam se, da je optuženi bio jednom napadnut od grupe političkih emigranata i to upravo kada je trebao održati predavanje u prostorijama društva. Ovi politički emigranti koji očito ne spadaju tamo htjeli su i razbiti najavljeno predavanje, pa su ga i dočekali sa napadima. Tako se sjećam da su ga vrijeđali sa riječima da je Titov špijun, da kako on može putovati po Evropi, i da ga sigurno za to plaćaju.

Tom prilikom nije bilo pokušaja da optuženog netko fizički napadne, ali niti sam inače čula da ga je netko pokušao fizički napasti.

Na posebno pitanje javnog tužioca, svjedok izjavljuje: Ja sam došla u Parzir otprilike 4.lipnja 1971., a optuženog sam upoznala tjedan dana nakon toga.

Stranke nemaju daljnjih pitanja na svjedoka.

Čita se pisaćim strojem pisani tekst govora na listu 25,26 i 12 spisa.

Optuženi Vukojević izjavljuje da ostaje kod očitovanja kojeg je dao povodom izvedenog dokaza na ročištu glavne rasprave od 12.7.1972.

Stranke nemaju nikakvih pitanja niprimjedaba.

Čitaju se dva pisma upućena Bušić Brunu i to od 5.listopada i 6. studenog 1971., listovi 69-73.

Optuženi izjavljuje da nema što navesti u vezi sadržaja pročitanih pisama koje je on vlastoručno napisao i poslao Bušić Brunu.

Čita se članak dostavljen uz pismo Bušić Bruno list 13 do 24 spisa.

Optuženi upitan da se očituje na tekst koji je pročitan, izjavljuje da se o tome očitovao na zadnjem ročištu glavne rasprave od 12. 7. 1972., koje očitovanje se čita.

Čita se nalaz i mišljenje vještaka grafaloga Sabol Željka od 24. ožujka 1972. list 85-86.

692-8

Pregledavaju se 24 pristupnice za članstvo u Mati Hrvatsku na listu broj 41-129.

Čita se nalaz i mišljenje grafologa Sabol Željka od 3.veljače list 5o-52.

Stranke izjavljuju da nemaju primjedaba na izvedene dokaze.

Vrši se uvid u fotokopiju jednog dijela lista Hrvatska borba na listu 32-33 spisa.

Čita se prijevod programa X Konferencije slavenskih studija list 27-3o.

Stranke izjavljuju da nemaju primjedaba na pročitane dokaze.

Čitaju se dopisi Matice iseljenika Hrvatske od 1.veljače 1972. i od 1o. kolovoza 1972./list 175/.

Stranke nemaju primjedbi na pročitane dokaze.

Javni tužilac predlaže, u prvom redu da se izvrši čitanjem službene izjave koju je na traženje sekretarijata za pravosudje SRH upućeno preko Saveznog sekretarijata za inostrane poslove i suglasnosti konzularne uprave SSIP-a u kojoj izjavi je sadržana službena izjava Zorić Nedjeljka ~~konzularnog službenika u Parizu. Nadalje~~ saveznog konzula u Parizu.

Nadalje, javni tužilac predlaže da se izvrši uvid odnosno čitanje pisama koje je Čuval Mladen uputio središnjici Matice Hrvatske u Zagrebu, a na okolnosti osnivanja društva članova Matice Hrvatske u Njujorku i veze osnivanja tog društva sa aktivnošću organizacije Hrvatska akademija Amerike. Javni tužilac ujedno prilaže fotokopiju pisama, čije čitanje predlaže.

Nadalje javni tužilac predlaže da se izvrši uvid u nalaze odnosno uvid u izvještaj o prgledu rada Matice Hrvatske i to onog dijela koji se odnosi na osnivanje i rad ogranka Matice Hrvatske u Njujorku. Ovaj izvještaj sačinio je republički sekretarijat za unutrašnje poslove SR Hrvatske.

Javni tužilac izjavljuje da će ovaj izvještaj doprinijeti sudu sutra ujutro.

U ovaj prijedlog da je uključeno onog dijela izvještaja koji se odnosi na organizaciju Hrvatska akademija Amerike i Američko-hrvatski akademski klub.

Branilac optuženog predlaže da se sasluša kao svjedok Predrag Matejević na okolnost kakvi su bili odnosi izmedju konzulata SFRJ u Parizu i društva članova Matice Hrvatske u Parizu. Naime, svjedok Matvejević koji je u to vrijeme bio generalni komesar Jugoslavenske izložbe u Parizu održao je predavanje u okrivu društva članova Matice Hrvatske u Parizu i to vjerojatno saznanjem i odobrenjem generalnog konzulata.

Branilac optuženog ne protivi se prijedlozima iznijetih od javnog tužioca, osim što se protivi da se izvrši uvid u izvještaj o radu Matice Hrvatske kojeg je sastavio Republički sekretarijat za unutrašnje poslove SR Hrvatske. Takav izvještaj predstavlja mišljenje organa unutrašnjih poslova. Osim toga da nije sporno kakve su organizacije Hrvatska akademija Amerike i Američko-hrvatski akademski klub.

692-9

Javni tužilac izjavljuje da se protivi prijedlogu branioca za saslušanje svjedoka Matvejević Predraga, jer se predlaže na okolnosti koje nisu bitne u ovom postupku. Naime, optuženom se inkriminira samo njegova djelatnost na Osnivačkom skupu Društva članova Matice Hrvatske u Parizu.

Nadalje, u pogledu prigovora branioca optuženog na predložen uvid u izvještaju o radu Matice Hrvatske, navodi da su jedino Savezni republički SUP organi koji mogu prikupiti o tome informaciju.

Vijeće donosi

r j e š e n j e

Usvaja se prijedlog tužioca da se izvede dokaz čitanjem izjave generalnog konzula Zorić Nedjeljka, te da se izvrši uvid odnosno pročitaju pisma koja je Čuvalo Mladen pisao središnjici Matice Hrvatske u Zagreb.

Naprotiv, odbija se prijedlog javnog tužioca, da se izvede dokaz uvidom u izvještaj RSUP-a SR Hrvatske o radu Matice Hrvatske, kao i prijedlog branioca da se sasluša kao svjedok Predrag Matvejević, jer po ocjeni suda okolnosti na koje se predlaže navedeni dokazi nisu bitne u ovom krivičnom postupku, a neke okolnosti su do sada provedenim dokazima razjašnjene.

Branilac optuženog nadalje predlaže da se izvede uvid u članak "Nevjerica štetna po međunacionalne odnose" objavljen u "Vjesniku" od 1. lo. 1966. u kojem je sadržano izlaganje Cvjetina Mijatovića, te članak pod nazivom "Poziv ljudima bez domovine" objavljen u Sarajevskom oslobođenju od 15. 4. 1971., a na okolnosti obrane optuženog u pogledu govora koje je sastavio i pisma kojeg je pisao Bušić Brunu. Na iste okolnosti predlaže se uvid u Izvješće Matice Hrvatske broj 1 iz 1970. god. te u knjigu Matica hrvatska izdane 1963. koju je napisao Jakša Ralić, a koji je 1972. nagrađen za "Životno djelo". Nadalje branilac predlaže da se izvši uvid u članak "Za republiku nema nezanimljivih područja vanjske politike", objavljen u "Vjesniku" od 15. 7. 1972., a na okolnosti istinitosti onoga što je optuženi napisao u pismenima koje su pronađeni kod njega.

Javni tužilac izjavljuje da se ne protivi dokazima od strane branioca optuženog.

Vijeće donosi

r j e š e n j e

Usvaja se prijedlog branioca optuženog.

Čita se izjava generalnogk konzula SFRJ u Parizu Zorić Nedjeljka /list 12o do 125 spisa/.

Stranke nemaju primjedbi na pročitanu izjavu.

Čitaju se pisma koje je pisao Matici Hrvatske u Zagrebu Čuvalo Mladen 25. siječnja 1971. i 24.2.1971. čija fotokopija se prilaže spisu.

Vrši se uvid u članke objavljene u "Vjesniku" od 1.lo. 1966. i oslobođenju od 15.4.1971.

Isto tako vrši se uvid u članak "Za republiku nema nezanimljivih područja vanjske politike", objavljen u "Vjesniku" od 15.VII 1972.

Stranke nemaju primjedbi na izvedene dokaze.

Uzima se uvid u izviješća Matice Hrvatske broj 1, i knjigu prof.Jakše Ravića Matice Hrvatske.

Stranke izjavljuju da nemaju daljnjih prijedloga za dopunu dokaznog postupka.

DOKAZNI POSTUPAK DOVRŠEN

Glavna rasprava prekida se radi isteka radnog vremena, a bit će nastavljena dana 28.11.1972. u 8 sati, što prisutne stranke primaju do znanja.

Dovršeno u 14 sati.

Predsjednik vijeća:

Zapisničar

682-11

Nastavak prekinute glavne rasprave od 28. studenog 1972. god.

Početak u 8 sati.

Prisutni isti.

Predsjednik vijeća daje riječ javnom tužiocu.

Javni tužilac smatra da je dokazima provedenim na glavnoj raspravi u cijelosti dokazana optužnica kod koje i ostaje.

Sud odbijajući prijedlog da se izvrši uvid u izvještaj RSUP-a SR Hrvatske o radu Matice Hrvatske nije u potpunosti utvrdio činjenično stanje u odnosu na važnost koji su odnosi Matice Hrvatske u inozemstvu imali u općenitom kontrarevolucionarnom djelovanju prevratničke grupe u okviru Matice Hrvatske.

Upravo iz citiranog izvještaja vidljiva je važnost tih ogranaka Matice Hrvatske, a posebno u Parizu i Njujorku.

Provedenim postupkom, utvrđeno je da je optuženi aktivno sudjelovao kod osnivanja ogranka u Parizu, a nakon toga i ogranka u Njujorku. Djelatnost optuženog kod osnivanja ogranka Matice Hrvatske u Parizu i njegovo stupanje na Osnivačkoj skupštini u potpunosti je dokazana službenom izjavom generalnog konzula Zorić Nedjeljka.

Djelovanje optuženog kod osnivanja ogranka Matice Hrvatske u Njujorku povezana je sa djelovanjem Čuvala Mladena, a Čuvalo Mladen je član Hrvatske akademije Amerike, organizacije koja neprijateljski djeluje protiv SFRJ i koja je nakon 21.sjednice SK SKH i 23. sjednice CK SKH pojačala svoju aktivnost čiji podpredsjednik je Mato Meštrović se poziva na Gerilu.

Što se tiče inkriminacije obuhvaćene po točkom 1 i 9, javni tužilac smatra da je optuženi održao govor čiji tekst je kod njega i pronađen. Na okolnost da je govor održao upućuju i bilješke nadodane na tekstu pisaćim strojem, a zatim i činjenica da je nakon počinjenog incidenta taj skup protekao mirno i da je on bio zaista u mogućnosti govor održati.

Što se tiče prisustvovanja X Konferenciji saveza studija u Klivlandu, javni tužilac smatra, da optuženi nije imao što tamo tražiti, već da se njegovo prisustvo na takvom skupu nadovezuje na njegov dosadašnji rad i odnose sa Čuvalo Mladenom. Kod toga treba imati u vidu da je i ta konferencija održana od strane ljudi odhosno uzeli su učešće osobe koje ekstremno politički djeluju u okviru Hrvatske akademij Amerike.

Što se tiče točke 3/ optužnice, činjenično stanje je u potpunosti utvrđeno, jer je pronađen članak kojega je optuženi uputio Bušić Brunu. Taj članak po svojem sadržaju je zlonamjeran i upravo na takav način prikazuje prilike u našoj zemlji i našim diplomatskim predstavništvima, pa se i takvom djelovanju optuženog nalaze svi elementi krivičnog djela iz čl. 118 st.1 KZ.

Zbog navedenog, javni tužilac predlaže da optuženi bude proglašen krivim za krivična djela pobliže opisana i pravno označena u optužnici i osudi po zakonu.

Prilikom odmje avnja kazne, da optuženom treba uze u obzir kao olakšavajuće, što do sada nije osuđivan, što je mlčovjek, te što je teško prolazio kroz život, a kao otežavajuće kontinuitet inkriminiranog djelovanja koje je obavljao u dužem vremenskom razdoblju i upornost koju je pokazao u ovakvom djelovanju.

Predsjednik vijeća daje riječ braniocu optuženog.

Branilac optuženog smatra, nakon što je rezimirao rezultate glavne rasprave, da javna optužba nije dokazana, pa stoga u svakom slučaju traži da njegov branjenik buse oslobođen od optužbe.

Optužnicom se njegovom branjeniku inkriminiraju više krivičnih djela neprijateljske propagande i učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije. Već sam ovakav stav je nepravedan. Sve kada bi bile i dokazane inkriminacije navedena po javnoj optužbi,ne bi se radilo o više krivičnih djela iz čl. 109 i više krivičnih djela iz čl. 118 KZ-a, već samo o jednom krivičnom djelu iz čl. 109 KZ-a i čl. 118 ~~KZ-a~~ st.1 KZ-a.

Optuženi je učestvovao na Osnivačkoj skupštini u Parizu, medjutim, osnivanje Društva članova Matice Hrvatske u Parizu imalo je svoju legalnu formu, obavljeno je uz znanje naših diplomatskih predstavnika, pa stoga sudjelovanje na takvom skupu ne može se smatrati krivičnim djelom iz čl. 109 KZ-a. Ničime pak nije dokazano, da bi optuženi zloupotrijebio legalne forme djelovanja i da je upravo tom zloupotrebom legaliteta vršio krivična djela protiv naroda i države.

Daljnja činjenica koja je utvrđena u postupku i to priznanjem optuženog je ta, da je on bio prisutan na Osnivačkoj skupštini ovakvog društva u Njujorku. Medjutim, ničim nije dokazano, da se on povezao u vezi kontrarevolucionarne djelatnosti sa bilo kime osim što je održavao kontakte sa Čuvalo Mladenom. Kod ovoga je potrebno naglasiti, da njegov branjenik Čuvalo Mladena poznaje još iz djetinjstva, jer su iz istog kraja. Nadalje, da je njegov branjenik religiozan i da je našavši se u Njujorku normalno posjećivao katoličku crkvu, pa i kroz to došao u kontakt sa Čuvalo Mladenom. Nikakvih saznanja optuženi nije imao o Čuvalu Mladenu, a posebno ne da bi ovaj bio član Hrvatske akademije Amerike. Prema tome, sve što je u postupku dokazano, jest to da je optuženi prisustvovao Osnivačkoj skupštini tog društva u Njujorku i taj skup pozdravio u ime društva u Parizu.

Optuženi je sam priznao, da je prisustvovao X Konferenciji slavenskih studija.Medjutim, samo prisustvovanje ovoj konferenciji, ni u kojem slučaju se ne može podvesti pod propis čl. 109 KZ-a, jer je tu konferenciju organiziralo Američko sveučilište, a ne ekstremna politička emigracija, i na toj konferenciji bilo je mnogo učesnika, pa činjenica da su medju njima bili i neki politički emigranti i ekstremni, ni u kojem slučaju ne daje drugčije obilježje prisustvovanju od strane optuženog.Naime, kako je utvrđeno na ovoj konferenciji je optuženi i sam prisustvovao. S druge strane, u postupku je utvrđeno da su toj konferenciji prisustvovale i to aktivno učestvovale i druge osobe koje zbog toga nisu optužene, kao na primjer svjedok Gaži Franjo.

Što se tiče aktivnosti optuženog, koja je u optužnici označena kao neprijateljska propaganda, branilac smatra, da ni ovdje nije dokazano.

692-13

Nije dokazano da bi optuženi na Osnivačkom skupu Društva Matice Hrvatske u Parizu iznio one riječi koje se navode u optužnici pod tačkom 1-a, jedini dokaz u tom pravcu je izja-va generalnog konzula Zorić Nedjeljka, dostavljena sudu službenim putem. Kada se analizira tekst izjave, vidi se da se i sam Zorić na nekoliko mjesta ograđuje, navodeći kako se ne sjeća točno, a konačno da je svoju ocjenu kod djelatnosti optuženog. S druge strane postoje pak dokazi da je optuženi nije na toj Skupštini istupao, kako mu se inkriminira u optužnici. Da optuženi doista nije na ovoj skupštini istupao na način naveden u optužnici, do-kaz je ne samo da je tom skupu prisustvovao konzul Zorić, nego da na tom skupu on nije reagirao na navodno istupanje optuženog nije napustio takav skup, nego se zadržao do kraja. Nadalje, on je, kako je utvrđeno na glavnoj raspravi, poslije tog vremena prisustvovao na skupovima koji su održani u okviru Društva čla-nova Matice Hrvatske u Parizu, a osim toga znao je i vjerojatno dao suglasnost, da u okviru takvog društva drži predavanja i Predrag Matvejević generalni komesar jugoslavenske izložbe u Parizu.

Branilac optuženog smatra da ničim pak nije dokazano, da je optuženi na Osnivačkoj skupštini društva članova Matice Hrvatske u Njujorku izgovorio riječi koje mu se inputiraju pod tačkom 1b optužnice. Sama činjenica, što je kod njega pronađen nacrt jednog takvog govora nije dovoljna za izvođenje zaključka da je taj govor i zaista održan. S druge strane u odnosu na ovu okolnost, predlaže i iskaz svjedoka Gaži Franje, koji je desitirano naveo, da optuženi takav govor nije održao.

Što se pak tiče pisma kojeg je optuženi uputio Bušić Brunu, a koje je inkriminirano pod točkom 3/, optužnice, obrana smatra, da ono po svojem sadržaju ne predstavlja kri vično djelo neprijateljske propagande, već da se radi o oštroj kritici koje - je na neke pojave u našem društvu izrekao optuženi. Nadalje, bra nilac optuženog ističe, da u onome što je optuženim-napisao nisu obuhvaćene prilike u zemlji, nego u inozemstvu, a za krivično djelo neprijateljske propagande među bitna obilježja, upravo upu-ćuje prikazivanje prilika u zemlji.

Zbog toga predlaže da bude oslobođen od optužbe.

Predsjednik vijeća daje riječ optuženom.

Optuženi u cijelosti prihvaća obranu svog branioca te dodaje da je radio iz poštenih pobuda da pomogne svom narodu naročito onim nesretnim iseljenicima, zbog čega i on predlaže da bude oslobođen od optužbe.

Budući se više nitko ne javlja za riječ, glavna ras-prava je završena.

Sud se povlači na vijećanje i glasanje, a nakon obavljenog vijećanja i glasanja, predsjednik vijeća, javno s bitnim razlozima objavljuje slijedeću

P R E S U D U

682-14

Opt. VUKOJEVIĆ VICE

I Na osnovu čl. 321 stoč. 3 ZKP-a

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

1/ zbog krivičnih djela učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ-a i neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ-a, navedenih pod točkom I optužnice,

2/ zbog krivičnog djela učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 pobliže navedenog u točki II optužnice,

II Opt k r i v j e

zbog krivičnog djela neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ-a,

pa se na osnovu čl. 118 st. 1 KZ-a, uz primjenu čl. 42 st. 2 i 43 toč. 2 KZ-a,

o s u đ u j e

na kaznu zatvora u trajanju od 10 mjeseci.

Na osnovu čl. 45st. 1 KZ-a, optuženom se u izrečenu kaznu uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 17. 1. 1972. do 12. 7. 1972. i od 21. 7. 1972. do 28. 11. 1972.

Na osnovu čl. 91 st. 4 ZKP-a, optuženi se u cijelosti oslobađa od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

- - -

Na osnovu čl. 324 st. 3 ZKP-a ukida se pritvor protiv optuženog, jer je zbog uračunjavanja vremena koje je do sada proveo u pritvoru kaznu već izdržao.

Stranke su poučene o svom pravu na žalbu, tj. da protiv ove presude mogu izjaviti žalbu na Vrhovni sud Hrvatske u roku od 8 dana računajući od prijema pismenog otpravka presude.

Dovršeno u 12 sati.

Predsjednik vijeća

Zapisničar

SV-259

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
ZATVOR U ZAGREBU
Broj: MZ- 466 1972.
Zagreb, dne 28.11. 1972.

O T P U S N I C A

Na osnovu naloga OKRUŽNOG SUDA ZAGREB
broj: K 353/72. od _____ danas 28.11.1972.
u _____ sati otpušta se iz zatvora Vukojević Vice
sin Joze rodjen 6.8.1936. sa stalnim
mjestom boravka Zagreb, Racinova 10.

O tome obavjest:
1. Okr.sud na br. K 353/72.
2. Opć.sud na br. _____

U P R A V I T E L J,
Vukobratović Milan

693.

5.XII.72.

Osuđen zbog neprijateljskog rada

ZAGREB, 4. prosinca — Vice Vukojević (36) iz sela Veljaci, kraj Ljubuškog, osuđen je pred velikim vijećem Okružnog suda u Zagrebu na 10 mjeseci zatvora zbog krivičnog djela protiv naroda i države. Krivičnom vijeću petorice predsjedavao je sudac Vojko Madirazza.

Na sudu je dokazano da je Vukojević za vrijeme boravka u New Yorku napisao članak i u pismu ga 5. listopada 1971. godine poslao Bruni Bušiću. Napis, u kojem se iznosilo da legalni predstavnici SFRJ u inozemstvu provode unitarističku i antihrvatsku politiku, trebao je biti objavljen u »Hrvatskom tjedniku« glasilu »masovnog pokreta«.

Vukojević je nakon presude pušten na slobodu jer je u pritvoru proveo 10 mjeseci, koliko iznosi i kazna.

VJESNIK 5.12. D. L. 72

SCAN PC 694

[redacted]

Poslov. br. K-363/72.-94

P R E S U D A
U I M E N A R O D A !

Okružni sud u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Madirazza Vojka, kao predsjednika vijeća i Husinec Augusta, kao člana vijeća, te sudaca porotnika Crnojević Slavice, Koprive Ankice i Marinić Mije, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Galunić Stefice kao zapisničara, u kriviČnom predmetu protiv opt. Vukojević Vice, zbog kriviČnih djela iz čl. 109 i 118 st. 1 KZ-a, povodom optužnice Okružnog javnog tužilaštva Zagreb, KT-95/72., na javnoj glavnoj raspravi, koja je održana 27. i 28. studenog 1972. godine, u prisutnosti zamjenika OJT-a Studak Berislava, te optuženog Vukojević Vice i njegovog branioca Marić Vladimira, adv. iz Zagreba, dana 28. studenog 1972. godine,

p r e s u d i o j e

Optuženi VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze i majke Dragice rođ. Grbavac, rođen 6. 9. 1936. u Veljacima, općina Ljubuški, Hrvat, državljanin SFRJ, sa stanom u Zagrebu, Racinova 10, diplomirani pravnik, bez zaposlenja,

I Na osnovu čl. 321 toč. 3 ZKP-a

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

1/ da je ostvarujući plan kontrarevolucionarne grupe koja je djelovala u okviru "Matice hrvatske", da medju iseljenicima hrvatske narodnosti u inostranstvu stvore mrežu organizacija radi širenja nacionalističko-separatističke ideologije i sinhronizacije svog neprijateljskog djelovanja, protiv postojećeg društvenog i državnog uredjenja u SRH s neprijateljskim radom ekstremne političke emigracije u inozemstvu:

a/ studenog 1970. sudjelovao zajedno sa Đođan Šimom na osnivačkom skupu tzv. "Društva članova Matice hrvatske" u Parizu na kojem su organizatori osnivačkog skupa iznosili nacionalističke tvrdnje i parole: "Da su Hrvati iz Hrvatske i B i H prisiljeni da traže hljeb po tudjem svijetu, da je privreda Hrvatske ugrožena od beogradskih banaka, da je rad "Matice hrvatske" spriječavan naročito u periodu poslije rata od strane srbofila, unitarista, pa i komunista, da rad Matice hrvatske prije i za vrijeme drugog svjetskog rata treba najbolje ocijeniti, da rad "Matice hrvatske" obuhvata Hrvate iz Hrvatske i B i H i da "Društvo

članova Matice hrvatske u Parizu i Matica hrvatska u zemlji imaju iste ciljeve", a okr. Vukojević Vice na toj osnivačkoj skupštini govorio "o proganjanju aktivnosti Matice hrvatske i njenih aktivista prije rata i poslije rata", te medju one koji su bili protiv aktivista "Matice hrvatske" ubrojio i komuniste, pa je na toj osnivačkoj skupštini zbog takvih ekstremnih nacionalističkih stavova bio prisiljen istupiti Zorić Neđeljko generalni konzul SFRJ u Parizu koji je skupštini prisustvovao, a osim toga je uputio "Društvu članova Matice hrvatske" u Parizu i službeno pismo u kojem je pored ostalog naveo:

> Nadam se da će širenje hrvatske književnosti, umjetnosti i znanosti, stvaranje veza izmedju hrvatskih i francuskih pisaca, umjetnika i znanstvenih radnika /citat iz Statuta društva/, doprinijeti boljem upoznavanju francuske javnosti, posebno francuskih kulturnih krugova sa kulturnom tradicijom Hrvatske i sadašnjim kulturnim stvaralaštvom u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj, a time predstavljati i doprinos kulturnoj saradnji, i u širem smislu, izmedju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Republike Francuske. Mi smo zainteresovani da kulturna ostvarenja svih naroda i narodnosti naše šire socijalističke zajednice imaju i dobiju mogućnosti da se afirmišu u ovoj zemlji kao i u svijetu uopšte. Istovremeno bih želio da primijetim da sam bio iznenadjen istupanjem pojedinih učesnika na vašoj osnivačkoj skupštini, čiji su stavovi bili van okvira proklamovane djelatnosti vašeg društva i u suprotnosti sa stanjem u našoj zemlji. Radi se prije svega o nekim ekstremističkim stavovima koji nijesu u skladu sa osnovnim interesima hrvatskog naroda, koji je svoj opstanak, budućnost i sudbinu vezao sa sudbinom ostalih naroda Jugoslavije u slobodnoj ravnopravnoj, socijalističkoj zajednici koju je, skupa sa tim narodima izvojevao u toku narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, pod rukovodstvom Josipa Broza Tita...",

b/ zajedno s političkim emigrantom Čuvalo Mladenom članom neprijateljske političke organizacije "Hrvatska akademija Amerike" u drugoj polovici 1971. god. aktivno sudjelovao na stvaranju "Društva članova Matice hrvatske" u New Yorku radi uspostavljanja veza izmedju inicijativnog odbora "Društva članova Matice hrvatske New York" i Središnjice Matice hrvatske u Zagrebu pisao pismo Pecvić Danilu podpredsjedniku Matice hrvatske, te pismo od 5. listopada 1971. Bušić Bruni, na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske sudjelovao u njenom radu kao član radnog predsjedništva, pozdravio skupštinu u ime "Društva članova Matice hrvatske" iz Pariza, te održao govor u kojem je u namjeri da kod prisutnih stvori uvjerenje da je Socijalistička Republika Hrvatska u okviru Federativne Republike Jugoslavije ekonomski neravnopravna i nacionalno ugnjetavana, te da je Matica hrvatska sa "novim mladim ljudima" ona općehrvatska ustanova" koja zastupa interese hrvatskog naroda iznijevši u svom govoru uz ostalo:

> "Tome i takvom čovjeku odgojem u Školama nastojalo se dokazati da nema svoje državnosti, svojih povijesnih junaka, svoje kulturne baštine, jednom riječju da je pripadnik naroda bez prošlosti - a svrha toga odgoja bijaše dokazati pripadnicima tako uškopljenog naroda da

656

bez prošlosti ne može računat ni na budućnost, dokazati mu da u evropskim i svjetskim razmjerima nije sposoban ni za kakovo samostalno djelo, i tako u njemu ubiti volju za samoodržanje u vlastitoj zemlji. Odgajani na takav način iseljeni pripadnici hrvatskog naroda nisu bili osposobljeni prikazivati vlastite vrednote narodima i zemljama u koje dodjoše te tako zaostajavši zaostaju u općem razvoju u novoj sredini. Kako smo vidjeli do toga doba Matica je bila klub starijih iznemoglih profesora iznemoglih kako tijelom tako i duhom, pa su takvi bili njeni učinci. Medjutim u Maticu pristižu novi mladi ljudi s novim i svježim idejama i s voljom za rad. Matica naglo povećava članstvo, u nju ulaze ljudi koji se ne bave strogo naučnim radom. Veći broj novog članstva utiče na izbor uprave. Lijeva se novo vino u nove bačve što ubrzo dovodi do deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Ta deklaracija je zamišljena, nastala i stasala u Matici pa je to dalo nade i poleta većini malodušnih i gurnula ih na puteve rada i zalaganja. Ova deklaracija iz temelja uzdrmala sramno novosadsko čudovište i počurila njegovo konačno uništenje. Matica je takodjer razvila bogatu nakladničku djelatnost kako Središnjica u Zagrebu tako i njeni ogranci u Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Osijeku, Vinkovcima, Daruvaru i drugdje.. Središnjica izdaje svega dva časopisa "Kolo" i "Kritiku" te novine za kulturu "Hrvatski tjednik". U ovom vremenskom razmaku naglo se povećava i broj ogranaka, pa je tako konačno i Krapina dobila ogranak Matice hrvatske. Godine 1968. Matica preko svog članstva počinje djelovati i u inozemstvu, najprije u Baselu u Švicarskoj, a po tom u Parizu Francuska, Frankfurt Njemačka i u ostalim zemljama. Ovakav rad doveo je u Maticu oko 40.000 novih ljudi, povećava se broj članova potpornika i članova radnika - samo na prošloj godišnjoj skupštini Matica je primila oko 1.000 novih članova radnika, Matica prima od republike neku malu pomoć koja se ne povećava bez obzira na ovako plodan rad. Dotle druga kulturna ustanova u glavnom gradu Hrvatske nemilosrdno tamni narodni novac bez ikakvih korisnih rezultata za narod. Ta untanova vam je vjerojatno poznata zove se Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Osnovana ciljem da poradi na uništenju hrvatskog imena još i danas se toga drži i polako tone u blato i propast pod težinom "Karadjordjeve zvezde" odlikovanja koje je svojevremeno u Hrvatskoj davano za širenje velikospstva i uništenje Hrvatske. Eto dragi prijatelji to je bila kratka povijest Matice hrvatske za koju ste nedvojbeno svi čuli u čijem radu želite sudjelovati za ostvarenje njenih ciljeva koji su ne samo njeni ciljevi već i ciljevi svakog pripadnika hrvatskog naroda, jer je Matica općehrvatska ustanova. Taj hrvatski narod kao narod nema svojih ambasada, svojih konzulata - svojih diplomatskih predstavništava, pa ste zato vi kao svaki pojedinac i kao vaše društvo kojeg želite osnovati ambasador Hrvatske u zemlji u kojoj živite i radite.".

te zatim sudjelovao u udlanjivanju novih članova "Matice hrvatske" u inostranstvu medju kojima se nalaze i ekstremni politički emigranti koji sistematski i organizirano djeluju protiv poste-

jećeg društvenog i državnog uredjenja SRH i SFRJ, te je tako donio u zemlju nakon svog povratka iz SAD i Kanade siječanja 1972. god. 24 popunjene pristupnice za članstvo u Matici hrvatskoj, a medju kojima i pristupnice političkih emigranata Gojčeta Ante, člana redakcije lista "Hrvatska borba" i člana " Hrvatske revolucionarne mladeži", koji sistematski i organizirano djeluje na obaranju postojećeg državnog i društvenog uredjenja u SFRJ i SRH, kao i Zporer Dragutina koji kontinuirano neprijateljski djeluje u emigrantskoj štampi protiv SRH i SFRJ,

kao građjanin Jugoslavije u namjeri obaranja državnog i društvenog uredjenja i druge neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba, te govorom pozivao i poticao na nasilnu i protuustavnu promjenu društvenog uredjenja, razbijanje bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije, i zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno-političke prilike u zemlji,

pa da je time počinio krivično djelo učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ-a i neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ-a,

2/ dana 26. i 27. studenog 1971. u Clevelandu, SAD prisustvovao X Konferenciji slavenskih studija na kojoj je uzelo učešće niz ekstremnih političkih emigranata koji u okviru Hrvatske akademije Amerike, ujedinjenih američkih Hrvata i "Hrvatske revije" sistematski organizirano djeluju protiv postojećeg društvenog i državnog uredjenja SRH i SFRJ, te su medju ostalim na toj konferenciji uzeli učešće i Bogdan Radica, Ante Kadić, George J. Prpić i Branko Pešelj, a kao učesnik bio je predviđen Stanko M. Vujica,

kao građjanin Jugoslavije u namjeri neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije stupio u vezu s izbjegličkom grupom osoba,

pa da je time počinio krivično djelo učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ.

II k r i v j e

3/što je za vrijeme svog boravka u New Yorku napisao članak, koji je s pismom dostavio Bruni Bušiću u Zagrebu dana 5.10. 1971. s namjerom da ga isti objavi u "Hrvatskom tjedniku", a u kojemu iznosi da legalni predstavnici SFRJ u inozemstvu provode unitarističku i antihrvatsku politiku, te u tom članku izmedju ostalog navodi:

"Poražen na Brijunskom plenumu unitarizam je u domovini raskrinkan i njegove strukture donekle izmijenjene, ali izvan zemlje u vanjskim diplomatskim i konzularnim predstavništvima ostao takorekuć nedirnut kako u smislu njegove ideologije tako i u njegovim strukturama tj. diplomatskom i konzularnom osoblju. To osoblje svojevremeno odgajano i odgojeno unitaristički i antihrvatski slano u vanjske službe s namjerom da svoja uvjerenja prenese i na Hrvate izvan domovine. Na žalost svoju zadaću to o - soblje izvršilo dobro i što je zabrinjavajuće još uvijek je uspješno vrši naročito medju starijim i neupućenijim

iseljeništvom. O sprezi unitarizma, četništva i zalutalih Hrvata govore nam mnogobrojne činjenice i žalosne pojave naročito u New Yorku. Glavni stožeri i izvršitelji unitarističke akcije u New Yorku je Vjekoslav Radović nekad krojač u Karlovcu. U njegovoj sada političkoj krojačkoj radionici nastoje se Hrvatima grada New Yorka skrojiti gaće u boji odredjene i već davno planirane politike .... Dalmatinac se ne može baš pohvaliti velikim uspjesima i brojnom publikom, ali ipak materijalno stoji dobro zahvaljujući pomoći svog počasnog predsjednika konzula SFRJ Petra Lumbardića ... Jasno je, da su ti dolari zaradjeni znojem i žuljevima hrvatske sirotinje, a u Jugobanku stigoše putem tzv. prelijevanja deviza, a zapravo ozakonjenom pljačkom ... Dakle taj teško zaradjeni dolar hrvatskog čovjeka poslan u domovinu braći i roditeljima upotrebljava se protiv onoga tko ga je zaradio ... Službeni pečat na ovu djelatnost Vjekoslava Radovića i tome zadovoljavajuću ocjenu daje već spomenuti konzul Lumbardić javno se vežući za taj gest i njegov sadržaj pored Lumbardića unitariziranog Hrvata koji je već davno stupanjem u državnu službu, zaboravio materinji jezik, osoblje konzulata SFRJ u New Yorku nije hrvatske narodnosti premda bi na broj Hrvata u tome gradu moralo biti! U svojoj nagradnoj igri pred mikrofonom jugoslavenskog radio-sata Radović dovodi i Lumbardića "O gle! Koga to vidim jugoslavenskog konzula Lumbardića. Pitanje za druga konzula glasi: Najveći Hrvat, rodjen u Osijeku, biskup u Đakovu, otac jugoslavenstva Strossmayer, reče konzul kao s nokta i bi nagradjen gramofonskom pločom. Igra ove igre je prozirna, ključ za povratak Hrvata u domovinu se nalazi u rukama konzulata SFRJ - konzul je sudionik u Ju-radio-satu, a on potpisuje vize, dakle Hrvati ako vam je domovina mila pod zastavu Vjekoslava Radovića. Ako se ovim vješto svezanim antihrvatskim čvorovima dodaju neki javni notari, pojedine putničke agencije, klub jugoslavenskih liječnika, jedan dio ugostitelja Dikla i Žetona iz okolice Zadra, onda se nazire oblik jugounitarističke mreže, koja se pod svaku cijenu nastoji nabaciti na glave Hrvata u New Yorku"...

napisom i govorom zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno političke prilike u zemlji i u diplomatskim predstavništvima zemlje,

time je počinio krivično djelo neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ-a.

pa se na osnovu čl. 118 st. 1 KZ-a, uz primjenu čl. 42 st. 2 i 43 toč. 2 KZ-a,

o s u đ u j e

na kaznu zatvora u trajanju od 10 /deset/ mjeseci.

Na osnovu čl. 45 st. 1 KZ-a, optuženom se u izrečenu kaznu uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 17. 1. 1972. do 12. 7. 1972. i od 21. 7. 1972. do 28. 11. 1972.

Na osnovu čl. 9ist. 4 ZKP-a, optuženi se u cijelosti oslobađa od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Obrazloženje

Okružno javno tužilaštvo Zagreb podnijelo je protiv Vukojević Vice, optužnicu zbog krivičnih djela učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ-a i krivičnih djela neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ-a.

Optuženi je svoju obranu dao tek na glavnoj raspravi, objašnjavajući šutnju u istrazi time, što je u toku 1965. i početak 1966. god. nezakonito bio lišen slobode i protiv njega vodjena istraga, zbog sumnje da vrši neprijateljsku djelatnost i da šeme iz naslijednog prava , koje su kod njega pronađene predstavljaju šemu neke tajne organizacije. Ova istraga da je bila obustavljena, a on pušten iz pritvora 13. 1. 1966. god. Neopravdano lišavanje slobode u ovom razdoblju, da je potvrdio i Vrhovni sud svojom odlukom - rješenjem Kr 1047/70. kojem mu je priznato i pravo na naknadu za vrijeme provedeno u pritvoru.

U svojoj obrani optuženi je naveo, da je diplomirao na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1967. i otprilike 6 mjeseci nakon toga, da je otišao u inozemstvo. Najprije, da je bio u Beču, gdje je boravio tri do četiri mjeseca, radeći fizički poseo u jednom privatnom poduzeću. Iz Beča da je otišao u Pariz gdje je boravio do lipnja 1971. godine. Za vrijeme boravka u Parizu, da je nastavio sa studijem, tj. upisao na pariškom sveučilištu doktorat iz medjunarodnog i javnog prava. Istovremeno, da je radeći kao fizički radnik u tvornici "Renault" pribavljao sredstva za život. U Parizu, da su se u to vrijeme nalazili njegovi znanci i kolege Milić Josip i Šimac Neven sa kojima se družio. Kako je radio i kao radnik, to da je dolazio u kontakte i sa radnicima hrvatske narodnosti. Razgovarajući sa Šimac Nevenom i Milić Josipom o problemima njih Hrvata u Parizu,da su došli do zaključka, da je potrebno nešto napraviti u pogledu hrvatske kulture, jer Francuzi imaju krive predodžbe o Hrvatima. Nadalje, da velik broj naših radnika u slobodnom vremenu, nakon rada je prepušteno ulici i lokalima, pa su pomislili na organiziranje jednog društva, gdje bi se skupljali i u okviru kojeg bi radili na propagiranju hrvatske kulture, a ujedno se bavili time, da pomognu našim radnicima koji se nalaze na privremenom radu u Francuskoj, a neznaju jezik. Zbog navedenog,da je već 1969. pristupilo neformalnom organiziranju osoba koje su bile članovi Matice hrvatske u zemlji. U Maticu hrvatsku da se on učlanio tek u svibnju 1969. Dakle, da je potekla inicijativa da se organizira jedno društvo prijatelja Matice hrvatske. Problemi organizacije ovog društva, da se bavio Šimac Neven, a on da se bavio organizacijom knjižnice Matice hrvatske u Parizu. Koliko je njemu poznato, da je Šimac Neven zasnivanjem ovog društva kontaktirao sa članovima Matice hrvatske u Zagrebu i jugoslavenskom ambasadom u Parizu. On osobno da nije imao nikakvog kontakta u vezi osnivanja ovog društva sa Maticom hrvatskom u Zagrebu, a niti sa našom ambasadom u Parizu. Pravilo ovog

700

društva - statut, da im je podnešen na odobrenje francuskim vlastima, koje su dale odobrenje i da je jedna od odredbi ovog statuta bila, da članovi društva mogu biti samo osobe koje imaju jugoslavensku putnicu.

Osnivačkom skupu koji se spominje pod tačkom 1-a/ optužnice, održane 1970. u Parizu, da je prisustvovao, ali da samo sudjelovanje na tom skupu ne smatra nikakvom inkriminacijom. O-vom skupu, da je prisustvovao savjetnik ambasade SFRJ u Parizu Zorić Nedjeljko, Bodan Šime i Peović Danilo od strane Matice hrvatske iz Zagreba i Cerovac Ivan od strane Nakladnog zavoda Matice hrvatske. Bodan Šimu, da poznaje kao profesora, ali da ni-kada nije s njim imao nikakav kontakt, a Peović Danila, da je upoznao u Parizu. Medjutim, da je s ovim osobama kao i drugim osobama onog dana prije skupa, bio u društvu, ali da ništa po-sebno nije s njima razgovarao.

Na skupu, da je on govorio o povijesti Matice hrvatske, osvrćući se na razdoblja koja padaju u godine 1920., 1930. i 1940., kada je Matica bila izložena neprilikama od strane orjunaških organizacija, a i samih državnih vlasti. Govoreći o proganjanju aktivnosti Matice hrvatske, da uopće nije spomenuo riječ komunist, jer su sami članovi Matice hrvatske kao Bogidar Adžija, Ognjen Prica, Otokar Keršovani, Kikić Hasan, August Cesarec, Miroslav Krleža i drugi, bili komunisti i lijevi intelektualci. Govoreći o povijesti Matice hrvatske, nakon oslobođenja, da nije nikada spomenuo riječ proganjanje, nego je kazao, da je bilo nerazumijevanja i tada veoma određeno spomenuo Dušk Brkića, bivšeg podpredsjednika vlade NR Hrvatske, koji je tražio, da se Matica raspusti. Dakle, da nije spomenuo u vezi nerazumijevanja prema Matici riječ komunist, već je objašnjavajući to nerazumijevanje veoma određeno ukazao na Brkić Duška, koji je 1952. godine raskrinkan kao državni neprijatelj. Inače, atmosfera na ovoj skupštini u Parizu, da je bila normalna, i da je skup protekao u redu od početka do kraja. Na ovom skupu da je posljednji govorio upravo konzul SFRJ u Parizu, Zorić Nedjeljko, koji se ni jednom riječju nije suprostavio onome, što su ostali učesnici iznijeli prije njega. Čak, što više, da je kao predstavnik naše zemlje obećao pomoć društvu i njegovom radu. Za vrijeme, dok je još boravio u Parizu, da je saznao, da je konzul Zorić uputio pismo na račun njihova društva i da to pismo predstavlja jednu paušalnu kritiku. Poslije prvogodišnje skupštine, da je ovo društvo u Parizu bilo izloženo žestokim napadima političke emigracije, kako ustaške, tako i četničke, i da su zbog toga često morali intervenirati organi francuske policije. U okviru ovog društva, da su se održavala razna predavanja, medju ostalim, da su u okviru društva govorili profesori zagrebačkih sveučilišta, kada bi se našli u Parizu, te Predrag Matvejević, tada generalni sekretar jugoslavenske izložbe u Parizu. Prilikom ovakvih predavanja, da je na skupove društva dolazilo i konzul Zorić, kao predstavnik jugoslavenskih vlasti. Prema tome, da samo društvo nije vršilo nikakvu kontrarevolucionarnu djelatnost, koliko je njemu poznato, a on sam također da nije vršio nikakvu kontrarevolucionarnu djelatnost, a niti da se radi vršenja te djelatnosti povezao sa Maticom hrvatske, kako mu se to inkriminira u točci 1/ optužnice.

701

Iz Parisa, da je otišao u SAD u lipnju 1971. god., i to sa ciljem da prikupi građu za doktorsku radnju, jer je ono obuhvaćala temu "fizička osoba u međunarodnom javnom pravu sa posebnim osvrtom na fenomen suvremenih migracija". Dakle, njegov posjet SAD-u da je bio privatnog karaktera vezan za studij, a u Kanadi, da je tom prilikom posjetio brojne rodake. Čuvalo Mladena da poznaje odavno, jer su iz istog kraja, ali prije dolaska u SAD, da s njim nije imao kontakta, a niti mu svoj dolazak najavio, već da je sa Čuvalom uspostavio kontakt preko hrvatske katoličke župe u Njujorku, gdje je ovaj kapelan. Kratko vrijeme nakon dolaska u Njujork, da se preko jednog Francuza zaposlio u jednom francuskom restoranu, kao pomoćni konobar i tu radio jedno četiri mjeseca. Od Čuvala Mladena da je saznao, da oni u Americi rade na osnivanju jednog društva članova Matice hrvatske sličnog onom u Parizu, pa da je on Čuvalu prenio svoja iskustva koje je imao u vezi sa radom društva u Parizu, međutim, da nije kako se to navodi pod tačkom 1-b/ optužnice, aktivno učestvovao na stvaranju tog društva u Njujorku, a niti mu je poznato da li je Čuvalo Mladen član organizacije Hrvatska akademija Amerike. U SAD-u da se prije jedno tri do četiri godine javio fenomen istrebljivanja porijekla stanovnika SAD-a i da je u vezi s time saznao od Čuvala Mladena, da na području grada Njujorka živi oko 40.000 Hrvata. Osim Hrvatske katoličke župe, da ne postoji nikakva druga institucija, koja bi tim ljudima mogla pružiti saznanja o Hrvatskoj, pa je i to bio jedan od razloga, da se u Njujorku zamislilo osnivanje društva. Kao daljnji razlog bio je apel koji je u lipnju 1971. od općina Gruda i Ljubuški upućen našim iseljenicima u SAD-u i inače u druge krajeve svijeta, s koji potiču iz navedenih krajeva, a nalaze se u inozemstvu bez putnica, da reguliraju svoje odnose sa domovinom. Obzirom, da je i sam porijeklom iz navedenih krajeva, da su mu bili poznati razlozi velike emigracije bez putnica prije Brijunskog plenuma, da je dolazeći u kontakt sa našim ljudima, prenosio apel spomenutih općina, nastojao im objasniti mogućnost reguliranja odnosa sa Jugoslavijom, ali da u tome nije imao uspjeha, zbog sumnjičavosti tih ljudi. O ovom problemu, kojeg je zapazio u Njujorku da je u rujnu i listopadu 1971. pisao profesoru Banilu Pejoviću, htijući mu prikazati mogućnost plasmana izdavačke djelatnosti Nakladnog zavoda Matice hrvatske.

Optuženi je nadalje naveo, da je prisustvovao Osnivačkoj skupštini Društva članova Matice Hrvatske u Njujorku, kao gost, kao što su toj skupštini prisustvovali od Nakladnog zavoda Matice hrvatske ing. Franjo Gaži i Dular Ivan. Na ovoj Osnivačkoj skupštini, da nije održao govor koji mu se inkriminira pod toč. 1-b/ optužnice, a niti jednu riječ koja mu se u optužnici inkriminira, da nije tom prilikom izgovorio. Za ovaj skup, da je bio napisao koncept početnog i završnog dijela predavanja o povijesti Matice hrvatske i da je to upravo tekst koji je nađen među njegovim stvarima po dolasku u Zagreb, a koji se nalazi u spisu na listu 25, 26 i 12. Ovakvo predavanje na navedenom skupu u Njujorku, da nije održao, jer je kratko vrijeme nakon početka skupa, došlo do ispada ekstremnih političkih emigranata, te da se jedan od takvih probio do njega vrijeđajući, da je politički agent koji osniva jugoslavenska društva i da ga je taj čak i udario. Zbog ovog incidenta, da je morala intervenirati policija, pa da je tek nakon toga skup nastavio sa radom. Kako je bilo izgubljeno mnogo vremena, da je odustao da održi predavanje či-

ji je početak i kraj imao napisan, već je samo pozdravio skup sa par općenitih riječi u ime Društva članova Matice hrvatske iz Pariza.

U odnosu na točku 1-b/ optužnice, optuženi je naveo,da nije sudjelovao u učlanivanju novih članova Matice hrvatske u inostranstvu /SAD-u/, a medju kojima se nalaze i ekstremni politički emigranti. Pristupnice za članstvo Matice hrvatske, koje su pronađene medju njegovim stvarima kad se povratio iz SAD u Zagreb, da je dobio od Čuvalo Mladena, koji ga je zamolio da ih preda u administraciju Matice hrvatske u Zagrebu. Ove pristupnice da nije pregledavao, tako da ni nezna koja su sva imena navedena na njima, a nakon što su mu predočena imena, da je znao tko su osobe popisane na pristupnicama, da ove pristupnice ne bi bio donio u Jugoslaviju.

U odnosu na točku 2/ optužnice, optuženi je u svojoj obrani naveo, da je zaista prisustvovao X Konferenciji slavenskih studija, koja je održana 26. i 27. studenog 1971. godine u Klivlandu - SAD i to, kao pasivni promatrač.Porekao je da bi prisustvovao ovoj konferenciji, radi povezivanja sa grupom ekstremnih političkim emigranata u namjeri neprijateljskog djelovanja protiv Jugoslavije. Naime, za vrijeme boravka u SAD, da je radi prikupljanja građe za svoju doktorsku dizertaciju došao u kontakt sa predsjednikom Hrvatske bratske zajednice u Pitzburgu i tamo od njega saznao, da će se uskoro održati u okviru Univerziteta u Klivlandu, kao znanstveni skup X Konferencije slavenskih studija, gdje bi mogao saznati za podatke koji ga zanimaju, a sa kojim podacima Hrvatska bratska zajednica ne raspolaže, jer je to više organizacija osiguranja svojih članova. Sa navedenom svrhom, da je privatno došao u Klivland na X Konferenciju slavenskih studija, te uplatio ulaznicu i večeru. Program X Konferencije, koji je kod njega pronađen /list 27 - 28/, da je dobio kada je došao na Konferenciju. Citav tok konferencije da nije pratio, već samo ono što ga je zanimalo. Imena osoba, koja se spominju u optužnici, a koji su navedeni u programu kao učesnici konferencije, da za njega ništa ne znače, jer za njih nije ranije čuo osim što je iz literature čuo za Bogdana Radicu.

U odnosu na točku 3/ optužnice, optuženi je priznao,da je napisao članak, koji se pod ovom točkom spominje, te da ga je uputio Bušić Bruni tadašnjem novinaru Hrvatskog tjednika,sa svrhom da taj njegov članak objavi u Hrvatskom tjedniku.

Za vrijeme svog boravka u SAD-u kontaktirajući sa emigrantima hrvatskog porijekla, da ih je nastojao uvjeriti da su u našoj zemlji od vremena kada su oni emigrirati nastupile promjene,a sve sa svrhom kako bi ih naveo, da reguliraju svoje odnose sa Jugoslavijom. Medjutim, da su ovi emigranti bili jako nepovjerljivi zbog slabih informacija o zbivanjima u Jugoslaviji. Da bi ih uvjerio, kako je ipak došlo do promjena, da se kod nas može kritizirati negativne pojave, da je odlučio napisati članak o onome što su mu sami ispričali i što je on sam saznao, a sve sa ciljem da im dokaže kako su njihova shvaćanja o prilikama kod nas pogrešna. Sve ovo što je napisao u članku upućenom Bruno Bušiću, da je istina. Tako da je on sam svjedok djelatnosti Vjekoslava Radovića koji drži jugoslavenski radio-sat u

703

kojem obrađuje i političke teme, koje su prožete žestokim unitarizmom. Iako je djelatnost Vjekoslava Radovića koji je suradnik fašističkog lista "Iskra" i kojega brani čak sam Ljotić, jugoslavenski konzul u Parizu Petar Lambardić da održava s njim veze, pa da je zbog toga i njega spomenuo u članku. Njegove konstatacije u odnosu na diplomatskog konzula za predstavništva SFRJ koje je i nakon poraza unitarizma u zemlji ostalo uglavnom neizmijenjeno, da se baziraju na informacijama koje je čitao u štampi, a isto tako na osnovu kazivanja naših građana koji žive u SAD-u.

U odnosu na ovaj članak, optuženi je nadalje naveo, da ga je napisao i namjeravao objaviti u Hrvatskom tjedniku sa svrhom, da kao član ovoga društva kritizira negativne pojave, a da ni u kojem slučaju nije postupao zlonamjerno.

Optuženi je nadalje u svojoj obrani naveo da je svoj dolazak odnosno povratak u Jugoslaviju iz SAD-a najavio Bruni Bušiću u pismu, pa da prema tome njegov povratak u Jugoslaviju nije u nikakvoj vezi sa promjenama do kojih je došlo nakon 21. sjednice CK SKJ. O prilikama u našoj zemlji i o promjenama koje su nastupile nakon 21. sjednice, da je bio informiran još dok se nalazio u SAD iz dnevne štampe. Iz SAD-a da se vratio u Jugoslaviju 19. i 20. prosinca 1971. i sve stvari koje je imao sa sobom, da je ostavio u Zagrebu kod obitelji Klobučar, a on da je otišao kući posjetiti svoje roditelje. Još dok se nalazio kod kuće, da su mu organi SJB Ljubuški oduzeli putnu ispravu i kazali, da se javi organima SJB-a Zagreb, što je on i uradio 14. I 1972., kada je došao u Zagreb. Nakon razgovora sa organima SJB-a, da je bio otpušten, a tek 17. siječnja, da je bio lišen slobode i protiv njega iniciran krivični postupak.

Zbog svega navedenog, optuženi je predložio da bude oslobođen od optužbe.

U dokaznom postupku saslušani su svjedoci Pintarić dr. Stanko, Pejović dr. Danilo, Gaži Franjo, Dular Ivan, Milić Josip, te Čorluka Irena.

Pročitan je pisaćim strojem pisani tekst govora na listu 25, 26 i 12 spisa, zatim dva pisma optuženog upućena Bušić Brunu od 5. Io. i 6. Io. 1971. /listovi 69 i 73/, zatim članak dostavljen uz pismo Bušić Bruni /list 3, 13 do 24/. Nadalje, čitaju se nalaz i mišljenje vještaka - grafologa /list 50-52/, te 85 - 86/, a ujedno se pregledavaju 24 pristupnice za članstvo u Maticu hrvatsku /list 41 i 129. Pregledava se fotokopija jednog dijela lista Hrvatska borba /list 32-33, program X Konferencije slavenskih studija i prijevoda ovog programa/list 27-30/. Čitaju se dopisi Matice iseljenika Hrvatske /list 49 i 175/. Nadalje, izvršeno je čitanje izjave generalnog konzula SFRJ u Parizu, Zorić Nedjeljka, zatim pročitana su pisma od 25. 5. 1971. i 24.2. 1971., koja je čuvalo Mladen pisao Matici hrvatskoj u Zagrebu. Nadalje izvršen je uvid u članke objavljene u "Vjesniku" od Io. 1. 1966. pod naslovom "Nevjerica štetna po medjunacionalne odnose" i u "oslobođenju " od 15. 4. 1971. " Poziv ljudima bez domovine", te nadalje u Biltenu izviješća Matice hrvatske broj 1 za 1970. i knjigu Jakše Ravljiva Matica hrvatska.

Dokazima provedenim na glavnoj raspravi, utvrđeno je, da je optuženi, nakon što je završio pravni studij na Zagrebačkom sveučilištu, još koncem 1967. otišao u inozemstvo i da se u inozemstvu uz kratke prekide nalazio sve do prosinca 1971. godine, kada se vratio u zemlju.

Za vrijeme boravka u inozemstvu /Parizu/, optuženi je nastavio studije, a da bi se mogao uzdržavati radio je kao fizički radnik. Tako je za vrijeme boravka u Francuskoj radio u tvornici "Renault", a za vrijeme boravka u SAD-u radio je u New Yorku u jednom francuskom restoranu kao pomoćni konobar. Ovo proizlazi, ne samo iz obrane optuženog, već i iz iskaza svjedoka Milić Josipa, te iz pisma optuženog od 5. 10. 1971. kojeg je iz SAD-a uputio Bušić Brunu. Ove činjenice upućuju da je optuženi boravio u inozemstvu isključivo o svom trošku i da je pribavljao sredstva za život teško radeći.

Optuženi se iz SAD-a vratio u Jugoslaviju 19. ili 20. prosinca 1971. godine, dakle poslije 21. sjednice CK SKJ i 23. sjednice CK SKH, na kojima je osuđen nacionalizam u Hrvatskoj i nakon kojih je otpočela odlučna borba radi likvidacije nacionalizma i svih štetnih pojava koje je izazvao. Optuženi je u svojoj obrani naveo, da je prije povratka u Jugoslaviju znao za rezultate 21. sjednice CK SKJ i 23. sjednice CK SKH, te za promjene koje su u našoj zemlji uslijedile nakon toga. Ovoj tvrdnji optuženog nema nikakvog razloga ne povjerovati, jer on je uvijek pratio zbivanja u našoj zemlji, a bio je iobjektivno u mogućnosti da se informira o događajima koji su kod nas nastupili nakon 21. sjednice CK SKJ i 23.sjednice CK SKH, jer je o tome informirala ne samo naša nego i strana štampa.

Iz pisma kojeg je optuženi 6. studenog 1971. godine uputio Bušić Bruni /list 73/, vidljivo je, da je već tada najavio svoj povratak iz SAD-a u Zagreb, pa se stoga njegov dolazak u Jugoslaviju pod konac prosinca 1971. ne može povezivati sa događajima koji su nastupili nakon 21. sjednice CK SKJ i 23. sjednice CK SKH.

Optuženi je i poredi informiranosti o promjenama koje su nastupile kod nas, doputovavši u Zagreb, donio medju svojim stvarima 24 pristupnice za članstvo u Matici hrvatsku, medju kojima se nalaze imena osoba koje imaju status političkih emigranata i koje organizirano djeluju protiv SFRJ, zatim nacrt govora kojeg je pripremio za Osnivačku skupštinu Društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku, program X Konferencije slavenskih studija održane u Clevelandu 26. i 27. 11. 1971. i kopiju članka upućenog Bušić Brunu radi objavljivanja u Hrvatskom tjedniku. Dakle, donio je pismene materijale, koji su nakon pronalaženja, poslužili kao osnov za pokretanje krivičnog postupka protiv njega samog. Ove materijale pohranio je zajedno sa svojim stvarima kod obitelji Klobučar u Zagrebu, gdje su i pronađeni prilikom pretrage stana izvršene po organima javne sigurnosti.

Optuženi je lišen slobode dana 17. siječnja 1972. godine, dakle poslije nešto manje od mjesec dana po povratku iz SAD-a u Jugoslaviju. U ovom razdoblju , ne samo da se na licu mjesta mogao upoznati i upoznao sa mjerama koje se provode u borbi protiv hrvatskog nacionalizma i njegovih nosilaca, nego je imao i prili-

ke da razmisli što znači zanimanje organa javne sigurnosti za njega samog. Iz provedenog postupka, naime, proizlazi, da su mu organi SJS-a Ljubuško, dana 13. siječnja 1972. oduzeli putnu ispravu i kazali mu da se javi sudu u Zagrebu. Optuženi se dana 14. siječnja 1972. godine javio dežurnom istražnom sucu Okružnog suda - Zagreb, koji ga nije ispitivao jer nije postojao zahtjev za provođenje kriviičnog postupka, već ga je uputio na organe SJS-a grada Zagreba, koji su tog dana sa optuženim obavili informativni razgovor, a zatim ga pustili kući. Međutim, i pored svega ovog, optuženi nije ništa poduzeo da uništi spomenute pismene materijale, iako je za to imao vremena i mogućnosti.

Opisano ponašanje optuženog, po ocjeni ovog suda, upućuje da kod njega nije postojala svijest da je napravio nešto nedopušteno, zbog čega bi se morao kriti ili uništavati dokaze o svojoj djelatnosti.

Optuženi je u svojoj obrani naveo, da je za vrijeme boravka u Parizu zajedno sa Šimac Nevenom i Milić Josipom učestvovao u organiziranju Društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu. Naglasio je, da se nije bavio organizacijom ovog društva, jer je to radio Šimac Neven, već da se bavio organizacijom knjižnice Matice hrvatske u Parizu. Poreko je, da bi se radi organiziranja ovog društva povezao sa centralom Matice hrvatske u Zagrebu, a posebno da bi imao kontakte sa Dodanom Šimom.

Dokazima provedenim na glavnoj raspravi nije utvrđeno, da bi se optuženi povezao sa prevratničkom grupom u okviru Matice hrvatske radi ostvarenja kontrarevolucionarnog plana. Jedini podaci koji postoje o kontaktima optuženog u Parizu su navodi njegove obrane, te iskazi svjedoka Milić Josipa i djelomično Pejović Danila.

Iz iskaza optuženog i ostalih provedenih dokaza, utvrđeno je, da je on u studenom 1970. godine na Osnivačkom skupu Društva članova Matice hrvatske u Parizu govorio o povijesti Matice hrvatske prije i poslije drugog svjetskog rata. U pogledu sadržaja govora, koji mu se inkriminira pod toč. 1a optužnice, optuženi je u svojoj obrani poreko da bi izgovorio one riječi koje su navedene u optužnici. Istakao je, da je govoreći o poslijeratnoj povijesti Matice hrvatske naveo, da je bilo nerazumijevanja prema Matici, a u vezi toga spomenuo tadašnjeg podpredsjednika vlade NR Hrvatske Brkić Dušku, međutim, da ni jednom nije spomenuo riječ "komunist" u vezi sa nerazumijevanjem prema Matici hrvatskoj, jer za to nije imao potrebe.

Svjedok Pejović Danilo naveo je, da je i sam prisustvovao ovoj Skupštini, koja je protekla od početka do kraja u redu i da se ne sjeća da je bilo ispada. Prema iskazu ovog svjedoka Skupštini je prisustvovao generalni konzul SFRJ u Parizu Zorić Nedjeljko, koji je posljednji govorio i kazao, da postoje neki problemi koje će trebati zajedno riješiti, ali da ničim nije prigovorio onome, što je u svom govoru iznio optuženi. U pogledu pak sadržaja govora optuženog, svjedok Pejović je naveo, da se ne sjeća riječi koje je optuženi tada govorio, već jedino da se sjeća da je govorio o novijoj povijesti Hrvata.

U svojoj pismenoj izjavi, koju je dao na traženje Sekretarijata za pravosuđe SR Hrvatske /list 121-125/, generalni konzul SFRJ u Parizu, Zorić Nedjeljko, opisao je svoje službene kon-

706

takte koje je imao sa Šimac Nevenom u vezi osnivanja Društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu, zatim svoja zapažanja o atmosferi koja je vladala na samoj Osnivačkoj skupštini tog Društva i svoja sjećanja o onome, što je optuženi tada govorio.

Prema izjavi generalnog konzula Zorića, optuženi nije s njim kontaktirao, već je sav kontakt sa ambasadom SFRJ u Parizu radi osnivanja Društva prijatelja članova Matice hrvatske obavljao Šimac Neven.

Na Osnivačkoj skupštini, u prostoriji gdje je ona održana, da nije bilo nikakvih simbola SFRJ ili SRH, a u izlaganju nekih govornika, da su se nazirali nacionalistički stavovi, te da niti jedan govornik nije spomenuo Socijalističku Jugoslaviju, Socijalističku Hrvatsku, Savez komunista, Socijalistički savez ili neku drugu društvenu organizaciju. Neki govornici, da su iznosili kako su Hrvati prisiljeni da traže kruh po tuđem svijetu, da je privreda Hrvatske ugrožena od beogradskih banaka, a u pogledu rada Matice hrvatske, da je njen rad bio sprječavan naročito poslije rata od strane srbofila, unitarista, pa i komunista, te da su o radu Matice hrvatske prije rata i za vrijeme rata dane najbolje ocjene.

Na ovoj Skupštini da je tražio riječ i kazao, da u Parizu žive i rade ljudi iz svih naših republika i da bi svako izdvajanje i pothranjivanje nekih separatističkih tendencija nanijelo velike štete zajednici. Nadalje, da je govoreći o negativnim utjecajima raznih emigrantskih grupa, naveo, da je većina naših građana u Francuskoj lojalna prema SFRJ, te da se svi trebaju boriti protiv štetnih utjecaja na naše građane bilo na moralnom bilo na političkom planu.

O istupanju optuženog na navedenoj skupštini, generalni konzul Zorić je u svojoj izjavi naveo, da je optuženi govoreći o aktivnosti Matice hrvatske od osnivanja do danas, govorio o proganjanju njene aktivnosti i aktivista prije, pa i poslije rata i među one koji su bili protiv te aktivnosti ubrojio i komuniste. Rječi optuženog, da se točno ne sjeća, ali da je njegov istup i od drugih bio ocjenjen kao dosta politički ekstreman.

U svojoj izjavi, generalni konzul Zorić je nadalje naveo, da ga je sve ono što se događalo na Skupštini društva navelo da Društvu uputi i svoje pismene primjedbe.

Iz citirane izjave generalnog konzula Zorić Nedjeljka, nedvojbeno proizlazi, a što kao utvrđeno uzima i ovaj sud, da je Osnivačka skupština Društva članova Matice hrvatske u Parizu bila nacionalistički obojena, te da je bilo istupa od strane pojedinih učesnika čiji su stavovo bili izvan okvira proklamirane djelatnosti Društva i u suprotnosti sa stanjem u našoj zemlji. Ocjenu karaktera Osnivačke skupštine Društva, kako ju je iznio u svojoj izjavi generalni konzul Zorić prihvaća i ovaj sud kao ispravnu i točnu, ovo pogotovo kada se ima u vidu da je Skupština održana u vrijeme širokog razmaha nacionalističke euforije.

Međutim, i pored činjenice, što je na osnovu izjave generalnog konzula Zorić Nedjeljka utvrđen naglašeni nacionalistički karakter Skupštine, obzirom na poricanje inkriminacija po optuženom, oskudnost izjave generalnog konzula Zorića u odnosu na istupanje optuženog i nedostatak drugih dokaza, ovaj sud nije

mogao točno utvrditi, što je optuženi govorio na Skupštini. Naime, nije se točno moglo utvrditi sadržaj govora optuženog do one mjere koja bi onogućavala, da se izvrši ocjena, da li ono što je optuženi doista kazao na ovoj Skupštini sadrži u sebi obilježja kriviènog djela neprijateljske propagande ili ne.

Generalni konzul Zorić Nedjeljko nije saslušan kao svjedok u ovom krivičnom postupku, jer nisu postojale prak - tične mogućnosti , da se osigura njegov dolazak na sud. Time je otpala mogućnost da se neposrednim saslušanjem i suočenjem sa optuženim točnije utvrdi činjenično stanje navedeno u toč- ki 1a optužnice.

Nadalje, provedenim dokazima, posebno iskazom svjedo- ka Pintarić Stanka, utvrđeno je, da se u okviru Društva čla- nova Matice hrvatske u Parizu održavala predavanja na kojima su učestvovali razni predavači iz naše zemlje, a kojim predavanji- ma je prisustvovao i generalni konzul Zorić Nedjeljko. Na ovak- vim predavanjima, da je dolazilo do ispada osoba koje su bile neprijateljski raspoložene prema Jugoslaviji, a protiv kojih su intervenirali članovi Društva, medju ostalim i optuženi Vukoje- vić. Iz iskaza svjedokinje Čorluka Irene, također proizlazi da na skupovima ovog Društva bilo incidenata koji su izazivali po- litički emigranti i koji su napadali i vrijeđali optuženog da je Titov špijun.

Dakle, provedenim dokazima, u odnosu na aktivnost op- tuženog u Parizu, nije utvrđeno, da bi se on povezao sa izbjeg- ličkom grupom osoba u namjeri obaranja društvenog i državnog uređenja ili kakve druge neprijateljske djelatnosti protiv Ju- goslavije, pa prema tome, nema dokaza da je svojim djelova - njem u Parizu počinio krivično djelo učestvovanja u neprijatelj- skoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ-a.

Iz same obrane optuženog, proizlazi, da je po dolasku u SAD - New York uspostavio kontakt sa Čuvalo Mladenom kojega poz- naje od ranije, jer su zemljaci /iz istog su kraja, a da je u New Yorku saznao za njega, kad se obratio hrvatskoj katoličkoj župi. Drugih dokaza koji bi upućivali na suprotno, tj. da je op- tuženi došao u SAD sa određenom svrhom, po pozivu Čuvalo Mlade- na ili nakon prethodnog dogovora s njim, nema, pa se stoga mora prihvatiti obrana optuženog.

Iz pisama koje je 21. siječnja i 24. veljače 1971. na adresu Matice hrvatske u Zagrebu uputio Čuvalo Mladen, vidljivo je, da se već u to vrijeme radilo na osnivanju društva članova Matice hrvatske u New Yorku. Stoga se ne može povezivati osniva- nje ovog Društva u New Yorku sa dolaskom optuženog u SAD i po- red činjenice, što se optuženi javlja kod osnivanja ovakvog Društva u Parizu i New Yorku.

Iz navedenih pisama, vidljivo je, da je Čuvalo Mladen član Hrvatske akademije Amerike. Optuženi u odnosu na ovu okol- nost je naveo, da mu ona nije bila poznata, te da Čuvalo Mlade- na nije smatrao političkim emigrantom, jer imade jugoslavensku putnu ispravu.

O ostalim kontaktima koje je optuženi ostvario za vrije- me svog boravka u SAD, sadržaju eventualnim kontakata, nema ni- kakvih podataka osim onih koje je u svojoj obrani naveo sam op-

tuženi, a koji odlučno poriče inkriminacije, tj. da bi se povezao sa izbjegličkom grupom osoba radi neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije.

Iz pisama koje je optuženi 5. listopada i 6. studenog 1971. uputio Bušić Brunu, vidljivo je, da je bio zainteresiran za osnivanje Društva članova Matice hrvatske u New Yorku i da je preko Bušića nastojao ishoditi u tom pravcu pomoć od središnjice Matice hrvatske u Zagrebu. Ovu činjenicu optuženi ne poriče, ali ističe da nije aktivno sudjelovao u stvaranju tog Društva, a pogotovo ne iz neprijateljskih pobuda prema našem društvu.

Za pristupnice u članstvo Matice hrvatske, koje su pronađene kod optuženog, grafološkim vještačenjem je utvrđeno, da ih optuženi nije ispisivao. O načinu na koji je došao do tih pristupnica, optuženi se izjasnio u svojoj obrani, dok drugih dokaza koji bi upućivali, da je optuženi učestvovao u učlanjivanju osoba čija su imena navedena na pristupnicama, nema. Čak što više tvrdnja optuženog, da nije znao tko su osobe koje su na pristupnicama navedene, ukazuje se veoma vjerojatnim, jer da je to znao, onda bi vrlo vjerojatno te pristupnice bio i uništio nakon dolaska u Jugoslaviju, budući da u vrijeme kada ih je donio i onako više nišemu nisu mogle poslužiti.

Za tekst govora /početnog i završnog dijela list 25,26 i 12/, optuženi je priznao da ga je sam napisao i izvršio ispravke sa namjerom da ga održi na Osnivačkoj skupštini Društva prijatelja Matice hrvatske u New Yorku, ali je odlučno od samog početka krivičnog postupka poreknuo, da bi i jednu riječ iz ovog teksta izgovorio. Ovakvu obranu optuženog tj., da govor navedenog sadržaja nije održao u potpunosti potvrđuje svojim iskazom i svjedok Gaži Franjo, koji je bio prisutan toj Skupštini. Nadalje, na osnovu iskaza svjedoka Gaži Franje, a djelomično i svjedoka Dular Ivana, sa čijim iskazima se podudara obrana optuženog, utvrđeno je, da je došlo do incidenta na Osnivačkoj skupštini kojeg je izazvala jedna ekstremistička grupa, čiji su članovi čak fizički napali optuženog, pa je da bi se Skupština mogla nastaviti intervenirala i policija.

Tvrdnja javnog tužioca, da je optuženi dosita održao govor, čiji tekst je kod njega pronađen, a na koju okolnost upućuju bilješke nadodane po optuženom na već napisanom tekstu, te nadalje činjenica da je taj skup nakon početnog incidenta protekao mirno i da je optuženi imao mogućnosti govor održati, ukazuje se vjerojatnom. Medjutim, po stanovištu ovog suda, imajući u vidu opisano stanje stvari ništa manje nije vjerojatan i zaključak da optuženi tekst govora koji je kod njega pronađen doista nije održao. Čak što više pouzdanijim se ukazuje zaključak da optuženi pripremljeni tekst govora nije održao, jer je nesumnjivo, uslijed opisanog incidenta čiji izazivači su napali optuženog kao jugoslavenskog agenta koji osnive jugoslavenska društva u inozemstvu, došlo do nastupanja takvih okolnosti koje optuženi nije očekivao, a koje su učestale na njegovo kasnije ponašanje.

U ovakvoj dilemi postupajući po principu "in dubio pro reo", sud je stao na stanovište da nema dokaza, da je optuženi inkriminirani govor doista održao.

Samo pisanje nacrta govora koji u svom sadržaju nosi elemente krivičnog djela neprijateljske propagande, ne može se smatrati izvršenim krivičnim djelom, a niti pokušajem, već samo pripremnim radnjama za izvršenje krivičnog djela neprijateljske propagande, a koje pripremne radnje samostalno nisu kažnjive.

Optuženi je sam priznao, da je za vrijeme svog boravka u SAD-u u studenom 1971. prisustvovao u Clevlandu X Konferenciji slavenskih studija. Ova činjenica osim toga utvrđena je i iskazom svjedoka Gaži Franje, koji je na toj Konferenciji prisustvovao i održao referat. Nadalje, utvrđeno je, da je optuženi prisustvovao Konferenciji kao promatrač i da u njenom radu nije uzeo učešća.

Objašnjavajući razloge zbog kojih je došao na ovu Konferenciju, optuženi je naveo, da su mu teme i podaci koji su bili na programu tog naučnog skupa za čije održavanje je saznao od predsjednika Hrvatske bratske zajednice u Pitzburgu, bili potrebni za njegovu doktorsku radnju. Zbog toga, da je na ovu Konferenciju došao bez ikakvog poziva, te da je platio ulaznicu kojom prilikom je dobio i program, koji je pronađen među njegovim stvarima /list 27 - 28/.

Iz dopisa Matice iseljenika Hrvatske od 9. kolovoza 1972. /list 176/, vidljivo je da je X Konferencija u Clevlandu raspravljala o problemu iseljavanja iz Hrvatske i hrvatskim iseljenicima u SAD-u, a to također proizlazi i iz samog programa. Nadalje, vidljivo je, da je Matica iseljenika Hrvatske bila spremna dva svoja predstavnika, da održe referate na Konferenciji , te da njihovi predstavnici nisu učestvovali u radu Konferencije, jer je neposredno prije Konferencije došlo upozorenje od Savjeta za odnose sa inozemstvom Izvršnog vijeća SR Hrvatske da postoji opasnost da će neprijateljska emigracija iskoristiti Konferenciju u političke svrhe.

Dakle, iz dopisa Matice iseljenika Hrvatske, proizlazi da je X Konferencija u Clevlandu bila najavljena kao jedan naučni skup na temu hrvatskih iseljenika u SAD, a koja činjenica je u skladu sa obranom optuženog. Prema tome, logična je i uvjerljiva obrana optuženog,da je na Konferenciju pristupio radi prikupljanja podataka za svoj naučni rad na temu "Fizička osoba u međunarodnom javnom pravu s posebnim osvrtom na fenomen suvremenih migracija".

Iz činjenice, da je sama Matica iseljenika Hrvatske saznala tek neposredno pred održavanje Konferencije, da postoji opasnost da će neprijateljska emigracija iskoristiti Konferenciju u političke svrhe, logički se nameće zaključak da ni optuženi nije morao znati za opasnosti koje prijete toj Konferenciji i da je njegovo učestvovanje na Konferenciji bilo iz naučnih pobuda.

Samo prisustvovanje optuženog toj Konferenciji i pored činjenice, što su na njoj uzele učešće i osobe kóje kao ekstremna politička emigracija djeluju protiv SFRJ, po stanovištu ovog suda, ne može se smatrati krivičnim djelom učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije. Naime, utvrđeno je, da optuženi na toj Konferenciji nije uzeo nikakvog učešća, a

710

nema dokaza da je tamo uspostavio takve kontakte koji bi se mogli ocjeniti kao stupanje u vezu sa izbjegličkom grupom osoba radi neprijateljske djelatnosti protiv Jugoslavije.

Zbog svega navedenog, sud je optuženog na osnovu člana 321 toč. 3 ZKP-a oslobodio od optužbe zbog krivičnih djela učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavi - je iz čl. 109 KZ-a i neprijateljske propagande iz čl. 118 st.1 KZ-a, koja su obuhvaćena u točkama 1/ i 2/ optužnice.

Priznanjem optuženog utvrđeno je, da je za vrijeme svog boravka u New Yorku napisao članak koji je pismom dostavio Bušić Brunu , tadašnjem novinaru Hrvatskog tjednika sa namjerom da ga ovaj objavi u Hrvatskom tjedniku. Kopija ovog članka /list 13 - 24/, pronađena je među stvarima optuženog za koju je optuženi naveo da zaista predstavlja kopiju članka kakvog je uputio Bušić Brunu. Da je ovo priznanje optuženog istinito utvrđeno je, i na osnovu fotokopije njegovog pisma /list 73/ od 6. studenog 1971. u kojem uz ostalo piše Bušić Brunu, da mu šalje članak za Hrvatski tjednik.

Obranu optuženog, da je sve što je u ovom članku napisao istina, da ga je napisao sa svrhom kritike, kao član ovog društva, a ni u kojem slučaju zlonamjerno, sud nije prihvatio jer je neuvjerljiva i neistinita.

U prvom redu, optuženi ne samo da ničim nije dokazao istinitost onoga što je u članku naveo, nego to nije učinio niti vjerojatnim. Iako članak sadrži neke detalje koji se odnose na Vjekoslava Radovića uz čiji rad i djelatnost on veže generalnog konzula SFRJ u New Yorku, Lumbardić Petra, čitav članak po svojoj koncepciji predstavlja jednu ocjenu, i to veoma negativnu, diplomatskih i konzularnih predstavnika SFRJ, posebno u SAD - pobliže New Yorku.

Optuženi u svom članku navodi da je diplomatsko konzularno osoblje naše zemlje odgojeno unitaristički i antihrvatski i da je slano u vanjske službe upravo sa namjerom da takva uvjerenja prenese i na Hrvate izvan domovine, te da je ovu zadaću izvršilo dobro i da je i nadalje uspješno vrši. Unitarizam našeg diplomatskog predstavništva po ocjeni optuženog su sprezi je sa četništvom i djeluje protiv interesa hrvatskog naroda, pa u tom pravcu optuženi u svom članku iznosi, kao da konzul SFRJ u New Yorku Petar Lumbardić uspješno surađuje sa Radović Vje - koslavom suradnikom Dimitrija Ljotića. U svom članku optuženi se ne ograničava na iznošenje svojih zaključaka o radu jugoslavenskih diplomatskih i konzularnih predstavništva, nego neistinito prikazuje i prilike u našoj zemlji tvrdeći kako dolari zarađeni znojem i žuljevima hrvatske sirotinje stižu u jugo - banku ozakonjen pljačkom, te da se upravo ti dolari upotrebljavaju protiv onih koji su ih i zaradili.

Dakle, imajući u vidu sadržaj inkriminiranog članka, neuvjerljivom i neprihvatljivom se ukazuje obrana optuženog, da ono što je napisao predstavlja kritiku i da nedostaje zla namjera. Ne samo da članak po svom sadržaju, načinu izražavanja i čitavom konceptu se ne može prihvatiti kao kritika koja bi imala za cilj unapređenje društvenih odnosa, već naprotiv čitav čla-

711

nak je prožet posebnim političkim interesom, tj. željom da ošteti političke i druge društvene interese samoupravnog socijalističkog poretka Jugoslavije. Ovakva poruka članka po utvrđenju ovog suda nesumnjivo da je zlonamjerna i da ne spada u kritiku koja je uobičajena i prihvaćena u društvu. Nadalje, da ovaj članak po svojem sadržaju i političkoj poruci je odudarao čak i od brojnih članaka koji su se javljali u našoj štampi u doba nacionalističke euforije, dokaz je i činjenica da nije bio upućen bilo kojem našem listu, nego upravo Hrvatskom tjedniku - glasilu nacionalizma.

Iako je utvrđeno da inkriminirani članak nije objavljen u Hrvatskom tjedniku, u konkretnom slučaju ipak se radi o dovršenom krivičnom djelu, jer ga je optuženi napisavši uputio drugoj osobi /Bušić Brunu/, koja ga je primila, a pri tom je irelevantno da li je ovaj članak na Bušić Bruna imao negativan utjecaj.

Nadalje, neprihvatljivo je stanovište obrane, da je optuženi u članku govorio o prilikama naših diplomatskih i konzularnih predstavništava u inozemstvu, a ne u našoj zemlji, a da upravo zlonamjerno i neistinito prikazivanje društveno - političkih prilika u našoj zemlji spada u bitna obilježja ovog krivičnog djela.

Naime, potrebno je istaknuti da optuženi u svom članku ne opisuje samo prilike u inozemstvu tj. djelovanje naših diplomatskih i konzularnih predstavništava u inozemstvu, nego da je prikazivao i društveno političke prilike u našoj zemlji uz koje je vezivao rad naših diplomatskih i konzularnih predstavništava. Konačno po stanovištu ovog suda odredba čl. 118 st. 1 KZ-a "tko zlonamjerno i neistinito prikazuje društveno političke prilike u zemlji", obuhvaća u sebi i društveno-politički rad i prilike naših diplomatskih i konzularnih predstavništava u inozemstvu, jer su oni jedinstveni dio zemlje kojoj pripadaju i provode politiku svoje zemlje.

Iz svega navedenog, sud je utvrdio, da je optuženi u napisanom članku zlonamjerno i neistinito prikazivao društveno - političke prilike u zemlji i u diplomatskim predstavništvima zemlje, pa je time počinio krivično djelo neprijateljske propagande iz čl. 118 st. 1 KZ.

Prilikom odmjeravanja kazen, sud je optuženom u prvom redu uzeo kao olakšavajuće, što do sada nije bio osuđivan.

Nadalje, sud je uzeo kao olakšavajuće, što se radi o jednom mladom čovjeku, koji je teško prolazio kroz život, te što se, da bi priskrbio sebi sredstva za uzdržavanje prihvaćao i teških fizičkih poslova, koje je za vrijeme svog boravka u inozemstvu radio. Također uzeto mu je kao olakšavajuće njegovo korektno držanje nakon izvršenog djela, tj. nakon povratka u Jugoslaviju.

Otežavajućih okolnosti ovaj sud nije našao.

Pri utvrđivanju stepena krivične odgovornosti zbog počinjenog djela, ovaj sud uzeo je također i u obzir činjenicu,

712

da inkriminirani članak nije objavljen u Hrvatskom tjedniku, tako da je izostao onaj negativni utjecaj koji bi bez sumnje bio izazvao da je bio i objavljen.

Imajući u vidu sve naprijed istaknute okolnosti, sud je našao da postoji opravdanje i zakonski osnov za ublaženje kazne, pa mu se primjenom čl. 42 st. 2 i 43 toč. 3 KZ-a za počinjeno djelo izrekao kaznu zatvora u trajanju od 10 mjeseci.

Ovako izrečena kazna po ocjeni ovog suda odgovara težini počinjenog djela, te stepenu društvene opasnosti optuženog i podesna je da se ostvari svrha kažnjavanja u svim vidovima koje predviđa čl. 3 KZ.

Optuženom je na osnovu čl. 45 st. 1 KZ-a u izrečenu kaznu uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru. Kao što proizlazi iz podataka sadržanih u ovom spisu, tj. rješenja o prvom pritvaranju od 18. 1. 1972. /list 34/, zatim rješenja o ukidanju pritvora/ list 160 do 162/ i rješenja o ponovnom određivanju pritvora /list 168/, optuženi je proveo u pritvoru od 17. 1. 1972. do 12. 7. 1972. i od 21. 7. 1972. do dana dovršetka glavne rasprave tj. 28. 11. 1972.godine.

Obzirom, da optuženi nigdje nije zaposlen, te da nema imovine, sud ga je na osnovu čl. 91 st.4 ZKP-a u cjelosti oslobodio od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka iz čl. 89 st. 2 toč. 1 do 6 ZKP-a, jer bi plaćanjem troškova bilo dovedeno u pitanje njegovo uzdržavanje.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Dne, 28. studenog 1972.

Zapisničar:
Galunić Stefica v.r.

Predsjednik vijeća:
Madirazza Vojko v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 8 dana od dana prijema pismenog otpravka iste, na Vrhovni sud Hrvatske. Žalba se podnosi pismeno u tri primjerka.

DNA

1. OJT-u Zagreb na KT-95/72.
2. opt. Vukojević Vice, Zagreb, Racinova 10 /kod Cerovac/
3. bran.opt. Marić Vladimir, odv.iz Zagreba

Za točnost otpravka - ovlašteni službenik

Matiša Luka

712-1

12.II.73/V.
K-363/72.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
Z A G R E B
BROJ: KT 95/72

Zagreb, 9.2.1973.god.

BS/AK

OKRUŽNI
U ZAGREBU
9. II. 1973
PRIMLJENO

OKRUŽNOM SUDU

Z A G R E B

U krivičnom predmetu protiv opt.Vukojević Vice zbog kriv.djela iz čl.1o9. i 118.st.1.KZ, protiv presude toga suda br.K-363/72-94 od 28.studeni 1972.godine, temeljem propisa čl.44. st.2.toč.3.ZKP ulažem

Ž A L B U

zbog: bitne povrede odredaba krivičnog postupka (čl.334. toč.1o),
pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja (čl.336.ZKP).

Pobijanom presudom Okružnog suda u Zagrebu opt.Vukojević Vice je temeljem propisa čl.321.toč.3.ZKP oslobodjen od optužbe zbog kriv.djela iz čl.1o9.KZ i 118.st.1.KZ opisanih u izreci pobijane presude.

Istom presudom osudjen je na kaznu zatvora u trajanju od 1o mjeseci i proglašen krivim zbog kriv.djela iz čl.118. st.1.KZ.

Protiv oslobadjajućeg dijela presude ulažem žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja.

Prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude navodi da u cijelosti prihvaća izjavu generalnog konzula SFRJ u Parizu Zorić Nedjeljka o tome, da je osnivačka skupština društva članova Matice hrvatske u Parizu bila nacionalistički obojena, te da je bilo istupa od strane pojedinih učesnika tog skupa čiji su stavovi bili izvan okvira proklamirane djelatnosti društva i u suprotnosti sa stanjem u našoj zemlji.

../..

712-2

Sa druge strane prvostepeni sud navodi, da se na osnovu izjave generalnog konzula nije moglo utvrditi što je optuženi govorio na skupštini, a napose da se nije moglo utvrditi da li njegove riječi sadrže obilježja kriv.djela neprijateljske propagande ili ne.

Ovakvi razlozi prvostepenog suda o odlučnoj činjenici, tj. da li je govor optuženog održan na osnivačkoj skupštini društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu u sebi sadržavao bitna obilježja kriv.djela neprijateljske propagande su u znatnoj mjeri proturječni.

Sud ukoliko, a što slijedi iz samoga obrazloženja, prihvaća izjavu generalnog konzula u Parizu, na osnovu iste izjave utvrdjuje odlučne činjenice u pogledu karaktera osnivačkog skupa, trebao je prihvatiti i izjavu u pogledu istupa optuženog na tom skupu, a koja u sebi sadrži dovoljno elemenata da prvostepeni sud procijeni da li je u istupu optuženoga sadržano biće kriv.djela zbog kojega je optužen.

Smatram prema tome da su razlozi koji se odnose na ocjenu izjave generalnog konzula proturječni u pogledu odlučnih činjenica, jer sud čas tu izjavu prihvaća, a da bi kasnije naveo da na osnovu nje nije mogao naći osnova za konačnu odluku.

Stoga je u tom pogledu prvostepeni sud počinio povredu odredaba krivičnog postupka iz čl.334.toč.1o.ZKP.

Prvostepena presuda u pogledu krivičnog djela opisanog pod toč.1-a optužnice donesena je na osnovu nepotpuno i pogrešno utvrdjenog činjeničnog stanja.

Nepotpuno utvrdjeno činjenično stanje nalazim u tome što je prvostepeni sud propustio da sasluša kao svjedoka generalnog konzula u Parizu Zorić Nedjeljka, a što i sam navodi u obrazloženju pobijane presude, navodeći da se u pogledu te točke optužnice nije moglo točnije utvrditi činjenično stanje.

Prvostepeni sud je nadalje pogrešno u tom dijelu utvrdio činjenično stanje jer izjavu generalnog konzula Zorić Nedjeljka nije u potpunosti ocijenio, propustivši da ocijeni onaj njen dio koji se odnosi na riječi izgovorene od strane optuženoga pred osnivačkim skupom društva prijatelja u Parizu, a što je sud bio dužan da ocijeni, jer je taj dokaz važan za utvrdjenje bitne činjenice u ovom postupku.

U izjavi generalnog konzula je decidirano navedeno da je optuženi Vukojević Vice na osnivačkoj skupštini u Parizu govorio o proganjanju aktivnosti "MAtice hrvatske" i njenih aktivista prije rata i poslije rata, te medju one koji su bili protiv aktivista Matice hrvatske ubrojio i komuniste.

Ove činjenice prvostepeni sud nije ocijenio, već jednostrano prihvatio obranu optuženog da te riječi nije izgovorio.

../..

712-J

Kada se ima u vidu da je prvostepeni sud prihvatio ocjenu generalnog konzula Zorića u pogledu karaktera osnivačkog skupa u Parizu, tada izgovorene riječi po optuženom ukoliko se povežu sa skupom kojem je prisustvovao, sa čitavim karakterom i intencijama toga skupa svakako predstavljaju djelovanje neprijateljske propagande.

U pogledu kriv.djela opisanih pod toč.1-b pobijane presude prvostepeni sud je takodjer pogrešno utvrdio činjenično stanje, propustivši da ocijeni sve izvedene dokaze.

Nedvojbeno je, da je optuženi učestvovao na skupu u osnivanju društva članova Matice hrvatske u New Yorku. Iz pisma upućenog od strane Čuvalo Mladena Središnjici Matice hrvatske u Zagrebu, proizlazi, a što tokom prvostepene rasprave ničim nije opovrgnuto, da je Čuvalo Mladen član "Hrvatske akademije Amerike", da se on na skupu te institucije angažirao na osnivanju društva članova MAtice hrvatske u New Yorku, te da se i ta organizacija uključila u to snivanje.

"Hrvatska akademija Amerike" okuplja ekstremne neprijateljske političke emigrante, koji kontinuirano djeluju na razbijanju SFRJ, na izdvajanju SRH iz SFRJ, te na stvaranju "Samostalne države HRvatske" sa kapitalističkim društvenim uredjenjem, koja bi bila u interesnoj sferi stranih sila. Ta činjenica vidljiva je iz izvještaja o radu MAtice hrvatske sačinjenog od strane Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova, kao i iz brojnih publikacija izdanih od strane "Hrvatske akademije AMerike" ili njenih članova u inozemstvu.

Stoga je povezivanje optuženog Vukojević Vice sa Čuvalo Mladenom kao članom "Hrvatske akademije Amerike" valjalo procijeniti sa tog stanovišta, a napose ako se ima u vidu nedvojbena či-njenica, a koja proizlazi iz pisama upućenih Bušić Bruni u Zagrebu, da se optuženi angažirao na osnivanju društva članova Matice hrvatske u New Yorku zajedno sa Čuvalom, pa prema tome i zajedno sa "Hrvatskom akademijom Amerike". Ujedno je činjenicu ovoga povezivanja sa Čuvalom valjalo ocijeniti i u vezi sa člankom koji je optuženi uputio Bruni Bušiću u Zagreb a zbog kojeg je i proglašen krivim, iz kojeg se vidi njegovo neprijateljsko djelovanje.

Stoga je prvostepeni sud propustivši ocijeniti sve ove dokaze došao do pogrešnog zaključka, smatrajući da u radnji optženog u odnosu na njegove veze sa Čuvalom i "Hrvatskom akademijom AMerike" u New Yorku nema obilježja bića kriv.djela iz čl.109KZ. Da je prvostepeni sud medjutim, sve izvedene dokaze zajedno ocjenjivao u pogledu te činjenice, a to su izbještaj o radu Matice hrvatske RSUP-a Zagreb, pisma Br ni Bušiću poslana po optženom iz New Yorka, kao i pismo Čuvala Matici hrvatskoj u Zagreb, došao bi do drugog činjeničnog zaključka.

../..

712-4

Pobijana presuda ne ocjenjuje koncept govora optuženog na osnivačkoj skupštini u New Yorku. Taj koncept govora trebalo je procijeniti u vezi sa čitavom ranijom djelatnošću optuženoga, napose sa njegovim istupom na osnivačkom skupu u Parizu, sa njegovim povezivanjem putem Čuvalo Mladena sa političkom emigracijom iz redova "Hrvatske akademije Amerike" te sa njegovim pismima i člankom upućenim radi objavljivanja Bruni Bušiću u Zagreb. Nesumnjivo je, a što priznaje i sam optuženi, da je on održao pozdravnu riječ na osnivačkom skupu u New Yorku. Svjedoci koji su prisustvovali tom skupu, a to su Gaži i Dular, nisu svojim iskazima opovrgli tvrdnju optužbe da je optuženi koristio koncept svoga govora na tom skupu, jer oni nisu mogli decidirano ponoviti njegov govor.

Sva ranija aktivnost optuženoga ukazuje upravo na opravdanost zaključka, da je on sastav govora, koji je unaprijed pripremio koristio i da je prema tom sastavu održao govor onako kako ga je i pripremio za osnivačku skupštinu društva članova Matice hrvatske u Parizu. Na ovakav zaključak navode nas pravila logike, a kojih je sud dužan da se pridržava kod ocjene izvedenih dokaza u krivičnom postupku. Logično je naime, da se govor za ovakvu priliku unaprijed pripremi, a ne da se improvizira na samom skupu, a nelogično je naprotiv da bi netko tko ima unaprijed pripremljen govor za takvu priliku, isti promijenio u zadnji čas i govorio napamet, ne koristeći ono što je unaprijed promijenio. Uz to i dužina samoga govora optuženog na osnivačkoj skupštini odgovara otprilike upravo onom govoru koji je on unaprijed sastavio, a koji u sebi sadrži sva osnovna obilježja bića kriv.djela iz čl. 118.st.1.KZ.

Prisustvo optuženoga skupu političke neprijateljske emigracije u Clevelandu sud također nije u potpunosti ocijenio. Na tom skupu učestvovali su poznati emigranti članovi "Hrvatske akademije Amerike" Bogdan Radica, Ante Kadić, bilo je predvidjeno učestvovanje Stanka Vujice, dakle svih lica koja neprijateljski kontinuirano djeluju protiv SFRJ. S druge strane Mladen ČUvalo je član "Hrvatske akademije Amerike", optuženi se poznaje sa Čuvalom iz New Yorka, a odlazi na skup u Cleveland, koji također organizira "Hrvatska akademija AMerike", preko Hrvatsko-američkog akademskog kluba u Clevelandu. Samo prisustvo prema tome optuženog na tom skupu u Clevelandu ukazuje se kao rezultat njegovog povezivanja putem Čuvala sa "Hrvatskom akademijom Amerike", te u sebi sadrži obilježja bića kriv.djela iz čl.109.KZ.

Iz svih navedenih razloga ulažem ovu žalbu i

p r e d l a ž e m

da Vrhovni sud Hrvatske pobijanu presudu ukine u oslobađajućem dijelu i uputi predmet prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje.

ZAMJENIK OKRUŽNOG JAVNOG TUŽIOCA
Berislav Studak

Izvještaj, saradnik " RADE " 713.
od: 26.III.1973.g.
Primio: J.Jakovljević 3.-

Na prethodnim stranicama
nema inter. stvari za obradu Vukojević-a.

Na koncu razgovora Viskić mi je ispričao kako je boravak Džemala Bijedića u Australiji izazvao veliku uzbunu i kako je na sve strane kritiziran njegov dolazak tamo.

Za vrijeme ovog razgovora s Viskićem u Corzo kavani došao je Vico Vukojević. Oni su po svemu sudeći vrlo dobri prijatelji i često se sastaju. Kada je Vukojević došao mi smo prekinuli razgovor.

-

Čavar Mato iz Zagreba u vezi predstojeće Konferencije HSS-a u Londonu rekao mi je, da je dobio posebnu poruku iz Minhena o ovoj Konferenciji, te da je pozvan da dodje u Munchen, a zatim da na njihov trošak putuje u London na Konferenciju. Čavar je izbjegao da mi kaže od koga je dobio taj poziv i samo mi je iznio navedene činjenice.

714.

K-363/72.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
15. VI. 1973
PRIMLJENO

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
Primljeno 25. VI. 1973
Broj: I Kž 502/1973-5
Br. Kž-957/72

PRESUDA I RJEŠENJE
U I M E N A R O D A !

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda dr Centner Ota, kao predsjednika vijeća, te dr Mošet Ivke, Radjenović Spasoja, Grgurić Antuna i Šulc Ivana, kao članova vijeća, i stručnog suradnika Vraničar Miljenke, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl. 109. i 118. st. 1. KZ, rješavajući žalbe javnog tužioca i optuženog, izjavljene protiv presude Okružnog suda u Zagrebu od 28. studenog 1972. K 363/72, u sjednici održanoj 15. svibnja 1973, u prisutnosti zamjenika javnog tužioca Hrvatske Obradović mr Jove, optuženog i njegovog branitelja Marić Vladimira, advokata iz Zagreba,

presudio je i riješio je:

Žalba optuženog Vukojević Vice izjavljena protiv osudjujućeg dijela prvostepene presude o d b i j a se kao neosnovana, te se u tom dijelu potvrdjuje presuda suda prvog stepena.

Uvažava se žalba javnog tužioca, u k i d a se pobijana presuda u njenom oslobadjajućem dijelu, te se u tom dijelu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno sudjenje.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanim osudjujućim dijelom prvostepene presude optuženi Vukojević Vice oglašen je krivim zbog krivičnog djela neprijateljske propagande iz člana 118. stav 1. KZ potanje opisanog u izreci presude, pa je po istom zakonskom propisu, a primjenom člana 42. i 43. KZ osudjen na kaznu zatvora u trajanju od deset mjeseci.

Oslobadjajućim dijelom iste prvostepene presude optuženi je oslobodjen od optužbe za djela iz člana 109. i 118.st.1.KZ potanje opisana u izreci iste presude, i to na osnovu člana 321. t. 3. ZKP.

Protiv osudjujućeg dijela presude optuženi je pravovremeno izjavio žalbu iz svih žalbenih razloga predvidjenih u članu 333. ZKP s prijedlogom da preinačenjem osudjujućeg dijela presude bude oslobodjen od optužbe.

715.

I Kž 502/73

Protiv oslobadjajućeg dijela iste presude javni tužilac je pravovremeno izjavio žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 334. stav 1. t. lo. ZKP, te pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja s prijedlogom da prvostepena presuda u pobijanom dijelu bude ukinuta i predmet u tom dijelu vraćen na ponovno sudjenje.

Optuženi u odgovoru na žalbu javnog tužioca osporava žalbene navode i predlaže da žalba javnog tužioca bude odbijena.

Optuženi je žalbom zatražio da sa braniocem bude obaviješten o sjednici vijeća ovog suda, pa je stoga sjednica vijeća održana u smislu odredbe člana 341. st. 1. ZKP u prisutnosti zamjenika javnog tužioca Hrvatske, optuženog i njegovog branitelja.

Ocjenjujući žalbene navode obaju žalitelja, ovaj sud smatra da žalba optuženog nije osnovana, a žalba javnog tužioca jest.

Na žalbu optuženog Vukojević Vice:

Ispitujući pobijani osudjujući dio prvostepene presude u smislu odredbe člana 346. ZKP ovaj sud nije utvrdio postojanje bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, na koje sud pazi po službenoj dužnosti, a ni onih, na koje ukazuje optuženi - što su povrede iz člana 334. st. 1. t. lo. i stav 2. istog člana ZKP. Okolnosti koje u tom pravcu navodi žalitelj ne mogu se svrstati pod pojam bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 334. ZKP, već pod pitanje da li je činjenično stanje potpuno i pravilno utvrdjeno,da li je prvostepeni sud rezultat postupka pravilno ocijenio ili nije, te da li su ostvareni elementi krivičnog djela iz člana 118. stav 1. KZ ili nisu, a to su drugi žalbeni razlozi, zbog kojih optuženi takodjer izjavljuje žalbu.

Neosporena je činjenica da je optuženi autor članka kojeg je napisao u New Yorku i dostavio ga Bruni Bušiću u Zagrebu 5.X 1971. sa zahtjevom da bude objavljen u "Hrvatskom tjedniku". Nije prema tome sporan ni sadržaj toga članka koji je djelomično citiran u izreci pobijane presude, a u cijelosti prileži spisu.

Nije u pravu žalitelj kada smatra da u takovom njegovom postupanju nisu ostvareni elementi krivičnog djela neprijateljske propagande iz člana 118. st. 1. KZ. Nije kod toga bitno iz kojih izvora je optuženi crpio podatke o prilikama u zemlji, već je bitno što je napisano i sa kojom namjerom. Isto tako nema nikakovog uticaja okolnost da taj sporni članak nije objavljen u Hrvatskom tjedniku, jer ostaje činjenica da je napisan sa namjerom da bude objavljen.

Pojam neprijateljske propagande sadrži u sebi izazivanje, širenje i učvršćivanje odredjenih neprijateljskih ideja i stavova kod onih kojima je propaganda namijenjena. Jedan od osnovnih oblika te djelatnosti jest zlonamjerno i neistinito prikazivanje društveno-političkih prilika u zemlji, a pojam zlonamjernosti je ostvaren već samim time što učinilac želi oštetiti političke ili druge društvene interese naše države,

bez obzira na to, da li je u tome i uspio.

Kada se u svjetlu gornjega ocijeni sadržaj inkriminiranog članka, onda se nužno mora doći do onog zaključka do kojega je došao i prvostepeni sud, a to je, da su tim člankom zlonamjerno i neistinito prikazane društveno-političke prilike u zemlji i diplomatskim predstavništvima naše zemlje. Ne može se dati drugačija ocjena tvrdnjama da je diplomatsko osoblje sistematski antihrvatski odgajano, te da je slano u inozemstvo da takova svoja uvjerenja prenese na Hrvate koji žive u inozemstvu; da su diplomatski predstavnici sprega unitarizma i četništva; zatim da se dolari, koje hrvatska sirotinja teško zaradjuje, ozakonjenom pljačkom prelijevaju u Jugobanku i tamo upotrebljavaju protiv onih koji su ih zaradili i slično. Tu se ne može govoriti o političkom oportunizmu ili neoportunizmu ili o kritici koju treba smatrati dobronamjernom, o čemu govori žalitelj u svojoj žalbi.

Prvostepeni sud je pravilno ocijenio značaj inkriminiranog članka, za svoje stanovište i svoju ocjenu sud je u obrazloženju presude dao valjane razloge koje usvaja i ovaj sud, pa se žalitelj uz ono što je gore rečeno upućuje i na razloge pobijanog dijela prvostepene presude. Suprotno rezoniranje žalitelja nema uporišta u utvrdjenom činjeničnom stanju, pa se ne može ni prihvatiti kao valjano i osnovano.

Budući da se prema iznesenom u opisanom djelovanju optuženog stiču sva bitna obilježja krivičnog djela iz člana 118. stav 1. KZ nije ostvarena ni povreda krivičnog zakona.

Kod odmjeravanja kazne prvostepeni sud je u dovoljnoj mjeri cijenio sve relevantne okolnosti u smislu odredbe člana 38. KZ, pa se i po ocjeni ovoga suda izrečena kazna ukazuje primjerenom težini izvršenog djela kao i društvenoj opasnosti učinioca.

Na temelju iznesenog, žalba optuženog izjavljena protiv osudjujućeg dijela presude je odbijena kao neosnovana, a presuda je u pobijanom osudjujućem dijelu potvrdjena /član 354.ZKP/.

Na žalbu javnog tužioca

Ocjenjujući žalbene navode javnog tužioca, te razloge na kojima prvostepeni sud temelji svoju odluku u oslobadjajućem dijelu, ovaj sud je došao do zaključka da je žalba javnog tužioca osnovana, jer u pobijanom dijelu činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrdjeno.

Težište razloga zbog kojih prvostepeni sud oslobadja optuženog za inkriminirana djela iz člana 109. i 118. stav 1. KZ leži u ocjeni suda da rezultat postupka nije dokazao postojanje tih djela. Takav pak zaključak je po ocjeni ovoga suda u suprotnosti sa onim što rezultira iz navoda samog optuženog i izvedenih dokaza.

Centralne točke tih inkriminacija su sudjelovanje optuženog kod osnivanja "Društva članova Matice Hrvatske" u Parizu i govor kojega je optuženi održao na osnivačkoj skupštini, te njegovo djelovanje u Americi prilikom osnivanja istovjetnog društva i njegovo povezivanje sa članovima ekstremne neprijatelj-

ske političke organizacije "Hrvatska Akademija Amerike".

Kod ocjenjivanja okolnosti povezanih sa osnivanjem "Društva" u Parizu prvostepeni sud poklanja vjeru navodima konzula Zorića o atmosferi koja je vladala na tome skupu, te uzima utvrdjenim da je ta skupština bila nacionalistički obojena, te da su bili proklamirani stavovi suprotni stvarnom stanju u zemlji. Nije medjutim prvostepeni sud uvjerljivo i okolnosno obrazložio zbog čega uskraćuje vjeru onom dijelu navoda tog istog svjedoka - konzula - koji se odnose na sadržaj i karakter govora, kojeg je optuženi neosporeno te iste zgode održao.

Što se tiče djelatnosti optuženog u Americi neosporena je činjenica da je optuženi stupio i održavao kontakte sa članovima tamošnjih ekstremnih neprijateljskih političkih organizacija. Kod toga po ocjeni ovoga suda, ne treba posebno dokazivati kakav značaj imadu tamošnje organizacije "Hrvatska akademija", "Hrvatski narodni odbor" i slične druge, jer je opće poznata činjenica da su te organizacije ekstremne političke emigracije, čiji je cilj rušenje društveno-političkog sistema u Jugoslaviji, a teško je vjerovati da optuženi unutar čitavog svog djelovanja kroz više godina u inozemstvu ne bi znao za takav karakter tih organizacija i njihovih članova. Okolnost pak koju ističe optuženi, da pojedini članovi tih organizacija posjeduju putne isprave Jugoslavije, ne mijenja ništa na stvari, jer okolnost da tamošnji pojedinci posjeduju naše putne isprave ne znači sama po sebi da nisu protivnici današnjeg unutrašnjeg uredjenja naše države.

Kod ponovnog ocjenjivanja opisanog inkriminiranog djelovanja optuženog u odnosu na djelo iz člana 118. stav 1. KZ prvostepeni sud će imati u vidu ono što je već gore rečeno u odnosu na osudjujući dio prvostepene presude, a u odnosu na djelo iz člana 109. KZ treba imati u vidu da je krivično djelo učestvovanja u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije dovršeno samim uspostavljanjem veze izmedju državljanina Jugoslavije i u zakonu nabrojanih subjekata, medju kojima je i "odredjena strana ili izbjeglička grupa osoba". Za postojanje djela nije potrebno da je i ostvarena odredjena neprijateljska djelatnost, kao niti da je ostvaren neki neprijateljski akt prema našoj državi. Daljnji elemenat toga djela je i pomaganje u vršenju neprijateljske djelatnosti tih odredjenih subjekata.

Uz izneseno kod ponovnog postupka i ponovnog ocjenjivanja djelatnosti optuženog u okvirima inkriminacija optužnice potrebno je imati u vidu život i ponašanje optuženog, njegovu cjelokupnu aktivnost i odnose prema zbivanjima ovdje u zemlji, zatim okolnosti pod kojima je došlo do osnivanja niza ogranaka Matice Hrvatske u inozemstvu, a kod čega nisu bile lišene sudjelovanja i pojedine ekstremne organizacije u zemlji i inozemstvu.

Na osnovu iznesenog, ovaj sud ne može, barem za sada, prihvatiti kao osnovano i ispravno stanovište pobijane presude koje se odnosi na oslobadjajući dio, činjenično stanje se ne može prihvatiti kao potpuno i pravilno utvrdjeno, pa je stoga uvaženjem žalbe javnog tužioca kao osnovane, oslobadjajući dio pobi-

718.

jane presude ukinut i predmet vraćen u tom dijelu na ponovno suđenje /član 355. stav 1. ZKP/.

U Zagrebu, 15. svibnja 1973.

Zapisničar: Predsjednik vijeća:

Vraničar Miljenka v.r. dr Centner Oto v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj opće kancelarije:

/Milan Šuljić/

719.

ODVJETNIK
VLADIMIR MARIĆ
ZAGREB, Britanski trg 12 polukat
TELEFON 441-324

Na broj: K-570/73

U ZAGREBU

15. I. 1974

PRIMLJENO

OKRUŽNOM SUDU

Z A G R E B

P R I J E D L O G

okrivljenog Vice Vukojevića

Dne 7.1.1974., ja niže potpisani branitelj optuženog Vice Vukoxxjevića primio sam poziv za glavnu raspravu u predmetu xxx mog branjenika radi krivičnog djela iz člana 109 i 118 KZ-a, a koja je zakazana za dne 21., 22., 23. i 24. 1. 1974. godine.

Uvidom u spis pred nekoliko dana, radi pripreme obrane okrivljenog, utvrdio sam da je zamolnica naslovnog suda upućena Saveznog sekretarijatu za vanjske poslove, kojom se moli dostava adrese konzula Zorića ostala do sada bez odgovora pak slijedom toga nije moguće osigurati prisustvo navedenoga na glavnoj raspravi.

Smatramo da je prisustvo druga Zorića i njegovo saslušavanje na glavnoj raspravi neophodno radi utvrdjenja činjeničnog stanja, jer isto obzirom na neodredjenost njegovog pismenog dopisa ne može biti pravilno i potpuno utvrdjeno, bez njegovog osobnog saslušanja i suočenja sa ostalim svjedocima već saslušanim u ovom postupku i ponovno xxxxxxxxx pozvanim.

Već u prvom postupku obrana je predlagala saslušanje konzula Zorića, pak je povukla taj prijedlog isključivo iz razloga što se je okrivljeni Vice Vukojević tada već nalazio 10 mjeseci u pritvoru pak bi daljnj insistiranje na saslušanju toga svjedoka isti zavuklo.

Medjutim, u žalbi Okružnog javnog tužilaštva protiv prvostepene presud broj K-363/72 od 25.11.1972., - a koju je Vrhovni sud Hrvatske uvažio, javni tužitelj je istakao da je presuda donesena na osnovu nepotpuno pogrešno utvrdjenog činjeničnog stanja, pak žalba na drugoj stranici obrazloženja stavak 7. doslovce navodi:

"Nepotpuno utvrdjeno činjenično stanje nalazim u tome što je prvostepeni sud propustio da sasluša kao svjedoka generalnog konzula u Parizu Zorić Nedjeljka, a što i sam navodi u obrazloženju pobijane presude, navodeći da se u pogledu te točke optužnice nije moglo točno utvrditi činjenično stanje".

Slijedom navedenoga očito je da je istovjetan stav i samoga javnoga tužitelja, pak kako se optužba za djelatnost okrivljenoga u Parizu

./.

720.

temelji na dopisu navedenoga svjedoka, tada je i više nego očito a obzirom na stav obiju stranaka i optužbe i obrane, da navedeni svjedok prisustvuje glavnoj raspravi radi davanja iskaza i suočenja sa ostalim svjedocima.

Takodjer predlažemo da se na glavnu raspravu, radi utvrdjenja pravog činjeničnog stanja, pozovu kao svjedoci i Predrag Matejević, prof. Filozovskog fakulteta u Zagrebu, a u kritično vrijeme generalni komesar izložbe u Parizu: "Umjetnost na tlu Jugoslavije kroz vijekove", koji je u Društvu prijatelja MH u Parizu držao predavanje a takodjer i Cvito Fisković, šef Zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Splita, inače akademik, koji je takodjer držao predavanje u navedenom društvu.

Ukoliko je nemoguće osigurati prisustvo svjedoka Nedjeljka Zorića na glavnoj raspravi, tada predlažemo da se glavna rasprava odgodi, sve do momenta dok se ne utvrdi točna adresa navedenog svjedoka a kako bi se moglo sprovesti neposredno, usmeno i jedinstveno raspravljanje pred naslovnim sudom a kako to zahtjeva i naš Zakon o kaznenom postupku.

Posebno saslušanje druga Nedjeljka Zorića a bez suočenja sa ostalih desetak svjedoka, a u pogledu konkretnog ponašanja Vice Vukojevića inkriminirane zgode, značilo bi grubu povredu odredaba ZKP-a, gubitak važnog dokaznog sredstva i kršenje principa jedinstvenosti a i ekonomičnosti glavne rasprave.

Povrh svega to bi dovelo do nemogućnosti utvrdjenja prave i materijalne istine a u odnosu na okrivljenoga.

Vice Vukojević po z branitelju

721.

K-570/73-

21. siječnja 4.

Okružnog Zagrebu

Tore Prerad
Dorčić Ivan
Cvitovac Franjo
Dravinac Stjepan
Batušić Ivan
Katarinčić Marija

OJ Zagreb
& Vukojević Vice
1o9 i 118
Kt-95/72.

8

OJ Studak Slobodan

osobno i branitelj Marić Vladimir, odvjetnik Zagreb.

Prije otvaranja rasprave konstatira se da je opt. podnio prijedlog za odgodu rasprave, te se kopija tog prijedloga uručuje zamjeniku OJT.

Zamjenik javnog tužioca izjavljuje da se prijedlogu za odgađanja glavne rasprave ne protivi, te u tom pogledu odluku prepušta sudu.

Vijeće donosi

R j e š e n j e

Usvaja se prijedlog za odlaganje glavne rasprave, te se današnja rasprava odlaže a nova će se zakazati pismenim putem; time da će se prethodno ponovno zatražiti od Državnog sekretarijata za vanjske poslove sadašnja adresa svjedoka Zorić Nedeljka.

Dovršeno

Predsjednik vijeća:

Zapisničar:

722.

K-570/73-

11.svibnja 1976

Okružnog Zagrebu

Ivančić mr. Boris OJ Zagreb

Bečirević Marica

Kuhar Kaja Vukojević Vice

Narath Ivan

Hajdinger Viktor lo9,118/I

Krančić Marija

Kt.95/72

8,oo

zamj. JT Studak Berislav

nitko, branitelj Marić Vladimir odvjetnik iz Zagreba

pristupili osim Čorluka Irene

Konstatira se da su raspravi pristupile sve pozvane osobe osim svj. Čorluka Irene, za koju je dostava poziva povraćena s napomenom da je otputovala.

Branitelj optuženog izjavljuje da je njegov branjenik teško bolestan i da ima neku srčanu manu te je hospitaliziran u bolnici "Dr. Mladen Stojanović" u Zagrebu dana 9. ovog mjeseca, pa zbog toga nije bio u mogućnosti pristupiti raspravi. Isto da mu je saopćila supruga optuženog dana lo. o.m. na večer.

Branitelj optuženog obavezuje se obavjestiti sud o zdravstvenom stanju svog branjenika, kako bi sud bio u mogućnosti zakazati novu glavnu raspravu.

Vijeće donosi

r j e š e n j e

1/ Današnja se rasprava odlaže a nova će biti zakazana naknadno i pismenim putem, nakon što branitelj optuženog obavjesti sud o zdravstvenom stanju i mogućnosti svog branjenika da raspravi prisustvuje.

2/ Naredjuje se branitelju optužnog da u roku od 8 dana po ozdravljenju svogg branjenika obavjesti ovaj sud o mogućnosti nastavka glavne rasprave.

3/ Putem organa SUP-a zatražit će se obavještenje i provjera na licu mjesta o prebivanju svjedoka Corluka Irene

4/ Nakon toga rasprava će biti zakazana pismenim putem te zamjenik OJT, optuženi, njegov branitelj i svjedoci pismeno obavješteni.

Dovršeno u 8,10

ZAPISNIČAR:

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

724.

CDS-286

Hobbi

6.

6. VI - 74.

ODRŽANA GODIŠNJA SKUPŠTINA "DRUŠTVA ČLANOVA MATICE HRVATSKE" - DČMH U PARIZU

Prema raspoloživim obaveštenjima SDB, u Parizu je 8.4.o.g. održana godišnja skupština "Društva članova matice hrvatske" - DČMH, kojoj je prisustvovalo oko 20 lica. Jedan broj diskutanata, pored ostalog raspravljalo je o "nepravdama koje se nanose hrvatskom narodu".

Na skupštini je izabrano novo rukovodstvo DČMH koje sačinjavaju: Rubić Petar, predsednik, nastanjen u 29 BD De Clichy, Paris 9; Mikulić Stevan, sekretar, nastanjen u 57, Avenue De Segur Paris 7; Frka - Perušić Marucije, blagajnik, nastanjen u 23, Rue De L' union. Tour HH 11 App. 35, 93 - Aubervillers (periferija Pariza); Ante Krpina, nastanjen u 169, Av. De Stalingrad 25 - Garger Les Gonesse (periferija Pariza); Paparela Ivo, nastanjen u 7' Cite Malesharbes - Paris 9; Španja Neven, nastanjen u 16 Rue Del' Asile Popincourt, Paris 11; Tomić Adolf, nastanjen u 60, Route de Vaugirad, 92 Meudon (periferija Pariza); Brkić Josip, nastanjen u 69, Rue Ordener Paris 18 i Gunjača Ivan, nastanjen u 217, Rue Saint Maur, Paris 11.

Neophodno je pratiti dalju antijugoslovensku aktivnost ovog"društva" čiji su neki pripadnici ranijih godina bili povezani i sa glavnim vodjama HRB u Evropi (Senić Josipom i dr.), koji su nameravali da ovo društvo pretvore u svoje uporište. Jedan od glavnih aktivista "društva" Bušić Bruno, osudjen je posle 21. sednice Predsedništva SKJ zbog neprijateljske delatnosti. Pored Bušića ranije su se naročito isticali na političko subverzivnom planu protiv SFRJ Vukojević Vice i Šimac Neven, koji su predstavljali jezgro ovog "društva.

240 271

INDIKATIVNA INFORMACIJA SSUP
BROJ 114 OD 6.6. 1974. GOD

725.

AKCIJA "VINICA"

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Dana 16.7.1974.godine ob avljen je inf. razgovor sa Vukojević Vicom (naša obrada), rođen 1936.godine u selu Veljaci, Mostar, stalno nastanjen u Zagrebu, Racinova lo kod porodice Cerovac. Zaposlen u poduzeću "Novogradnja", Prelićev trg 2, kao pravnik u pravnoj referadi.

U toku razgovora izjavio je da je zaposlen u navedenom poduzeću od konca prošle godine i da radi kao pravnik na pravnim poslovima. Rekao je da se je oženio aprila o.g. sa Veselkom Jukić iz Imotskog, službenica u Statističkom zavodu Hrvatske u Zagrebu, radi kao programator. Izjavio je da se srdi na policiju da ga uvijek ometaju u njegovom ličnom životu pa da su i prilikom sadašnjeg zaposlenja interesirali se šta će raditi u poduzeću itd. Naveo je da je bio lo mjeseci u zatvoru, koliko je i osuđen za krivično djelo protiv naroda i države i da mu je otežavajuća okolnost bila da je bio pripadnik mas. pokreta, prem da kako kaže, se u to vrijeme nalazio u SAD i Kanadi. Izjavio je da je mogao ostati u Americi ili Kanadi, gdje bi imao veći životni standard, ali da se on nikad ne odriče svojih roditelja, rodnog mjesta i svoje zemlje. Smatra, da on nije krivac ni za ono zašto je bio suđen, da su nosioci mas. pokreta ostali nekažnjeni, a da su oni koji nisu imali bilo kakve veze, iskusili određenu kaznu, pa bila ona zatvorom ili na neki drugi način. Naveo je da je u kontaktu još uvijek sa nekim od svojih ranijih prijatelja, kao što je Milić Josip iz Zagreba, Mijatović Anđelko i drugi,ali da nastoji da se što manje veže na njih, a pogotovo otkako je stupio u brak.

U daljnjem razgovoru izjavio je da želi napomenuti da je on svojim boravkom u SAD, Kanadi i Australiji imao priliku da radi protiv SFRJ i da bude nagrađen novčanim sredstvima u većem iznosu, dodajući da on nikada ne bi izdao svoju zemlju, premda se,kako on kaže prema njemu odnosilo svakojako, a naročito politija koja ga je često puta znala progoniti, bez da bi saslušala njegovo mišljenje, pa da bi se onda mjere poduzimale. Naveo je da je zadovoljan na svom radnom mjestu, da se oženio i da ima u izgledu da riješi i stambeno pitanje, a žena mu je zaposlena, te smatra da je i današnja politika koju vodi SKH, u odnosu na ranije, progresivnija i popularnija kod svih slojeva ljudi u Hrvatskoj, što kako onkaže, njega zadovoljava.

Za Milić Josipa, sa kojim je inače kum, tvrdi da je to čovjek u koga vjera i kršáanstvo imaju veliki utjecaj, a i sam je kao intelektualac vrlo religiozan, a što je posljedica po mišljenju Vukojevića, raniji njegov odgoj od strane roditelja. Međutim, što se tiče politike on je na tom polju jako"providan". Dokaz je da je i njegov brat Stanko u Rimu završio Teološki fakultet i da se stalno nastanio u Italiji. Milić Josip je zaposlen u Zagrebu u Institutu za staroslavenski jezik kao službenik, a žena mu radi kao nastanica muzike u Zagrebu. I dalje živi kod ženinih roditelja u Plemićevoj 4.

Zadruga lica kao što je Šmac Neven, Gabelica Ivan i drugi, Vukojević navodi da sa njima nema nikakve veze a pogotovo sa Nevenom Šimcom, sa kojim je jedno vrijeme boravio u Parizu kao student.

727.

Vukojević je u razgovoru također rekao da je primjetio mnoge novosti u odnosu na novi Ustav SRH i Jugoslavije i da se prema ljudima danas drugačije postupa i odnosi, nego ranije, bacajući kritiku na policijske organe da su ranije prema njemu, neki pojedinci, postupali vrlo rigorozno, i da se on vezano sa tim sporio na sudu i da je svoje obeštećenje naplatio u iznosu od milijun dinara. Navodi da mu je to bila satisfakcija da je ostao čist iako je za nanešeno dobio milijun starih dinara.

Izjavio je da će biti slobodan ukoliko budu mu neke stvari nejasne da se osobno obrati na mene i o tome posavjetuje.

Zagreb, 16.7.1974.

Halilić Asim

728.

IZVADAK IZ INFORMACIJE E 91
CENTRA SDS Sj. Gotš - 13.2.75.
Paraf Cl.

IZVOR: INFORMATIVNI RAZG.

RUBIĆ PETRA, iz Splita, upoznao sam tamo, on je predsjednik ogranka "Matice Hrvatske" u Parizu. Studirao je slavistiku. Vidjao sam ga kada bi dolazio ponekada na predavanja, koja bi organizirala "Matica Hrvatska". Jednom sam bio kada - je predavao Tudjman, jednom jedan pravnik iz Zagreba i Vice Vukojević ekonomista iz Dubrovnika. Tudjman je predavao o braći Stjepanu i - Antunu Radiću, iznoseći da se ta nit o zajedništvu jugoslavenstva protegla sve do Tita. Tom prilikom vidio sam te neke naše galamdžije, koji se busaju u prsa i nazivlju razni HOP-ovci, (Jukić, Špika, Glibota i neki visoki Mostarac).- Oni su pitali Tudjmana da li je on partizanski general i onda su ga napali da ga sram jer da je on ubijao njihove očeve sa partizanima. Bili su spremni da ga i fizički napadnu. Tudjman se izvukao na sporedna vrata. Rubić pored studija mislim da radi u bolnici.

VUKOJEVIĆ VICE jednom je držao predavanje povodom neke godišnjice Zrinjskih, a tom prilikom- opet sam zapazio ove galamdžije medju kojima - je bio neki Tomulić, za kojega su mi rekli da je rodom s Paga i da je inžinjer. Tu je još - bio Jukić Dinko, Glibota, Spika i ovaj visoki- Mostarac i oni su stvarali galamu, napadali su Srbe da su oni krivi za hrvatsku katastrofu, da smo ih mi primili kao goste ispred Turaka, a oni da nas sada progone. Oni su galamili i vikali: "Nije Hrvatska granica na Drini, već ih trebamo sve potjerati na Moravu." - Takovim su parolama ovi više puta nastupali. Njih mi je pokazao ovaj Rubić i rekao mi je da su oni često imali posla sa ovom grupom galamdžija. Ovoga -

R.br. 603 str. 116 IZ Prve grupe 729.

Maksimir

240271

AKCIJA "POLET"

I Z V J E Š T A J

Sastavljen dana 15.12.1975. godine u Stanici milicije Maksimir, u vezi provjere podataka za Vukojević Vicu, sin Joze, rodjenog 6.9.1936. godine u mjestu Veljanci, SO Mostar, sa stanom u Zagrebu, Racinova br.10/I.

Prilikom prve provjere povodom ove akcije sastavljen je izvještaj i na osnovu njega oba-vještena Stanica milicije Trešnjevka da se Vukojević Vice ne nalazi na stanu u Racinovoj ulici, već u Falerovom šetalištu br.37/IX. Ovaj izvještaj sastavljen je na osnovu izvještaja oper. radnika ove Stanice Marić Miroslava, koji je za pomenutog 6.10.1975. godine izvršio provjeru iz koje je vidljivo da zaista stanuje na Falerovom šetalištu.

Medjutim, radnici Stanice milicije Trešnjevka provjeravajući za navedenog na Falerovom šetalištu, ustanovili su da se isti ponovno povratio na adresu Racinova br.10.

Današnjeg dana izvršena je detaljna provjera gdje je zaista ustanovljeno da spomenuti i dalje stanuje na adresi Racinova br.10/I kao podstanar kod Cerovac Marije. Ustanovljeno je da je zaposlen u poduzeću "Novogradnja" Petretićev trg br.2 kao pravnik koji zastupa ovo poduzeće.

Putem prijavnog ureda je provjereno, gdje je vidljivo da je navedeni 20.2.1972. godine došao na adresu Racinova 10. Sa ove adrese 29.1.1975. godine odjavio se je za Falerovo šetalište br.37, da bi se ponovno 10.10.1975. godine povratio u Racinovu ulicu br.10.

Spomenuti ima ženu i jedno dijete staro 4 mjeseca. Žena mu je zaposlena u Republičkom zavodu za statistiku Ilica br.3.

Podnosilac izvještaja

Maravić Ilija

730. AKCIJA "POLET"

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
GRAD ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
STANICA MILICIJE
MAKSIMIR

Broj: 09- /75.
Datum: 18. 12. 1975.

OPERATIVNI IZVJEŠTAJ
(informacija)

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICO, krim. kontrola
političći negativno lice .-

Izvor saznanja: osobno zapažanje — prijateljska veza — informator — ostali:

Sadržaj:

VUKOJEVIĆ VICO, sin Joze, rodjen 6. 9. 1936. godine u mjestu Veljanci, SO Mostar, sa stanom u Zagrebu, Racinova br. 10/I.

Prilikom prve provjere povodom ove akcije sastavljen je izvještaj i na osnovu njega obavještena Stanica milicije Trešnjevka da se Vukojević Vice ne nalazi na stanu u Racinovoj ulici, već u Falerovom šetalištu br. 37/IX. Ovaj izvještaj sastavljen je na osnovu izvještaja oper. radnika ove Stanice Marić Miroslava, koji je za pomenutog 6. 10. 1975. godine izvršio provjeru iz koje je vidljivo da zaista stanuje na Falerovom šetalištu.

Medjutim, radnici Stanice milicije Trešnjevka provjeravajući za navedenog na Falerovom šetalištu, ustanovili su da se isti ponovno povratio na adresu Racinova br. 10.

Današnjeg dana izvršena je detaljna provjera gdje je zaista ustanovljeno da spomenuti i dalje stanuje na adresi Racinova br. 10/I kao podstanar kod Cerovac Marije. Ustanovljeno je da je zaposlen u poduzeću "Novogradnja" Petretićev trg br. 2 kao pravnik koji zastupa ovo poduzeće

Poduzete mjere i radnje:

Putem prijavnog ureda je provjereno, gdje je vidljivo da je navedeni 20.2.1972. godine došao na adresu Racinova 10. Sa ove adrese 29. 1. 1975. godine odjavio se je za Falerovo šetalište br. 37, da bi se ponovno 10.10. 1975. godine povratio u Racinovu ulicu br. 10.

Spomenuti ima ženu i jedno dijete staro 4 mjeseca. Žena mu je zaposlena u Republičkom zavodu za statistiku Ilica br. 3.

Vidio:
Obrad Gavrić

Ovlaštena službena osoba:
Maravić Ilija

Tisak: Velebit Grafotisak

731.

Akcija "Polet"

Pripadnik ilegalne organizacije

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Dana 3.1.1976. godine obavljen je informativni razgovor u Sekretarijatu Javne sigurnosti Djordjićeva 4 sa privedenim VUKOJEVIĆ VICOM, sin Joze i Dragice, r. 6.9.1936. godine u mjestu Veljaci - Ljubuški, nastanjen u Zagrebu kao podstanar, Racinova ulica 10 (kod Derovac), pravnik, zaposlen u gradj. pod. "Novogradnja", Petračićev trg 2 u Zagrebu, oženjen sa Veselikom sa kojom ima muško dijete staro deset i pol mjeseci.

Razgovor je vodjen u vezi Vukojevićeve povezanosti sa političkim emigrantima u Parizu, kao što su Šimac Nevem, Nikolić Vinko, te u Becu Arapović Rudolf.

U vezi toga, Vukojević je odmah u pocetku razgovora rekao da o svojim kontaktima i vezi sa emigracijom ne želi govoriti, jer s njima nema nikakove veze. Rekao je da se njega poziva na SUP samo kao broj i da unaprijed tocno znade koja će mu se pitanja postaviti. Naglasio je da je svjestan toga da mora u pritvoru provesti tri dana, jer se u Zagrebu nalazi Predsjednik Tito. Na naše inzistiranje sa kojim licima danas u inozemstvu održava kontakt odgovorio je da je jedino za Božicne praznike uputio čestitku svom kolegi u Francusku Paparele Ivanu, te braticu Miljenku Pepeku i Srecku Vrnogi u SR Njemackoj.

O svojim vezama sa nekim bivšim članovima Matice Hrvatske u Zagrebu koji su ispoljavali nacionalisticke strasti, rekao je takodjer da o tome ne želi govoriti. Na kraju nam je sugerirao da bi bilo pametnije da razgovaramo o zgodnim ženama, nego što gubimo vrijeme na pitanjima njegove sadanje povezanosti sa nekim sumljivim licima.

Obzirom na ovako držanje Vukojevića , s njim je prekinut razgovor nakon čega je upucen u pritvor.

Ostojić Miloš

731-1

OKRUŽNI SUD ZAGREB
ISTRAŽNI ODJEL

Kir 1114/75

Kir-8/76

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO

ZAGREB

U prilogu vam se dostavlja kriv. prijava SDS Centar Zagreb, protiv Vukojević Vice i dr. radi kriv. djela iz čl. 111 st. 2 KZ-a, na daljnju odluku.

Sva trojica osumnjičenih su ispitani te je određen pritvor koji teče od 3. 1. 1976 godine.

Zagreb, 5. 1. 1976.

ISTRAŽNI SUDAC
Šampa Branko

Prilog: Spis

732.

2130/9
5.1.1976.

OKRUŽNOM JAVNOM TUŽILAŠTVU
OKRUŽNOM SUDU - ISTRAŽNOM SUDU
Z A G R E B

Na osnovu člana 140 stav 6 Zakona o krivičnom postupku podnosi se

KRIVIČNA PRIJAVA

protiv:

5 VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze, r. 6.9.1936. godine u Veljacima - Mostar, Hrvat, drž. SFRJ, zaposlen u poduzeću "Novogradnja", stan Kačinova br. 10 Zagreb,

6 GABRILICA IVAN, r. 1.10.1939. godine u Podbablju - Split, dipl. pravnik, stan Tomičeva 4/I Zagreb i

7 MIJATOVIĆ ANĐJELKO, sin Nikole, r. 28.1.1939. godine u Tihaljinima - Mostar, profesor, Hrvat, drž. SFRJ, zaposlen u poduzeću "Vitlo", stan Zagreb Socijalističke revolucije br. 7.

Krivična prijava podnosi se zbog osnovane sumnje da su prijavljeni kontinuirano od 1970. godine učestvovali u neprijateljskim aktivnostima protiv SFRJ time što su:

- Početkom 1972. godine bili upoznati od Lukač Joze, sin Ivana, r. 24.4.1944. godine u Liskovači - Duvno, prijavljen našom Krivičnom prijavom br. 2130/9 od 21.9.1975. godine, o postojanju ilegalne neprijateljske organizacije tzv. "Hrvatski revolucionarni pokret",odobravali,diskusijama i sugestijama, inicirali stvaranje ilegalne neprijateljske grupe s namjerom da se silom i drugim protuustavnim putem obori vlast radnog naroda, rasbije bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije i promijeni Federativno uredjenje SFRJ.

- Što je Vukojević Vice neutvrdjenog datuma 1971. godine u Parizu i USA stupio u vezu s grupom izbjegličkih osoba koje djeluju protiv SFRJ kroz emigrantske organizacije "Ujedinjeni hrvati Amerike" i "Hrvatske republikanske mladoži" i to preko emigranata pripadnika i rukovodilaca ovih emigrantskih organizacija Gabelica Marijana, Arapović Rudolfa, Cojčeta Ante i drugih.

Za vrijeme boravaka u inozemstvu tokom 1971. godine s ovim pripadnicima emigrantskih organizacija , Vukojević je organizirao različite neprijateljske akcije usmjerene na nasilnu promjenu političkog sistema u SFRJ, npr. uz pomoć ekstremnih emigranata Gabelica Mate, Zdravka Ostojića i drugih u Parizu u ljetu 1971. godine organizirao je osnivanje "Ogranka matice hrvatske" s ciljem vršenja propagandnih i drugih aktivnosti protiv SFRJ. Preko Arapovića uspostavio je kontakte sa drugim ekstremnim emigrantima npr. Bogdanom Radicom, Antom Kadićem , Poterner Branimirom i dr.

734.

O svojim aktivnostima tokom 1971. godine u inozemstvu Vukojević je detaljno obavještavao prijavljene Gabelicu Ivana i Mijatović Anđelka, koji su odobravali i pomagali takav rad, dajući Mijatoviću potrebna obavještenja za propagandni emigrantski rad.

Po povratku u zemlju Vukojević je od 1972. godine nastavio aktivnosti u sprezi sa ekstremnim emigrantima i to posredstvom drugih osoba ili pismenim kontaktima, uz širenje u zemlji neprijateljskih idejnih polazišta ekstremne hrvatske emigracije u čemu su mu pomagali Mijatović i Gabelica.

Osnovano se sumnja da su Mijatović, Vukojević i Gabelica organizirali bjekstvo iz zemlje Bušić Bruni koji se priključio aktivnostima ekstremne političke grupacije okupljene oko lista "Nova Hrvatska".

Također, postoje osnovi sumnje da su prijavljeni u vezi sa osobama koje su izvršile krivično djelo iz člana 111 stav 2 KZ.

NAČELNIK CENTRA SDB
Josip Drpić

734-1

OKRUŽNI SUD ZAGREB
ISTRAŽNI ODJEL

Kir/8/76

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu - istražni sudac u kriv. predmetu protvi osumnjičenog Vukojević Vice radi kriv. djela iz čl. 111 st. 2 KZ-a,

r i j e š i o j e:

Temeljem čl. 177 st. 1 ZKP-a, u vezi čl. 176 st. 1 ZKP-a, protiv VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze i Dragice r. Grbavac, rođenog 6. 9. 1936 godine u Veljacima, s prebivalištem u Zagrebu, Racinova br. 10,

o d r e d u j e s e p r i t v o r

Pritvor po ovom rješenju teče od dana 3. siječnja 1976 godine u 05,00 sati i može trajati najviše mjesec dana.

O b r a z l o ž e n j e

Istražnom sucu uz kriv. prijavu Službe državne sigurnosti Centar Zagreb, predveden je Vukojević Vice osumnjičen da je počinio kriv. djelo iz čl. 111 st. 2 KZa.

Osumnjičeni je ispitan i u cjelosti poriče navode kriv. prijave.

Međutim iz kriv. prijave slijedi osnovan sumnja da je počinio kriv. djelo koje mu se stavlja na teret, a postojanost takve sumnje ispunjava zakonsku pretpostavku za odlučivanje o pritvoru.

U konkretnom slučaju s obzirom na propise čl. 176 st. 1 ZKP-a, primjena pritvora je obligatorna. Naime, za djelo iz čl. 111 st. 2 KZ-a, predviđena je mogućnost izricanja i najteže, smrtne kazne, a s druge strane u ovom momentu nema okolnosti iz čl. 42 st. 1 KZ-a koje bi otklonile obligatornost pritvora pa je rješeno kao u dispozitivu.

Zagreb, 3. 1. 1976.

ISTRAŽNI SUDAC
Šarapa Franko

735.

Kir-8/7

Vukojević Vice

5. 1. 1976.

Okružnog Zagrebu

Sarapa Branko

Marija Jurič

Vukojević Vice i dr.

111 st. 2

5,30

Vukojević Vice

Jozo i Dragica r. Grbavac

Racinova 10, Zagreb

6. rujan 1936, Veljaci ZP Vitina, Hrvat, drž. SFRJ

službenik,"Novogradnja" Petratićev trg 2, Zagreb

oženjen, Jedno dijete staro 10 mjeseci

gimnazija i Pravni fakultet

ne

1961 Resen, VE Zagreb

/

da, 1972 čl. 118 KZ-a,

da, 10 mjeseci

da, kod Okružnog suda Zagreb, čl. 118 i 109 KZ-a

/

Okr. upozoren u smislu čl. 66 i čl. 203 ZKP-a, tj. predočeno mu je što mu se stavlja na teret, da može iznijeti svoju obranu na način za koji smatra da mu najviše odgovara, da je nije dužan iznijeti, da se može izjasniti o svim dokazima i činjenicama koji mu se stavljaju na teret, kao i o o mima koji mu idu u prilog, te da može uzeti branitelja.

Okr. izjavljuje da će svoju obranu iznijeti sam i neće uzimati branioca te nakon što mu je predočena kri. prijava SDS od 5. 1. 1976 godine izjavljuje da svi ovi navodi su netočni te dalje izjavljuje da poznaje Lukač Jozu ali ujedno upozorava sud da može uzeti sudske spise iz kojih se može vidjeti da je 1972 god. bio u pritvoru jer se protvi njega vodila istraga kod Okružnog suda u Zagrebu.

Osim naprijed navedenoga ne želim više da odgovaram na bilo kakva pitanja.

Ja sam lišen slobode 3. 1. 1976 godine u 05,00 sati.

Ukoliko me se zadrži u pritvoru molim da se o tome obavijesti moja supruga Vukojević Veselka, Zagreb, Radinova 10.

Okr. upozoren u smislu čl. 80 ZKP-a, i ne želi čitati zapisnik.

Završeno u 18 sati.

Zapisničar | Istražni sudac | Okrivljeni

736-1

Poslovni broj: II-Kv-1c/76-2
Kir 8/76-

R J E Š E N J E

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu, sastavljeno od sudaca toga suda Bojanić Mihajla kao predsjednika vijeća, te Marković mr. Zlatka i Rumenjak Božidara kao članova vijeća, uz sudjelovanje Lazić Anice kao zapisničara, u kriv.predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE i dr. zbog kriv. djela iz čl. 111 st.2 KZ, rješavajući o žalbama Vukojević Vice, Gabelica Ivana i Mijatović Anđelka izjavljenih protiv rješenja istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu broj Kir 8/76 od 5.1.1976. za određivanje pritvora protiv imenovanih, na sjednici održanoj dana 8.siječnja 1976 godine,

r i j e š i l o j e:

Žalbe VUKOJEVIĆ VICE, GABELICA IVANA i MIJATOVIĆ ANĐELKA o d b i j a j u se kao neosnovane.

Obrazloženje

Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu svojim rješenjem broj Kir 8/76 odredio je pritvor protiv Vukojević Vice, Gabelica Ivana i Mijatović Anđelka temeljem čl. 176 st.1 ZKP a zbog sumnje na izvršenje kriv.djela iz čl. 111 st.2 KZ.

Protiv ovog rješenja pravodobno su izjavili žalbe Vukojević Vice, Gabelica Ivan i Mijatović Anđelko. Svi oni ističu da je isto neosnovano, da ne postoji sumnja da bi djelo bilo izvršeno. Ostaju kod svojih obrana, te na istima zasnivaju dokaze da nema djela.

Gabelica Ivan posebno obrazlaže da u krivičnoj prijavi ne postoje elementi osnovane sumnje za kriv.djelo iz čl. 111 st.2 KZ, da bi eventualno mogli postojati osnovi na sumnju za neko drugo krivično djelo, primjerice čl. 118, no ni u kojem slučaju da bi se radilo o čl. 111 st.2 KZ za koje je djelo obzirom na zaprečenu kaznu pritvor obavezatan. Dakle, nepostojanjem djela iz čl. 111 KZ da nema ni obligatornog pritvora.

Svi predlažu da se pobijano rješenje preinači i nad njima pritvor ukine.

Žalbe nisu osnovane.

736-2

Iz postojećeg spisa, a na osnovu dosad prikupljenih dokaza i podataka za sada proizlazi da postoji osnovana sumnja da su Vukojević Vice i dr. izvršili kriv. djelo iz čl. 111 st.2 KZ, pa je slijedom toga obzirom na zapriječenost kazne morao odrediti pritvor kao obligatoran.

Na osnovu izloženog, istražni sudac donoseći pobijano rješenje postupio je u skladu sa propisom iz čl. 175 st.1 ZKP, pa je stoga valjalo riješiti kao u izreci a temeljem čl. 365 st.3 ZKP.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
dne, 8.siječnja 1976.

ZAPISNIČAR:
Lazić Anica

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Bojanić Mihajlo

Za točnost otpravka-ovl.službenik:
Halužan Tonka

737.

Br. 57/31
2.2.76

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
GRAD ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

STANICA MILICIJE MAKSIMIR

Broj: 09- /76.

Datum: 13.1.1976.

OPERATIVNI IZVJEŠTAJ
(informacija)

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE, političko negativno lice.-

Izvor saznanja: osobno zapažanje — prijateljska veza — informator — ostali:

Sadržaj:

VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze, rodjen 6.9.1936. godine u Veljancima, SO Mostar, po zanimanju diplomirani pravnik, zaposlen u poduzeću "Novotgradnja", Zagreb, Petratićev trg br.2., sa stanom u Zagrebu, Racinova ulica kbr. 10/I.

Dana 13.1.1976. godine izvršena je provjera na adresi stanovanja i tom prilikom je utvrdjeno da se Vukojević Vice ne nalazi u stanu. Došlo se do saznanja da je Vukojević Vice nakon što je bio povodom akcije "Polet" priveden u izolaciju po čl. 14. stav 3., Zakona o UP-vima, tgdje je bio zadržan tri dana, pa je ponovno pušten, te je dana 3.1.1976. godine ponovno je bio priveden po akciji "Polet", po istom članu, ali se naknadno došlo do saznanja da je u medjuvremenu protiv njega podnešena krivična prijava zbog kriv.djela iz čl. 118 KZ-a, te da njegov predmet vodi sudac Okružnog suda Zagreb, Marković, a Vukojević se nalazi u pritvoru - istražnom zatvoru.

Dana 13.1.1976. godine izvršena je provjera preko uprave zatvora Zagreb, Petrinjska br.12., i tom prilikom je putem telefona utvrdjeno da se Vukojević Vice nalazi u istražnom zatvoru i da predmet u tom slučaju vodi sudac Okružnog suda Zagreb, Marković.

Nije se moglo doći do saznanja da li će biti pušten i koliko će se zadržati u pritvoru.-

Poduzete mjere i radnje:

Vidio:
Obrad Gavrić

Ovlaštena službena osoba:
Marić Miroslav

Tisak: Velebit Grafotisak

738.

2130/9

16.1.1976.

OKRUŽNOM JAVNOM TUŽILAŠTVU
OKRUŽNOM SUDU - ISTRAŽNOM SUCU

Z A G R E B

Veza: naša krivična prijava broj 2130/9 od 5.1.1976. godine.

Na osnovu čl. 140 stav 6 Zakonika o krivičnom postupku podnosi se "p o s e b n i i z v j e š t a j" kao dopuna krivične prijave protiv Vice Vukojevića i dr.

Kao dopunu dostavljamo vam tekst "tužbe" Vice Vukojevića pisan na tri stranice koji je pronadjen pretragom stana i drugih prostorija Vukojevića, te fotokopiju emigrantskog lista "Nova Hrvatska" br. 22 od 23. studenoga 1975.godine u kojem je na 13 strani u potpunosti objavljen integralni tekst "tužbe" Vukojevića.

NAČELNIK CENTRA
Josip Drpić

6. 739. Vice Vukojević

Vice Vukojević, apsolvent Pravnpg fakulteta
u Zagrebu, sa stanom u IV Cvjetnom naselju br. 4
Zagreb

OKRUŽNOM SUDU u Zagrebu

predmet:

Tužitelj: VICE VUKOJEVIĆ, IV Vjetno naselje br. 4, Zagreb
Tuženi: SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA -
SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA ZA SUP ZAGREB

T U Ž B A

radi naknade štete u iznosu od
67.000 /šezdeset i sedam tisuća/
novih dinara

I/ Dana 5. VI. 1965. godine oko 23 sata, na putu iz kina "Kozara" prema svom stanu u Zamenkofovoj ulici br. 1, prisilno sam od tri nepoznate muške osobe strpan u kola u Nazorovoj ulici u Zagrebu. Na grub način vezane su mi ruke na leđa i povezane oči, zatim sam bačen na pod od kola i pokriven dekom. Poslije duže vožnje uveden sam u nekakvu zatvorsku prostoriju gdje su mi skinute lisice s ruku kao i povez s očiju. Vidio sam dva čovjeka 4o-tih godina, a jedan od njih mi je oduzeo stvari koje sam imao pri sebi, poslije čega su obojica izišla, prethodno me zaključavši.
Malo iza toga došao je čovjek, odprilike istih godina, kod koga sam pokušao protestirati zbog čega sam i zašto sam tu. Njegov odgovor je glasio: "Bando nalaziš se u rukama UDB-e." Pokušavam i dalje protestirati zbog načina hapšenja, a k tome nisam ništa kriv, našto mi je ovaj rekao da nisam uhapšen već "KIDNAPIRAN". Iza toga su slijedile najgrublje psovke i prijetnje. Svezao mi je ruke na leđa i počep me tući; redali su se on i drugi, tukli su me i psovali tražeći priznanje o nekakvoj ilegalnoj organizaciji i lecima. S obzirom da o svemu tome nisam ništa znao, nisam ništa o tome mogao ni reći. Tako su s menom postupali oko tri dana s manjim prekidima.
Nakon tri dana, svezanih ruku i povezanih očiju, prebačen sam u neku podzemnu prostoriju iste zgrade. Tu su mučenja nastavljena na taj način da su mi ruke vezane na leđa i tako me vješali o

740. Kći Dukajevic

strop. U takvom stanju postavljali su mi različita pitanja, koja su se svodila na to da su me okrivljivali za skoro sva krivična djela protiv naroda i države. Satima i danima sam visio, dok su me oni gušili mokrim ručnikom, udarali po cijelom tijelu, čupali kosu i drugo. Često su ponavljali, da će me brzo "LEGALIZIRATI" ako potpišem zapisnik ili sam dadem izjave koje će njih zanimati, a u protivnom da ću biti "LIKVIDIRAN". Ovakva trotura trajala je oko trideset dana iza "kidnapiranja", a za to vrijeme nisam skoro ništa jeo ni spavao. Oslabio sam i padao u agoniju, pa se svega ne mogu sjetiti, odnosno na ovaj način ne mogu biti detaljniji. Još u početku su mi rekli da će me svojim prokušanim metodama dovesti u stanje u kakvom čovjek nije gospodar svoje volje, jer da na taj način najlakše razgovaraju sa svojim "pacijentima". Odatle sam prevezen, na isti način kao i prilikom "kidnapiranja", u neki drugi zatvor. Ruke su mi bile potpuno oduzete, bio sam klonuo i nepomično sam ležao na podu ćelije neznam koliko dugo. Povremeno me je jedan od čuvara hranio. Nakon izvjesnog vremena ruke su mi se ugnojile i tada su me počeli liječiti, odnosno, previjati, da bi me oko 3. VIII. 1965.g. na poznati način prebacili u neki daljni zatvor.
Za cijelo to vrijeme nisam se umivao, presvlačio, brijao niti šišao. Tek 1o. VIII. 1965.g. to mi je odobreno. Toga dana oko 22 sata, čovjek koji je bio zadužen za mene - za cijelo vrijeme postupka, rekao mi je da ću te noći biti "LEGALIZIRAN", a što je značilo da ću biti zakonito uhapšen. Te noći sam, na prethodno opisan način doveden u Zagreb, odnosno povez s očiju mi je skinut na Kapitolu u Zagrebu - znači nakon 66 dana iza "kidnapiranja". Odatle sam odveden u zatvor u Petrinjsku ulicu br. 18. Sve do dana 11. VIII. 1965. godine nisam dobio nikakvo rješenje o pritvoru ili istražnom zatvoru.

Dokaz: priznanje tuženika, a u slučaju nepriznanja saslušanje svjedoka Kralja Alberta, službenika SUP-a u Zagrebu.

U pritvoru sam ostao do 31. VIII. 1965.g., kada je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković mr. Zlatko otvorio protiv mene istragu zbog navodnog krivičnog djela iz čl. 117, st. 1 i čl. 118, st. 1 Krivičnog zakonika.

741. Ivica Vukojević

Tokom saslušavanja su me okrivljavali za neke verbalne delikte iz člana 117, st. 1 Krivičnog zakonika. U rješenjima koja sam dobivao o pritvoru, otvaranju istrage i produženju istražnog zatvora, kao obrazloženje za odluka donešene ovim rješenjima, navodili su kao dokaz izjave nekih ljudi. Više puta prilikom saslušanja tražio sam suočenje s tim osobama, ali do toga nije došlo. Suočenje sam tražio jer sam neopravdano držan u zatvoru, pošto navedene izjave nisu odgovarale istini. U jednom od rješenja za produženje istražnog zatvora bilo je napisano da pripadam nekakvoj grupi HOP. Za takvu grupu nikad nisam znao niti jejbilo kada pripadao, a niti me je o tome bilo tko u toku istrage pitao. Dana 13. siječnja 1966.g. OJT-o u Zagrebu stavilo je pismeni prijedlog da se protiv mene ukine istražni zatvor, što je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković mr. Zlatko i učinio istoga dana svojim Rješenjem br. KIO 712/65. Poslije puštanja iz istražnog zatvora bilo mi je ograničeno kretanje i morao sam se javljati Istražnom sucu kad je to od mene zahtjevano. Dana 22. lipnja 1966.g. spomenuti Istražni sudacx obustavio je protiv mene istragu s obrazloženjem da je: "Dne 6. VI. 1966. godine OJT-o u Zagrebu, obavijestilo je ovaj sud da ne nalazi osnova za daljnje gonjenje što znači da je istragu valjalo obustaviti."
Iz izloženog se vidi da sam protivzakonito, neopravdano i bez osnova proveo u zatvoru 222 dana, s tim da sam se morao javljati Istražnom sucu do 22. lipnja 1966.g. Dakle, od 5. VI. 1965. do 22. VI. 1966. godine nisam bio slobodan, premda sam bio nedužan. Istina je i to da za puna tri mjeseca na tolika traganja i pitanja na OJT-u u Zagrebu, Okružnom sudu u Zagrebu i UDB-i u Zagrebu, Zrinjevac br. 7, nitko nije rekao mome bratu Ferdi Vukojeviću /Veljaci, pošta Vitina/, sestriću Stanku Majiću /VIII Vrbik br. 37/ i stanodavki Danici Blažeković /Zamenhofova ulica br. 1, Zagreb/ gdje se nalazim. Bilo im je rečeno, da sam pobjegao preko državne granice, iako sam za cijelo to vrijeme bio u rukama UDB-e.

Dokaz: uvid u Rješenje Okružnog suda u Zagrebu, br. 712/65-16 i saslušanje, t.j. iskaz, Vukojević Ferde iz Veljaka, te Majić Stanka i Blažeković Danice iz Zagreba.

II/ Radi iznešenog činjeničnog stanja pod I/ ove Tužbe, to jest radi načina postupanja a mnom i troture koja je na meni vršena,

742. Vice Vukojević

prouzrokovane su kod mene duboke psihičke traume i trajno tjelesno oštećenje. S druge strane, neopravdano hapšenje dovelo je i do materijalnoh gubitaka, te sam pretrpio štetu kako slijedi:

1. pretrpljeni strah i bolovi u iznosu od 35.ooo novih dinara
2. trajno tjelesno oštećenje i trajno smanjenje sposobnosti za rad u iznosu od 2o.ooo novih dinara
3. gubitak radi produženja studija za jednu godinu dana u iznosu od 12.ooo novih dinara.

Da je visina odmjerena u mom zahtjevu primjerna, proizlazi iz iznijetog pod I/ ove Tužbe, a ukoliko tuženi osporavaju visinu ostavljam sudu na ocjenu po čl. 212 ZPP, da odmjeri visinu na osnovu svih provedenih dokaza.

Pridržavam pravo, da u toku istrage, odnosno, postupka povisim tužbeni zahtjev po ovom osnovu, ukoliko tuženi osporavaju visinu tužbenog zahtjeva.

Na osnovu izloženog predlažem da se donese slijedeća

P R E S U D A

Tuženici su dužni tužitelju isplatiti 67.ooo ~~xxxxx~~ novih dinara u roku od petnaest dana pod prijetnjom izvršenja i naknaditi mu parnični trošak.

U Zagrebu, 13. siječnja 1967.g. /Vice Vukojević/

743.

Tužba jednoga od mučenih

Vice Vukojević, apsolvent Pravnog fakulteta u Zagrebu, podnio je 13. siječnja 1967. Okružnom sudu u Zagrebu slijedeću tužbu "protiv Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije — Socijalističke Republike Hrvatske za SUP Zagreb".

TUŽBA

radi naknade štete u iznosu od 67.000 (šezdeset i sedam tisuća) novih dinara

I. Dana 5.VI. 1965. godine oko 23 sata, na izlazu iz kina "Kozara" prema svom stanu u Zamenkofovoj ulici br. 1, prisilno sam od tri nepoznate muške osobe strpan u kola u Mažuranovoj ulici u Zagrebu. Na grub način vezane su mi ruke na ledja i povezane oči, zatim sam bačen na pod od kola i pokriven nekom. Poslije duže vožnje uveden sam u nekakvu zatvorsku prostoriju gdje su mi skinute lisice s ruku kao i povez s očiju. Vidio sam dva čovjeka 40-tih godina, a jedan od njih mi je oduzeo stvari koje sam imao pri sebi, poslije čega su obojica izišla, prethodno me zaključavši.

Malo iza toga došao je čovjek, odprilike istih godina, kod koga sam pokušao protestirati zbog čega sam i zašto sam tu. Njegov odgovor je glasio: "Bando nalaziš se u rukama UDBE-e." Pokušavam i dalje protestirati bog načina hapšenja, a k tome nisam ništa kriv, našto mi je ovaj rekao da nisam uhapšen već "KIDNAPIRAN". Iza toga su slijedile najgore psovke i prijetnje. Svezao mi je ruke na ledja i počeo me tući; redali su se on i drugi, tukli su me i psovali tražeći priznanje o nekakvoj ilegalnoj organizaciji i ljudima. S obzirom da o svemu tome nisam ništa znao, nisam ništa o tome mogao ni reći. Tako su s menom postupali oko tri dana s manjim prekidima.

Nakon tri dana, svezanih ruku i povezanih očiju, prebačen sam u neku podkrovnu prostoriju iste zgrade. Tu su mučenja nastavljena na taj način da su mi ruke vezane na ledja i tako me vješali o strop. U takvom stanju ostavljali su mi različita pitanja, koja su se svodila na to da su me okrivljivali za skoro sva krivična djela protiv naroda i države. Satima i danima sam visio, dok su me oni gušili mokrim ručnikom, udarali po cijelom tijelu, čupali kosu i drugo. Često su ponavljali, da će me brzo "LEGALIZIRATI" ako potpišem zapisnik ili sam dadem izjave koje će njih zanimati, a u protivnom da ću biti LIKVIDIRAN". Ovakva tortura trajala je oko trideset dana iza "kidnapiranja", a za to vrijeme nisam skoro ništa jeo ni spavao. Oslabio sam i padao u agoniju, pa se svega ne mogu sjetiti, odnosno na ovaj način ne mogu biti detaljniji. Još u početku su mi rekli da će me svojim prokušanim metodama dovesti u stanje u kakvom čovjek nije gospodar svoje volje, jer da na taj način najlakše razgovaraju sa svojim "pacijentima". Odatle sam prevezen, na isti način kao i prilikom "kidnapiranja", u neki drugi zatvor. Ruke su mi bile potpuno oduzete, bio sam klonuo i nepomično sam ležao na podu ćelije ne znam koliko dugo. Povremeno me je jedan od čuvara hranio. Nakon izvjesnog vremena ruke su mi se ugnojile i tada su me počeli liječiti, odnosno, previjati, da bi me oko 3.VIII.1965.g. na poznati način prebacili u neki daljni zatvor.

Za cijelo to vrijeme nisam se umivao, presvlačio, brijao niti šišao. Tek 10.VIII. 1965. to mi je odobreno. Toda dana oko 22 sata, čovjek koji je bio zadužen za mene — za cijelo vrijeme postupka, rekao mi je da ću te noći biti "LEGALIZIRAN", a što je značilo da ću biti zakonito uhapšen. Te noći sam, na prethodno opisan način doveden u Zagreb, odnosno povez s očiju mi je skinut na Kaptolu u Zagrebu — znači nakon 66 dana iza "kidnapiranja". Odatle sam odveden u zatvor u Petrinjsku ulicu br. 18. Sve do dana 11.VIII.1965. godine nisam dobio nikakvo rješenje o pritvoru ili istražnom zatvoru.

Dokaz: priznanje tuženika, a u slučaju nepriznanja saslušanje svjedoka Kralja Alberta, službenika SUP-a u Zagrebu.

U pritvoru sam ostao do 31.VIII.1965.g., kada je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković mr. Zlatko otvorio protiv mene istragu zbog navodnog krivičnog djela iz čl. 117, st. 1 i čl. 118, st. 1 Krivičnog zakonika.

U rješenjima koja sam dobivao o pritvoru, otvaranju istrage i produženju istražnog zatvora, kao obrazloženje za odluke donešene ovim rješenjima, navodili su kao dokaz izjave nekih ljudi. Više puta prilikom saslušanja tražio sam suočenje s tim osobama, ali do toga nije došlo. Suočenje sam tražio jer sam neopravdano držan u zatvoru, pošto navedene izjave nisu odgovarale istini. U jednom od rješenja za produženje istražnog zatvora bilo je napisano da pripadam nekakvoj grupi HOP. Za takvu grupu nikad nisam znao niti joj bilo kada pripadao, a niti me je o tome bilo tko u toku istrage pitao. Dana 13. siječnja 1966.g. OJT-o u Zagrebu stavilo je pismeni prijedlog da se protiv mene ukine istražni zatvor, što je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković mr. Zlatko i učinio istoga dana svojim Rješenjem br. KIO 712/65. Poslije puštanja iz istražnog zatvora bilo mi je ograničeno kretanje i morao sam se javljati Istražnom sucu kad je to od mene zahtjevano. Dana 22. lipnja 1966.g. spomenuti Istražni sudac obustavio je protiv mene istragu s obrazloženjem da je "Dne 6.VI. 1966. godine OJT-o u Zagrebu, obavijestilo je ovaj sud da ne nalazi osnova za daljnje gonjenje što znači da je istragu valjalo obustaviti."

Iz izloženog se vidi da sam protivzakonito, neopravdano i bez osnova proveo u zatvoru 222 dana, s tim da sam se morao javljati Istražnom sucu do 22. lipnja 1966.g. Dakle, od 5.VI.1965. do 22.VI.1966. godine nisam bio slobodan, premda sam bio nedužan. Istina je i to da za puna tri mjeseca na tolika traganja i pitanja na OJT-u u Zagrebu, Okružnom sudu u Zagrebu i UDB-i u Zagrebu, Zrinjevac br. 7, nitko nije rekao mome bratu Ferdi Vukojeviću (Veljaci, pošta Vitina), sestriću Stanku Majiću (VII Vrbik br. 37) i stanodavki Danici Blažekovič (Zamenhofova ulica br. 1, Zagreb) gdje se nalazim. Bilo im je rečeno, da sam pobjegao preko državne granice, iako sam za cijelo to vrijeme bio u rukama UDB-e.

Dokaz: uvid u Rješenje Okružnog suda u Zagrebu, br. 712/65-16 i saslušanje, tj. iskaz, Vukojević Ferde iz Veljaka, te Majić Stanka i Blažekovič Danice iz Zagreba.

II. Radi iznešenog činjeničnog stanja pod I. ove Tužbe, to jest radi načina postupanja sa mnom i torture koja je na meni vršena, prouzrokovane su kod mene duboke psihičke traume i trajno tjelesno oštećenje. S druge strane, neopravdano hapšenje dovelo je i do materijalnih gubitaka, te sam pretrpio štetu kako slijedi:

1. pretrpljeni strah i bolovi u iznosu od 35.000 novih dinara
2. trajno tjelesno oštećenje i trajno smanjenje sposobnosti za rad u iznosu od 20.000 novih dinara
3. gubitak radi produženja studija za jednu godinu dana u iznosu od 12.000 novih dinara.

13

744.

IZVOD IZ RAZGOVORA SA GABELICA IVANOM dana 19.1.1976.

. . . . . .

Tokom mjeseca studenog prošle godine bio sam u posjeti kod Vice Vukojevića koji sada stanuje u stanu gdje. Cerovac gdje je prije Bušić Bruno stanovao. Zadržao sam se u posjeti oko 1 sat u toku koje smo zajedno gledali TV i razgovarali o djeci, a o Bušić Bruni uopće nismo razgovarali.

Ne znam da li je Bušić Bruno upoznat sa sporom i njegovim rezultatom koji je Vice Vukojević dobio protiv SR Hrvatske pred Vrhovnim sudom SRH 1973. ili 1974. godine.

745.

SDS

Kio -69/76-

VUKOJEVIĆ VICE

19. 1. 1976.

Okružnom Zagrebu

Branko Čarapa

Đurišević Pavica

Vukojević Vice i dr.

III

8

Okrivljenom predočen zahtjev za provodjenje istrage, a upozoren u smislu čl. 2o3 st.2 i 9 ZKP i čl. 66 ZKP, iskazuje da će i dalje iznositi svoju obranu bez branioca, te izjavljuje:

Razumio sam šta mi se stavlja na teret u zahtjevu za provodjenje istrage Okružno javnog tužilaštva u Zagrebu, te poričem u cijelosti navode, a osim toga fizički je nemoguće da sam u toku 1972. godine postao član bilo kakove ilegalne organizacije, jer sam ja u to vrijeme bio u pritvoru kod Okružnog suda u Zagrebu i to negdje od siječnja 1972. pa do konca studenog 1972. god.

Ja Lukač Jozu poznajem, medjutim sada ne znam točno od kada. Ja živim dugo u Zagrebu i u Zagrebu sam ga upoznao. Medjutim se sada ne mogu sjetiti gdje i kada.

Od 1973. godine pa na ovamo ja dozvoljavam da sam se

slučajno susreo s Lukačem koji puta na ulici, medjutim nikakovih političkih razgovora mi nismo vodili niti sam ja bio vrbovan od bilo koga za bilo kakovu stranku.

1969. godine ja sam bio u Mrizu i tom prilikom Gabelica Ivanu poklonio sam s posvetom knjigu Dominika Mandića "Bosna i Hercegovina sveska III ". Ivana Gabelica poznajem unazad 15 godina.

Ja sam u Parizu živio nešto oko 3 i pol godine, nešto na privremenom radu, a nešto na školovanju, i ja se sada ne sjećam na koji način sam Gabelici poslao spomenutu knjigu, ali znam da on nije dolazio u Pariz i da se tamo nismo sastajali.

Ja ponavljam djelo koje mi se stavlja na teret nisam počinio i poričem ga u cijelosti.

Djela Dominika Mandića koliko ja znam mogu se dobiti u Sveučilišnoj knjižnici i koliko znam on nije pripadao političkoj emigraciji.

Upozoren po čl. 8o ZKP.
Zapisnik nije čitan.

Dovršeno u 8.45 sati.

Istražni sudac: Okrivljeni:

Zapisničar:

747.

Izvor: "LIČANIN"

Primio: Agbaba Dušan

Dana: 2o.1.1976.

Hapšenje Gabelica Ivana, Vukojević Vice i Mijatović An - djelka u krugovima nacionalista koji se okupljaju u ka- fani "Korzo" izazvalo je različite komentare. Neki kao Vuković Vladimir smatraju da njih trojica nemaju nikakvog zajedništva, a iz štampe je poznato da ilegalne organiza- cije u zemlji djeluju na principu "trojki". Oni zaključu - ju da Gabelica, Vukojević i Mijatović sigurno ne predstav ljaju nikakvu ilegalnu trojku iz razloga pošto im je poz - nato da su Vukojević i Mijatović u slabim medjusobnim od- nosima, odnosno da su posvadjeni.

748.

OKRUŽNI SUD ZAGREB
Istražni odjel

Poslovni broj:Kio 69/76-

21. I -76.

N A R E D B A

Okružni sud u Zagrebu - istražni sudac u krivičnom predmetu protiv okr. Vukojević Vice i dr. radi kriv. djela iz čl. 111 st.2 KZ, odlučujući o prijedlogu OJT-a Zagreb od 7. 1. 1976. br. KT 1451/75,

n a r e d i o j e

1. Ovom naredbom usvaja se prijedlog OJT-a Zagreb od 7. 1. 1976. broj KT 1451/75 te se temeljem čl. 151 st. 4 ZKP Službi državne sigurnosti "Centar" Zagreb povjerava provodjenje pojedinih istražnih radnji.

2. Povjeravanje se odnosi na ispitivanje okrivljenih i svjedoka u ovom krivičnom predmetu u pogledu njihove djelatnosti vezane s inozemstvom, posebno na pripadnost neprijateljskoj emigrantskoj organizaciji, članstvo i vođe te organizacije, kanale i pravce, te način dobivanja uputstava od organizacije, ubacivanje oružja i neprijateljskog propagandnog materijala, a u svrhu vršenja terorističkih i sabotažnih akcija u zemlji.

3. Temeljem čl. 151-a ZKP prilikom poduzimanja istražnih radnji, organi SDS postupit će po odgovarajućim odredbama ovoga Zakona o istražnim radnjama.

4. Po čl. 152 st.1 ZKP organi SDS ovlašteni su po potrebi da izvrše i druge istražne radnje, koje stoje u vezi sa povjerenim im istražnim radnjama ili iz njih proističu.

Zagreb, 21. 1. 1976.

Istražni sudac:
Branko Sarapa

DNA:

1. OJT na KT 1451/75
2. SDS "Centar " Zagreb
3. u spis

748-1

Poslovni broj: II-Kv- 62/76-2
Kio 69/76-

R J E Š E N J E

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu, sastavljeno od sudaca toga suda Gajski Milka kao predsjednika vijeća, te Marković mr. Zlatka i Juranić mr. Ivana kao članova vijeća, uz sudjelovanje Lazić Anice kao zapisničara, u kriv.predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE i dr. zbog kriv. djela iz čl. III st.2 KZ, rješavajući o žalbama okr.Vukojević Vice i Mijatović Anđelka izjavljenima protiv rješenja istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu broj Kio 69/76. od 21.1.1976.g., na sjednici održanoj 30.siječnja 1976,

r i j e š i l o j e:

Žalbe okr. VUKOJEVIĆ VICE i MIJATOVIĆ ANĐELKA o d b i j a j u se kao neosnovane.

Obrazloženje

Istražni sudac ovoga suda svojim rješenjem od 21.1.1976. broj Kio 69/76 pokrenuo je istragu protiv Vukojević Vice, Gabelica Ivana i Mijatović Anđelka zbog osnovane sumnje na izvršenje kriv.djela iz čl. III st.2 KZ.

Protiv ovog rješenja pravodobno su izjavili žalbe Vukojević Vice i Mijatović Anđelko u kojima smatraju da ne postoji elemenata osnovane sumnje da bi se protiv njih istraga pokrenula, pa predlažu da se pobijano rješenje preinači i zahtjev OJT odbije.

Žalbe nisu osnovane.

Istražni sudac ovlašten je da pokrene istragu po čl. 146 st.1 ZKP kad utvrdi postojanje osnovane sumnje da je određena osoba izvršila određeno krivično djelo. Prema tome dovoljno je postojanje osnovane sumnje kao osnov za pokretanje istrage, a u toku istrage prikupljaju se potrebni dokazi i podaci radi razjašnjenja stanja stvari, na temelju kojeg onda javni tužilac odlučuje ili o odustanku od gonjenja ili podiže optužnicu.

Obzirom da za sada iz postojećih dokaza i podataka u odnosu na okrivljeni takva osnovana sumnja i nadalje postoji istražni sudac pokrenuo je istragu u skladu sa postojećih zakonskim propisima, pa je stoga valjalo riješiti kao u izreci.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
dne, 30. siječnja 1976.g.

ZAPISNIČAR:
Lazić Anica

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Milko Gajski

Za točnost otpravka-ovl.službenik:
Halužan Tonka

748-2

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja okr. ima pravo uložiti žalbu Vijeću Okružnog suda u Zagrebu, u roku od 24 sat od časa prijema rješenja. Žalba se ulaže u dva primjerka pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.

D A:
1. OJT Zagreb
2. Upravi zatvora
3. Okr. Vukojević Vice - pritvor
4. Spis

748-3

OKRUŽNI SUD ZAGREB
Istražni odjel

Poslovni broj: Kio 69/76-

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu - istražni sudac u krivičnom predmetu protiv okr. Vukojević Vice, Gabelica Ivana i Mijatović Anđelka, radi kriv.djela iz čl. 111 st.2 KZ,

r i j e š i o j e

Temeljem čl. 158 ZKP

OBUSTAVLJA SE ISTRAGA

protiv:

VUKOJEVIĆ VICE sina Joze i Dragice r. Grbavac, rođenog 6. 9. 1936. u Veljacima, sa boravištem Zagreb, Racinova lo,

GABELICA IVANA sina Ivana, rođene Gabelica, rođenog 1. lo. 1939. u Podbablju, sa stanom Zagreb, Tomićeva 4

MIJATOVIĆ ANDJELKA sina Nikole i Mile r. Mikulić, rođenog 27. 1. 1939. Tihaljina, sa boravištem Zagreb, Ulica Soc. revolucije 7,

zbog krič. djela iz čl. 111 st.2 KZ.

Obrazloženje

Nakon dovršene istrage protiv okr. Vukojević Vice i dr. radi kriv.djela iz čl. 111 st.2 KZ, svojim dopisom od 23.II 1976. broj KT 1451/75. Okružno javno tužilaštvo Zagreb, izjavilo je da odustaje od gonjenja okrivljenih.

Budući je Okružno javno tužilaštvo Zagreb dalo izjavu da je odustalo od gonjenja, valjalo je temeljem čl. 158 ZKP obustaviti istragu.

Zagreb, 27.II 1976.

Istražni sudac:
Branko Sarapa

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU: Protiv ovog rješenja može se uložiti žalba na Vijeće Okružnog suda u Zagrebu u roku od 3 dana od dana primitka rješenja. Žalba se podnosi pismeno u 2 primjerka.

DNA:
1. OJT na KT 1451/75,
2. Vukojević Vice, Racinova lo Zagreb
3. za Gabelica Ivana, adv. Vladimir Marić Zagreb
4. Mijatović Andjelko, Soc. revolucije 7
5. u spis

749.

Posl.br. IX K-570/73-138

PRESUDA
U IME NARODA!

Okružni sud u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Ivančić mr. Borisa kao predsjednika vijeća i Petrović Vere kao člana vijeća, te sudaca porotnika Narath Ivana, Hajdinger Viktora i Kuhar Kaje kao članova vijeća, uz sudjelovanje Krančić Marije kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog VUKOJEVIĆ VICE, radi krivičnog djela iz čl. 118 st.1 KZ, povodom optužnice Okružnog javnog tužilaštva u Zagrebu broj Kt-95/72 od 7.VI 1972 godine, nakon glavne i javne rasprave održane dana 1.prosinca 1976 godine u prisutnosti zamjenika JT-a Berislava Studaka, te optuženog osobno uz branitelja Marić Vladimira odvjetnika iz Zagreba,

p r e s u d i o j e

Optuženi VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze i Dragice r. Grbavac, rođen 6.IX 1936 godine u Veljacima općina Ljubuški, sa prebivalištem u Zagrebu, Racinova br.lo, diplomirani pravnik, zaposlen, Hrvat, drž. SFRJ,

Temeljem čl. 321 t.3 ZKP-a

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

da bi:

Početkom prosinca mjeseca 1971 godine u Njujorku na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice Hrvatske" sudjelovao u njenom radu kao član radnog predsjedništva, te održao govor u kojem je u namjeri da kod prisutnih stvori uvjerenje da je Socijalistička Republika Hrvatska u okviru Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ekonomski neravnopravna i nacionalno ugnjetavana da je Matica hrvatska sa "novim mladim ljudima" ona " opće hrvatska ustanova" koja zastupa interese hrvatskog naroda u kome je iznio uz ostalo:

"Tome i takvom čovjeku odgojen u školama nastojao se dokazati da nema svoje državnosti, svojih povjesnih junaka, svoje kulturne baštine, jednom rječju da je pripadnik naroda bez prošlosti - a svrha toga odgoja bijaše dokazati pripadnicima tako uškopljenog naroda da bez prošlosti ne može računati ni na budućnost, dokazati mu da u evropskim i svjetskim razmjerima nije sposoban ni za kakovo samostalno djelo, i tako u njemu ubiti volju za samoodržanje u vlastitoj zemlji. Odgajani na takav način iseljeni pripadnici hrvatskog naroda nisu bili osposobljeni prikazivati vlastite vrednote narodima i zemljama u koje

750.

dočeše te tako zaostajavši zaostaju u općem razvoju u novoj sredini. Kako smo vidjeli do toga doba Matica je bila klub starijih iznemoglih profesora iznemoglih kako tijelom tako i duhom pa su takvi bili njeni učinci. Medjutim u Maticu pristižu novi mladi ljudi s novim i svježim idejama i s voljom za rad. Matica naglo povečava članstvo, u nju ulaze ljudi koji se ne bave strogo naučnim radom. Veći broj nogo članstva utiče na izbor uprave. Ljeva se novo vino u nove bačve što ubrzo dovodi do deklarscije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Ta deklaracija je zamišljena, nastala i stasala u Matici pa je to dale nade i poleta većini maloduŠnih i gurnula ih na puteve rada i zalaganja. Ova deklaracija iz demelja uzdrmala sramno novosadsko čudovište i požurila njegovo konačno uništenje. Matica je takodjer razvila bogatu nakladničku djelatnost kako s Središnica u Zagrebu tako i njeni ogranci u Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Osijeku, Vinkovcima, Daruvaru i drugdje: Središnjica izdaje svega dva časopisa "Kolo" i "Kritiku" te novine za kulturu "Hrvatski tjednik". U ovom vremenskom razmaku naglo se povećava i broj ogranaka, pa je tako konačno i Krapina dobila ogranak Matice hrvatske. Godine 1968 Matica preko svog članstva počinje djelovati i u inozemstvu, najprije u Baselu u Švicarskoj, a potom u Parizu Francuska, Frankfurt Njemačka i u ostalim zemljama. Ovakav rad doveo je u Maticu oko 40.000 novih ljudi, povećava se broj članova potpornika i članova radnika - samo na prošloj godišnjoj skupštini Matica je primila oko 1.000 novih članova radnika, Matica prima od republike neku malu pomoć koja se ne povečava bez obzira na ovako plodan rad. Dotle druga kulturna ustanova u glavnom gradu Hrvatske nemilosrdno tamani narodni novac bez ikakvih korisnih rezultata za narod. Ta ustanova vam je vjerojatno poznata zove se Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Osnovana ciljem da poradi na uništenju hrvatskog imena još i danas se toga drži i polako tone u blato i propast pod težinom "Karađorđeve zvijezde" odlikovanja koje je svojevremeno u Hrvatskoj davano za širenje velikosrpstva i uništenje Hrvatske. Eto dragi prijatelji to je bila kratka povijest Matice hrvatske za koju ste nedvojbeno svi čuli u čijem radu želite sudjelovati za ostvarenje njenih ciljeva koji su ne samo njeni ciljevi već i ciljevi svakog pripadnika hrvatskog naroda, jer je Matica opće hrvatska ustanova. Taj hrvatski narod kao narod nema svojih ambasada, svojih konzulata-svojih diplomatskih predstavništava, pa ste zato vi kao svaki pojedinac i kao vaše društvo koje želite osnovati ambasador Hrvatske u zemlji u kojoj živite i radite",

dakle, zlonamjerno i neistinito prikazao društveno-političke prilike u zemlji,

pa da bi time počinio krivično djelo neprijateljske propagande označeno i kažnjivo po čl. 118 st.1 KZ.

751.

Temeljem čl. 92 st.1 u vezi čl. 89 st.2 t.1-6 ZKP optuženi se oslobađa dužnosti naknade troškova kriv. postupka i paušala, koji padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Obrazloženje

OJT Zagreb svojom optužnicom Kt.95/72 od 7.VI 1972 godine optužilo je Vukojević Vicu radi krivičnih djela iz čl. 1o9 KZ i čl. 118 st.1 KZ počinjenih na način kako je to opisano u dispozitivu optužnice. Prije započinjanja glavne rasprave dana 1.XII 1976 godine zastupnik javne optužbe izmjenio je činjenični opise krivičnog djela t.1/ optužnice, a ujedno odustao od optuženja iz t.2/ citirane optužnice. Budući da je do odustanka javnog tužioca od t.2/ optužnice došlo prije nego je započela glavna rasprava to je u smislu čl. 261 ZKP rješenjem krivični postupak obustavljen u odnosu na navedeno krivično djelo.

Na raspravi dana 1.XII 1976 godine optuženi je iznio svoju obranu i izmedju ostalog priznao je da je bio sastavljač teksta zajedno sa ispravcima a koji tekst se nalazi priložen u spisu i to na str. 12, 25 i 26 a koji je citiran u dispozitivu ove presude. No optuženi je porekao da bi isti tekst čitao na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske" u Njujorku, odnosno da bi bilo što iz tog teksta govorio, odnosno da bi održao govor na način kako mu se to stavlja na teret. Priznaje da je imao namjeru pročitati navedeni tekst, ali je u tome bio onemogućen zbog toga što je za vrijeme održavanja skupštine došlo do ispada ekstremne političke emigracije. Poriče također da je sudjelovao u radu osnivačke skupštine kao član radnog predsjedništva, ističući da je bio samo gost na toj osnivačkoj skupštini. U završnoj riječi predlaže da se oslobodi od optužbe.

U toku dokaznog postupka saslušan je svjedok Gaži ing. Franjo list 28o, a suglasnošću stranaka pročitan je iskaz svjedoka Dular Ivana na listu 188 i 261 spisa. Izvršen je uvid u krivičnu prijavu list 4-6, dokumentaciju i to mašinom pisani tekst govora list 12,25 i 26, članak upućen uz pismo Bušić Bruni list 13-14, program X Konferencije slavenskih studija list 27-28, prevod programa X Konferencije slavenskih studija list 29-3o, pristupnice za članstvo Matici hrvatskoj list 31, fotokopiju lista "Hrvatska borba" list 32-33, dopis Matice iseljenika Hrvatske list 49, vještački nalaz list 5o i 52 i u 23 komada pristupnica list 129, a pročitan je izvod iz KE list 59 i 62 spisa.

Rezultat dokaznog postupka izložen je u spisu.

Provedenim dokazima sud nije našao utvrđenim da je optuženi izvršio krivično djelo neprijateljske propagande iz čl. 118 st.1 KZ. Provedenim je dokazima utvrđeno

752.

da je optuženi Vukojević Vice bio autor inkriminiranog teksta i to pogotovo u djelovima na listu 12,25 i 26 ovog spisa a koji je citiran i u dispozitivnom dijelu ove presude. Ovu okolnost priznaje i sam optuženi, kao i svoju namjeru da isti tekst pročita na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske" u Njujorku. U tu je svrhu vijeće saslušalo svjedoke Gaži ing. Franju i ranije Dular Ivana čiji je iskaz pročitan. Ovim je svjedocima sud poklonio vjeru, ocjenivši njihove iskaze kao jasne povezane i uvjerljive, a takodjer s obzirom da nisu u rodbinskim odnosima s optuženim, kao nepristrane i da isti svjedoci nemaju nikakvog razloga niti motiva drugačije prikazati događaj od onog kako se desio.

Svjedok Gaži ing. Franjo bio je takodjer prisutan prema vlastitom iskazu na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske" u Njujorku i to 1971 godine. Prema navodima ovog svjedoka zaista je došlo do ispada ekstremne političke emigracije, čiji su članovi bili odstranjeni iz dvorane gdje se održavala osnivačka skupština. Na ovoj osnivačkoj skupštini održani su pozdravni govori a medju prvima govor čuvalo Mladena koji je rukovodio osnivačkom skupštinom. Nakon govora Čuvalo Mladena, pozdravni govor održao je i Gaži ing. Franjo a iza njega optuženi Vukojević Vice, koji je skup pozdravio u ime društva Matice Hrvatske u Parizu te prisutne pozvao da se učlane u društvo Matice hrvatske. Citirani svjedok porekao je da bi optuženi čitao neki tekst, odnosno potvrdio je da je govor optuženog bio samo pozdravni i da je bio vrlo kratak. Potvrdio je da bi svakako optuženog sprečio da drži govor ili čita tekst koji je naveden i citiran u dispozitivu ove presude. Nakon što je svjedoku pročitan inkriminirani tekst govora, svjedok je odlučno porekao da bi optuženi bilo koju riječ iz inkriminiranog teksta iznio. Cjelo vrijeme održanja osnivačke skupštine Gaži ing. Franjo bio je prisutan i potvrdio da niti jednom rječju optuženi nije iznio ništa što bi ukazivalo na neki njegov neprijateljski stav protiv Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Dapače svjedok je još porekao i činjenicu da bi optuženi bio član radnog predsjedništva, već da su to bili Čuvalo Mladen sa još dvojicom osoba.

Iz iskaza svjedoka Dular Ivana koji je pročitan proizlazi da je na navedenoj osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske" u Njujorku došlo do nereda, ali s obzirom da je isti svjedok u drugom djelu dvorane vršio prodaju knjiga nije pratio, pa prema tome niti čuo održane pozdravne govore. Poriče da bi imao saznanja da optuženi posjeduje neki tekst govora kojeg je trebao održati na spomenutoj osnivačkoj skupštini, odnosno da bi uopće optuženog tamo i vidio.

Sud nije prihvatio stanovište javne optužbe da je dokazano da je optuženi na osnivačkoj skupštini pročitao inkriminirani tekst, budući da to nije potvrdjeno iskazima citiranih svjedoka. Istp tako sud nije prihvatio

753.

niti onaj stav javne optužbe da je logično ukoliko je optuženi sastavljao tekst, da ga je i pročitao na osnivačkoj skupštini, odnosno da se njime koristio. Rečeno je naprijed da je nesporno da je optuženi bio autor inkriminiranog teksta i ovaj sud ne može nekoga proglasiti krivim na osnovu nekog logičnog zaključivanja kako to ističe javna optužba, već isključivo na osnovu materijalnih dokazan, kojih u konkretnom slučaju nema. Sud u cjelosti prihvaća ocjenu javne optužbe da čitavi kontekst događaja upućuje na neprijateljsku orjentiranost i neprijateljske akte organizacije "Hrvatska akademija Amerike" kao i činjenicu da su Matici hrvatskoj pristupile osobe iz djela ekstremne političke organizacije, te da je osnivačkoj skupštini predsjedao i rukovodio Čuvalo Mladen koji je neprijateljski orjentiran u odnosu na našu zemlju. Istina je da je optuženi uputio Bušić Bruni pismo sa inkriminiranim tekstom, ali se istome u dispozitivu optužbe ova okolnost ne stavlja na teret.

Samo pisanje i posjedovanje inkriminiranog teksta po stanovištu ovog suda ne može se smatrati krivičnim djelom neprijateljske propaganda u smislu čl. 118 st.1 KZ. Neprijateljska propaganda u smislu ovog krivičnog djela sastoji se u izazivanju, širenju i učvršćivanju određenih neprijateljskih ideja i stavova. Osnovno krivično djelo sadrži dva elementa i to pozivanje ili poticanje na ostvarenje ciljeva i to nasilnu ili protuustavnu promjenu društvenog uređenja, na svrgavanje predstavničkih tjela ili njihovih političko-izvršnih organa itd. i na zlonamjerno i neistinito prikazivanje društveno-političkih prilika u zemlji. Pozivanje i poticanje mogu se izvršiti napisom, govorom ili na drugi način koji je podesan da se drugog navede na odredjeno ponašanje. U konkretnom slučaju optuženi nije javno tj. pred većim ili manjim skupu ljudi ili pak prema pojedincima vršio neprijateljsku propagandu, odnosno zlonamjerno i neistinito prikazao društveno-političke prilike u zemlji. On je istina imao sastavljen inkriminirani tekst u kojem se zlonamjerno i neistinito prikazuju društveno-političke prilike u zemlji, odnosno bio autor tog teksta ali ga nije javno iznio niti odredjenoj osobi a niti na osnivačkoj skupštini "Društva članova Matice hrvatske" u Njujorku kako mu se to stavlja na teret, jer niti jedan provedeni dokaz ne upućuje na takovu okolnost. Činjenica što je pismo kojim zlonamjerno i neistinito prikazuje društveno-političke prilike u zemlji kako to ističe javna optužba, uputio Bušić Bruni, nije relevantna jer za to nije niti optužen.

Iz razloga gore navedenih sud nije našao dokazanim da je optuženi počinio krivično djelo za koje se optužuje pa ga je valjalo optužbe osloboditi, a ujedno i troškova krivičnog postupka i paušala, sve u smislu citiranih zakonskih propisa.

OKRUŽNI SUD ZAGREB
U Zagrebu, 1.prosinca 1976.

ZAPISNIČAR:
Krančić Marija v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Ivančić mr. Boris v.r.

754.

PRAVNA POUKA: Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe na VSH u roku od 8 dana računajući od dana pismenog primitka iste. Žalba se podnosi u tri jednaka primjerka pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.

O tom obavijest:

1. OJT Zagreb
2. opt. Vukojević Vice, Zagreb, Racinova br.1c,
3. branitelj Marić Vladimir, adv. Zagreb,
4. u spis

Kal 8 dana.

Za točnost otpravka, ovl.službenik:
Vrhić Stjepan

Akcija "Park"

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Sastavljena dana 1.6.1977. godine u prostorijama SDS Centar Zagreb, Zrinjeva br. 7 u vezi obavljenog informativnog razgovora sa VUKOJEVIĆ VICOM, sin Joze, r. 6.9.1936. godine u Ljevaci, Ljubuški, Mostar, pravnik, zaposlen u "Novogradnji" Petretićev trg broj 3, tel. 444-122 OOUR Novi Zagreb tel. 523-630, sa stalnim mjestom boravka Racinova br. 10/1 kod Cerovac, Peščenica.

Provjerom u prijavnom uredu 31.5.1977. godine ustanovili smo da je Vukojević Vice odjavljen 30.5.1977.godine za rodno mjesto. 1.6.1977. godine provjerom na licu mjesta stanovanja ustanovili smo da se njegova supruga sa dvoje djece nalazi na napred naznačenoj adresi. Prilikom razgovora sa suprugom ona je izjavila da se njezin muž Vice nalazi na radnom mjestu u "Novogradnji" u Zagrebu.

Provjerom u poduzeću "Novogradnja" utvrđeno je da je Vukojević Vice dana 1.6.1977. godine u 8 sati došao u poduzće "Novogradnja" Remetinačka cesta, te da je uzeo slobodne dane i otputovao u nepoznatom pravcu sekretarice njihova odjela u "Novogradnji". Na konto telefonskog razgovora sa sekretaricom kuda je otputovao ona nije mogla odgovoriti, već je rekla da o tome vjerovatno znade njegov šef Tomašić Ante koji se tog momenta nalazio na sastanku Radničkog savjeta, iako u to vrijeme nije bio sastanak Radničkog savjeta već je zakazan za 15,00 sati istog dana.

Ajduković Steve

756.

228

KONCEPT ZA INFORMACIJU

NEPRIJATELJSKA EMIGRACIJA I NJEZINE VEZE U ZEMLJI - POLITIČKA I DRUGA AKTIVNOST

17.VI-77.

Vukojević Vice (OO) - kažnjavanje po sucu za prekršaje zbog neprijavljivanja prebivališta

Vukojević je bivši član ilegalne terorističke grupe u Zagrebu i veza emigranata terorista Arapović Rudolfa i Bušić Brune.

Akcijom "Park" bio je obuhvaćen radi utvrdjivanja alibija, ali nije pronadjen. Dana 31.5.1977. godine na prijavnom uredu SUP-a Zagreb utvrdjeno je da se Vukojević odjavio 30.5.1977. godine za rodno mjesto. Provjerom na mjestu stanovanja i radnom mjestu Vukojevića utvrdjeno je da se nalazi u Zagrebu. U dogovoru sa SJS pronadjen je 17.6.1977. godine ~~-protiv njega je~~ podnešena prekršajna prijava zbog neprijavljivanja, na temelju koje je po sucu za prekršaje kažnjen na 20 dana zatvora i odmah zadržan ~~-na~~ radi izdržavanja kazne.

Preko odvjetnika Marić Vladimira, Vukojević je ~~dana~~ 18.5.1977. godine uputio podnesak SUP-u Zagreb (Služ bi državne sigurnosti - Centar Zagreb) za povrat stvari oduzetih prilikom pretresa stana Pavla Klobučara, 14.1.1972. godine, ~~koje~~ stvari su vlasništvo Vukojević Vice, a odnose se na neprijateljsku djelatnost u Clevelandu - USA oko organiziranja "Matice hrvatske" (referat, pristupnice i spisak članova ogranka MH itd.).

757.

Obim se Vukojević Vicom,

Marić je niz godina prijatelj s Gabelica Ivanom (OO) ~~Vukojević Vicom (OO)~~ i Bušić Brunom (OO).

~~Lični~~ Podaci: Vukojević Vico, sin Joze, rodjen 6. 9.1936. godine u ~~Ljevaci~~ selu, Ljubuški, Hrvat, drž.SFRJ, dipl.pravnik , zaposlen u gradjevinskom poduzeću "Novogradnja", Novi Zagreb, Petretićev trg broj 3 , sa stanom u Zagrebu, Racinova broj 10/I (kod Cero - vac).

Marić Vladimir, sin Ivana, rodjen 14.4.1935.godine, Irig, Sremska Mitrovica, Hrvat, drž. SFRJ, advokat, stan i kancelarija Šenoina broj 1.

Izvor: - provjere

Mjere i radnje SDS: - provjere (5)

II/B.Traživuk Sveto Bilušić

758.

Vukojević Vice

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI
CENTAR ZAGREB
Primljeno 14. 09. 77
Broj 57/276
Org. jedinica II 2169

SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA
GRAD ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Sektor za suzbijanje kriminaliteta

Broj: 03/6-4365/77.MB
Zagreb, 12. 9. 1977. g.

SLUŽBA DRŽAVNE SIGURNOSTI - CENTAR

Z A G R E B

U prilogu dopisa dostavljamo vam izvještaj o obavljenom informativnom razgovoru sa Tomašić Antom, kao i službenu zabilješku o izvršenom provjerom kroz operativne i kaznene evidencije za lica koja se spominju u izvještaju.

Napominjemo da je obavljen razgovor na okolnosti što se je kod imenovanog za vrijeme akcije "Park" sakrivao Vukojević Vice, osoba pod stalnom kontrolom iz kategorije "PL-3", kao politički negativna osoba.

Prilog: 2.-

NAČELNIK SEKTORA
Zdenko Dominko

Socijalistička Republika Hrvatska
GRADA ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

I 4365/77, 759. 942 Protokpinoj i dosoi SDS — kisiim 5.8.77.

I Z V J E Š T A J

Sastavljen u Stanici milicije N vi Zagreb, dana 17. 6. 1977. godine, povodom obavljenog razgovora sa TOMAŠIĆ ANTOM, sin Antuna i pok. Marije, r. Pecotić, rođen u Mareebba, Australija, dana 15.1.1930. godine, dipl. pravnik, zaposlen u GP "Novogradnja" Petrečićev trg br. 2, a radi kao šef pravne službe radne zajednice "Zajedničke službe, Remetinečka cesta 77-a/I, tel. 523-630, stanuje u Zagrebu, Utrine, Katićev prilaz 9/I.

U ovom razgovoru došao sam do slijedećeg zaznanja. Do 1949. godine živio je u Australiji, sa roditeljima, koji su u pečalbu otišli prije njegovog rođenja. Godine 1949. godine vratili su se u Smokvice na Korčuli, odakle su mu roditelji rodom. Roditelji su poljoprivrednici. Majka je umrla 1976. godine u Smokvicama, otac još i sad živi u Smokvicama. Ima sestru Olgu, r. 1941. godine, udata u Dubrovniku, za Antuna Martinovića, Put Marka Marulice 13. Ima dvije polusestre u Australiji, zovu se Zlatka i Marija, stare oko 50 godina, koje je otac imao sa svojom prvom ženom.

Do 1951. godine živio je u Smokvicama sa roditeljima. Tada odlazi u Vela Luku na Korčuli i do 1955. godine pohađa 5 - 8 razred osnovne škole. Po završetku te škole 1955. godine upisuje se u učiteljsku školu u Splitu, koju je završio 1960. godine. Iste godine prelazi u Zagreb, upisuje se na Pravni fakultet kao redovni student. Diplomirao je 1965. godine. Za vrijeme studiranja u Zagrebu, stanovao je kod pok. Padovan Franje u Kušlanovoj 36 (otac od prof. dr Ive Padovana, ravnatelja Opće bolnice"DR Mladen Stanojanović"). Godine 1965. do 1966. godine u jesen služio vojni rok u JNA u Sek-Skopju, laka protiv avionska artiljerija.

Po završetku vojnog roka zaposlio se u tvornici "Torpedo"u Rijeci, gdje je radio do 1.1.1968. godine. Tada je došao u Zagreb, i zaposlio se kao advokatski pripravnik kod Dr Marka Kalođere, Ul. Moše Pijade 130. Godine 1970. godine zaposlio se u GP "Novogradnja" gdje i sada radi, a neposredno iza toga je položio pravosudni ispit.

Oženjen je i ima dvoje djece, jedno je staro 7, a drugo 6 godina. Supruga Branka rođena Rudar, rođena u Osijeku. 1943. godine , dipl. ing. kemije, radi u Tvornici olovnih proizvoda Kerestinec kraj Zagreba, u službi razvoja. Nije član SK-a, sada je član Centralnog radničkog savjeta. Što se tiče aktivnosti u kući jednom je bio član K ćnog savjeta i kasnije se nije uključivao u društvenirad. Primanja su mu do sada bila 6800. dinara, a sada mu je povećan osobni dohodak na 7500.-dinara. Supruga mu zarađuje oko 6000.- dinara.

...

760.

Vukojevića Vicu pozna od 1973. godine, kada je došao raditi u Novogradnju, preko natječaja. Vice radi s njim u pravnoj službi. Tvrdi da nisu nekakvi prisni drugovi, jer on imade svoje društvo s kojim izlazi. Tvrdi da nije član "Matice Hrvatske" i želio bi da se to na neki način provjeri. Pitanje zašto je kod sebe čuvao Vicu tri dana u svojoj sobi, iznenadilo ga i smatra da je to zaista neistinita, što tvrdi da se može na neki način provjeriti, ali nije rekao na koji način, nego jedino da se može pitati njegovu suprugu.

Upitao sam ga da li je Vicu kad uhvatio u nekakvoj laži. On mi je odgovorio da on lično nije uhvatio u laži, niti je čuo da ga je u nekakvoj laži uhvatio netko drugi od kolega. Njemu je poznato da Vice ima nekakve obračune sa službom unutrašnjih poslova, jer ga navodno nazivaju neki radnici SUP-a, pitaju za njega gdje je kada nekuda ode a tad sam Vice mu je ispričao da je negdje u Parizu prije 1971. godine bio nekakav član "Matice Hrvatske" ili neke druge organizacije zbog koje je došao pod udar Zakona i zbog kojeg se služba UP-a za njega interesira.

U 16,30 sati po obavljenom razgovoru pušten je kući, a nevezano za ovu temu , rekao je da treba otputovati u Osijek, vjerojatno kod ženinih roditelja. Nisam sam ga pitao kada će se vratiti iz Osijeka, jer bi to vjerojatno izazvalo sumnju.

Ovl. sl. osoba:

Pero Papić

761.

SEKTOR ZA SUZBIJANJE KRIMINALITETA
Grupa za posebne operativne poslove

Broj: 03/6-4365/77.
Zagreb, 12.9.1977.g.

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Sastavljena u SUP-u Zagreb, Sektoru za suzbijanje kriminaliteta, povodom provjere kroz kaznene i operativne evidencije za licakoja se spominju u izvještaju o obavljenom informativnom razgovoru sa Tomašić Antom.

Provjerom je utvrdjeno da se radi o Tomašić Anti sin Antona, r. 15.1.1930. godine u Australiji Marebba, sa stanom u Zagrebu, Katićev prilaz br. 9, nosilac putne isprave br. HE 227328/76. U kaznenim i operativnim evidencijama nije evidentiran.

Tomašić Branka, r. Rudar, r. 28.4.1943. godine u Osijeku, kći Antuna, sa stanom u Zagrebu, Katićev prilaz br. 9, nosilac putne isprave br. HE-731464/76, u kaznenim i operativnim evidencijama nije evidentirana i

Kalodjera Marko, sin Jakova, r. 23.7.1908. godine u mjestu Blato, SO Korčula, sa stanom u Zagrebu, Ul. Moše Pijade br. 130, nosilac putne isprave HA-337122/74. U kaznenim i operativnim evidencijama nije evidentiran.

Ovl. službena osoba
Miloš Babić